Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne
Inżynierów i Techników
Przemysłu Spożywczego

60 lat Stowarzyszenia

1946-2006

SIT
NOT
SPOŻ

Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne
Inżynierów i Techników
Przemysłu Spożywczego

60 lat Stowarzyszenia

1946-2006

SIT®
NOT
SPOŻ

Opracował zespół autorski w składzie:

Teresa Dąbrowska, Włodzimierz Kamiński,
Antoni Rutkowski, Roman Urban

Pod ogólną redakcją i koordynacją

Włodzimierza Kamińskiego

Autorzy poszczególnych rozdziałów:

Teresa Dąbrowska – 14
Włodzimierz Kamiński – 1.1.–1.3., 3–11, 12.1., 13
Antoni Rutkowski – 2
Roman Urban – 1.4.

Rozdział 12 „Czasopisma branżowe SITSpoż." opracowali:

Danuta Chyłek – „Przemysł Spożywczy" (12.2)
Maria Joanna Przegalińska – „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny" (12.3.)
Krzysztof Łękawski – „Gospodarka Mięsna" (12.4.)
Roman Jurga – „Przegląd Zbożowo-Młynarski" (12.5.)
Magdalena Mart, Marta Stus – „Przegląd Piekarski i Cukierniczy" (12.6.)
Maria Burska – „Przegląd Gastronomiczny" (12.7.)
Jan Marczuk – „Prodowolstwie" (12.8.)

Zespół Konsultacyjny publikacji:

Andrzej Borys (Przewodniczący), **Zdzisław Jabłoński,**
Małgorzata Rawa, Bronisław Wesołowski, Eugeniusz Wyszkowski

Projekt okładki:

Małgorzata Butkiewicz

ISBN 83-7151-746-7

DOM WYDAWNICZY ELIPSA

Opracowanie komputerowe, druk i oprawa:
Dom Wydawniczy ELIPSA,
ul. Inflancka 15/198, 00-189 Warszawa
tel./fax 022 635 03 01, 022635 17 85, e-mail: elipsa@elipsa.pl
www.elipsa.pl

60 LAT STOWARZYSZENIA (1946–2006)

SYNTEZA

„Celem SITSpoż. jest:

1. Inspirowanie oraz udział w rozwijaniu nauki, techniki i gospodarki w przetwórstwie spożywczym, wyżywieniu ludności i dziedzinach pokrewnych
2. Popieranie pracy twórczej, organizowanie i doskonalenie kwalifikacji oraz obrona interesów zawodowych członków
3. Wytwarzanie więzi środowiskowej zawodowej i towarzyskiej wśród członków oraz organizowanie i niesienie im pomocy."

(§ 6 Statutu z 2003 r.)

Dom Technika w Warszawie, przy ul. Czackiego 3/5
Siedziba Federacji SNT NOT oraz SITSpoż.
Stan z 2005 roku

PREZESI / PRZEWODNICZĄCY ZG SITSPOŻ.

Włodzimierz Kuleszyński
(1946–1948)

Eugeniusz Pijanowski
(1948–1950)

Roman Szarejko
(1950–1953)

Zbigniew Ziółkowski
(1953–1955 i 1963–1969)

Alfons Myśliński
(1955–1957, 1959–1963 i 1972–1975)

Paweł Wojcieszak
(1957–1959)

PREZESI / PRZEWODNICZĄCY ZG SITSPOŻ.

Marian Malinowski
(1969–1972)

Kazimierz Jarosz
(1975–1990)

Janusz Berdowski
(1990–1998)

Stanisław Tyszkiewicz
(1998–2006)

SEKRETARZE GENERALNI SITSPOŻ.

Anna Świętorzecka
(1950–1975)

Tomasz Jeż
(1975–1997)

Bronisław Wesołowski
(1997–)

Sztandar SITSpoż. (1971 r.)

Medal przyznany Stowarzyszeniu w 200. rocznicę utworzenia Komisji Edukacji Narodowej (1978 r.)

Złoty Medal im. Jana Kilińskiego nadany Stowarzyszeniu przez Związek Rzemiosła Polskiego (2002 r.)

Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego

Szanowne Koleżanki i Koledzy

W imieniu Naczelnej Organizacji Technicznej Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych, największej organizacji skupiającej środowiska inżynierskie i techniczne w naszym kraju, chciałbym z największą przyjemnością złożyć wyrazy uznania dla inżynierów i techników przemysłu spożywczego za wieloletnią działalność dla dobra Polski i pogratulować tak wspaniałego jubileuszu, jakim jest 60-lecie powołania ogólnokrajowej organizacji społecznej zrzeszającej kadrę inżynieryjno-techniczną przetwórstwa rolno-spożywczego.

Jubileusz ten jest nam szczególnie bliski, ponieważ Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego wchodzi w skład naszej ogólnopolskiej federacji stowarzyszeń naukowo-technicznych i zajmuje wśród tworzących je organizacji nie bagatelną rolę sytuującą je na przestrzeni minionych lat zawsze wśród największych i najaktywniejszych stowarzyszeń naszej organizacji. Historia naszych instytucji łączy się już od 1946 roku, kiedy to przedstawiciele środowiska rolno-spożywczego postanowili zawiązać stowarzyszenie, które za cel obrało udział w rozwijaniu nauki i techniki w gospodarce żywnościowej, popieranie pracy twórczej oraz obronę interesów zawodowych swoich członków. Nie zapominamy o tym, że byliście jednym z pierwszych środowisk technicznych, które zorganizowało się po II wojnie światowej czerpiąc z bogatej tradycji przedwojennych ruchów stowarzyszeniowych inżynierów i techników.

Można podać wiele form współpracy, które w ciągu 60 lat towarzyszyły ścisłym związkom Naczelnej Organizacji Technicznej i Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego. Najważniejszymi wspólnymi dokonaniami na przestrzeni lat wydaje się być stałe doskonalenie form organizacyjnych inżynierskiego ruchu stowarzysze-

niowego, współpraca w zakresie doskonalenia kadr technicznych oraz rozwój nowoczesnych technik i technologii w dziedzinie przetwórstwa rolno-spożywczego. Jak ścisłe związki łączą nasze instytucje świadczy wielokrotny udział członków SITSpoż w organach naczelnych NOT takich jak Zarząd Główny Federacji czy Główna Komisja Rewizyjna. Dużym uznaniem w NOT cieszy się także aktywna działalność funkcjonujących w ramach SITSpoż jednostek branżowych takich jak: Krajowa Rada Drożdżownictwa, Krajowa Rada Energetyki ds. Przemysłu Spożywczego, Krajowa Rada Gorzelnictwa i Produkcji Biopaliw, Krajowa Rada Przetwórstwa Spirytusu, Krajowa Rada Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw, Krajowa Rada Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego, Krajowa Rada Winiarstwa i Miodosytnictwa, Krajowe Forum Piekarstwa i Cukiernictwa czy Sekcja Przemysłu Mięsnego, które wspomagają struktury administracji rządowej w doborze kierunków rozwoju nowoczesnych technik i technologii w branży przetwórstwa rolno-spożywczego.

Dziękując za dotychczasową 60-letnią owocną współpracę pragnę jeszcze raz z dużą satysfakcją podkreślić olbrzymie znaczenie działalności SITSpoż dla rozwoju gospodarki narodowej oraz życzyć dalszych wielu sukcesów podnoszących prestiż i znaczenie zawodu dla całego wielotysięcznego środowiska inżynierów i techników przemysłu spożywczego.

Z wyrazami szacunku

dr inż. Wojciech Ratyński
Prezes Federacji Stowarzyszeń
Naukowo-Technicznych NOT

Szanowni Czytelnicy

Oddając w Wasze ręce opracowanie „60 lat SITSpoż. 1946–2006" pragniemy osiągnąć dwa cele: uczcić 60-lecie istnienia i twórczego działania Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego oraz przybliżyć najważniejsze realia i problemy polskiej gospodarki żywnościowej w ostatnich dziesięciu latach przełomu XX i XXI wieku. Ostatnie lata to nie tylko emocjonalnie odbierany przełom wieków oraz formalne zakończenie drugiego tysiąclecia ery nowożytnej i początek trzeciego, to przede wszystkim czas ostatecznego wyjścia Polski z podzielonego po II wojnie światowej świata i rozpoczęcie suwerennego bytu w nowoczesnej, przyjaznej nam Europie. Podjęta na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku decyzja o stowarzyszeniu się Polski z Europejską Wspólnotą Gospodarczą, dzisiejszą Unią Europejską uwieńczona uzyskaniem statusu pełnoprawnego członka Unii w maju 2004 r. wpłynęła ożywczo i inspirująco na działania polskiej inteligencji technicznej w tym specjalistów z różnych dziedzin zatrudnionych w gospodarce żywnościowej kraju lub pracujących na jej rzecz. Szczególnie wyraźnie dało się to zauważyć na przykładzie kadr technicznych różnych branż przemysłu spożywczego, a nawet całej gospodarki żywnościowej z rolnictwem włącznie, zobligowanych do wprowadzenia w krótkim czasie procedur postępowania i norm technicznych obowiązujących w wysoko rozwiniętych krajach Europy Zachodniej. Stało się to możliwe dzięki wiedzy i zaangażowaniu naukowców z instytutów badawczo-rozwojowych, dużej aktywności kadr kierowniczych i inżynieryjno-technicznych polskich zakładów przemysłu spożywczego oraz pełnej mobilizacji intelektualnej i gospodarczej polskich rolników – producentów surowców, a zarazem realizatorów pierwszego etapu ich utrwalania i przetwarzania. Niemałą rolę w procesie integracji polskiej gospodarki z gospodarką Unii Europejskiej oraz jej rynków rolnego i żywnościowego odegrały stowarzyszenia naukowo-techniczne sfederowane w Naczelnej Organizacji Technicznej (NOT) – szczególnie te związane z rolnictwem i gospodarką żywnościową, tzw. Zielone. Wśród nich istotną rolę odegrało nasze

Stowarzyszenie Naukowo Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego, głównie w dziedzinie inspiracji, doradztwa oraz mobilizacji środowisk twórczych. Z naszej inicjatywy, w ramach naszego Stowarzyszenia, powstały Rady Krajowe Producentów Żywności w różnych branżach, a w następnej kolejności dla skoordynowania ich działalności z działalnością innych organizacji producenckich – Rada Gospodarki Żywnościowej działająca od 2000 roku jako organ doradczy przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, będąca forum porozumiewawczym pozarządowych organizacji producentów żywności i konsultantem działań legislacyjnych władz państwowych.

Szanowni Czytelnicy

Jubileusze różnych ważnych instytucji i zasłużonych osób oraz rocznice znaczących wydarzeń w dziejach kraju są okazją do przypomnienia jego historii i wyrażenia uznania dla efektów ludzkich twórczych poczynań i starań. W roku 2006 i poprzedzającym go roku 2005 mieliśmy okazję do świętowania okrągłych rocznic instytucji powstałych po zakończeniu II wojny światowej. W roku 2005 świętowaliśmy 60 lecie powstania Naczelnej Organizacji Technicznej – Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych, do której należymy i której ważne społecznie cele są również naszymi statutowymi celami. Jednocześnie świętowaliśmy 170-tą rocznicę powstania Towarzystwa Politechnicznego Polskiego – pierwszej polskiej organizacji inżynierskiej, założonej przez gen. Józefa Bema członka Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, w Paryżu w 1835 r. W roku 2006 obchodzi swoje 60 lecie nasze Stowarzyszenie i wiele innych stowarzyszeń naukowo-technicznych wchodzących w skład Federacji NOT. W roku bieżącym obchodzi się w środowisku inżynierskim 140-lecie czasopisma „Przegląd Techniczny" zasłużonego propagatora polskiej myśli technicznej. Nie sposób przeceniać pozytywnych działań polskich środowisk inteligenckich, a w szczególności środowisk gospodarczych, naukowych i inżynierskich, jednoczących społeczeństwo w czasach braku lub ograniczonej suwerenności Polski.

Szanowni Czytelnicy Członkowie i Sympatycy naszego Stowarzyszenia, Drogie Koleżanki i Koledzy

Książka, którą trzymacie w ręku nawiązuje treścią i formą do wydanej w 1996 r. publikacji „Stowarzyszenie Naukowo Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego. 50 lat Stowarzyszenia 1946–1996". Napisał ją i zredagował zespół naszych koleżanek i kolegów pod redakcją profesora Włodzimierza Kamińskiego, członka honorowego naszego Stowarzyszenia. Pragnę wyrazić Mu w tym miejscu wyrazy najserdeczniejszego podziękowania. Niestety

nie ma już wśród nas zespołu autorskiego z 2006 r. naszych nieodżałowanych przyjaciół koleżanki Janiny Szefer i kolegów Tomasza Jeża, Władysława Poszepczyńskiego i Edwarda Wesołowskiego. Szanownym cieniom tych aktywnych działaczy Stowarzyszenia składam dziś hołd i podziękowanie za dzieło życia i koleżeńską przyjaźń. Działamy w okresie wymiany pokoleniowej naszych aktywistów. Nieubłagany upływ czasu przerzedził nasze szeregi. Szybko ubywa świadków narodzin Stowarzyszenia i uczestników jego działalności w okresie powojennej odbudowy polskiego przemysłu spożywczego. Dzielnie się jeszcze trzyma i twórczo działa pokolenie działaczy Stowarzyszenia, które modernizowało przemysł spożywczy i przygotowywało go do działań w warunkach funkcjonowania gospodarki kapitalistycznej, bez protekcyjnych barier celnych i subwencji państwowych na wspólnym jednolitym rynku najbardziej rozwiniętych gospodarczo krajów świata. Troskę naszą budzi niedostateczne zainteresowanie działalnością Stowarzyszenia najmłodszej generacji inżynierów i techników zatrudnionych w gospodarce żywnościowej kraju oraz młodzieży zdobywającej aktualnie wiedzę technologiczną na uczelniach różnego typu. Od ich zaangażowania, zdolności i pomysłowości zależeć będzie miejsce polskiej myśli twórczej w światowym banku wiedzy podstawowej i zasobów pożytecznych rozwiązań praktycznych oraz stan polskiej gospodarki w kolejnych latach. Życzę im i sobie by okazali się godnymi następcami wspominanych dziś z należytym szacunkiem twórców polskiego przemysłu spożywczego, by ich dzieło zostało docenione i z uznaniem zreferowane na kartach kolejnych jubileuszowych opracowań wydawanych w postaci książek w błękitnych okładkach. Zachęcam ich do zainteresowania się pożyteczną działalnością naszego Stowarzyszenia i wstąpienia w jego szeregi. Serdecznie zapraszam do naszego grona.

Z wyrazami szacunku i koleżeńskimi pozdrowieniami

Stanisław Tyszkiewicz
Przewodniczący Zarządu Głównego
Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego
Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego

Od autorów

Główny cel opracowania „SITSpoż. 60 lat Stowarzyszenia 1946–2006" to nie tylko przypomnienie i utrwalenie minionej już historii, lecz – przede wszystkim – wykorzystanie doświadczeń i dorobku przeszłości do kształtowania przyszłości polskiego przemysłu spożywczego i miejsca SITSpoż. w tej przyszłości, na miarę potrzeb i wyzwań XXI wieku.

Opracowanie nasze nawiązuje do trzech poprzednich publikacji, wydanych z okazji 25, 40 i 50 lat działalności SITSpoż. i opiera się na nich, stosownie wykorzystując ich bogaty materiał.

W szczególności obecne opracowanie ściśle nawiązuje do podstawowej publikacji „50 lat Stowarzyszenia 1946–1996". Początkowym zamiarem inicjatorów było przygotowanie historii i analizy działań SITSpoż. w ostatnim 10-leciu (1996–2006), które stanowiłyby niejako II-gi uzupełniający tom publikacji 50-lecia (1946–1996). Jednak w trakcie prowadzonych przez zespół autorski i zespół konsultacyjny dyskusji, ta wstępna koncepcja ewoluowała i ulegała zmianom, by dojść do obecnie przedstawionej wersji, stanowiącej całościowe kompleksowe ujęcie działalności SITSpoż. w pełnym okresie 60 lat (1946–2006). Okres ten podzieliliśmy przy tym na 2 odrębne części 1) 50-lecie (1946–1996), ujęte bardziej syntetycznie i 2) 10-lecie (1996–2006), ujęte bardziej szczegółowo.

Całość opracowania składa się z części wstępnej i 7 części tematycznych, które zostały podzielone na 14 rozdziałów.

Rozdziały 1 i 2 poświęcono omówieniu rozwoju przemysłu spożywczego oraz nauki i technologii żywności jako bazie działania SITSpoż.

W **Rozdz. 1** przedstawiono **Główne etapy rozwoju przemysłu spożywczego na ziemiach polskich**, wyodrębniając i charakteryzując:

– okres do Pierwszej Wojny Światowej,
– przemysł spożywczy Polski międzywojennej (1918–1939),
– rozwój przemysłu spożywczego w Polsce Ludowej (1944–1988/9),
– rozwój przemysłu spożywczego w Polsce w okresie transformacji systemowej (1989–2004),
– oraz rolę i znaczenie przemysłu spożywczego w gospodarce narodowej Polski.

Rozdz. 2 p.t. **Nauka i technologia żywności w Polsce** to analiza dynamicznego rozwoju tej dziedziny z uwzględnieniem roli przemysłu, nauki, szkól wyższych oraz Stowarzyszenia.

Rozdz. 3 p.t. **Ruch stowarzyszeniowy w Polsce. Geneza i organizacja SITSpoż.** charakteryzuje początki ruchu stowarzyszeniowego, w tym w przemyśle spożywczym oraz przedstawia przesłanki ideowe i powstanie SITSpoż. w 1946 roku.

W **Rozdz. 4** p.t. **Organizacja Stowarzyszenia** omówione zostały m.in. statutowe cele SITSpoż. i sposoby ich realizacji, prawa i obowiązki członków oraz organizacja, kompetencje i zakres działania władz i organów SITSpoż.

Pięć kolejnych Rozdziałów poświęcono omówieniu – w sposób syntetyczny – działalności SITSpoż. na rzecz postępu technicznego oraz środowiska inżynieryjno-technicznego w 50-leciu (1946–1996).

Są to:

Rozdz. 5 Udział SITSpoż. w rozwoju krajowego przemysłu spożywczego i jego kadr (1946–1996),

Rozdz. 6 Działalność SITSpoż. na rzecz postępu technicznego (1946–1996),

Rozdz. 7 Współpraca SITSpoż. z zagranicą (1946–1996),

Rozdz. 8 Działalność SITSpoż. na rzecz środowiska inżynieryjno-technicznego przemysłu spożywczego (1946–1996)

i **Rozdz. 9 Działalność władz jednostek organizacyjnych SITSpoż. (1946–1996)**.

Zagadnienia te przedstawiono w **Rozdz. 5** z wyodrębnieniem poszczególnych okresów rozwoju przemysłu spożywczego i działalności Stowarzyszenia, tj. w podziale na lata:

- 1946–1970 – (odbudowa powojenna oraz lata pięćdziesiąte i sześćdziesiąte),
- 1971–1980 – (intensywny rozwój przemysłu spożywczego),
- 1981–1989 – (starania o przywrócenie rangi przemysłowi spożywczemu),
- 1990–1996 – (zmiany systemu ekonomicznego, okres gospodarki rynkowej).

W **Rozdz. 6–8** omówiono m.in. racjonalizację i wynalazczość pracowniczą, konferencje naukowo-techniczne, narady, sympozja, opracowania analityczno-prognostyczne, rzeczoznawstwo techniczne, współpracę z innymi organizacjami krajowymi i z zagranicą, szkolenie i podnoszenie kwalifikacji, działalność wydawniczą, czasopisma naukowo-techniczne, obronę interesów zawodowych, organizowanie pomocy dla członków, opiekę nad młodą kadrą techniczną oraz bezpieczeństwo i higienę pracy.

Rozdz. 9 opisuje działalność: Walnych Krajowych Zjazdów Delegatów SITSpoż., Zarządu Głównego i jego Prezydium, Głównej Komisji Rewizyjnej, Głównego Sądu Koleżeńskiego, Oddziałów (Terenowych Jednostek Organizacyjnych), Sekcji Branżowych i Krajowych Rad.

Natomiast **Rozdz. 10** poświęcony został omówieniu **Jubileuszu 50-lecia SITSpoż. (1946–1996)**.

Rozdz. 11 to wszechstronna analiza **Działalności SITSpoż. na przełomie XX i XXI wieku (lata 1996–2006)**.

Omówiono tu:

- ogólne kierunki działania SITSpoż. w latach 1996–2006,
- działalność władz i organów SITSpoż., w tym m.in. Walnych Krajowych Zjazdów Delegatów, Zarządu Głównego i jego Prezydium, Głównej Komisji Rewizyjnej, Głównego Sądu Koleżeńskiego oraz Jednostek Terenowych (Oddziałów Wojewódzkich i Regionalnych) i Jednostek Branżowych (Krajowych Rad, Unii, Forum i Sekcji Branżowej).

Rozdz. 12 został poświęcony **Czasopismom branżowym SITSpoż.**, przedstawiono w nim wyniki i osiągnięcia 7 branżowych czasopism naukowo-technicznych SITSpoż.,

które – w większości – już od ponad pół wieku dobrze służą polskiemu przemysłowi spożywczemu i jego poszczególnym branżom.

Rozdz. 13 zawiera **Sylwetki 120 wybranych zasłużonych działaczy SITSpoż.** Najpierw przedstawiono 101 Honorowych Członków i Honorowych Przewodniczących Stowarzyszenia (w chronologicznej kolejności nadawania tych Godności), a następnie – w kolejności alfabetycznej – 19 zasłużonych, wieloletnich (już nieżyjących) działaczy SITSpoż.

Rozdz. 14 Statystyczny wszechstronnie dokumentuje (w formie 14 tabel i zestawień) działalność Stowarzyszenia.

Zgodnie z przyjętą koncepcją:

- część tabel (Nr. Nr. 1, 2, 9, 12 i 13) obejmuje cały okres 60-lecia (1946–2006),
- tabele Nr. Nr. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 i 11 dotyczą w zasadzie ostatniego 10-lecia (1996–2006),
- zaś tab. 14 przedstawia wykaz firm wyróżnionych przez SITSpoż. podczas 13 wystaw promocyjnych „Krajowy Produkt – Przyszłością Polski" (1992–2005); w sumie Stowarzyszenie w ww. latach nadało ponad 400 takich wyróżnień.

Opisując sześćdziesięcioletnią działalność SITSpoż. musieliśmy z konieczności ograniczyć się do zagadnień najważniejszych, napotkaliśmy też na ogromne i często nieprzezwyciężalne trudności techniczne, a wskutek nieuniknionych luk w źródłach mogło się zdarzyć, że niektóre ważne fakty, działania i zdarzenia nie znalazły należytego odzwierciedlenia.

* * *

Zespół autorski pragnie wyrazić najserdeczniejsze podziękowanie wszystkim, którzy swą inicjatywą, radami, pomocą oraz udostępnieniem danych i materiałów przyczynili się do powstania niniejszej publikacji, a w szczególności:

- Przewodniczącemu Zarządu Głównego SITSpoż., Kol. Stanisławowi Tyszkiewiczowi, Sekretarzowi Generalnemu SITSpoż. Kol. Bronisławowi Wesołowskiemu, całemu Prezydium Zarządu Głównego za okazane zaufanie i za powierzenie nam tego trudnego i odpowiedzialnego zadania,
- Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia za życzliwość i za wielokrotne umożliwienie przedyskutowania zagadnień w czasie plenarnych zebrań Zarządu Głównego,
- Zespołowi Konsultacyjnemu za systematyczne wspieranie nas uwagami i sugestiami,
- Redaktorom branżowych czasopism naukowo-technicznych SITSpoż. za to, że zechcieli opracować interesujące teksty, zawarte w Rozdz. 12,
- Wojewódzkim, Regionalnym i Branżowym Jednostkom Organizacyjnym Stowarzyszenia za przekazywane cenne materiały i dokumenty (bez których opracowanie to nie mogło być wykonane),
- oraz wszystkim Koleżankom i Kolegom, którzy – w ten lub inny sposób – niezwykle przyczynili się do wykonania przez nas postawionego przed nami zadania.

Szczególne wyrazy podziękowania należą się Kol. Elżbiecie Góreckiej za Jej wkład techniczno-organizacyjny, związany z powstaniem tej publikacji.

Pragniemy też wspomnieć – z serdeczną pamięcią – niestety już nieżyjących, współtwórców jubileuszowej publikacji 50-lecia (1946–1996) tj. Kol. Kol. Tomasza Jeża,

Władysława Poszepczyńskiego, Janinę Szefer i Edwarda Wesołowskiego. Są oni nadal z nami poprzez ich teksty (z opracowania 50-lecia), stanowiące jedną z wyjściowych baz dla poszczególnych rozdziałów obecnego opracowania.

⋆ ⋆ ⋆

Przekazując Czytelnikom opracowanie „60 lat Stowarzyszenia 1946–2006" życzymy Stowarzyszeniu i jego członkom jak najwięcej powodzenia i sukcesów, a także pryncypialności i wytrwałości w przyszłej pracy dla dobra polskiego przemysłu spożywczego, dla dobra Polski.

Zespół autorski

Warszawa, 2006 r.

CZĘŚĆ I
ROZWÓJ POLSKIEGO PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO ORAZ NAUKI I TECHNOLOGII ŻYWNOŚCI – BAZĄ DZIAŁANIA SITSPOŻ.

1. Główne etapy rozwoju przemysłu spożywczego na ziemiach polskich

Rozwój przemysłu spożywczego na ziemiach polskich przedstawiono w podziale na następujące etapy:
- okres do pierwszej wojny światowej (tj. okres zaborów),
- lata 1918–1939 (tj. okres Polski międzywojennej),
- lata 1944–1988 (tj. okres Polski Ludowej)
- oraz lata 1989–2004 (tj. okres transformacji ustrojowej i akcesji Polski do Unii Europejskiej).

Zgodnie z celami całości niniejszej, jubileuszowej publikacji SITSpoż. pierwsze 3 ww. etapy potraktowano w sposób syntetyczny, natomiast szczególną uwagę zwrócono na okres czwarty, tj. na lata zasadniczej ustrojowej i gospodarczej transformacji Polski, uwieńczonej akcesją naszego kraju do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 roku.

Autorom chodziło więc głównie o przedstawienie sytuacji, uwarunkowań i problemów przemysłu spożywczego w Polsce **na przełomie XX i XXI** wieku oraz wynikających na tym tle przyszłych zadań i kierunków rozwojowych.

Całość rozdziału kończy pkt 1.5, opisujący rolę i znaczenie przemysłu spożywczego w gospodarce narodowej Polski.

1.1. Okres do pierwszej wojny światowej

Początki przemysłowego przetwórstwa żywności na ziemiach Polski przypadają na przełom XVIII i XIX wieku. Ówczesne warunki polityczne i społeczne, a także ówczesny poziom nauki i techniki, wywarły istotny wpływ na rozwój tego ewolucyjnego procesu, przebiegającego zresztą w różny sposób na terenie każdego z trzech zaborów. Powstający w owym okresie przemysł rolny wyrasta często na bazie majątków folwarcz-

nych i cechuje się w większości przypadków prostą, nieskomplikowaną techniką i wyposażeniem. Dopiero później przemysł ten wyodrębni się z rolnictwa.

Stymulatorem wzrostu produkcji przemysłu spożywczego jest, zwłaszcza w drugiej połowie XIX wieku, rozwój miast i ośrodków przemysłowych.

Najwcześniej rozwija się cukrownictwo oraz młynarstwo handlowe i piwowarstwo. Warto wspomnieć, że pierwsza na świecie cukrownia przerabiająca buraki cukrowe powstała w 1802 roku na ziemiach polskich, w Konarach w powiecie Wołów na Dolnym Śląsku.

Wiek XIX umożliwia, przez wprowadzenie ulepszeń i usprawnień technicznych, rozwój przetwórstwa spożywczego i stopniowe jego przekształcanie w formy przemysłowe. W początkach XX wieku rozpoczynają się procesy koncentracji w poszczególnych branżach przemysłu spożywczego. Powstające w tym okresie zakłady, niezależnie od przeważającego w nich nadal rzemieślniczego charakteru produkcji, cechuje już wyższy niż poprzednio poziom techniki, większa skala produkcji i większe zatrudnienie.

1.2. Przemysł spożywczy Polski międzywojennej (1918–1939)

W wyniku pierwszej wojny światowej zakłady przemysłu spożywczego w Polsce znacznie ucierpiały, a poziom zniszczeń oceniano na ok. 30%. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r., następuje stopniowo szybka likwidacja skutków zniszczeń wojennych oraz wzrost produkcji i zatrudnienia. W latach dwudziestych XX wieku, tj. do czasu kryzysu, rozwija się cukrownictwo oraz powstaje pewna liczba większych zakładów w innych branżach. Jednak w większości branż nadal przeważają zakłady małe, zbliżone często swym charakterem do warsztatów rzemieślniczych.

Wybuch kryzysu światowego odbija się ujemnie również na sytuacji polskiego przemysłu spożywczego. W latach trzydziestych XX wieku, zamiast dotychczasowego wzrostu produkcji, występuje stagnacja i regres w wielu branżach przemysłu spożywczego, m.in. w cukrownictwie, chociaż należy podkreślić, że następuje wówczas pewne ożywienie w eksportowym przetwórstwie mięsnym.

W efekcie kryzysu, w 1937 roku, w porównaniu z latami 1929–30, spadła produkcja:
- cukru z 698,1 tys. t do 491,3 tys. t
- piwa z 2,8 mln hl do 1,4 mln hl
- syropu ziemniaczanego z 13,9 tys. t do 12,8 tys. t
- win i miodów z 4,7 mln l do 2,6 mln l.

Natomiast przemiał żyta i pszenicy wzrósł z 2924 tys. t w 1929 r. do 3724 tys. t w 1937 r., a produkcja konserw z 16,4 tys. t do 70,4 tys. t.

W 1938 roku, tj. w roku poprzedzającym wybuch II wojny światowej, produkcja głównych wyrobów przemysłu spożywczego w Polsce osiągnęła następujący poziom:

– cukier z buraków (w przeliczeniu na biały)	491 tys. t
– przemiał zbóż	4114 tys. t
– makaron	3,7 tys. t
– mięso z uboju przemysłowego	210 tys. t
– bekony	32,9 tys. t

– konserwy mięsne 34,2 tys. t
– margaryna 1,0 tys. t
– ryby morskie (połów) 12,5 tys. t
– piwo 1,5 mln hl
– mąka ziemniaczana 31,6 tys. t
– drożdże piekarskie 7,9 tys. t
– papierosy 9,4 mld szt.

W sumie przemysł spożywczy w Polsce w latach 1918–1939 nie wykazywał większej dynamiki rozwojowej, a – w wyniku zniszczeń w okresie I wojny światowej oraz światowego kryzysu w latach międzywojennych – w wielu dziedzinach wytwórczości poziom jego produkcji był nawet niższy niż przed pierwszą wojną światową.

Dominowały zakłady drobne, typu rzemieślniczego i one – w przeważającym stopniu – nadawały w okresie międzywojennym charakter polskiemu przemysłowi spożywczemu.

W 1937 roku przemysł spożywczy w Polsce obejmował 9342 zaklady zatrudniające 97704 pracowników (tab. 1).

Tabela 1. Liczba i struktura zakładów przemysłu spożywczego w Polsce w 1937 r. (wg stanu na 31.XII)

Wyszczególnienie	Liczba zakładów	Liczba zatrud-nionych	Przeciętne zatrudnienie /1 zakład
Ogółem	**9342**	**97704**	**10**
Młyny	5867	21551	4
Piekarnie	451	5202	11
Fabryki makaronu	15	342	23
Przemysł cukierniczy	306	10895	35
Zakłady przetworów ziemniaczanych	80	1618	20
Cukrownie	60	18828	310
Drożdżownie	16	928	58
Gorzelnie rolnicze	1376	3701	3
Gorzelnie przemysłowe	43	1395	32
Fabryki wódek gatunkowych	78	1334	17
Fabryki win i miodów	100	348	3
Browary i słodownie	165	5891	36
Fabryki cykorii, surogatów kawy i palarnie kawy	22	1396	63
Przemysł przetwórczy mięsny	253	6266	25
Mleczarnie	213	2606	12
Wędzarnie ryb	31	397	13
Suszarnie owoców	17	224	13
Fabryki konserw	100	3381	34
Fabryki octu i musztardy	36	418	12
Wytwórnie napojów bezalkoholowych	60	647	11
Fabryki wyrobów tytoniowych	14	7501	540
Zakłady uprawy tytoniu	11	2012	183

Źródło: *Związki rolnictwa z przemysłem spożywczym*. Praca zbiorowa pod red. A. Wosia, W. Kamińskiego, K. Michalskiego, Warszawa, PWRiL 1968, s. 58.

Z wyjątkiem przemysłu cukrowniczego i tytoniowego stopień koncentracji zakładów w większości branż przemysłu spożywczego był bardzo niski. Na przykład w 1935 r. liczba zakładów przemysłu spożywczego wg wielkości zatrudnienia kształtowała się w sposób podany w tab. 2.

Tabela 2. Liczba zakładów przemysłu spożywczego wg wielkości zatrudnienia w 1935 r.

Przeciętne zatrudnienie na 1 zakład	Zakłady przemysłu spożywczego o danym przeciętnym zatrudnieniu	
	liczba	%
Do 4 osób	4959	53,3
5–9	2317	24,9
10–14	783	8,4
15–49	1036	11,1
50–199	161	1,7
200–499	42	0,5
500–999	10	0,1
1000 i więcej	2	0,0
Razem	**9310**	**100,0**

Źródło: *Związki rolnictwa z przemysłem spożywczym*. Praca zbiorowa pod red. A. Wosia, W. Kamińskiego, K. Michalskiego, Warszawa, PWRiL 1968, s. 57.

Osiągnięty w Polsce pod koniec lat trzydziestych XX wieku poziom rozwoju rolnictwa i przemysłu spożywczego umożliwił zabezpieczenie następującego poziomu rocznego spożycia ważniejszych produktów żywnościowych na 1 mieszkańca (w 1937 wzgl. w 1938 roku):

Grupa białka zwierzęcego:
- Mięso i przetwory 16,5 kg
- Mleko i przetwory (bez masła) 185 l
- Jaja 114 szt.
- Ryby i przetwory 2,3 kg

Grupa tłuszczów:
- Masło 2,0 kg
- Tłuszcze zwierzęce 3,1 kg
- Tłuszcze roślinne 1,2 kg
- Razem waga handlowa 6,3 kg
- Razem w przeliczeniu na 100% tłuszczu 5,7 kg

Grupa węglowodanowa:
- Cukier 9,6 kg
- Przetwory zbożowe 137,0 kg
- Ziemniaki 260,0 kg

Wyżej wymieniony poziom spożycia był wprawdzie w zasadzie wystarczający pod względem ilości kalorii, ale nie odpowiadał wymogom i zaleceniom nauki o żywieniu człowieka pod względem struktury spożycia, a zwłaszcza udziału białka zwierzęcego.

Ponadto występowały znaczne różnice w poziomie spożycia pomiędzy ludnością miejską i wiejską oraz pomiędzy poszczególnymi grupami społecznymi.

Zbyt niski był udział artykułów przetworzonych przez przemysł spożywczy, a zwłaszcza nowoczesnych produktów wysoko uszlachetnionych.

1.3. Rozwój przemysłu spożywczego w Polsce Ludowej (1944–1988/9)

Druga wojna światowa przyniosła ze sobą znaczne zniszczenia w potencjale przemysłu spożywczego. Na 13601 zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, zatrudniających powyżej 5 pracowników (wg stanu z lipca 1945 r.), zniszczonych było 8710, w tym zniszczenia poważne, przekraczające 50% wartości objęły: budynki w 2117 zakładach, gospodarkę energetyczną w 1821 zakładach i urządzenia techniczne w 2768 zakładach.

Po wstępnym okresie odbudowy zakładów ze zniszczeń wojennych nastąpił w omawianym okresie kilkudziesięciu lat znaczny, w porównaniu z 1938 rokiem, wzrost produkcji w przemyśle spożywczym (tab. 3).

Tabela 3. Produkcja głównych wyrobów przemysłu spożywczego w Polsce w latach 1938–1988 (w tys. t)

Wyszczególnienie	1938	1946	1950	1960	1970	1980	1988
Cukier	491,0	387,0	955,0	1381,0	1385,0	1043,0	1684,0
Przemiał zbóż	4114,0	2918,0	4960,0	6360,0	6414,0	7721,0	6203,0
Makaron	3,7	4,8	21,7	47,2	57,8	95,1	92,4
Mięso i inne produkty z uboju przemysłowego	210,0	.	636,0	981,0	1376,0	2459,0	2248,0
Bekony	32,9	.	39,6	50,7	53,0	18,0	5,0
Konserwy mięsne	34,2	0,3	16,4	47,8	91,9	162,0	132,0
Kiełbasy i wędzonki (wędliny)	.	.	183,0	238,0	528,0	811,0	799,0
Margaryna	1,0	2,0	19,2	70,9	165,0	184,0	220,0
Ryby morskie (połów)	12,5	23,3	66,2	168,0	451,0	791,0	590,0
Mleko spożywcze (mln l)	118,0	.	458,0	965,0	1501,0	2680,0	2577,0
Masło	.	.	32,2	94,6	127,0	253,0	267,0
Sery	.	.	4,4	17,6	43,3	88,0	119,0
Piwo (mln hl)	1,5	1,3	3,5	6,7	10,4	11,2	12,5
Cukierki	.	7,1	36,1	92,1	135,0	119,0	158,0
Wyroby czekoladowe	.	.	7,8	24,5	42,1	79,0	39,2
Mąka ziemniaczana	31,6	11,2	57,3	104,0	131,1	39,2	128,0
Drożdże piekarskie	7,9	5,3	8,6	17,2	30,8	46,1	50,3
Papierosy (mld szt.)	9,4	5,4	25,3	44,1	69,2	93,4	89,7

Źródło: *Związki rolnictwa z przemysłem spożywczym*. Praca zbiorowa pod red. A. Wosia, W. Kamińskiego, K. Michalskiego, Warszawa, PWRiL 1968, s. 59 i Roczniki Statystyczne GUS.

Dane zawarte w tej tablicy (mimo nieznacznych różnic terminologicznych i metodologicznych) wskazują na istotny ilościowy postęp produkcyjny, jaki dokonał się w polskim przemyśle spożywczym w okresie pięćdziesięciu lat (1938–88). Mimo zniszczeń spowodowanych II wojną światową i konieczności ich odtworzenia pro-

dukcja ilościowa wybranych podstawowych wyrobów w ww. 50-leciu wzrosła następująco:
– ubój przemysłowy mięsa – ponad 10 razy
– produkcja cukru – 3,5 raza
– przemiał zbóż – o 50%

W jeszcze znacznie większym tempie wzrosła m.in. produkcja: makaronu, margaryny, cukierków i wielu innych wyrobów przemysłu spożywczego, a połowy morskie ryb zwiększyły się blisko 50-krotnie.

Rozpoczęto wytwarzanie nieznanych przed wojną artykułów lub znacznie rozszerzono zakres produkcji takich artykułów, jak nektary, soki pitne, mrożonki owocowo-warzywne i garmażeryjne, koncentrat pomidorowy, zupy błyskawiczne i inne.

W latach 1944–1988/9 dokonano znacznego unowocześnienia przemysłu spożywczego w Polsce. Zbudowano od podstaw wiele branż, np. przemysł koncentratów spożywczych, owocowo-warzywny, chłodniczy i jajczarsko-drobiarski. Z form rzemieślniczych przestawiono na tory wielkoprzemysłowe ubój i przetwórstwo mięsa. Dokonano znacznej modernizacji i koncentracji produkcji w przemyśle olejarskim i tytoniowym. Znacznie poprawiono terytorialne rozmieszczenie wielu branż przemysłu spożywczego (z wyjątkiem cukrownictwa), zbliżając zakłady do baz surowcowych, głównie w centralnej i wschodniej części kraju.

Już do 1970 roku w samym tylko kluczowym przemyśle spożywczym zrealizowano kilkaset dużych zadań inwestycyjnych, m.in. zbudowano wiele zakładów mleczarskich, mięsnych, chłodni składowych, elewatorów zbożowych itp.

Zaś w kolejnym okresie (tj. 1971–88, a zwłaszcza w dekadzie lat 70-tych) wybudowano w przemyśle spożywczym łącznie ponad 200 nowych zakładów i oddziałów (nie licząc piekarń), w tym m.in. 10 zakładów i kombinatów mięsnych, 9 wytwórni wędlin, 8 zakładów drobiarskich, 66 zakładów mleczarskich, 39 elewatorów zbożowych, 9 zakładów młynarskich, płatkarni, kaszarni i makaroniarni, 3 cukrownie, 13 chłodni składowych, 10 zamrażalni i chłodni technologicznych, 6 przetwórni owocowo-warzywnych, 4 browary, 3 słodownie itd.

Dla wielu branż oznaczało to poważny przyrost zdolności produkcyjnych, istotny postęp technologiczny i techniczny oraz poprawę przestrzennego rozmieszczenia, choć wielkość i lokalizacja niektórych zakładów mogą być dziś przedmiotem dyskusji i krytyki.

W sumie można szacunkowo ocenić, że poziom produkcji globalnej przemysłu spożywczego w 1988 roku wg wartości w cenach stałych w porównaniu z 1938 rokiem wzrósł ok. 13-krotnie.

O dokonanym w latach 1937–1988 rozwoju przemysłu spożywczego świadczy też porównanie wielkości zatrudnienia w tych latach. Zatrudnienie to wyniosło 97,7 tysięcy w 1937 roku i 489,9 tysięcy w 1988 roku, tj. 5-krotnie więcej.

Osiągnięcia uzyskane w przemyśle spożywczym w omawianym okresie Polski Ludowej (1944–1988/9) są niewątpliwie istotne, jednak wskutek niedostatecznego doceniania roli gospodarki żywnościowej i przemysłu spożywczego dla całości gospodarki narodowej zaczęły z biegiem lat występować niedomagania i braki, hamujące rozwój całej gospodarki, co miało zwłaszcza miejsce w latach sześćdziesiątych.

Dokonajmy, skróconej choćby analizy tego zagadnienia, posługując się ogólną i średnioroczną dynamiką przyrostów produkcji przemysłu spożywczego w podziale na po-

szczególne okresy odpowiadające 5-letnim planom gospodarczym (oraz okres 8 lat o jednolitej polityce gospodarczej (1981–88) (tab. 4).

Tabela 4. Wskaźniki dynamiki przyrostu produkcji przemysłu spożywczego 1950–1988 (w %)

Okres	Wskaźniki dynamiki	
	5(8)-letnie	Średnioroczne
1951–55	55,9	9,3
1956–60	45,4	7,8
1961–65	22,8	4,2
1966–70	15,8	2,9
1971–75	52,6	8,3
1976–80	13,0	2,5
1981–88	2,6	0,3

Tak więc w miarę upływu lat aż do 1970 roku osłabło tempo wzrostu produkcji przemysłu spożywczego w stosunku do dynamiki uzyskiwanej w okresach poprzednich, a także w stosunku do dynamiki ogólnej produkcji przemysłowej i dynamiki globalnej, a zwłaszcza towarowej produkcji rolniczej.

Szczególnie trudna sytuacja w tym zakresie zarysowała się w ciągu dziesięciolecia 1961–1970, a zwłaszcza w latach 1966–1968, w których tempo rozwoju produkcji przemysłu spożywczego ustępowało dynamice przyrostu rolniczej produkcji towarowej. Zjawisko to jest znane pod nazwą „hamowania rozwoju produkcji rolniczej przez przemysł spożywczy". Ta dysproporcja w rozwoju poszczególnych ogniw gospodarki żywnościowej była spowodowana ówczesnym niedocenianiem roli i znaczenia przemysłu spożywczego, a szczególnie limitowaniem środków (inwestycyjnych, technicznych, materiałowych itp.) na jego rozwój.

W latach 1965–1970 produkcja przemysłu spożywczego w Polsce wzrosła zaledwie o 15,8%. Był to najniższy wskaźnik ze wszystkich krajów RWPG, zarówno jeśli chodzi o bezpośrednie porównania tempa rozwoju produkcji przemysłu spożywczego pomiędzy krajami RWPG, jak i o relacje tempa przyrostu produkcji w przemyśle spożywczym w stosunku do tempa wzrostu produkcji rolniczej.

W tej sytuacji wprowadzona od grudnia 1970 roku polityka społeczno – gospodarcza przyniosła ze sobą – w okresie 1971–1975 – przyśpieszenie i intensyfikację ogólnego rozwoju gospodarczego kraju, przy czym silnemu zdynamizowaniu uległa gospodarka żywnościowa i jej dwa główne ogniwa, tj. rolnictwo i przemysł spożywczy.

Ogólny rozwój gospodarczy był jednak nadmiernie oparty na wzrastającym zadłużeniu kredytowym, co m.in. doprowadziło w latach 1976–1980 do zahamowania rozwoju, a następnie do kryzysu gospodarczego, zaś najkorzystniejsza dla przemysłu spożywczego w Polsce Ludowej polityka gospodarcza pięciolecia 1971–75 trwała zbyt krótko, by móc w pełni i powszechnie unowocześnić polski przemysł spożywczy.

W efekcie uzyskany w przemyśle spożywczym postęp produkcyjny był nierównomierny, a w szczególności wykazywał istotne dysproporcje w układach między branżami.

W latach siedemdziesiątych rozwój przemysłu spożywczego w Polsce charakteryzowały m.in. następujące tendencje i czynniki:

– szybka, zwłaszcza w latach 1971–1975 rozbudowa branż przemysłowych, przetwarzających surowce pochodzenia zwierzęcego, tj. przede wszystkim przemysłu mięsnego i mleczarskiego, a także chłodnictwa składowego,
– niedoinwestowanie branż, przetwarzających surowce pochodzenia roślinnego, w tym przede wszystkim przemysłu zbożowo-młynarskiego, cukrowniczego, ziemniaczanego i olejarskiego,
– nastawienie w polityce rozwojowej głównie na budowę nowych, na ogół dużych obiektów, częściowo pochodzących z importu, przy jednoczesnym niepełnym docenianiu modernizacji i rekonstrukcji istniejącego potencjału,
– wyraźny regres drobnego przemysłu spożywczego zarówno w pionach spółdzielczych, jak i terenowych, dotyczący głownie, choć nie wyłącznie przemysłu piekarskiego i młynarskiego (naruszyło to strukturę przemysłu spożywczego i proporcje między zakładami małymi, średnimi i dużymi oraz w niektórych branżach przyczyniło się do wzrostu kosztów transportu i surowca).

W następnym okresie, w latach 1981–88, m.in. w związku z wprowadzeniem stanu wojennego, sytuację produkcyjną w przemyśle spożywczym charakteryzowały stagnacja i brak postępu, a poziom produkcji w 1988 roku był zaledwie o 2,6% wyższy niż w roku 1980.

W sumie dobre i złe doświadczenia lat 1944–1988/9 wykazały, przemysł spożywczy jest nadal niewykorzystaną rezerwą gospodarczą Polski,że jego ekologiczna rolnicza baza surowcowa oraz tradycje polskiej dobrej żywności i wysokie kwalifikacje kadr mogą – przy właściwej polityce ekonomicznej i przy odpowiednich nakładach inwestycyjnych zapewnić przemysłowi spożywczemu ważne miejsce polskiego przemysłu narodowego.

Zmiany, jakie dzięki rolnictwu i przemysłowi spożywczemu, zostały w latach 1938–1988 dokonane w poziomie i strukturze spożycia żywności w Polsce ilustruje tab. 5.

Tabela 5. Spożycie ważniejszych produktów żywnościowych w Polsce na 1 mieszkańca w latach 1937(1938)–1988

Wyszczególnienie	Jednostki miary	1937 (1938)	1950	1960	1970	1980	1988
I. Grupa białka zwierzęcego							
Mięso i przetwory	kg	16,5	36,5	42,5	53,0	74,0	68,3
Mleko i przetwory (bez masła)	l	185,0	206,0	227,0	262,0	262,0	271,0
Jaja i przetwory	szt.	114,0	116,0	143,0	186,0	223,0	203,0
Ryby i przetwory	kg	2,3	1,7	4,5	6,3	8,1	6,5
II. Grupa tłuszczów							
Masło	kg	2,0	3,3	4,7	6,0	8,9	8,6
Tłuszcze zwierzęce	kg	3,1	6,2	7,4	8,2	8,1	7,8
Tłuszcze roślinne	kg	1,2	1,7	3,5	6,6	7,8	8,9
Razem waga handlowa	kg	6,3	11,2	15,6	20,8	24,8	25,3
Razem w przeliczeniu na 100% tłuszczu	kg	5,7	9,7	13,6	18,0	21,0	21,6
III. Grupa węglowodanowa							
Cukier	kg	9,6	21,0	27,9	39,2	41,4	46,2
Przetwory zbożowe	kg	137,0	166,0	145,0	131,0	127,0	117,0
Ziemniaki	kg	260,0	270,0	223,0	190,0	158,0	142,0

IV. Grupa witaminowa							
Owoce	kg	-	8,3	19,8	32,8	37,7	32,2
Warzywa	kg	-	60,6	82,0	111,0	101,0	115,0

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS i obliczenia własne.

W szczególności znacząco zwiększył się poziom spożycia:
– produktów białka zwierzęcego: mięsa ponad 4-krotnie, ryb 2,8 raza, jaj o 78% i mleka o 46%.
– produktów tłuszczowych: masło, tłuszcze zwierzęce i roślinne – 3–7-krotnie,
– oraz produktów witaminowych, a szczególnie owoców.

Natomiast w grupie produktów węglowodanowych, przy blisko 5-krotnym zwiększeniu się spożycia cukru, obniżył się poziom spożycia przetworów zbożowych o 15%, a ziemniaków aż o 45%.

W sumie ww. zmiany poziomu i struktury spożycia żywności należy ocenić pozytywnie i kierunki ich dalszych zmian nadal kontynuować i stale dostosowywać do zmieniających się potrzeb i uwarunkowań społeczno – gospodarczych.

1.4. Rozwój przemysłu spożywczego w Polsce w okresie transformacji systemowej (1989–2004)

W okresie transformacji wystąpiły trzy różne fazy rozwojowe przemysłu spożywczego, dostosowujące ten sektor do reguł gospodarki rynkowej i do integracji z Unią Europejską. Były to lata:
- 1989–1992 będące okresem gwałtownych i żywiołowych zmian struktur produkcyjnych i podmiotowych oraz małej prywatyzacji, które doprowadziły do odtworzenia rynkowego mechanizmu regulacji,
- 1993–1998 tj. przyspieszonej prywatyzacji i modernizacji przemysłu spożywczego oraz szybkiego rozwoju wtórnego przetwórstwa żywności,
- 1999–2004, w których nastąpiło pogłębienie procesów restrukturyzacji oraz przyspieszenie dostosowań do konkurowania na wspólnym rynku europejskim.

W pierwszej fazie przekształceń przemysłu spożywczego wystąpiły dwa charakterystyczne zjawiska. Był to przede wszystkim okres dużego obniżenia przemysłowej produkcji żywności. W latach 1988–1992 wartość produkcji przemysłu spożywczego (w cenach stałych) obniżyła się aż o 28%. Nastąpiło to głównie w wyniku dużego spadku przemysłowego przetwórstwa produktów rolnictwa (tzw. przerobu wstępnego), które w ciągu trzech lat obniżyło się o 37%. W tym okresie największy był spadek (tab. 6) przemysłowych przemiałów zbóż (o 47%), ubojów przemysłowych (o 45%) i przetwórstwa mleka (o 38%). Nastąpił także duży spadek produkcji (o 26,5%) tradycyjnych przetworów spożywczych, szczególnie takich jak: dżemy i marmolady (o 55%), mączka ziemniaczana (o 54%), mleko spożywcze (o 52%), pasze przemysłowe (o 50%), sery twarogowe (o 47%), masło (o 42%), pieczywo (o 27%) itp. Wśród podstawowych działów przemysłu spożywczego znacząco zwiększyła się tylko produkcja mrożonek

owocowo-warzywnych, a wolniej margaryn i piwa. W pierwszej fazie przekształceń rozwijała się także produkcja wyrobów wtórnego przetwórstwa, szczególnie wyrobów czekoladowych, napojów bezalkoholowych i przetworów drobiowych.

Tabela 6. Produkcja podstawowych wyrobów przemysłu spożywczego (bez przetwórstwa lokalnego)

Wyroby	j.m.	1988	1992	1998	2004*
Cukier	tys. ton	1 684	1 468	2 102	1 999
Makaron	tys. ton	92	70	119	135
Przemiał zbóż	tys. ton	6 203	3 280	3 016	3 488
Uboje przemysłowe	tys. ton	2 248	1 255	1 486	2 225
Przetwory mięsne	tys. ton	936	773	995	985
w tym: konserwy	tys. ton	132	102	104	.
wędliny	tys. ton	799	669	888	856
Margaryna	tys. ton	220	234	395	355
Ryby morskie (połowy)	tys. ton	590	448	229	173
Mleko spożywcze	mln l	2 577	1 234	1 350	1 311
Masło	tys. ton	267	155	146	177
Sery	tys. ton	452	286	467	585
Piwo	mln hl	12,5	14,1	21,0	31,9
Cukierki	tys. ton	158	86	96	65
Wyroby czekoladowe	tys. ton	54	106	212	368
Mączka ziemniaczana	tys. ton	135	62	127	141
Drożdże piekarskie	tys. ton	50	46,8	70,2	71,4
Papierosy i wyroby tytoniowe	mld szt.	89,7	86,6	96,7	86,6

* od 2000 r. statystyka GUS obejmuje tylko firmy zatrudniające ponad 9 osób, a wcześniej dotyczyła producentów zatrudniających 5 i więcej osób.

Źródło: *Roczniki Statystyczne GUS*, *Roczniki Statystyczne Przemysłu GUS* i inne materiały GUS.

Spadek produkcji przemysłu spożywczego był przede wszystkim skutkiem głębokiego kryzysu jednostek gospodarki uspołecznionej, której większość nie umiała się dostosować do warunków gospodarki rynkowej i przegrywała konkurencję o nabywcę z nowymi, prywatnymi podmiotami tego sektora. Dlatego też drugą cechą pierwszej fazy transformacji był szybki rozwój małych lokalnych przetwórni i tzw. mała prywatyzacja przetwórstwa spożywczego. Ich rozwojowi sprzyjały takie zjawiska jak:

- zniesienie rozdzielnictwa i kontroli cen przez państwo oraz bardzo liberalne prawo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej,
- ujawnienie wielu nowych nisz rynkowych, których nie umiały wykorzystać przedsiębiorstwa sektora publicznego,
- bardzo wysoka w pierwszej fazie przekształceń rentowność przetwórstwa spożywczego, zachęcająca prywatnych przedsiębiorców do lokowania kapitału w tej działalności,
- łatwy dostęp do rozdrobnionej sieci dystrybucji, powstałej w wyniku szybkiej prywatyzacji przedsiębiorstw handlowych,
- mała kapitałochłonność przetwórstwa lokalnego, wynikająca m.in. z niskich wymagań stawianych produktom takiego przetwórstwa, zarówno przez konsumentów i detalistów, jak i aparat państwowy.

Rysunek 1. Wskaźniki zmian produkcji przemysłu spożywczego w %
(produkcji żywności, napojów i wyrobów tytoniowych)

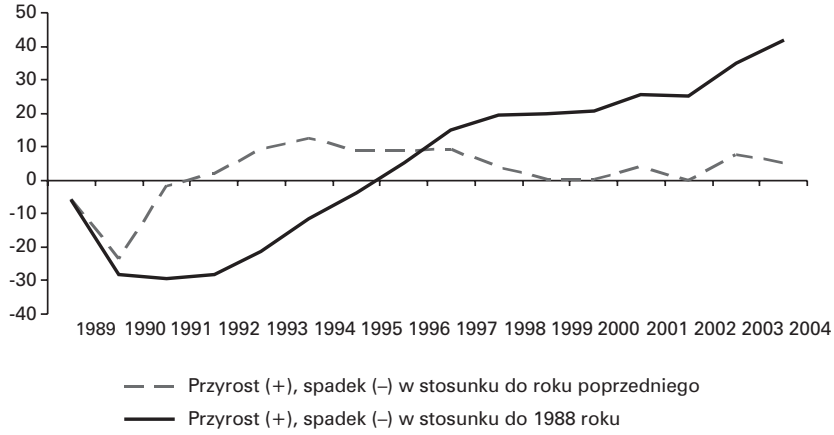

Źródło: Obliczenia własne na podstawie *Roczników Statystycznych GUS* 1991, 1996, 1998, 2000, 2002 i 2004 oraz *Małego Rocznika Statystycznego GUS* 2005.

W tej fazie przetwórstwo lokalne rozwijało się nie tyle w wyniku nowych prywatnych inwestycji, lecz głównie w drodze prywatyzacji małych przetwórni spółdzielczych i gospodarstw rolnych oraz rozbudowy i modernizacji części zakładów rzemieślniczych. Kształtowała się nowa struktura podmiotowa przetwórstwa spożywczego, pozwalająca na odtworzenie rynkowych mechanizmów regulacji, której skutkiem było zwiększenie udziału sektora prywatnego do ponad 30%, rozszerzenie oferty towarowej całego sektora żywnościowego i wymuszenie w następnych latach prywatyzacji i dostosowań sektora publicznego do warunków gospodarki rynkowej. Spowodowała ona także to, że mimo dużej redukcji produkcji przemysłu spożywczego podaż żywności na rynku krajowym w 1992 r. była tylko o ok. 5% mniejsza niż przed transformacją.

Drugi etap transformacji przemysłu spożywczego, tj. lata 1993–1998, był okresem szybkiego wzrostu produkcji tego sektora. W tym okresie średnie tempo wzrostu sprzedaży przemysłu spożywczego wynosiło 8,8% rocznie, a jej poziom w 1998 r. był o 19,5% wyższy niż w 1988 r. (o 66% wyższy niż w 1992 r.). W latach 1993–1998 najszybciej rozwijało się przetwórstwo wtórne, którego wartość produkcji zwiększyła się w tym czasie prawie dwukrotnie, przy wzroście produkcji tradycyjnych przetworów o 25% i wstępnego przetwórstwa produktów rolnictwa o ok. 15%. W tym etapie transformacji najwyższe było tempo wzrostu produkcji (tab. 7): soków i napojów bezalkoholowych, mięsa i przetworów drobiarskich, tłuszczów roślinnych, wyrobów czekoladowych, serów, warzyw mrożonych i konserw warzywnych oraz różnego rodzaju przekąsek i deserów (pieczywa cukierniczego, chipsów, jogurtów, lodów), a także przypraw, koncentratów spożywczych i różnych rodzajów żywności wygodnej. W latach 1993–1998 nastąpił również znaczący wzrost produkcji wielu tradycyjnych produktów żywnościowych, m.in. cukru, wędlin, piwa, win, dżemów, makaronów, mączki ziemniaczanej itp. Zwiększył się przerób przemysłowy owoców i warzyw, ziemniaków, rzepaku oraz mleka, przy utrzymaniu bardzo niskich ubojów przemysłowych zwierząt rzeźnych i przemysłowych przemiałów zbóż.

Tabela 7. Produkcja wybranych grup wyrobów przemysłu spożywczego o wysokiej dynamice rozwoju

Wyroby	j.m.	1988	1992	1998	2004
Przetwory drobiowe	tys. ton	.	63	199	283
Konserwy rybne	tys. ton	32	34	57	51
Napoje mleczne	mln l	59	.	317	477
Pieczywo cukiernicze	tys. ton	141[a]	100[b]	140	316
Marmolada, dżemy itp.	tys. ton	95	43	56	90
Konserwy warzywne	tys. ton	58	22	60	144
Warzywa mrożone	tys. ton	90	110	215	395
Owoce mrożone	tys. ton	129	232	225	355
Soki, napoje i nektary owocowo-warzywne	tys. ton	141[b]	355[c]	819	1 202
Wody i napoje orzeźwiające	mln hl	19,1[b]	23,4[c]	32,2	43,8

[a] 1985 r., [b] 1990 r., [c] 1994 r.

Źródło: *Roczniki Statystyczne GUS*, *Roczniki Statystyczne Przemysłu GUS* i inne materiały GUS.

Lata 1993–1998 były okresem szybkiej prywatyzacji państwowych przedsiębiorstw przemysłu spożywczego. W tej fazie udział sektora publicznego w wartości tego sektora obniżył się do ok. 10%. Prywatyzacja tego przemysłu charakteryzowała się[1]:

- różnorodnością form prywatyzacji, przy zastosowaniu wszystkich metod i sposobów przekształceń własnościowych,
- masowym udziałem pracowników w prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, ale bez upowszechnienia tej formy własności,
- małym udziałem rolników w prywatyzacji przedsiębiorstw, przetwarzających produkty rolnictwa,
- dużym udziałem inwestorów strategicznych zarówno krajowych, jak i zagranicznych, a przedsięwzięcia z ich udziałem z reguły kończyły się powodzeniem,
- niepowodzeniem programu powszechnej prywatyzacji.

Z prywatyzacją przemysłu spożywczego powiązane były duże inwestycje zagraniczne w tym sektorze. W latach 1993–1998 zwiększyły się one z 0,3 mld USD do 4,6 mld USD. Włączyły one polski przemysł spożywczy w procesy globalizacji. Inwestorzy zagraniczni angażowali swój kapitał głównie w działy produkcji żywności, które charakteryzowały się dużą dynamiką rozwoju krajowego rynku zbytu bądź też wysoką rentownością[2]. Najwięcej zainwestowali oni w produkcję piwa, wyrobów tytoniowych, słodyczy, napojów bezalkoholowych i lodów. Duży był udział kapitału zagranicznego w produkcji deserów mlecznych, serów topionych i koncentratów spożywczych, a w następnych latach także w przemyśle spirytusowym, cukrowniczym i paszowym.

---

[1] *Polski przemysł spożywczy. Analiza makroekonomiczna*, Polska Federacja Producentów Żywności i Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, praca zbiorowa pod kier. R. Urbana, Warszawa 2000, s. 82–88.

[2] Por. P. Chechelski, *Inwestycje zagraniczne w polskim przemyśle spożywczym*, „Przemysł Spożywczy" 2005, nr 8, s. 26–28.

Rysunek 2. Zagraniczne inwestycje w przemyśle spożywczym i w całej polskiej gospodarce (w mld USD)

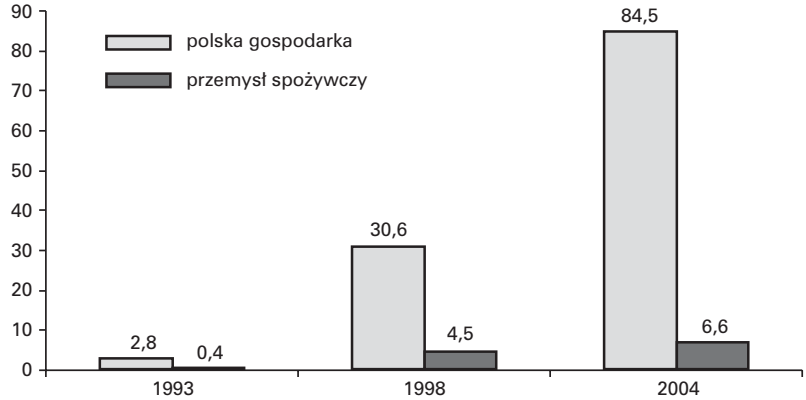

Źródło: P. Chechelski, *Inwestycje zagraniczne w polskim przemyśle spożywczym*, „Przemysł Spożywczy" 2005, nr 8, s. 26–28.

Cechą drugiego etapu transformacji była także przyspieszona modernizacja przemysłu spożywczego (rys. 3). To przyspieszenie nastąpiło wprawdzie dopiero w 1995 r. i swój szczyt osiągnęło w latach 1998–1999, w których wartość inwestycji w cenach stałych była prawie dwukrotnie wyższa niż w latach 1990–1994. Równocześnie nastąpiła znacząca zmiana struktury wydatków inwestycyjnych, w której obniżył się udział wydatków na cele budowlane, a zwiększył na aktywną część majątku (z 55% w 1990 roku do 71% w latach 1998–1999). Ta zmiana struktury oznacza, że inwestowano głównie w modernizację i rozwój potencjału wytwórczego, szczególnie procesów komponowania i konfekcjonowania wyrobów gotowych. W tym okresie relatywnie największy był poziom inwestowania w takich branżach jak: piwowarska, cukiernicza, mleczarska, koncentratów spożywczych, przetwórstwo owocowo-warzywne, produkcja napojów bezalkoholowych i wyrobów tytoniowych.

Rysunek 3. Wydatki inwestycyjne przemysłu spożywczego (w mld zł w cenach 2004 roku)

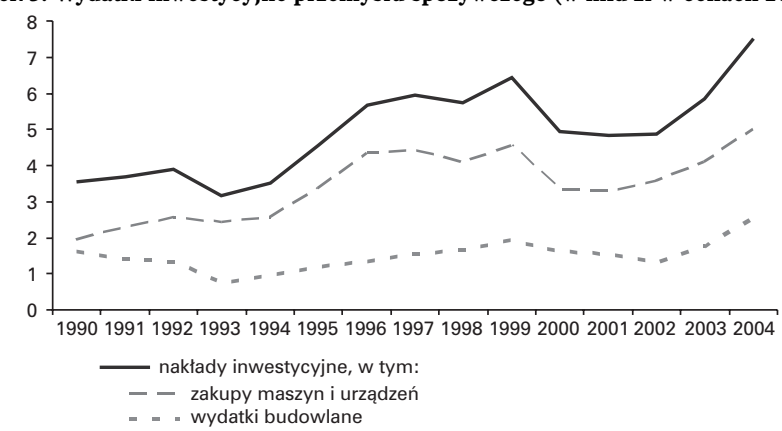

Źródło: Dane GUS opracowane przez IERiGŻ-PIB.

Kolejną cechą przekształceń przemysłu spożywczego w latach 1993–1998 były zmiany struktur podmiotowych tego sektora (rys. 4). Polegały one głównie na szybkim rozwoju firm średniej wielkości, których udział w obrotach sektora zwiększył się dwukrotnie (z 12 do 24%). W tym okresie wzmocniły swoją pozycję także mikro firmy i małe firmy przemysłowe (z 19,5% do 27,5%), a gwałtownie zmniejszył się udział w obrotach sektora dużych firm przemysłowych (z 68,5 do 48,5%). W ten sposób już w drugiej fazie przekształceń powstała podobna jak w UE struktura podmiotowa przemysłu spożywczego[3].

Rysunek 4. Struktura podmiotowa producentów żywności i napojów (wartość sprzedaży = 100)

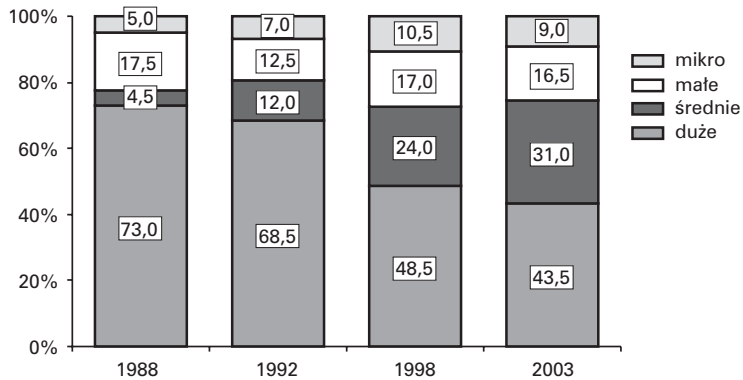

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Efektem modernizacji i przekształceń własnościowych, dokonanych w latach 1993–1998, była przede wszystkim gruntowna przebudowa struktur produkcyjnych przemysłu spożywczego. Zmienił się obraz polskiego rynku żywnościowego, ubóstwo asortymentowe właściwe gospodarce planowej zastąpione zostało bogactwem oferty towarowej, nastąpiła poprawa atrakcyjności handlowej produktów przemysłu spożywczego. Wyłoniła się grupa przedsiębiorstw, liderów każdego sektora, które pod względem standardu technologicznego i sposobu funkcjonowania nie różniły się już od podobnych firm w krajach UE.

Rozwój i przemiany przemysłu spożywczego w ostatnich kilku latach (III faza) kształtowały głównie dwa zjawiska, a mianowicie:

- kryzys rosyjski z 1998 r., który był jedną z przyczyn kilkuletniej stagnacji całej naszej gospodarki,
- zbliżająca się integracja z Unią Europejską, przyspieszająca procesy dostosowawcze do standardów UE.

Stagnacja polskiej gospodarki, a w ślad za tym także zahamowanie rozwoju przemysłu spożywczego, trwało 3–4 lata. W latach 1999–2002 tempo wzrostu PKB obniżyło się do 2,6% rocznie (z 6% w latach 1993–1998), a produkcji przemysłu spożywczego do 1,2% rocznie (z 8,8%). Recesja wystąpiła w większości działów produkcji żywności, za

[3] Por. Polski przemysł spożywczy w Unii Europejskiej. PFPŻ, Warszawa 2004, s. 10.

wyjątkiem przetwórstwa owocowo-warzywnego i produkcji wyrobów wtórnego przetwórstwa żywności. Podmioty gospodarcze napotkały w tym okresie na silne bariery rynkowe (spadek popytu krajowego, stagnację eksportu, spadek realnych cen żywności), co wymusiło tzw. II falę restrukturyzacji i poprawę efektywności całego sektora żywnościowego. Wymusiło to między innymi następujące działania:

- redukcję zbędnych zasobów czynników wytwórczych, w tym także załóg, łącznie z likwidacją dotychczas niewykorzystywanych zakładów,
- zawężenie profilu asortymentowego firm oraz koncentrowanie ich działalności na wyrobach markowych i innych będących silną stroną danego producenta,
- koncentrowanie w centrach holdingów (koncernów) niektórych funkcji przedsiębiorstw, takich jak: rozwój, zarządzanie finansami, marketing, dystrybucja itp.,
- wprowadzenie w przedsiębiorstwach procedur i wzorców postępowania, jednolitych dla wszystkich firm kontrolowanych przez danego inwestora strategicznego,
- rozwijanie nowoczesnych systemów zarządzania jakością, a w ślad za tym rozszerzanie zasięgu i pogłębianie integracji pionowej z rolnictwem.

Efektem takich działań była zmiana charakteru dotychczasowego rozwoju przemysłu spożywczego z ekstensywnego na intensywny. W okresie tym zmniejszyła się liczba osób pracujących w przemyśle spożywczym (o 20%) oraz zużycie energii i wody (średnio o 30%), a wzrosła wydajność pracy (o ponad 40%). Wydatki inwestycyjne tego sektora obniżyły się o 20%. Wszystkie te zjawiska poprawiły konkurencyjność polskich producentów żywności, co w następnych latach skutkowało szybkim wzrostem eksportu, głównie do innych krajów UE, i umożliwiło powrót ożywienia gospodarczego, obejmującego także przemysł spożywczy.

Tabela 8. Zatrudnienie, zużycie energii i wody w przemyśle spożywczym

Wyszczególnienie	1988	1992	1998	2003
Liczba pracujących tys. osób	427,9	488,4	570,5	465,5
Zużycie bezpośrednie energii w tys. TJ	124,4	94,3	129,5	94,5
w tym:				
– węgla i koksu w TJ	4 720	4 571	3 095	1 873
– gazu w hm^3	53	39	317	438
– energii elektrycznej tys. GWh	3,4	2,9	4,4	4,2
Zużycie wody w hm^3	261	181	140	99
Wydajność pracy w tys. zł w cenach 2000 r.	185	118	170	244

Źródło: *Roczniki Statystyczne Przemysłu GUS* i obliczenia własne.

Impulsem do obecnego ożywienia w przemyśle spożywczym było przyspieszenie wzrostu gospodarczego i szybko rosnący eksport, a także procesy dostosowawcze do integracji z UE, zwiększające udział tego przemysłu w zagospodarowywaniu produkcji rolnej. Od 2003 roku tempo wzrostu przemysłowej produkcji żywności i napojów zwiększyło się do ponad 6% rocznie. W latach 2003–2005 nastąpił:

- powrót tendencji do uprzemysławiania przetwórstwa produktów rolnictwa, co spowodowało wzrost wstępnego przetwórstwa tych produktów o 8–10% rocznie, szczególnie wysoki w sektorze mięsnym i mleczarskim,
- przyspieszenie wzrostu produkcji żywności w sektorach, w których integracja z UE umożliwiła wzrost eksportu i wykorzystanie posiadanych przewag cenowych; zjawi-

sko to stało się czynnikiem rozwoju takich sektorów jak: przetwórstwo mięsa, ryb i mleka, wtórne przetwórstwo zbóż i cukru,
- spowolnienie rozwoju produkcji wyrobów wtórnego przetwórstwa przeznaczonych głównie na rynek krajowy, z powodu niskiego tempa wzrostu dochodów ludności i podwyżek cen żywności (szczególnie w 2004 roku).

W latach 2003–2005 ożywienie produkcyjne, choć w różnej skali, wystąpiło w prawie wszystkich branżach przemysłu spożywczego. Najwyższe było ono w przetwórstwie mięsa, mleka i ryb, w przemyśle cukierniczym, piwowarskim, spirytusowym i paszowym.

Wzrost produkcji i wcześniejsze procesy restrukturyzacji wpłynęły na poprawę wyników i stanu ekonomiczno-finansowego przedsiębiorstw przemysłu spożywczego; zysk w tym przemyśle zwiększył się z ok. 1 mld zł w latach 2000–2002 do ponad 4 mld zł w 2004 r. Pozwoliło to na powtórne duże ożywienie inwestycyjne, wymuszone także przez konieczność dostosowania przedsiębiorstw, szczególnie przetwórstwa produktów zwierzęcych, do standardów weterynaryjnych i sanitarnych UE. W 2004 roku nakłady inwestycyjne w przemyśle spożywczym przekroczyły 7 mld zł i były o 50% wyższe niż w latach 2000–2002. Ponad dwukrotny był wzrost inwestycji we wspomnianych sektorach wrażliwych. Ich efektem było gwałtowne zwiększenie liczby zakładów uprawnionych do handlu z UE. W latach 2001–2005 ich liczba zwiększyła się w zakresie handlu:
- mięsem z 19 do ponad 700,
- przetworami mięsnymi z 19 do 450,
- mięsem drobiowym z 29 do 175,
- mlekiem i przetworami z 25 do 220,
- rybami i przetworami z 45 do 170.

Oznacza to także odpowiedni wzrost liczby potencjalnych eksporterów (dostawców) na rynki innych krajów UE.

Wynikiem dotychczasowych przekształceń przemysłu spożywczego (I, II, III fazy) jest przede wszystkim wzrost jego produkcji i utrzymanie silnej pozycji w polskiej gospodarce. Wartość sprzedaży tego sektora w 2005 r. była o 50% wyższa niż w 1988 roku. W tym okresie najszybciej rozwijało się wtórne przetwórstwo żywności, szczególnie produkcja słodyczy, soków i napojów bezalkoholowych oraz innych deserów i przekąsek, produkcja i przetwórstwo mięsa drobiowego, owoców i warzyw, produkcja deserów mlecznych, piwa i spożywczych przetworów ziemniaczanych. W tych działach produkcja w 2004 roku była kilkakrotnie wyższa niż w końcówce lat osiemdziesiątych. W okresie transformacji zwiększyła się także produkcja wielu tradycyjnych przetworów, takich jak sery, wędliny, makarony, margaryna itp. Wciąż niskie są w porównaniu do stanu sprzed 15 laty: przemysłowe przemiały zbóż, uboje przemysłowe zwierząt rzeźnych, produkcja mleka spożywczego i masła, wyrobów spirytusowych. Wstępne przetwórstwo produktów rolnictwa jest jeszcze nieco niższe niż przed transformacją. Udział przemysłu spożywczego w produkcji całego polskiego przemysłu zwiększył się z 18% w 1988 roku do 18,5% w 2004 roku.

Piętnaście lat przekształceń systemowych zmieniło także strukturę polskiego przemysłu i obraz krajowego rynku żywnościowego. Wzrósł jego potencjał eksportowy. Oferta tego przemysłu jest zróżnicowana, elastycznie dostosowywana do potrzeb rynku krajowego i eksportu. Nastąpił wyraźny wzrost stopnia przetworzenia żywności.

Przemysł ten jest konkurencyjny na rynku europejskim. W wyniku przekształceń powstała płynna i zróżnicowana struktura podmiotowa przemysłu spożywczego, sprzyjająca konkurencji i poprawie efektywności produkcji żywności. Wyłoniła się także grupa liderów każdego sektora, firm średnich i dużych, które pod względem potencjału i sposobu funkcjonowania nie różnią się od podobnych przedsiębiorstw w UE.

W okresie transformacji nie zmienił się istotnie model wyżywienia (tab. 9). W 2004 roku spożycie żywności w Polsce różniło się od stanu z 1988 roku:

- niższym (aż o 37%) spożyciem mleka, głównie mleka płynnego, masła i serów twarogowych, częściowo tylko kompensowane wyższą konsumpcją innych serów i napojów mlecznych,
- nieco wyższym spożyciem mięsa, ryb i jaj (o ok. 5%),
- znaczącym obniżeniem spożycia cukru (o ok. 20%) i ziemniaków (o 10%),
- dalszym dużym wzrostem konsumpcji owoców (głównie południowych) i tłuszczów (o 20%).

Są to zmiany, na które istotny wpływ miał przemysł spożywczy, który je wywołał i kreował, a także musiał do nich dostosowywać swoją działalność.

Tabela 9. Spożycie podstawowych artykułów żywnościowych według danych bilansowych (w kg na 1 mieszkańca)

Wyszczególnienie	1988	1992	1998	2004
Mięso	68,3	70,3	64,7	71,8
w tym: drób	8,1	9,1	13,1	22,2
Ryby	6,5	6,4	6,9	8,0[b]
Mleko krowie (w l)	271	217	205	170
Jaja (w szt.)	203	173	177	212
Tłuszcze jadalne	25,3	24,6	28,5	30,7
w tym: roślinne	8,9	10,4	17,1	19,5
masło	8,6	5,2	4,4	4,4
Cukier	46,2	36,3	41,7	37,0
Przetwory zbożowe	117	119	119	120
Ziemniaki	142	144	135	129
Warzywa	115	116	128	111
Owoce	32,2	40,7	54,3	55,0
Wódki (w l)	4,6[a]	3,5	2,4	2,6
Wina i miody (w l)	7,0[a]	7,6	13,7	7,4
Piwo (w l)	33,1	38,6	54,1	75,1
Papierosy (w tys. szt.)	2,5	2,5	2,4	1,9

[a] szacunek własny, [b] 11,5 kg w wadze żywej.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Zmiany w spożyciu żywności – mimo spadku konsumpcji mleka – były korzystne z punktu widzenia racjonalności żywienia, gdyż w latach 1988–2004:

- zwiększył się udział mięsa białego w spożyciu mięsa (z 12% do 31%), przy równoczesnej poprawie mięsności wieprzowiny,
- nastąpiła duża zmiana struktury spożycia tłuszczów, gdyż zwiększył się udział olejów i margaryn (z 35% do 64%),

- duży był wzrost spożycia owoców, soków owocowo-warzywnych i innych napojów bezalkoholowych,
- obniżyło się spożycie wyrobów tytoniowych (o 24%) przy zmianie struktury spożycia napojów alkoholowych, polegającej na zmniejszeniu udziału wyrobów spirytusowych (z 63 do 35%) i zwiększeniu spożycia piwa (z 33 do 75 l).

Istotną zmianą strukturalną wyżywienia jest wzrost konsumpcji żywności wygodnej, przygotowanej do szybkiego sporządzenia posiłków, przy równoczesnym stopniowym upowszechnieniu żywności funkcjonalnej, „ekologicznej", regionalnej czy też tradycyjnej.

Ważną cechą strukturalną, która ujawniła się dopiero w ostatnich trzech latach, jest rozwój eksportowej orientacji producentów żywności. Eksport produktów przemysłu spożywczego szybko zwiększał się także w latach 1992–1998, ale przełom w tej dziedzinie nastąpił dopiero od 2003 roku. W 2004 roku przekroczył on 4 mld euro, dodatnie saldo zwiększyło się do 1,4 mld euro, a w 2005 roku przekroczy: eksport – 5 mld euro, a saldo – 1,5 mld euro. Udział eksportu w sprzedaży tego sektora zwiększył się z ok. 10% w latach dziewięćdziesiątych do 15,2% w 2004 roku i ok. 18% w 2005 roku.

Tabela 10. Handel zagraniczny produktami przemysłu spożywczego

Wyszczególnienie	1992	1998	2000	2004
W mln euro				
Eksport	1 289[a]	2 163	2 420	4 255
Import	1 364[a]	2 132	2 191	2 870
Saldo	-75[a]	31	229	1 385
W % produkcji przemysłu spożywczego	9,5	10,4	10,4	15,2

[a] mln USD.

Źródło: J. Rowiński, M. Wigier, *Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi*, [w:] *Analiza sytuacji produkcyjno-ekonomicznej rolnictwa i gospodarki żywnościowej w 2004 roku*, IERiGŻ-PIB, Warszawa 2005 oraz obliczenia własne.

Kilka działów produkcji żywności wykazuje już bardzo silną orientację eksportową. Jest to już nie tylko przetwórstwo owoców, warzyw i ziemniaków, lecz także przetwórstwo rybne, wtórne przetwórstwo cukru i zbóż. Te działy w 2004 roku eksportowały ponad 25% swojej produkcji, w tym przetwórstwo ryb 61%, produkcja soków 44%, inne przetwórstwo owoców 42%, przetworów ziemniaczanych i skrobiowych 33%, słodycze i koncentraty spożywcze prawie 30%, wtórne przetwórstwo zbóż 24%. Udział eksportu w produkcji głównych branż, takich jak: przemysł mięsny, mleczarski, cukrowniczy, spirytusowy i tytoniowy wynosił ok. 15%[4]. Oznacza to, że rynek krajowy jest wprawdzie wciąż głównym odbiorcą produktów przemysłu spożywczego, ale równocześnie mamy już działy o rozwiniętej orientacji eksportowej, zależne od popytu na żywność w innych krajach UE. Część działów o najbardziej rozwiniętej orientacji eksportowej (przetwórstwo ryb, produkcja słodyczy) rozwija produkcję w oparciu o importowane surowce. Integracja z UE oznacza więc wzrost uczestnictwa naszych producentów żywności w handlu międzynarodowym, szczególnie z innymi krajami europejskimi. Zjawisko to oznacza także to, że zniesienie barier w handlu z innymi krajami UE ujawniło przewagi konkurencyjne polskich producentów żywności.

[4] Por. *Stan polskiej gospodarki żywnościowej po przystąpieniu do Unii Europejskiej*, Raport 1, IERiGŻ-PIB, Warszawa 2005, s. 56.

1.5. Rola i znaczenie przemysłu spożywczego w gospodarce narodowej Polski

Przemysł spożywczy stanowi bardzo ważne ogniwo gospodarki narodowej i gospodarki żywnościowej Polski. Wprawdzie w dłuższych, wieloletnich okresach historycznych tempo rozwoju produkcji przemysłu spożywczego na ogół ustępuje dynamice rozwoju ogólnej produkcji przemysłowej (co powoduje, że udział przemysłu spożywczego w całości produkcji przemysłu ogółem relatywnie maleje), to jednak przemysł spożywczy nadal należy i w przyszłości będzie należał do głównych gałęzi przemysłu i gospodarki, a biorąc pod uwagę zarówno tradycje historyczne, jak i szanse przyszłościowe, można go określić mianem przemysłu narodowego Polski.

Poniżej zostaną przedstawione wybrane dane statystyczne, ilustrujące wielką rolę i znaczenie przemysłu spożywczego w gospodarce narodowej Polski.

W formie przykładu wybrano dane, które dotyczą 2 okresów:

- lat 1975 i 1980, tj. lat stanowiących półmetek 60-lecia dotychczasowego istnienia Stowarzyszenia, przy czym rok 1975 został tu wybrany, gdyż był końcowym rokiem bardzo korzystnej wówczas rządowej polityki wspierania rozwoju przemysłu spożywczego (1971–75)
- oraz lat 2000 i 2004, tj. roku 2000, stanowiącego granicę pomiędzy XX i XXI wiekiem oraz roku 2004, tj. roku, w którym w dniu 1 maja 2004 r. Polska stała się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej.

Dane dla tych 2 ww. okresów ujęte zostały poniżej w 2 oddzielnych tabelach ze względu na różne obowiązujące metodologie statystyczne; obydwie jednak tabele jednoznacznie i zgodnie ukazują wielką i niezaprzeczalną, przodującą rolę i znaczenie przemysłu spożywczego w gospodarce narodowej Polski.

Miejsce i znaczenie przemysłu spożywczego w gospodarce narodowej Polski w 1975 i 1980 roku ilustruje pierwsza z tych tabel.

Tabela 11. Miejsce i znaczenie przemysłu spożywczego w gospodarce narodowej Polski w 1975 i 1980 roku

Wyszczególnienie	Jedn. miary	Rok	Ogółem	W tym przemysł spożywczy	Udział przemysłu spożywczego %	Miejsce przemysłu spożywczego wśród	
						9 grup gałęzi przemysłu	22 gałęzi przemysłu
Liczba zakładów przemysłowych uspołecznionych (stan na 31.XII)	zakład	1975	46317	12140	26,2	1	1
		1980	45390	10526	23,2	3	1
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle uspołecznionym ogółem	tys. osób	1975	4642,0	519,4	11,2	3	1
		1980	4741,2	506,9	10,7	4	1

Wyszczególnienie	Jedn. miary	Rok	Ogółem	W tym przemysł spożywczy	Udział przemysłu spożywczego %	Miejsce przemysłu spożywczego wśród	
						9 grup gałęzi przemysłu	22 gałęzi przemysłu
Produkcja globalna przemysłu uspołecznionego (wg cen por. 1971 r.)	mld zł	1975	1744,6	279,5	16,0	2	1
		1980	2169,0[a]	315,7[a]	14,5	x	x
Produkcja globalna przemysłu uspołecznionego (1975 wg cen bieżących, 1980 wg cen z 1979)	mld zł	1975	2185,0	439,1	20,1	2	1
		1980	2672,6	469,7	17,6	2	1
Sprzedaż wyrobów własnej produkcji i usług ogółem	mld zł (ceny zbytu)	1975	2086,8	434,1	20,8	2	1
		1980	3135,3	646,7	20,6	2	1
W tym na cele rynkowe	mld zł (ceny zbytu)	1975	664,2	301,3	45,4	1	1
		1980	1031,0	464,6	45,1	1	1
Eksport	mln zł dew. (ceny bież.)	1975	34160,7	2428,9[b]	7,1		5[c]
		1980	51908,3	2862,5[b]	5,5		5[c]
Nakłady inwestycyjne w przemyśle uspołecznionym ogółem	mld zł (ceny 1971)	1975	239,0	24,0	10,0	4	2
		1980	166,0	13,2	7,9	5	5
Środki trwałe w uspołecznionych przedsiębiorstwach przemysłowych (bez zjednoczeń)	mld zł	1975	1515,0	150,1	9,9	5	4
		1980	2476,4	227,5	9,2	5	4

[a] obliczenia własne; [b] ponadto eksport produktów rolnictwa w 1975 r. wyniósł 918,7 mln zł dew. (= 2,7%), a w 1980 r. – 1.113,4 mln zł dew. (= 2,2%); [c] w stosunku do 12–13 grup towarów ujmowanych przez klasyfikacje eksportową GUS.

Źródło: *Roczniki Statystyczne GUS* 1976 i 1981 oraz obliczenia własne.

Z danych ww. tabeli wynika w szczególności, że w latach 1975–80 przemysł spożywczy w Polsce zajmował – wśród 22 gałęzi przemysłu – pierwsze miejsce w odniesieniu do liczby zakładów przemysłowych, zatrudnienia w przemyśle, produkcji globalnej przemysłu, sprzedaży wyrobów własnej produkcji i usług ogółem, w tym na cele rynkowe; natomiast – w odniesieniu do wartości eksportu oraz wielkości nakładów inwestycyjnych i środków trwałych – na ogół 4–5 miejsce.

Były to więc miejsce i pozycja bardzo istotne i godne najwyższego uznania i uwagi zarówno ze strony polityki gospodarczej, jak i całego społeczeństwa.

25–30 lat później, tj. w początku XXI wieku, pozycja przemysłu spożywczego w gospodarce narodowej Polski nadal była bardzo istotna i znacząca, co – według aktualnej metodologii i klasyfikacji obowiązującej w Unii Europejskiej (zaliczającej do przemysłu spożywczego produkcję artykułów żywnościowych i napojów oraz wyrobów tytoniowych) – ilustruje poniższa tabela, dotycząca lat 2000 i 2004.

Tabela 12. Miejsce i znaczenie przemysłu spożywczego w gospodarce narodowej Polski w 2000 i 2004 roku

Wyszczególnienie	Jedn. miary	Rok	Ogółem	w tym produkcja artykułów żywnościowych i napojów oraz wyrobów tytoniowych	Udział w %	Miejsce produkcji artykułów żywnościowych i napojów oraz wyrobów tytoniowych wśród wszystkich sekcji i działów przemysłu
Produkcja sprzedana przemysłu	mld zł (c.b.)	2000 2004	488,8 690,6	92,9 127,5	19,0 18,5	1 1
Pracujący w przemyśle (30.IX)	tys.	2000 2004	3134,4 2902,5	500,2 472,0	16,0 16,3	1 1
Nakłady inwestycyjne w przemyśle	mld zł (c.b.)	2000 2004	37,7 41,0	4,8 7,5	12,7 18,3	2 2
Wartość brutto środków trwałych w przemyśle	mld zł (c.b.)	2000 2004	470,9 552,5	40,8 56,7	8,7 10,3	2 2
Eksport	mld zł (c.b.)	2000 2004	137,9 272,1	9,8[b] 19,3[b]	7,1 7,1	3[a] 3[a]

[a] wśród 10 Sekcji Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Handlu (SITC); [b] ponadto wartość eksportu produktów rolnictwa wyniosła: 1,8 mld zł w 2000 roku i 4,4 mld zł w 2004 roku.

Źródło: *Rocznik Statystyczny GUS* 2001, *Mały Rocznik Statystyczny GUS* 2005, *Analiza produkcyjno-ekonomicznej sytuacji rolnictwa i gospodarki żywnościowej w 2004 roku*, IERiGŻ, Warszawa, 2005 i inne obliczenia IERiGŻ.

Również i dane, zawarte w tej tabeli niezbicie potwierdzają, że przemysł spożywczy w Polsce jest jedną z najważniejszych dziedzin gospodarki narodowej i gospodarki żywnościowej naszego kraju.

Dodatkowo ze szczególnym uznaniem należy podkreślić fakt, że w 2004 roku tj. w pierwszym roku członkostwa Polski w Unii Europejskiej nasz przemysł spożywczy dobrze wykorzystał powstałe możliwości i znacząco (w stosunku do 2000 roku) zwiększył eksport.

*

Z materiałów i rozważań przedstawionych w Rozdz. 1, w szczególności w Podrozdz. 1.5 wynikają m.in. następujące stwierdzenia:

– obecnie (w tym również po integracji Polski z Unią Europejską) pozycja przemysłu spożywczego, zarówno w stosunku do gospodarki żywnościowej, jak i do całości go-

spodarki narodowej Polski jest bardzo ważna i znacząca, w związku z czym do formułowania odpowiedniej strategii w polityce żywnościowej należy przywiązywać wielką uwagę, uwzględniając m.in. rolę i odpowiedzialność przemysłu spożywczego,
– w nowoczesnej gospodarce żywnościowej znaczenie przemysłu spożywczego stale wzrasta, wyznaczając mu rolę organizatora i integratora tej gospodarki,
– oddziaływanie przemysłu spożywczego nie ogranicza się jedynie do zagadnień typowo gospodarczych, lecz ma również istotny aspekt społeczny m.in. w zakresie prawidłowego wyżywienia wszystkich warstw i grup społecznych oraz w dziedzinie aktywizacji i rozwoju regionów gospodarczo mniej rozwiniętych, zacofanych itp.

Z ww. względów zadania, jakie przed Stowarzyszeniem Naukowo-Technicznym Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego stały w ciągu 60-lecia (1946–2006), stoją obecnie i będą stały w przyszłości, mają szczególny wymiar, rangę i znaczenie.

2. Nauka i technologia żywności w Polsce

Nie ma dobrej praktyki bez teorii,
a teorię inspiruje praktyka
Arystoteles

2.1. Wstęp

60-cio lecie działalności Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego, stwarza potrzebę rekapitulacji uwarunkowań, również w obszarze nauki, które towarzyszyły powstaniu i działalności Stowarzyszenia. Wśród wielu z nich, nie do przecenienia jest współdziałanie Stowarzyszenia z szeroko pojętą nauką i to zarówno w rozwoju kadry inżynieryjno-technicznej, jak i udział nauki w rozwoju i postępie technologicznym przemysłu. Jest to tym bardziej istotne, gdyż właśnie w okresie drugiej połowy ubiegłego stulecia kształtowała się technologia żywności jako odrębna dyscyplina nauki, jak i dziedzina techniki, która jest związana z wytwarzaniem artykułów żywnościowych, ujęta w odrębną branżę przemysłu, określonego pojęciem przemysłu spożywczego.

Zarówno w gospodarce jak i w naukach stosowanych postęp jest wypadkową rozwoju cywilizacyjnego człowieka. Już praczłowiek, od pierwotnych form swojego rozwoju, dążył do przetwarzania surowców roślinnych i zwierzęcych na artykuły żywnościowe. Wpierw celem tych zabiegów było utrwalanie przez suszenie (mięso, owoce) dla zabezpieczenia sobie pokarmów na okresy niedoboru produktów rolnych (zima, susze itp.). Wraz z kolejnymi etapami rozwoju cywilizacyjnego i potrzeb człowieka, przetwórstwo płodów rolnych postępowało od prymitywnych form pieczenia i suszenia mięsa, gotowania bryi zbożowych i wypieku placków aż do współczesnych form produktów przemysłu żywnościowego. Rozwój metod przetwarzania produktów rolnictwa w przetwory jadalne był związany głównie z samozaopatrzeniem gospodarstwa domowego oraz pracującego na potrzeby lokalne rzemiosła (rozwijającego się od XV w.), czyli warsztatów zatrudniających od jednego do kilku pracowników, działających bez podziału, pracą ręczną przy użyciu prostych narzędzi. Przez kilkadziesiąt wieków, aż do końców XVIII w. zmiana tej struktury była nie wielka, zaś to co określamy mianem „postępu technicznego" następowało nader powoli. Przykładowo postęp w młynarstwie charakteryzują następujące daty: młyn wodny – Pyzdry 1333; wiatrak – Śmigiel 1558, młyn parowy – Warszawa Solec 1825 [6]. W tym to okresie niewielkie zresztą zmiany stoso-

wanych tradycyjnych technologii opierały się na własnych obserwacjach i doświadczeniach poprzedników.

Dopiero rozwój rzemiosła oraz wiedzy przyrodniczej datujący się od XV w. przyniósł wyraźny postęp. Szczególnie, gdy na przełomie XVIII i XIX w., w oparciu o rozwój nauk przyrodniczych (mikroskop, fizyka, chemia), zaczęto poznawać podstawowe właściwości produktów rolnych i zachodzące w nich procesy,

2.2. Początki przemysłu spożywczego – wiek XIX

Po tym szkicu kształtowania się zrębów przetwórstwa żywności, w którym decydującą rolę odegrało rzemiosło, przejdźmy do XIX i XX w., gdy kształtowały się przemysłowe formy przetwórstwa żywności, a w końcowym okresie powstała nauka o żywności. Początek XIX w. przyniósł nie tylko ogromne zmiany społeczno-polityczne (wojny Napoleona), ale i rozwój wielkich aglomeracji miejskich (Paryż, Londyn). Wynikała stąd potrzeba zaopatrzenia w żywność dużych grup ludności nierolniczej, które korzystały dotąd z samozaopatrzenia. Stworzyło to warunki do powstawania większych aniżeli rzemieślnicze zakładów produkcyjnych – typu manufaktur, opartych na podziale pracy i technice ręcznej. W drugiej połowie XIX w. w miarę postępu technicznego, manufaktury szybko ustępowały zakładom o relatywnie „dużych" rozmiarach, stosującym zasadę podziału pracy i produkcję opartą na stosowaniu urządzeń mechanicznych. Decydującą rolę w rozwoju technologii tego okresu odegrało wprowadzenie pary jako elementu energetycznego (maszyny) oraz grzewczego (kotły warzelne, destylacja). Powstawał więc przemysł w dzisiejszym tego słowa znaczeniu, oparty głównie o kapitał i surowiec wielkich własności ziemskich, które mogły gwarantować dostawę odpowiedniej ilości i jakości surowca, oraz zbyt uzyskanych produktów. Stąd ten dział produkcji zwano ówcześnie przemysłem rolnym. Ta nazwa utrzymywała się do połowy XX w. Pierwszymi działami produkcji zaliczanymi do przemysłu rolnego było:

- Gorzelnictwo – wykorzystanie ziemniaków i niższej jakości zbóż do wyrobu gorzałki (propinacja, zapłata za robociznę) oraz wywaru jako cennej paszy.
- Cukrownictwo – wprowadzenie buraka cukrowego do upraw zwiększyło efektywność i nowoczesność produkcji roślinnej, oraz dało wytłok i melasę jako cenne pasze dla zwierząt.
- Przemysł ziemniaczany – zabezpieczający opłacalny zbyt ziemniaka w postaci przetworów skrobiowych.

Zlokalizowane w środowisku miejskim i mające niewielki związek partnerski z krajowym rolnictwem i oparte niemal wyłącznie o kapitał obcy.

- Browarnictwo – było odbiorcą jęczmienia i chmielu do wyrobu piwa, którego zbyt był ówcześnie skierowany głównie na ludność miejską.

Rozwój tych przemysłów na ziemiach polskich, opierał się głownie na myśli technicznej Austro-Wegier i Niemiec, jak również w mniejszym stopniu Anglii i Francji. Z tych to krajów wywodziła się najczęściej kadra kierownicza organizująca, a później kierująca pracą tych zakładów. Pierwszymi zakładami o charakterze przemysłowym powstałymi na dawnych ziemiach polskich były:

1825 – młyn mechaniczny Ewansa w Marymoncie k/Warszawy [6]
1826 – cukrownia Częstocice – produkcja 20–70 q cukru na dobę [8]
1860 – browar Hermana Junga, Warszawa (manufaktura – > 300 pracowników) [14]

Szczególnym dorobkiem w dziedzinie technologii i budowy maszyn dla przemysłu spożywczego legitymował się przemysł metalurgiczny (b. „Kongresówki"), którego cenione konstrukcje służyły do budowy wielu cukrowni i gorzelni na terenie całej Rosji.

Silnie związane z rolnictwem były pracujące w dużej mierze metodami rzemieślniczymi i stosujące proste tradycyjne technologie, zakłady:

- Zbożowe (młynarstwo) – przemiał zboża na kaszę i mąkę, oraz otrąb jako wartościowej paszy.
- Mleczarskie – rozwój hodowli bydła mlecznego w oparciu o zwiększenie zbytu mleka i wykorzystanie pastwisk.

Taki stan przetrwał do II wojny światowej, choć dzięki wykorzystaniu ogromnego postępu ówczesnej techniki i technologii nastąpiło znaczne zwiększenie wydajności zakładów i jakości produkcji

Podstawy kształtowania procesów przetwórczych, i postępu opierały się głównie na obserwacji zjawisk i uzyskiwanej na tej podstawie wiedzy. Fundamentalne znaczenie dla rozwoju nauki o żywności miały prace Ludwika Pasteura, twórcy mikrobiologii i immunologii. Jego badania szczególnie z lat 1857–68 z zakresu fermentacji alkoholowej i octowej miały doniosłe znaczenie nie tylko poznawcze (obalenie teorii samorództwa) ale bezpośrednio były wykorzystane w kształtowaniu podstaw technologii żywności

Kamieniami milowymi, które miały fundamentalny wpływ na rozwój i ukształtowanie procesów technologicznychj przemysłu rolnego były również osiągnięcia takich badaczy jak A. van Leeuwenhoek (mikroskop – 1677), N.F. Appert (konserwy – 1809), H. Megge-Mouries (margaryna – 1869). W tym też zakresie podjęto produkcję wielu nie znanych uprzednio wyrobów, jak np. hydrolizatów białkowych (J. Maggi – 1880) i wielu innych [1]. Równocześnie

– w przemyśle chemicznym opracowano szereg substancji dodatkowych głównie konserwantów i barwników,
– w przemyśle maszynowym opanowano wykorzystanie pary a później (po I Wojnie Światowej) i energii elektrycznej w konstrukcji szeregu urządzeń produkcyjnych służących w przetwórstwie żywności.

Niestety rejestry nauki XIX w. wymieniają niewielu uczonych Polaków, których badania są związane pośrednio lub bezpośrednio żywnością. Są to przede wszystkim L.P. Marchlewski (1869–1946), który ustalił strukturę gossipolu, chlorofilu i hemoglobiny, oraz K. Funka (1884–19697), który wyizolował witaminę B_2 (1912) i wprowadził do literatury światowej nazwę witamina.

Trzeba tu również podkreślić dorobek i znaczenie wielu nauczycieli szkół wyższych oraz praktyków-techników, którzy upowszechniali słowem i pismem ówczesną wiedzę światową (głównie europejską) z zakresu przetwórstwa żywności. Oni to stworzyli podwaliny polskiego przemysłu żywnościowego oraz jego kadry. Przede wszystkim należy tu wymienić Józefa Bełzę (1805–88) [1, 10], profesora, technologii chemiczno-rolniczej Instytutu Agronomicznego w Marymoncie, a następnie Uniwersytetu Warszawskiego. On to stworzył dwa fundamentalne dzieła w literaturze polskiej z zakresu przemysłu rolnego, a mianowicie:

– *O wyrobie cukru z buraków*, Warszawa 1837, 438 stron.

– *Zasady technologii chemicznej gospodarskiej*, Warszawa 1840, (część I – o wypalaniu wódki, 262 stron; część II – o warzeniu piwa, wyrabianiu octu, różnych napojów wyskokowych, wydobywaniu mączki i przerabianiu na syrop, wybijaniu oleju itp., 168 stron).

Same tytuły tych dzieł wskazują na zakres ówczesnego przemysłu przetwórczego, którego nauka przez ponad 100 lat nosiła nazwę technologii rolnej, a jej wykłady w szkołach wyższych stanowiły uzupełnienie wykształcenia rolniczego. Działalność Bełzy trzeba więc przyjąć jako początki nauczania i powstania nauki o technologii żywności w Polsce, gdyż w ówczesnym świecie szkoły wyższe były jedynymi instytucjami prowadzącymi badania naukowe oparte głównie na obserwacji zachodzących procesów. Niestety działalność ta została przerwana w rezultacie represji po powstaniu styczniowym.

Genezę powstania polskiego wyższego szkolnictwa technicznego w okresie zaborów, w dziedzinie nauk o żywności należy więc wiązać z Dublanami (Lwów). Tam to w 1872 r. prof. R. Wawnikiewicz uruchomił na ówczesnej Wyższej Szkole Rolniczej samodzielne Kursy Gorzelnicze, od 1891 r. dysponujące doświadczalną gorzelnią i stacją badawczą. Jednak pełne prawa akademickie ten kierunek uzyskał dopiero w 1919 r. w oparciu o Wydziały Rolne na SGGW i Uniwersytecie Poznańskim oraz w Politechnice Lwowskiej [9].

2.3. Początki polskiego przemysłu spożywczego i polskiej nauki o żywności – lata 1900–1945

W pierwszej połowie XX w, obok dalszego rozwoju przemysłu powstałego w XIX w. powstają pierwsze przemysłowe zakłady cukiernicze i konserwowe, a w okresie międzywojennym powstaje przemysł bekonowy i mięsny (konserwy), olejarnie oraz zakłady przetwórstwa owocowo–warzywnego łącznie z winiarstwem owocowym i chłodnictwo składowe.

O skromnych rozmiarach tych przemysłów, jak na współczesne warunki, świadczą skromne dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące zatrudnienia w przemyśle spożywczym (tab. 1) jak i wielkości produkcji (tab. 2). Skromna też była kadra inżynieryjno techniczna tych zakładów, co nie stwarzało warunków dla powołania odrębnej organizacji naukowo –technicznej grupującej wyłącznie specjalistów wyłącznie z zakresu przemysłu spożywczego.

Tabela 1. Średnie zatrudnienie w zakładach przemysłu spożywczego w 1937

Zakłady	Liczba zakładów	Średnie zatrudnienie	
		fizyczni	Umysłowi
Cukrownie	60	281	23
Browary	165	30	6
Fabryki konserw	100	30	4
Gorzelnie przem.	43	27	6
Mięsne, bekonowe	253	22	3
Makaroniarnie	15	20	3
Młyny I-V kat.	798	13	2
Piekarnie	453	11	<1
Mleczarnie	213	10	3

Źródło: *GUS Mały Rocznik statystyczny* 1939.

Tabela 2. Produkcja przemysłowa niektórych artykułów żywnościowych w latach 1937 i 2004 (tys. ton)

Artykuł żywnościowy	1937	2004
Mięso i inne produkty uboju	210	2225
Konserwy	70,4	251,9
Mączka ziemniaczana	31,6	140,8
Piwo	1407	31850
Cukier	491	1999

Źródło: *GUS Mały Rocznik statystyczny* 1939 oraz GUS – Informacja komputerowa na dzień 31.XII.2005.

Okres 20-lat Polski Niepodległej zaznaczył się krystalizacją i rozszerzeniem pojęcia „Technologii Rolnej". Obok ukształtowanego nauczania kierunku przemysłów fermentacyjnych (we wszystkich trzech ośrodkach), powstają pierwsze badania z zakresu przemysłu mięsnego (Poznań), mikrobiologii technicznej i mleczarstwa (SGGW) i cukrownictwa (Politechnika. Warszawa). Z pracą tych ośrodków wiążą się nazwiska pierwszych uczonych polskich, którzy współpracując blisko z przemysłem, wprowadzali również do nauki światowej wyniki swoich badań. Wymienię tu takich uczonych [1] jak:

Tadeusz Chrząszcz (1877–1943), Uniwersytet Poznański – opracowanie teorii przebiegu fermentacji cytrynowej, oraz mechanizmu działania enzymów amylolitycznych słodu jęczmiennego.

Wacław Dąbrowski (1876–1962), SGGW Warszawa – wyodrębnienie szczepów *Sacharomyces lactis alfa* oraz *Zygosacharomyces lactis*, oraz utworzenie kolekcji czystych kultur drobnoustrojów przemysłowych.

Adolf Joszt (1889–1957), Politechnika Lwowska – ustalenie przemian stosunku amylokoagulazy do amylazy żyta, podczas słodowania, stosowanie immunizacji przeciw fermentacji brzeczek piwnych

Kazimierz Smoleński (1876–1943), Politechnika Warszawska – ustalenie właściwości niecukrowych związków buraka cukrowego, a zwłaszcza koloidów głównie pektyny, oraz mechanizmu krystalizacji sacharozy.

Wiktor Syniewski (1865–1927), Politechnika Lwowska – opracowanie teorii budowy skrobi oraz procesu jej scukrzania, co doprowadziło do identyfikacji α- i β-diastazy.

Oceniając dorobek dwudziestolecia międzywojennego (1918–1939), należy stwierdzić, że stworzone zostały w nim skromne wprawdzie podstawy polskiej nauki o żywności, na poziomie ogólnej wiedzy światowej w tym zakresie. Uczeni ci wychowali grupę młodych docentów i doktorów, którzy odbudowali naukę ze zniszczeń II wojny światowej i współdziałali w budowie i rozwoju przemysłu spożywczego. Należy tu wymienić pochodzących ze środowiska:

Lwowskiego (Akademia Rolnicza Dublany + Politechnika): profesorowie F. Nowotny (Uniwersytet Jagielloński Kraków), W. Kamieniobrodzki (Politechnika Wrocławska), B. Bachman i S. Masior (Politechnika Łódzka), H. Niewiadomski (Politechnika Gdańska),

Poznańskiego (Uniwersytet Poznański) profesorowie: J. Janicki (Akademia Rolnicza Poznań), D.J. Tilgner (Politechnika Gdańska),

Warszawskiego (SGGW, Politechnika) profesorowie: J. Jakubowska (Politechnika Łódzka), W. Pezacki (Akademia Rolnicza Poznań), E. Pijanowski (SGGW), P. Wojcieszak (SGGW).

2.4. Zbliżamy się do współczesności

Druga połowa XX w. to okres w którym nastąpiły istotne zmiany w kształtowaniu się rynku żywnościowego, do czego przyczyniły się niewątpliwie zmiany gospodarki światowej spowodowane przez I wojnę. światową Już od lat 30-tych na rynku żywnościowym surowce rolne były w coraz większym stopniu zastępowane przez przetwory oraz pojawiły się pierwsze produkty gotowe do spożycia przy minimalnym przygotowaniu.. Samozaopatrzenie i domowe przygotowywanie żywności, szybko zaczęło ustępować półprzetworom, a obecnie w coraz większym stopniu żywności gotowej do spożycia, oraz żywieniu się poza domem.. Proces ten wymagał i wymaga coraz sprawniejszych procesów technologicznych produkcji żywności i może postępować tylko dzięki współdziałaniu nauki i techniki.

Zmiany te uwidoczniły się szczególnie w Polsce, kraju odbudowującym przemysł i równocześnie przekształcającym całą gospodarkę żywnościową na system gospodarki nakazowej. Towarzyszył temu szybki wzrost liczby ludności miejskiej i spadek liczby ludności wiejskiej opierającej swe wyżywienie na samozaopatrzeniu, Dziś wydaje się trudnym do zrozumienia, że Polska, kraj z tak wyniszczoną kadrą techniczną i naukową, brakiem przemysłu maszynowego, z niewielką pomocą zagraniczną, w ciągu pierwszych około 20 lat powojennych, stała się w zakresie przemysłu spożywczego partnerem naukowym i technicznym krajów europejskich. Moim zdaniem jest to rezultat charakteru patriotycznego naukowca, inżyniera i technika polskiego, którzy niezależnie od zawirowań politycznych i trudności gospodarczych:

- Projektowali i budowali zakłady produkcyjne wyposażone w możliwie nowoczesną technologię;
- Kształcili kadrę naukową i techniczną na wysokim poziomie;
- Opierali swą działalność na świadomości, ze w praktyce i naukach stosowanych zgodnie z maksymą Arystotelesa dobre efekty warunkuje wzajemne współdziałanie.

Efekty tych działań mimo popełnionych (z dzisiejszej perspektywy) błędów, spowodowały stworzenie branży przemysłu spożywczego, ukształtowały bardzo istotne przemiany jakie nastąpiły w jego produkcji i nauce, oraz towarzyszyły przemianom w zakresie żywienia człowieka.

2.5. Przemysł

Żywnością rynkową w latach międzywojennych i wczesnych czterdziestych były głównie nieprzetworzone płody rolne, które do spożycia były przygotowywane w gospodarstwie domowym. Natomiast niektóre przetwory (np. chleb, wędliny, nabiał, wyroby cukiernicze) wytwarzane były głównie w małych lub średnich zakładach pracujących najczęściej metodami rzemieślniczymi. Przemysł spożywczy (ujęty danymi statystycznymi) stanowiły ówcześnie tylko cukrownie, browary, krochmalnie, gorzelnie). Powstające dla zaspokojenia potrzeb rynku i eksportu w latach 1919–39 nieliczne zakłady mięsne (konserwy, bekon) i owocowo-warzywne.(konserwy, wina owocowe) miały stosunkowo niewielkie moce przerobowe, równocześnie wiele zakładów o charakterze rzemieślniczym zwiększa swe moce produkcyjne i unowocześnia metody produkcji jak np. cukiernictwo, olejarstwo, przetwórstwo ryb, mleczarstwo, piekarstwo

i powstają nowe dziedziny produkcji przemysłowej jak przemysł drobiarski, napojów orzeźwiających. Ten okres formowania się przemysłu spożywczego to głównie lata 1935–1975 (tab. 3).

Tabela 3. Rozwój technologii wytwarzania żywności w Polsce – XX w.

Wyroby, Przetwory	1900–1914	1919–1939	1945–1974	1975–2000
Garmażeryjne				
Drobiarskie				
Napoje orzeźw.				
Rybne				
Mąka, pieczywo				
Mleczarskie				
Mięsne				
Olejarsskie				
Owoc.-warzywn.				
Mięsne				
Koncentraty				
Spirytus gorzel.				
Cukiernicze				
Piwowarskie				
Ziemniaczane				
Cukrownicze				
Określenie charakteru wytwórczości wg. szacunku zatrudnienia				
Szacunek według	Gosp. domowe	Rzemiosło	Drobn. Wytwór.	Przemysł
metod wytwarz.		<4	<30	

Uwaga: Średnie zatrudnienie podano wg danych *Małego Rocznika Statystycznego* 1939. Do grupy drobnego przemysłu zaliczono również manufakturę o stosunkowo dużym zatrudnieniu.

Jakie były jeszcze w latach czterdziestych poglądy na rozwój przemysłu spożywczego niech świadczą te dwa cytaty:

- *„...Należy przypuszczać, że i w Polsce można będzie przełamać nieuzasadnioną niechęć do margaryny i wprowadzić ją do spożycia, nie zamiast lecz obok masła, słoniny i innych rodzajów tłuszczów. W chwili obecnej w kraju takich możliwości produkcyjnych nie mamy. Obok surowców i aparatury do prowadzenia fabryk margaryny potrzebni są fachowcy..."* (A. Klukowski – „Przemysł Spożywczy" (PSp) Nr 1–2/48). I dalej *„Gdy unowocześnimy nasze fabryki tj. wtedy kiedy zmniejszy się możliwość zakażenia produktu w czasie jego wytwarzania ... będziemy mogli produkować margarynę bez konserwantów"* (PSp Nr 11–12/48).
- *„...Suszenie rozpyłowe u nas dotychczas nie znalazło zastosowania i na ogół jest mało znane. Ze względu jednak na jego coraz większe znaczenie w masowym przerobie płynnych środków spożywczych, warto się z nim zapoznać, choćby w ogólnych zarysach..."* (W. Janikowski – PSp Nr 9–10/48).

Zaś jako podstawowy cel rozwoju przemysłu spożywczego tak określono

- *„...zadaniem przemysłu spożywczego jest wyzwolenie kobiety polskiej z niewoli kuchennej., przez używanie dobrych i zachowujących wartości odżywcze konserw mięsnych, rybnych, owocowo-jarzynowych, suszów, płodów solonych, kiszonych, marynowanych. Przez stoso-*

wanie rozmaitych namiastek, bulionów, kostek, fabrycznego makaronu, można znakomicie skrócić czas poświęcony zajęciom kuchennym, pozwolić kobiecie zużytkować go racjonalnie z pożytkiem dla ogólnej wytwórczości narodowej..." (Cz. Nowiński, PSp Nr 1–2/ 47).

Taki był start, jednak już w latach 1950–1960 przemysłowe przetwory żywnościowe zaczęły coraz wyraźniej dominować na rynku żywnościowym. Przemysł przestał być bezpośrednio związany z większą własnością rolną, jako uboczny dział gospodarstwa rolnego, stał się samodzielnym działem produkcji żywności, coraz wyraźniej wpływającym na kształtowanie ilości i jakości dostarczanych surowców rolnych, a więc przemysłem *sensu stricto*. Odbywało się to przy niezmiernie ograniczonych możliwościach importu nowych technologii, co wymagało wspólnego wysiłku pracowników przemysłu i nauki. Przede wszystkim palącą potrzebą było zabezpieczenie dopływu kadry inżynieryjnej dla produkcji. Sytuację kadrową najlepiej ilustruje stwierdzenie ówczesnego Ministra F. Pisuli (PSp Nr 7/60), że *„podczas gdy* (jeszcze) *w 1956 r. tylko 13,5% stanowisk kierowniczych było obsadzonych pracownikami z wyższymi studiami, to na dzień 1 stycznia 1960 r., liczba ta wzrosła do 40%, a równocześnie zmniejszyła się liczba pracowników nie posiadających średniego wykształcenia z 37,7% do 22%".*

Dużego wysiłku wymagało nie tylko odtworzenie ale i stworzenie nowych narzędzi pracy dla borykającego się z trudnościami importu maszyn dla przemysłu spożywczego. Niech świadczy o tym fakt, że w tych czasach tylko 2–4% cukru, kaszy, mąki,„makaronu paczkowano mechanicznie (PSp Nr 2/65). Trzeba więc było uruchomić rodzimą produkcję maszyn i urządzeń, Powstały wtedy (PSp Nr 3/62) m in. linie rozlewnicze (3 tys. but/h)., nadziewarki pneumatyczne (150 l), autoklawy leżące (300 puszek), linie do rozbioru półtusz wieprzowych (7–10 t/h), wędzarniczy tunel promiennikowo-elektrostatyczny (PSp Nr 6/64), trawlery – przetwórnie (PSp Nr 3/63). Powstały przemysł maszynowy (Spomasz) w latach 1958–68 sprzedał do 12 krajów 31 cukrowni buraczanych i 6 trzcinowych (PSp Nr 3/69).

W oparciu o polską myśl techniczną podjęto ówcześnie (lata 50/60-te) następujące produkcje (przykładowo)

- preparatu pektolitycznego i amylolitycznego (Jasło), dżemów nisko- i bezcukrowych, mrożonek owocowych i warzywnych,
- mechanicznego odkostniania mięsa, kiełbasy śniadaniowej z dodatkiem proszku mlecznego i kwasu askorbinowego, osłonek białkowych do wędlin (Białka),
- żółtka i białka w proszku oraz albuminy krystalicznej, proszku jajowego metodą rozpyłową,
- zdrożdżowania wywarów posulfitowych, drożdży pastewnych z melasy, cytrynianu wapnia, metodą fermentacyjną z melasy, gliceryny fermentacyjnej na melasie,
- koncentratów karotenu (z marchwi) i witaminy C z dzikiej róży, tranu technicznego i leczniczego.

Zaś takie między innymi problemy technologiczne stały do rozwiązania przed powstającym przemysłem spożywczym, jak na przykład:

- formowanie i mrożenie mięsa w blokach, racjonalne stosowanie polifosforanów w przetworach mięsnych, stosowanie przeciwutleniaczy do utrwalania smalcu i margaryn,
- podjęcie przemysłowego przetwórstwa mięsa drobiowego, produkcji gotowych potraw oraz lodów,
- wzbogacanie żywności w witaminy A i C oraz pieczywa w Ca.

Przedstawione powyżej przykłady mogą służyć jako obraz poszukiwań, przez pracowników przemysłu i nauki, dróg rozwoju powstającego przemysłu spożywczego. Wiele z nich nie wytrzymało konkurencji z postępem technologicznym świata oraz nie ma uzasadnienia w warunkach gospodarki rynkowej. Wszystkie jednak były szkołą poszukiwania nowych dróg rozwoju techniki i technologii w produkcji artykułów żywnościowych. I na tym to tle rysuje się rola nauki, szkolnictwa wyższego i stowarzyszenia inżynierów i techników.

2.6. Nauka

Nauka o żywności i jej technologii jako usankcjonowana dziedzina nauk ukształtowała się na przestrzeni minionych ok. 80-ciu, a szczególnie ostatnich 50-ciu lat. W tym to okresie dzięki rozwojowi instrumentalnych metod badawczych wiedza nasza o żywności przeszła w ciągu dwóch generacji uczonych od ustalenia jej podstawowych składników, poprzez poznanie wpływu na jakość i wydajność produktów właściwości surowca oraz oddziaływania czynników fizycznych, chemicznych i biologicznych w czasie jej przetwarzania i utrwalania, aż do współczesnych problemów pozytywnego lub negatywnego wpływu żywności na organizm człowieka. Polska nauka o żywności mimo strat kadrowych, mimo ubóstwa bazy badawczej, dzięki aktywności jej przedstawicieli zaczęła odgrywać coraz poważniejszą rolę również na arenie międzynarodowej.

Świadectwem wzrastającej roli i ówczesnej pozycji nauki polskiej było powierzenie Polsce (Prof. D.J. Tilgner) w 1966 r organizacji II Międzynarodowego Kongresu Nauki i Technologii Żywności, w którego organizacji brało też udział Stowarzyszenie. W kongresie tym brało udział 1150 osób z 49 państw i wygłoszono 629 referatów i komunikatów. Kongres ten miał zasadnicze znaczenie dla promocji polskiej nauki i przemysłu żywnościowego w świecie. W czasie kongresu w Waszyngtonie (1970 r.) powołano Międzynarodową Unię Nauki i Technologii Żywności (IUFoST). W 1996 r. IUFoST został 21 członkiem Międzynarodowej Rady Unii Naukowych (ICSU), co zakończyło formalną drogę międzynarodowego uznania dziedziny jako samodzielnej dyscypliny nauki.

Zaś w nauce polskiej rozwój kadry i osiągnięcia badawcze umożliwiły prof. E. Pijanowskiemu powołanie w Polskiej Akademii Nauk, wpierw Komisji (1954), a następnie Komitetu Naukowego Technologii i Chemii Żywności (1957) obecnie Nauk o Żywności. Godne uwagi jest i to, że na II Kongresie Nauki Polskiej (1972), przyjęto następujące sformułowanie tej dyscypliny nauki, które opracowali prof.: A. Rutkowski, S. Zagrodzki i J. Załęski [7]:

„Nauka o żywności i jej technologii obejmuje badania cech fizycznych, chemicznych i biologicznych składników surowców, półproduktów oraz gotowej żywności, a także zmian jakie występują w czasie przetwarzania, transportu i przechowywania. Wykorzystując naturalne właściwości surowców roślinnych i zwierzęcych, technologia stosuje takie formy ich przerobu, aby metodami uzasadnionymi ekonomicznie uzyskać wysoką jakość, wartość odżywczą oraz trwałość produktów". Zaś w 1979 r. Polska Akademia Nauk Powołała Instytut w Olsztynie wraz z Oddziałem Nauk o Żywności poświęcony badaniom podstawowym w tej dziedzinie.

Taka była geneza i proces uznania nauki o żywności, jako członu studiów akademickich, których ostatnim akcentem (2004 r) jest rozważanie przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną ds. Stopni Naukowych projektu klasyfikacji **nauk przyrodniczych** w którym określono, jako dyscyplinę: **Naukę o Żywności i Żywieniu Człowieka** ze specjalnościami: (1) Chemia i analiza żywności, (2) Technologia żywności, (3) Towaroznawstwo spożywcze, (4) Żywienie człowieka, (5) Higiena żywności i żywienia oraz w dyscyplinie **Biotechnologia** specjalność (6) Biotechnologia Żywności.

Polska nauka o żywności wywodzi swe początki z katedr szkół wyższych, obecnie obok nich działalność badawczą prowadzi wspomniany wyżej Instytut PAN w Olsztynie, oraz w zakresie prac stosowanych resortowe Instytuty: Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego, Przemysłu Cukrowniczego, Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego, Mleczarstwa, oraz Rybacki.

Omawiane gwałtowne zmiany w technologii i produkcji żywności, miały i mają istotny wpływ na jakość i charakter spożywanych produktów (tab. 4) a w rezultacie na zdrowotność społeczeństwa. Stworzyło to potrzebę podjęcia badań i kształcenia kadry w tej dziedzinie. Jeszcze 40 lat temu prof. S. Berger pisał (PSp Nr 3/60), że *„...nauka żywienia człowieka jest bardzo zaniedbana, jeżeli porównamy ją z ilością i zakresem działania placówek naukowych w zakresie żywienia zwierząt – 7 katedr + instytut resortowy”*. Dzisiaj w tej dziedzinie działa Instytut Żywności i Żywienia, Wydział na SGGW i katedry na wydziałach pozostałych szkół wyższych, zaś Stowarzyszenie prowadzi intensywną działalność szkoleniową w zakresie higieny produkcji (HACCP).

Tabela 4. Porównanie spożycia w 1929 i 2004 r.

Produkt	1929*	2005**
Pieczywo	179,1	65,5
Mąka	29,3	9,0
Kasze	10,6	2,6
Mięso	25,9	31,4
Przetwory mięsne	20,9	30,1
Mleko	83,5	41,6
Sery	1,8	10,2
Masło	2,4	3,6
Margaryna, ceres	0,4	10,9
Owoce	6,5	42,2
Warzywa	55,4	53,4
Ziemniaki	202,5	66,8
Cukier	19,8	14,9

* Przeciętne roczne spożycie (kg) w budżetach rodzin robotniczych – GUS 39, Tabl. 15/IX

** GUS Internet 31.XII.2005 – gospodarstwa domowe

2.7. Szkoły Wyższe

Wkład Szkół Wyższych w rozwój przemysłu spożywczego był i jest dwojaki i polega na działalności badawczej oraz kształceniu kadr. Na przestrzeni minionych 50-ciu lat powstało 8 wydziałów w Wyższych Szkołach (Akademiach) Rolniczych i 2-ch

w Politechnicznych..Kształtowanie ich profilu wyrażają kolejne nazwy: Technologii Rolno-Spożywczej → Technologii Żywności → Nauk o Żywności. Ukształtowano bazę badawczą i dydaktyczną oraz programy nauczenia z zakresu szeroko pojętej technologii żywności i żywienia, a równocześnie uległa zmianie pozycja „społeczna" szkoły wyższej. W ciągu minionych lat dynamicznie wzrosła liczba kadry naukowej szkolnictwa wyższego a z tym i kształconych studentów (tab. 5). W ostatnim 15-leciu rozwinął się Instytut Polskiej Akademii Nauk (IRZiBŻ w Olsztynie) o silnym potencjale badawczym. Dla potrzeb kształtującego się przemysłu powstały działające w zakresie badań stosowanych Laboratoria Badawcze i Instytuty poszczególnych branż przemysłu. Niestety potencjał badawczych placówek resortowych został zahamowany w konsekwencji restrukturyzacji przemysłu.

Tabela 5. Pracownicy naukowi w dziedzinie nauki i technologii żywności

	1966	1983	1995	2005
Szkoły wyższe				
Profesor	24	40	72	126
Doktor hab. (Prof. uczelni)	23	62	95	80
Doktor	83	241	321	552
Magister	108	140	229	6
Razem Szkoły Wyższe	**248**	**514**	**753**	**764**
Ilość wypromowanych magistrów w 2005 r.	301	604	661	1315
Instytuty Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi				
Profesor	3	36	6	6
Doktor hab. (Docent)	19	15	9	10
Doktor	24	47	41	28
Magister	60	46	35	20
Razem Instytuty Resortu	**106**	**144**	**91**	**64**
Polska Akademia Nauk				
Profesor	0	0	4	6
Doktor hab. (Docent)	0	0	4	7
Doktor	0	0	8	13
Magister	0	0	22	5
Instytut RZiBŻ PAN	**0**	**0**	**38**	**31**
Pracownicy nauki łącznie	**354**	**658**	**882**	**859**

Dane powyższe obejmują: Wydziały i Oddziału Nauk o Żywności: Akademii Rolniczych w Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Poznaniu, Szczecinie, Wrocławiu i Warszawie; Politechnik w Gdańsku i Łodzi; Instytuty: Biotechnologii i Przemysłu Rolnego, Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego w Warszawie, Oddział Badań Żywności Instytutu PAN w Olsztynie.

Przemiany warunków społeczno – gospodarczych kraju i postęp technologiczny zmieniły charakter kształcenia w szkole wyższej. Elitarne kształcenie kilkunastu, później kilkudziesięciu jednostek inteligencji kierowniczej, przekształciło się stopniowo w powszechne kształcenie wyższej kadry technicznej. Spowodowało to naturalną potrzebę wzajemnych bliskich związków szkoły wyższej z odbiorcami jej produktów – wyników badań i absolwentów. Trzeba tu przytoczyć jakże i dziś aktualne słowa prof. E. Pijanowskiego (PSp Nr 1/47) który pisał *„...konieczne jest aby praca naukowo-badaw-*

cza odbywała się w kontakcie z przemysłem, tj. aby pracownie naukowe świadome były potrzeb i bolączek świata praktycznego, oraz z drugiej strony, aby przemysł zainteresowany był w osiągnięciach pracowni badawczych, przyczyniając się do wyposażenia pracowni i subsydiowania (ukierunkowanych) prac doświadczalnych".

Niestety związki te, tak potrzebne w naukach technicznych ulegają coraz to większemu rozluźnieniu, wyrazem tego jest to, że:

- Nieliczna grupa pracowników nauki może się legitymować stażem przemysłowym, jak również aktywną działalnością w organizacjach naukowo-technicznych (np., SIT Przemysłu Spożywczego)
- Śladowy jest udział pracowników przemysłu w konferencjach naukowo-szkoleniowych, organizowanych przez np Komitet Nauk o Żywności PAN i Polskie Towarzystwo Technologów Żywności.

Jeszcze kilka słów poświęcę kształceniu kadr z wyższym wykształceniem Ona to stanowi o rozwoju myśli technicznej, nowoczesności, efektach i jakości produkcji. Ona też stanowi podstawowy trzon działalności naszego Stowarzyszenia

Brak bezpośrednich kontaktów pracowników nauki i przemysłu i coraz mniejsza wzajemna znajomość problemów obu tych grup pracowników „żyjących" w tej samej sferze zagadnień, powoduje niedostateczne wykorzystanie zaplecza badawczego dla właściwego wykorzystania osiągnięć nauki i techniki w produkcji, jak również racjonalnego ukierunkowania programu celowych zadań badawczych. W rezultacie również w szkolnictwie wyższym obserwujemy coraz wyraźniejsze nienadążanie programów nauczania za potrzebami aktualnego profilu człowieka z wyższym wykształceniem w zakresie szeroko pojętej gospodarki żywnościowej. Konieczność elastycznego kształtowania i dostosowywania programów nauczania kształtuje postęp wiedzy oraz narzuca rozwój techniki i potrzeby rynku pracy kraju. Obecnie w kształceniu absolwenta coraz mniejszą rolę odgrywa tradycyjna technologia „branżowa" tym więcej, że absolwent coraz rzadziej znajduje zatrudnienie w branży w której się specjalizował. Stąd potrzeba przekształcania profilu branżowego (pionowego) w horyzontalny (poziomy) zakładając, że szczegółową specjalizację zawodową nabiera absolwent w oparciu o aktualny kierunek działalności miejsca zatrudnienia w oparciu o samokształcenie i dobre podstawy, które mu dała szkoła wyższa.

Trzeba dążyć do uogólnienia a zarazem pogłębienia tematyki procesowej, której szczegóły muszą dać absolwentowi dobre podstawy do nabrania „fachowości", tam gdzie go los rzuci. Potrzebne jest wprowadzenia do programów nauczania takich zagadnień jak organizacja rynku i marketing, zarządzanie produkcją, regulacje prawne polskie i unii europejskiej, informatyka stosowana itp.

Przecież wiedza daje kwalifikacje tylko wtedy, gdy się posiada zdolność do jej wykorzystania. Czy więc prowadzenie badań przydatnych jedynie dla uzyskania odpowiedniej „punktacji", a kształcenia dla wypełnienia zadań programowych, dobrze służy postępowi nauki, techniki i kształceniu kadr?

Niewątpliwie zmiana struktur przemysłu wpłynęła na rozluźnienie tych związków, lecz w interesie przede wszystkim samych pracowników naukowych, administracji i produkcji jest to aby takie współdziałanie zaktywizować. Czas biegnie szybko, przemysł opiera się coraz bardziej na konsultantach, często o wątpliwych kwalifikacjach i nie bezstronnych, wykorzystuje zaplecze badawcze oraz laboratoria kontrolno-pomiarowe

firm zagranicznych,. A my narzekamy, podajemy „obiektywne" przyczyny i poszukujemy winnych, zamiast podjąć różne formy indywidualnych i instytucjonalnych działań dla poprawy sytuacji na różnych odcinkach tego złożonego zresztą problemu.

Mówiąc o relacji szkolnictwo – gospodarka żywnościowa. nie sposób nie wspomnieć bezpośredniego udziału profesorów szkół wyższych w odbudowę tych gałęzi gospodarki i równoczesne kształtowanie wizji koncepcji rozwoju nowoczesnego przemysłu żywnościowego jako całości. Można przykładowo wymienić wywodzących się z przemysłu profesorów szkół wyższych: H. Niewiadomskiego (przemysł skrobiowy i olejarski), D.J. Tilgnera (przemysł konserwowy i bekonowy), S. Zagrodzkiego (przemysł cukrowniczy) i B. Bachmana (przemysł fermentacyjny), S. Koeppe i W. Pezackiego (przemysł mięsny), oraz A. Rutkowskiego (przemysł tłuszczowy i chemii gospodarczej). długoletniego przewodniczącego Rady Naukowej przy Ministrze Przemysłu Spożywczego i Skupu. Ten bliski związek przemysłu z nauką, miał ponadto znaczący wpływ zarówno na kształtowanie programów nauczania jak i badań podejmowanych w szkołach wyższych.

2.8. Stowarzyszenie

Szczególnie w trudnych latach powojennych problemy odbudowy przemysłu i budowy nowych zakładów oraz uruchamiania dotychczas nie stosowanych produkcji wywołały naturalną potrzebę stworzenia warunków wymiany doświadczeń personelu inżynieryjno – technicznego oraz dokształcania się osób dotychczas nie mających uprzednio doświadczenia w technologii przetwórstwa produktów rolnych. Stąd powołanie w 1946 r. Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego spotkało się z ogólną akceptacją zarówno pracowników nauki, przemysłu jak i administracji. Stowarzyszenie tego typu nie miało swych korzeni w okresie przedwojennym, a słabe zaplecze kadrowe tego przemysłu, pozwoliło tylko na powołanie w 1930 r. sekcji Technologii Surowców Roślinnych w ramach Związku Chemików Polskich.

Dorobek Stowarzyszenia w ciągu minionych 60-ciu lat, jest przedmiotem osobnych opracowań, tu jednak trzeba jednak ustosunkować się do jego wkładu w rozwój nauki i kształcenia kadr w minionym okresie. Związki te miały różnorodny charakter, do najważniejszych jednak zaliczam:

- aktywny udział naukowców w organizacji i pracach Stowarzyszenia. Wymienię tutaj chociażby profesorów, którzy pełnili funkcję prezesów: E. Pijanowskiego, W. Wojcieszaka, K. Jarosza, i S. Tyszkiewicza, jak i v-prezesów: profesorów S. Bergera, A. Horubałę, W. Kamińskiego, T. Frączka, oraz członków honorowych stowarzyszenia, profesorów: B. Bachmana, M. Jankiewicza, H. Niewiadomskiego, W. Pezackiego, A. Rutkowskiego i A. Warzechę, oraz L.J. Auermana (Rosja) i I. Toth-Zsiga (Węgry).
- wspólnie organizowanie konferencji naukowo – technicznych krajowych i międzynarodowych przez Stowarzyszenie i Komitet Technologii i Chemii Żywności PAN a ostatnio również z Polskim Towarzystwem Technologów Żywności. Dobrym przykładem tego działania może być zorganizowana w 1970 r. przez SITPRiS-NOT i KTCHŻ-PAN międzynarodowa konferencja „Polska 2000 – prognoza rozwoju przemysłu spożywczego i wyżywienia ludności". której wiele postulatów się dziś sprawdziło, mimo zmieniających się warunków polityczno gospodarczych.

- powołanie z inicjatywy SITPRiS wydawania od 1946 r czasopisma naukowo-technicznego „Przemysł Spożywczy" (red. J. Hattowski). Było ono i jest podstawowym organem prezentacji poglądów i prac pracowników nauki oraz produkcji w zakresie gospodarki żywnościowej Zawarte w nim publikacje odzwierciedlają aktualny postęp w technologii i problemy przemysłu spożywczego. Jego redaktorami byli m.in. prof. S. Berger, A. Horubała, B. Imbs.

Chociażby te trzy przykłady świadczą, jak Stowarzyszenie stworzyło potrzebną platformę bezinteresownej wymiany myśli naukowej i technicznej. Była ona i jest z korzyścią potrzebna dla samych zainteresowanych jak i gospodarki żywnościowej jako całości. Pomogła ona przekształcaniu się przemysłu rolnego w przemysł spożywczy, powstawaniu obszaru gospodarki żywnościowej gwarantującej dostarczanie na rynek dostatku różnorodnej smakowitej żywności, zgodnie z koncepcją „od rolnictwa do konsumenta". Dzisiaj stoimy przed nowymi zagadnieniami, kształtowania produkcji żywności wg zasady „od konsumenta do rolnictwa", a więc decydującego wpływu rynku konsumenta, na profil i kierunek procesu przetwórczego i jakość użytego surowca, tak aby uzyskany produkt charakteryzował się nie tylko wysoką jakością sensoryczną ale i zdrowotną. W tych tak złożonych warunkach potrzebna jest stała wymiana poglądów specjalistów z różnych dziedzin. Wynikające z nich koncepcje rozwiązań muszą być nie tylko słuszne pod względem postulatów nauki ale być realne pod względem technologicznym i ekonomicznym. A to wymaga wielu dyskusji, na różnych płaszczyznach. W interesie przede wszystkim pracowników naukowych i technicznych leży, aby to wzajemne współdziałanie jak najbardziej zaktywizować.

2.9. Podsumowanie

W wieku XX żywność w krajach rozwiniętych naszego globu przestała być tylko przedmiotem zaspokojenia podstawowych potrzeb odżywczych i energetycznych człowieka. Osiągnięcia nauki i techniki stworzyły podstawy do rozpatrywania jej wpływu również na zdrowie i fizjologiczne uwarunkowania organizmu człowieka, zaś postęp technologii i techniki produkcyjnej spowodował, że wielorakie artykuły żywnościowe stały się produktem rynkowym niezależnym od,miejsca i warunków jej wytwarzania.

Na progu XXI w. rynek konsumenta decyduje w coraz większym stopniu o kształtowaniu jakości i wielkości produkcji żywności. Stoimy przed wielu problemami, które wymagać będą wielu dyskusji zanim przystąpi się do realizacji uzasadnionych ekonomicznie, realnych technologicznie i możliwych technicznie konkretnych rozwiązań, a są to na przykład problemy wynikające z:

A. oczekiwań konsumenta:
   - estetyka, atrakcyjność i forma oraz smakowitość produktów
   - podwyższona wartość odżywcza w stosunku do naturalnych
   - łatwość użytkowania półproduktów w gospodarstwie domowym
B. postępów technologii:
   - wykorzystanie osiągnięć biotechnologii w kształtowaniu procesów przetwórczych
   - żywność transgeniczna, stosowanie produktów GMO jako składników artykułów żywnościowych

- stosowanie biokonserwantów (kultury antygennych patogenów)
- wytwarzanie żywności funkcjonalnej (celowość stosowania, granice efektywności)
- zachowanie biologicznie czynnych wartościowych składników żywności

C. osiągnięć techniki
- obniżenie energochłonności procesów technologicznych oraz zmniejszenie zużycia wody w przetwórstwie żywności
- automatyzacja procesów produkcyjnych, ich kontrola i sterowanie
- wykorzystanie w technologii procesów przetwórczych promieniowania jonizującego, wysokonapięciowych pulsujących wyładowań elektrycznych (HELP), wysokich ciśnień hydrostatycznych (do 900 Mpa)
- stosowanie w produkcji żywności technologii bezodpadowych
- zmniejszenie negatywnego oddziaływania zakładów przetwórczych na środowisko przyrodnicze

D. rozwoju i postępów nauki
- adaptacja osiągnięć chemii, fizyki i mikrobiologii w opracowywaniu szybkich (on line) metod kontroli przetwórstwa żywności
- śledzenie osiągnięć nauk medycznych i farmakologii celem ich racjonalnego wykorzystania w produkcji żywności przyjaznej dla zdrowia człowieka
- kształtowanie programów badawczych oraz toku i metod nauczania pod kątem aktualnych i przewidywanych potrzeb gospodarki narodowej

E. problemów ekonomicznych produkcji żywności
- trendy i uwarunkowania rozwoju przetwórstwa żywności w Polsce w świetle postępującej globalizacji rynku surowców i produktów żywnościowych
- wykorzystanie warunków agroklimatycznych kraju oraz tradycji przetwórczych do wytwarzania produktów żywnościowych konkurencyjnych na rynkach światowych
- perspektywy rozwoju i potrzeb średniego przemysłu przetwórczego oraz rzemiosła żywnościowego, w świetle postępującej koncentracji produkcji przemysłu spożywczego oraz braku sprecyzowanej długofalowej polityki rolnej.

Biję na alarm. Te i wiele innych problemów wymaga wnikliwej dyskusji i analizy z różnych punktów widzenia. Czas szybko biegnie, przemysł opiera się coraz bardziej na konsultantach, zapleczu badawczym oraz laboratoriach kontrolno-pomiarowych firm zagranicznych, a my narzekamy i poszukujemy winnych, zamiast sami podjąć różne formy indywidualnych i instytucjonalnych działań dla poprawy istniejącej sytuacji. Czyżby Stowarzyszenie, grupujące w swych ramach aktywnych przedstawicieli gospodarki żywnościowej, techniki i nauki nie powinno zabierać ważkiego głosu, w tych problemach tak ważnych dla tej dziedziny gospodarki?

Literatura

1. *Encyklopedia Multimedialna PWN*, 2004.
2. GUS – Informacja komputerowa na dzień 31.XII.2005.
3. *GUS Mały Rocznik statystyczny*, 1939.
4. H.J. (J. Hattowski), *Tematyka przemysłu spożywczego w pierwszych polskich czasopismach VIII i XIX. w.*, Przemysł Spożywczy Nr 10, s. 61–68.
5. *Kalendarz Techniczny Przemysłu Spożywczego*, Wyd. STSPOŻ, Warszawa 1949.
6. Kuźmiński B., *100 wieków chleba*, Książka i Wiedza, Warszawa 1968.

7. *Materiały Podsekcji Nauki o Żywności i jej Technologii*, II Kongres Nauki Polskiej, Warszawa 1972.
8. Przyrembel Z., *Historia cukrownictwa w Polsce*, Tom I, Warszawa 1927.
9. *Politechnika Lwowska 1844–1945*, Wyd. Politechniki Wrocławskiej, 1993.
10. Rogiński H., *Początki technologii i chemii żywności w Polsce*, Przemysł Spożywczy 1969, s. 343–344.
11. Rutkowski A., *Rozwój nauki i szkolnictwa w dziedzinie technologii żywności w Polsce*, Przemysł Spożywczy 1996, Nr 11, str. 14–17 (z uzupełnieniem danych).
12. Rutkowski A., *50 lat „Przemysłu Spożywczego"*, Przemysł Spożywczy 1996, Nr 3–2 1997, odnośniki podano w tekście następująco: (PSp nr/rok).
13. *SIT 50 lat Stowarzyszenia 1946–1996*, Wyd. SITSPOŻ.
14. Wiśniewski P., *Piwa historie niezwykłe*, Orego, Warszawa 1993.

CZĘŚĆ II
RUCH STOWARZYSZENIOWY. PRZESŁANKI IDEOWE, POWSTANIE I ORGANIZACJA SITSPOŻ.

3. Ruch stowarzyszeniowy w Polsce. Geneza i organizacja SITSpoż.

3.1. Początki ruchu stowarzyszeniowego na Ziemiach Polskich

Idea tworzenia organizacji zrzeszających inżynierów zrodziła się wraz z przyśpieszonym rozwojem gospodarczym, który – na przełomie XVIII i XIX wieku – był związany z rewolucyjnymi zmianami w technice, organizacji i rozmiarach produkcji i który pociągnął za sobą potrzebę dynamicznego zwiększenia liczby inżynierów i techników.

Ponieważ Polska w tym okresie utraciła swą samodzielność i suwerenność polityczną, to – zwłaszcza w XIX wieku – stowarzyszenia inżyniersko-techniczne, w formie różnych towarzystw, powstawały oddzielnie i spontanicznie w różnych zaborach: austriackim (we Lwowie i Krakowie), pruskim (w Poznaniu) i rosyjskim (w Warszawie).

Warto też dodać, że najwcześniej ze wszystkich – już w 1835 roku, tj. tuż po Powstaniu Listopadowym, powstało na emigracji w Paryżu Towarzystwo Politechniczne Polskie, kierowane przez generała Józefa Bema.

Ww. działające w 3 zaborach, polskie stowarzyszenia techniczne dobrze rozumiały potrzebę wzajemnej współpracy i kontaktów, opartą o przekonanie o tym, że Polska odzyska utraconą niepodległość i że do jej rozkwitu szybki rozwój przemysłu i techniki na ziemiach wszystkich zaborów będzie niezbędny.

W latach 1882–1917 odbyło się – w Krakowie, Lwowie i Warszawie – 7 kolejnych Zjazdów Techników Polskich, w których udział wzięli polscy inżynierowie pracujący zarówno na terenie 3 zaborów, jak i w innych krajach.

W 1905 roku w Warszawie przy ul. Włodzimierskiej, obecnie Czackiego 3/5, został oddany do eksploatacji Dom Technika; dziś – po 100 latach – jest on siedzibą władz Naczelnej Organizacji Technicznej i Stowarzyszeń Naukowo- Technicznych, w tym również SITSpoż.

Odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 roku przyczyniło się do dalszego szybkiego rozwoju stowarzyszeń technicznych, jednak brak było jednej powszechnej organizacji inżynierów i techników, istniały natomiast (wg stanu z 1936 roku) trzy organizacje, z których każda zrzeszała po kilka stowarzyszeń technicznych.

Były to następujące 3 organizacje:
- Związek Zrzeszeń Technicznych (powstały w 1923 roku), który zorganizował 3 Zjazdy: (w Warszawie w 1923 r., we Lwowie w 1927 r. i w Poznaniu w 1929 r.),
- Naczelna Organizacja Inżynierów RP (powstała w 1935 roku),
- Naczelna Organizacja Stowarzyszeń Techników RP (utworzona w 1936 roku).

W 1938 roku Związek Zrzeszeń Technicznych uznając, że podziały organizacyjne osłabiają zarówno inżynierów jak i techników, podjął decyzję o rozwiązaniu Związku; natomiast 2 wyżej wymienione organizacje odbyły oddzielne kongresy:
- Polski Kongres Inżynierów (Lwów 1937 r.),
- Polski Kongres Techników (Warszawa 1938 r.).

Tak więc w przede dniu II wojny światowej polskie środowisko inżynierów i techników, mimo wspólnoty interesów nadrzędnych, było wewnętrznie podzielone i skonfliktowane.

W czasie II wojny światowej i okupacji (1939–1945) oficjalna działalność stowarzyszeniowa inżynierów i techników na terenie wówczas okupowanych Ziem Polskich nie mogła być kontynuowana.

W pełnym tego słowa znaczeniu była ona prowadzona na emigracji (m.in. w Anglii, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Australii, RPA i Argentynie). Natomiast w okupowanej Polsce inżynierowie i technicy koncentrowali się na takich formach działalności, które w ówczesnych warunkach były możliwe i realne, a więc chronili maszyny i urządzenia fabryczne przed destrukcją i wywożeniem, a następnie uruchamiali i odbudowywali zakłady, zwłaszcza na Ziemiach Odzyskanych.

Polscy inżynierowie i technicy stanowili też kadrę podziemnych i partyzanckich organizacji zbrojnych.

Zaraz po zakończeniu wojny, w 1945 roku, polscy inżynierowie i technicy z determinacją, patriotyzmem i zapałem przystąpili do jak najszybszej odbudowy kraju i jego gospodarki, a zwłaszcza przemysłu.

Już od 1944/5 roku kolejno podejmowały działalność organizacje inżynierskie i techniczne w wielu miastach (m.in. w Lublinie, Warszawie, Bydgoszczy, Poznaniu, Krakowie, Łodzi i Kielcach), a w latach 1945/6 wznowiły działalność lub powstały liczne stowarzyszenia branżowe (w tym również SITSpoż.).

Stosunkowo szybko zrodziło się też przekonanie o potrzebie utworzenia krajowej organizacji, skupiającej liczne stowarzyszenia branżowe zrzeszające inżynierów i techników. Już 12 grudnia 1945 roku, na zebraniu w Warszawie przedstawiciele stowarzyszeń regionalnych i ogólnopolskich oraz wyższych uczelni i organizacji gospodarczych podjęli decyzję o powołaniu Naczelnej Organizacji Technicznej, a 30 stycznia 1946 roku został przyjęty statut NOT oraz ramowy statut dla stowarzyszeń zrzeszających się w NOT.

Integracja stowarzyszeniowego ruchu polskich inżynierów i techników stała się więc istotnym i ważnym faktem.

3.2. Początki ruchu stowarzyszeniowego w przemyśle spożywczym

Specjaliści branży spożywczej jeszcze na wiele dziesięcioleci przed powstaniem w 1946 roku SITSpoż. aktywnie uczestniczyli w ruchu stowarzyszeniowym w różnych krajowych i regionalnych organizacjach technicznych.

Przypomnijmy niektóre fakty i wydarzenia historyczne z tej dziedziny:

1. Na III Zjeździe Techników Polskich (Lwów 1894) jeden z referatów dotyczył postępów w gorzelnictwie (autor inż. T. Teodorowicz).
2. Na VII Nadzwyczajnym Zjeździe Techników (Warszawa 1917) 6 następujących referatów dotyczyło przetwórstwa rolno-spożywczego:
   – „Chłodnictwo i jego rola w przyszłej gospodarce Państwa Polskiego" (inż. L. Szejnman),
   – „Rozwój mielarstwa zbóż i młynarstwa" (inż. J. Chrzanowski),
   – „Kursy Piwowarstwa Zgromadzenia Piwowarów w Warszawie" (J. Rządkowski),
   – „Sprawa Stacji Doświadczalnej Zgromadzenia Piwowarów Warszawskich" (J. Reych),
   – „Nowoczesne prądy w piwowarstwie" (T. Lempa),
   – „Zużytkowanie produktów ubocznych w przemyśle piwowarskim" (Cz. Boczkowski).
3. W 1930 roku, w ramach Związku Inżynierów Chemików RP została powołana, jako wyodrębniona i licząca ok. 100 członków „Sekcja Technologii Surowców Roślinnych". W jej pracach brali udział m.in. późniejsi aktywni działacze SITSpoż.: Henryk Niewiadomski, Dionizy Krzyżaniak i Paweł Wojcieszak.
4. Na Kongresie Naczelnej Organizacji Inżynierów (Lwów 1937) aktualne problemy rozwoju przemysłu spożywczego i jego branż były przedstawione do dyskusji w 13 referatach podczas obrad V Sekcji pt.: „Przemysły Konsumpcyjne i Rolnictwo".
5. W okresie międzywojennym (1918–1939) istotne zasługi w kształceniu kadr z wyższym wykształceniem dla przemysłu spożywczego miały w szczególności: Politechnika Lwowska (Ośrodek Dydaktyczno-Badawczy w Dublanach), Politechnika Warszawska (Zakład Technologii Fermentacji i Produktów Spożywczych), Uniwersytet Poznański (Wydział Rolniczy), Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz Wyższa Szkoła Przemysłowa w Krakowie.

Ponadto pewne grupy technologów branży spożywczej specjalizowały się na Wydziałach Chemicznych kilku wyższych uczelni.

Spośród naukowców oraz absolwentów ww. uczelni rekrutowali się – po II wojnie – liczni członkowie – założyciele i aktywni działacze SITSpoż.

II wojna światowa i wyniszczająca polityka okupanta poczyniły ogromne zniszczenia i dewastacje w technicznym i kadrowym potencjale polskiego przemysłu spożywczego.

Mimo to, wśród kadry inżynieryjno-technicznej był – zaraz po wojnie – ogromny zapał i patriotyzm oraz silne przekonanie o potrzebie jak najszybszej odbudowy znisz-

czonych zakładów oraz budowy nowoczesnego przemysłu spożywczego, zdolnego zaspokoić potrzeby rynku krajowego i eksportu.

Na tej trwałej bazie powstała i została w 1946 roku urzeczywistniona idea powołania – w ramach NOT – samodzielnej organizacji zrzeszającej inżynierów i techników przemysłu spożywczego.

3.3. Przesłanki ideowe i powstanie SITSpoż.

W wydanej w 1996 roku jubileuszowej publikacji „50 lat Stowarzyszenia 1946–1996" jeden z Autorów, ówczesny Sekretarz Generalny SITSpoż., Kol. Tomasz Jeż tak scharakteryzował przesłanki ideowe, które legły u podstaw powołania do życia naszego Stowarzyszenia:

„Trudno jest dziś, mimo że żyją jeszcze nieliczni działacze, uczestnicy i świadkowie powstania Stowarzyszenia, odtworzyć w pełni motywy ich działania i to, że w tak trudnym okresie pierwszych miesięcy powojennych poświęcili swój czas i umiejętności na tworzenie Organizacji, która miała realizować główny cel „praca dla siebie i Polski". Niewątpliwie czynnikami decydującymi były: patriotyzm, powinności zawodu inżyniera oraz to, co obecnie po przeżytych doświadczeniach i zmianach ustrojowych jest niekiedy niedoceniane, a mianowicie chęć realizacji założeń i wizji budowy nowej, sprawiedliwej, postępowej i uprzemysłowionej Polski. Jest naprawdę zastanawiający i godny podziwu ówczesny zapał i zryw odbudowujących polski przemysł spożywczy, organizujących różne formy szkolenia kadr i tworzących równocześnie wizję przyszłości" (str. 16).

Przypomnijmy pokrótce ważniejsze daty i wydarzenia, związane z utworzeniem naszej Organizacji:

- w dniu 19 czerwca 1946 roku wyłoniony został 7-osobowy Komitet Organizacyjny, którego zadaniem było podjęcie prac przygotowawczych do powstania Stowarzyszenia, a w szczególności opracowanie projektu statutu oraz innych niezbędnych dokumentów i doprowadzenie do powołania Tymczasowego Zarządu Stowarzyszenia. W skład Komitetu weszli następujący Koledzy: Włodzimierz Kuleszyński, Paweł Wojcieszak, Arkadiusz Terlecki, Jan Hattowski, Witold Okulicz, Kazimierz Smoliński i J. Pawłowski.
- na zwołanym przez ww. Komitet Zebraniu Organizacyjnym, któremu przewodniczył Kol. Paweł Wojcieszak, wybrano 10-osobowy Zarząd Tymczasowy Stowarzyszenia, a prezesem został Kol. Witold Okulicz (z Centralnego Zarządu Państwowego Przemysłu Spożywczego). Zarząd Tymczasowy rozwinął intensywne prace organizacyjno-przygotowawcze, m.in.:
  - zorganizował 9 Wojewódzkich Oddziałów Stowarzyszenia,
  - powołał czasopismo „Przemysł Spożywczy"
  - oraz, po opracowaniu niezbędnych dokumentów, zwołał I Walny Zjazd Delegatów
- Zwołany na dzień 12 listopada 1946 roku w Warszawie I Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia:
  - uchwalił statut Stowarzyszenia, przyjmując jego nazwę „Stowarzyszenie Techników Przemysłu Spożywczego",
  - dokonał wyboru władz Stowarzyszenia tj. Zarządu Głównego, Komisji Rewizyjnej, Sądu Koleżeńskiego i Delegatów do NOT; do składu Zarządu Głównego powoła-

no 12 członków, a na Przewodniczącego Zarządu Głównego wybrano Kol. Włodzimierza Kuleszyńskiego.

*

Dzień 12 listopada 1946 roku jest więc dniem powołania do życia Naszej Organizacji Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego, która dzięki ofiarnej i bezinteresownej pracy kilku pokoleń swoich członków i ich patriotycznej postawie stale wnosiła istotny wkład w rozwój i doskonalenie polskiego przemysłu spożywczego, a dziś, po sześćdziesięciu latach (1946–2006), z dumą patrząc na dokonane w przeszłości osiągnięcia, jednocześnie kieruje swoją uwagę, pracę i wysiłki ku nowym, obecnym i przyszłym wyzwaniom, stojącym przed gospodarką żywnościową i przemysłem spożywczym Polski w XXI wieku.

4. Organizacja Stowarzyszenia

Organizacja i działalność Stowarzyszenia są oparte na regulacjach prawnych, zawartych w kolejnych statutach oraz w regulaminach poszczególnych ogniw i jednostek organizacyjnych.

4.1. Nazwa Stowarzyszenia i jej zmiany

W pierwszych początkowych latach istnienia Stowarzyszenia kilkakrotnie następowały zmiany jego nazwy:
- na I Zjeździe (listopad 1946 r.) przyjęto w statucie nazwę „Stowarzyszenie Techników Przemysłu Spożywczego",
- IV Zjazd (kwiecień 1950 r.) zmienił nazwę na „Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Rolnego i Spożywczego".
- zaś VI Zjazd (maj 1953 r.) przyjął nazwę „Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego", i ta nazwa obowiązuje bez zmian do chwili obecnej tj. już ponad 50 lat.

4.2. Statutowe cele SITSpoż. i sposoby ich realizacji

Wszystkie kolejne statuty (a było ich w ciągu 60-lecia kilkanaście) były, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, wpisane do rejestru stowarzyszeń, a z tytułu zatwierdzenia i zarejestrowania statutów przez odnośne władze, nasze Stowarzyszenie posiada osobowość prawną.

Przypomnijmy cele Stowarzyszenia, wymienione w pierwszym statucie (z listopada 1946 r.):
- współpraca w dziele odbudowy życia gospodarczego Polski jako państwa demokratycznego,
- popieranie rozwoju nauk technicznych i szkolnictwa zawodowego,
- pogłębianie wiedzy fachowej członków oraz krzewienie poczucia etyki, godności i solidarności zawodowej.

Cele te miały być osiągane przez:
- aktywny udział członków w pracach organów państwowych, samorządowych, gospodarczych i spółdzielczych,
- organizowanie zjazdów i zebrań fachowych, odczytów, wystaw, kursów, bibliotek, wycieczek itp.,

– wydawanie czasopism fachowych, dzieł naukowych, technicznych, podręczników i in.,
– opiniowanie programów nauczania w szkolnictwie zawodowym.

W obecnym okresie, po upływie (od 1946 roku) kilkudziesięciu lat, cele te, ogólnie biorąc, są nadal aktualne. Jednak zgodnie z aktualnie obowiązującym (dwunastym z kolei) statutem, uchwalonym na XXXV Krajowym Zjeździe Delegatów w Zielonej Górze w 2002r.), zatwierdzonym i zarejestrowanym przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego cele te zostały sformułowane następująco (§ 6):

1. Inspirowanie oraz udział w rozwijaniu nauki, techniki i gospodarki w przetwórstwie spożywczym, wyżywieniu ludności i dziedzinach pokrewnych.
2. Popieranie pracy twórczej, organizowanie doskonalenia kwalifikacji oraz obrona interesów zawodowych członków.
3. Wytwarzanie więzi środowiskowej zawodowej i towarzyskiej wśród członków oraz organizowanie i niesienie im pomocy.

W tym samym statucie (w § 7) wymienione są następujące sposoby realizacji celów statutowych SITSpoż.:

1. Reprezentowanie interesów zawodowych swoich członków.
2. Prezentowanie poglądów i problemów dotyczących przetwórstwa spożywczego, wyżywienia ludności i dziedzin pokrewnych.
3. Popieranie, rozwijanie i popularyzowanie nowej techniki i jej twórców.
4. Organizowanie imprez naukowych, technicznych i kulturalnych.

Delegaci Stowarzyszenia na obradach Podsekcji Przemysłu Spożywczego i Wyżywienia Ludności VI Kongresu Techników Polskich

5. Organizowanie różnorodnych form doskonalenia kwalifikacji.
6. Prowadzenie działalności gospodarczej, w tym także doradztwa i rzeczoznawstwa technicznego.
7. Współpraca z zagranicznymi organizacjami o pokrewnych celach działania.
8. Organizowanie, rozwijanie i umacnianie działalności ogniw terenowych.
9. Opiniowanie i zgłaszanie wniosków w sprawie odznaczeń i nagród dla członków.
10. Organizowanie materialnej i niematerialnej pomocy koleżeńskiej członkom SITSpoż., w tym także bezrobotnym oraz rozwijanie wśród inżynierów i techników życia kulturalno-oświatowego i towarzyskiego.
11. Opieka nad młodą kadrą techniczną.

Przedmiot statutowej działalności gospodarczej SITSpoż. został szczegółowo określony w § 7.3 statutu, przy czym – zgodnie z § 7.4 może on być dostosowywany do rzeczywistych potrzeb organizacyjnych i ekonomicznych SITSpoż.

Stowarzyszenie opiera swoją działalność na pracy społecznej członków (§ 1.2), terenem działalności SITSpoż. jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej, a siedzibą władz naczelnych m.st. Warszawa (§ 2). W SITSpoż. działają jednostki organizacyjne terenowe i branżowe (§ 4).

SITSpoż. jest członkiem Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych – Naczelnej Organizacji Technicznej oraz może być członkiem innych krajowych i zagranicznych organizacji o podobnych celach działania (§ 5).

4.3 Członkowie SITSpoż., ich prawa i obowiązki

Zgodnie ze statutem (§ 8, 9 i 10) członkowie SITSpoż. dzielą się na 1) zwyczajnych 2) honorowych i 3) wspierających.

Członkiem zwyczajnym SITSpoż. może być osoba fizyczna:
1) posiadająca dyplom ukończenia wyższej uczelni, technikum bądź innej szkoły średniej technicznej lub ekonomicznej i związana pracą lub zainteresowaniami z dziedzinami przetwórstwa spożywczego, wyżywienia ludności i pokrewnymi,
2) student szkoły wyższej lub uczeń ostatnich 2 lat szkoły średniej – przygotowującej kadry dla przemysłu spożywczego, wyżywienia ludności i dziedzin pokrewnych,

Członkiem honorowym może zostać osoba fizyczna, która szczególnie zasłużyła się dla SITSpoż.

Członkiem wspierającym może być osoba prawna lub fizyczna, której profil działalności czy zainteresowania związane są z celami i zadaniami SITSpoż., jeżeli zadeklaruje pomoc finansową dla Stowarzyszenia.

Członkowie SITSpoż. obowiązani są (§ 12):
1) realizować cele SITSpoż.,
2) przestrzegać postanowień statutu i uchwał władz SITSpoż.,
3) brać czynny udział w działalności SITSpoż.,
4) postępować zgodnie z zasadami etyki zawodowej,
5) regularnie płacić składki członkowskie.

4.4. Organizacja, kompetencje i zakres działania władz i organów SITSpoż. (wg statutu z 2003 roku)

Władzami naczelnymi SITSpoż. (wg § 14 statutu) są:
- Krajowy Zjazd Delegatów,
- Zarząd Główny,
- Główna Komisja Rewizyjna,
- Główny Sąd Koleżeński.

Ponadto w ramach SITSpoż. działają **jednostki organizacyjne**
- **terenowe**, tj. Oddziały działające na obszarze określonym przez Zarząd Główny SITSpoż. (§ 4 i 24.2),
- **podstawowe**, tj. koła, kluby i inne (§ 36.1)
- oraz **branżowe** tj. Sekcje Branżowe, Unie, Rady Krajowe itp. (§ 39.1 i 2).

Krajowy Zjazd Delegatów jest najwyższą władzą SITSpoż. (§ 15.1), może być zwyczajny lub nadzwyczajny.

Do jego kompetencji wg § 16 należy:

1) uchwalanie głównych kierunków działalności SITSpoż.,

Uczestnicy XIII Walnego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia. W pierwszym rzędzie (od lewej) Kol. Kol.: A. Świerczynski, A. Myśliński, B. Rumiński, J. Podraszko, Zb. Ziółkowski, B. Olędzki. W drugim rzędzie Kol. Kol.: Cz. Tederko, S. Winiarski, Warszawa, 23 VI 1959 r.

2) rozpatrywanie i przyjmowanie sprawozdań z działalności Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego – za okres minionej kadencji tych władz,
3) udzielanie absolutorium Zarządowi Głównemu SITSpoż. na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej,
4) wybór przewodniczącego Zarządu Głównego, Sekretarza Generalnego oraz członków Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego,
5) jeżeli Przewodniczący Zarządu Głównego lub Sekretarz Generalny nie może pełnić swej funkcji z innych przyczyn niż wymienione w § 13 ust. 1 statutu – Zarząd Główny wybiera na wakujące miejsce członka SITSpoż., powierzając mu pełnienie funkcji do czasu najbliższego Krajowego Zjazdu Delegatów,
6) zatwierdzanie regulaminów zastrzeżonych statutowo do kompetencji Krajowego Zjazdu Delegatów,
7) uchwalanie zmian statutu SITSpoż.,
8) podejmowanie uchwał o wystąpieniu SITSpoż. z FSNT – NOT,
9) podejmowanie uchwał o rozwiązaniu SITSpoż.,
10) podejmowanie uchwał w sprawach wniesionych przez władze SITSpoż. lub delegatów,
11) nadawanie tytułu członka honorowego SITSpoż.,
12) nadawanie tytułu honorowego Przewodniczącego Zarządu Głównego.

W Krajowym Zjeździe Delegatów biorą udział:
a) z głosem decydującym delegaci wybrani wg klucza ustalonego przez Zarząd Główny,
b) z głosem doradczym członkowie ustępujących władz naczelnych, przewodniczący zarządów oddziałów i jednostek branżowych SITSpoż. oraz członkowie honorowi Stowarzyszenia i honorowi Przewodniczący Zarządu Głównego – nie będący delegatami oraz zaproszeni goście.

Krajowy Zjazd Delegatów zwoływany jest dwukrotnie w ciągu czteroletniej kadencji delegatów, przy czym pierwszy Zjazd ma charakter sprawozdawczo-wyborczy, a drugi sprawozdawczy.

Zarząd Główny jest organem wykonawczym kierującym działalnością SITSpoż. pomiędzy Krajowymi Zjazdami (§ 19.1).

Do zakresu działania Zarządu Głównego SITSpoż. należy:
1) reprezentowanie SITSpoż. na zewnątrz i działanie w jego imieniu,
2) kierowanie działalnością SITSpoż. zgodnie z postanowieniami statutu, wytycznymi i uchwałami Krajowego Zjazdu Delegatów,
3) ustalanie okresowych programów działalności SITSpoż. oraz analiza ich realizacji,
4) uchwalanie wewnętrznych regulaminów działalności ogniw i władz SITSpoż. z wyjątkiem zastrzeżonych do kompetencji Krajowego Zjazdu Delegatów, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego,
5) podejmowanie uchwał w sprawach finansowych i majątkowych SITSpoż. oraz składanie Krajowemu Zjazdowi Delegatów ogólnych i finansowych sprawozdań z działalności SITSpoż., a także zgłaszanie wniosków odnośnie dalszej jego działalności,
6) zwoływanie Krajowego Zjazdu Delegatów,
7) powoływanie i rozwiązywanie oddziałów, sekcji branżowych, krajowych rad, stałych komisji i innych zespołów,

8) uchwalanie wysokości minimalnych składek członkowskich,
9) przyznawanie nagrody im. Eugeniusza Pijanowskiego,
10) desygnowanie delegatów do Rady FSNT,
11) podejmowanie uchwały o wstąpieniu i wystąpieniu SITSpoż. z krajowych i zagranicznych organizacji,
12) podejmowanie obrony członków, którzy działając zgodnie z celami Stowarzyszenia i etyką zawodową zostali narażeni na niekorzystne dla siebie konsekwencje,
13) podejmowanie innych czynności nie zastrzeżonych do kompetencji Krajowego Zjazdu, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego.

Przewodniczący Zarządu Głównego SITSpoż. lub upoważniony przez niego członek Prezydium oraz Sekretarz Generalny reprezentują SITSpoż. na zewnątrz.

W skład Zarządu Głównego wchodzą: Przewodniczący, Sekretarz Generalny oraz przedstawiciele wszystkich oddziałów i jednostek branżowych SITSpoż., po jednym z każdego oddziału i jednostki branżowej.

Prezydium Zarządu Głównego jest organem wykonawczym kierującym działalnością Stowarzyszenia pomiędzy zebraniami Zarządu Głównego. Obowiązki i uprawnienia Prezydium szczegółowo określa § 21.2 statutu.

Prezydium ZG tworzą: Przewodniczący ZG, Sekretarz Generalny oraz 2 wiceprzewodniczących i 3–5 członków wybieranych przez ZG spośród członków ZG.

W 1988 roku przy ZG został powołany, jako organ doradczy, Konwent Członków Honorowych SITSpoż.

Zgodnie z regulaminem działania Konwentu (Uchwała Zarządu Głównego SITSpoż. z 12 czerwca 2002 r.) do przedmiotu działania i uprawnień Konwentu m.in. należy:

XXV Walny Zjazd Delegatów SITSpoż. Wiceminister Przemysłu Spożywczego i Skupu prof. dr hab. inż. K. Jarosz (odwrócony) wręcza Sztandar Stowarzyszenia Wiceprezesowi ZG SITSpoż. Kol. B. Olędzkiemu, Warszawa, 4–5 V 1972 r.

– wypracowywanie dla potrzeb władz naczelnych Stowarzyszenia opinii na temat historii i tradycji oraz kierunków i sposobów rozwoju Stowarzyszenia
– oraz opiniowanie wniosków Zarządu Głownego SITSpoż. o nadanie przez Zjazd Delegatów godności Członka Honorowego SITSpoż.

Członkami Konwentu są Członkowie Honorowi SITSpoż. oraz Honorowi Przewodniczący Zarządu Głównego SITSpoż.

Pracami Konwentu kieruje Rada Konwentu składająca się z przewodniczącego, dwóch jego zastępców oraz sekretarza, wybieranych na zwyczajnym zebraniu Konwentu na okres czteroletniej kadencji pokrywającej się z kadencją władz naczelnych Stowarzyszenia.

Główna Komisja Rewizyjna jest naczelnym organem kontrolnym Stowarzyszenia. Do jej zakresu działania należy:

1) dokonywanie co najmniej raz w roku kontroli całokształtu działalności SITSpoż. ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki finansowej,
2) składanie na Krajowym Zjeździe Delegatów sprawozdań ze swej działalności oraz oceny działalności merytorycznej i finansowej SITSpoż. wraz z wnioskiem w przedmiocie absolutorium dla ustępującego Zarządu Głównego,
3) uczestnictwo w zebraniach wszystkich władz i ogniw organizacyjnych SITSpoż. z głosem doradczym,
4) zgłaszanie na posiedzeniach Zarządu Głównego SITSpoż. lub jego Prezydium uwag i wniosków w sprawie działalności SITSpoż.,
5) zatwierdzanie ramowego regulaminu działalności Komisji Rewizyjnej Oddziału oraz sprawowanie ogólnego nadzoru nad jego realizacją,
6) żądanie zwołania nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Delegatów (zgodnie z § 17 ust. 1 pkt. 2 statutu).

Główna Komisja Rewizyjna składa się z 3–5 członków i wybiera spośród siebie: przewodniczącego, jego zastępcę i sekretarza.

Główny Sąd Koleżeński ma w swoim zakresie działania następujące zadania:

1) oddziaływanie na podnoszenie etyki zawodowej i godności osobistej członków Stowarzyszenia,
2) zatwierdzanie ramowego regulaminu sądów koleżeńskich oddziałów oraz sprawowanie ogólnego nadzoru nad ich przestrzeganiem,
3) rozpatrywanie i rozstrzyganie w drugiej instancji odwołań od orzeczeń sądów koleżeńskich oddziałów,
4) rozpatrywanie w pierwszej instancji w składzie trzyosobowym spraw, w których stroną jest członek władz SITSpoż.

Główny Sąd Koleżeński składa się z 5 członków i wybiera spośród siebie: przewodniczącego, jego zastępcę i sekretarza.

Oddziały Stowarzyszenia są terenowymi jednostkami SITSpoż., działającymi na obszarze określonym przez ZG SITSpoż.

Władzami Oddziału są: Zgromadzenie Delegatów Oddziału, Zarząd (Prezydium kierujące działalnością Oddziału w okresie między posiedzeniami Zarządu), Komisja Rewizyjna i Sąd Koleżeński.

Obowiązujący statut z 2003 roku, w nawiązaniu do ogólnopolskiej struktury organizacyjnej SITSpoż., określa szczegółowo zakres działania ww. władz Oddziału (§ 30, 32, 33, 34 i 35.3).

Podstawowe jednostki organizacyjne SITSpoż. są to, liczące co najmniej 6 członków, koła, kluby i inne. Członkowie indywidualni mogą zrzeszać się w podstawowych jednostkach organizacyjnych zakładowych, międzyzakładowych, miejskich, szkolnych, organizowanych bezpośrednio przy Zarządzie Oddziału SITSpoż. i innych.

Do zakresu działania podstawowej jednostki organizacyjnej SITSpoż. należy:

1) współdziałanie w procesie dokształcania i doskonalenia kadry inżynieryjno-technicznej, w tym także w zakresie przebiegu praktyk oraz stażów naukowych i zawodowych,
2) inicjowanie i wspieranie działań w zakresie realizacji planów gospodarczych, zwłaszcza zaś postępu technicznego i poprawy wyników techniczno-ekonomicznych,
3) kształtowanie etyki zawodowej kadry inżynieryjno-technicznej,
4) wytwarzanie więzi środowiskowej, zawodowej i towarzyskiej wśród członków.

Jednostki branżowe SITSpoż. są to Sekcje Branżowe, Unie, Rady Krajowe itp. działające w określonej branży przemysłu spożywczego, powołane do inspirowania prac merytorycznych w sprawach branżowych (§ 39.1 i 2). Są one tworzone w drodze dobrowolnego uczestnictwa podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych, związanych swą działalnością z daną branżą; działają one w oparciu o regulamin zatwierdzony przez Zarząd Główny SITSpoż.

W końcowych rozdziałach statutu SITSpoż. (z 2003 roku) zawarte są regulacje, dotyczące zarządzania majątkiem, oraz zmian statutu i rozwiązania się SITSpoż.

Prezydium i uczestnicy XXXI Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. Przemawia Kol. Andrzej Zieliński – Prezes FSNT-NOT, Częstochowa, 18–19 XI 1994 r.

CZĘŚĆ III
DZIAŁALNOŚĆ SITSPOŻ. W 50-LECIU (1946–1996) (ujęcie syntetyczne)

5. Udział SITSpoż. w rozwoju krajowego przemysłu spożywczego i jego kadr (1946–1996)

Stowarzyszenie, od początku swego powstania w 1946 roku, aktywnie uczestniczyło w rozwoju krajowego przemysłu spożywczego i jego kadr.

Już w uchwale Sekcji Przemysłu Spożywczego i Chłodnictwa I Kongresu Techników Polskich (Katowice, grudzień 1946) zostały przyjęte wnioski Stowarzyszenia dotyczące m.in. powołania jednego resortu przemysłu spożywczego, opracowania i przyjęcia do realizacji 3-letniego planu szkolnictwa zawodowego i planu badań naukowych, utworzenia funduszu na wydawnictwa naukowe, powołania Instytutu Przemysłu Spożywczego oraz nastawienia krajowego przemysłu budowy maszyn na produkcję maszyn i urządzeń dla przemysłu spożywczego.

5.1. Początki SITSpoż. oraz odbudowa przemysłu spożywczego po wojnie i jego rozwój w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych

Koniec lat 40-tych i początek lat 50-tych to okres tworzenia organizacyjnej i merytorycznej koncepcji Stowarzyszenia. W zasadzie już po I Kongresie Techników Polskich miało ono ugruntowaną koncepcję swojej organizacji i działalności. Stowarzyszenie nie chciało być tylko organizacją broniącą interesów swoich członków, lecz zamierzało z pełną odpowiedzialnością kształtować nowe oblicze polskiego przemysłu spożywczego, jego poziom techniczny i potencjał wytwórczy. M.in. dlatego podjęło ono decyzję o zjednoczeniu ze Stowarzyszeniem Pracowników Technicznych Przemysłu Cukrow-

niczego. Połączone w 1954 r. Stowarzyszenie przybrało nazwę Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Rolnego i Spożywczego.

Plan 6-letni (1950–1955) stawiał przed kadrą inżynieryjno-techniczną przemysłu spożywczego poważne zadania. Realizacja tych zadań przypadła również Stowarzyszeniu, które w tym celu musiało w większym niż dotychczas stopniu związać się z zakładami produkcyjnymi. W związku z tym Stowarzyszenie położyło nacisk na organizowanie nowych kół przy zakładach produkcyjnych i opracowało dla nich zakresy działania.

W 1953 r. Stowarzyszenie przyjęło nazwę „Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego". Liczba działających kół zakładowych szybko wzrastała i na koniec 1955 roku było ich już 609.

W 1957 roku Stowarzyszenie Techników Cukrowników postanowiło się usamodzielnić, co nastąpiło na XI Walnym Zjeździe Delegatów SITSpoż. (w 1957 r.).

Formy organizacji i działalności SITSpoż. były stale udoskonalane i dostosowywane do zmieniających się potrzeb. I tak np.

– wdrożono w życie ideę członkostwa zbiorowego (głównie wśród zakładów produkcyjnych),
– zorganizowano terenowe (wojewódzkie) oddziały Stowarzyszenia oraz sekcje branżowe (np. w latach 1957–1969 powstało 15 Sekcji Branżowych),
– podejmowano liczne cenne opracowania dotyczące rozbudowy zakładów produkcyjnych przemysłu spożywczego np. „Zagadnienia do planu rozwoju techniki przemysłu spożywczego w latach 1960–1965", „Analiza stanu technicznego i drogi rozwoju postępu technicznego", „Zagadnienia maszynowe przemysłu spożywczego" i wiele innych,

Wystawa dorobku przemysłu spożywczego regionu łódzkiego, gości oprowadza Kol. J. Pilarski (pierwszy z lewej), Łódź, październik 1969 r.

– nawiązano ścisłą współpracę SITSpoż. z Komitetem Technologii i Chemii Żywności PAN, która zaowocowała upowszechnieniem najnowszej wiedzy z dziedziny naukowych procesów przetwórczych oraz zorganizowaniem kilkudziesięciu konferencji naukowo-technicznych, dotyczących podstawowych problemów przemysłu spożywczego,
– poprzez organizowanie szkolenia podjęto problematykę doskonalenia kwalifikacji zawodowych osób zatrudnionych w przemyśle spożywczym,
– powołano kilkanaście stałych Komisji Problemowych, m.in. Komisję Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, Czasopism Technicznych, Ekonomiki, Muzeum Techniki, Naukowo-Wydawniczą, Odczytową, Organizacyjną, Postępu Technicznego, Socjalno-Bytową, Szkoleniową, Współpracy z Zagranicą oraz Wynalazczości,
– od 1952 roku wydawano co roku wkładkę z zakresu przemysłu spożywczego do „Terminarza Technika", w dalszych latach wkładka ta, oprócz danych obrazujących rozwój i działalność przemysłu spożywczego oraz jego rolę w gospodarce narodowej, obejmowała nowe dziedziny, jak: żywienie człowieka, aparatura pomiarowo-kontrolna, opakowania, chłodnictwo, energetyka przemysłowa, gospodarka wodno-ściekowa,
– wiele uwagi poświęcało Stowarzyszenie sprawom zaopatrzenia surowcowego, traktując je jako podstawowy problem przemysłu spożywczego,
– skutecznie wspierało rozwój branżowych czasopism dla przemysłu spożywczego,
– już od 1946 roku zaczęto rozwijać na bardzo szeroką skalę akcję odczytową,
– objęto opieką młodzież i absolwentów szkół zawodowych szczebla podstawowego i średniego.

Lata sześćdziesiąte to dalsze umocnienie pozycji organizacyjnej Stowarzyszenia i rozszerzenie oraz uatrakcyjnienie jego działalności merytorycznej.

M.in. Stowarzyszenie podjęło i znacznie rozszerzyło współpracę z dziesięcioma resortami gospodarczymi, którym podlegały w tamtym czasie zakłady przemysłu spożywczego. Stworzony został szeroki front współpracy Stowarzyszenia z administracją przemysłową, zwłaszcza w dziedzinie kształcenia i doskonalenia kadr, rozszerzania informacji naukowo-technicznej, wynalazczości i racjonalizacji pracowniczej.

Dekadę lat sześćdziesiątych można uznać za korzystną i bardzo udaną dla Stowarzyszenia. SITSpoż. wyrobiło sobie opinię organizacji, dobrze spełniającej rolę w dziedzinie wprowadzania postępu technicznego, szkolenia załóg, rozwijania nowoczesnej wiedzy przez organizowanie odczytów, sympozjów i wydawnictw, a także skutecznie oddziałującej na realizację zadań w zakładach przemysłu spożywczego.

W sumie, po dwudziestopięcioletniej intensywnej pracy i działalności, Stowarzyszenie było – w latach 1970–1971 – organizacją znaną, ustabilizowaną i mającą odpowiednie uznanie w przemyśle spożywczym.

5.2. Udział SITSpoż. w intensywnym rozwoju przemysłu spożywczego (1971–1980)

Na XXIII Walnym Zjeździe Delegatów (Rzeszów, 1969) główne cele i zadania SITSpoż. zostały zawarte w referacie „Osiągnięcia, stan i perspektywy technicznego roz-

woju przemysłu spożywczego w PRL". Przedstawiono w nim rozwój przemysłu spożywczego, jaki dokonał się w latach 1945–1968, jak również perspektywy jego dalszego rozwoju oraz starania Stowarzyszenia o zapewnienie przemysłowi spożywczemu dalszych możliwości sprostania wzrastającym potrzebom konsumpcyjnym ludności. Zmieniona została ogólna polityka gospodarcza Państwa, podkreślająca konieczność znacznego rozwoju przemysłu spożywczego. W wyniku podjętych decyzji rządowych nakłady inwestycyjne na przemysł spożywczy w latach 1971–1975 były tak wysokie, jak nigdy dotąd, a porównywalnie wyniosły tyle, co w całym poprzednim 25-leciu. Dzięki temu wybudowano i oddano do użytku nowe zakłady przemysłu mięsnego, drobiarskiego, chłodnie składowe, zakłady zbożowo-młynarskie, elewatory zbożowe oraz zakłady innych branż. Wiele istniejących zakładów rozbudowano i unowocześniono. Poprawiła się lokalizacja zakładów przemysłu spożywczego, uwzględniająca lepsze powiązanie z krajową bazą surowcową i potrzebami konsumpcyjnymi ludności.

W ten sposób została rozpoczęta na szerszą skalę realizacja wielu wniosków i postulatów Stowarzyszenia o rozwój przemysłu spożywczego. Zorganizowana przez SITSpoż. oraz Komitet Technologii i Chemii Żywności PAN konferencja naukowa pt.: „Polska 2000 – prognoza rozwoju przemysłu spożywczego i wyżywienia ludności" stała się ważnym elementem polityki techniczno-ekonomicznej w przemyśle spożywczym i gospodarce żywnościowej.

W latach 70-tych Stowarzyszenie aktywnie włączyło się do realizacji rozbudowy przemysłu spożywczego współpracując ściśle zarówno z Ministerstwem Przemysłu Spożywczego i Skupu oraz innymi ministerstwami i centralami, jak i z zakładami produkcyjnymi. Dzięki temu członkowie Stowarzyszenia brali bezpośredni udział w budowie i rozbudowie zakładów, uruchamianiu i wprowadzaniu produkcji nowych wyrobów, wdrażaniu postępu technicznego i wynalazczości.

Resort przemysłu spożywczego i skupu doceniał rolę Stowarzyszenia i pismem Ministra z 24 lutego 1972 r. zobowiązał podległe sobie organizacje centralne przemysłu do współpracy ze Stowarzyszeniem w realizacji planów rozwoju gospodarki, nauki i techniki. Podobnie postąpiły inne resorty i organizacje centralne, którym podlegały niektóre branże przemysłu spożywczego.

Z dniem 1 czerwca 1975 r. wprowadzono nowy podział administracyjny kraju. Przed SITSpoż. stanęło zadanie rozszerzenia swojej organizacji w terenie w dostosowaniu do wprowadzonych zmian w podziale administracyjnym kraju. Zarząd Główny SITSpoż. zajął stanowisko, że nowe Oddziały Wojewódzkie powinny powstać tam, gdzie działa co najmniej 10 Kół Zakładowych i skupiona jest w nich liczba co najmniej 300 członków. Proces tworzenia nowych Oddziałów przebiegał szybko, zakończono go w 1982 roku, doprowadzając liczbę Oddziałów Stowarzyszenia do 39 i reprezentacji wojewódzkich do 10.

Umocnienie pozycji Stowarzyszenia i znaczne rozszerzenie jego działalności spowodowało konieczność nowego sformułowania statutu. Nastąpiło to w 1978 roku, przy czym za główne cele działalności uznano aktywizację środowisk technicznych dla przyśpieszenia rozwoju przemysłu spożywczego i wyżywienia ludności, rozwijanie nauki i techniki, podnoszenie i doskonalenie kwalifikacji kadry technicznej, kształtowanie zaangażowanej postawy społecznej i etyki zawodowej wśród członków, prezentowanie opinii i wniosków w sprawach uznania dorobku i osiągnięć zawodowych i społecznych członków.

W 1978 roku Stowarzyszenie zorganizowało w Warszawie międzynarodową konferencję naukowo-techniczną pt.: „O dalszy rozwój i unowocześnienie przemysłu spożywczego". Uczestników z Polski było kilkuset, przedstawili oni kilkadziesiąt referatów. Udział wzięło również 10 przedstawicieli zagranicznych, którzy wygłosili pięć referatów. W trakcie konferencji dokonano dogłębnej oceny rozwoju przemysłu spożywczego w ostatnich latach, postulowano utrzymanie tempa i określono kierunki rozwoju na najbliższe lata.

Jednak w latach 1978–1980 korzystna dla przemysłu spożywczego oraz dla gospodarki żywnościowej i narodowej polityka gospodarcza uległa załamaniu, a w warunkach działalności przemysłu spożywczego zaszły negatywne zmiany.

Nastąpiło poważne zmniejszenie nakładów inwestycyjnych na przemysł spożywczy, zahamowanie jego rozwoju i odejście od przyjętego na początku dekady lat 70-tych kierunku poprawy wyżywienia ludności. Nakłady inwestycyjne na przemysł spożywczy w 1980 r. były niższe o około 30% w porównaniu z rokiem 1978, a w następnych latach spadek ten jeszcze bardziej się pogłębił.

Wprowadzenie reglamentacji na niektóre produkty spożywcze, a także brak nowoczesnych opakowań spowodowały, że produkcja wyrobów bardziej nowoczesnych uległa zmniejszeniu, a nawet została całkiem zaniechana. Przemysłowi spożywczemu groził zastój ekonomiczny.

5.3. Starania SITSpoż. o przywrócenie należytej rangi przemysłowi spożywczemu (1981–1989)

Lata 80-te to niełatwy okres (stanu wojennego), w którym SITSpoż. podejmuje wiele starań i działań zmierzających do przywrócenia przemysłowi spożywczemu należytego miejsca w gospodarce krajowej.

W szczególności Uchwała XXVIII Krajowego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia (1983) w sprawie utrzymania wysokiego tempa rozwoju przemysłu spożywczego stała się wiodącym elementem w przygotowaniu „Stanowiska Stowarzyszenia na XX Kongres Techników Polskich". Motywacja Stowarzyszenia znalazła uznanie wśród delegatów XX KTP, a w uchwale Kongresu znalazł się zapis, że „... Kryzys żywnościowy w naszym kraju jest wynikiem niestabilnej polityki rolnej, braku konsekwencji w realizacji często słusznych i prawidłowych decyzji dotyczących rolnictwa, przewagi obietnic nad ich rzeczywistym spełnieniem, niezaspokojenia wzrastających potrzeb polskiego rolnictwa na przemysłowe środki produkcji... Dynamiczny rozwój rolnictwa i gospodarki żywnościowej w obecnym dziesięcioleciu musi stać się strategicznym problemem rozwoju społeczno-gospodarczego naszej gospodarki. Bez szybkiego wyjścia z kryzysu żywnościowego nie ma szans na szybkie wyjście z ogólnego kryzysu gospodarczego".

Było to wyrazem zrozumienia społecznej roli przemysłu spożywczego, o co od lat walczyło Stowarzyszenie i jego członkowie.

Wprawdzie Sejm uchwałą z 24 czerwca 1983 roku przyjął i zatwierdził – powszechnie oczekiwany i przedstawiony przez Rząd „Program rozwoju rolnictwa i gospodarki

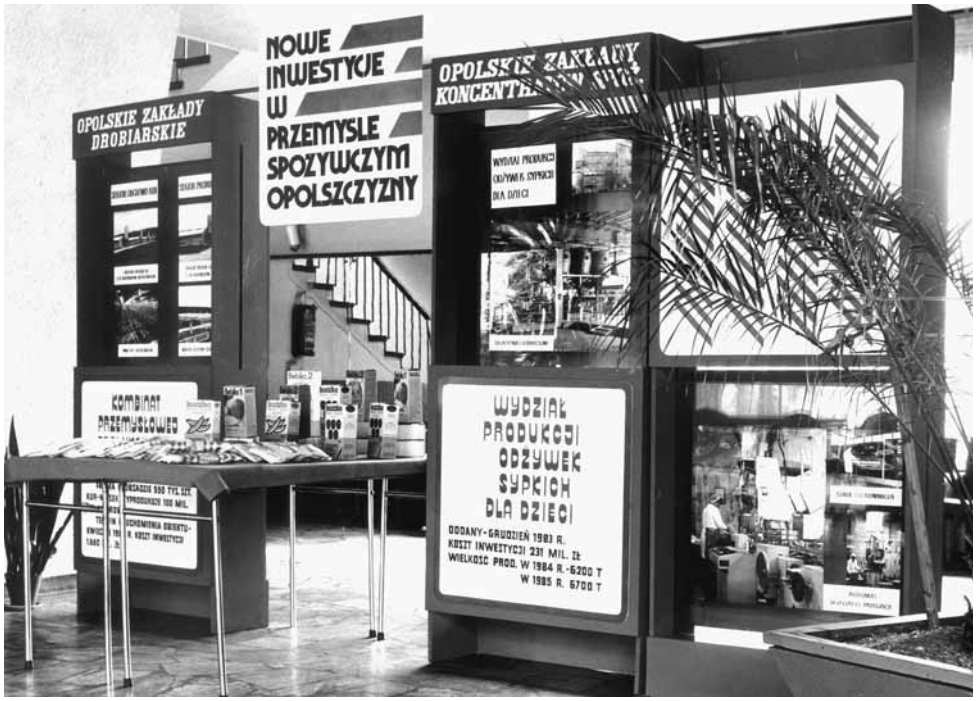

Wystawa w Domu Technika „Nowe inwestycje w przemyśle spożywczym", Opole 1985 r.

żywnościowej do 1990 r.", to jednak w praktyce ustalenia te nie były realizowane, a degradacja przemysłu spożywczego postępowała nadal.

W tak niekorzystnej sytuacji SITSpoż. przyjęło następujące kierunki działania:

– przekazywanie władzom ustawodawczym, wykonawczym i politycznym opracowań naświetlających aktualną sytuację przemysłu i wskazujących na działania i rozwiązania, które doprowadzą do jej wyraźnej poprawy,
– podejmowanie w przemyśle przez członków i wszystkie ogniwa organizacyjne Stowarzyszenia działań technicznych, ekonomicznych i organizacyjnych, które by usuwały powstające trudności i nadrabiały powstałe niedobory.

W szczególności w działalności merytorycznej Stowarzyszenie skupiło wysiłki członków i ogniw organizacyjnych na zabezpieczeniu wykonania produkcji na zaopatrzenie ludności, oszczędności w gospodarce materiałowej, nowych uruchomieniach i wdrożeniach, rozwoju ruchu wynalazczego, edukacji ogólnej i specjalistycznej.

M.in. kontynuując ideę rozwoju drobnej wytwórczości dla poprawy zaopatrzenia ludności w przetwory spożywcze, Stowarzyszenie w 1983 r. zawarło porozumienie z Centralnym Związkiem Rzemiosła w sprawie rozwoju produkcji piekarskiej, ciastkarskiej, wędliniarskiej, napojów bezalkoholowych, koncentratów spożywczych, odżywek dla dzieci, przetwórstwa ryb oraz owoców i warzyw.

W czasie XXI Kongresu Techników Polskich (Gdańsk 1987) Stowarzyszenie zostało odznaczone Orderem Sztandaru I Klasy.

W drugiej połowie lat 80-tych została znacznie rozszerzona współpraca SITSpoż. z wyższymi uczelniami i placówkami naukowymi.

V Ogólnopolska Konferencja pt. „Problemy gospodarki energetycznej w przemyśle mleczarskim", Rydzyna koło Leszna 1986 r.

W trudnym okresie lat 1981–1989 Stowarzyszenie zdało egzamin i stało się organizacją, której postulaty o rozwój przemysłu spożywczego były podbudowane rzetelną znajomością jego potrzeb oraz uwarunkowań, nowoczesną wiedzą na temat racjonalnego żywienia człowieka i społeczeństwa oraz umiejętnościami realizowania swoich postulatów w zmieniających się warunkach, niezależnie od stopnia występujących trudności.

5.4. Zmiana systemu ogólno-ekonomicznego i udział SITSpoż. w tworzeniu gospodarki rynkowej (1990–1996)

W początkowym okresie zmian systemowych – wg stanu na 1.I.1990 r. – SITSpoż. liczyło 27 648 członków indywidualnych, zrzeszonych w 877 Kołach zakładowych. Pracę Kół koordynowało 39 Oddziałów, a wspierało 582 członków zbiorowych. Był to jeden z najwyższych stanów w dotychczasowej działalności.

Od 1990 r. działalność SITSpoż. była ściśle uwarunkowana wprowadzaną w kraju gospodarką rynkową. Zmiany gospodarcze, jakie nastąpiły, miały początkowo istotny negatywny wpływ na sytuację Stowarzyszenia, a wobec dewaluacji posiadanych środków finansowych powstała konieczność podejmowania radykalnych zabiegów oszczędnościowych i poszukiwania źródeł nowych dochodów.

Większość zakładów przemysłu spożywczego znalazła się w trudnej sytuacji finansowej, a jednocześnie musiały one podjąć walkę konkurencyjną z zalewem rynku konsumpcyjnego importowanymi wyrobami.

W tej sytuacji Stowarzyszenie skoncentrowało swe działania głownie na:
- podejmowaniu działań aktualnie potrzebnych przemysłowi, jak np. szkolenia, organizowanie sympozjów i imprez oraz wyjazdów zagranicznych,
- udzielaniu pomocy zakładom w uruchamianiu produkcji nowych wyrobów, atrakcyjnie opakowanych, mogących skutecznie konkurować na rynku z wyrobami zagranicznymi,
- stworzeniu nowych struktur organizacyjnych dla przemysłu spożywczego, w tym powoływanie Krajowych Rad Przemysłu przy Zarządzie Głównym SITSpoż.

Ważną rolę w dziedzinie promocji krajowych wyrobów odegrały, organizowane krajowe i regionalne wystawy, a zwłaszcza, corocznie od 1993 roku organizowana wystawa „Krajowy Produkt Przyszłością Polski".

Sukcesywnie były powoływane przy Zarządzie Głównym SITSpoż. Krajowe Rady dla poszczególnych branż przemysłu spożywczego, a mianowicie:
- Krajowa Rada Mleczarska (w 1990 r.),
- Krajowa Rada Winiarstwa (w 1991 r.),
- Krajowa Rada Gorzelnictwa (w 1991 r.),
- Krajowa Rada Drobiarstwa (w 1991 r.),
- Krajowa Rada Przetwórstwa Spirytusu (w 1993 r.),

Uroczystość nadania tytułu „Menadżer Techniki 93" woj. koszalińskiego, pierwszy z lewej Kol. A. Badower, dyrektor Zakładów Zbożowo-Młynarskich „PZZ" w Stoisławiu, pierwszy z prawej Kol. J. Nierychlewski, prezes Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej

– Krajowa Unia Soków i Napojów Bezalkoholowych (w 1993 r.),
– Krajowa Rada Drożdżownictwa (w 1993 r.).

Działalność tych Rad wywarła znaczący wpływ na rozwój integracji w branżach przemysłu spożywczego oraz na wspomaganie niezbędnych kierunków ich techniczno-ekonomicznego rozwoju w warunkach nowego systemu gospodarki rynkowej.

W ramach przygotowań do XXII Kongresu Techników Polskich (1991 r.) Stowarzyszenie przygotowało i przedstawiło Kongresowi problemowy referat pt.: „Przemysł spożywczy w obliczu przemian gospodarczych kraju", w którym zawarto podstawowe postulaty w sprawie kierunków rozwoju przemysłu spożywczego w latach 90-tych.

Jednocześnie Stowarzyszenie opracowywało i przekazywało władzom ustawodawczym i wykonawczym istotne wnioski w sprawach dotyczących przemysłu spożywczego, np.:
– „Opinia Stowarzyszenia do założeń polityki rolnej w 1990 r." (dla Sejmu RP),
– „Uwagi do projektu ustawy o samorządzie terytorialnym" (dla Sejmu RP),
– „Szanse i zagrożenia przetwórstwa rolno-spożywczego w Polsce" (dla Rady do spraw Wsi i Rolnictwa przy Prezydencie RP) i inne.

Na skutek działania systemu gospodarki rynkowej, następowało – nie tylko w naszym Stowarzyszeniu – zjawisko znacznego zmniejszania się liczby członków indywidualnych i ograniczania społecznej działalności.

W tych warunkach Stowarzyszenie stale poszukiwało nowych form działalności, dostosowując je do realnych warunków i możliwości. 50-ty rok swej działalności SITSpoż. zakończyło w ustabilizowanych formach organizacyjnych i w stabilnej sytuacji finansowej.

6. Działalność SITSpoż. na rzecz postępu technicznego (1946–1996)

Działalność na rzecz postępu technicznego w przemyśle spożywczym była zawsze przedmiotem szczególnej uwagi Stowarzyszenia i obejmowała ona:
– racjonalizację i wynalazczość pracowniczą,
– konferencje naukowo – techniczne, zjazdy, narady, sympozja, seminaria itp.,
– opracowania analityczne i prognostyczne, dotyczące techniki, technologii, organizacji i ekonomiki przemysłu spożywczego,
– działalność Zespołu Rzeczoznawców
– oraz współpracę z innymi organizacjami działającymi w sferze przemysłu spożywczego.

6.1. Racjonalizacja i wynalazczość pracownicza

Już od 1950 roku Stowarzyszenie prowadziło energiczną działalność w kierunku organizowania Klubów Techniki i Racjonalizacji, szkolenia aktywu racjonalizatorskiego oraz przedstawicieli technicznych z ramienia zakładów produkcyjnych, tzw. doradców technicznych. Inspiratorem i koordynatorem tych działań była, powołana przez Zarząd Główny SITSpoż. 24.V.1950 r. Komisja Racjonalizacji.

Szkolenie przewodniczących, opiekunów i działaczy KTiR organizował zarówno ZG SITSpoż., jak i Oddziały Wojewódzkie.

Od 1960 r. były organizowane krajowe konkursy wynalazcze, przeważnie dzięki wspólnym inicjatywom Zarządów Głównych SITSpoż. i Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukrowniczego oraz zainteresowanych resortów.

Tematyka tych konkursów była bardzo szeroka i różnorodna, np.
• Poprawa warunków pracy (bhp) (1960 r.),
• Lepsze wykorzystanie surowców w przemyśle mięsnym (1965 r.),
• Jakość wyrobów przemysłu spożywczego (1969–1970).

W 1973 r. Stowarzyszenie dokonało analizy stanu ruchu wynalazczego w przemyśle spożywczym. Analiza ta wykazała, że sprawowana przez administrację gospodarczą w latach 70-tych opieka nad wynalazczością pracowniczą była mało skuteczna. Ocena zgłaszanych wniosków trwała bardzo długo, słabe także było ich wdrażanie i rozpowszechnianie. Natomiast bardzo skuteczne okazało się włączenie do tej działalności wszystkich ogniw Stowarzyszenia (od Kół Zakładowych do Zarządu Głównego). Również w 1973 r. w związku ze zmianą prawa wynalazczego SITSpoż. opracowało i wydało

Prezydium narady racjonalizatorów przemysłów: spożywczego i cukrowniczego w województwie lubelskim, Lublin 1967 r.

„Komentarz do nowego prawa wynalazczego (nakład 10 500 egz.), który stał się cenionym vademecum dla twórców projektów racjonalizatorskich.

Od 1976 r. Sekcje Branżowe SITSpoż. dokonywały corocznej oceny rozwoju wynalazczości w swoich branżach. Od tegoż roku także, z inicjatywy ówczesnego przewodniczącego ZG, Kol. K. Jarosza, odbywał się stały konkurs: „Każdy członek Stowarzyszenia twórcą i realizatorem projektu wynalazczego". W konkursie tym corocznie brało udział 70 do 300 Kół SITSpoż., zgłaszano 1100 do 3600 projektów, z czego ok. 70% wdrażano w macierzystym zakładzie pracy zgłaszającego, w pierwszym roku po zgłoszeniu wniosku. Zasięg tego konkursu, a także uzyskiwane efekty ekonomiczne były ogromne.

6.2. Konferencje naukowo-techniczne, narady, sympozja

Do ważniejszych elementów wkładu SITSpoż. w postęp techniczny polskiego przemysłu spożywczego zaliczyć należy konferencje, zjazdy naukowo-techniczne i podobne imprezy. Wymieńmy niektóre z nich:

- Opakowania w przemyśle spożywczym (1950, 1967 i 1969),
- Oczyszczanie wód odpływowych w przemyśle spożywczym (1951),
- Higiena produkcji w przemyśle spożywczym (1953),
- Przechowalnictwo surowców i produktów spożywczych (1954),
- Intensyfikacja procesów technologicznych w przemyśle spożywczym (1956),
- Substancje obce w żywności (1960), i wiele innych.

Prezydium Międzynarodowego Sympozjum pt. „Produkcja owocowo-warzywnych produktów dla dzieci", Dom Technika, Rzeszów 1979; m.in. Kol. Kol. W. Wordliczek, A. Konczewska, W. Rzędowski, K. Krzysik

Sekcje Branżowe z chwilą ich powołania (od 1957 r.) podjęły organizowanie konferencji o tematyce ściśle branżowej, zaś ZG wraz z Oddziałami Wojewódzkimi organizował imprezy o tematyce międzybranżowej i regionalnej.

Przy współpracy z Komitetem Technologii i Chemii Żywności PAN Stowarzyszenie organizowało – przy licznym udziale przedstawicieli z zagranicy – m.in. następujące zjazdy naukowo-techniczne:

- Postępy w metodyce utrwalania żywności (1959),
- Postępy w dziedzinie chłodnictwa żywności (1960),
- Przemysł spożywczy a wyżywienie ludności (1961),
- Postępy i nowe kierunki w technologii przemysłu spożywczego (1963),
- Polska 2000 (1970),
- Chłodnictwo w gospodarce żywnościowej (1970),
- Jakość żywności – uwarunkowania surowcowe i technologiczne (1993).

W 1972 r. SITSpoż. dokonało oceny materiałów przygotowanych przez Podsekcję Nauki i Technologii Żywności na II Kongres Nauki Polskiej (1973).

W 1978 r. Stowarzyszenie zorganizowało wielką międzynarodową konferencję naukowo-techniczną pt. „O dalszy rozwój i unowocześnienie przemysłu spożywczego".

Zasięg organizowanych przez SITSpoż. konferencji naukowo-technicznych był ogromny. Przykładowo można podać, że w latach 1972–86 (dla których udało się zgromadzić dane ewidencyjne) odbyło się 32 446 konferencji naukowo-technicznych, zjazdów, narad, sympozjów i seminariów. Corocznie odbywało się kilkaset do kilku tysięcy takich imprez, w których łącznie uczestniczyło ponad 150 000 osób.

Natomiast do ważniejszych, zorganizowanych po 1986 roku imprez SITSpoż. zaliczyć należy:

- Ogólnopolską konferencję „Zdrowa żywność" (Szczecin, 1987),
- Sesję naukową „30-lecie działalności Zespołu Rzeczoznawców" (Warszawa, 1989),
- VI Międzynarodowe kolokwium „Chemia i technologia skrobi" (Poznań, 1990),
- Seminarium „Przekształcenia własnościowe oraz humanizacja pracy" (Bielsko-Biała, 1991),
- Konferencję międzynarodową „Światowe trendy w przemyśle piwowarskim" (Poznań, 1993)
- Seminarium „Produkcja żywności w Polsce w świetle potrzeb bezpieczeństwa żywnościowego i wyżywienia kraju" (Poznań, 1993),
- Seminarium „Gospodarka żywnościowa na progu XXI wieku" (Łódź, 1993),
- I Kongres „Żywność, wyżywienie a zdrowie" (Warszawa, 1994), SITSpoż. było współorganizatorem ww. Kongresu,
- Konferencję naukowo-techniczną „Prywatyzacja i restrukturyzacja przemysłu spożywczego" (Warszawa, 1995) i wiele innych.

6.3. Opracowania analityczno-prognostyczne

Stowarzyszenie starało się szeroko wykorzystywać każdą możliwość przedstawienia, jak widzi rozwój przemysłu spożywczego jego kadra techniczna i co należy zrobić, aby efektywność działania była jak największa i przynosiła zamierzone rezultaty. Czas pokazał, jak wiele postulatów należało realizować już wtedy, gdy Stowarzyszenie wysuwało je po raz pierwszy. Czas pokazał także, jakie szkody przyniosło polskiej gospodarce żywnościowej niedocenianie jej roli w różnych okresach. Z perspektywy czasu rzeczą godną podziwu mogą być opracowania i wnioski przedstawiane już w 1946 roku, zarówno w materiałach przygotowywanych na I Kongres Techników Polskich, jak i w czasie jego przebiegu.

Również późniejsze lata dowiodły, jak często Stowarzyszenie miało rację w swoich opracowaniach i wystąpieniach. Oto niektóre z nich:

- Problematyka opakowań, a m.in. opracowanie „Podstawowe kierunki substytucji materiałów opakowaniowych i opakowań dla artykułów spożywczych" (1980),
- „Zagadnienia do planu rozwoju techniki przemysłu spożywczego w latach 1961–1965" (opracowanie koncepcyjne, mające charakter programu alternatywnego dla przemysłu spożywczego i jego branż),
- „Analiza stanu zaopatrzenia przemysłu spożywczego w maszyny i urządzenia" (1978),
- „Raport o stanie przemysłu spożywczego" (w układzie ogólnym i branżowym),
- „Prognoza inżynierska rozwoju przemysłu rolno-spożywczego do roku 1995" (1984),

- „Stan przemysłu spożywczego na tle założeń programów rozwoju gospodarki żywnościowej" oraz „Program modernizacji i rozwoju przemysłu spożywczego do 1990 r."
- „Analiza planów rozwojowych przemysłu spożywczego i ich realizacji" (dotycząca wariantu koncepcji Narodowego Planu Społeczno-Gospodarczego na lata 1986–1990) (1986),
- „Synteza prac badawczych i programów badawczo-rozwojowych z lat 1986–1990" (których realizacja będzie decydować o rozwoju naukowo-technicznym przemysłu spożywczego po roku 1990),
- „Przemysł spożywczy w obliczu przemian gospodarczych w kraju" (opracowanie analityczno-prognostyczne przygotowane na XXII Kongres Techników Polskich (1992)
- „Szanse i zagrożenia przetwórstwa rolno-spożywczego w Polsce" (opracowanie analityczne dla Rady do spraw Wsi i Rolnictwa przy Prezydencie RP) (1993).

6.4. Zespół Rzeczoznawców

Istotny wpływ na postęp techniczny w przemyśle spożywczym miała praca Zespołu Rzeczoznawców SITSpoż., wykonywana jako gospodarcza działalność usługowa.

W 1958 r. ZG SITSpoż. podjął uchwałę przyjmującą założenia programowe Zespołu Rzeczoznawców, określił jego zadania i nadał uprawnienia pierwszym rzeczoznawcom. Zespół prowadził swą działalność przez Grupy Terenowe, powoływane stopniowo przy OW SITSpoż. W okresie swego największego rozwoju (1985) Zespół miał 18 Grup Terenowych.

O zapotrzebowaniu na wykonywane przez Zespół Rzeczoznawców ekspertyzy świadczyła szybko rosnąca liczba zleceń. Realizowane przez Zespół w początkowym okresie zlecenia dotyczyły w ok. 30% zakładów spółdzielczych, ok. 25% państwowego przemysłu terenowego, ok. 32% małych zakładów przemysłu kluczowego i ok. 13% innych instytucji.

Zespól Rzeczoznawców SITSpoż. w trakcie analizowania ekspertyzy. Siedzą od lewej Kol. Kol.: Tadeusz Kluk, Dyonizy Krzyżaniak, Franciszek Stemler (przewodniczący Rady Zespołu), Teresa Bilińska, Tadeusz Pachnowski, Stanisław Krowacki, Stanisław Stępień

Komitet Nauki i Techniki ustalił specjalności, w których Zespół Rzeczoznawców został uprawniony do wydawania ocen i opinii w zakresie przemysłu spożywczego, były to:
– przechowalnictwo surowców i wyrobów przemysłu spożywczego,
– technologia, mikrobiologia i higiena produkcji,
– eksploatacja maszyn i urządzeń (wraz z gospodarką cieplną),
– gospodarka wodno-ściekowa oraz urządzenia sanitarne,
– bezpieczeństwo i higiena pracy oraz bezpieczeństwo przeciwpożarowe,
– organizacja pracy i ekonomika przemysłu spożywczego,
– normalizacja w przemyśle spożywczym.

W latach 90-tych liczba zleceń zaczęła spadać i działalność Zespołu uległa drastycznemu zmniejszeniu. Przyczyniła się do tego sytuacja ekonomiczna (głównie brak środków na inwestycje, modernizacje i remonty) oraz ogromna konkurencja na wolnym rynku.

Jednak oceniając całościowo wyniki kilkudziesięcioletniej działalności Zespołu Rzeczoznawców (1958–1996) trzeba podkreślić ogromną, pozytywną rolę jego prac dla modernizacji i postępu technicznego w przemyśle spożywczym.

6.5. Współpraca SITSpoż. z innymi organizacjami

Współpraca Stowarzyszenia z innymi, licznymi organizacjami, była – w zakresie postępu technicznego w przemyśle spożywczym – bardzo rozwinięta i wszechstronna. Świadczą o tym m.in. następujące dane i informacje o partnerach ww. współpracy:
– Kongresy Nauki Polskiej,
– Komitet Technologii i Chemii Żywności PAN,
– Wyższe uczelnie, kształcące kadry dla przemysłu spożywczego (zwłaszcza SGGW, AR Lublin i Poznań, Politechnika Łódzka, Akademia Rolniczo-Techniczna Olsztyn i in.)
– Resorty i organizacje gospodarcze przemysłu spożywczego (m.in. Min. Przemysłu Spożywczego i Skupu, Min. Handlu Wewnętrznego, Min. Żeglugi, Min. Rolnictwa, Min. Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, Min. Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Centralny Związek Spółdzielni Mleczarskich, CRS „Samopomoc Chłopska", ZSS „Społem", Centrala Spółdzielni Ogrodniczych, CZ Spółdzielczości Pracy i in.
– na szczeblu władz centralnych SITSpoż. współdziałało okresowo także z Komisją Planowania przy Radzie Ministrów, Komisją Sejmową ds. Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Radą ds. Gospodarki Żywnościowej
– Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukrowniczego,
– Stowarzyszenie współdziałało ze wszystkimi członkami Federacji SNT-NOT, z tym, że najbardziej ścisłe współdziałanie miało miejsce ze Stowarzyszeniami Inżynierów i Techników Rolnictwa (SITR), Techników Cukrowników (STC), Mechaników Polskich (SIMP), Inżynierów i Techników Ogrodnictwa (SITO), Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa (SITLiD), Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych (SITWM), a także Producentów i Użytkowników Materiałów Opakowaniowych i Opakowań „PROPAK".

7. Współpraca z zagranicą (1946–1996)

Idea zorganizowania własnej, efektywnej współpracy naukowo-technicznej z zagranicą przyświecała naszemu Stowarzyszeniu od pierwszych chwil jego powstania, choć – zwłaszcza w początkowym okresie – w warunkach dotkliwie zniszczonego w wyniku działań wojennych polskiego przemysłu spożywczego i w sytuacji braku elementarnych środków finansowych na tę współpracę, realizacja tej idei napotykała na zasadnicze, zdawałoby się nieprzezwyciężalne, trudności.

Trudności te były jednak konsekwentnie przezwyciężane, ponieważ współpracę z zagranicą SITSpoż. uznało za jeden z ważniejszych środków do osiągania statutowych celów Stowarzyszenia, przede wszystkim przez umożliwianie członkom najszerszego kontaktu z informacjami o postępie technicznym i technologicznym w przemyśle spożywczym zagranicą.

W pierwszych latach działalności SITSpoż. inicjatywy współpracy – zgodnie z istniejącymi wówczas warunkami i możliwościami – kierowano przede wszystkim ku krajom socjalistycznym, a także, w pewnym stopniu, ku przodującym krajom kapitalistycznym. Przy skromnych i limitowanych środkach dewizowych rozwinięto szeroką wymianę bezdewizową na zasadach wzajemności oraz organizowano grupowe wyjazdy techniczne za granicę.

Zagadnienia rozszerzania form i zakresu współpracy z zagranicą były przedmiotem dyskusji, postulatów i uchwał prawie wszystkich Walnych Zjazdów SITSpoż.

Dzięki zdecydowaniu i konsekwencji działania zarówno władz SITSpoż., jak i powszechnych rzesz członków, został stworzony kompleksowy, zintegrowany system współpracy Stowarzyszenia z zagranicą.

System ten objął różne formy współpracy z zagranicą, w tym w szczególności:

- indywidualne i zbiorowe wyjazdy członków za granicę przy pomocy lub współudziale SITSpoż.,
- grupowe wyjazdy techniczne za granicę, organizowane przez terenowe i branżowe ogniwa SITSpoż.,
- zawieranie i realizację kompleksowych dwustronnych porozumień ze stowarzyszeniami przemysłu spożywczego krajów socjalistycznych,
- zapraszanie do Polski przez Stowarzyszenie specjalistów zagranicznych, celem ich udziału w międzynarodowych konferencjach, sympozjach itp. ze specjalistami polskimi,
- organizowanie w Polsce sympozjów i wystaw firm zagranicznych, reprezentujących i promujących światowy postęp techniczno-technologiczny w przemyśle spożywczym,
- bezpośrednią współpracę SITSpoż. z międzynarodowymi organizacjami z dziedziny nauki i technologii żywności.

Wyjazdy zagraniczne były kierowane na kongresy, konferencje naukowo-techniczne, sympozja, praktyki, targi i wystawy, zwiedzanie zakładów przemysłu spożywczego, robocze zebrania międzystowarzyszeniowe oraz posiedzenia organów organizacji międzynarodowych.

Ogółem w latach 1946–96 SITSpoż. współpracowało w różnym zakresie z 27 krajami, w tym:

– z 22 krajami europejskimi (Anglia, Austria, Belgia, Białoruś, Bułgaria, Czechosłowacja, Dania, Finlandia, Francja, Hiszpania, Holandia, Jugosławia, Litwa, Norwegia, NRD, RFN, Rumunia, Szwajcaria, Szwecja, Węgry, Włochy, ZSRR), oraz
– z 5 krajami pozaeuropejskimi (Australia, Brazylia, Chiny, Kuba, USA).

7.1. Współpraca z Międzynarodową Komisją Przemysłów Rolnych w Paryżu

Dążąc do przeniesienia na grunt Polski przodującego światowego dorobku z zakresu nauki i technologii żywności, już w 1956 r. SITSpoż. nawiązało ścisłą współpracę z Międzynarodową Komisją Przemysłów Rolnych (Commission Internationale des Industries Agricoles – CIIA) z siedzibą w Paryżu.

I tak np. przedstawiciele CIIA wzięli aktywny udział w zorganizowanych przez SITSpoż. międzynarodowych konferencjach naukowo-technicznych w Warszawie na temat:

– metod utrwalania żywności (1959),
– substancji obcych w żywności (1966).

Przedstawiciele Stowarzyszenia byli zapraszani przez CIIA na sympozja międzynarodowe za granicą, ułatwiano im realizację staży naukowo-technicznych i zwiedzanie zakładów przemysłu spożywczego, otrzymywanie informacji, filmów technicznych i poszukiwanej literatury fachowej.

7.2. Udział SITSpoż. w organizacji II Międzynarodowego Kongresu Nauki i Technologii Żywności (Warszawa, 1966 r.)

W dniach 22–27 sierpnia 1966 r. pod hasłem „Postęp w nauce i technologii żywności – kluczem do przyszłości człowieka" odbyły się w Warszawie obrady II Międzynarodowego Kongresu Nauki i Technologii Żywności.

Impreza ta miała zasięg ogólnoświatowy, w Kongresie uczestniczyło blisko 1500 delegatów z 58 krajów, wygłoszono i przedyskutowano 629 referatów i doniesień, dotyczących produkcji żywności, jej przerobu, składowania, handlu i użytkowania, a także szkolnictwa i placówek badawczych.

Nasze Stowarzyszenie było jednym ze współorganizatorów, a prezes SITSpoż., mgr Z. Ziółkowski – jednym z trzech Wiceprzewodniczących Kongresu.

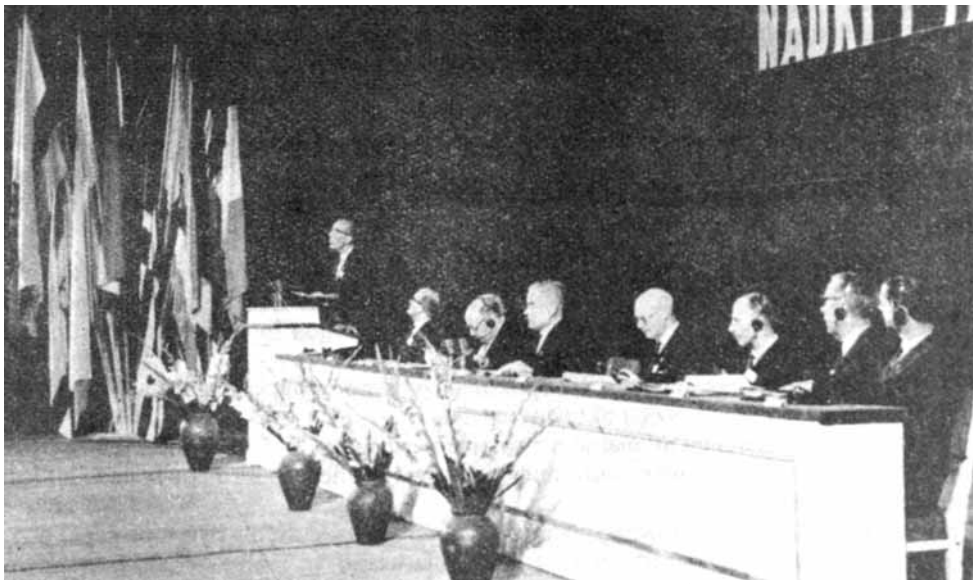

Prezydium II Międzynarodowego Kongresu Nauki i Technologii Żywności, Warszawa 1966 r.

Oryginalne materiały Kongresowe, w istotnym stopniu przyczyniły się do postępu w nauce i technologii żywności oraz do rozwoju przemysłu spożywczego w Polsce. Jednocześnie Kongres stał się okazją do prezentacji polskiego dorobku w tej dziedzinie, a polscy naukowcy przedstawili 121 referatów i doniesień tj. 19% ogólnej ich liczby.

7.3. Współpraca z Międzynarodowym Instytutem Chłodnictwa w Paryżu

Ważnym elementem unowocześnienia wielu branż polskiego przemysłu spożywczego była wieloletnia aktywna współpraca SITSpoż. z Międzynarodowym Instytutem Chłodnictwa w Paryżu. Polska stała się członkiem tej międzynarodowej organizacji już w 1920 roku, jednak po II wojnie światowej wzajemne kontakty uległy znacznemu osłabieniu. SITSpoż. w latach 60-tych odegrało ogromną rolę w odnowieniu i zaktywizowaniu współpracy z Międzynarodowym Instytutem Chłodnictwa, m.in. w maju 1960 r. zorganizowało w Warszawie międzynarodową konferencję naukową pn.: „Postępy w dziedzinie chłodnictwa żywności". Uczestniczyli w niej z ramienia Międzynarodowego Instytutu Chłodnictwa p. R. Thevenot (Francja), dyrektor Instytutu i p. Prof. J. Kuprianoff (RFN).

W 1963 r. w czasie obrad Międzynarodowego Kongresu Chłodnictwa w Monachium (RFN) delegat SITSpoż., A. Paliwoda, otrzymał specjalną regulaminową nagrodę Instytutu dla wyróżniającego się młodego naukowca z dziedziny chłodnictwa.

W 1972 r. SITSpoż. było inicjatorem i organizatorem posiedzenia dwóch komisji MICh w Warszawie na temat „Zamrażanie i składowanie ryb, mięsa i drobiu".

Konferencja „Chłodnictwo dla rozwoju gospodarki żywnościowej (Łódź 1986). Przemawia Dyrektor Międzynarodowego Instytutu Chłodnictwa A. Gac

W 1986 r. SITSpoż. zorganizowało w Łodzi, w ramach światowej kampanii „Chłodnictwo dla Rozwoju" międzynarodową konferencję naukową pt. „Chłodnictwo dla Rozwoju Gospodarki Żywnościowej", w której aktywny udział wzięli m.in. przedstawiciele krajów Europy Środkowo-Wschodniej oraz Dyrektor MICh, p. A. Gac (Francja).

W licznych Międzynarodowych Kongresach Chłodnictwa delegaci SITSpoż. brali bardzo czynny udział, m.in. w Monachium, Moskwie, Wenecji i Paryżu, wygłaszając referaty, uczestnicząc w dyskusji i – następnie – przenosząc zdobyte wiadomości do praktyki polskiego chłodnictwa.

7.4. Bezpośrednia współpraca SITSpoż. z partnerami zagranicznymi

Początki organizowania tej współpracy, opartej w pierwszym etapie – głównie na dwustronnych porozumieniach między Zarządami Głównymi Stowarzyszeń Przemysłu Spożywczymi krajów socjalistycznych przypadają na lata sześćdziesiąte.

I tak, Stowarzyszenie podpisało umowy o bezpośredniej, dwustronnej współpracy:
- z Węgierskim Naukowym Stowarzyszeniem Przemysłu Spożywczego (METE) w 1964 r.,
- z Bułgarskim Związkiem Naukowo-Technicznym Przemysłu Spożywczego Bułgarii (NRSPP NRB) w 1969 r.,
- z Niemieckim Związkiem Specjalistów Przemysłu Spożywczego, działającym w ramach Izby Techniki NRD.

W dalszych latach SITSpoż. podpisało umowy ze Stowarzyszeniami Przemysłu Spożywczego w innych krajach (ZSRR, Chiny, Litwa, Austria, Białoruś, USA).

Wprawdzie zakres tych umów, a zwłaszcza ich praktyczna realizacja, nie zawsze były na miarę oczekiwań SITSpoż., to jednak i one świadczą o stałym dążeniu naszego Stowarzyszenia do utrzymywania kontaktów i przenoszenia na nasz grunt efektów postępu technicznego osiąganego w przemyśle spożywczym innych krajów.

Według dostępnych (niepełnych) danych ewidencyjnych, w latach 1960–96 w ramach współpracy naukowo-technicznej wyjechało zagranicę około 10 tysięcy członków SITSpoż. w celu uczestniczenia w zjazdach, konferencjach, targach i wystawach oraz sympozjach naukowo-technicznych, połączonych ze zwiedzaniem nowoczesnych zakładów przemysłu spożywczego zagranicą.

Ważne znaczenie praktyczne dla postępu technicznego w przemyśle spożywczym w Polsce miały, organizowane przez SITSpoż., sympozja ze specjalistami przodujących firm przemysłowych z krajów kapitalistycznych, poświęcone prezentacji dorobku technicznego w rozwoju poszczególnych procesów technologicznych, maszyn, urządzeń i wyrobów. Wymieńmy tematykę niektórych z nich:
– maszyny i urządzenia dla przemysłu mięsnego, mleczarskiego, tłuszczowego i piwowarskiego (Alfa-Laval, Szwecja),
– suszenie rozpyłowe różnych produktów (Niro-Atomizer, Dania),
– preparaty enzymatyczne w przemyśle spożywczym (Societe Rapidase, Francja),
– optymalizacja wykorzystywania mięsa w przetwórstwie spożywczym (konsorcjum VERI CORP, Włochy),
– nowoczesne maszyny i urządzenia do wytwarzania i pakowania artykułów mącznych (Koncern SE. COM. SAS. Włochy) i wiele innych.

Liczne były też wyjazdy delegatów Stowarzyszenia celem wzięcia udziału w międzynarodowych (światowych i europejskich) kongresach, zjazdach i wystawach. Wymieńmy przykładowo niektóre z nich:
– Europejską Konferencję Drobiarską (Anglia, 1972),
– Międzynarodowy Zjazd Krochmalników (RFN, 1974),
– Międzynarodowy Kongres Nauki i Technologii Żywności (Hiszpania, 1974),
– Międzynarodową Wystawę Żywnościową (Francja, 1974),
– Kongresy Pracowników Naukowych Przemysłu Mięsnego (Szwecja, 1975 i Anglia 1984),
– Międzynarodową Wystawę Opakowań (RFN, 1978),
– Międzynarodową Wystawę Mleczarstwa (Francja, 1978),
– Kongres Żywienia (Brazylia, 1978),
– Międzynarodowe Kongresy Chłodnictwa (Włochy, 1979 i Francja, 1983),
– Międzynarodowe Targi Techniczne (RFN, 1984 i 1985) oraz wiele innych.

7.5. Wzajemne wyróżnienia i odznaczenia za stowarzyszeniową współpracę z zagranicą

Szeroka współpraca SITSpoż. z zagranicą znalazła również swoje potwierdzenie w licznych wzajemnych wyróżnieniach i odznaczeniach:
– godność Honorowego Członka SITSpoż. otrzymali: Prof. dr Istvan Toth-Zsiga (Budapeszt), Sekretarz Generalny Węgierskiego Naukowego Stowarzyszenia Przemysłu Spożywczego (METE) i Prof. Lew. J. Auerman (Moskwa), specjalista technologii piekarstwa,
– Członkami Honorowymi Węgierskiego Stowarzyszenia METE zostali Włodzimierz Kamiński (1977), Antoni Rutkowski (1977) oraz Tomasz Jeż (1991),
– odznaczeniami francuskimi udekorowani zostali: Eugeniusz Pijanowski (Croix de Commandeur de l'Ordre du Mérite pour la Recherche et l'Invention (1964), Stanisław Krauze (Croix d'Officier de l'Ordre du Mérite pour la Recherche et l'Invention (1965), Anna Świętorzecka (Croix d'Officier de l'Ordre du Mérite Agricole (1965),

Wręczenie przez przedstawicieli Węgierskiego Naukowego Stowarzyszenia Przemysłu Spożywczego (METE) Prof. dr. I. Toth-Zsiga i Prof. dr. P. Biacs dyplomu Członka Honorowego tej organizacji Kol. T, Jeżowi – Sekretarzowi Generalnemu SITSpoż.

– odznaki węgierskie „METE társadalmi munkáert" otrzymali Eugeniusz Pijanowski i Anna Świętorzecka (1969),
– odznaki bułgarskie „Znaczka na NTS" otrzymali Alfons Myśliński (złotą), Anna Świętorzecka (złotą) i Stanisław Jaśkiewicz (srebrną) (1968).
– Odznaki Honorowe SITSpoż. otrzymały następujące osoby z zagranicy: Babos Zoltan (Węgry), De Saint Rat Louis (Francja), Gänger György (Węgry), Hermann Joseph (NRD), Hollo Janos (Węgry), Iwanow Danczo (BRL), Karpati György (Węgry), Stojanow Zaprian (BRL).

8. Działalność SITSpoż. na rzecz środowiska inżynieryjno-technicznego przemysłu spożywczego (1946–1996)

W całej swej historii Stowarzyszenie starało się odgrywać ważną rolę w integracji pracowników przemysłu spożywczego, m.in. dlatego, że zakłady produkcyjne polskiego przemysłu spożywczego po II wojnie światowej znalazły się w podległości organizacyjnej różnych gestorów. Główny walor działalności SITSpoż. upatrywać należy zatem w integracji fachowych pracowników tego przemysłu (integracja ludzi), jak i w integracji merytorycznej (tj. nauk o poszczególnych branżach tego przemysłu).

Już na I Walnym Zjeździe w 1946 roku Stowarzyszenie przyjęło dwa podstawowe kierunki działania:

– działanie na rzecz rozwoju polskiego przemysłu spożywczego, głównie w drodze postępu technicznego,
– działanie na rzecz środowiska inżynieryjno-technicznego tego przemysłu.

Kierunki te znalazły się również w sformułowaniach pierwszego statutu Stowarzyszenia, a w dalszych latach były rozwijane oraz doskonalone.

8.1. Praca twórcza i podnoszenie kwalifikacji

Popieranie pracy twórczej członków SITSpoż. najsilniej wiązało się z rozwijaniem postępu technicznego i wyrażało przede wszystkim w organizowaniu różnego rodzaju konkursów, zwłaszcza wynalazczych.

W pierwszych latach po II wojnie światowej Stowarzyszenie było jedyną organizacją, prowadzącą na szeroką skalę szkolenie i doskonalenie kadry fachowej polskiego przemysłu spożywczego. Działalność ta była szczególnie ważna w czasie, zanim wyższe uczelnie i szkolnictwo zawodowe zaczęły zasilać przemysł spożywczy kadrą fachową. O randze, jaką tej działalności nadano w Stowarzyszeniu może świadczyć fakt, że już 4.XI.1947 r. ZG powołał, jako pierwszą – Komisję Wydawniczą, której zakres działania został następnie (w lutym 1948 r.) rozszerzony o zagadnienia szkoleniowe.

Wówczas nikt inny w kraju nie mógł podjąć realizacji tych zadań, które stały się historyczną rolą Stowarzyszenia. Cele te realizowano w drodze organizowania kursów

Absolwenci kursu przygotowawczego do państwowego egzaminu na mistrza i robotnika wykwalifikowanego w zakresie młynarstwa i przechowalnictwa zbóż, Szczecin 1969 r.

i szkół wieczorowych przy dużych zakładach, a także opracowywania popularnych odczytów dla majstrów i robotników, wygłaszanych w zakładach produkcyjnych.

Wymieńmy kilka wybranych przykładów szkoleniowej działalności Stowarzyszenia:

- w związku z podjętą Ustawą o stopniu inżyniera (28 stycznia 1948 r.) Stowarzyszenie zorganizowało wiele kursów przygotowawczych, w których uczestniczyło ponad 1000 osób, byli to zarówno długoletni praktycy, jak również młoda kadra, która przed wojną rozpoczęła studia, lecz nie zdążyła ich wówczas ukończyć. Konsultacje dla uczestników odbywały się w Oddziałach Wojewódzkich SITSpoż., zaś egzaminy końcowe przeprowadzały, powołane przez Ministerstwo Szkół Wyższych, Komisje Weryfikacyjno-Egzaminacyjne, działające przy Politechnikach w Warszawie i Łodzi, w SGGW i Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu. W ramach tej akcji dyplomy inżynierów przemysłu spożywczego otrzymały 243 osoby,
- SITSpoż. aktywnie wspierało nowe pomysły i inicjatywy szkoleniowe, m.in. zainicjowane przez Kol. Prof. W. Pezackiego (z WSR Poznań) objazdowe kursy dla inżynierów i techników branży mięsnej; w każdym kursie brało udział 50 uczestników, którzy w 10 zakładach produkcyjnych zapoznawali się z nowoczesnymi rozwiązaniami,
- dla techników – praktyków, nie posiadających wymaganego taryfikatorem dyplomu technika, SITSpoż. w 1959 r. zorganizowało dwuletni kurs technologiczny. W kursie tym uczestniczyło 586 pracowników zakładów produkcyjnych, a 450 z nich pomyślnie zakończyło egzaminem,
- od 1959 r. przedstawiciel SITSpoż. stale uczestniczył w pracach Komisji powołanej przez Ministerstwo Oświaty do opracowywania programów nauczania dla szkół zawodowych przemysłu spożywczego.
- w 1963 r. Stowarzyszenie doprowadziło do uruchomienia czteroipółletnich studiów zaocznych (pierwsze dwa lata zajęć prowadzono na Politechnice Gdańskiej, a następne – na SGGW, w WSR w Poznaniu i w Politechnice Łódzkiej.)
- w 1965 r. Stowarzyszenie uruchomiło kursy zaoczne, przygotowujące do egzaminu państwowego na robotnika wykwalifikowanego i mistrza w branżach jajczarsko-drobiarskiej, cukierniczej, owocowo-warzywnej i zbożowo-młynarskiej. Kursy te zorganizowano w 107 ośrodkach konsultacyjnych, prowadzonych przez Koła Zakładowe SITSpoż. W kolejnych latach kursy te objęły dalsze branże i dalsze ośrodki konsultacyjne.
- od 1970 r. Stowarzyszenie, udoskonalając metody szkolenia, rozpoczęło opracowywanie pomocy audiowizualnych m.in. filmów instruktażowych (np. „Postępowanie powypadkowe", Kultura pracy", „Tunel do zamrażania drobiu" i in.).
- w 1971 r. zostało zawarte porozumienie między Ministerstwem Przemysłu Spożywczego i Skupu a ZG SITSpoż. w sprawie współdziałania w doskonaleniu zawodowym kadry kierowniczej i pracowników służb technicznych przedsiębiorstw w zakresie aktualizacji wiedzy i specjalizacji w zawodzie,
- w 1975r. następuje dalsze zacieśnienie współpracy Stowarzyszenia z wyższymi uczelniami, przygotowującymi kadry dla przemysłu spożywczego,
- w 1978r. po krytycznej ocenie dotychczasowego systemu szkolenia kadry inżynierskiej na studiach podyplomowych, XXVIII Walny Zjazd Delegatów SITSpoż. postuluje wprowadzenie specjalizacji zawodowej I i II stopnia; rozpoczyna się szeroka akcja, obejmująca 27 kierunków specjalizacji w obszarze przetwórstwa rolno-spożyw-

czego i 4 kierunki w innych dziedzinach techniki; łącznie – w ramach SITSpoż. nadano ponad 200 specjalizacji inżynierom i ok. 100 technikom (I i II stopnia),
- w 1978 r. Stowarzyszenie zostało odznaczone Medalem Komisji Edukacji Narodowej za całokształt działalności w zakresie szkolenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadr przemysłu spożywczego.
- po 1990 r. pojawiły się nowe potrzeby szkoleniowe, dotyczące przygotowania pracowników przemysłu spożywczego do innych warunków, wynikających z urynkowienia gospodarki i zdążania Polski do Unii Europejskiej, co wymagało nowych form działania,
- nadal jednak prowadzono szkolenie kursowe, w którym dominowało przygotowanie do egzaminów m.in. na tytuły mistrzów i robotników wykwalifikowanych w zakresie urządzeń ważących oraz mechanika urządzeń chłodniczych, oraz uprawnienia energetyczne (typu "D", „E", „K") i in.
- w 1993 r. dzięki zatwierdzeniu statutu, działającego przy ZG SITSpoż., Ośrodka Doskonalenia Kadr, Stowarzyszenie uzyskało pełne uprawnienia do prowadzenia szkolenia kadr w przemyśle spożywczym, co pozwoliło na objęcie szkoleniem wielu dziedzin.

Kierunki działalności szkoleniowej Stowarzyszenia w pierwszej połowie lat 90-tych to głownie:
– certyfikacja systemu jakości w zakładach przemysłu spożywczego,
– znakowanie przetworów spożywczych przy zastosowaniu kodu kreskowego,
– marketing,
– eksploatacja i dozór urządzeń i instalacji energetycznych,
– wymagania OECD obowiązujące w zakresie eksportu i importu owoców i warzyw,
– kursy z zakresu bhp dla kadry kierowniczej zakładów przetwórczych.

Do 1996 r. (włącznie) SITSpoż. zorganizowało 4 wystawy promocyjne „Krajowy produkt – przyszłością Polski", mające charakter informacji i promocji o najlepszych krajowych produktach spożywczych. Wiele firm uzyskało wyróżnienia przyznane przez nasze Stowarzyszenie.

8.2. Działalność wydawnicza

Już od 1946 r. grono fachowców polskiego przemysłu spożywczego (a równocześnie organizatorów SITSpoż.) stanęło przed oczywistą potrzebą jak najszybszego dostarczenia pracownikom przemysłu literatury fachowej. W 1948 r. Komisja Naukowo-Wydawnicza ZG dysponowała już 300 kartami bibliograficznymi książek z zakresu przemysłu spożywczego, opracowała plan wydawnictw na najbliższe lata oraz wykaz książek, które należałoby sprowadzić z zagranicy.

Na szczególną uwagę i podkreślenie zasługuje zwłaszcza przygotowanie i wydanie kompendium wiadomości fachowych z wszystkich branż pt. „Kalendarz Techniczny Przemysłu Spożywczego" (pod redakcją Kol. A.Terleckiego). Kalendarz ten o objętości 1760 stron, został wydrukowany w ilości 7000 egzemplarzy w 1949 roku, a w 1954 roku udało się Stowarzyszeniu opracować II wydanie (dwutomowe), znacznie rozszerzone i uzupełnione, które w nakładzie 20 tys. egzemplarzy zostało wydane przez Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego. Wydanie „Kalendarza" było cennym i wielkim sukcesem merytorycznym i organizacyjnym Stowarzyszenia.

Zebranie Komisji Naukowo-Wydawniczej ZG SITSpoż. Siedzą (od lewej) Kol. Kol.: Bolesław Koral, Henryk Banecki, Jan Hattowski, Anna Świętorzecka, Zbigniew Kowalewski, Eugeniusz Pijanowski, Warszawa 1953 r.

W kolejnych latach działalność szkoleniowo-wydawnicza SITSpoż. była bardzo bogata i wszechstronna, a nakłady łączne liczyć można w dziesiątkach tysięcy egzemplarzy różnego typu publikacji.

W latach 1946–1996 (również i w latach następnych) były wydawane następujące czasopisma naukowo-techniczne SITSpoż.:

– „Przemysł Spożywczy", „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny", „Gospodarka Mięsna", „Przegląd Zbożowo-Młynarski", „Przegląd Piekarski i Cukierniczy" oraz „Przegląd Gastronomiczny". Ich działalność jest omówiona w części V niniejszej publikacji.

8.3 Obrona interesów zawodowych i organizowanie pomocy członkom SITSpoż.

Nasze Stowarzyszenie zawsze było rzecznikiem obrony interesów zawodowych kadry technicznej przemysłu spożywczego, współpracowało ono w tym zakresie ze Związkiem Zawodowym Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukrowniczego oraz wysuwało postulaty pod adresem władz, np. o wprowadzenie dodatków do płac z tytułu wysługi lat i poziomu wykształcenia, zmniejszenia różnic płac w stosunku do innych gałęzi, itp.

Stowarzyszenie w ciągu całej swej historii starało się nie pomijać żadnej okazji dla podkreślenia rangi inżynierów i techników polskiego przemysłu spożywczego i zawsze zabiegało o propagowanie osiągnięć wyróżniających się członków kadry technicznej, uznawanie ich zasług i honorowanie – w każdy możliwy sposób.

Wieloletnie zabiegi SITSpoż. (wspólnie z ZZPPSC) doprowadziły do uzyskania w 1970 roku zgody na coroczne obchodzenie „Dnia Pracownika Przemysłu Spożywczego"; z okazji tej uroczystości wyróżniający się działacze SITSpoż. otrzymywali odznaczenia państwowe, resortowe i organizacyjne, nagrody pieniężne, awanse i inne wyróżnienia.

Organizowanie materialnej i niematerialnej pomocy członkom Stowarzyszenia odbywało się głównie (chociaż nie wyłącznie) w ramach Komisji Bytowo-Zawodowej

Medal „Zasłużony dla Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego województwa Toruńskiego"

(później Komisji Socjalno-Bytowej). Pomoc ta polegała m.in. na opiece i interwencji np. w sprawach: przydziału mieszkań, miejsc na leczenie sanatoryjne, a także na obronie praw zawodowych członków, wskazywaniu i interpretacji przepisów prawnych oraz roztaczaniu opieki nad seniorami. W 1966 został przez XX Walny Zjazd Delegatów uchwalony „Regulamin Funduszu Pomocy Koleżeńskiej".

8.4. Opieka nad młoda kadrą techniczną

Inicjatywa ZG, który zawsze starał się docierać do młodej kadry technicznej, szybko znalazła swój odzew w terenowych ogniwach Stowarzyszenia. Np. w końcu 1974 r. istniały już 22 koła Stowarzyszenia w Technikach Przemysłu Spożywczego i 6 kół w wyższych uczelniach. Koła te zostały otoczone szczególną opieką ZG i OW, a także Kół SITSpoż., działających przy zakładach patronujących poszczególnym szkołom.

Już od 1964 r. były – przez SITSpoż. wspólnie z Centralą Przemysłu Mięsnego i czasopismem „Gospodarka Mięsna" organizowane konkursy wiedzy z zakresu technologii mięsa dla uczniów Techników Przemysłu Spożywczego. W dalszych latach konkursy takie organizowano także w branży zbożowo-młynarskiej, drobiarskiej i mleczarskiej. Niezależnie od nagród konkursowych zwycięzcy uzyskiwali prawo przyjęcia bez egzaminu wstępnego na studia w wyższych szkołach branżowych.

8.5. Bezpieczeństwo i Higiena pracy

Za jeden z ważniejszych kierunków działalności na rzecz środowiska technicznego SITSpoż. uznało objęcie całokształtu zagadnień związanych z warunkami pracy w zakładach przemysłu spożywczego.

W 1954 roku rozpoczęto szkolenie w zakresie bhp cyklem specjalnych odczytów poświęconych tej tematyce. W znacznych nakładach wydawano odpowiednie skrypty szkoleniowe m.in. „Techniczna ochrona pracy w przemyśle spożywczym". Kursy z zakresu bhp dla personelu inżynieryjno-technicznego ukończyło dziesiątki tysięcy osób.

Znaczący był także udział SITSpoż. w propagowaniu bezpiecznych metod i warunków pracy przy pomocy m.in. plakatów i napisów ostrzegawczych, filmów i przeźroczy, wydawanych poradników bhp, przeznaczonych dla personelu kierowniczego, wyższego i średniego dozoru technicznego oraz służb bhp, jak np. „System dokształcania, doskonalenia oraz szkolenia w zakresie bhp", „Poradnik dla organizatorów i wykładowców szkolenia bhp w zakładach", „Poradnik organizowania w zakładach gabinetów szkolenia bhp" i wiele innych.

9. Działalność władz i jednostek organizacyjnych SITSpoż. (1946–1996)

9.1. Uwagi wstępne

Działalność władz i jednostek organizacyjnych SITSpoż. w 50-leciu (1946–96) była bardzo wszechstronna i bogata.

Szczegółowo została ona przedstawiona w Jubileuszowym Wydawnictwie „50 lat Stowarzyszenia 1946–1966", a zwłaszcza w rozdz. 9, 10, 11 i 12 (str. 113–203), więc tu będzie ona scharakteryzowana w sposób jedynie syntetyczny i skrótowy.

Ogólny pogląd na rozwój organizacyjny naszego Stowarzyszenia w ww. okresie daje poniższa tabela:

	1946	1960	1980	1995
Liczba członków indywidualnych	620	8678	26670	5005
Liczba członków zbiorowych (wspierających)		513	707	108
Liczba Kół Zakładowych		499	943	232

Natomiast działalność merytoryczną SITSpoż. za całokształt okresu 1946–1995 ilustrują poniższe dane:

Typ działalności	Łącznie 1946–1995
Liczba kursów i szkoleń	6 071
Liczba uczestników	289 259
Liczba tytułów wydawnictw	1 749
Nakład (w egz.)	974 083
Konferencje, narady, sympozja	61 632
Odczyty	70 514
Wystawy	32 036
Wycieczki techniczne	38 137
Konkursy	10 500
Liczba zleceń zrealizowanych przez rzeczoznawców	14 994

Jest to dorobek niezaprzeczalny, ogromny i imponujący, a jego roli dla rozwoju i unowocześnienia polskiego przemysłu spożywczego przecenić nie sposób.

9.2. Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż.

W latach 1946–1996 odbyły się 32 Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż. Początkowo (do 1961 r.) były one organizowane wyłącznie w Warszawie, a następnie również i w innych miejscowościach: w Gdańsku (Sopocie), Szczecinie, Krakowie, Olsztynie, Rzeszowie, Bydgoszczy, Toruniu, Poznaniu, Ryni i Jachrance k. Warszawy oraz w Częstochowie, a więc objęły większość obecnych województw.

Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż. podejmowały, zgodnie ze statutem, podstawowe decyzje, dotyczące m.in. ustalania głównych kierunków i metod działania naszego Stowarzyszenia oraz dokonywały wyboru władz SITSpoż. (22 Zjazdy były zjazdami wyborczymi).

9.3. Zarząd Główny SITSpoż. i jego Prezydium

Działalność Zarządu Głównego SITSpoż. i jego Prezydium za okres 1946–96 jest omówiona w różnych rozdziałach Części II i III niniejszej publikacji (a w szczególności w rozdz. 4, 5, 6, 7 i 8), a zatem na tym miejscu nie będzie ponownie przytaczana.

9.4. Główna Komisja Rewizyjna SITSpoż.

Zgodnie ze statutem SITSpoż. Główna Komisja Rewizyjna jest naczelnym organem kontrolnym Stowarzyszenia, natomiast w stosunku do Oddziałów funkcja ta przypada Komisjom Rewizyjnym Oddziałów.

Początkowo Główna Komisja Rewizyjna dokonywała oceny działalności Zarządu Głównego i Stowarzyszenia po upływie kadencji (co praktycznie w tamtym okresie oznaczało ocenę co rok lub co dwa lata).

W latach 70-tych udoskonalono zasady działalności Głównej Komisji Rewizyjnej i Komisji Rewizyjnych Oddziałów, m.in. przez wprowadzenie zasady kontroli nie tylko następczej, lecz również kontroli bieżącej, co przyczyniło się do aktywizacji działania ogniw Stowarzyszenia zwłaszcza na odcinkach zagrożonych.

Dzięki temu podstawowymi tematami bieżącej działalności Głównej Komisji Rewizyjnej stały się: ocena działalności merytorycznej i finansowej oraz opiniowanie programów merytorycznych i opiniowanie rocznych planów finansowych.

Między innymi opracowano i wprowadzono:
- „Regulamin działalności Głównej Komisji Rewizyjnej" (1978),
- „Regulamin Komisji Rewizyjnych Oddziałów" (1979),
- oraz „Ramowe wytyczne dla przeprowadzania kontroli agend" (1983).

W kolejnych latach Główna Komisja Rewizyjna wzbogacała metody swych ocen, wprowadzając stopniowo nowe elementy analityczne, dążąc przy tym m.in. do popularyzacji postępu technicznego i konkursów wynalazczych oraz do imiennego pokazywania działaczy SITSpoż. którzy wnosili konkretny wkład w realizację tych zadań.

Na koniec każdej kadencji Główna Komisja Rewizyjna przygotowywała sprawozdanie ze swej działalności, ocenę Zarządu Głównego za kadencję wraz z wnioskiem w spra-

wie udzielenia absolutorium oraz dołączała swoje własne wnioski do realizacji przez organy Stowarzyszenia w następnej kadencji.

W ten sposób, w latach 1946–1996 Główna Komisja Rewizyjna w sposób istotny i znaczący przyczyniała się do rozwoju działalności naszego Stowarzyszenia.

9.5. Główny Sąd Koleżeński SITSpoż.

Podstawowym tematem pracy i działalności Głównego Sądu Koleżeńskiego SITSpoż. były sprawy kształtowania twórczych postaw i podnoszenia etyki zawodowej członków Stowarzyszenia oraz metod usuwania konfliktów i wykroczeń przeciw tej etyce.

W szczególności, kierując się uchwałami VII Kongresu Techników Polskich i Statutu NOT, Główny Sąd Koleżeński SITSpoż. podjął opracowanie odpowiednich programów oraz metod i form działania wśród inżynierów i techników, członków Stowarzyszenia.

Regulamin działalności Głównego Sądu Koleżeńskiego SITSpoż. został zatwierdzony przez XXVII Krajowy Zjazd Delegatów i stał się obowiązujący od 8 czerwca 1978 roku.

Z satysfakcją można stwierdzić, że w całym pięćdziesięcioleciu (1946–1996) nie było przypadków naruszania etyki zawodowej przez społeczność inżynierów i techników, członków SITSpoż.

Natomiast w uznaniu godnej postawy społecznej i zawodowej członkowie naszego Stowarzyszenia byli wyróżniani licznymi odznaczeniami państwowymi, regionalnymi, NOT-owskimi i stowarzyszeniowymi.

9.6. Oddziały (terenowe Jednostki Organizacyjne)

Już w trakcie 1946 roku, bezpośrednio po Ogólnopolskim Zebraniu Organizacyjnym SITSpoż (które 19 czerwca 1946 roku zapoczątkowało proces tworzenia naszego Stowarzyszenia), a jeszcze przed I Walnym Krajowym Zjazdem Delegatów (który odbył się 12 listopada 1946 roku) zaczęły spontanicznie powstawać Oddziały Wojewódzkie SITSpoż.: pierwsze – 24 sierpnia 1946 roku w Poznaniu, a następne – 28 sierpnia 1946 roku w Warszawie.

Już w ciągu 1946 roku powstało 9 Oddziałów Wojewódzkich: w Poznaniu, Warszawie, Krakowie, Łodzi, Bydgoszczy, Wrocławiu, Szczecinie, Gdańsku i Katowicach.

W latach 1950–53 utworzone zostało 8 dalszych Oddziałów Wojewódzkich: w Lublinie, Opolu, Olsztynie, Kielcach, Białymstoku, Zielonej Górze, Rzeszowie i Koszalinie.

Tak więc już w 1953 roku SITSpoż. w pełni dysponowało rozbudowanymi strukturami terenowymi, odpowiadającymi ówczesnemu podziałowi administracyjnemu na 17 województw.

Dokonane w 1975 roku zmiany ilości województw i zwiększenie ich liczby z 17 do 49 spowodowały – w kolejnych latach 1975–1981 – zwiększenie liczby Oddziałów Wojewódzkich SITSpoż. z 17 do 39, tj. o 22 następujące Oddziały: w Częstochowie, Płocku, Toruniu, Wałbrzychu, Bielsku-Białej, Siedlcach, Elblągu, Włocławku, Tarnowie,

Chór męski ECHO przy odziale SITSpoż. w Poznaniu

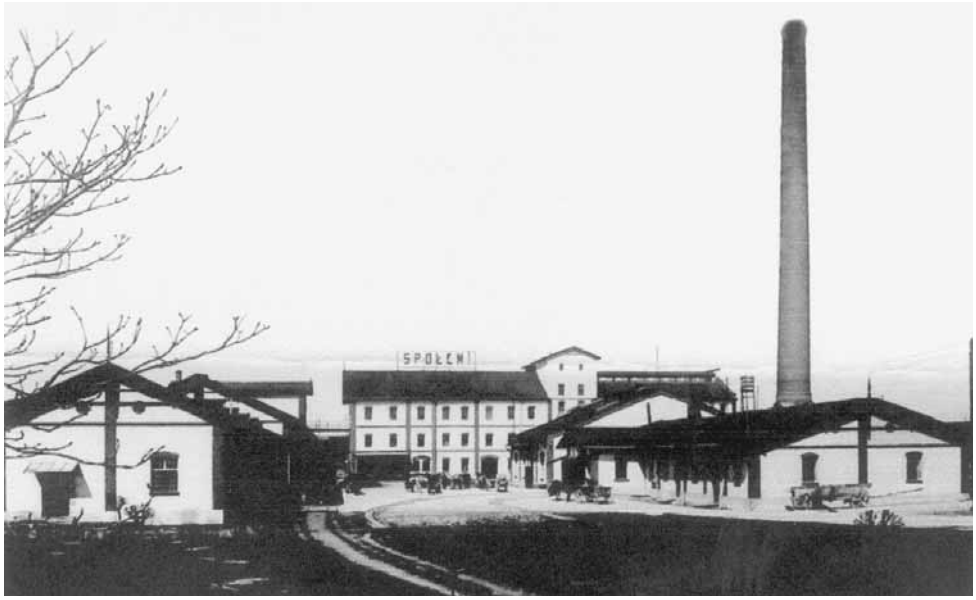

Wytwórcza Spółdzielnia Pracy „Społem", Kielce, lata 1945–1960; w Zakładzie tym powstało pierwsze w woj. świętokrzyskim Koło Zakladowe SITSpoż., które założył Kol. inż. M. Karpiniec

Kaliszu, Radomiu, Lesznie, Koninie, Suwałkach, Pile, Zamościu, Białej Podlaskiej, Ciechanowie, Krośnie, Przemyślu, Ostrołęce i Słupsku.

W pozostałych 10 nowopowstałych województwach działały tzw. Reprezentacje Wojewódzkie SITSpoż.

Działalność Oddziałów Wojewódzkich SITSpoż. w 50-leciu (1946–96) była bardzo wszechstronna. Jej główne kierunki można w sposób syntetyczny – przedstawić następująco:

Walne Zgromadzenie Delegatów OW SITSpoż., Poznań 25 IV 1963 r.

Walne Zgromadzenie Delegatów SITSpoż., Toruń 23 II 1978 r.; od prawej Kol. Kol.: W. Stempski, T. Jeż, W. Wierzejski, S. Urbański, E. Kośnik

Otwarcie nowej linii technologicznej w Szczecińskich Zakładach Piekarniczych

1) integracja środowiska inżynierów i techników przemysłu spożywczego, a w szczególności działalność organizatorska (inicjowanie powstawania Kół przy zakładach produkcyjnych, instytutach naukowo-badawczych i jednostkach badawczo-rozwojowych, zjednoczeniach i centralach, wyższych uczelniach oraz biurach projektowych,
2) inicjowanie postępu technicznego i wynalazczości (poprzez konkursy, wdrożenia itp.) w zakresie m.in. nowych wyrobów i technologii, jakości i zdrowotności żywności, umaszynowienia przemysłu spożywczego, opakowań itp.,
3) organizowanie naukowo-technicznych konferencji regionalnych, branżowych, krajowych i międzynarodowych, odczytów, sympozjów, wystaw, pokazów, wyrobów, giełd, promocji i kiermaszów,
4) promocja polskiego przemysłu spożywczego i jego wyrobów (systematyczne organizowanie „Dni Techniki", „Dnia Pracownika Przemysłu Spożywczego", wystaw np. „Popieramy produkcję krajową", „Produkt krajowy przyszłością Polski" itp.),
5) działalność wydawnicza i publikacyjna (skrypty, materiały szkoleniowe, kompendium pt. „Kalendarz Techniczny Przemysłu Spożywczego" wydany w 27 tysiącach egzemplarzy, współpraca z redakcjami czasopism branżowych, itp.),
6) dokumentowanie historii przemysłu spożywczego i jego zakładów, opracowywanie monografii zakładów, organizowanie tzw. „Izb Pamięci",
7) działalność na rzecz członków (reprezentowanie i obrona ich interesów, opieka nad młodzieżą, wyróżnienia i dyplomy (a także pomoc materialna) dla członków, Koła Seniorów, techniczne wycieczki krajowe i zagraniczne, różnorodna działalność kulturalno-oświatowa itp.,
8) szkolenie i doskonalenie kadr inżynieryjno-technicznych (szkolenie wewnątrzzakładowe, kursowe, kurso-konferencje, kursy pedagogiczne dla inżynierów-wykła-

Tablica poświęcona pamięci Kol. Wiktora Wordliczka

dowców, podnoszenie kwalifikacji zawodowych, specjalizacja zawodowa inżynierów i techników, współpraca ze szkolnictwem zawodowym i wyższym, organizowanie olimpiad i konkursów szkoleniowych),

9) współpraca z władzami terenowymi (opracowywanie ekspertyz i raportów dotyczących stanu i problematyki przemysłu spożywczego oraz opracowywanie programów rozwoju przemysłu spożywczego i gospodarki żywnościowej województwa),
10) a w latach 90-tych również dostosowywanie kierunków działalności SITSpoż. do nowych wymagań okresu transformacji ustrojowej (m.in. gospodarka rynkowa, prywatyzacja, prawo żywnościowe, wymogi Unii Europejskiej, ochrona środowiska itp.).

9.7. Sekcje Branżowe SITSpoż.

Począwszy od 1957 roku zaczęły powstawać i organizować swoją działalność Sekcje Branżowe SITSpoż. Łącznie w różnych latach okresu 1957–1996 funkcjonowało 18 Sekcji Branżowych.

Podstawowym celem organizowania Sekcji Branżowych było rozwijanie i podnoszenie na wyższy poziom merytorycznej działalności Stowarzyszenia, a w szczególności przez przezwyciężanie charakterystycznego dla przemysłu spożywczego czynnika wielobranżowości i skoncentrowanie działalności inżynieryjno-technicznej na specyficznych problemach poszczególnych branż tego przemysłu z uwzględnieniem rozwijania integracji kadry technicznej danej branży.

Nieco inaczej wyglądała sytuacja w Sekcjach o charakterze problemowym (wielobranżowym), do których można zaliczyć m.in. np. Sekcję Żywienia Człowieka, Sekcję Maszyn i Urządzeń Przemysłu Spożywczego i in.

Sekcje Branżowe SITSpoż. powstawały w następującej chronologicznej kolejności:
– Sekcja Przemysłu Mleczarskiego (1957),
– Sekcja Przemysłu Mięsnego (1957),
– Sekcja Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego (1958),

Uczestnicy Zjazdu Delegatów SITSpoż., członkowie Sekcji Przemysłu Mięsnego wraz z Prof. W. Pezackim, Toruń 27 X 1986 r.

- Sekcja Przemysłu Piekarsko-Cukierniczego (1958), od 1973 r. działająca p.n. „Sekcja Piekarsko-Ciastkarska",
- Sekcja Przemysłu Owocowo-Warzywnego (1958),
- Sekcja Przemysłu Tłuszczowego (1959),
- Sekcja Przemysłu Piwowarskiego (1960),
- Sekcja Chłodnicza (1960),
- Sekcja Maszyn i Urządzeń Przemysłu Spożywczego (1961),
- Sekcja Przemysłu Jajczarsko-Drobiarskiego (1962), od 1975 r. działająca p.n. „Sekcja Przemysłu Drobiarskiego",
- Sekcja Wojskowa (1964),
- Sekcja Przemysłu Rybnego (1965),
- Sekcja Przemysłu Ziemniaczanego (1968),
- Sekcja Przemysłu Koncentratów Spożywczych (1969),
- Sekcja Żywienia Człowieka (1969),
- Sekcja Przemysłu Cukierniczego (1973),
- Sekcja Przemysłu Zielarskiego (1975),
- Sekcja Biotechnologii (1987).

Sekcje Branżowe wniosły ogromny wkład w rozwój poszczególnych branż przemysłu spożywczego oraz w aktywizację ruchu stowarzyszeniowego. Organizowały one liczne konferencje naukowo-techniczne, narady, sympozja i odczyty; wiele z tych imprez odbywało się w zakładach produkcyjnych, co pozwalało na bezpośrednie zapoznawanie się z ich stanem technicznym i na cenną wymianę doświadczeń.

Komisja Organizacyjna konkursu racjonalizatorskiego organizowanego przez Sekcję Przemysłu Mięsnego, Rzeszów

W dziedzinie naukowo-badawczej Sekcje współpracowały z wyższymi uczelniami, instytutami i centralnymi laboratoriami, organizowały też w ramach branży techniczne wycieczki krajowe i zagraniczne.

W latach 90-tych, wraz z transformacją ogólnego systemu gospodarczego Polski zaszła również konieczność dokonania organizacyjnych i merytorycznych zmian w działalności Sekcji Branżowych SITSpoż. W dostosowaniu do nowych potrzeb Stowarzyszenie popierało i promowało organizowanie Krajowych Rad w poszczególnych branżach przemysłu spożywczego, przy czym w proces ten aktywnie włączyli się również działacze wielu dotychczasowych Sekcji Branżowych.

Po 1994 roku w zasadzie jedynie niektóre Sekcje (Przemysłu Mięsnego, Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego i Przemysłu Ziemniaczanego) kontynuowały działalność na dotychczasowych zasadach organizacyjnych (nieco zmodyfikowanych i dostosowanych do nowego statutu SITSpoż.).

9.8. Krajowe Rady

W latach 1991–95, wraz z postępującym procesem transformacji społeczno-gospodarczej, zaczęły – w ramach SITSpoż. – sukcesywnie powstawać Krajowe Rady. Łącznie powstało wówczas 7 takich Rad, a mianowicie:

– Krajowa Rada Mleczarstwa (1990),
– Krajowa Rada Drobiarstwa (1991),
– Krajowa Rada Winiarstwa (1991),
– Krajowa Rada Gorzelnictwa (1991),
– Krajowa Rada Przetwórstwa Spirytusu (1993),
– Krajowa Rada Drożdżownictwa (1993)
– Krajowa Unia Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych (1993).

Krajowa Rada Mleczarstwa, od 1990 roku przez kilka lat działała przy Zarządzie Głównym naszego Stowarzyszenia, a następnie usamodzielniła się i wyodrębniła pod względem organizacyjnym.

W 1996 roku działało więc w SITSpoż. 6 Krajowych Rad w poszczególnych branżach. I tak:

Krajowa Rada Drobiarstwa spełniała istotną rolę w integracji i rozwoju drobiarstwa w Polsce. Grupowała ona wszystkie Związki Hodowców i Producentów Drobiu, prawie wszystkie zakłady drobiarskie dawnego Poldrobu oraz wiele placówek naukowych, wytwórni pasz i firm, bezpośrednio lub pośrednio związanych z produkcją drobiarską. Popierała postęp naukowy, techniczny i organizacyjny w branży.

Między innymi w ramach realizacji programu PHARE Rada zorganizowała liczne kursy, sympozja oraz wyjazdy szkoleniowe, uruchomiła Centrum Informacji Drobiarstwa, wydała podręcznik pt. „Drobiarstwo zintegrowane" itp.

Rada dokonała też analizy stanu i perspektyw rynku drobiu i jaj w Polsce i w krajach UE, reprezentowała branżę w konsultacjach z resortami rolnictwa i współpracy gospodarczej z zagranicą, organizowała –corocznie – Ogólnopolski Konkurs Drobiarstwa itp.

Krajowa Rada Winiarstwa odegrała istotną rolę w integracji przedsiębiorstw przemysłu winiarskiego i w koordynacji ich działań. Współuczestniczyła ona w rozwiązywaniu technicznych, organizacyjnych i ekonomicznych problemów działalności i rozwoju winiarstwa w Polsce i ściśle współpracowała w tym zakresie z organizacjami krajowymi i zagranicznymi.

W szczególności Rada wniosła istotny merytoryczny wkład w prace legislacyjne, dotyczące ustawy winiarskiej (m.in. przedstawiając władzom opracowany własny projekt). Rada organizowała Ogólnopolskie Konkursy Win, Miodów Pitnych i Napojów Winiarskich, których głównym celem było podniesienie poziomu jakości produkowanych wyrobów oraz liczne seminaria i konferencje naukowo-techniczne oraz kursy doskonalenia zawodowego itp.

Krajowa Rada Gorzelnictwa reprezentowała interesy swych członków wobec resortów i organizacji, mających wpływ na stan, ekonomikę i rozwój przemysłu spirytusowego. Prace swoje Rada w szczególności skierowała na wspieranie postępu technicznego oraz na perspektywy produkcji spirytusu do celów technicznych i paliwowych. Między innymi Rada brała udział w przygotowaniu w tej sprawie wystąpień do Ministra Finansów oraz Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, a przedstawiciele Rady czynnie uczestniczyli w posiedzeniach Komisji Sejmowej.

W 1996 roku Rada opracowała (m.in. dla kompetentnych władz) kompleksowy „Raport o stanie gorzelnictwa oraz perspektywach i warunkach jego rozwoju".

Krajowa Rada Przetwórstwa Spirytusu skupia przedsiębiorstwa „Polmos" produkujące spirytus bądź wyroby spirytusowe oraz Przedsiębiorstwo „Akwawit" w Lesznie,

oraz reprezentuje interesy przemysłu spirytusowego wobec władz administracyjnych, samorządowych i społecznych oraz innych organizacji.

Rada swoją działalność skierowała głównie na współuczestnictwo w rozwiązywaniu technicznych, organizacyjnych i ekonomicznych problemów, łączących się ze stanem i rozwojem przetwórstwa spirytusowego w Polsce oraz współpracą w tym zakresie z właściwymi organizacjami krajowymi i zagranicznymi.

Między innymi Rada zajmowała się:
- propozycjami restrukturyzacji i przekształceń własnościowych przemysłu spirytusowego,
- zasadami współpracy przedsiębiorstw przemysłu spirytusowego przy sprzedaży wyrobów na rynku wewnętrznym, w tym zwłaszcza zasadami zapobiegania nieuczciwej konkurencji,
- perspektywami rozwoju rynku napojów spirytusowych na tle liberalizacji handlu między Polską a krajami UE,
- organizowaniem wyjazdów technicznych na wystawy zagraniczne, przedstawiające najnowocześniejsze światowe osiągnięcia techniczne z zakresu branży.

Krajowa Rada Drożdżownictwa skupia wszystkie drożdżownie „Polmos" oraz Przedsiębiorstwo Przemysłowo-Rolne Sp. z o.o. w Niechcicach.

Reprezentując interesy przemysłu drożdżowego Rada m.in. zajmowała się:
- przygotowaniem branży i poszczególnych drożdżowni do restrukturyzacji i przekształceń własnościowych,
- analizą kosztów produkcji i cen zbytu drożdży w poszczególnych fabrykach,

Impreza „Naszym Kochanym Dzieciom" zorganizowana 4 VI 1995 r. w Warszawie na Rynku Nowego Miasta przez Krajową Unię Soków i Napojów Bezalkoholowych przy ZG SITSpoż.

– konkurencją na rynku drożdży w Polsce oraz dostawami drożdży przez producentów zagranicznych, usiłujących opanować rynek drożdży w Polsce,
– oraz tematyką i wynikami prac naukowo-badawczych realizowanych dla przemysłu drożdżowego przez wyższe uczelnie i instytuty.

Krajowa Unia Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych za swoje główne cele uznała dążenie do zwiększenia spożycia soków i napojów bezalkoholowych w Polsce oraz integrację i reprezentowanie interesów branży.

W 1993 roku Unia skupiała 21 członków, zaś w 1996 roku już 48, wytwarzających łącznie ponad 90% krajowej produkcji soków i napojów bezalkoholowych.

Między innymi Krajowa Unia:
– uczestniczyła w licznych wystawach, spotkaniach, konferencjach prasowych itp., promujących soki i napoje bezalkoholowe,
– organizowała liczne sympozja i seminaria naukowe m.in. na tematy:Soki i napoje – dziś i jutro", „Jakość soków i napojów", „Soki a zdrowie" itp.,
– co roku brała udział i współorganizowała „Polskie (Międzynarodowe) Targi Napojów, Win i Alkoholi",
– podejmowała u właściwych władz państwowych starania o korzystne dla branży uregulowania prawne, m.in. przepisów celnych i podatkowych.

10. Jubileusz 50-lecia Stowarzyszenia (1946–1996)

12 listopada 1996 roku minęło pięćdziesiąt lat od powstania Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego.

W związku z tym, w 1996 roku, zostały zorganizowane – zarówno w skali krajowej, jak i w większości oddziałów SITSpoż. – obchody 50-lecia Stowarzyszenia, które należy uznać za jedno z najważniejszych wydarzeń, dominujących w życiu SITSpoż.

Uroczystościom jubileuszowym patronował Komitet Honorowy Obchodów 50-lecia SITSpoż. pod przewodnictwem Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Romana Jagielińskiego.

W ramach obchodów 50-lecia Stowarzyszenia wymieńmy:
- konferencję naukowo-techniczną pt. „Polska gospodarka żywnościowa '96. Zasoby. Technika. Ludzie (Warszawa, 17–18 X 1996 r.).
- XXXII Sprawozdawczy Krajowy Zjazd Delegatów (Jachranka k. Warszawy, 22–23 XI 1996 r.).
- publikację książkową pt. „50lat Stowarzyszenia 1946–1996"
- oraz specjalny, jubileuszowy numer czasopisma „Przemysł Spożywczy".

Konferencja naukowo-techniczna pt. „Polska gospodarka żywnościowa '96. Zasoby. Technika. Ludzie" przygotowana przez Komitet Organizacyjny pod przewodnictwem Kol. St. Tyszkiewicza, Wice-Przewodniczącego Zarządu Głównego, poprzedziła XXXII Krajowy Zjazd Delegatów i stanowiła do niego naukowo-techniczne wprowadzenie. W konferencji wzięło udział ok. 250 osób. Wygłoszono i przedyskutowano 14 referatów naukowo-technicznych, dotyczących m.in.:
- głównych tez polityki rolnej kraju oraz stanu polskiego rolnictwa w aspekcie produkcji surowców najwyższej jakości,
- założeń polityki wyżywienia i żywieniowej edukacji konsumentów,
- 50 lat działalności SITSpoż. w służbie polskiej gospodarki żywnościowej,
- standardu polskiej żywności, marketingu, uwarunkowań rozwoju żywności z Polski oraz niezbędnych zmian w prawie żywnościowym w aspekcie integracji z UE,
- roli jednostek badawczo-rozwojowych przemysłu spożywczego we wdrażaniu nowych technologii oraz szkoleniu kadr inżynieryjno-technicznych dla przetwórstwa żywności,
- perspektyw rozwoju branż przemysłu spożywczego, w tym produkcji drobiarskiej oraz przetwórstwa zbóż.

Ponadto, w trakcie ww. konferencji odbyła się – z udziałem jej uczestników – problemowa dyskusja merytoryczna, prowadzona przez redaktora programu „AGROLINIA".

W XXXII Krajowym Zjeździe Delegatów uczestniczyło około 200 osób, delegatów i zaproszonych gości.

Program Zjazdu obejmował m.in.:

– referat Przewodniczącego Zarządu Głównego, Kol. Janusza Berdowskiego pt. „50 lat SITSpoż. w służbie gospodarki żywnościowej",
– sprawozdanie Zarządu Głównego z działalności za okres 1994–96,
– wręczenie ustanowionych z okazji jubileuszu 50-lecia i przyznanych przez specjalnie powołaną kapitułę: 450 medali i 124 dyplomów SITSpoż., a także resortowych odznak „Zasłużony dla ochrony środowiska".

XXXII Krajowy Zjazd Delegatów przyjął uwagi i wnioski, dotyczące kierunków dalszego działania Stowarzyszenia.

Regulaminowy program Zjazdu został wzbogacony wystawą i degustacją produktów spożywczych.

Wydana w formie publikacji książkowej historia pt. „50 lat Stowarzyszenia 1946–1996" (304 str., 180 zdjęć, 18 tablic) została opracowana przez zespół autorski w składzie Kol. Kol. Teresa Dąbrowska, Tomasz Jeż, Włodzimierz Kamiński, Władysław Poszepczyński, Janina Szefer i Edward Wesołowski.

W wydawnictwie tym przestawiono m.in.:

– genezę Stowarzyszenia,
– organizację Stowarzyszenia,
– Walne (Krajowe) Zjazdy Delegatów SITSpoż.,
– udział SITSpoż. w Kongresach Techników Polskich,
– udział SITSpoż. w rozwoju krajowego przemysłu spożywczego i jego kadr, w działaniach na rzecz postępu technicznego, współpracy z zagranicą i na rzecz środowiska inżynieryjno- technicznego,
– działalność Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego,
– działalność Oddziałów oraz Sekcji Branżowych,
– sylwetki 40 członków honorowych i 60 wybranych zasłużonych wieloletnich działaczy SITSpoż.

Wydawnictwo to stanowi podstawowy dokument, kompleksowo ilustrujący bogatą i wszechstronną działalność Stowarzyszenia w okresie 50-lecia (1946–1996).

Wydanie ww. publikacji było możliwe dzięki finansowemu wsparciu ze strony sponsorów, którymi byli:

– Animex S.A. Warszawa,
– Browary Tyskie „Górny Śląsk" S.A.,
– Hortex sp. z o.o.,
– Polskie Zakłady Zbożowe Lublin S.A.,
– Przedsiębiorstwo Przemysłu Fermentacyjnego „Akwawit" Leszno,
– „Rolimpex" Spółka Akcyjna Warszawa,
– Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego „PZZ" Skierniewice z siedzibą w Szymanowie,
– Wrocławskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Spirytusowego „Polmos",

– Wrocławskie Zakłady Drobiarskie S.A.,
– Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego „Agros-Łowicz”,
– Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A.

⋆

W sumie, imprezy zorganizowane z okazji jubileuszu 50-lecia SITSpoż., ukazały jego wieloletni dorobek i przyczyniły się do umocnienia więzi stowarzyszeniowych wśród inżynierów i techników przemysłu spożywczego.

CZĘŚĆ IV
DZIAŁALNOŚĆ SITSPOŻ. NA PRZEŁOMIE XX I XXI WIEKU (LATA 1996–2006)

11. Działalność SITSpoż. na przełomie XX i XXI wieku (lata 1996–2006)

11.1. Ogólne kierunki działania SITSpoż. w latach 1996–2006

W związku z postępującymi na przełomie XX i XXI wieku procesami transformacji społeczno- gospodarczej w Polsce oraz przystępowaniem Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku, w ogólnych kierunkach działalności SITSpoż. w tym okresie systematycznie zachodziły zasadnicze zmiany.

I tak np.:

- **Tematyka konferencji naukowo-technicznych** w coraz większym stopniu obejmowała:
  - problemy przemian strukturalnych przemysłu spożywczego i jego prywatyzacji oraz konkurencyjności,
  - porównywanie metod zarządzania przemysłem spożywczym w krajach Unii Europejskiej i w Polsce,
  - dostosowywanie polskiego prawa żywnościowego do przepisów unijnych,
  - szans i zagrożeń polskiego przemysłu spożywczego, związanych z akcesją Polski do Unii Europejskiej,
  - sposobów efektywnego wykorzystywania funduszy unijnych,
  - wdrażania nowoczesnych technologii oraz metod kontroli i certyfikacji jakości produkcji.
- **W zakresie promocji krajowych produktów spożywczych** SITSpoż w bardzo istotny sposób zwiększyło swoją działalność, organizując – coroczne – krajowe wystawy

produktów spożywczych pod hasłem „Krajowy Produkt Przyszłością Polski", podczas których wyróżnionych producentów nagradzano statuetkami „Laur SITSpoż"; promocje te odegrały istotną rolę w sukcesach polskiego przemysłu spożywczego na rynku krajowym jak i międzynarodowym, przyczyniając się do wzrostu polskiego eksportu żywnościowego.

- **Tematyka wyjazdów zagranicznych** organizowanych przez SITSpoż w jeszcze silniejszym niż uprzednio stopniu była ukierunkowana na poznawanie i wdrażanie nowych technik i technologii poprzez organizowanie uczestnictwa w renomowanych światowych targach i wystawach oraz robocze kontakty z wiodącymi zagranicznymi firmami produkującymi maszyny i urządzenia dla przemysłu spożywczego.
- **W zakresie rozwoju i integracji branż przemysłu spożywczego** nastąpiło utworzenie dalszych jednostek branżowych (głównie Krajowych Rad Branżowych), które dzięki właściwemu kierunkowi podejmowanych działań trafnie wpisały się w obecną rzeczywistość gospodarczą Polski, a poprzez integrację uczestników branży podniosły jej prestiż i znaczenie.
- Również **szczegółowa tematyka kursów i seminariów szkoleniowych** została w znacznym stopniu zmieniona i dostosowana do nowych, obecnych i przyszłych potrzeb.
- **Działalność SITSpoż na rzecz członków i środowiska inżynieryjno-technicznego** nadal koncentrowała się na wspieraniu pracy twórczej i podnoszeniu kwalifikacji, na wydawnictwach, obronie interesów członków i pomocy dla nich, na docenianiu zasług i osiągnięć oraz na działalności wśród seniorów i wśród młodzieży.

W ten sposób SITSpoż w okresie 1996–2006 starało się uzyskać i uzyskało – ważną i znaczącą pozycję w przemyśle spożywczym i w gospodarce żywnościowej Polski.

Uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych zasłużonym działaczom SITSpoż., Warszawa, Pałac Prezydencki, 31 stycznia 2002 r.

W podrozdziałach 11.2–11.9 omawia się działalność władz i jednostek organizacyjnych SITSpoż w dziesięcioleciu 1996–2006[1], w następującej kolejności:
– Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż.,
– Zarząd Główny i Prezydium Zarządu Głównego SITSpoż.,
– Główna Komisja Rewizyjna SITSpoż.,
– Główny Sąd Koleżeński SITSpoż.,
– Ośrodek Doskonalenia Kadr przy ZG SITSpoż.,
– Zespół Rzeczoznawców SITSpoż.,
– Oddziały (Terenowe Jednostki Organizacyjne) SITSpoż.,
– Jednostki Branżowe SITSpoż.

11.2. Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż.

W okresie dziesięciolecia 1997–2006 regularnie – co dwa lata – odbywały się Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż.

Dotychczas zorganizowano i przeprowadzono następujące Zjazdy Delegatów:
– XXXIII (W)[2] – 11–12 listopada 1998 r. w Ustroniu-Zawodziu,
– XXXIV – 27–28 października 2000 r. w Poświętnem,

XXXIII Krajowy Zjazd Delegatów SITSpoż., Ustroń 13–14.11.1998, przemawia Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej, Kol. Kazimierz Manista

[1] SITSpoż powstało w listopadzie 1946 roku, jubileusz 50-lecia obchodziło podczas XXXII Krajowego Zjazdu Delegatów w Jachrance w listopadzie 1996 roku, jubileusz 60-lecia przypada na listopad 2006 roku (XXXVII Krajowy Walny Zjazd Delegatów w Warszawie). W niniejszym opracowaniu ze względu na dostępność obecnie danych statystyczno-sprawozdawczych, większość informacji obejmuje lata od 1996 (1997) do 2004 (2005).

[2] (W) oznacza Walny Krajowy Wyborczy Zjazd Delegatów SITSpoż.

XXXV Krajowy Zjazd Delegatów SITSpoż. Zielona Góra, 26–28.09.2002, przemawia Kol. Ryszard Sąsiadek

– XXXV (W) – 27–28 września 2002 r. w Zielonej Górze
– XXXVI – 18–19 czerwca 2004 r. w Poświętnem.

Odbycie kolejnego XXXVII (W) Walnego Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. jest zaplanowane na m-c listopad 2006 roku, w Warszawie.

Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż. podejmowały, zgodnie ze statutem, podstawowe decyzje, dotyczące m.in. oceny sprawozdań z działalności Stowarzyszenia za okres ubiegających 2 lub 4 lat, ustalania głównych kierunków i metod działania, nadawały Godności Członków Honorowych Stowarzyszenia, a do zadań i kompetencji Zjazdów w 1998, 2002 i 2006 roku, jako do zjazdów wyborczych (W) należało również dokonywanie wyboru statutowych władz SITSpoż.

XXXV Krajowy Zjazd Delegatów SITSpoż., Zielona Góra, 26–28.09.2002, ogólny widok sali obrad

11.3. Zarząd Główny i Prezydium Zarządu Głównego

W latach 1997–2006 wiodące funkcje w Zarządzie Głównym SITSpoż. sprawowali:
– Funkcję Przewodniczącego Zarządu Głównego:
  Kol. Janusz Berdowski (1997–1998)
  Kol. Stanisław Tyszkiewicz (kadencje 1998–2002 i 2002–2006)
– Funkcję Sekretarza Generalnego:
  Kol. Tomasz Jeż (1997)
  Kol. Bronisław Wesołowski (1997 i kadencje 1998–2002 i 2002–2006).

W omawianym okresie Zarząd Główny SITSpoż. i jego Prezydium pracowały systematycznie, a jedynie zmniejszenie liczby zebrań Zarządu Głównego w 1997 roku było spowodowane trudnościami organizacyjnymi, powstałymi w związku z nagłą śmiercią Sekretarza Generalnego SITSpoż., Kol. Tomasza Jeża.

Szczegółowa tematyka zebrań Zarządu Głównego i posiedzeń jego Prezydium podana jest w Aneksie Statystycznym. Należy podkreślić ogromną dynamikę działań Zarządu Głównego i Prezydium w dziedzinie problematyki związanej z Unią Europejską.

Spośród bardzo licznych konferencji naukowo-technicznych, zorganizowanych przez Zarząd Główny, należy m.in. szczególnie podkreślić następujące:
- cykl 9 tzw. seminariów prezydenckich, dotyczących polityki żywnościowej w różnych branżach przemysłu spożywczego Unii Europejskiej na przykładzie Francji, zorganizowanych w latach 1999–2001 (Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski objął patronatem wszystkie ww. seminaria, a w kilku wziął udział),
- „Czasopisma i książki naukowe i techniczne w zakresie technologii żywności" (1997) z udziałem 100 osób – wydawców, przedstawicieli nauki i firm przemysłu spożywczego. Na ww. konferencji omówiono stan i kierunki dalszego działania w dziedzinie wydawania i upowszechniania czasopism, periodyków i książek naukowych i technicznych w zakresie technologii i nauki o żywności. Konferencji towarzyszyła wystawa obejmująca wydawnictwa naukowo-techniczne z dziedziny przemysłu spożywczego,
- „Przemiany strukturalne a konkurencyjność polskiego przemysłu spożywczego" (1997) z udziałem 150 osób; w 4 referatach omówiono aktualną politykę rolną, przemiany strukturalne przemysłu spożywczego oraz konkurencyjność jakościową w świetle certyfikacji i standaryzacji polskiej żywności,
- konferencje, zorganizowane w 1998 roku wspólnie z FAPA na temat „Korzyści i zagrożenia związane z przystąpieniem Polski do UE" dla branż: mięsnej, owocowo-warzywnej, zbożowo-młynarskiej i mleczarskiej,
- aktywny udział Stowarzyszenia w XXXIII Kongresie Techników Polskich (2001) (prowadzenie przez Przewodniczącego Stowarzyszenia obrad popołudniowych podczas uroczystego otwarcia Kongresu) oraz zorganizowanie w ramach Kongresu:
  – z udziałem Oddziału w Poznaniu ogólnopolskiej konferencji stowarzyszeniowej w Poznaniu pt. „Przyszłość branży spożywczej w Polsce"
  – oraz z Krajową Unią Soków i Napojów Bezalkoholowych seminarium w Warszawie pt. „Bliżej Unii Europejskiej",

- zorganizowanie w latach 2002–2004 następujących seminariów:
  – „Zmiany w przepisach prawnych i podatkowych małych i średnich przedsiębiorstw",
  – „Wymagania dla zakładów piekarskich i ciastkarskich związane z harmonizacją polskich przepisów z Unią Europejską",
  – „Możliwości uzyskania przez zakłady branży mięsnej, mleczarskiej i owocowo-warzywnej pomocy finansowej z programu SAPARD",
  – „Korzyści i zagrożenia dla branży piekarskiej i ciastkarskiej związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej",
  – „Korzyści i zagrożenia dla branży mięsnej związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej",
  – „Jak osiągnąć konkurencyjność na rynku krajowym po wejściu Polski do UE, strategiczne zarządzanie piekarnią i ciastkarnią" (na realizację tego przedsięwzięcia uzyskano dotację z Fundacji „Fundusz Współpracy" (Fundusze CPF).

Lata 2005/6 przyniosły dalszy, istotny postęp w działalności szkoleniowej Stowarzyszenia.

Zarząd Główny i Ośrodek Doskonalenia Kadr SITSpoż. bardzo aktywnie włączyły się do realizacji Projektu „EURO-KADRY" (tj. Ogólnopolskiego Programu Szkoleniowego Przedsiębiorstw i Ich Pracowników).

Projekt ten jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i jest realizowany pod nadzorem Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP).

Włączenie się naszego Stowarzyszenia do realizacji ww. Projektu nastąpiło po odpowiednich, starannych przygotowaniach.

Tematyka ww. Projektu, obejmująca pracowników sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw (MŚP), obejmuje następujące zagadnienia:

– możliwości pozyskania dotacji z Unii Europejskiej dla przedsiębiorstw przemysłu spożywczego,
– wdrożenie systemu HACCP w zakładzie,
– audyt wewnętrzny w przedsiębiorstwie,
– wdrażanie systemu zarządzania jakością zgodnego z normami ISO 9001: 2001 w przedsiębiorstwie produkcyjnym
– oraz wdrażanie standardów BRC, IFS i EUREPGA jako wizytówki nowoczesnego przedsiębiorstwa produkującego żywność.

W dniu 1 marca 2006 roku SITSpoż. podpisało z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości dwie umowy – Projekty Szkoleniowe pt.: „Doskonalenie umiejętności, kwalifikacji i wiedzy pracowników firmy – szkolenie ogólne".

Jedna umowa dotyczy pracowników firmy „MAKRO", a druga – pracowników firmy „REAL".

Ww. Projekty Szkoleniowe będą prowadzone do 2008 roku, a ich realizacja niewątpliwie przyniesie znaczne efekty w dziedzinie organizacji, zarządzania i gospodarki w przedsiębiorstwach przemysłu spożywczego.

W ramach **promocji krajowych produktów spożywczych** Zarząd Główny kontynuował tradycyjnie organizowane w Warszawie coroczne wystawy produktów spożywczych pod hasłem „Krajowy Produkt Przyszłością Polski". W latach 1997–2005

odbyło się 9 kolejnych takich wystaw. Każda z ww. wystaw grupowała kilkudziesięciu wystawców m.in. z branż: mleczarskiej, mięsnej, drobiarskiej, chłodniczej, tłuszczowej, zbożowo-młynarskiej, piekarskiej, cukierniczej, koncentratów spożywczych, napojów bezalkoholowych, piwowarskiej, winiarskiej i spirytusowej. Wystawy te, związane z nimi konferencje prasowe, katalogi wystawców oraz liczne uczestnictwo zainteresowanych, stanowią niewątpliwie skuteczną formę promocji polskich produktów spożywczych, które muszą coraz skuteczniej prowadzić walkę konkurencyjną z – często dotowanymi – produktami z importu. Krajowi producenci, laureaci tych wystaw byli przez SITSpoż. nagradzani statuetką „Laur SITSpoż.", stanowiącym najwyższe wyróżnienie dla producentów wyrobów spożywczych. Pełna lista laureatów wszystkich dotychczasowych 13 konkursów podana jest w Aneksie Statystycznym.

Zarząd Główny zorganizował m.in. następujące **wyjazdy techniczne** (zagraniczne i krajowe):

– Międzynarodowy Zielony Tydzień (Grüne Woche) – Berlin 1997, 1998, 1999, 2000,
– Międzynarodowy Salon EURO CARNE (dla branży mięsnej) – Werona 1997,
– Targi ANUGA – Kolonia 1999,
– Wilno – na zaproszenie Stowarzyszenia Inżynierów Polskich na Litwie (1999, 2000),
– spotkania branżowe podczas Targów POLAGRA FOOD I TOUR SALON w Poznaniu, organizowane na podstawie porozumienia podpisanego przez SITSpoż. z Międzynarodowymi Targami Poznańskimi
– i wiele innych.

Ponadto na szczególne podkreślenie zasługuje działalność Zarządu Głównego i jego Prezydium w następujących dziedzinach i tematach:

– współpraca Zarządu Głównego z: Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Finansów, Gospodarki, Komitetem Badań Naukowych, Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Urzędem Regulacji Energetyki, Centralnym Inspektoratem Normalizacji, Polską Organizacją Handlu i Dystrybucji, Międzynarodowymi Targami Poznańskimi, Federacją Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT i WCiKT SIGMA NOT, oraz z wyższymi uczelniami, zakładami naukowo-badawczymi, organizacjami spółdzielczymi i innymi jednostkami,
– powołanie (z inicjatywy Zarządu Głównego Stowarzyszenia) przy Ministrze Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rady Gospodarki Żywnościowej, której obsługę techniczno-organizacyjną prowadziło Biuro ZG SITSpoż.,
– działalność na rzecz członków, w szczególności przekazywanie dowodów doceniania pracy społecznej, udzielanie pomocy materialnej oraz różne formy umacniania więzi z seniorami i współpraca z młodzieżą (od której w znacznym stopniu zależeć będzie przyszłość Stowarzyszenia),
– nawiązanie współpracy i podpisanie porozumienia z Europejskim Centrum Badań i Certyfikacji,
– przygotowanie 3 projektów mających na celu uzyskanie dotacji z Unii Europejskiej, projekty te dotyczyły m.in. wsparcia instytucji otoczenia biznesu oraz dofinansowania szkoleń organizowanych przez ODK SITSpoż. w zakresie wdrażania systemów jakości, HACCP, IFS i BRC,
– szkolenie i doskonalenie kadr technicznych,
– branżowe czasopisma techniczne,
– działalność Zespołu Rzeczoznawców,

– rozpoczęcie prac związanych z obchodami 60-lecia Stowarzyszenia i z opracowaniem wydawnictwa jubileuszowego
– oraz tematy cyklicznie analizowane przez ZG, tj.: przyjmowanie corocznych programów merytorycznej działalności i planów finansowych, przyjmowanie corocznych sprawozdań z merytorycznej działalności, nadawanie Godności Zasłużonego Seniora i sprawy bieżące.

11.4. Główna Komisja Rewizyjna SITSpoż.

W okresie omawianego tu dziesięciolecia (1997–2006) pracami Głównej Komisji Rewizyjnej kierowali:
– Kol. Kazimierz Manista (w latach 1997–98)
– Kol. Marian Kajor (w początku kadencji 1998–2002)
– Kol. Małgorzata Rawa (w drugiej części kadencji 1998–2002 oraz w latach 2002–2006.

Główna Komisja Rewizyjna systematycznie zajmowała się oceną merytorycznej i finansowej działalności organów SITSpoż., przeprowadzała okresowe oceny ich działalności za kolejne lata, dokonywała oceny rocznych planów finansowych Stowarzyszenia, a wnioski wypracowane na podstawie tych ocen przekazywała na Walnych Krajowych Zjazdach Delegatów oraz na zebraniach Zarządu Głównego SITSpoż., wnioski te stanowiły istotną pomoc przy podejmowaniu decyzji.

Walnym Krajowym (Sprawozdawczo-Wyborczym) Zjazdom Delegatów Główna Komisja Rewizyjna przedstawiała kompleksowe oceny działalności SITSpoż. za kolejne czteroletnie kadencje; oceny obejmowały następujące podstawowe grupy zagadnień:
– oddziaływanie na rozwój i postęp techniczny w przemyśle spożywczym,
– organizowanie dokształcania i szkoleń dla kadry inżynieryjno-technicznej,
– działalność na rzecz członków
– i działalność gospodarczą
– a także wnioski w sprawie absolutorium dla ustępującego Zarządu Głównego.

I tak np.:
– w ocenie przedstawionej XXXIII-mu Walnemu Krajowemu Zjazdowi Delegatów (Ustronie 1998 r.) Główna Komisja Rewizyjna zawarła m.in. następujący tekst: „analizując działalność Stowarzyszenia za kadencję 1994–1998 Główna Komisja Rewizyjna stwierdza, że Stowarzyszenie udowodniło swoją działalnością, że jest potrzebne i że zawsze potrafi znaleźć odpowiednie miejsce w naszym życiu społecznym i gospodarczym. Główna Komisja Rewizyjna stawia wniosek o przyjęcie przedstawionego sprawozdania i o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu, który obok terenowych działaczy ma swój udział w osiągnięciu tych wyników."
– ocenie przestawionej XXXV-mu Walnemu Krajowemu Zjazdowi Delegatów (Zielona Góra 2002 r.) Główna Komisja Rewizyjna: „analizując wykonanie powyższych zadań, pozytywnie oceniła działania Zarządu Głównego SITSpoż. oraz szczególnie wyróżniła prace Prezydium oraz Biura",
– natomiast w ocenie zgłoszonej XXXVI-mu Walnemu Zjazdowi Delegatów (Poświętne 2004 r.) Główna Komisja Rewizyjna napisała, że: „bardzo pozytywnie ocenia całokształt działalności Stowarzyszenia".

W sumie, Główna Komisja Rewizyjna, podobnie jak w przeszłości, również w latach 1997–2006 w sposób istotny i znaczący przyczyniała się do rozwoju działalności naszego Stowarzyszenia.

11.5. Główny Sąd Koleżeński SITSpoż.

Pracami Głównego Sądu Koleżeńskiego kierowali:
– Kol. Mieczysław Soczówka (do 1997 r.)
– a następnie Kol. Barbara Woynarowska (w kadencji 1998–2002 i 2002–2006).

W latach 1997–98, podobnie jak i w całym ubiegłym 50-leciu (1946–96) Główny Sąd Koleżeński nie miał do rozpatrzenia spraw związanych z etyką zawodową i godnością osobistą członków Stowarzyszenia.

W kadencji 1998–2002 do Głównego Sądu Koleżeńskiego wpłynęły 2 sprawy, dotyczące OW SITSpoż. w Katowicach (sprawy te były dokładnie omówione w Sprawozdaniu na XXXV Walny Zjazd Delegatów 2002). Po ich rozpoznaniu Główny Sąd Koleżeński m.in. postanowił:
– skierować sprawę do ponownego wnikliwego rozpatrzenia przez Sąd Koleżeński OW w Katowicach,
– zasugerował potrzebę załagodzenia konfliktu dla dobra ww. Oddziału
– oraz wyraził ubolewanie, że przewodniczący Zarządu Oddziału w Katowicach nie wykazał umiejętności załagodzenia powstałego konfliktu bez zastosowania drastycznych metod postępowania ze szkodą dla Oddziału Katowickiego SITSpoż.

W początkowych latach obecnej kadencji Główny Sąd Koleżeński nie miał do rozpatrzenia spraw związanych z ew. naruszeniem przez członków SITSpoż. etyki zawodowej, postanowień statutu, regulaminów bądź uchwał władz naczelnych Stowarzyszenia. Natomiast po XXXV-tym Zjeździe w Poświętnem (2004) wpłynęła skarga jednego z Członków Prezydium Zarządu Głównego SITSpoż. pod adresem Kolegi, dotycząca wypowiedzi na ww. Zjeździe. W wyniku wnikliwego rozpatrzenia przez Główny Sąd Koleżeński ww. sprawy doszło polubownie do ugody, która będzie korzystna zarówno dla podtrzymania koleżeńskiej więzi pomiędzy członkami Stowarzyszenia, jak również dla dalszej, pozytywnej działalności SITSpoż.

11.6. Ośrodek Doskonalenia Kadr przy SITSpoż.

Szkolenie i doskonalenie kadr technicznych było realizowane głównie poprzez kursy i seminaria, a także poprzez inne formy organizacyjne. Realizatorem tej działalności był: Ośrodek Doskonalenia Kadr oraz jego filie, które działały przy 9 Oddziałach (Gdańsk, Katowice, Kielce, Lublin, Łódź, Olsztyn, Rzeszów, Warszawa i Zielona Góra), a także niektóre inne Oddziały.

Tematyka szkolenia i doskonalenia była dostosowywana do aktualnych potrzeb przemysłu spożywczego, wynikających z transformacji systemu ekonomicznego, z wdra-

żania gospodarki rynkowej oraz przystosowywania naszego kraju do struktur, norm i standardów UE.

Na tym tle zakłady przemysłu spożywczego oczekiwały szkolenia i doskonalenia pracowników przede wszystkim w zakresie nowych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, związanych z funkcjonowaniem zakładów produkcyjnych w gospodarce rynkowej. Dotyczyło to w szczególności takich dziedzin, jak jakość, marketing i zarządzanie.

Już w latach 1997–98 (jak również w latach następnych) tematyka kursów i seminariów organizowanych przez ODK i jego filie koncentrowała się na następujących zagadnieniach:

– certyfikacja systemu jakości w zakładach przemysłu spożywczego,
– wdrażanie systemu „Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontrolne" (Hazard Analysis Critical Control Points = HACCP),
– wdrażanie i dokumentowanie systemu zarządzania jakością według norm ISO 9000,
– metrologia w badaniu żywności,
– korzyści i zagrożenia poszczególnych branż przemysłu spożywczego w związku z akcesją Polski do UE,
– dozór i eksploatacja urządzeń i instalacji energetycznych,
– bezpieczeństwo i higiena pracy (dla pracodawców, kadry kierowniczej i kadry inżynieryjno-technicznej).

W szerokim zakresie działalność szkoleniowa dotyczyła m.in. jakości (księga jakości, procedury zapewnienia jakości, akredytacja laboratoriów badających żywność), marketingu, zawierania i realizacji handlowych kontraktów zagranicznych itp.

W 1997 roku ODK zorganizował 35 kursów i seminariów z udziałem 1512 uczestników, a w 1998 roku – 38 kursów i seminariów dla 921 uczestników.

Ponadto filie ODK w 1997 roku zorganizowały 150 kursów i seminariów dla 2503 uczestników.

Wdrażano nowe rozwiązania w pracy dydaktycznej ODK. Dotyczyły one zwiększenia elastyczności w podejmowaniu tematyki szkoleniowej i doskonalającej, większej różnorodności form organizacyjnych oraz różnej lokalizacji, czasu trwania kursów i seminariów i zróżnicowanych form naboru uczestników.

Systematycznie była też ulepszana metodyka szkolenia i doskonalenia kadr m.in. w celu zwiększenia efektywności. Dotyczy to nie tylko kursów i seminariów, organizowanych przez ODK, lecz również przygotowania wykładowców, m.in. do samodzielnego prowadzenia szkolenia i doskonalenia wewnątrzzakładowego.

Przykładem realizacji nowej koncepcji metodycznej, realizowanej na seminariach z zakresu jakości jest prowadzenie ćwiczeń w formie warsztatów szkoleniowych, a także stosowanie nowoczesnych metod nauczania z wykorzystaniem audiowizualnych środków dydaktycznych, zwiększających percepcję wiedzy i umiejętności.

W 1997 roku w SITSpoż. została powołana Komisja ds. Specjalizacji Zawodowej Inżynierów i Techników (pod przewodnictwem Kol. Stefana Miłosza). Komisja, na odbytym posiedzeniu, zatwierdziła tryb postępowania specjalizacyjnego, tj. uruchamiania przewodu specjalizacyjnego I lub II stopnia przez inżynierów i techników przemysłu spożywczego, spełniających warunki dla uzyskania specjalizacji.

ODK SITSpoż. prowadził również działalność w zakresie wydawania publikacji. M.in. wydano następujące opracowania autorskie:

– „Obliczenia technologiczne w przetwórstwie owoców i warzyw", wydanie II, poprawione,
– „Higiena produkcji w przemyśle owocowo-warzywnym z uwzględnieniem HACCP",
– „HACCP – koncepcja i system zapewnienia bezpieczeństwa produkcji żywności" (poradnik).

W kolejnych latach 1999–2002 liczba kursów i seminariów oraz uczestników kształtowała się następująco:

	1999	2000	2001
Liczba kursów i seminariów (ODK)	42	51	45
Liczba uczestników (ODK)	660	850	780

W 1999 r. Stowarzyszenie brało udział w ogłoszonym przez „Fundusz Współpracy" konkursie na dotacje dla polskich organizacji pozarządowych.

Zgłoszono projekty szkolenia nt.:
– przekształceń w branżach: owocowo-warzywnej, mięsnej, winiarskiej i piekarsko-ciastkarskiej, związane z przystąpieniem Polski do UE,
– ochrony środowiska w krajach UE i wymogów polskich przepisów w poszczególnych branżach (owocowo-warzywnej, mięsnej, piekarsko-ciastkarskiej, zbożowo-młynarskiej).

Ww. projekt został zakwalifikowany do grupy najciekawszych i dofinansowany w wysokości ok. 80 tys. zł, co stanowiło około 50% naszych kosztów. Realizując projekt od listopada1999 r. do listopada 2000 r. Stowarzyszenie zorganizowało 8 seminariów na ww. tematy, a udział wzięły 273 osoby. Działania Stowarzyszenia zostały skwitowane dyplomem wyróżniającym SITSpoż. za zaangażowanie, rzetelność i bardzo dobrą współpracę przy realizacji przedsięwzięcia na rzecz promowania procesu integracji Polski z UE.

ODK podejmował również działalność wydawniczą i propagującą opracowania książkowe. W 1999 r. wydano książkę autorstwa Danuty Kołożyn-Krajewskiej i Tadeusza Sikory pt. „Koncepcja i system zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności HACCP".

Dzięki współpracy z FAPA Ośrodek otrzymał do rozpropagowania wśród pracowników zakładów spożywczych takie pozycje, jak: „Prawo żywnościowe Unii Europejskiej", „Zasady dobrej praktyki produkcyjnej w przemyśle rybnym", „Praktyczne wdrażanie systemu HACCP w przemyśle rybnym", „Warunki wstępne i wdrażanie systemu HACCP w przemyśle mleczarskim", „Praktyczne wdrażanie systemu HACCP w przemyśle mleczarskim".

W wyniku współpracy z Polskim Towarzystwem Inżynierii i Techniki Przetwórstwa Spożywczego SPOMASZ wydano w formie drukowanej i na CD katalog pt. „Maszyny i urządzenia technologiczne dla przetwórstwa spożywczego produkowane w Polsce".

W kadencji 2002–2006 działalność szkoleniowa ODK jest nadal intensywnie kontynuowana, co potwierdzają poniższe liczby kursów i seminariów oraz uczestników:

	2002	2003	2004
Liczba kursów i seminariów	49	40	89
Liczba uczestników	1312	883	1124

Tematyka szkoleń w tych latach obejmowała przede wszystkim:
- zagadnienia dotyczące przystosowania krajowego prawa żywnościowego do przepisów unijnych,
- wdrażanie zasad Dobrej Praktyki Produkcyjnej i Dobrej Praktyki Higienicznej oraz systemu HACCP w zakładach przemysłu spożywczego,
- ocena jakości produktów żywnościowych (m.in. oddziaływanie na jakość mikrobiologiczną, jakość sensoryczną, jakość opakowań dla produktów spożywczych) i znakowania produktów żywnościowych.

Duże zainteresowanie budziły tematy związane z pracą laboratoriów zakładowych, metrologią i akredytacją laboratoriów badawczych. Wprowadzono tu nowy temat szkoleniowy pt. „Tworzenie i funkcjonowanie systemu jakości w laboratoriach zakładowych".

Wiele firm produkujących żywność i dostarczających ją do dużych sieci handlowych zainteresowanych było szkoleniami w zakresie wdrażania standardów BRC i IFS (British Retail Consortium oraz International Food Standard) i przygotowaniem zakładów do certyfikacji tych systemów.

Zorganizowano także szkolenia z zakresu dotacji z UE dla sektora rolno-spożywczego. Miały one charakter warsztatów szkoleniowych i pokazywały uczestnikom, jak należy wypełniać wnioski o dotacje unijne. Podobnie jak w latach poprzednich systematycznie organizowano szkolenia dla zakładów z zakresu przepisów BHP dla różnych grup stanowiskowych.

Nowe, wydane przez ODK pozycje książkowe, to m.in.:
- „Kodeks Dobrej Praktyki Produkcyjnej i Dobrej Praktyki Higienicznej w piekarstwie i ciastkarstwie" – autorstwa Elżbiety Staszewskiej, Zygmunta Ambroziaka i Mieczysławy Janik: pozycja otrzymała akceptację Głównego Inspektoratu Sanitarnego i była wymieniona na łamach „Rzeczypospolitej" jako zalecana do stosowania,
- „HACCP w przetwórstwie mięsnym. Poradnik do opracowywania, wdrażania i weryfikacji systemów zakładowych" – autorstwa Haliny Witkowskiej,
- „Dobra Praktyka Produkcyjna i Dobra Praktyka Higieniczna w Gastronomii z elementami HACCP" – autorstwa Danuty Janik (książka uzyskała akceptację Głównego Inspektora Sanitarnego).

ODK prowadził także dystrybucję wydawnictw: „Prawo żywnościowe UE", „Praktyczne zastosowanie wymagań Unii i Polski w Sektorze mleczarskim" i „Jak dostosować rzeźnie i przetwórnie do wymagań UE".

Przy Zarządzie Głównym SITSpoż. działa Komisja Kwalifikacyjna powołana przez Prezesa Regulacji Energetyki w celu stwierdzenia dodatkowych kwalifikacji osób zajmujących się eksploatacją i dozorem urządzeń, instalacji i sieci energetycznych. Komisja, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 marca 1998 r. oraz rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, przeprowadziła postępowanie kwalifikacyjne 1119 wniosków i dokonała sprawdzenia posiadanych kwalifikacji osób, odpowiednio do rodzaju prac i stanowisk i udzieliła 415 świadectw kwalifikacyjnych typu D (dozór) i 709 typu E (eksploatacja).

Działalność szkoleniowa (poza ODK) była również prowadzona przez Oddziały SITSpoż. Wśród przeprowadzonych przez Oddziały form szkolenia dominowały

przede wszystkim kursy bhp, ppoż i systemu HACCP. Wiele Oddziałów zorganizowało szkolenia nt. korzystania z programów pomocowych UE skierowanych do zakładów przetwórstwa spożywczego.

11.7. Zespół Rzeczoznawców

W omawianym okresie (1997–2006) w istotny sposób zmieniała się ilość zleceń i ich rodzaj, zmieniali się zleceniodawcy, zróżnicowana też była działalność rzeczoznawców w poszczególnych regionach kraju.

W opracowaniach Zespołu Rzeczoznawców zdecydowanie przeważały ekspertyzy i wyceny, zaś dokumentacje projektowe, opinie techniczne i nadzory inwestorskie występowały sporadycznie bądź w mniejszym zakresie.

Ocenia się, że ogółem w latach 1996–2005 Zespół Rzeczoznawców SITSpoż. wykonał około 1400 zleceń, polegających głównie na ekspertyzach, opiniach oraz na wycenie majątku ruchomego i nieruchomego, zaś łączna wartość sprzedaży usług za to dziesięciolecie wyniosła ok. 3 mln zł brutto.

W podziale na lata (1996–2004) i w porównaniu z rokiem 1995 ilość zleceń i wartość sprzedanych usług były następujące:

Rok	Ilość zleceń (szt.)	Wartość sprzedaży usług brutto (tys. zł)
1995	114	158,8
1996	152	262,9
1997	198	336,8
1998	165	264,5
1999	183	317,9
2000	105	229,4
2001	114	304,9
2002	103	362,7
2003	95	285,9
2004	158	500,7

Prace Zespołu Rzeczoznawców były wykonywane m.in. dla:
- urzędów centralnych (Ministerstw Gospodarki oraz Rolnictwa),
- urzędów skarbowych,
- różnych instytucji (sądów, izb celnych, banków, giełd, szkół wyższych, szpitali, spółdzielni mieszkaniowych itp.),
- branż przemysłu spożywczego (m.in. dla przemysłu cukierniczego, piekarskiego, zbożowo-młynarskiego, mięsnego, drobiarskiego, mleczarskiego, gastronomicznego, tłuszczowego, owocowo-warzywnego, winiarskiego, piwowarskiego i spirytusowego),
- zakładów produkcyjno-handlowych i usługowych różnych branż,
- a także dla osób fizycznych.

Tematyka prac podejmowanych przez Zespół Rzeczoznawców w latach 1996–2005 była m.in. następująca:
- oceny stanu technicznego i wyceny aktualnej wartości rynkowej maszyn, urządzeń oraz linii technologicznych,

– operaty szacunkowe określenia szkody rzeczywistej powstałej w wyniku nacjonalizacji zakładów: młynów, browarów oraz innych,
– ekspertyzy zdolności przemiałowej znacjonalizowanych młynów,
– ekspertyzy zdolności zatrudnienia w znacjonalizowanych zakładach przemysłu spożywczego,
– opinie dotyczące zgodności maszyn i urządzeń z obowiązującymi normami,
– weryfikacje projektów technologicznych zakładów przemysłu mięsnego pod względem zgodności z normami europejskimi, celem przystosowania zakładów do wymogów UE,
– wyceny majątkowe obejmujące nieruchomości, maszyny, sprzęt i linie technologiczne (tzn. majątek wnioskodawców stanowiący zabezpieczenie kredytu bankowego),
– ekspertyzy dotyczące ustalenia ilości bezpowrotnie zużytej wody do ciągów technologicznych i produkcyjnych w przedsiębiorstwach (np. browarach),
– dokumentacje techniczne rejestracyjne dla zbiorników spirytusu dla zakładów przemysłu spirytusowego,
– opracowania i ekspertyzy z zakresu technologii, badania zdolności produkcyjnej zakładów (młynów, gorzelni, piekarni, masarni i in.),
– oszacowania wartości początkowej środków trwałych (czyli budynków, budowli oraz maszyn i urządzeń stanowiących wyposażenie przedsiębiorstw),
– oceny artykułów spożywczych pod względem przydatności do spożycia i opinie o warunkach przechowywania produktów i inne.

Do najbardziej aktywnych Grup Terenowych Zespołu Rzeczoznawców należały Grupy w Warszawie i Poznaniu, na które przypadała największa ilość realizowanych zleceń, sięgająca w niektórych latach (łącznie dla tych 2 grup) 80%, a nawet ponad 90% ogólnej ilości zleceń. Podkreślić również należy aktywność Grup Terenowych m.in. w Olsztynie, Bydgoszczy i Szczecinie.

W 1998 roku nastąpiła weryfikacja uprawnień rzeczoznawczych i ich odnowienie. Na podstawie pisma Zarządu Głównego SITSpoż. z dnia 30 września 1998 roku Oddziały przeprowadziły – w latach 1999–2004 – weryfikację rzeczoznawców naszego Stowarzyszenia i nadesłały wnioski o wydanie nowych legitymacji.

Obecnie (wg danych za 2004/5 rok) liczba uprawnionych rzeczoznawców SITSpoż. wynosi 286, są oni zarejestrowani w 16 Oddziałach Terenowych (Bielsko-Biała, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kielce, Koszalin, Łódź, Olsztyn, Poznań, Radom, Rzeszów, Szczecin, Toruń, Warszawa, Wrocław i Zielona Góra).

Problemem jest jednak bardzo zróżnicowany poziom ich działalności i aktywności; w ostatnich latach do przodujących w aktywności należały Grupy Terenowe w Warszawie, Poznaniu i Olsztynie.

11.8. Oddziały (Terenowe Jednostki Organizacyjne)[3]

Z uwagi na techniczne uwarunkowania związane z tą publikacją, a zwłaszcza z ustaloną jej (ograniczoną) objętością, nie jest możliwe przedstawienie tu – w sposób kompleksowy, wyczerpujący i szczegółowy – pełnych informacji o działalności wszystkich Oddziałów (Terenowych Jednostek Organizacyjnych) SITSpoż.

Z konieczności więc rozdział ten ma jedynie charakter przykładowy i ogranicza się tylko do wybranych, wyselekcjonowanych niektórych faktów i informacji.

11.8.1. Wielkopolski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą w Poznaniu)

Oddział ten był (w 2001 r.) współorganizatorem problemowej konferencji z cyklu „Związki nauki z praktyką". W czasie plenarnych zebrań Oddziału odbywały się wykłady na tematy: „Przepisy Unii Europejskiej i jej zabiegi o konsumenta", „Rodzime uwarunkowania produkcji jęczmienia browarnego", „Nowości technologiczne produkcji chleba" i in.

Oddział zorganizował (łącznie z chórem ECHO) wyjazd do Zakładów Przetwórstwa Mięsnego „RAPID" w Starym Sączu i do Krakowa, połączony z otwarciem szkoły skrobiowej.

Z początku 2002 roku działania Zarządu były skoncentrowane na zorganizowaniu wyborów władz na kadencję w latach 2002–06. Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze Delegatów Oddziału odbyło się w Domu Technika w Poznaniu. Podczas zgromadzenia referat problemowy pt. „Rola Międzynarodowych Targów Poznańskich w wymianie handlowej z Unią Europejską" wygłosił V-Prezes MTP.

W roku 2002 zgodnie z planem Oddział zorganizował wspólnie z ZG SITSpoż. Ogólnopolską Konferencję SITSpoż. w ramach XXIII Kongresu Techników Polskich. W konferencji uczestniczyło 40 osób, zostały wygłoszone 3 referaty. W konferencji kończącej Kongres Techników Polskich, która odbyła się w Poznaniu uczestniczyło 6 przedstawicieli Oddziału.

Jesienią 2002 roku odbyło się zebranie plenarne Oddziału w Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Nowym Tomyślu, na którym zapoznano się z osiągnięciami Spółdzielni TOP-TOMYŚL i trudnościami branży mleczarskiej związanymi z wypełnieniem warunków wstąpienia do Unii Europejskiej.

---

[3] Działalność Oddziałów (Terenowych Jednostek Organizacyjnych) SITSpoż. omówiono według kolejności ich powstawania tj. w tej samej sekwencji, jaka została przyjęta w Jubileuszowym Wydaniu „50 lat Stowarzyszenia 1946–1996". Nazwy i zakres działania poszczególnych OW przyjęto wg obecnego stanu organizacyjnego (tj. wg kadencji 2002–2006). Uwzględniono tylko te Oddziały, dla których były zgromadzone odpowiednie dane statystyczno- sprawozdawcze. Natomiast te, spośród wymienionych w tab. 14.3 i 14.4., Wojewódzkich i Regionalnych Oddziałów SITSpoż., które w latach 2002–2006 nie wykazywały określonej statutem działalności, nie powołały przewodniczącego Zarządu Oddziału itp., wymagają reaktywacji i uaktywnienia działań.

Zebrania Zarządu Oddziału odbyły się w 2002 roku również w Domu Technika w Poznaniu, w Zakładzie Przetwórstwa Kazeiny „LACPOL" w Murowanej Goślinie oraz w Browarze „LECH" w Poznaniu.

W 2004 roku odbyły się 4 zebrania plenarne Zarządu Oddziału z udziałem przewodniczących kół, władz Oddziału i zaproszonych gości, w tym było 1 zebranie wyjazdowe. Tematyka i terminy były następujące:

Tematyka, miejsce i data	Ilość uczestników
Technologia i zastosowanie skrobi modyfikowanych, prace badawcze nt. hydrolizatów skrobi (CLPZiemn., Luboń, 25.03.2004)	16
Nowości w produkcji żywności i zwiedzanie zakładu (Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego, Poznań, 3.06.2004)	18
Zastosowanie odwróconej osmozy do produkcji koncentratu soku jabłkowego, zwiedzanie oddziału produkcji koncentratu soku i porcjowania śmietanki do kawy (Przetwórnia Owoców CHAMPION, Jaroniewice, 14.10.2004)	19
Techniczno-ekonomiczne aspekty liofilizacji produktów spożywczych, zwiedzanie zakładu, spotkanie koleżeńskie (Firma CELIKO, Poznań, 16.12.2004)	20

W Oddziale istnieje 7 kół SITSpoż., w tym 5 kół zakładowych oraz koła przy Zarządzie Oddziału i przy Chórze Męskim ECHO. Na zebraniu plenarnym Zarządu Oddziału podjęto uchwałę o utworzeniu koła NOT-SITSpoż. skupiającego czynnych rzeczoznawców Stowarzyszenia. Koła Zakładowe działają w branży ziemniaczanej, chłodniczej, koncentratów spożywczych, piwowarskiej, zielarskiej, mleczarskiej, pszczelarskiej. Aktualnie Oddział skupia 159 członków indywidualnych i 1 członka wspierającego. Łącznie 8 osób z Oddziału posiada Godność Honorowego SITSpoż.

2 delegatów Oddziału uczestniczyło w Zjeździe Sprawozdawczym zorganizowanym w 2004 roku w połowie trwania kadencji władz SITSpoż. Zainteresowani członkowie Oddziału uczestniczyli w Targach Międzynarodowych POLAGRA-FOOD i POLAGRA-FARM oraz w konferencjach problemowych organizowanych w czasie Targów.

Aktywna jest działająca w OW Grupa Rzeczoznawców SITSpoż. Uprawnienia posiada 11 rzeczoznawców Grupy Ekspertów.

W 2004 roku poprawiła się sytuacja finansowa Oddziału. Udało się wynegocjować korzystne warunki wynajmu pomieszczenia w Domu Technika. Zmieniono rodzaj konta w Banku PKO BP, dzięki czemu zmniejszyły się opłaty bankowe. Oszczędności pochodzą również ze zmniejszenia kwoty na obsługę administracyjną Oddziału.

W roku 2005 roku Zarząd Wielkopolskiego Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż. zorganizował następujące cztery zebrania plenarne:

Tematyka, miejsce i data	Ilość uczestników
Agencja Rynku Rolnego Oddział Terenowy w Poznaniu. Referat: „Działalność ARR po wejściu Polski do Unii Europejskiej". Dyskusja. Zebranie sprawozdawcze Oddziału SITSpoż. za 2004 r. (10 marca 2005)	27
Akademia Rolnicza w Poznaniu Wydział Nauk o Żywności i Żywieniu. Zebranie połączone ze spotkaniem z przewodniczącym Wielkopolskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności prof. Henrykiem Jeleniem. Referat dziekana Wydziału prof. Zbigniewa Czarneckiego nt. działania Wydziału NoŻiŻ AR Poznań (7 czerwca 2005)	24
Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego „Trzemeszno" w Trzemesznie – zebranie wyjazdowe. Referat przygotowany na piśmie i wygłoszony pt. „Technika badania parametrów jakości handlowej ziemniaków skrobiowych". Zwiedzanie krochmalni (28 września 2005)	10
Restauracja „U Mocnego"w Poznaniu – spotkanie Zarządu i władz Oddziału z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku oraz 85-lecia Chóru Męskiego ECHO (20 grudnia 2005)	35

W 2005 roku nadal aktywna była Poznańska Grupa Rzeczoznawców SITSpoż. kierowana przez Kol. Wojciecha Steckiego. Uprawnienia posiada 13 rzeczoznawców Grupy, przy czym aktywnie współpracuje 7 ekspertów.

W 2006 roku kończy się czteroletnia kadencja władz Stowarzyszenia, jest to jednocześnie rok obchodów 60-lecia istnienia SITSpoż. w Polsce. Jubileusz 60-lecia istnienia obchodzić będzie w 2006 roku również Wielkopolski Oddział SITSpoż. W związku z upływem kadencji, realizując zadania statutowe Stowarzyszenia, przewidywane jest zorganizowanie w I półroczu 2006 r. zgromadzenia sprawozdawczo-wyborczego i wybory nowych władz Oddziału. Działalność Zarządu w 2006 roku będzie ukierunkowana na akcję sprawozdawczo-wyborczą przeprowadzoną zgodnie z wytycznymi Zarządu Głównego w Kolach NOT-SITSpoż. i Oddziale. Prezydium oczekuje zgłaszania propozycji kandydatów do nowych władz oraz projektów działania Zarządu w następnej kadencji w latach 2006–2010.

11.8.2. Mazowiecki Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą w Warszawie)

W kadencji 1998–2001 Oddział był współorganizatorem organizowanych przez Zarząd Główny SITSpoż. konferencji naukowo-technicznych. Natomiast na zebraniach Oddziału członkowie mogli wysłuchać następujących referatów: „Otrzymywanie i charakterystyka tłuszczów przemysłowych", „Racjonalne żywienie w okresie trzeciego

wieku", „Aktualna sytuacja w Polsce i Europie w wyniku zagrożenia chorobami zwierzęcymi – BSE i pryszczycą" itp.

Zrealizowano wyjazdy do wybranych zakładów przetwórstwa spożywczego, m.in. Spółdzielni „Mlekpol" w Grajewie, Spółdzielni Mleczarskiej „Sudowia" i proszkowni mleka „Laktopol" w Suwałkach, Zakładów Mięsnych „Mazury" w Ełku, Zakładów Mięsnych w Kole, Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Kole, Zakładów Przemysłu Owocowo-Warzywnego w Łowiczu, Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Końskich oraz Browaru w Warce. Wyjazdy te były połączone ze zwiedzaniem najciekawszych obiektów turystyczno-krajoznawczych.

Natomiast w latach 2002–2004/5 podjęto w Mazowieckim Oddziale Wojewódzkim SITSpoż. m.in. następujące działania:

W roku 2002 przeprowadzono akcje sprawozdawczo-wyborcze w kołach, zorganizowano Zgromadzenie Delegatów Oddziału, dokonano wyboru nowych władz. Członkowie Zarządu Oddziału aktywnie uczestniczyli w przygotowaniach do XXXV Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż.

Członkowie Koła przy Instytucie Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego wysłuchali wykładu pt. „Harmonizacja polskiego prawa żywnościowego z prawem UE" oraz informacji dr T. Płatek o 16 Sesji ISO TC-34/SC11 na temat badań tłuszczów roślinnych oraz zwierzęcych, która odbyła się w Bordeaux we Francji.

Zarząd Klubu Seniorów i Środowiska zorganizował w 2002 roku zebrania, na których wygłoszone zostały referaty:
– „Nowe elektroniczne techniki multimedialne"
– „Dostosowanie polskiego sektora mleczarskiego do wymogów UE".

Członkowie Koła przy Zakładach Przemysłu Tłuszczowego w Warszawie współpracowali ze szkołami średnimi i wyższymi w szczególności w zakresie praktyk zawodowych.

W 2003 roku członkowie Zarządu Oddziału brali czynny udział w pracach ZG SITSpoż., Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności i Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.

Podczas zebrań organizowanych przez Zarządy Kół działających w ramach Oddziału wygłaszane były wykłady i odczyty. I tak np.: członkowie Koła przy Instytucie Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego wysłuchali informacji o:
– 49 Międzynarodowym Kongresie Nauki i Technologii Mięsa, który odbył się w Brazylii,
– 11 Międzynarodowym Kongresie Rzepakowym, który miał miejsce w Kopenhadze w Danii,
– 25 Światowym Kongresie Towarzystwa Badań nad Tłuszczami, który odbył się w Bordeaux we Francji.

Członkowie Kola przy Zakładach Przemysłu Tłuszczowego wysłuchali referatu nt. „Występowanie zanieczyszczeń chemicznych w olejach na przykładzie dioksyn".

Zarząd Klubu Seniora i Środowiska zorganizował zebrania, na których zostały wygłoszone referaty:
– „Sytuacja w przemyśle soków i napojów bezalkoholowych"
– i „Aktualna sytuacja w przemyśle zbożowo-młynarskim".

Członkowie Koła przy IPMSiTł uczestniczyli w pracach związanych z organizacją XI Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Postępy w technologii tłuszczów

roślinnych" w Krasnobrodzie k/Zamościa oraz seminarium „Postępy w nauce o żywności i żywieniu" w Olsztynie.

Kontynuowana była współpraca Zakładów Przemysłu Tłuszczowego ze szkołami średnimi i wyższymi w zakresie praktyk zawodowych i ćwiczeń terenowych.

Zarząd Oddziału wspólnie z Klubem Seniora i Środowiska zorganizował wyjazd techniczny do Sierpca, gdzie zwiedzono Okręgową Spółdzielnię Mleczarską oraz Browar.

W 2004 roku członkowie Zarządu Mazowieckiego Wojewódzkiego Oddziału SITSpoż. aktywnie uczestniczyli w przygotowaniach do XXXVI Krajowego Walnego Zjazdu Delegatów SITSpoż. W 2004 r. odbyły się 3 zebrania plenarne Zarządu Oddziału oraz kilkakrotnie zbierało się Prezydium.

Zarząd Klubu Seniorów i Środowiska zorganizował zebrania, na których wygłoszone zostały referaty:
– „Polski przemysł spożywczy u wejścia do Unii Europejskiej" (prof. Roman Urban)
– „Rozwój myśli technicznej i produkcji maszyn i aparatury mleczarskiej w okresie po transformacji ustrojowej w Polsce" (mgr inż. Artur Kobiela),
– „Przemysł tłuszczowy, organizacja, nowoczesne procesy i produkty" (dr Stanisław Ptasznik).

Członkowie Koła przy IPMSiTł uczestniczyli w pracach związanych z organizacją XII Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Postępy w technologii tłuszczów roślinnych" (Pieszczany, Słowacja), w uroczystościach związanych z 50-leciem Instytutu Przemysłu Tłuszczowego oraz byli współorganizatorami seminarium nt. „Postęp w nauce o żywności i żywieniu" (Olsztyn).Ponadto brali udział w następujących imprezach:
– 50 Międzynarodowy Kongres Nauki o Mięsie i Technologii (Helsinki, Finlandia),
– Kongres „Reakcje Chemiczne w Żywności" (Praga, Czechy)
– XXXV Sesja Naukowa Komitetu Nauki o Żywieniu PAN pt. „Żywność technologiczna i prozdrowotna (Łódź).

Członkowie Koła przy Zakładach Przemysłu Tłuszczowego w Warszawie współpracowali ze szkołami średnimi i wyższymi – dotyczyło to przede wszystkim praktyk zawodowych.

Zarząd Oddziału wspólnie z Klubem Seniorów i Środowiska zorganizował wyjazd techniczno-krajoznawczy, podczas którego zwiedzono Okręgową Spółdzielnię Mleczarską w Krasnymstawie oraz Zamość i najpiękniejsze zakątki Roztocza.

W 2005 roku odbyły się 3 zebrania plenarne Zarządu Oddziału, a Prezydium zbierało się kilkakrotnie. Członkowie Zarządu Oddziału uczestniczyli w pracach takich organizacji jak Polskie Towarzystwo Technologów Żywności, Polski Komitet Normalizacyjny i in.

Podczas zebrań organizowanych przez Koła Zakładowe wygłaszane były wykłady i odczyty.

Zarząd Klubu Seniorów i Środowiska zorganizował 3 zebrania, na których wygłoszone zostały referaty:
– „Przemysł zielarski, organizacja, nowe produkty" – Jerzy Pol z „Herbapolu"
– „Aktualna sytuacja w gospodarce zbożowej w 2005 roku" – dr Bogdan Judziński
– „Żywienie człowieka dojrzałego w okresie „trzeciego wieku" – prof. Czesław Kierebiński

oraz odbyło się wspólne zebranie Zarządu Oddziału oraz Klubu Seniora i Środowiska w Zakładach Przemysłu Tłuszczowego S.A. w Warszawie podczas którego Dyr. ZPT

Andrzej Zakrzewski wygłosił bardzo ciekawy referat pt. „Historia i współczesność przemysłu tłuszczowego i ZPT S.A.w W-wie", a Sekretarz Generalny SITSpoż. Bronisław Wesołowski poinformował o pracach prowadzonych przez Zarząd Główny SITSpoż.

Członkowie Koła przy IPMSiTł uczestniczyli w pracach związanych z organizacją wiosennej i jesiennej edycji Konkursu „Produkty najwyższej jakości w polskim przemyśle mięsnym" oraz konkursu podczas którego prezentowane były produkty przemysłu tłuszczowego, XIII Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Postępy w technologii tłuszczów roślinnych" (Szczyrk) oraz uroczystościach związanych z 50-leciem Instytutu Przemysłu Mięsnego

Ponadto brali udział w następujących imprezach:

– 51 Międzynarodowy Kongres Nauki o Mięsie i Technologii (Baltimore, USA),
– Międzynarodowa konferencja specjalistów ds. olejów i tłuszczów przy PC-34 ISO (Berlin, Niemcy),
– Narada na temat: olej z oliwek (Juên, Andaluzja – Hiszpania).

Członkowie Koła przy Zakładach Przemysłu Tłuszczowego w Warszawie współpracowali ze szkołami średnimi i wyższymi – dotyczyło to przede wszystkim praktyk zawodowych.

Zarząd Oddziału wspólnie z Klubem Seniorów i Środowiska zorganizował wyjazd techniczno-krajoznawczy podczas którego zwiedzono Okręgową Spółdzielnię Mleczarska w Ciechanowie, Wydział Nauki o Żywieniu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Stare Miasto w Olsztynie i Muzeum Romantyzmu w Opinogórze.

Członkowie Mazowieckiego OW – uczestnicy wyjazdu techniczno-krajoznawczego zwiedzają Święty Krzyż, 2001 r.

11.8.3. Małopolski Oddział Wojewódzki (z siedzibą w Krakowie)

Poniższe informacje dotyczą głównie 2005 roku tj. okresu w którym działalność Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego – po reaktywowaniu jego władz – była szczególnie intensywna i owocna.

W 2005 r. odbyło się pięć zebrań MOW SITSpoż.

Dwa dotyczyły spraw statutowo – organizacyjnych, natomiast trzy były zebraniami o charakterze naukowym, których częściami składowymi były wykłady i dyskusja.

Na zebraniach statutowo-organizacyjnych w dniu 25.01.2005 r. poruszono następujące zagadnienia:

– informacja nt. spotkania prezesów w Radzie Krakowskiej FSNT w dniu 20.12.2004 r.
– program działania Zarządu Głównego FSNT NOT na kadencję 2004–2008
– zapoznanie z Regulaminem VI Międzynarodowego Konkursu „EKO-2005" na rozwiązania w dziedzinie ochrony środowiska
– uzgodnienie głównych założeń konkursu na prace dyplomowe WTŻ Akademii Rolniczej w Krakowie,

natomiast w dniu 9.11.2005 r. tematyka zebrania dotyczyła:

– informacji dotyczącej działalności Krakowskiej Rady FSNT i sytuacji siedziby przy ul. Straszewskiego 28
– uchwalenia Regulaminu konkursu na prace dyplomowe WTŻ Akademii Rolniczej w Krakowie.

Uzgodniono, że konkurs na najlepsze prace dyplomowe odbędzie się dla uczczenia pamięci profesora Franciszka Nowotnego dla zachęty do osiągnięcia jak najlepszych wyników w studiach oraz dla podkreślenia zainteresowania jakie SITSpoż. przywiązuje do kształcenia młodej kadry technicznej, jak również ma służyć pomocą w kształtowaniu wizerunku wybitnego absolwenta WTŻ Akademii Rolniczej w Krakowie.

Nagrody będą mieć charakter honorowy, a dodatkowe gratyfikacje będą ustalane corocznie w zależności od sponsorów. Informacja o przyznaniu nagród zamieszczona będzie w „Przemyśle Spożywczym" i innych czasopismach branżowych.

Regulamin i sposób postępowania uzgodniono z Władzami Wydziału Technologii Żywności Akademii Rolniczej w Krakowie.

W ramach zebrań naukowych odbyły się następujące wykłady:

– w dniu 25.01.2005 r. – „Normalizacja – aktualności na arenie krajowej i międzynarodowej" – wygłoszony przez mgr inż. Ewę Michurę, przewodniczącą Komitetu Technicznego ds. Tytoniu i Wyrobów Tytoniowych (działającego przy Polskim Komitecie Normalizacyjnym w Warszawie).

  W trakcie wykładu omówiono historię normalizacji, ustawę o normalizacji, procedury normalizacyjne, normalizację międzynarodową i regionalną, w tym szczególną uwagę zwrócono na normalizacje europejską. Omówiono również organizacje związane z normalizacją oraz zakresy tematyczne wybranych komitetów technicznych działających przy Polskim Komitecie Normalizacyjnym.
– w dniu 24.05.2005 r. – „Zasady projektowania jako pomost do opracowania produktu na przykładzie kiełbasy „Gyro" z dodatkiem sera typu „Feta" – wygłoszony przez prof. dr hab. Henryka Dauna z Uniwersytetu Stanowego Rutgers w New Jersey (Departament of Food Science) (USA).

Wykład Prof. dr hab. Henryka Dauna (Rutgers University, New Jersey, USA) p.t. "Zasady w projektowaniu nowych produktów" Małopolski OW SITSpoż., Kraków, 24.05.2005 r.

W wykładzie autor omówił między innymi przesłanki opracowania nowych produktów, etapy przygotowania projektu, biznesplan opracowanego produktu, instrukcję produkcji, następnie badania konsumenckie, produkcję doświadczalną, wymagania jakościowe, planowanie i zarządzanie projektem.

– w dniu 9.11.2005 r. – „Dioksyny w żywności" – wygłoszony przez dr hab. Elżbietę Sikorę z Wydziału Technologii Żywności Akademii Rolniczej w Krakowie.
W wykładzie omówiono dioksyny i ich właściwości, zagadnienia toksyczności dioksyn jako jednego ze spektakularnych zanieczyszczeń środowiska, źródła dioksyn w środowisku i w żywności.

Po każdym z wykładów odbywały się bardzo ożywione dyskusje świadczące o dużym zainteresowaniu przedstawionymi tematami.

11.8.4. Łódzki Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą w Łodzi)

Na terenie Łódzkiego Oddziału Wojewódzkiego w szczególności wielką aktywnością wyróżniały się Koła Zakładowe przy placówkach naukowo-badawczych –Centralnym Laboratorium Chłodnictwa (CLCh) i Centralnym Ośrodku Badawczo – Rozwojowym Przemysłu Gastronomicznego i Artykułów Spożywczych (COBRPGiAS). Wielokrotnie były one organizatorami lub współorganizatorami licznych konferencji, zarówno o charakterze ogólnopolskim jak i regionalnym, a członkowie tych kół opracowywali i wygłaszali referaty naukowe i techniczne.

I tak np.:

Członkowie Koła przy CLCh w roku 2002 byli współorganizatorami:

– konferencji ogólnopolskiej pt. „Nowoczesne technologie w piekarnictwie i produkcji lodów",
– międzynarodowego seminarium pt. „Miejsca krytyczne w łańcuchu chłodniczym a bezpieczeństwo żywności",
– seminarium szkoleniowego „Znaczenie wdrażania i stosowania Kodeksu Żywności Mrożonej",
– cyklu seminariów dot. „Nowych obowiązków producentów w zakresie gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi", „Stanu techniczno-technologicznego chłodni i możliwości ich dostosowania do wymogów UE", „Problematyki programów pomocowych UE, zmian technologii składowania mięsa w chłodniach oraz transportu żywności łatwo psującej się".

Członkowie Koła przy CLChł. byli również współorganizatorami:

– ogólnopolskiego seminarium pt. „Unia Europejska – szanse i zagrożenia dla polskiej żywności" (Bełchatów). Uczestniczyło w nim 55 producentów żywności mrożonej i schłodzonej, w tym lodów. Tematyka seminarium dotyczyła:
– nowoczesnych rozwiązań technologicznych z zakresu żywności mrożonej i schłodzonej,
– bezpieczeństwa żywności w Polsce i w UE,
– zagrożeń mikrobiologicznych w przetwórstwie żywności i sposobów zapobiegania im,
– zastosowania nowych składników w technologiach produktów żywnościowych,
– wykorzystania nowych rozwiązań w zakresie opakowań żywności,
– programów finansujących inwestycje.

Natomiast członkowie koła przy COBRPGiAS w Łodzi byli współorganizatorami konferencji ogólnopolskiej „Zapewnienie jakości badań w laboratorium akredytowanym" oraz konferencji regionalnej „Aspekty jakościowe i zdrowotne wód i napojów".

Koło to otaczało opieką uczniów z Zespołu Szkół Chemicznych, Technikum Technologii Żywności w Wojsławicach oraz studentów Wydziału Technologii Spożywczej Politechniki Łódzkiej.

W 2005 roku, w wyniku zmian organizacyjnych, powołania nowego kierownictwa Ośrodka i redukcji załogi, dotychczas najbardziej prężne i liczebne koło Oddziału, tj. koło przy COBRPGiAS uległo likwidacji.

Łódzki Oddział Wojewódzki zorganizował m.in. ogólnopolskie sympozja na następujące tematy: „Prawo żywnościowe i normalizacja", „Substancje dodatkowe w surowcach stosowanych do produkcji napojów oraz w gotowych wyrobach", Wpływ wprowadzania systemów zapewnienia jakości wg Norm ISO i HACCP na podniesienie walorów jakościowych i standaryzacja żywności" oraz „Perspektywy rozwoju produktów mrożonych".

Łódzki Oddział Wojewódzki wyróżniał się też aktywnością w dziedzinie organizowania wyjazdów naukowo-technicznych, w latach 1999–2001 m.in. zorganizował wyjazdy do Pragi, Lwowa oraz na Targi POLAGRA w Poznaniu i do Zakładów Cukierniczych AGROS-OPTIMA w Łodzi.

W ramach Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki Zarząd Oddziału zorganizował w Domu Technika w Łodzi wystawę przemysłu spożywczego z terenu swej działalności. Z uwagi na charakter imprezy eksponowano głównie instytucje naukowo-badawcze,

zajmujące się zagadnieniami technologii produkcji i jakości artykułów spożywczych. Były to Centralne Laboratorium Jakości oraz CLCh i COBRPGiAS. Uzupełniająco swoje wyroby i usługi prezentowały firmy:
– ZPC „Rusałka" w Łodzi,
– Okręgowe Przedsiębiorstwo Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego PZZ w Pabianicach,
– Zakłady Mięsne „Wędzonka" w Łodzi,
– Biuro Technologiczno-Marketingowe „TTM" mgr Sławomir Podgajny w Brzezinach.

Zarząd Oddziału SITSpoż. w Łodzi zorganizował spotkanie Zarządu z wieloletnimi aktywistami oraz kierownictwem zakładów przemysłu spożywczego, współpracujących z SITSpoż. Na spotkaniu odbyła się degustacja wyrobów: Produkcyjno-Handlowej Spółdzielni Spożywców w Łodzi, Zakładów Przemysłu Cukierniczego „Rusałka", Browarów Łódzkich i Zakładów Mięsnych „Wędzonka" w Łodzi. W spotkaniu uczestniczyło 40 osób.

Zarząd Oddziału, również w kadencji 2002–2006 kontynuował organizację konkursu na „Najlepszą pracę dyplomową technika". W konkursie tym praca pt. „Zastosowanie nowych preparatów białkowo-pektynowych w produkcji napojów fermentowanych oraz przykładowe badania rynku i segmentacji klientów napojów fermentowanych w Łódzkiej Spółdzielni Mleczarzy" zajęła II miejsce w ŁR SNT. Natomiast praca z Technikum Gastronomicznego w Łodzi „Kuchnia kaszubska" została wyróżniona przez Zarząd Oddziału SITSpoż.

Zarząd Łódzkiego Oddziału Wojewódzkiego SITSpoz. był w 2002 roku współorganizatorem uroczystości pogrzebowych prof. Bolesława Bachmana, Członka Honorowego SITSpoż, jednego z najbardziej aktywnych działaczy naszego Stowarzyszenia.

Jubileusz 50-lecia Łódzkiego OW SITSpoż., Łódź, 30.01.1997: przemawia Kol. Bolesław Bachman, a od prawej strony; Kol. Kol. Danuta Janik, Janusz Berdowski i przedstawiciel Łódzkiej Federacji SNT

Aktywność seniorów, zrzeszonych w Kole Seniorów, przejawiała się głównie poprzez udział w pracach Komisji i Komitetów ŁR FSNT NOT (Komisja Seniorów, Komisja Klubu Techniki, Komisja ds. Ruchu Stowarzyszeniowego, Komisja ds. Kształtowania i Ochrony Środowiska).

Zarząd Oddziału w dalszym ciągu systematycznie prowadzi „Kronikę" opisującą ważniejsze wydarzenia z działalności Oddziału.

W 2005 roku, w porównaniu do roku ubiegłego, zmniejszyła się liczba członków indywidualnych i zbiorowych. Mimo, że przybyło 3 nowych członków indywidualnych bilans jest ujemny. Zmniejszyła się także liczba kół zakładowych.

Pozostały tylko 3 koła:
- przy Centralnym Laboratorium Chłodnictwa,
- przy ŁZPS „Polmos",
- koło seniorów.

We wszystkich tych kołach zmniejszyła się liczba członków.

Przy Zarządzie Oddziału utworzono grupę członków ze zlikwidowanych zakładów pracy. Osoby te w miarę aktywnie uczestniczą w pracy Zarządu.

Działalność OW w 2005 roku była więc prowadzona, choć w trudnych warunkach i ograniczonym zakresie.

W odbywającym się w Łódzkim Domu Technika, w dniach 18–23.04.2005 r. V Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki Zarząd Oddziału zorganizował, w dniu Forum Techniki, prelekcję nt. „Jakość żywieniowa produktów mrożonych". Prelekcję opracowała i wygłosiła dr inż. Elżbieta Polak, wiceprzewodnicząca Zarządu Łódzkiego Oddziału SITSpoż., członek koła przy CLCh. Prelekcja była przeznaczona dla mieszkańców Łodzi. Frekwencja 40 osób.

W tym samym dniu Zarząd zorganizował wykład przedstawiciela przemysłu piekarskiego, mgr inż. Macieja Mielczarskiego nt. „Prozdrowotne tendencje w produkcji pieczywa". Wykładowi towarzyszyła wystawa produktów piekarskich i cukierniczych, sektora prywatnego i spółdzielczego z regionu łódzkiego, połączona z degustacją. Frekwencja również ok. 40 osób.

Koło zakładowe przy CLCH, w okresie sprawozdawczym (w dniu 6–7.10.2005 r.), było współorganizatorem Ogólnopolskiej Konferencji pt. „Postęp technologiczny i techniczny produkcji żywności mrożonej i schłodzonej". Tematyka prezentowanych zagadnień obejmowała najnowsze osiągnięcia nauki w tym zakresie. W konferencji udział wzięło 60 osób.

Członkowie Kola przy ŁZPS „Polmos" uczestniczą w imprezach organizowanych przez Zarząd Oddziału.

Członkowie Koła Seniorów prowadzą ożywioną działalność w ramach Łódzkiego Koła Seniorów, działającego przy Łódzkiej Radzie Federacji SNT-NOT. Spożywcy są najliczniejszą i najbardziej aktywną grupą tego koła.

Członkowie Łódzkiego Oddziału SITSpoż. aktywnie pracują we wszystkich klubach i komisjach Łódzkiej Rady Federacji SNT-NOT, często pełniąc kierownicze funkcje.

Zarząd Oddziału zorganizował 04.02.2005 r. spotkanie noworoczne członków i wieloletnich sympatyków Stowarzyszenia z przedstawicielami przemysłu spożywczego i władzami Łódzkiej Rady Federacji połączone z degustacją wyrobów zakładów spożywczych. W spotkaniu uczestniczyło 35 osób. Mimo założenia, że spotkanie będzie miało charakter towarzyski, dyskutowano na nim aktualną sytuacje przemysłu spożywczego

Wystawa „Produkty przemysłu spożywczego Łodzi" – stoiska Łódzkiej Spółdzielni Mleczarskiej i Zakładów Mięsnych „Wędzonka", Łódzki OW SITSpoż., Łódź, 25.04.2002 r.

w Łodzi oraz rozważano problem słabego zainteresowania młodych ludzi działalnością stowarzyszeniową.

Mimo podejmowania prób zainteresowania działalnością Stowarzyszenia szkół związanych z przemysłem spożywczym nie osiągnięto pożądanych rezultatów. Zostało tylko Technikum Gastronomiczne, z którym współpraca sprowadza się do przekazywania, przez Zarząd, czasopism branżowych do szkolnej biblioteki.

W roku 2005 z satysfakcją odnotowano fakt otrzymania przez członka Oddziału – mgr inż. Sławomira Podgajnego – tytułu EURO-ING.

W 2005 roku odbyło się 8 zebrań Zarządu, na których dyskutowane były wszystkie problemy Stowarzyszenia oraz Łódzkiej Rady Federacji SNT-NOT.

11.8.5. Dolnośląski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą we Wrocławiu)

Dolnośląski Oddział Wojewódzki przejawiał wiele inicjatyw w zakresie naukowo-technicznych konferencji, sympozjów i odczytów. Były one organizowane głównie w zakładach pracy z inicjatywy i przy współudziale członków SITSpoż., część z nich organizował Zarząd Oddziału. Imprezy te miały zarówno charakter krajowy jak i międzynarodowy.

Członkowie Kół Zakładowych oraz Zarząd Oddziału we Wrocławiu, byli autorami i współautorami wielu referatów, odczytów i doniesień, a do ważniejszych z nich należy zaliczyć:

– doniesienia naukowe i referaty opracowane i wygłaszane na kongresach, konferencjach i sympozjach przez członków SITSpoż. z Akademii Rolniczej i Akademii

Ekonomicznej we Wrocławiu, obejmujące takie zagadnienia, jak: ochrona środowiska, ochrona patentowa, osiągnięcia naukowe w technologii żywności, sterowanie jakością, racjonalne żywienie człowieka, marketing i zarządzanie (łącznie wygłoszono ponad 80 takich referatów i doniesień),
- seminaria techniczno-technologiczne organizowane przez członków Kół Zakładowych w następujących zakładach: Browary Dolnośląskie „Piast", Wrocławskie Zakłady Zielarskie „Herbapol", Wrocławskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Spirytusowego „Polmos" (seminaria te były związane z przygotowaniami do wprowadzenia systemów zapewnienia jakości według wymagań norm grupy ISO-9000 i GMP),
- 2 referaty opracowane i wygłoszone przez członków SITSpoż. w Auli Uniwersytetu Wrocławskiego podczas sympozjum odbywającego się w ramach zorganizowanych przez Akademię Rolniczą i Zarząd Oddziału SITSpoż. obchodów 50-lecia nauki w powojennym Wrocławiu (tematy ww. referatów to „Przetwórstwo ziemniaka – stan i perspektywy" i „50 lat przemysłu mięsnego na Dolnym Śląsku")
- oraz wiele referatów wygłoszonych w trakcie licznych innych konferencji naukowo-technicznych dotyczących m.in. znakowania artykułów spożywczych, marketingu w przetwórstwie i sprzedaży, racjonalnego żywienia człowieka, agroturystyki oraz jakości wyrobów mięsnych).

Zarząd Oddziału był też szczególnie aktywny w zakresie promocji polskich wyrobów. Organizował on – każdej wiosny i jesieni – cykliczne promocje krajowych wyrobów spożywczych pod hasłami: „Popieramy produkcję krajową" i „Być narodowi użytecznym". W ramach kolejnych edycji ww. konkursu przemysłu spożywczego województwa wrocławskiego, w licznych branżowych konkursach ogólnokrajowych i zagranicznych prezentowane wyroby przez członków Kół Zakładowych SITSpoż. i członków wspierających z Oddziału we Wrocławiu były nagradzane jako produkty najwyższej jakości.

W kadencji 1998–2002 Dolnośląski Oddział Wojewódzki m.in. był organizatorem konferencji nt. „Problematyka przetwórstwa i strategia rynku żywnościowego w procesie transformacji", „Dostosowanie zakładów do wymagań UE" i „Żywność a zdrowie i dobra kondycja człowieka" i inne.

Koło SITSpoż. przy Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu zorganizowało wycieczkę do Browarów Dolnośląskich, Cukrowni Pustków, Kompanii Spirytusowej Wratislawia, Zakładów Spirytusowych „Jurbo-Agro" w Grabowie Wielkim oraz Spółdzielni Pracy „Cukry Nyskie" w Nysie. Członkowie tego Koła brali udział w Światowym Kongresie Biotechnologia 2000" w Berlinie oraz w 27 Międzynarodowej Konferencji Słowackiego Stowarzyszenia Inżynierii Chemicznej w Brnie.

Natomiast – za okres 2002–2004/5 – na podkreślenie zasługują następujące kierunki działania Dolnośląskiego Oddziału Wojewódzkiego i Kół Zakładowych:
- współudział w zorganizowaniu przez Sekcję Młodej Kadry Naukowej Wydziału Nauk o Żywności AR we Wrocławiu ogólnopolskiej sesji naukowej pt. „Jakość i prozdrowotne cechy żywności – nauka w praktyce"
- ufundowanie przez Oddział SITSpoż.(corocznie) nagrody rzeczowej dla laureata ogólnopolskiego konkursu na najlepszego ucznia w zawodzie piekarza-ciastkarza,
- zorganizowanie wspólnie z Wrocławskim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności konferencji naukowej pt. „Jakość, bezpieczeństwo i wymogi rynku żywnościowego". Konferencja ta odbyła się w ramach Wrocławskich Dni Nauki i Techniki.

– zorganizowanie konferencji nt. „Zarządzanie wiedzą chronioną w przedsiębiorstwie" (przy współpracy z Okręgiem Dolnośląskim Polskiej Izby Rzeczników Patentowych oraz Komitetem Jakości i Wspierania Produkcji Krajowej Wrocławskiej Rady SNT),
– uczestnictwo w pracy zespołu, powołanego przez Urząd Marszałkowski we Wrocławiu nt. opracowania programu pt. „Wojewódzki program rozwoju sektora rolno-spożywczego",
– zorganizowanie spotkania i seminarium, tematem których było przygotowanie sektora rolno-spożywczego do wymagań Unii Europejskiej i tak w spotkaniu „Nauka – przemysł" uczestniczyli przedstawiciele Akademii Rolniczej i Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Wojewódzkiego, instytucji kontrolnych (Inspekcji Handlowej, Inspekcji Sanitarnej i Weterynaryjnej), Wrocławskiej Rady FSNT i nauczyciele średnich szkół zawodowych. Natomiast seminarium szkoleniowe dotyczące przystosowania zakładów spożywczych do wymagań UE obejmowało wykłady nt. wprowadzenia systemów: GMP, GHP i HACCP oraz ćwiczenia warsztatowe z tych tematów. Wykładowcami byli pracownicy naukowi AE i AR we Wrocławiu.
– Zorganizowanie 2-dniowej prezentacji produktów spożywczych pt. „Wigilijny stół – polska tradycja". Wyroby prezentowali również uczniowie warsztatów szkolnych Zespołu Szkół Gastronomicznych we Wrocławiu. Prezentacja uzupełniona została referatem opracowanym i wygłoszonym przez etnografa na temat "Polskie tradycje stołu wigilijnego". Impreza odbyła się w ramach XXIX Wrocławskich Dni Nauki i Techniki.
– zorganizowanie (w 2004 r.) w ramach corocznych obchodów Wrocławskich Dni Nauki i Techniki dwudniowej prezentacji krajowych produktów, pod hasłem przewodnim „Inteligentne żywienie warunkiem dobrej kondycji i urody człowieka". Prezentowane przez krajowych producentów produkty stanowiły żywność prozdrowotną i funkcjonalną. Prezentacji wyrobów towarzyszyło seminarium z referatami omawiającymi produkty „inteligentnego żywienia", wygłoszonymi przez wrocławskich naukowców z Akademii Rolniczej, Akademii Ekonomicznej oraz przedstawicieli Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności i przemysłu. Wygłoszone wykłady obejmowały następujące tematy:
  · „Wpływ różnych składników żywnościowych na zdrowie, urodę i kondycję człowieka",
  · „Mleczarskie wyroby o probiotycznych właściwościach",
  · „Pieczywo z dodatkami prozdrowotnymi",
  · „Prozdrowotne właściwości flawonów i innych składników roślinnych zawartych w produktach spożywczych",
  · „Strategiczne rozważania o rynku środków farmaceutyczno-spożywczych".
– zorganizowanie wspólnie z Katedrą Analizy Jakości Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu 3 – dniowego seminarium szkoleniowego nt. „Bezpieczeństwo żywności – przystosowanie zakładów spożywczych do wymagań UE". W seminarium uczestniczyło ponad 50 osób, w tym również studenci ostatniego roku Wydziału Inżynieryjno-Ekonomicznego oraz doktoranci Akademii Ekonomicznej.
– zorganizowanie w ramach stałej współpracy Zarządu Oddziału z Urzędem Wojewódzkim i Urzędem Marszałkowskim seminarium szkoleniowego, na którym wykładowcą był przedstawiciel Biura Integracji Europejskiej Urzędu Wojewódzkiego, a przewod-

niczący Zarządu Oddziału został powołany w skład kapituły konkursu "Polski Produkt Żywnościowy 2004" (konkurs ten jest organizowany corocznie przez Urząd Marszałkowski).

– ścisła współpraca Wrocławskim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności oraz z Dolnośląskim Okręgiem Polskiej Izby Rzeczników Patentowych.

Wyrazem tej współpracy jest wspólne organizowanie sympozjów i konferencji, których głównymi tematami były m.in. jakość zdrowotna żywności, ochrona patentowa i znaki towarowe w świetle przepisów UE.

W 2005 roku działalność OW była intensywna, a rozszerzone posiedzenia prezydium odbyły się 24 razy. Działalność ta obejmowała m.in. konferencje szkoleniowe, seminaria i kursy oraz współpracę z Radą FSNT, władzami terenowymi oraz wyższymi uczelniami i szkołami zawodowymi itp.

I tak np.:

– Zarząd Oddziału SITSpoż. wraz z Ośrodkiem Doskonalenia Kadr Technicznych Wrocławskiej Rady Federacji SNT zorganizował seminarium szkoleniowe na temat „HACCP w produkcji i handlu artykułami spożywczymi". Podczas seminarium omówiono 5 tematów z zakresu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności oraz wdrażania systemów GMP, GHP, HACCP. Uczestniczyło 19 osób. Wykładowcami byli pracownicy naukowi Akademii Rolniczej i Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu.
– W dniach 15–16 listopada 2005 r. Dolnośląski Zarząd Oddziału SITSpoż. zorganizował, przy aktywnym współudziale Akademii Ekonomicznej i Akademii Rolniczej we Wrocławiu, konferencję szkoleniową na temat „Prawo żywnościowe w Polsce

Uroczystość z okazji 50-lecia nauki w powojennym Wrocławiu zorganizowana przez Dolnośląski OW SITSpoż. i Akademię Rolniczą, Wrocław, 19.10.1995 r., w środku gość honorowy, Prof. Wincenty Pezacki

i w Unii Europejskiej". Konferencja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem. W szkoleniu uczestniczyło ponad 100 osób. Uczestnikami konferencji szkoleniowej byli pracownicy firm spożywczych i handlowych, pracownicy PIH, Sanepid oraz duża grupa studentów AE i AR i uczniowie szkól zawodowych. Wykładowcami – pracownicy Akademii Ekonomicznej i Akademii Rolniczej we Wrocławiu oraz Komitetu Integracji Europejskiej w Warszawie.

- Przewodniczący uczestniczył w pracach Kapituły Konkursowej „Polski Produkt Żywnościowy". Kapituła powołana została przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego. Przewodniczący Zarządu Oddziału został powołany w skład 7-osobowej Rady Opiniodawczo-Doradczej do spraw Produktu Regionalnego, działającej przy Marszałku Województwa Dolnośląskiego. Przedstawiciele Zarządu Oddziału SITSpoż. uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez Urząd Wojewódzki we Wrocławiu.
- Zarząd Oddziału SITSpoż. udzielił wsparcia w organizacji X Ogólnopolskiego Turnieju na Najlepszego Ucznia w zawodzie Cukiernik i Piekarz, zorganizowanego przez Zespół Szkół Zawodowych nr 5 we Wrocławiu w miesiącu kwietniu 2005 r. Zarząd SITSpoż. ufundował nagrody książkowe dla 2-ch laureatów konkursu.
- W lutym 2005 roku Zarząd zorganizował spotkanie pt. „Nauka – Przemysł" w którym uczestniczyli również wykładowcy AE i AR oraz nauczyciele średnich szkół zawodowych,
- Przedstawiciel Zarządu Oddziału SITSpoż. uczestniczył w uroczystościach Udzielenia Absolutorium na Wydziale Nauk Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu (listopad 2005).
- Zarząd Oddziału aktywnie uczestniczy w działalności Wrocławskiej Rady Federacji SNT, między innymi poprzez:
  - prace członków (6 osób) w zespołach i komisjach powołanych w grudniu 2005 r. przez nowo wybrany Zarząd WR FSNT,
  - udział w corocznych Wrocławskich Dniach Nauki i Techniki
- Współpracuje, poprzez współudział w organizowaniu seminariów, sympozjów i konferencji, z
  - Polskim Towarzystwem Technologów Żywności Oddział we Wrocławiu
  - Dolnośląskim Okręgiem Polskiej Izby Rzeczników Patentowych.

11.8.6. Zachodnio-Pomorski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą w Szczecinie)

W kadencji 1998–2002 Oddział ten m.in.:

- uczestniczył w warsztatach dyskusyjnych nt. strategii rozwoju przemysłu rolno-spożywczego w woj. zachodniopomorskim i opracował referat plenarny pt.: „Wpływ przemysłu rolno-spożywczego na poprawę jakości produkcji towarowej w rolnictwie woj. zachodniopomorskiego",
- podczas kolejnych, corocznych „Świąt chleba" Oddział wspólnie ze Stowarzyszeniem Rzemieślników Piekarstwa RP, organizował konferencje naukowe, podczas których wygłoszono m.in. następujące referaty: „Zmiany strukturalne i postęp techniczny w przetwórstwie zbożowym" oraz „Mikrobiologiczna ocena wybranych produktów zbożowych"; konferencjom tym towarzyszyły wystawy produktów ciastkarsko-piekarskich oraz urządzeń do oceny jakości surowca, półproduktów i gotowych

wyrobów branż: piekarskiej, ciastkarskiej i młynarskiej. Np. w 2001 roku w „Święcie chleba" uczestniczyło około 300 osób, w tym delegacje francuska i niemiecka. Tradycyjnie „Święto chleba" było również uroczyście obchodzone w dalszych latach.

W kadencji 2002–2006 działalność Zarządu Oddziału i jego Prezydium była bardzo aktywna. Np.:

– W roku 2002 Oddział Stowarzyszenia w Szczecinie: przygotował dokumentację dla przeprowadzenia kształcenia w zakresie certyfikacji systemów HACCP w świetle istniejącego prawa polskiego i UE oraz podjął prace nad wprowadzeniem do Internetu informacji o utworzeniu zespołów badawczo-usługowych dla potrzeb zakładów przetwórstwa artykułów rolno-spożywczych oraz ochrony środowiska i włączył się do uczestnictwa w rozmowach z odpowiednikiem NOT w Niemczech – Okręg Brandenburgia.
– W 2003 roku odbyło się 1 posiedzenie plenarne i 4 posiedzenia Prezydium, na których omawiano sprawy bieżące, wytyczne Zarządu Głównego oraz przedyskutowano następujące zagadnienia:
  · XXXIV Szczecińskie Dni Techniki,
  · Wystawa nt. „Zdrowej Żywności",
  · „Święto Chleba" związane z Cechem Rzemiosł Spożywczych,
– rzeczoznawstwo i ocena pracy rzeczoznawców,
– certyfikacja systemów HACCP i zorganizowanie zespołu dla oceny zagadnień z tego zakresu,
– wybór organizatora i opiekuna Koła Młodzieżowego oraz sprawa wręczenia legitymacji członkowskich w 2004 roku w Centrum Kształcenia Zawodowego,
– umieszczenie w Internecie informacji Zarządu Federacji SNT o możliwościach dokształcania w zakresie towaroznawstwa, przechowalnictwa i technologii artykułów rolno-spożywczych,
– w 2004 roku dobry rezultat dały starania o pozyskanie nowych członków. Przyjęto do SITSpoż. 51 osób – młodzieży z Ośrodka Dokształcania Zawodowego Szkoły Rzemiosł w Szczecinie, co było podstawą do utworzenia Koła Młodzieżowego.
– Przeprowadzono (w 2004 r.) 8 zebrań Prezydium Zarządu, 2 spotkania z młodzieżą szkolną, podczas których wręczono legitymacje członkowskie SITSpoż. oraz wprowadzono nowych członków do naszej organizacji, wygłoszono odczyty, referaty,
– odbyło się też spotkanie w Akademii Morskiej w Szczecinie z udziałem przedstawicieli Koła Seniorów w ramach obchodów XXXV Szczecińskich Dni Nauki,
– na zebraniach Prezydium Zarządu omawiano następujące zagadnienia:
  · system HACCP: wprowadzenie systemu, ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia
  · rzeczoznawstwo – ocena pracy,
  · czasopisma: magazyn „Partnerzy" 2003/2004, magazyn „Promocja jakości",
  · XXXV Szczecińskie Dni Techniki Nauki,
  · konferencje naukowo-techniczne (opracowanie i wygłoszenie referatów),
  · prezentacja wyrobów firmy Wool-Star i in.

W 2005 roku OW w Szczecinie przeprowadził:

– 5 zebrań Zarządu Oddziału,
– 1 zebranie noworoczne
– 1 spotkanie z młodzieżą szkolną

Przewodniczący Zachodnio-Pomorskiego OW SITSpoż., Kol. Antoni Warzecha otwiera XXXVI Szczecińskie Dni Techniki, Szczecin, 21.09.2005 r.

– 1 obchody XXXVI Szczecińskich Dni Techniki,
– 2 spotkania robocze – dla osób o wspólnych zainteresowaniach.

Na zebraniach Prezydium Zarządu omawiano materiały z plenarnych posiedzeń Zarządu Głównego SITSpoż., a w szczególności:

– możliwości realizacji krótkoterminowych dobrowolnych praktyk przez studentów ostatnich lat studiów w wybranych zakładach pracy. Opracowano projekt realizacji praktyk, przedyskutowano go z prorektorami ds. kształcenia Politechniki Szczecińskiej, Akademii Morskiej, Akademii Rolniczej, zgłoszono propozycję w Głównej Komisji Młodzieży przy FSNT NOT w Warszawie oraz przedstawiono strategię działania (18.03.2005 r.) na konsultacyjnym spotkaniu Oddziałów: Poznań, Gorzów, Leszno, Piła, Słupsk, Szczecin, Kalisz oraz Konin. Liczba zrealizowanych praktyk w 2005 r. wynosiła 18.
– opracowano strategię dotyczącą udziału członków Stowarzyszeń Federacji NOT w wyborach samorządowych w 2006 r.
– współorganizowano wygłoszenie 3 referatów naukowych nt.:
  a) „Własności zdrowotne i technologiczne borówki amerykańskiej",

b) „Współczesne oblicze biotechnologii"
c) „Metody analityczne w chromatografii".

– dla nauczycieli – członków Stowarzyszenia przystąpiono do starań o przyznanie medalu KEN.

Oddział stosował się do wytycznych Statutu poprzez organizowanie Dni Techniki, doskonalenie zwłaszcza nowych członków w kierunku rzeczoznawstwa, zgłaszanie i opiniowanie wniosków w sprawie odznaczeń dla zasłużonych członków, a także zainteresowanie się młodą kadrą techniczną. Mimo to napływ młodzieży do naszej organizacji był w 2005 roku nieznaczny (5 uczniów). Obecny stan wynosi 56 uczniów – członków SITSpoż. kierunek spożywczy. Opiekunem koła młodzieżowego jest w dalszym ciągu inż. Jerzy Szamański – pedagog i wychowawca w Szkole Rzemiosł w Szczecinie, skąd wywodzą się młodzi członkowie.

W dalszym ciągu przy Oddziale SITSpoż. w Szczecinie działają:

– Koło Seniorów – 50 członków
– Koło Młodzieży – 56 członków.

11.8.7. Pomorski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą w Gdańsku)

W ramach działalności Pomorskiego Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż., prowadzonej zwłaszcza w bieżącej kadencji (2002–2006) należy szczególnie wymienić m.in. następujące działania (podane w formie wybranych przykładów):

– zebranie plenarne (wrzesień 2002) poświęcone sprawom dotyczącym przystąpienia Polski do UE. W związku z licznymi pytaniami członków Stowarzyszenia odnośnie sytuacji polskiego przemysłu spożywczego w Unii, prezydium Zarządu Oddziału przygotowało prelekcję na temat nowych wyzwań wynikających z integracji. W toku długiej dyskusji wyrażono obawy związane z dużą konkurencją, jaka pojawi się na rynku artykułów spożywczych po przystąpieniu kraju do struktur Unii,
– kolejne zebranie plenarne (grudzień 2002), które odbyło się z udziałem seniorów i było poświęcone podsumowaniu rocznej działalności Oddziału, w ramach której szczególną aktywnością wyróżnili się seniorzy; to dzięki ich inicjatywie i zaangażowaniu m.in. organizowano coroczne akademie z okazji Świąt Państwowych (3 maja i 11 listopada)z udziałem artystów Opery Bałtyckiej oraz zrealizowano 2 wyjazdy krajoznawcze,
– w roku 2004 zorganizowano 3 zebrania plenarne:
  - **pierwsze** poświęcone było przede wszystkim sprawom szkoleniowym. Członkowie SITSpoż. prowadzą szkolenia i konsultacje z zakresu energetyki i bhp. Szkolenia są prowadzone w zakładach przemysłowych, jak również w Domu Technika. Ponadto członkowie Stowarzyszenia działają w Komisji Kwalifikacyjnej przy Pomorskiej Radzie SNT NOT przeprowadzając egzaminy dla osób starających się o uprawnienia na stanowiska pracy związane z dozorem i eksploatacją urządzeń energetycznych. Komisja Szkoleniowa zorganizowała 7 kursów, na których przeszkolono łącznie 193 osoby. Ponadto przeegzaminowano około 1900 osób.
  - **drugie** poświęcono sprawom przemysłu spożywczego w województwie pomorskim. Zebrani, reprezentujący zakłady przemysłu mleczarskiego, drobiarskiego i mięsnego, przedstawili sytuację w swoich zakładach po wejściu Polski do UE.

W dyskusji zwrócono m.in. uwagę na konieczność sprostania wymogom konkurencyjności na rynku europejskim,

- **trzecie** połączono ze spotkaniem z seniorami. Na zebraniu zapoznano uczestników z wynikami obrad „połówkowego" Walnego Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. (poświęconego okresowi 2002–2004), przedstawiono działania Prezydium Zarządu Oddziału, dotyczące współpracy ze średnimi szkołami zawodowymi i uczelniami w celu pozyskania nowych członków

Prezydium Zarządu Oddziału systematycznie zajmowało się m.in. następującymi sprawami:

– omawianiem przygotowań do organizacji szkoleń i egzaminów kwalifikacyjnych,
– kontaktami z zakładami przemysłowymi, szkołami zawodowymi i uczelniami,
– promowaniem i informowaniem o działalności szkoleniowej Stowarzyszenia,
– przyznawaniem zapomóg, w szczególności chorym i będącym w trudnej sytuacji materialnej członkom Stowarzyszenia, (np. w roku 2004 przyznano 3 takie zapomogi).

Dochody Oddziału pochodzą ze składek indywidualnych oraz z przeprowadzonych kursów i egzaminów kwalifikacyjnych. Oddział nie posiada sponsorów ani członków wspierających, więc Prezydium Zarządu Oddziału bardzo wiele uwagi poświęca działalności szkoleniowej i egzaminacyjnej, dzięki której zyskuje fundusze i może prowadzić działalność statutową.

W 2005 roku Pomorski Oddział Wojewódzki zorganizował 3 zebrania plenarne Zarządu Oddziału i 16 zebrań Prezydium.

Tematyka ww. obrad plenarnych Zarządu Oddziału dotyczyła m.in.

1) dyskusji i przyjęcia merytorycznego i finansowego sprawozdania z działalności za 2004 rok oraz uchwalenia planu pracy na 2005 rok ze szczególnym uwzględnieniem działalności Komisji Szkoleniowej oraz Komisji Kwalifikacyjnej, gdyż funkcjonowanie Pomorskiego Oddziału SITSpoż. jest ściśle związane z prowadzeniem działalności szkoleniowej i egzaminacyjnej. Specjaliści SITSpoż. prowadzą szkolenia i konsultacje z zakresu energetyki i BHP, a także są egzaminatorami w Komisji Kwalifikacyjnej przy Pomorskiej Radzie SNT NOT. Ww. komisja posiada uprawnienia do stwierdzenia kwalifikacji na stanowiskach pracy związanych z dozorem oraz eksploatacją urządzeń energetycznych. Komisja Szkoleniowa zorganizowała 3 kursy (przeszkolono 111 osób), a Komisja Kwalifikacyjna przeegzaminowała 1797 osób.
2) kondycji zakładów przemysłu spożywczego w Polsce w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Dyskusja dotyczyła głownie sytuacji w przemyśle mleczarskim, drobiarskim, piekarskim, cukierniczym i chłodniczym.
3) spraw omawianych na posiedzeniu Zarządu Głównego SITSpoż. w Warszawie w dniu 15 listopada 2005 roku, a w szczególności jubileuszu 60-lecia SITspoż., przypadającego na 2006 rok; na tle dyskusji przeprowadzonej na ww. temat, prezydium Pomorskiego OW SITSpoż. ustali szczegółowy program obchodów 60-lecia Stowarzyszenia na terenie woj. Gdańskiego.

Na zebraniach plenarnych wręczane były odznaczenia oraz drobne nagrody rzeczowe zarówno aktywistom, jak i zasłużonym działaczom.

W 2005 roku odbyło się 16 zebrań Prezydium Oddziału, na których rozważano następujące sprawy:

– Przygotowanie organizacyjne szkoleń i egzaminów kwalifikacyjnych,

– Reklamowanie działalności szkoleniowej Stowarzyszenia,
– Kontaktowanie się z członkami Stowarzyszenia i seniorami,
– Wymiana korespondencji i kontakty z zakładami przemysłowymi i szkołami technicznymi,
– Przyznawanie nagród rzeczowych dla aktywistów Stowarzyszenia,
– Udzielanie pomocy materialnej członkom Stowarzyszenia, w tym przyznanie zapomóg osobom chorym i będącym w trudnej sytuacji,
– Przygotowanie materiałów do Urzędu Regulacji Energetyki w celu powołania nowej Komisji Kwalifikacyjnej.

W związku z kończącą się kadencją Komisji Kwalifikacyjnej, Prezydium Oddziału wiele czasu poświęciło na wyłonienie składu nowej komisji. Rozpatrywano zgłoszone kandydatury i przygotowano odpowiednie dokumenty do URE.

Wzorem lat wcześniejszych członkowie SITSpoż. razem z seniorami zorganizowali w ubiegłym roku dwie akademie z okazji świąt państwowych 3 maja i 11 listopada.

Seniorzy Stowarzyszenia bardzo aktywnie włączają się do różnych prac w naszym Oddziale. Staraniem seniorów zorganizowane zostały między innymi dwie wycieczki krajoznawcze dla członków Stowarzyszenia oraz spotkanie towarzyskie z okazji Dnia Seniora.

Prezydium podejmowało i nadal podejmuje starania, by pozyskiwać dla Stowarzyszenia nowych członków, w tym zwłaszcza ludzi młodych i uczelni, a także pracujących w przemyśle.

11.8.8. Śląski Oddział Wojewódzki (z siedzibą w Katowicach)

Członkowie Prezydium Oddziału aktywnie uczestniczyli w organizowaniu „Kapituły Jakościowej" o „Śląski Znak Jakości" dla 20 producentów, wystawiających 45 produktów spożywczych (1999), a w 2001 roku Oddział brał udział w zorganizowaniu konkursu i wystawy artykułów spożywczych w Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach.

Również w kolejnych latach, w kadencji 2002-2006, Zarząd Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż. organizował spotkania "Kapituły Jakościowej".

Np. w 2002 r. Zarząd Oddziału zorganizował 4 spotkania „Kapituły Jakościowej" zajmującej się organizacją „Konkursu o Śląski Znak Jakości". Członkowie Oddziału przy współpracy innych instytucji zorganizowali wystawę i konkurs o „Śląski Znak Jakości" dla wyrobów spożywczych i gastronomicznych. Zgodnie z regulaminem konkursu wcześniej dokonano przeglądu zakładów spożywczych i gastronomicznych pod względem stanu technicznego, technologicznego i sanitarnego. Przeprowadzono ocenę jakościową produktów zgłoszonych do konkursu.

W 2003 roku podobnie jak w roku poprzednim zorganizowano konkurs o „Śląski Znak Jakości" dla wyrobów spożywczych i gastronomicznych. Ocenie poddano 24 wyroby zgłoszone przez 11 producentów. Wcześniej przeprowadzono kontrolę tych 11 zakładów pod względem stanu technicznego, technologicznego i sanitarnego oraz wstępną kwalifikację wyrobów.

Natomiast w 2004 roku, powołano – z uwagi na przepisy unijne – nowy skład Kapituły Jakościowej dla kontynuowania ww. działalności.

Spośród innych form wszechstronnej działalności Oddziału należy m.in. wymienić:

– zorganizowanie dla Śląskiej Federacji SNT NOT konferencji (2003 r.) podczas której Sekretarz Generalny FSNT NOT wygłosił referat pt. „Rola i zadania inżyniera w Unii Europejskiej",
– przeprowadzenie przez działającą przy Oddziale Komisję Kwalifikacyjną 1157 egzaminów na uprawnienia energetyczne w zakresie urządzeń elektrycznych, cieplnych i gazowych.
– zorganizowanie i przeprowadzenie przez Komisję Szkoleniową 12 szkoleń z zakresu eksploatacji urządzeń energetycznych, (z udziałem 270 osób),
– zebranie dla członków Oddziału i innych Stowarzyszeń z referatem „Wizerunek firmy w UE,
– oraz wyjazd 7 członków, w tym 3 młodych, nowoprzyjętych na XXXVI Krajowy Zjazd w Poświętnem, celem zachęcenia ich do działalności stowarzyszeniowej.

W 2005 roku OW SITSpoż. zorganizował:

– 15 posiedzeń Zarządu Oddziału, Prezydium Zarządu, i Kapituły „Śląski Znak jakości", w tym 1 wyjazdowe w Kampanii Piwowarskiej w Tychach połączone ze zwiedzaniem browaru i jego muzeum,
–spotkania wielkanocne i noworoczne wszystkich członków Stowarzyszenia i zaproszonych gości, w których udział wzięło 85 osób,
– sympozjum dla naszych członków i z innych Stowarzyszeń oraz członków Kapituły Śląskiego Znaku Jakości, podczas którego wygłoszono dwa referaty:
  a) stowarzyszenia pozarządowe w służbie rozwoju Śląskiego Regionu Gospodarczego – dr Gabriel Kula

Spotkanie koleżeńskie w OW SITYSpoż., Katowice 2003 r.; od lewej Kol. Kol.: Jerzy Hetmański, Marian Kajor, Paweł Plackowski, Ryszard Kaleciński

b) regionalne wyroby i ich jakość w świetle ustawodawstwa obowiązującego w Unii Europejskiej – prof. Stanisław Tyszkiewicz.

Zarząd O/W Stowarzyszenia uczestniczył w obchodach 140-lecia miasta Katowice w postaci wystawy artykułów spożywczych, poczęstunku dla mieszkańców śląskim krupniokiem z Zakładu Mięsnego w Mysłowicach i galanterią mleczarską z Mlecz Gal Częstochowa. W uroczystości uczestniczył Sekretarz Generalny SITSpoż. Kol. Bronisław Wesołowski.

Komisja Kwalifikacyjna nr 619 przy Oddziale – po dostosowaniu jej składu do przepisów UE – przeprowadziła 875 egzaminów na uprawnienia energetyczne w zakresie urządzeń elektrycznych, cieplnych i gazowych.

Komisja Szkoleniowa zorganizowała i przeprowadziła 29 kursów w zakresie eksploatacji urządzeń energetycznych z udziałem 310 kursantów.

Zwiększono ilość nowych członków SITSpoż. o 12 osób.

Zakupiono urządzenia do nagłaśniania auli w zespole Szkół Zawodowych Przemysłu Spożywczego w Tychach.

11.8.9. Lubelski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą w Lublinie)

W ramach prowadzonej przez Oddział działalności stowarzyszeniowej można między innymi wymienić zorganizowanie w 1998 roku tradycyjnej wystawy artykułów żywnościowych, podczas której imprezami towarzyszącymi były: konferencje prasowe, pokazy i degustacje wyrobów, kiermasz oraz konkursy „O najlepszy produkt wystawy" i „Najładniejsze stoisko".

W 2002 roku Zarząd i Prezydium Oddziału koncentrowały swą uwagę na przygotowaniach do zakończenia kadencji władz Oddziału oraz na przygotowaniu Zgromadzenia Delegatów Oddziału i Krajowego Zjazdu Delegatów.

Ważnym punktem działalności Oddziału Wojewódzkiego było kontynuowanie współpracy ze szkołami średnimi kształcącymi młodzież w kierunku technologii żywności i technologii przemysłu spożywczego.

W ramach Lubelskiego Oddziału SITSpoż. w bieżącej kadencji działały koła zakładowe: przy Lubelskiej Spółdzielni Spożywczej, Browarach Lubelskich, Przedsiębiorstwie Piekarskim oraz Koło Nauczycielskie przy Zespole Szkół Przemysłu Spożywczego w Lublinie. Ponadto wielu członków zgrupowanych było w Kole Środowiskowym. Są to wieloletni działacze Stowarzyszenia z zakładów, w których nie ma obecnie kół SITSpoż. Istniały również: Koło Seniorów i Koło Uczniowskie przy Technikum Przemysłu Spożywczego w Lublinie oraz Koło przy Technikum Pszczelarskim w Pszczelej Woli.

Podczas zebrań zarządu Oddziału i posiedzeń Prezydium w 2003 r. omawiano bieżące istotne problemy, stan finansów, perspektywy i zamierzenia dalszej pracy stowarzyszeniowej, Aktualnie sytuacja Oddziału wymaga ożywienia i aktywizacji w dostosowaniu do aktualnych warunków społeczno-gospodarczych.

11.8.10. Opolski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą w Opolu)

Od początku omawianego tu okresu (1997–2006) przedstawiciel Opolskiego Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż. systematycznie uczestniczy w organizowaniu corocznego

konkursu na „Najlepszy produkt Opolszczyzny", konkurs ten, organizowany przez władze wojewódzkie, cieszy się dużym zainteresowaniem producentów, w tym również z branży spożywczej.

Np. w 2002 roku trzem zakładom przemysłu spożywczego przyznano statuetki „Za najlepszy produkt 2002", były to Zakłady Mleczarskie TOSKA Głubczyce, Zakłady Koncentratów Spożywczych NUTRIA Opole i Zakłady Drobiarskie Opole.

Natomiast w 2003 roku Urząd Wojewódzki w Opolu był organizatorem konkursu wiodących eksporterów oraz najlepszej usługi i produktu roku 2003 pn. „Opolska Marka 2003".

I miejsce w ww. konkursie z dziedziny produktów spożywczych zajęło Przedsiębiorstwo Wyrobów Cukierniczych „ODRA" S.A. Brzeg za chałwę w czekoladzie. W skład jury tego konkursu wchodzili członkowie Opolskiego Oddziału SITSpoż.

Zaś w 2004 roku w plebiscycie „Filary Polskiej Gospodarki" na liście najlepszych znalazły się w regionie województwa opolskiego zakłady: P.W.C. „Odra" na 7 miejscu i Lessafre – Fabryka Drożdży na 7 miejscu.

Spośród innych form działalności SITSpoż. w woj. opolskim w kadencji 2002–2006 należy wymienić:

- zorganizowanie nowego Koła w Zespole Szkół Zawodowych branży spożywczej w Opolu, w Zakładzie „POSMAK" w Nysie, reaktywowanie Koła w Przedsiębiorstwie Wyrobów Cukierniczych „ODRA" S.A. w Brzegu,
- głównym celem Koła SITSpoż. przy Zespole Szkół Zawodowych nr 4 w Opolu było aktualizowanie i udział w zróżnicowanych formach działalności edukacyjnej, organizacja wyjazdów do zakładów produkcyjnych: piekarni i cukierni, prowadzenie działań w zakresie przyśpieszania adaptacji zawodowej młodzieży do przyszłej pracy, organizowanie konkursów wiedzy. Członkowie Koła uczestniczyli w seminarium „Zarządzanie jakością w perspektywie integracji z UE" oraz brali udział w wyjeździe z uczniami na Targi POLAGRA 2003. W ramach działania Kola SITSpoż. została zorganizowana wycieczka do Muzeum Chleba w Radzionkowie i firmy Izi – Mankiewicz (urządzenia i maszyny dla piekarni i cukierni),
- członkowie Zarządu Oddziału co roku opiniowali prace dyplomowe techników przemysłu spożywczego zgłoszone na konkurs „Technik Roku" organizowany przez Radę NOT w Opolu.

W konkursie tym I miejsca uzyskały następujące opracowania:

- praca dotycząca klasyfikacji i oceny jakości ryb (2002 r.),
- praca dyplomowa pt.: „Żywność funkcjonalna jako nowy rynek żywności w Polsce" (z Zespołu Szkół Rolniczych Kształcenia Ustawicznego w Namysłowie 2003 r.),
- „Wykorzystanie surowców spożywczych i odpadów przemysłu spożywczego do celów energetycznych z uwzględnieniem biomasy rzepakowej" (2004 r.), przyznano I i II miejsce za prace absolwentów z Namysłowa oraz wyróżnienie za pracę z Kluczborka.

Działalność Zarządu Oddziału prowadzona była w oparciu o statut Stowarzyszenia i własny program działania opracowany na lata 2003–2006.

Istotnym zadaniem w pracy Oddziału jest nawiązywanie kontaktów z zakładami przemysłu spożywczego i szkołami zawodowymi oraz pozyskiwanie nowych członków. W Zespole Szkół Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego w Namysłowie zostało założone Koło Nauczycielskie SITSpoż. Z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Kluczborku nauczycielki zawodu przystąpiły do Stowarzyszenia – organizacyjnie są

one związane z Kołem przy Zespole Szkół Zawodowych w Opolu. Kołom tym przekazywane są otrzymywane czasopisma fachowe oraz informacje o odbywających się seminariach, kursach i szkoleniach.

Aktywnie działają m.in. koła przy Przedsiębiorstwie Wyrobów Cukierniczych „ODRA" w Brzegu oraz przy Zespole Szkół Zawodowych w Opolu. Działalność tych kół jest związana z charakterem prac zawodowych, członkowie mocno angażują się w zagadnienia nowej technologii, jakości i higieny produkcji, bhp oraz szkoleń i organizowania wycieczek technicznych.

I tak członkowie Koła przy P.W.C. „Odra" w roku sprawozdawczym opracowali i wdrożyli 7 nowych wyrobów: karmelki nadziewane „owocaki", karmelki twarde „habibi", bomboniera „Słodkie chwile", chałwa mini, galaretka w czekoladzie 190 g, czekoladowe Gracje. Ponadto brali udział w ocenie ofert na dostawę 3 włoskich automatów do zawijania pralin i wyrobów w czekoladzie oraz w nadzorowaniu ich montażu i rozruchu. Dzięki zaangażowaniu członków SITSpoż. w pracach firmy w działach Technologii, Produkcji, Kontroli Jakości, Technicznym oraz Marketingu P.W.C. „Odra" otrzymuje szereg wyróżnień i nagród.

W P.W.C. „Odra" odbyło się: 78 szkoleń, 50 wyjazdów grupowych (wycieczki, targi, wystawy), 63 osoby odbywały praktyki uczniowskie i studenckie, a opiekę nad nimi sprawowali członkowie SITSpoż.

Nauczyciele – członkowie SITspoż. sprawują opiekę merytoryczną nad uczniami Liceum Handlowego i Technikum Gastronomicznego piszącymi prace dyplomowe. Zorganizowano wycieczki przedmiotowe w celu poznania produkcji lodów i ciasta biszkoptowego (Opole) oraz na Targi Poznańskie.

W 2005 roku działalność Oddziału była prowadzona na bazie pracy kół zakładowych i własnego planu oraz bezpośrednich kontaktów z zakładami i instytucjami. Oddział zrzesza 27 członków w 3 kołach przy:
- Przedsiębiorstwie Wyrobów Cukierniczych „ODRA" w Brzegu
- Zespole Szkół Zawodowych w Opolu
- Zespole Szkół Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego w Namysłowie

Działalność członków Koła przy P.W.C. „ODRA" w Brzegu i Kół przy Zespole Szkół Zawodowych w Opolu i Namysłowie związana była z zadaniami jakie przed nimi stawia zakład pracy. I tak dzięki zaangażowaniu m.in. członków SITSpoż. w opracowanie receptury i technologii produkcji oraz przestrzeganie reżimu produkcyjnego i higienicznego, P.W.C. „ODRA" w kolejnej edycji konkursu Opolska Marka 2005 zdobyło nagrodę (za wyrób „Galaretki w czekoladzie"). Przedsiębiorstwo to uzyskało najwięcej punktów i statuetkę w konkursie Filar Polskiej Gospodarki, jako najlepsze w regionie. Punktowane miejsce w rankingu firm ubiegających się o ww. tytuł zajęła również firma Lesaffre Bio-Corporation z Wołczyna. P.W.C. „ODRA" po raz trzeci zostało laureatem programu „Inwestor w Kapitał Ludzki" oraz uhonorowane Bursztynową Statuetką w konkursie Lider Zarządzania Zasobami Ludzkimi – za kształtowanie klimatu organizacyjnego. Te osiągnięcia przedsiębiorstwa są zasługą pracowników m.in. naszych koleżanek i kolegów ze SITSpoż. Członkowie Koła brali udział w licznych szkoleniach dot. HACCP, technologii produkcji, sterowania jakością oraz w wyjazdach na targi i wystawy.

Nauczyciele – członkowie Kola SITSpoż. przy Zespole Szkół Zawodowych w Opolu byli uczestnikami szkoleń na temat „Mierzenie jakości pracy" i „Technologii informa-

cyjnej" oraz warsztatów prowadzonych przez N.B.P. nt. „Przedsiębiorczość w gospodarce rynkowej". Opracowano i wygłoszono referat pt. „Kuchnia a nauka". Zorganizowano wycieczki do piekarni i ciastkarni. Członkowie koła brali udział w zorganizowaniu medialnego pokazu oferty edukacyjnej szkoły oraz wystawy wyrobów cukierniczych. Korzystają z czasopism fachowych przekazywanych im przez Zarząd Oddziału.

Członkowie Zarządu Oddziału jak co roku opiniowali prace dyplomowe techników przemysłu spożywczego zgłoszone na konkurs Technik Roku 2005. Seniorzy naszego Stowarzyszenia aktywnie uczestniczą w posiedzeniach Komisji Seniorów przy Wojewódzkiej Radzie FSNT NOT w Opolu.

W 2005 roku odbyto się 5 posiedzeń Prezydium i 2 zebrania Zarządu Oddziału, na których omawiano aktualne sprawy oraz informacje uzyskiwane z Zarządu Głównego SITSpoż.

11.8.11. Warmińsko-Mazurski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą w Olsztynie)

W kadencji 1998–2002 Oddział m.in. zorganizował problemowe seminarium naukowo-techniczne pt.: „Aktualne problemy polskiego przemysłu spożywczego".

Natomiast w kolejnej kadencji (2002–2006) działalność Oddziału była ukierunkowana m.in. na następujące zagadnienia:

– organizowanie wyjazdów do różnych zakładów produkcyjnych celem wymiany doświadczeń, organizowanie szkoleń, udział członków Zarządu Oddziału w imprezach organizowanych przez inne jednostki, rozwijanie działalności gospodarczej,
– organizowanie wyjazdów do zakładów mięsnych na terenie województwa, celem było zapoznanie się z wyposażeniem technicznym oraz stosowanymi technologiami przetwórstwa mięsnego oraz prowadzenie rozmów w celu zorganizowania kół zakładowych SITSpoż.
– zorganizowanie seminarium pod wspólnym tytułem: „Nauka praktyce". Referentami byli pracownicy naukowi ośrodków uczelnianych oraz instytutów naukowo-badawczych. Wygłoszono 5 referatów zapoznając uczestników z niektórymi osiągnięciami swoich jednostek,
– członkowie Oddziału brali udział w różnych imprezach organizowanych w kraju m.in.:
  · w ogólnopolskiej konferencji naukowej nt. „Postęp w inżynierii żywności",
  · w międzynarodowej konferencji nt. „Inżynieria maszyn w żywieniu człowieka".
  · w ogólnopolskiej konferencji nt. „Metodologii nauk".

Ponadto członkowie Oddziału biorą udział w pracach różnych komisji i komitetów przy uczelniach, instytutach i władzach samorządowych.

11.8.12. Świętokrzyski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą w Kielcach)

Z okazji jubileuszu 45-lecia swej działalności Oddział zorganizował w styczniu 1997 roku wystawę regionalnych wyrobów spożywczych 12 firm (w tym 3 zakładów rzemieślniczych). Taka wystawa (regionalnych wyrobów spożywczych) była zorganizowana również w 1998 roku z okazji Zgromadzenia Delegatów w Kielcach.

W kadencji 2002–2006 działalność Świętokrzyskiego Oddziału Wojewódzkiego była wszechstronna i szeroka, dotyczyła ona m.in. następujących zagadnień:

– stałej współpracy ze Świętokrzyskim Urzędem Wojewódzkim, Urzędem Marszałkowskim oraz z przedstawicielami parlamentarzystów i władz, a także z Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii, Wojewódzkim Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Spożywczych i Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym oraz z Agencją Rynku Rolnego – Oddziałem Terenowym w Kielcach,
– organizowania licznych konferencji na tematy m.in.: warunków, jakie mają spełniać zakłady mięsne w świetle wymagań UE, aktualnych problemów branży mleczarskiej, a także (z referatami przedstawicieli władz wojewódzkich) korzyści i zagrożeń polskiego rolnictwa po przystąpieniu Polski do UE, zagrożeń i stanu przygotowań województwa do walki z BSE oraz funkcjonowania rynku rolnego po akcesji Polski do UE ze szczególnym uwzględnieniem handlu zagranicznego,
– zorganizowania z okazji Święta Pracownika Przemysłu Spożywczego regionalnej wystawy z branż: piekarskiej, mleczarskiej, przetwórstwa mięsnego, zbożowo-młynarskiego i chłodniczego. W pokazie brały udział firmy spółdzielcze, spółki i firmy prywatne – łącznie 15 firm,
– przekazywania informacji naukowo-technicznych uczniom z Zespołu Szkół Przetwórstwa Spożywczego na przykładzie branży mięsnej,

Nowoczesna linia produkcji snacku „Przysmak Świętokrzyski", Wytwórcza Spółdzielnia Pracy, Kielce, lata 1997–2006

– udziału członków Zarządu Oddziału w uroczystościach związanych z wręczaniem certyfikatów ISO, w spotkaniach z rzemiosłem przetwórstwa spożywczego (branży mięsnej, piekarskiej i ciastkarskiej).

Zarząd Oddziału przekazuje uczniom Zespołu Przetwórstwa Spożywczego branżowe czasopisma przemysłu spożywczego.

Członkowie SITSPoż. brali udział w modernizacji linii technologicznych OSM Włoszczowa, OSM Końskie, WSP „Społem" w Kielcach, CONSTAR S.A. w Starachowicach, KERRY – Polska w Kielcach, Chłodnia Kielce S.A.

– członkowie Stowarzyszenia uczestniczyli w wyjazdach i wystawach m.in. POLAGRA FOOD 2003, EURO VISA (pod patronatem Marszałka Województwa Świętokrzyskiego), Targi MLEKO EXPO 2003 (OSM Końskie otrzymało Medal KZMlecz. Zw. Rew. za najwyższą jakość „ jogurt z ananasem JAKO" oraz za zestaw „Mleko dzisiejsze") oraz Międzynarodowe Targi Piekarskie Düsseldorf'2003,
– istotny był też wkład członków SITSpoż. w modernizację linii technologicznych:
  · linii do produkcji mleka UHT (OSM Końskie),
  · wykrywacza metali w linii do produkcji mleka w proszku (OSM Końskie),
  · wyposażeniu maszyn w urządzenia dające możliwość monitorowania prawidłowości procesów technologicznych (OSM Końskie),
  · przystosowaniu linii technologicznych do wymagań UE (OSM Włoszczowa),
  · zamontowaniu (w celu prawidłowej segregacji mleka na sery dojrzewające) 2 tankosilosów do mleka o pojemności 100 tys. litrów każdy (OSM Włoszczowa),
  · zakupieniu i zamontowaniu 2-ch pasteryzatorów posiadających certyfikaty zgodności z wymaganiami UE (OSM Włoszczowa).

Zarząd Oddziału stale współpracuje z Zarządami Kół SITSPoż. i kierownictwem firm o bardzo różnorodnym profilu przetwórstwa rolno-spożywczego tj. branży mięsnej, mleczarskiej, przetwórstwa zbożowo-młynarskiego, piekarskiego, chłodniczego oraz z Wytwórczą Spółdzielnią Pracy „Społem".

Stała jest współpraca ze Świętokrzyskim Urzędem Wojewódzkim, Urzędem Marszałkowskim i in. Szczególnie efektywnie przebiega współpraca z Wydziałem Ochrony Środowiska i Rolnictwa Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Departamentem Rozwoju Obszarów Wiejskich, Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego woj. Świętokrzyskiego.

Systematycznie organizowane są spotkania z przedstawicielami samorządu terytorialnego i kierownictwem firm przetwórstwa rolno-spożywczego i firm zajmujących się obrotem na rynku wspólnotowym i krajów trzecich.

W szczególności rok 2005 był kolejnym okresem owocnej współpracy Zarządu Oddziału Świętokrzyskiego zarówno z Kołami Zakładowymi i kierownictwem firm z branży spożywczej, jak też z wojewódzkimi władzami samorządowymi i lokalnymi.

Świętokrzyski Oddział SITSpoż. zrzeszał w 2005 roku 392 członków indywidualnych, w tym 99 członków do lat 40-tu (tj. 25,2% ogółu liczby członków).

W 2005 roku zorganizowano 4 posiedzenia Zarządu Oddziału oraz 6 posiedzeń Prezydium. Tematyka ich, oraz całej pracy stowarzyszeniowej dotyczyła wielu istotnych, społecznych, gospodarczych i technicznych problemów SITSpoż. i przemysłu spożywczego.

Z okazji otwarcia ośrodka Szkoleniowego w Wojewódzkim Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych zorganizowano regionalną wystawę wyrobów. W prezentacji brało udział 13 firm przetwórstwa rolno-spożywczego regionu świę-

tokrzyskiego. Na spotkaniu tym wygłoszono dwa referaty na temat jakości wyrobów, oraz regionalny produkt – jego znaczenie w promowaniu województwa. W przerwie obrad uczestnicy spotkania oceniali walory smakowe wyrobów regionalnych. W spotkaniu tym udział wzięło 70 osób.

W maju 2005 roku w miejscowości Bieliny w Górach Świętokrzyskich z okazji „Dnia Truskawki" chłodnia Kielce i KERRY Polska przy udziale gminy Bieliny oraz Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach zorganizowały szkolenie dla plantatorów oraz konkurs pod nazwą „Mistrzostwa w szypułkowaniu truskawki". W szkoleniu brało udział około 700 plantatorów oraz dostawcy i skupywacze. Prelegentami byli pracownicy Chłodni – członkowie Stowarzyszenia oraz pracownicy naukowi Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach.

Członkowie Stowarzyszenia w Zakładach pracy organizowali i uczestniczyli w różnego rodzaju szkoleniach, w których łącznie wzięło udział 975osób. Tematyka tych szkoleń była bardzo bogata i zróżnicowana oraz dostosowana do aktualnych i przyszłych potrzeb. M.in. dotyczyła: prawa żywnościowego, pozyskiwania funduszów z UE, bhp, innowacji w zarządzaniu produkcją, kursów językowych i komputerowych, zasad systemu HACCP oraz wielu innych ważnych tematów.

Organizowano również krajowe wyjazdy szkoleniowo-turystyczne, w których w 2005 roku wzięło udział 210 osób.

Członkowie SITSpoż. z Oddziału Świętokrzyskiego uczestniczyli w licznych wyjazdach i wystawach na targach, zarówno w kraju (m.in. w Katowicach, Kielcach, Łodzi, Poznaniu i Warszawie), jak i zagranicą (m.in. w Amsterdamie., Berlinie, Kolonii, Moskwie, na Ukrainie itp.). Ich zakłady pracy, a w szczególności OSM Włoszczowa, OSM Końskie, Wytwórcza Spółdzielnia Pracy „Społem" Kielce, Zakłady Mięsne CONSTAR Starachowice, KERRY Polska) otrzymały tam wiele cennych nagród i wyróżnień (pucharów, statuetek, dyplomów, medali i certyfikatów).

W uznaniu zasług za pracę stowarzyszeniową oraz za osiągnięcia zawodowe uhonorowano w 2005 roku – na wniosek Świętokrzyskiego Oddziału SITSpoż. 35 osób., w tym 4 osoby otrzymały Złote a 6 osób Srebrne Krzyże Zasługi.

11.8.13. Lubuski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą w Zielonej Górze)

W 1999 roku podczas zorganizowania przez Lubuski Oddział Wojewódzki SITSpoż. Święta Pracownika Przemysłu Spożywczego pod hasłem „Integracja w przemyśle spożywczym ponad granicami", odbyła się prezentacja i promocja osiągnięć zakładów 10 branż (mleczarskiej, mięsnej, drobiarskiej, owocowo-warzywnej, chłodniczej, zbożowej, piekarskiej, ziemniaczanej, winiarskiej i piwowarskiej).

Coroczne obchody regionalne Dnia Pracownika Przemysłu Spożywczego były urozmaicone prezentacją i degustacją regionalnych wyrobów spożywczych.

Zarząd Oddziału organizował też spotkania noworoczne połączone z prezentacją i degustacją wyrobów spożywczych.

Wiele prac organizacyjnych wykonał Zarząd Lubuskiego Oddziału Wojewódzkiego w celu przygotowania XXXV Krajowego Walnego Zjazdu Delegatów SITSpoż., który odbył się w dniach 27–28 września 2002 r. w sali Kolumnowej Urzędu Marszałkowskiego w Zielonej Górze.

11.8.14. Podkarpacki Oddział Wojewódzki SITSpoż. (z siedzibą w Rzeszowie)

W latach 1997–98 Podkarpacki Oddział Wojewódzki był organizatorem m.in. następujących konferencji:

- uroczystej konferencji w ramach obchodów 50-lecia SITSpoż. i 45-lecia Oddziału Rzeszowskiego, wygłoszono referaty: „Dokonane i przewidywane zmiany w polskim prawie żywnościowym" (S. Tyszkiewicz) i „Działalność Oddziału Rzeszowskiego SITSpoż. na tle działalności Stowarzyszenia w okresie 50-lecia" (W. Pisarek),
- konferencji zorganizowanej w 1998 roku wspólnie z Akademią Rolniczą w Rzeszowie z okazji „Dnia Pracownika Przemysłu Spożywczego", wygłoszono referaty: „Przemiany strukturalne polskiego przemysłu spożywczego" (R. Urban"), „HACCP – system zapewnienia jakości zdrowotnej żywności" (T. Sikora), „Kierunki działalności naukowej Katedry Przetwórstwa i Towaroznawstwa AR w Rzeszowie" (M. Zin) oraz „Wspomnienie o Prof. dr Wiesławie Rzędowskim" (M. Surdel),
- Zakłady przemysłu spożywczego Podkarpackiego Oddziału Wojewódzkiego w Rzeszowie organizowały corocznie kilkanaście wystaw wyrobów spożywczych. Były to m.in. Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego „ALIMA-GERBER" w Rzeszowie, Spółdzielnie Mleczarskie w Łańcucie i Rzeszowie, Cukiernicze Zakłady Spółdzielcze „Roksana", Przedsiębiorstwo Zbożowo-Młynarskie w Rzeszowie, Rzeszowskie Zakłady Drobiarskie „RESDRÓB" oraz Zakłady Piwowarskie i Tytoniowe w Leżajsku i in.

W kadencji 1998–2002 Podkarpacki Oddział Wojewódzki:

- wspólnie z Akademią Rolniczą zorganizował konferencję z referatami naukowo-technicznymi pt.: „Przemiany strukturalne polskiego przemysłu spożywczego", „Kontrakt regionalny jako narzędzie polityki rozwoju województwa", „Możliwości wsparcia rozwoju przedsiębiorczości z funduszy pomocowych".
- wspólnie z Regionalnym Związkiem Spółdzielni Mleczarskich przeprowadził w 1998 roku „Międzywojewódzką Ocenę Artykułów Mleczarskich"; ocenie poddano produkty z 12 spółdzielni, a podsumowanie oceny wyrobów było połączone z wystawą produktów i wygłoszeniem referatów naukowo-technicznych,
- z okazji jubileuszu 50-lecia NOT Podkarpacki Oddział Wojewódzki SITSpoż. zorganizował w 2000 roku wystawę produktów spożywczych: „Samo się to nie zrobiło".
- członkowie Podkarpackiego Oddziału w ramach wyjazdów technicznych zwiedzili m.in.: OSMlecz. w Sanoku, Browar w Zwierzyńcu, Zakłady Tłuszczowe w Bodaczowie, Zakłady Przemysłu Cukierniczego w Bieczu, Strzyżowie i Jaśle oraz wzięli udział w wyjeździe na Słowację.

Również w kadencji 2002–2006 działalność Podkarpackiego Oddziału była bogata i wszechstronna. Np.:

- Zarząd Oddziału wspólnie z Katedrą Przetwórstwa i Towaroznawstwa Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego zorganizował w 2003 roku konferencję pt. „Procesy dostosowania przemysłu spożywczego do integracji z UE", wygłoszono referaty:
  - „Tendencje rozwoju prawa żywnościowego UE",
  - „Bilans negocjacji akcesyjnych, czyli warunki polskiego uczestnictwa w UE",
  - „Warunki sanitarno-weterynaryjne w zakładach przetwórstwa rolno-spożywczego w świetle nowych uwarunkowań prawnych".

Konferencji towarzyszyła prezentacja i degustacja wyrobów spożywczych.

Zarząd Oddziału zorganizował 4-dniowy wyjazd na Litwę (zwiedzono Troki i Wilno) oraz 3-dniowy wyjazd do Lwowa (ze zwiedzeniem Zakładu Piwowarskiego we Lwowie). Zarząd Oddziału zorganizował 4-dniowy wyjazd na Kresy „Śladami naszych przodków". Udział wzięło 45 osób. Zwiedzono: Złoczów, Chocim, Kamieniec Podolski, Zbaraż, Poczajów, Drohobycz i uzdrowisko Truskawiec. Poza programem turystycznym uczestnicy wyjazdu zwiedzili Zakład Rozlewni Wód Mineralnych i Napojów w Złoczowie, gdzie zostali bardzo gościnnie przyjęci przez gospodarzy.

Oddział zorganizował dla aktywu SITSpoż. grupowy wyjazd techniczno-szkoleniowy do zakładów przemysłu spożywczego w Łańcucie i Leżajsku.

Bardzo dużą aktywność przejawiali członkowie Kół Zakładowych, a w szczególności Koła przy Zespole Szkół Spożywczych:

– przygotowano uczniów i przeprowadzono eliminacje szkolne do: turnieju wiedzy o mleku i mleczarstwie, olimpiady wiedzy o żywieniu, turnieju na najlepszego ucznia w zawodzie piekarz, turnieju na najlepszego ucznia w zawodzie cukiernik,
– zorganizowano etap Okręgowej Olimpiady o żywieniu,
– zorganizowano etap Wojewódzkiego Turnieju na najlepszego ucznia w zawodzie piekarz,
– przygotowano multimedialną prezentację szkoły,
– w ramach reklamy szkoły zorganizowano bankiet z okazji 60-lecia teatru w Rzeszowie oraz obsłużono międzynarodową konferencję i sympozjum dla Uniwersytetu Rzeszowskiego,
– zorganizowano wyjazd na Targi Gastronomii i Hotelarstwa w Krakowie,
– zorganizowano i obsłużono spotkanie z dyrektorami szkół spożywczych z Ukrainy.

Członkowie Podkarpackiego OW SITSpoż. podczas wyjazdu techniczno-krajoznawczego Bardejov (Słowacja), wrzesień 2001 r.

Jedną z form poszerzania wiedzy zawodowej prowadzoną przez Koło przy Zespole Szkół Spożywczych w Rzeszowie jest prezentowanie referatów na posiedzeniach Sekcji Przedmiotów Zawodowych. Przygotowano i wygłoszono następujące referaty: „Nowe rozwiązania w stosowaniu opakowań żywności", „Kierunki rozwoju piekarstwa a uwarunkowania surowcowe", „Nowe tendencje w produkcji makaronów".

Członkowie Koła przy Zespole Szkół Spożywczych zorganizowali w 2002 roku:
– olimpiadę szkolną nt. „Wiedza o żywieniu",
– turniej na najlepszego ucznia w zawodzie piekarz,
– konkurs szkolny na najlepszego ucznia w zawodzie ciastkarz, kucharz. Konkurs ten był połączony z wystawą dyplomowych prac uczniów.

Członkowie Koła przy Zespole Szkół Spożywczych wzięli udział w krajowym konkursie „Wiedzy o mleku i mleczarstwie". Drużynowo szkoła zajęła 3 miejsce. Dwóch uczniów uzyskało w nagrodę indeksy do Akademii Rolniczej w Krakowie. Ponadto członkowie koła zorganizowali na szczeblu szkolnym turniej „Wiedzy o mleku i mleczarstwie" oraz turniej „Wiedzy o żywności".

Zarząd Kola przy Zespole Szkół Spożywczych był organizatorem wyjazdów szkoleniowych do zakładów spożywczych, Stacji Uzdatniania Wody, Sanepidu oraz wyjazdu na Ukrainę dla nawiązania współpracy ze szkołami w ramach akcji „Europa nasz wspólny dom".

4 członków ww. Koła w ramach programu „Leonardo da Vinci" wzięło udział w 2-tygodniowym wyjeździe do Niemiec w celu zapoznania się z organizacją pracy w zakładach przemysłu spożywczego.

Wśród innych interesujących przedsięwzięć można wspomnieć, że w Zespole Szkół Spożywczych w Rzeszowie przeprowadzono szkolenie nauczycieli na egzaminatorów Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w zawodzie kucharz małej gastronomii, piekarz i cukiernik oraz – przy aktywnym udziale członków Koła OSM w Rzeszowie – zorganizowano szkolenie nt. wdrażania systemu informatycznego „AXAPTA".

Członkowie Koła przy ZPOW „Pektowin" w Jaśle zorganizowali ekspozycję wyrobów na XI promocyjną wystawę „Krajowy produkt – przyszłością Polski". Członkowie Koła przy Zespole Szkół Spożywczych zorganizowali pokaz multimedialny promujący szkołę podczas rekrutacji kandydatów do szkoły oraz wystawę prac dyplomowych uczniów szkoły.

Koło Ogólnozawodowe SITSpoż. przy udziale Regionalnego Związku Spółdzielni Mleczarskich zorganizowało seminaria: „Wymogi weterynaryjne przy produkcji mleka i jego przetwarzania" oraz „Gospodarka odpadami w świetle nowych przepisów oraz obowiązki przedsiębiorców wynikające z prawa ochrony środowiska".

W 2005 roku Podkarpacki OW SITSpoż. również nadal prowadził intensywną działalność społeczną, a Zarząd OW odbył w tym roku 8 posiedzeń.

W odniesieniu do działalności szkoleniowej Koło przy Regionalnej Spółdzielni Szkolenia i Usług Mleczarskich w Rzeszowie zorganizowało szkolenie w OSM Sanok, RESMLECZ Trzebownisko i OSM w Sędziszowie na tematy:
– przestrzegania wymogów sanitarnych w produkcji i obrocie żywnością
– oraz z zakresu BHP

Podobne szkolenie z w/w tematyki oraz z zakresu obsługi i eksploatacji urządzeń i sieci energetycznych przeprowadzono przy wydatnym udziale członków Koła Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Mielcu.

Sprawy innowacyjności w procesie szkolenia zawodowego i podnoszenia kwalifikacji były głównym celem działalności Koła w Zespole Szkół Spożywczych w Rzeszowie. Obejmowały:
– wprowadzenie nowych metod nauczania w szkoleniu praktycznym oraz dostosowania treści programów przedmiotów zawodowych do potrzeb rynku pracy,
– nawiązanie kontaktów z Hiszpanią i Słowacją w celu szkolenia uczniów.

W dziedzinie kursokonferencji Zarząd Oddziału wspólnie z Katedrą Przetwórstwa i Towaroznawstwa Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego zorganizował konferencję na temat: „Wybrane zagadnienia związane z funkcjonowaniem zakładów spożywczych na rynku unijnym". Wygłoszone zostały m.in. referaty:
– „Wymagania w zakresie znakowania artykułów rolno-spożywczych wynikające z prawodawstwa w tym zakresie",
– „Instrumenty wsparcia finansowego realizowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,"
– „Spożywcze produkty regionalne".

Konferencji towarzyszyła prezentacja wyrobów spożywczych.

W zakresie wyjazdów Zarząd Oddziału zorganizował 4 dniowy wyjazd do Czech. Zwiedzono Pragę, Karlove Vary i Ołomuniec. Po drodze zwiedzono również Zakłady Piwowarskie w Żywcu.

Ponadto w styczniu 2005 roku Zarząd zorganizował tradycyjne spotkanie noworoczne dla aktywu Stowarzyszenia, seniorów i prezesów firm wspierających. W spotkaniu uczestniczyli: dyrektor Wydziału Środowiska i Rolnictwa Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie oraz z-ca dyrektora Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, którzy poinformowali zebranych o sytuacji w regionie.

W listopadzie 2005 r. Koło Seniorów zorganizowało dla członków Stowarzyszenia i ich rodzin towarzyskie „Spotkanie Andrzejkowe".

11.8.15. Środkowopomorskie SITSpoż. (z siedzibą w Koszalinie)

Co roku Środkowopomorskie Stowarzyszenie wiązało organizowanie konferencji naukowo-technicznych z „Koszalińskimi Dniami Techniki" i tak np.:
– w 1997 roku zorganizowało 2 seminaria nt. „Technologia produkcji sera o wysokiej zawartości tłuszczu i urządzenia do jego produkcji" oraz „Promocja rodzimych producentów branż rolno-spożywczych",
– w 1998 roku, z okazji Koszalińskich Dni Techniki seminaria i odczyty zorganizowały m.in. Koła Zakładowe przy PPMs „AGROS-KOSZALIN" i przy Przedsiębiorstwie Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego w Kołobrzegu,
– Koła Zakładowe SITSpoż. Oddziału w Koszalinie uczestniczyły w konkursie pt.: „Koszaliński Produkt Roku", organizowanym przez Radę Wojewódzką FSNT NOT pod patronatem Wojewody; w konkursie tym medale, nagrody i wyróżnienia zdobywały liczne zakłady przemysłu spożywczego, m.in. Przedsiębiorstwo Przemysłu Mięsnego „AGROS-KOSZALIN", Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Kołobrzegu i in.

W kadencji 1998–2002 Środkowopomorskie Stowarzyszenie SITSpoż.:
– zorganizowało następujące seminaria: „Technika i technologia przetwórstwa zbóż – stan aktualny i oczekiwania", „Przemysł spożywczy a przemiany gospodarcze

XXXI Pomorskie Dni Techniki, wręczanie dyplomów i medali przedstawicielom przedsiębiorstw przemysłu spożywczego, wyróżnionym w konkursie „Koszaliński Produkt Roku" – Koszalin, 2000 r.

w kraju", „Marketing w przemyśle spożywczym", oraz „Możliwości i potrzeby kształcenia dla przetwórstwa spożywczego",
- w ramach XXX Koszalińskich Dni Techniki (w 1998 r.) dokonało podsumowania konkursów technicznych, a wśród najlepszych produktów medale otrzymały również zakłady przemysłu spożywczego,
- w 1999, 2000 i 2001 roku zorganizowało promocję wyrobów spożywczych pod hasłem „Popieramy produkcję krajową" oraz podsumowało wyniki konkursu „Pomorski Produkt 99" (imprezy te tradycyjnie odbywały się w ramach corocznych obchodów „Pomorskich Dni Techniki").

Natomiast w kadencji 2002–2006 w ramach działalności Środkowopomorskiego SITSpoż. można m.in. wymienić:
- współudział w XXXIV Pomorskich Dniach Techniki,
- współudział w konkursach: „Pomorski Produkt Roku" i „Koszaliński Produkt Roku", „Za nowe rozwiązania w dziedzinie techniki", „Za nowe rozwiązania w dziedzinie ochrony środowiska".

W czasie trwania XXXIV Pomorskich Dni Techniki Środkowopomorskie Stowarzyszenie zorganizowało naradę pt. „Rola i miejsce Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego z uwzględnieniem programów transformacji ustrojowej Polski", a także przy Politechnice Koszalińskiej zorganizowało pokaz pt. „Zestaw do próbnego wypieku chleba". W ramach Dni Techniki dokonano także podsumowania konkursów technicznych i gospodarczych.

W kolejnych edycjach konkursu „Pomorski Produkt Roku", który promował wysokiej jakości produkty wytwarzane na terenie województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego medale i tytuły najlepszych produktów otrzymały:
- jogurt naturalny i ser dojrzewający ze Spółdzielni Mleczarskiej „MLEKOSZ" Koszalin,
- mix szynkowy jako „Debiut Roku" z PPH „DEGA" w Karnieszewicach,

– chleby: sitkowy, litewski oraz słoneczny z Przedsiębiorstwa Wielobranżowego „BRAVO" z Wrzosowa,
– kaczka dziwaczka i krakowska sucha z PPMięsnego „AGROS-KOSZALIN" S.A.,
– sałatki świata i ryby opiekane w sosach z firmy „DEGA" Karnieszewice
– oraz filet złocisty z indyka Zakłady Mięsne „Skiba" Chojnice.

Wystawy miały charakter promocji najlepszych produktów wyróżnionych w konkursie „Koszaliński, Pomorski Produkt Roku" oraz w innych konkursach i wystawach organizowanych na terenie Polski. Ta forma promocji to także mobilizacja do rozwoju przedsiębiorstw rolno-spożywczych naszego regionu oraz integracji środowiska inżynieryjno-technicznego.

W ramach XXXV Pomorskich Dni Techniki Koło Terenowe przy Politechnice Koszalińskiej zorganizowało prezentację pt. „Kuchnia XXI w. – piec konwekcyjno-parowy", a Zarząd Oddziału SITSpoż. pokaz pt. „Piekarnia w Ustroniu Morskim". W trakcie pokazu zapoznano się z wyposażeniem piekarni i warunkami technicznymi produkcji zgodnymi z wymogami UE.

Na posiedzeniach władz Oddziału omawiane były następujące zagadnienia:
– współudział Stowarzyszenia w Pomorskich Dniach Techniki,
– współudział w konkursach promocyjnych, gospodarczych i technicznych,
– promocje, wystawy i pokazy wyrobów spożywczych,
– promowanie umiejętności członków SITSpoż. i wykorzystywanie ich w pracach Komisji NOT,
– sprawy dotyczące pozyskiwania członków indywidualnych i zbiorowych oraz środków finansowych na działalność statutową Stowarzyszenia,
– zagadnienia dotyczące sposobów poprawy systematycznie pogarszających się warunków życia emerytów i rencistów.

W ramach Pomorskich Dni Techniki w 2004 roku Stowarzyszenie zorganizowało 4 imprezy. Na wyróżnienie zasługują imprezy organizowane przez Katedrę Inżynierii Spożywczej i Tworzyw Sztucznych Politechniki Koszalińskiej oraz Koło Terenowe SITSpoż. Przy Politechnice Koszalińskiej.

W ramach Dni Otwartych Politechniki można było zaznajomić się z badaniami parametrów jakościowych i wypiekowych mąki, laboratoryjnym wypiekiem chleba, testem na daltonizm smakowy, oznaczeniem białka, tłuszczu, kwasowości oraz witaminy C.

Ponadto koła zakładowe organizowały seminaria i narady poświęcone przygotowaniu zakładów przemysłu spożywczego do wymogów UE.

Środkowopomorskie SITSpoż. w Koszalinie było współorganizatorem konferencji naukowo-technicznej „Budowa i eksploatacja maszyn przemysłu spożywczego" (Koszalin – Darłówko 2004). W konferencji uczestniczyło 140 osób ze wszystkich ośrodków naukowych w kraju. Wydano zeszyt konferencyjny, w którym zamieszczono 126 referatów i opracowań naukowych.

Kadra inżynieryjno-techniczna zrzeszona w Oddziale pracowała, służąc wiedzą i doświadczeniem, w Komisjach, Komitetach i Kapitułach konkursów gospodarczych, promocyjnych i technicznych Środkowopomorskiej Rady NOT.

Na koniec 2005 r. Środkowopomorskie SITSpoż. w Koszalinie liczyło 90 członków przy następujących zakładach:
• Zakładzie Zbożowo-Młynarskim „PZZ" w Stoisławiu
• Spółdzielni Mleczarskiej „MLEKOSZ" w Koszalinie

- Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Białogardzie
- Koło terenowe przy Politechnice Koszalińskiej
- „BROK" w Koszalinie.

Stowarzyszenie w roku 2005 zorganizowało:

– Dwa posiedzenia plenarne
– Dwa posiedzenia Zarządu
– Trzy posiedzenia Prezydium

Na posiedzeniach omawiane były między innymi następujące zagadnienia;

– Współudział Stowarzyszenia w XXXVIII Pomorskich Dniach Techniki
– Współudział w konkursach technicznych, promocyjnych i gospodarczych
– Promocje, wystawy pokazy wyrobów spożywczych
– Promowanie umiejętności członków SITSpoż. i wykorzystywanie ich w pracach Komisji NOT
– Udział branży spożywczej w strukturach Unii Europejskiej
– Sprawy dotyczące pozyskiwania członków indywidualnych, zbiorowych i poszukiwanie funduszy na działalność statutową
– Zagadnienia dotyczące pogarszania się warunków życia emerytów i rencistów.

Tradycyjnie najaktywniejszą działalność zarówno Oddział i Koła przejawiały w okresie trwania XXXVII Pomorskich Dni Techniki. Stowarzyszenie zorganizowało w Domu Technika promocję wyrobów spożywczych pt. „Popieramy produkcję krajową".

Produkty prezentowane były przez:

- Spółdzielnię Mleczarską „MLEKOSZ" w Koszalinie
- Okręgową Spółdzielnię Mleczarską w Białogardzie
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „BRAVO" s.c. z Wrzosowa
- Firmę „DEGA" Zakład Pracy Chronionej z Karniszewic
- Zakład Produkcji Żywności Mrożonek Zbigniew Naszydłowski ze Strzeżenicy
- Firmę „LOBO" Eksport – Import, Katarzyna Olak z Wołowych Lasów
- Zakłady Mięsne „SKIBA" z Chojnic.

Wystawa miała charakter promocji najlepszych produktów wyróżnionych w konkursie „Koszaliński Produkt Roku", „Pomorski Produkt Roku" oraz w innych konkursach i wystawach organizowanych w regionie i na terenie całego kraju. Ta forma promocji to także mobilizacja rozwoju przedsiębiorstw rolno-spożywczych naszego regionu oraz integracji środowiska inżynieryjno-technicznego.

W ramach XXXVIII Pomorskich Dni Techniki, Środkowopomorska Rada NOT dokonała także podsumowania konkursów promocyjnych i gospodarczych regionu. W konkursie „Pomorski Produkt 2005", który promował wysokiej jakości produkty wytwarzane na terenie województw nadbałtyckich, zaszczytne medale, dyplomy i tytuły najlepszych produktów w 2005 r. – m.in. otrzymały:

- Pierogi ruskie z Zakładu Produkcji Żywności Mrożonek, Zbigniew Naszydłowski ze Strzeżenicy
- Pierogi z kurką z Firmy „LOBO Export-Import", Katarzyna Olak z Wołowych Lasów
- Kiełbasa bydgoska wędzona z Zakładów Mięsnych „SKIBA" z Chojnic
- Ser salami z Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej z Białogardu
- Koktajl o smaku moreli, wiśni, truskawki i jagody z Zakładu Mleczarskiego Sp. z o.o. z Kobylnicy

- Chleb żytni razowy „EKO" z Przedsiębiorstwa Wielobranżowego „BRAVO" s.c z Wrzosowa
- Sałatki śledziowe (mix-owal) z „DEGI" – Zakład Pracy Chronionej z Karnieszewic.

Wyróżniając zakłady przemysłowe regionu środkowopomorskiego i miasta Koszalina, Kapituła konkursu Środkowopomorskiej Rady NOT w Koszalinie przyznała tytuł i wyróżniła dyplomem i medalem „Koszaliński Produkt 2005" Galarety rybne (śledź, dorsz, makrela z „DEGI" Zakład Pracy Chronionej z Karnieszewic.

Nagrodzone w konkursach produkty charakteryzowały się wysoką jakością, nowoczesną technologią i z powodzeniem mogą konkurować zarówno na rynku krajowym jak i na rynkach zagranicznych.

W 2005 roku Zarząd Oddziału zorganizował:

– spotkanie integracyjne pt. „Rolnictwo, przetwórstwo ekologiczne, produkcja pieczywa ekologicznego,
– seminarium pt. „Nowoczesne urządzenia w gastronomii", którego organizatorami byli „GAMA" Plagwo & Zawisza Spółka jawna w Koszalinie i Koło Terenowe przy Politechnice Koszalińskiej
– oraz seminarium pt. „Sterowanie jakością w przemyśle spożywczym" – zorganizowane przez Koło przy Politechnice Koszalińskiej.

Ponadto Koła Zakładowe organizowały wyjazdy techniczne oraz posiedzenia SITSpoż.

11.8.16. Częstochowski Oddział Regionalny (z siedzibą w Częstochowie)

Na Walnym Zebraniu Sprawozdawczo-Wyborczym w dniu 25 maja 1998 roku na Przewodniczącego Oddziału SITSpoż. wybrano Kol. Zenona Jeznacha. Kadencja wybranego Zarządu i Przewodniczącego trwała do 2005 roku. Oddział organizował grupowe krajowe i zagraniczne wycieczki techniczne do nowoczesnych zakładów, które służyły wymianie doświadczeń i zapoznaniu się z nowoczesną technologią, między innymi do zakładów przemysłu spożywczego w Bułgarii, Czechosłowacji i na Węgrzech. W ciągu wielu lat Oddział zorganizował 280 konferencji i sympozjów naukowo-technicznych, 171 odczytów, 62 wystawy, 129 wycieczek technicznych i 10 konkursów na tematy techniczne.

Okres po roku 2000 zaznaczył się spadkiem popularności i działalności Oddziału Regionalnego w Częstochowie.

Natomiast w dniu 21.04.2005 r. odbył się VII Walny Zjazd Sprawozdawczo-Wyborczy O.R.SITSpoż. w Częstochowie, na którym wybrano nowy Zarząd Stowarzyszenia. Nowym Przewodniczącym Oddziału Regionalnego SITSpoż. w Częstochowie został wybrany Kol. Henryk Parafiniak, który w końcowym wystąpieniu zapewnił podjęcie skutecznych kroków, by Oddział uzyskał znów poziom wyników z najlepszego okresu jego działalności.

Na ww. Zjeździe mgr inż. S. Gmitruk, dyrektor Oddziału Śląskiego ARiMR wygłosił prelekcję pt. „ STO – Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych".

W wygłoszonej prelekcji położono nacisk na poprawę jakości produkowanych wyrobów przez zakłady spożywcze regionu częstochowskiego oraz marketing i pozyskiwanie funduszy z Unii Europejskiej na rozbudowę istniejących.

Prezentacja dorobku organizacji pozarządowych, Częstochowa, sierpień 2005 r.; od prawej Kol. Kol.: Henryk Wydmuch i Henryk Parafiniak z Oddziału Regionalnego SITSpoż. w Częstochowie oraz Kol. Kol. Anna Głąb i Jacek Paciorkowski z Rady TJO FSNT NOT

W roku 2005 odbyły się jeszcze 3 posiedzenia Zarządu Oddziału zgodnie z terminarzem zebrań, a mianowicie w dniach 30.06.05 r., 8.09.05 r. i 3.11.05 r. oraz jedno posiedzenie Prezydium w dniu 7.07.2005 r.

Tematyką tych posiedzeń były:
– sprawy organizacyjne
– ustalenie wysokości składki członkowskiej
– popularyzacja nowych rozwiązań technicznych i technologicznych
– organizacja XXII „Dnia Spożywców".

W dniu 25 listopada 2005 r. Zarząd oddziału zorganizował XXII „Dzień Spożywców" w ramach Dni Techniki Regionu Częstochowskiego, który odbył się w Częstochowskim Domu Technika NOT. Wygłoszony został referat pt. „Mleko kozie – walory smakowe i zdrowotne oraz przydatność do celów technologicznych" opracowany przez Kol. Parafiniaka. Następnie odbyła się prezentacja i degustacja wyrobów produkowanych przez zakłady przemysłu spożywczego regionu częstochowskiego.

Dzięki zaangażowaniu i włożeniu dużego wysiłku Oddział Regionalny Stowarzyszenia zyskał 8 członków wspierających, którzy zadeklarowali pomoc finansową.

Pozwoliło to na organizację „Dnia Spożywców" oraz zakup akcesoriów niezbędnych do tego celu.

Zarząd jest przekonany, że w roku 2006 liczba członków zbiorowych powiększy się, a zadeklarowane fundusze pozwolą na wyjazdy na Targi typu „Polagra" w kraju i za granicą.

Wiele dobrego Stowarzyszenie zawdzięcza współpracy z Radą i Dyrekcją TJO FSNT NOT w Częstochowie, która okazuje pomoc na każdym kroku.

11.8.17. Toruński Oddział SITSpoż. (z siedzibą w Toruniu)

Toruński Oddział SITSpoż. systematycznie prowadził aktywną działalność stowarzyszeniową.

I tak np. w okresie 1997–98 Oddział łączył zebrania plenarne z naukowymi lub technicznymi prelekcjami na wybrane aktualnie tematy sytuacji gospodarczej kraju. I tak omówiono m.in. następujące zagadnienia: Zapewnienie jakości w przedsiębiorstwie – wdrażanie, certyfikacja i dokumentowanie, nowa taryfa celna na artykuły rolno-spożywcze, aktualne zasady normalizacji żywności, substancje dodatkowe do żywności w związku ze zmianami polskiego ustawodawstwa żywnościowego, nowelizacja kodeksu pracy, rola marketingu w przemyśle spożywczym, ordynacja podatkowa itp.

W 2001 roku Oddział współorganizował m.in. „Dni Techniki" w Grudziądzu.

Natomiast w kadencji 2002–2006 Oddział zorganizował względnie współuczestniczył w organizacji m.in. następujących imprez:
- Dni Techniki w Toruniu i Grudziądzu,
- wycieczka na Ziemię Chełmińską,
- wycieczka do Włocławka i Ciechocinka ze zwiedzeniem elektrowni wodnej na tamie wiślanej,
- oraz wycieczki o charakterze turystyczno-krajoznawczym połączone ze zwiedzaniem zakładów pracy różnych branż.

Systematycznie odbywały się zebrania Zarządu Oddziału, na których omawiano m.in. następujące tematy:
- aktualne problemy przemysłu spożywczego,
- ocena działalności kół Oddziału,
- podjęcie działań w celu reaktywowania kół zakładowych i pozyskiwania nowych firm,
- roczne programy działania Zarządu,
- budowa Toruńskiego Domu Technika,
- sprawy organizacyjne związane z Walnym Zebraniem Delegatów Oddziału.

Na zebraniach plenarnych oddziału przedyskutowano m.in. następujące tematy:
- jakość żywności w systemie HACCP,
- programy pomocowe dla małych i średnich przedsiębiorstw finansowane ze środków rządowych i funduszu PHARE.

Toruński Oddział swoją działalnością obejmuje kilkanaście kół zakładowych w branżach: piekarskiej, cukierniczej, mięsnej, winiarskiej i spirytusowej.

Przy Oddziale Toruńskim bardzo aktywnie działa Koło Seniorów, organizując zebrania połączone z prelekcjami na aktualne tematy, zwiedzaniem zakładów pracy oraz wycieczkami turystyczno-krajoznawczymi itp.

W 2005 roku działalność Oddziału odbywała się na bazie 15 kół w branżach: cukierniczej, mięsnej, piekarniczej, winiarskiej i spirytusowej. Na przełomie 2004/5 roku Oddział liczył 235 członków zrzeszonych w kołach przy:
- Piwnicach Win Importowanych „Torwin" w Toruniu
- Fabryce Cukierniczej „Kopernik" w Toruniu
- Spółdzielni Produkcji Spożywczej „Społem" w Toruniu
- Wytwórni Octu i Majonezu „Ocetix" w Grudziądzu
- „POLMOS" S.A. w Toruniu
- Chłodni „Unifreeze" w Miesiączkowie

– Zakładach Przetwórstwa Mięsnego „Serdelek" Różankowo
– Brodnickich Zakładach Żelatyny
– Zespole Szkół Gastronomicznych w Toruniu
– „Nadwiślance" S.A. w Toruniu
– „Segestica D.O.O. SISAK Chorwacja
– Przedsiębiorstwie Turystyczno-Gastronomicznym „Twierdza" w Toruniu
– Piekarnictwo-Cukiernictwo Głogowo
– Sanatorium Uzdrowiskowym „Pod Tężniami" w Ciechocinku
– „BROMILK" w Brodnicy

W roku 2005 odbyły się 3 zebrania Zarządu Oddziału. Na zebraniach tych m.in. poruszano aktualną problematykę dotyczącą przemysłu spożywczego, szczególnie w regionie toruńskim:
– przemysł spożywczy po integracji z Unią Europejską – szanse i zagrożenia
– zastosowanie wyrobów przemysłu spożywczego w produkcji gastronomicznej.

W roku 2005 odbyło się 9 zebrań Prezydium Oddziału. Tematyka tych zebrań najczęściej dotyczyła bieżących spraw wynikających z realizacji zadań statutowych. Podejmowano także szereg inicjatyw zmierzających do pozyskiwania nowych firm i reaktywowania kół. Prezydium wystąpiło o nadanie odznaczeń państwowych trzem wieloletnim członkom naszego Stowarzyszenia. W październiku Zarząd podjął działania zorganizowania konkursu pod nazwą „Najlepszy Produkt Spożywczy Regionu Pomorza i Kujaw". Opracowano regulamin i określono nagrodę w postaci statuetki Złotej Wstęgi Wisły stanowiącej zastrzeżony znak SITSpoż. i przyznawanej corocznie.

W ramach Oddziału nadal aktywnie działa Koło Seniorów, którego przewodniczącą jest kol. Barbara Kladzińska. Zarząd Koła Seniorów w ciągu 2005 roku odbył 7 posiedzeń zarządu. Ponadto Zarząd Koła zorganizował pięć wycieczek o charakterze turystyczno-krajoznawczym oraz umożliwił swoim członkom zwiedzanie zakładów pracy różnych branż.

11.8.18. Beskidzki Oddział SITSpoż. (z siedzibą w Bielsku-Białej)

W kadencji 1998–2002 Beskidzki Oddział m.in.:
– przeprowadził seminaria na tematy „Podatek VAT w zakładzie przetwórstwa spożywczego w świetle nowej ustawy" oraz „Zabiegi dezynfekcyjne i deratyzacyjne w systemie HACCP"
– oraz zorganizował wyjazdy naukowo-techniczne m.in. na wystawę Expo 2000 w Hannowerze, do Zakładów Piwowarskich S.A. w Żywcu itp.

Natomiast w kadencji 2002–2006 działalność Beskidzkiego Oddziału obejmowała m.in. następujące zagadnienia:
– prowadzenie szkoleń i doskonalenie kadr w zakresie bhp i ppoż., HACCP, finansowym, szkoleń kierowców, nauki języków obcych, eksploatacji i dozoru nad eksploatacją, nauki w Wyższej Szkole Zarządzania i Ochrony Pracy,
– współudział członków Oddziału w organizowaniu i ocenie corocznej wystawy-konkursu „Technik Roku", w którym uczestniczyli dyplomanci szkół technicznych z regionu Podbeskidzia,
– aktywny udział członków Kół Zakładowych we wdrażaniu i promowaniu nowych wyrobów oraz w przezbrojeniu maszyn rozlewniczych (w ramach wniosków racjonalizatorskich),

– zorganizowanie kilkudniowego wyjazdu techniczno-szkoleniowego w rejon Lublina dla aktywistów Oddziału i kilku wyjazdów technicznych jednodniowych,
– zorganizowanie 2-dniowego spotkania integracyjnego dla członków Kół Zakładowych,
– udział w 3 edycjach Krajowych Targów Zdrowej Żywności,
– udział w 2 Międzynarodowych Targach Maszyn,
– opieka w formie szkoleń nad praktykantami w poszczególnych zakładach pracy,
– prowadzenie kolportażu prasy technicznej w zakładach.

Członkowie Oddziału wdrożyli i promowali kilka nowych produktów, które znalazły uznanie konsumentów.

W 2005 roku odbyły się 4 zebrania Zarządu Oddziału oraz 1 zebranie integracyjne ogólne dla członków Kół Zakładowych i Zarządu Oddziału

Przedstawiciele Oddziału brali udział:
– w pracach Zarządu Głównego SITSpoż.,
– w pracach Polskiego Komitetu Naukowo-Technicznego ds. Ergonomii i Ochrony Pracy w Warszawie,
– w radach programowych czasopism technicznych „Gospodarka Mięsna" i „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny,
– prowadzili ścisłą współpracę z Zarządem Oddziału w Łodzi nad opracowaniem zasad działania i Regulaminu „Wykładowcy SITSpoż." oraz z wojewódzkim Zarządem Śląskiego Oddziału SITSpoż. i Ośrodkiem Innowacji NOT w Bielsku-Białej,
– członkowie Oddziału brali udział w komisjach egzaminacyjnych kursów dotyczących dozoru i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych.

W kołach Zakładowych odbywały się szkolenia i dokształcanie kadr w zakresie utrzymywania systemów HACCP, BHP i P/POŻ, wynalazczości, finansów, urządzeń energetycznych, dźwigów towarowo-osobowych oraz napełniania i opróżniania zbiorników transportowych.

Prowadzono opiekę nad praktykantami w zakładach pracy, zorganizowany został wyjazd techniczno-szkoleniowy do Fabryki Opakowań Tekturowych „OTOR" w Tychach-Czułowie i do Browaru w Tychach.

Rozpropagowywano wśród Zakładów Spożywczych dawnego województwa bielskiego ideę Krajowego Zespołu ds. Współpracy Gospodarczej i Handlowej z Federacją Rosyjską działającego przy Zarządzie Głównym SITSpoż. w Warszawie.

Organizowano wyjazdy techniczno-szkoleniowe m.in. na:Polagrę" oraz udziały w sympozjach i konferencjach.

Prowadzono prace badawczo-rozwojowe nad wprowadzeniem nowych wyrobów.

11.8.19. Suwalsko-Mazurski Oddział SITSpoż. (z siedzibą w Suwałkach)

W 2001 roku Oddział był współorganizatorem prezentacji wyrobów spożywczych na Suwalskich Targach Przygranicza.

Natomiast w kadencji 2002–2006 działalność Oddziału koncentrowała się na aktywnej pracy swoich członków w macierzystych zakładach pracy na rzecz wdrażania postępu techniczno-technologicznego, nowych produktów czy racjonalizacji procesów. Osiągnięcia zakładów spożywczych to nagradzane wyroby na Targach Spożywczych

Regionalnych czy Ogólnopolskich typu POLAGRA, MLEKO-EXPO, Targi Żywności Katowice itp. jak również prezentacja swoich artykułów na imprezach organizowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Warszawie, Brukseli i Berlinie. Dwa wyroby Spółdzielni Mleczarskiej. „Sudowia" uzyskały w 2002 roku Znak „Polska Dobra Żywność".

Działalność Oddziału opierała się również na pracy Międzyzakładowego Koła SITSpoż. Wiodącym tematem było doskonalenie systemu HACCP, systemu zarządzania jakością wg PN-EN ISO 9001–2001, szkolenia wewnętrzne z tym związane oraz całokształt prac związanych z projektowaniem i rozwojem nowych wyrobów. Efektem tego było m.in. uzyskanie przez SMl „Sudowia" pucharu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na Targach Żywności w Katowicach oraz znaku „Poznaj Dobrą Żywność" na mleko UHT z dodatkiem wielonienasyconych kwasów tłuszczowych z grupy Omega 3.

Okazją do prezentowania wyrobów i osiągnięć na rynku lokalnym były też tradycyjnie organizowane (przy współudziale Oddziału) Suwalskie Dni Techniki.

Tradycyjnie członkowie SITSpoż. sprawowali honorowy patronat nad praktykami uczniowskimi w swoich zakładach pracy..

Przedstawiciele Oddziału uczestniczyli w pracach Zarządu Suwalskiej Rady FSNT NOT oraz organizacji Suwalskich Dni Techniki i sympozjum nt. „Możliwości rozwoju gospodarczego Suwalszczyzny".

W 2005 roku działalność Suwalsko-Mazurskiego Oddziału SITSpoż. była dostosowana do obiektywnych warunków: coraz większego zaangażowania pracowników wyłącznie na rzecz macierzystych zakładów pracy, uszczuplenia czasu wolnego na prace społecznikowskie, łatwiejszego dostępu do wszelkiej informacji poprzez Internet oraz zaniku tradycyjnej wymiany doświadczeń w swoich branżach. Nie mniej efekty działalności kadry inżynieryjno technicznej były i są widoczne bezpośrednio w macierzystych zakładach pracy głównie w zakresie tematyki związanej z doskonaleniem systemu HACCP, Systemu Zarządzania Jakością wg PN-EN ISO 9001–2001, wprowadzaniem, wdrażaniem i rozwojem postępu techniczno-technologicznego, a także prac związanych z pozyskiwaniem dotacji ze środków unijnych.

Imprezą coraz bardziej spełniającą oczekiwania członków SITSpoż. jest udział w Targach POLAGRA FOOD w postaci prezentacji swoich wyrobów jak również zapoznania się z całokształtem dorobku całej branży spożywczej czy uczestnictwa w spotkaniach panelowych i tematycznych konferencjach.

Do standardowych zadań członków SITSpoż. również w 2005 roku należało sprawowanie honorowego patronatu nad praktyczną nauką zawodu przez młodzież suwalskich szkół i nad praktykami studenckimi.

Zarząd Oddziału w ramach swojej działalności propagował na szczeblu zakładów pracy wszelkie inicjatywy Zarządu Głównego, w tym w szczególności tematykę szkoleń w ramach projektu EURO-KADRY. Przedstawiciele Oddziału uczestniczyli również w pracach Zarządu Suwalskiej Rady FSNT NOT.

11.9. Jednostki branżowe SITSpoż.

Do 1996 roku (patrz Rozdz. 9.7. i 9.8.) zgodnie z potrzebami tworzącej się gospodarki rynkowej powstało w ramach SITSpoż. 7 Krajowych Rad (Unii), kontynuowały

również swoją działalność (na nieco zmodyfikowanych zasadach) 3 Sekcje Branżowe: Przemysłu Mięsnego, Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego oraz Przemysłu Ziemniaczanego.

Już w pierwszej połowie lat 90-tych usamodzielniła się i wyodrębniła pod względem organizacyjnym Krajowa Rada Mleczarstwa, a – pod koniec lat 90-tych – Krajowa Rada Drobiarstwa.

Powstały natomiast – w ramach SITSpoż. – dalsze Krajowe Rady. Obecnie według stanu z 2004/5 roku, przy naszym Stowarzyszeniu, istnieje i aktywnie działa 10 następujących Jednostek Branżowych SITSpoż. Są to: Krajowe Rady, Unia, Forum, Sekcja Branżowa:

– Krajowe Rady:
  · Winiarstwa i Miodosytnictwa,
  · Gorzelnictwa i Produkcji Biopaliw,
  · Przetwórstwa Spirytusu,
  · Drożdżownictwa,
  · Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw,
  · Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego,
  · Gospodarowania Energią w Przemyśle Spożywczym,
– Krajowa Unia Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych,
– Krajowe Forum Piekarstwa i Cukiernictwa
– oraz Sekcja Przemysłu Mięsnego.

Ich aktywną działalność można – w sposób syntetyczny – scharakteryzować następująco:

11.9.1. Krajowa Rada Winiarstwa i Miodosytnictwa

W latach 90-tych działała, utworzona w 1991 roku Krajowa Rada Winiarstwa, jej działalność za lata 1991–1996 została – syntetycznie – omówiona w Rozdz. 9.8. W późniejszym okresie Rada przyjęła, obecnie obowiązującą nazwę „Krajowa Rada Winiarstwa i Miodosytnictwa". Głównym celem jej jest współuczestnictwo w rozwiązywaniu technicznych, organizacyjnych i ekonomicznych problemów, związanych z działalnością i rozwojem winiarstwa i miodosytnictwa w Polsce oraz współpraca w tym zakresie z organizacjami krajowymi i zagranicznymi.

Podstawowe kierunki działalności Krajowej Rady Winiarstwa i Miodosytnictwa były następujące:

– inicjatywa i współautorstwo tzw. Ustawy Winiarskiej tj. Ustawy o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich oraz obrocie tymi wyrobami (Dz.U. RP Nr 124 z 13 października 1997 r.),
– czynne uczestnictwo i udział w opracowaniu nowej Ustawy Winiarskiej, dostosowanej do wymogów UE (Dz.U. RP Nr 128 z 9 listopada 2001 r.),
– stały kontakt i współpraca z resortami Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Finansów, opiniowanie aktów prawnych, aktywny udział przy wprowadzaniu banderolowania wyrobów winiarskich,
– współudział i współpraca z Normalizacyjną Komisją Problemową ds. Winiarstwa w nowelizowaniu i opracowywaniu norm przedmiotowych na wina, miody pitne i wyroby winiarskie,

– organizowanie konferencji naukowo-technicznych m.in. na tematy: „Zmiany prawa w przemyśle winiarskim związane z przystąpieniem Polski do UE", „Nowości technologiczne i prawne w przemyśle winiarskim",
– podnoszenie kwalifikacji pracowników przemysłu winiarskiego, organizowanie szkoleń i seminariów, wydanie podręcznika pt.: „Technologia winiarstwa owocowego i gronowego" autorstwa W. Wzorka i E. Pogorzelskiego, wydawanie kilka razy w roku „Biuletynu Informacyjnego" dla uczestników branży,
– organizowanie, począwszy od 1991 roku, corocznych Ogólnopolskich Konkursów Win, Miodów Pitnych i Napojów Winiarskich, których celem jest przyczynianie się do podnoszenia jakości wyrobów winiarskich.

Przewodniczącym Krajowej Rady Winiarstwa i Miodosytnictwa – od 1991 roku do chwili obecnej – nieprzerwanie przez kilkanaście lat (1991–2006) jest kol. Edmund Kośnik.

11.9.2. Krajowa Rada Gorzelnictwa i Produkcji Biopaliw

W latach 90-tych działała, utworzona w 1991 roku Krajowa Rada Gorzelnictwa, a jej działalność za lata 1991–96 została – syntetycznie – omówiona w rozdz. 9.8.

Natomiast w latach 1997–98 Krajowa Rada Gorzelnictwa systematycznie opracowywała i wydawała „Biuletyn Informacyjny", przedstawiając w nim aktualne problemy gorzelnictwa. W 1998 roku Rada patronowała przygotowaniu i wydaniu „Poradnika Gorzelnika". Prowadziła też prace związane z aktualizacją informacji o gorzelniach, a przy współpracy z Ośrodkiem Doskonalenia Kadr Stowarzyszenia zorganizowała kurs dla kierowników gorzelni.

W następnych kilku latach działalność Krajowej Rady Gorzelnictwa uległa osłabieniu.

Jednak w grudniu 2002 roku, na ogólnopolskim zjeździe polskich gorzelni i przetwórców spirytusu została reaktywowana działalność Krajowej Rady Gorzelnictwa; Rada wznowiła działalność pod nazwą „Krajowa Rada Gorzelnictwa i Produkcji Biopaliw". Na ww. zjeździe przyjęto statut tej organizacji oraz wybrano jej władze. Obecnie Krajowa Rada Gorzelnictwa i Produkcji Biopaliw zrzesza ponad 100 członków – właścicieli i dzierżawców gorzelni, właścicieli i dzierżawców gorzelni, właścicieli rektyfikacji i instalacji odwadniających spirytus.

Jednym z głównych celów Rady jest reprezentowanie i obrona interesów tego sektora, zwłaszcza w kontekście włączenia Polski w struktury UE.

Krajowej Radzie Gorzelnictwa i Produkcji Biopaliw przewodniczyli kolejno Koledzy: Kazimierz Jarosz (1991–1998), Janusz Chmielewski (1998–2002) i Andrzej Śmietanko (2002–2006).

11.9.3. Krajowa Rada Przetwórstwa Spirytusu

Rada ta została utworzona w 1993 roku, a jej działalność za okres 1993–96 została przedstawiona w Rozdz. 9.8. W kolejnych latach praca Rady była nadal wszechstronna i wielokierunkowa i koncentrowała się m.in. wokół następujących zagadnień:
– po otrzymaniu projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie podatku akcyzowego Krajowa Rada Przetwórstwa Spirytusu przez kilka lat (1997–2003)

zgłaszała ostre protesty co do niesłuszności stałego podwyższania akcyzy na alkohol. Walka Rady o obniżkę podatku akcyzowego wreszcie skończyła się sukcesem, tj. obniżką stawek podatku akcyzowego o 30 %; tym samym wysoka akcyza przestała się przyczyniać do stałego spadku rentowności przemysłu spirytusowego, tj. sprzedaży wyrobów nielegalnej produkcji oraz lawinowego wzrostu przemytu (jednak tematu potrzeby dalszej obniżki akcyzy na alkohol Rada nadal nie uważa za w pełni zakończony),
- wchodzących w życie nowych uregulowań prawnych, dotyczących produkcji żywności, w tym napojów spirytusowych,
- przedstawiania kompetentnym władzom stanowiska Rady do projektu ustawy o zmianie ustawy o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rada stale współpracowała z Resortami Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Finansów oraz Skarbu Państwa w sprawach dotyczących różnych skomplikowanych zagadnień branży spirytusowej, m.in. opracowała opinię do projektu ustawy o oznaczaniu wyrobów znakami akcyzy oraz o zasadach, trybie i warunkach ich oznaczania, itp.

W latach ubiegłych funkcję Przewodniczącego tej Rady pełnili Koledzy: Janusz Kujawiński (1993–1998) i Józef Kapela (1998–2005), a kadencji 2005–2007 Przewodniczącym Rady jest Kol. Waldemar Rudnik.

11.9.4 Krajowa Rada Drożdżownictwa

Działalność Krajowej Rady Drożdżownictwa za lata 1993–96 została – w sposób syntetyczny – omówiona w Rozdz. 9.8.

Kluczowym zadaniem Krajowej Rady Drożdżownictwa jest reprezentowanie interesów producentów drożdży oraz uczestnictwo i pomoc w rozwiązywaniu technicznych, technologicznych, ekonomicznych, organizacyjnych i prawnych problemów, wiążących się z rozwojem tego przemysłu w Polsce oraz z uwarunkowaniami związanymi z przystąpieniem naszego kraju do UE.

W okresie lat 1997–98 oraz 1998–2002 i 2002–2006 Krajowa Rada Drożdżownictwa zajmowała się w szczególności m.in. następującymi zagadnieniami:
- możliwościami rozwoju polskiego drożdżownictwa po przystąpieniu Polski do UE i CEFTA,
- opracowanym przez Centrum Badań Marketingowych „Indicator" raportem pt. „Szanse i zagrożenia dla przemysłu drożdżowego po akcesji Polski do UE",
- wymogami UE co do higieny i jakości produkcji drożdży piekarskich i potrzebami dostosowania prawa polskiego do przepisów UE,
- techniką i technologią drożdżownictwa, nowymi procesami technologicznymi i ich wpływem na jakość drożdży,
- nawiązywaniem kontaktów z polskimi i zagranicznymi firmami produkującymi urządzenia i automatykę dla przemysłu drożdżowego,
- analizą zaopatrzenia przemysłu drożdżowego w podstawowe surowce i kierunkami działania w celu poprawy sytuacji,
- restrukturyzacją przemysłu drożdżowego i działaniami przygotowawczymi do jego prywatyzacji,
- polityką cenową i sprzedażą drożdży przez poszczególne fabryki,
- problematyką cen (zaporowych) na importowane drożdże piekarskie,

– potrzebami i zakresem współpracy z wyższymi uczelniami i placówkami naukowo-badawczymi.

W latach 1993–2005 Przewodniczącym Krajowej Rady Drożdżownictwa był Kol. Ryszard Błaszkow.

11.9.5. Krajowa Rada Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw

Rada ta rozpoczęła działalność w wyniku odbytego w październiku 2002 roku spotkania przedstawicieli branży owocowo-warzywnej, które podjęło decyzję o reaktywowaniu Rady.

Celem działań Rady jest m.in. bieżące informowanie jej członków o:
– warunkach i możliwościach działania na rynku UE,
– sytuacji branży w dziedzinie surowca, przetwórstwa i zbytu,
– nowościach technologicznych i jakościowych,
– możliwościach finansowania inwestycji w branży
– oraz o zmianach legislacyjnych dotyczących branży owoców i warzyw.

Jednym z powodów powstania Rady była też potrzeba reprezentacji branży przetwórstwa i zamrażalnictwa owoców i warzyw w Radzie Gospodarki Żywnościowej.

Wyniki dotychczasowej współpracy z resortem rolnictwa w ramach Rady Gospodarki Żywnościowej wykazały, że możliwe jest rozwiązywanie istotnych problemów utrudniających działalność branży owocowo-warzywnej, jak również zgłaszanie i rozwiązywanie spraw bieżących.

Krajowa Rada Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw m.in.:
– współpracuje na bieżąco z Ministerstwami Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Finansów oraz Środowiska opiniując projekty aktów prawnych, wydawanych przez te resorty oraz przekazując wnioski i opinie, starając się brać pod uwagę zarówno interesy Państwa, jak i możliwości branży owocowo-warzywnej,
– podjęła również współpracę z organizacjami Unii Europejskiej, zwłaszcza ze Stowarzyszeniem Przemysłu Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego w Unii Europejskiej (Association of European Fruit and Vegetable Processing Industries, Bruksela),
– podczas Targów POLAGRA FOOD w Poznaniu Krajowa Rada, wspólnie z czasopismem „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny" organizuje coroczne spotkania panelowe producentów przetworów owocowo-warzywnych.

W latach 1998–1999 Przewodniczącym Rady był Stanisław Kwiatoń, a – po reaktywowaniu w 2002 roku Rady jej Przewodniczącym jest obecnie Kol. Władysław Mazur (2002–2006).

11.9.6. Krajowa Rada Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego

Rada ta powołana w 2000 roku podejmowała problemy istotne dla zapewnienia warunków rozwoju branży przetwórstwa zbożowo-młynarskiego w Polsce, a w szczególności:
– brała aktywny udział w pracach Rady Gospodarki Żywnościowej przy Ministrze Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

– kontynuowała systematyczną współpracę z Krajową Radą Piekarstwa i Cukiernictwa, Centralnym Laboratorium Przetwórstwa i Przechowalnictwa Zbóż, Stowarzyszeniem Młynarzy Polskich i innymi branżowymi organizacjami,
– podjęła prace organizacyjne do sesji naukowo-technicznej na temat kształcenia kadr dla przetwórstwa zbóż w Polsce,
– opracowała ekspertyzę na temat „Określenie jednostkowego zużycia energii elektrycznej w młynach zbożowych",
– wypowiadała się w formie zajęcia stanowiska w sprawach istotnych dla branży, np. zajęła stanowisko w sprawie polepszaczy mąki na chleb w związku z wnioskiem Krajowej Rady Piekarstwa i Cukiernictwa, skierowanym do Ministra, a także wystąpiła do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi ze (skutecznym) protestem przeciwko obniżeniu parametrów jakościowych skupowanych zbóż (wystąpienie Rady spowodowało wstrzymanie niekorzystnych decyzji dotyczących skupu zbóż do przetwórstwa).

Przewodniczącym Rady był Kol. Mieczysław Jankiewicz (2000–2005). Działalność tej Rady uległa zawieszeniu w 2005 roku.

11.9.7. Krajowa Rada Energetyczna ds. Przemysłu Spożywczego

Rada ta powstała w 2000 roku pod nazwą Krajowa Rada Gospodarowania Energią w Przemyśle Spożywczym. Została powołana w wyniku „Porozumienia o współpracy między Urzędem Regulacji Energetyki a Stowarzyszeniem Naukowo-Technicznym Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego z 2 września 1999 roku. Jest jedną z organizacji o ogólnopolskim zasięgu działania, jest powołana przy Zarządzie Głównym SITSpoż. Stanowi ona wewnętrzną strukturę organizacyjną, utworzoną przez dobrowolne uczestnictwo zakładów – producentów żywności oraz innych instytucji, organizacji i osób związanych z zagadnieniami energetyki.

Rada ta realizuje swoje cele poprzez zapewnienie współudziału w rozwiązywaniu problemów technicznych, organizacyjnych i ekonomicznych, łączących się z racjonalizacją gospodarki energią w produkcji, przetwarzaniu i obrocie żywnością.

W swej dotychczasowej działalności Rada m.in. zajmowała się:
– próbą rozwiązywania taryf stosowanych przez dostawców energii elektrycznej,
– tematyką szkolenia pracowników technicznych w dziedzinie energetyki,
– działalnością naukowo-techniczną, m.in. była w 2002 roku współorganizatorem konferencji nt. „Energetyczne wyzwania dla polskiego przemysłu spożywczego – mniej energii w żywności"; w czasie tej konferencji przedstawiono i przedyskutowano 2 bloki tematyczne:
  1) Polityka energetyczna a problemy przemysłu spożywczego
  2) Przedsięwzięcia wpływające na zmniejszenie zużycia energii i możliwości ich finansowania.

Ponadto przy Zarządzie Głównym SITSpoż. działa Komisja Kwalifikacyjna, powołana przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, która dokonuje potwierdzania dodatkowych kwalifikacji osób zajmujących się eksploatacją i dozorem urządzeń, instalacji i sieci energetycznych. W tym celu Komisja systematycznie prowadzi odpowiednie postępowania kwalifikacyjne, wydając świadectwa kwalifikacyjne i sprawdzając posiadanie kwalifikacji osób, odpowiednio do rodzaju prac i stanowisk (w dozorze lub eksploatacji).

Przewodniczącym Rady jest Kol. Władysław Wasiluk (2000–2006).

11.9.8. Krajowa Unia Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych

Unia ta została utworzona w 1993 roku, jej działalność za okres 1993–96 została przedstawiona w Rozdz. 9.8.

W kolejnych latach (1997–2004) prace Krajowej Unii dotyczyły m.in.

- działań celem poprawy jakości produkowanych w Polsce soków, nektarów i napojów, w szczególności w kontekście przystąpienia Polski do UE, co wiąże się z koniecznością sprostania normom i wymogom unijnym,
- współpracy z resortami Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Gospodarki, Radą Gospodarki Żywnościowej, z Polskim Komitetem Normalizacyjnym,
- przedstawiania władzom centralnym opinii i interwencji, dotyczących problematyki przemysłu soków i napojów bezalkoholowych, w tym m.in. opinii w sprawie nazewnictwa, szczegółowych zasad produkcji i znakowania soków owocowych, podatku VAT, ochrony interesów producentów, zwłaszcza małych i średnich firm
- organizowania krajowych i międzynarodowych sympozjów i seminariów m.in. na tematy „Bliżej Unii Europejskiej – wymagania i rzeczywistość", „Bezpieczne i Autentyczne Soki i Napoje dla Polskiego Konsumenta", „Przemysł sokowniczy wzorcem dla przemysłu spożywczego", „Dobra jakość w produkcji i handlu warunkiem dalszego rozwoju rynku soków i napojów".
- corocznego organizowania największych w Polsce spotkań branży napojowej – sympozjów Krajowej Unii Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych,
- organizowania corocznych spotkań panelowych na Międzynarodowych Targach POLAGRA w Poznaniu,
- współpracy międzynarodowej, w tym zwłaszcza w ramach UE, jak również prowadzenia okresowych badań międzylaboratoryjnych laboratoriów polskich i niemieckich, przekazywania zainteresowanym informacji z Międzynarodowej Federacji Producentów Soków Owocowych (UFI) w Paryżu itp.

Poprzez ww. działalność Krajowa Unia stale dążyła do realizacji swego głównego celu, jakim jest dążenie do zwiększenia spożycia soków i napojów bezalkoholowych w Polsce oraz integracja i reprezentowanie interesów branży.

W latach 1993–2004 Przewodniczącym Rady był Kol. Stefan Kwiecień, a następnie Kol. Witold Płocharski. W 2004 roku działalność Krajowej Unii została zawieszona.

11.9.9. Krajowe Forum Piekarstwa i Cukiernictwa

Krajowe Forum Piekarstwa i Cukiernictwa działa w ramach SITSpoż. od 1999 roku – (do 2002 roku pod nazwą Zespół ds. Piekarstwa i Cukiernictwa). Członkami tej organizacjami są:

- producenci (piekarze i cukiernicy),
- dystrybutorzy surowców, materiałów i wyrobów piekarskich,
- przedstawiciele obsługi serwisowej technicznej, technologicznej i ekonomicznej,
- reprezentanci placówek naukowo-badawczych oraz szkół zawodowych.

Głównymi celami Forum jest:

1. Działanie na rzecz wzmocnienia i rozwoju branży piekarskiej i cukierniczej poprzez:
   - organizowanie szkoleń, kursów w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych,

– organizowanie wystaw, pokazów naukowych i sesji branżowych,
– współdziałanie z mediami w celu tworzenia prawidłowego wizerunku branży.

2. Formułowanie opinii i ocen w stosunku do istotnych zagadnień branżowych.
3. Współpraca z innymi organizacjami na rzecz rozwoju branży, a w szczególności z Krajową Radą Piekarstwa i Cukiernictwa (powstałą w 2000 roku ogólnopolską reprezentacją piekarzy i cukierników). SITSpoż. prowadzi obsługę administracyjno-biurową ww. Krajowej Rady.

Corocznie Forum Piekarstwa i Cukiernictwa współorganizuje seminaria, które obejmują zagadnienia związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, aktualności w branży piekarskiej i ciastkarskiej dotyczące Funduszy Strukturalnych, wymogów sanitarno-jakościowych, ochrony środowiska i usług prawno-finansowych.

Przewodniczącym Krajowego Forum Piekarstwa i Cukiernictwa jest Kol. Maciej Mielczarski (1999–2006).

11.9.10. Sekcja Przemysłu Mięsnego

Utworzona w 1957 roku Sekcja Przemysłu Mięsnego działa bardzo aktywnie i nieprzerwanie prawie od 50 lat. I tak np.:

– Sekcja Przemysłu Mięsnego i Redakcja „Gospodarki Mięsnej" przy współpracy z Ośrodkiem Doskonalenia Kadr SITSpoż. – również po 1997 roku organizowały

Międzynarodowy Kongres Nauki o Mięsie i Technologii, Kraków, 2001, ogólny widok sali obrad

Międzynarodowy Kongres Nauki o Mięsie i Technologii, Kraków, 2001, Prezydium obrad

ogólnopolskie coroczne konkursy wiedzy z technologii dla uczniów techników mięsnych, a laureaci Finału Konkursu uzyskiwali wstęp bez egzaminu na uczelnie wyższe oraz nagrody pieniężne i rzeczowe oraz dyplomy, a także puchary ufundowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W ostatnich latach konkursy takie odbyły się w zakładach mięsnych oraz w zespołach szkół w miejscowościach: Malinowo (1999), Jarosław (2000), Sokołów Podlaski (2002), Ełk (2003), Łuków (2004), Krotoszyn (2005). Należy podkreślić, że konkurs w Krotoszynie (2005) był już 35-tym finałem ww., mającego ogromne tradycje, konkursu. Finał składał się z testu, części praktycznej i części teoretycznej. W 2005 roku uczestniczyło w nim 10 szkół z całej Polski. Laureatami zespołowej klasyfikacji zostały: Szkoła z Krotoszyna (I miejsce), z Łukowa (II miejsce) i z Katowic (III miejsce).

– Sekcja była również współorganizatorem licznych szkoleń, organizowanych przez Zarząd Główny SITSpoż. na rzecz integracji z UE, m.in. na tematy:
– ochrony środowiska w krajach UE i wymogów wobec polskich przepisów w branży mięsnej (2000),
– możliwości uzyskania przez zakłady branży mięsnej pomocy finansowej z programu SAPARD (2001),
– przekształceń w branży mięsnej, związanych z przystąpieniem Polski do UE (2002),

– Sekcja zorganizowała kilka krajowych konferencji, w tym wspólnie z Sekcją Ekonomiczną Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności konferencję na temat technologicznych elementów strategii rynku żywnościowego,
– Sekcja aktywnie uczestniczyła w przygotowaniach i obradach 47-tego Międzynarodowego Kongresu Nauki i Technologii Mięsa (Kraków, 2001),
– Zarząd Sekcji Przemysłu Mięsnego, oprócz zebrań roboczych w siedzibie NOT w Warszawie organizował, w poszerzonym składzie, plenarne zebrania wyjazdowe. Odbywały się one w zakładach przemysłu mięsnego i były połączone z ich zwiedzaniem oraz z dyskusją problemową.

Do uruchomienia Sekcji Przemysłu Mięsnego w 1957 roku przyczyniła się m.in. Kol. Janina Szefer, jako Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego.

Następnie, w latach 1958–2006, tj. w ciągu blisko 50-letniej, bardzo aktywnej i zasługującej na ogromne uznanie, pracy Sekcji Przemysłu Mięsnego jej działalnością kierowali następujący Koledzy – Przewodniczący Sekcji:
– Władysław Poszepczyński – 1958–1961
– Edward Wesołowski – 1961–1975
– Witold Buchwald – 1975–1978
– Bolesław Kotas – 1978–1983
– Eugeniusz Machaj – 1983–1986
– Zdzisław Jabłoński – 1986–1994
– Krzysztof Łękawski – 1994–1998
– i Andrzej Borys – 1998–2006.

Posiedzenie Zarządu Sekcji Przemysłu Mięsnego SITSpoż., Sława, 2003 r.

CZĘŚĆ V

12. Czasopisma branżowe SITSpoż.

12.1. Uwagi ogólne

W ciągu całego okresu 60-lecia (1946–2006) SITSpoż stale przywiązywało ogromną uwagę do metodycznego i systematycznego podwyższania kwalifikacji inżynierów i techników oraz do bieżącego przekazywania im najistotniejszych informacji i danych technicznych i technologicznych.

W tym zakresie główną rolę – i to od samych początków działania naszego Stowarzyszenia – odgrywały i nadal odgrywają branżowe czasopisma naukowo-techniczne, a ich znaczenia przecenić nie sposób.

Obecnie w ramach SITSpoż., działa 7 takich branżowych czasopism, z których 6 funkcjonuje nie przerwanie już od 50–60 lat, godnie kontynuując i twórczo rozwijając tradycje ówczesnej prasy technicznej, zaś siódme pt. „Prodowolstwje" („Żywność"), będące specjalistycznym czasopismem rosyjskojęzycznym, adresowanym do rynków krajów Wschodniej i Środkowo-wschodniej Europy, zostało przez SITSpoż. utworzone w 2004 roku w odpowiedzi na nowe potrzeby, powstające w tej dziedzinie produkcji i handlu.

Ogromną rolę i znaczenie czasopism branżowych dla technicznego, technologicznego, organizacyjnego i ekonomicznego rozwoju przemysłu spożywczego można właściwie docenić, jeśli uwzględni się zarówno bardzo wysoki jakościowy poziom tych publikacji, jak i wielki ilościowy ich zakres, obejmujący za 60 lat ponad 3000 pojedyńczych numerów, jak i globalny nakład, który obecnie liczy się już w dziesiątkach tysięcy egzemplarzy.

Poniżej, w kolejnych podrozdziałach, przedstawia się charakterystykę treści i form działalności wszystkich ww. czasopism. Teksty te zostały opracowane przez redaktorów poszczególnych czasopism SITSpoż. Porządek prezentacji przyjęto taki sam, jak w jubileuszowym wydawnictwie SITSpoż. pt.: „50 lat Stowarzyszenia 1946–1996" (strona 287), tj. kolejno zostały przedstawione czasopisma:

– „Przemysł Spożywczy",
– „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny",
– „Gospodarka Mięsna",
– „Przegląd Zbożowo – Młynarski",
– „Przegląd Piekarski i Cukierniczy",
– „Przegląd Gastronomiczny",
– oraz „Prodowolstwje" (Żywność).

12.2. „Przemysł Spożywczy" – u progu 60-lecia działalności na rynku prasy naukowo-technicznej

Z 60-leciem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego ściśle łączy się bliski jubileusz „Przemysłu Spożywczego". Z inicjatywy SITSpoż w 1946 r. rozpoczęto prace przygotowawcze do wydania czasopisma „Przemysł Spożywczy". Redaktorem naczelnym został mgr inż. J. Hattowski, a przewodniczącym Rady Programowej doc mgr inż. P. Wojcieszak. Pierwszy numer miesięcznika „Przemysłu Spożywczego" ukazał się w styczniu 1947 r. W nr 1–2 z 1947 r. Komisja Redakcyjna pisma w apelu skierowanym do swoich Czytelników informowała, że „Przemysł Spożywczy" będzie pismem technicznym o następującym układzie: artykuły oryginalne, dział referatowy, dział sprawozdawczy, dział bibliograficzny oraz kronika SITSpoż.

Wprowadzenie w kraju na początku lat 50. gospodarki planowej skutkowało rozszerzeniem tematyki pisma o informacje gospodarcze i organizacyjne powstającego przemysłu. Publikowano też artykuły o tematyce technologicznej, z dziedziny inżynierii, chemii i analizy oraz mikrobiologii żywności. Na łamach ówczesnego „Przemysłu Spożywczego" o problemach branży spożywczej pisali m.in. prof. J. Janicki, prof. D.T. Tilgner, prof. J. Jakubowska, prof. E. Pijanowski, prof. F. Nowotny. Publikacje wybitnych naukowców miały duży wpływ na rozwój pisma, które w 1952 r. osiągnęło poziom naukowych czasopism europejskich. Znaczący wkład w rozwój pisma wniósł prof. S. Berger, pracujący w latach 50. (przez osiem lat) jako redaktor działowy odpowiedzialny za poziom naukowy „Przemysłu Spożywczego".

W latach 1952–1956 na łamach pisma odnotowano ważne zmiany w organizacji nauki. Pisano o powołaniu w 1954 r. Komitetu Chemii i Technologii Żywności oraz branżowych instytutów badawczych. Sporo miejsca poświęcano aktywnej działalności SITSpoż. jako organizatora wielu konferencji naukowo-technicznych, w tym międzynarodowych, a także wydawcy trzytomowego Kalendarza Technicznego Przemysłu Spożywczego – pierwszego poradnika technicznego z tej dziedziny. Poważny kryzys w działalności wydawniczej nastąpił w 1958 r., kiedy to decyzją komisji partyjno-rządowej od 1 października 1958 r. „Przemysł Spożywczy" ukazywał się jako kwartalnik. Kryzys ten, mimo wielu trudności edytorskich, udało się przezwyciężyć i od półrocza 1959 r. pismo ponownie wydawane było jako miesięcznik. W końcu lat 50. na łamach czasopisma pojawiło się znacznie więcej informacji o postępie nauki i techniki w kraju i zagranicą, w tym relacje z międzynarodowych konferencji, w których uczestniczyli polscy naukowcy, m.in. profesorowie:W. Pezacki, S. Krauze, J. Jakubowska.

Do połowy lat 60. „Przemysł Spożywczy" ukazuje się regularnie, ale nadal w przyjętym w 1959 r. formacie B5. W tym okresie czasopismo uzupełnia „Biuletyn Instytutów i Laboratoriów Badawczych Przemysłu Spożywczego", zaprzestano natomiast od 1962 r. publikacji dodatku „Chłodnictwo Żywności". W 1964 r. powołana została Rada Programowa czasopisma, a jej przewodniczącym został prof. A. Rutkowski (funkcję tę pełnił do 1984 r.) członek Polskiej Akademii Nauk, Rosyjskiej Akademii Nauk, International Academy of Food Science and Technology, doctor honoris causa SGGW, ART w Olsztynie i AR w Poznaniu, aktywny działacz społeczny wyróżniony honorowym

PRZEMYSŁ SPOŻYWCZY

fachowy miesięcznik dla menedżerów i technologów branży spożywczej

Piszemy o:

- rynku żywności
- innowacjach technologicznych i produktowych,
- nowoczesnych rozwiązaniach organizacyjnych i logistycznych,
- bezpieczeństwie żywności,
- preferencjach konsumentów,
- zmianach w ustawodawstwie,
- ważnych wydarzeniach w branży,
- pracy stowarzyszeń i organizacji branżowych.

Zapraszamy do prenumeraty

Informacje o aktualnej cenie, warunkach prenumeraty uzyskacie Państwo w redakcji i Dziale Kolportażu
tel.: (022) 840 30 86, 840 35 89
840 59 49, tel./fax 891 13 74
e-mail: kolportaz@sigma-not.pl

W sprawie reklam i ogłoszeń prosimy o kontakt z redakcją:

„Przemysł Spożywczy"
02-532 Warszawa
ul. Rakowiecka 36
tel./fax (022) 849 53 33,
tel.: (022) 606 38 47, 606 38 79
e-mail: przemspo@a4.pl
redakcja@przemyslspozywczy.com.pl
www.przemyslspozywczy.com.pl

członkostwem: SITSpoż., Polskiej Federacji Producentów Żywności, Polskiej Izby Dodatków do Żywności.

Z powodu ciężkiej choroby zrezygnował z pracy w redakcji twórca pisma mgr inż. J. Hattowski, a funkcję redaktora naczelnego objął inż. A. Hanftwurcel, którą pełnił do 1972 r. Nad sprawną działalnością redakcji pod względem merytorycznym i technicznym czuwała sekretarz redakcji M. Łapińska-Hanftwurcel, pełniąca tę funkcję z wielkim oddaniem ponad 30 lat. Nowy redaktor zaprosił do współpracy jako redaktorów działowych wybitnych naukowców m.in. prof. S. Bergera (pełniącego od 1973 r. funkcję redaktora naczelnego pisma), prof. A. Horubałę i prof. T. Jakubczyka.

Na początku lat 70. rozpoczęto wydawanie zeszytów tematycznych poświęconych regionalnym ośrodkom przemysłu spożywczego. Nastąpiły istotne zmiany w gospodarce kraju zmierzające do unowocześnienia produkcji, co znalazło odzwierciedlenie na łamach pisma w informacjach o nowych urządzeniach i technologiach.

W 1972 r. zmarł Jan Hattowski twórca i wieloletni redaktor naczelny „Przemysłu Spożywczego".

W artykułach końca lat 70. sygnalizowano nadchodzącą katastrofę gospodarczą i polityczną kraju. Pisano o wyjątkowo trudnej sytuacji w rolnictwie, o wstrzymaniu eksportu wielu surowców i produktów, ograniczeniu produkcji wielu asortymentów wyrobów mięsnych w celu usprawnienia sprzedaży w systemie kartkowym. Ogłoszenie 13 grudnia 1981 r. stanu wojennego w Polsce nastąpiło w okresie wydania nr 12/81 „Przemysłu Spożywczego". Skutkiem stanu wojennego było zawieszenie wydawania „Przemysłu Spożywczego" od stycznia do maja 1982 roku. Radzie Programowej przewodniczył wówczas prof. A. Rutkowski, a od 1984 r. do 1989 r. funkcję tę sprawował prof. K. Jarosz.

W latach 1987–1991 nastąpiły istotne zmiany w zespole redakcyjnym: redaktorami naczelnymi byli kolejno mgr W. Zydroń (1978–1987), prof. A. Horubała (1987–1990) oraz dr K. Krajewski (1990–1994), a redakcja znajdująca się od 1949 r. w strukturach Wydawnictwa Czasopism i Książek Technicznych SIGMA-NOT Sp. z o.o. rozpoczęła działalność jako Zakład Wydawniczy „Przemysł Spożywczy". Funkcję Pełnomocnika Zarządu WCKT SIGMA-NOT, a jednocześnie zastępcy redaktora naczelnego objęła w 1991 r. mgr D. Chyłek. Radzie Programowej pisma przewodniczył od 1990 r. do połowy 1999 r. dr J. Berdowski – wieloletni działacz SITSpoż, prezes Stowarzyszenia przez dwie kadencje 1990–1994 i 1994–1998, wyróżniony tytułem Honorowego Przewodniczącego, b. dyrektor Departamentu Przetwórstwa Rolno-Spożywczego w MRiGŻ (1989 r.), a następnie dyrektor Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji (1994 r.), a także wieloletni redaktor „Przemysłu Spożywczego".

Zmiany organizacyjne redakcji to konsekwencja zasadniczych zmian w strukturze gospodarczej kraju na przełomie lat 1989–1991, a przede wszystkim urynkowienia gospodarki w ramach programu Balcerowicza. Pierwsza połowa lat 90. to okres w miarę stabilnego rozwoju „Przemysłu Spożywczego", które systematycznie przekształcało się w nowoczesne pod względem edytorskim pismo, o coraz atrakcyjniejszej szacie graficznej. Był to okres, w którym w treści pisma bardzo często pojawiała się problematyka związana z gospodarką rynkową. Tendencje te utrzymywały się również w latach następnych po objęciu w 1995 r. stanowiska redaktora naczelnego przez prof. B. Imbsa. W połowie 1996 r. po 5 latach aktywnej pracy zmienił się skład kolegium redakcyjnego. Na miejsce dr hab. K. Dąbrowskiego, prof. J. Kijowskiego, prof. A. Lenarta, i prof.

T. Sikory powołano prof. J. Czubę, prof. P. Lewickiego i prof. A. Rutkowskiego. W zespole pozostali dr J. Berdowski i prof. R. Urban. Radzie Programowej pisma przewodniczył wówczas (od połowy 1999 r. do 2001 r.) mgr inż. K. Manista, a od 2002 r. dr A. Borys.

Profil „Przemysłu Spożywczego" jako ogólnobranżowego pisma naukowo-technicznego począwszy od lat 90. uwarunkowany był kilkoma wzajemnie uzupełniającymi się zależnościami. „Przemysł Spożywczy" określony został jako Główny Organ Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego. W okresie kilkudziesięcioletniej działalności na rynku wydawniczym prasy fachowej, „Przemysł Spożywczy" zdołał ugruntować swoją pozycję jako najbardziej opiniotwórcze pismo fachowe z tej dziedziny, znajdujące uznanie zarówno w środowisku naukowym, czego dowodem była i jest wysoka ocena (punktacja) Komitetu Badań Naukowych, jak i praktyki przemysłowej oraz przedstawicieli administracji państwowej. Niemałe zasługi w utrzymaniu tej pozycji ma Ministerstwo Rolnictwa, które w ramach środków KBN przeznaczonych na działalność ogólnotechniczną od wielu lat dofinansowywało i nadal dofinansowuje publikacje popularyzujące prace badawcze instytutów podlegających resortowi rolnictwa.

To zobowiązywało do ogromnej dbałości o treści merytoryczne pisma, o ich aktualność, a także do wskazywania kierunków rozwoju nauki o żywności oraz gospodarki żywnościowej w kraju i na świecie. Nie bez znaczenia była też komercyjna strona działalności pisma, bowiem od jej efektywności zależy dalszy jego rozwój.

W latach 90. w treści merytorycznej pisma przeważały artykuły wyjaśniające proces transformacji gospodarczej kraju. W artykułach o charakterze organizacyjno-ekonomicznym pokazywano metody i formy przekształceń branży spożywczej ujawniające szanse dla postępu technicznego w warunkach postępującej koncentracji. Ukazały się publikacje wskazujące te technologie i rozwiązania logistyczne, które przyczyniają się do racjonalizacji produkcji i obrotu żywnością, zmniejszenia kosztów, a efekcie do wzrostu konkurencyjności firm.

Proces unowocześniania polskiej gospodarki przybrał znacznego przyspieszenia wraz z podpisaniem układu o stowarzyszeniu z Unią Europejską i rozpoczęciem negocjacji akcesyjnych. W kolejnych latach wydawania pisma tej właśnie problematyce poświęcano sporo miejsca na łamach „Przemysłu Spożywczego", ale nie tylko. W nr 1/2000 wydanym z okazji nowego tysiąclecia w kilku publikacjach informowano o zagrożeniach dla współczesnego świata z powodu niedostatku, jak i nadmiaru żywności, o tendencjach rozwojowych przemysłu spożywczego w trzecim tysiącleciu, a także przyszłości polisacharydów, które mogą stać się surowcami XXI wieku czy osiągnięciach biotechnologii pomocnych w rozwiązywaniu problemów żywieniowych na świecie.

Poruszano również kwestie dotyczące kondycji polskiej nauki, która w okresie reformowania państwa dotkliwie odczuła drastyczne obniżenie środków finansowych na badania naukowe. O kierunkach rozwoju zaplecza naukowo-badawczego resortu rolnictwa pisał w 2001 r. dyr. departamentu dr E. Chyłek z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zagadnienia racjonalnego żywienia i preferencji konsumenckich, omawiane na łamach pisma wskazywały producentom żywności, jakie są aktualne potrzeby konsumentów na różne kategorie produktów. W zeszytach tematycznych pisma poświęconych: surowcom pochodzenia zwierzęcego, roślinnego, bezpieczeństwu żywności, do-

datkom do żywności wprowadzono dział POLSKA – UNIA EUROPEJSKA, w którym w miarę postępujących prac związanych z akcesją Polski do Unii Europejskiej informowano o zmianach prawnych, zwłaszcza prawa żywnościowego i instytucjonalnych niezbędnych do wdrożenia nowych regulacji prawnych. Zeszyty tematyczne umożliwiały kompleksowe przedstawianie zarówno innowacyjnych rozwiązań technicznych proponowanych dla różnych branż spożywczych, jak i analiz ekonomicznych obrazujących miejsce polskiego przemysłu spożywczego wśród krajów UE. Uzupełnieniem tej tematyki były kwestie związane z marketingiem i reklamą produktów spożywczych, a także z ich dystrybucją. Szczególne miejsce w ostatnim dziesięcioleciu wydawania pisma miał dział DODATKI DO ŻYWNOŚCI, w którym znajdowały się informacje o innowacjach technologicznych zmierzających do poprawy jakości produktu, zwiększenia jego trwałości czy atrakcyjności, zmniejszenia kosztów produkcji. Informowano też o stosowaniu dodatków funkcjonalnych i tworzeniu nowej, prozdrowotnej kategorii żywności.

Tematami niezwykle istotnymi okresu przedakcesyjnego były bezpieczeństwo i jakość żywności. Redakcja szczegółowo informowała swoich czytelników o zasadach i konieczności wdrażania systemów jakości, w tym systemu HACCP jako niezbędnego elementu procesu modernizacji zakładów przetwórczych zgodnie ze standardami unijnymi.

W okresie przyspieszonych prac związanych z restrukturyzacją branży spożywczej w 2002 r. nastąpiła zmiana na stanowisku redaktora naczelnego pisma – na miejsce prof. B. Imbsa, powołano mgr D. Chyłek, a zespół redaktorów działowych wzmocnił prof. K. Krygier. W latach 2003-2004. pismo informowało m.in. o bilansie negocjacji Polski o członkostwo w Unii Europejskiej, o funduszach przedakcesyjnych wspierających restrukturyzację przemysłu spożywczego, a także o problemach i sukcesach poszczególnych branż w dostosowaniu swoich zakładów do standardów unijnych. W tym okresie zwraca uwagę zeszyt nr 4/04 wydany z okazji włączenia 1 maja 2004 r. Polski w struktury Unii Europejskiej, w którym omawiano szanse i zagrożenia wynikające z integracji.

W ostatnich latach zespół redakcyjny nieustannie pracował nad wzmocnieniem rangi „Przemysłu Spożywczego" w gronie czasopism naukowo-technicznych, tak by było z równą uwagą czytane przez ludzi nauki, jak i praktyki przemysłowej. Dowodem na to, że zamiary redakcji przynoszą wymierne efekty są liczne konferencje naukowe i techniczne oraz konkursy nad którymi „Przemysł Spożywczy" obejmuje patronaty medialne oraz targi spożywcze, zwłaszcza Polagra Food, w których redakcja uczestniczy od wielu lat jako wystawca i organizator specjalistycznych paneli. Pismo z racji ciekawej treści merytorycznej i wysokiego poziomu edytorskiego znajduje tam uznanie zarówno wśród przedstawicieli przemysłu, jak i nauki. Te właśnie atuty wraz z osiąganiem coraz lepszych wyników ekonomicznych umożliwiają dalszy rozwój „Przemysłu Spożywczego".

Danuta Chyłek

12.3. „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny" – od 50 lat cenna pomoc dla kadr technicznych

Nasze czasopismo – mimo że przeżywało różne etapy ewolucji w zakresie tematyki i poziomu graficznego – pozostało wierne swej naczelnej dewizie – być jak najbliżej branż, dla których zostało powołane, bronić ich interesów i pomagać w rozwiązywaniu problemów, przez dostarczanie takiej informacji, która aktualizuje wiedzę i poszerza jej horyzonty, stymuluje postęp, pomaga rozwijać się firmom i poszczególnym pracownikom. Naszym celem jest, by branże: piwowarska, słodownicza, chmielarska, gorzelnicza, spirytusowa, winiarska, drożdżownicza, sokownicza, napojów bezalkoholowych, wód mineralnych oraz owocowo-warzywna identyfikowały się z pismem, a my – z nimi.

W 2006 r. mija 50 lat od powstania naszego czasopisma, wydawanego najpierw pod tytułem „Przemysł Fermentacyjny". Zostało ono powołane przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego i przez kolegium ówczesnego Ministerstwa Przemysłu Rolnego i Spożywczego, a poprzedzały tę decyzję „naciski oddolne" – wytrwałe starania środowisk inżynierskich z kilku branż przemysłu fermentacyjnego. Czasopismo miało swych prekursorów w okresie międzywojennym w postaci periodyków monobranżowych z branży piwowarskiej i gorzelniczej.

Czasopismo rozwijało się przez te lata stale, wzbogacając się o wyzwania i potrzeby zmieniających się czasów. Już po trzech latach zostało przekształcone z dwumiesięcznika w miesięcznik, ciągle też poszerzała się i dostosowywała do potrzeb praktyki przemysłowej jego treść merytoryczna.

Pod tym względem w rozwoju czasopisma wyróżniają się trzy okresy, podczas których wraz ze zmianami tytułu był modyfikowany jego profil i zakres tematyczny.

„Przemysł Fermentacyjny" 1957–1964

Już od początku wydawania pismo skupiało się na branżach pokrewnych, opartych na procesach fermentacji i wzajemnie powiązanych różnymi procesami technologicznymi i rodzajami linii technologicznych. Były to branże: piwowarska, drożdżownicza, spirytusowa, winiarska. O znakomitym zrozumieniu potrzeb społeczno-rynkowych świadczy fakt włączenia tematyki napojów bezalkoholowych. O ile bowiem inne branże mogły korzystać z ocalałych po II wojnie światowej szczątków literatury fachowej i niewielkiego ocalałego kręgu specjalistów, to przemysł napojów bezalkoholowych zaczynał od zera i od metod rzemieślniczych.

Zasługą redakcji było konsekwentne realizowanie założenia zawartego w deklaracji pierwszego zespołu redakcyjnego: „*Czasopismo stawia sobie za cel udzielenie wszelkiej pomocy swoim czytelnikom w rozwiązywaniu problemów bieżących*". Stąd charakter czasopisma był przez lata odzwierciedleniem połączenia teorii z praktyką. W tym okresie miesięcznik wiele miejsca poświęcał artykułom szkoleniowym dotyczącym doskonalenia procesów technologicznych i postępu technicznego, powiązanego ze wskaźnikami techniczno-ekonomicznymi. Były to tematy dotyczące: zwiększenia wydajności produkcji, oszczędności surowców, zmniejszenia strat produkcyjnych, zagospodarowania odpadów, utylizacji lub unieszkodliwiania ścieków, jakości wyrobów, metod intensywnych,

tak było w 1957 ... **... a tak jest w 2005**

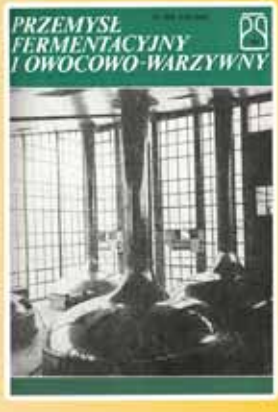

Ewolucja czasopisma

półciągłych i ciągłych oraz racjonalnej gospodarki cieplnej. Właściwie te wszystkie zagadnienia zostały aktualne do dziś. Wiele artykułów wybiegało w przyszłość, np. *Perspektywy rozwoju przemysłu piwowarskiego wPolsce, Stan i tendencje w rozwoju produkcji maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, Automatyzacja procesów w przemyśle fermentacyjnym i owocowo-warzywnym, Czy uruchomić produkcję spirytusu odwodnionego w Polsce?* Ten ostatni artykuł, pióra prof. Kazimierza Jarosza, wyprzedził o ok. 20 lat eksplozję zainteresowania tym zagadnieniem w różnych krajach.

W pierwszych latach wydawania czasopisma udało się pozyskać jako autorów wybitnych pracowników przemysłu, jak i wywodzących się z zaplecza naukowo-technicznego. Oto niektórzy z nich: *Jan Cieślak, Jan Cofała, Władysław Dylkowski, Tadeusz Gołębiewski, Kazimierz Jarosz, Dionizy Krzyżaniak, Stanisław Łabędziński, Stefan Michniewski, Tadeusz Świeżyński, Zygmunt Wasilewski, Paweł Wojcieszak, Tadeusz Wolski, Józef Ziętkiewicz*.

„Przemysł Fermentacyjny i Rolny" 1965–1977

W 1965 r. nastąpiło połączenie czasopisma z periodykiem wydawanym przez b. Ministerstwo Rolnictwa pt. „Przemysł Rolny", co zdecydowało o profilu i zakresie tematycznym miesięcznika, który przybrał tytuł „Przemysł Fermentacyjny i Rolny". Decyzję tę uargumentowano kilkoma przesłankami: zbieżność tematyki, m.in. stosowanie podobnych procesów enzymatycznych, integracja bazy surowcowej z przemysłem przetwórczym, wprowadzenie do rolnictwa przemysłowych form produkcji, w tym wstępnego przygotowania surowców do przetwórstwa. Życie potwierdziło słuszność gospodarczej integracji rolnictwa i przemysłu przetwórczego.

Po fuzji dwóch czasopism do obszaru miesięcznika „Przemysł Fermentacyjny i Rolny" bardzo korzystne było rozszerzenie tematyki o gorzelnictwo rolnicze, liczące wówczas ok. 1000 zakładów, które było z dala od centrów badawczych i zainteresowania myśli naukowej, technicznej i technologicznej. W tym zakresie tematycznym udało się pozyskać takich autorów, jak: *Bolesława Bachmana, Zdzisława Włodarczyka, Kazimierza Jarosza, Bogdana Łączyńskiego, Lecha Solarka, Aleksandra Gregoriusa, Bronisława Ostrowskiego, Stefana Górnego, Mieczysława Skibę, Henryka Szczodrowskiego* i in.

Drugim ważnym skutkiem fuzji było włączenie do miesięcznika problematyki przemysłu owocowo-warzywnego i kwasów spożywczych, tak więc liczba branż „obsługiwanych" przez nasze czasopismo wzrosła do ośmiu. Pozyskano nowych autorów do nowego obszaru tematycznego, wśród nich byli: *Ireneusz Augustynowicz, Jerzy Czuba, Stefan Janikowski, Władysław Krawczyk, Kazimiera Krzysik, Andrzej Miałkowski, Zdzisław Soska, Józef Wilczek, Zofia Kutyna*. Wzrosła w tym czasie liczba autorów reprezentujących środowiska naukowe, m.in. (oprócz niektórych ww.): *Włodzimierz Bednarski, Stanisław Bujak, Jerzy Chełkowski, Zdzisław Ilczuk, Władysław Leśniak, Stanisław Masior, Tadeusz Miśkiewicz, Stefan Poznański, Wiesław Rzędowski, Kazimierz Szebiotko, Jan Załęski, Jerzy Ziobrowski*.

„Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny" od 1978

W latach 70. dojrzewała coraz bardziej ewolucja profilu, obszaru tematycznego i tytułu czasopisma. Było to w dużej mierze wskutek burzliwie rozwijającego się przemysłu owocowo-warzywnego. Wielki rozwój bazy sadowniczej oraz warzywnej spowodował zwiększenie podaży surowców do przetwórstwa, przekraczającej znacznie zdolności przetwórcze przemysłu i dopingował do inwestowania i modernizacji tego przemysłu.

Ponadto jego rozwój stymulował rosnący za granicą popyt na mrożonki i soki owocowe, w tym soki zagęszczone. We wszystkich (ok. 500) zakładach przetwórczych wzrósł popyt na informację naukową, techniczną i technologiczną. Starania o utworzenie odrębnego tytułu nie powiodły się, naturalne więc się stało rozszerzenie tej tematyki, która już wcześniej, ale w trochę węższym zakresie, była obecna na łamach „Przemysłu Fermentacyjnego i Rolnego". Starania redakcji i Rady Programowej miesięcznika wsparło SITSpoż. i jego Sekcja Przemysłu Owocowo-Warzywnego.

Drugim źródłem modyfikacji tematyki czasopisma stał się kryzys społeczno-gospodarczy na przełomie lat 70. i 80. Następstwem tego było: drastyczne zmniejszenie importu technologii oraz maszyn i urządzeń, konieczność aktywizacji krajowej twórczości technicznej w celu zapewnienia ciągłości produkcji i niedopuszczenia do regresu w poziomie techniki i technologii, ograniczenia w dostępie do najnowszej zagranicznej informacji naukowej i technicznej, realizacja reformy gospodarczej. Zespół redakcyjny włączył się do wspierania tych celów w wielu publikacjach. Duży nacisk kładziono także na wspomaganie programów oszczędnościowych surowców, materiałów i energii oraz wspomaganie wynalazczości i racjonalizacji pracowniczej. Rozszerzono publikacje dotyczące krajowej produkcji branżowych maszyn i urządzeń, opublikowano kilkanaście artykułów o różnych aspektach reformy gospodarczej w zastosowaniu do branż fermentacyjnych i przemysłu owocowo-warzywnego.

Ewolucja miesięcznika po zmianie ustroju społeczno-gospodarczego

Przejście na zasady gospodarki wolnorynkowej spowodowało rewolucyjne zmiany dostosowawcze w obszarze przemysłu rolno-spożywczego, w którym jedne firmy przypłaciły bankructwem, a inne ulegały przekształceniom – restrukturyzacji, prywatyzacji, a następnie konsolidacji mniejszych zakładów w większe, zgodnie z postępującą w świecie globalizacją. Na łamach PFiOW ukazało się wiele artykułów wyjaśniających sens i znaczenie przemian, a także ich skutki, czasami bolesne dla załóg pracowniczych – na szczególną uwagę zasługują artykuły *prof. Romana Urbana, dr Bożeny Noseckiej* i innych pracowników Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Sięgnęliśmy wówczas po różnorodne środki wyrazu, częściej po formę wywiadu, czy reportażu z przekształcanych zakładów, a także sondy wśród menedżerów komentujących sytuację branży, zagrożenia i szanse z tytułu akcesji do UE, a także po artykuły publicystyczne. Pismo nasze stało się trybuną wymiany poglądów i doświadczeń dla przedstawicieli zakładów, szczególnie przed akcesją do UE.

Komentowaliśmy na łamach (najczęściej krytycznie) skutki polityki państwa wobec branż – np. ciągłe podwyższanie podatku akcyzowego dla wszystkich sektorów alkoholi, co spowodowało degradację zwłaszcza branży spirytusowej i winiarskiej. Pisaliśmy alarmujące artykuły o zagrożeniu bankructwem dla większości gorzelni (z 1000 przetrwało tylko ok. 300), stając zawsze po stronie branży i przedstawiając całościową koncepcję rozwoju rolnictwa i przemysłu przetwórczego. Podkreślaliśmy konieczność zagospodarowania nadwyżek surowca i wykorzystania wielkiego polskiego potencjału tkwiącego w rolnictwie i sadownictwie i przewagi jakościowej (mniejsza chemizacja upraw) płodów naszej ziemi nad surowcami z zachodniej Europy.

Włączaliśmy się do walki o wyważoną ustawę o biopaliwach, kontynuując temat rozpoczęty przed wieloma laty przez *prof. K. Jarosza*, przedstawiając korzyści dla rolnictwa i gospodarki z tego tytułu.

Redakcja wspierała mocno starania branż o uzyskanie porównywalnych z unijnymi warunków działania dla polskich firm (np. wspieraliśmy KUPSiNB o zmniejszenie cła na soki zagęszczone z owoców importowanych do poziomu obowiązującego w UE, co udało się uzyskać w kilku kolejnych latach).

Wiele miejsca poświęciliśmy na przygotowanie firm do akcesji do UE i konkurencji na Wspólnym Rynku, szczególnie w aspekcie wdrożenia systemów jakościowych (zwłaszcza HACCP), harmonizacji prawa wspólnotowego z krajowym, konsekwencji dla przedsiębiorstw wprowadzania wielu nowelizacji ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia. W tym celu zapoczątkowaliśmy cykl „*Widziane z Wiejskiej*". Przedstawialiśmy zasady i wdrożenie systemu samokontroli jakości na przykładzie branży sokowniczej, który został wdrożony jeszcze przed akcesją. Jednym z najbardziej płodnych autorów z tej branży jest naukowiec o niekwestionowanym autorytecie *prof. Witold Płocharski*.

Pisaliśmy także dużo o programie SAPARD i innych programach pomocowych, umożliwiających wsparcie inwestycji, szczególnie w sektorze MSP, prezentowaliśmy beneficjentów tych programów.

Dużo miejsca zajęły sprawy ochrony środowiska, w związku z ustawami o obowiązkach przedsiębiorców w tym zakresie i o odpadach. Prezentujemy działania proekologiczne, skutki – w aspekcie technicznym, organizacyjnym i finansowym – kolejnych nowelizacji tych ustaw.

Czasopismo wraz z otwarciem granic otworzyło się szeroko na świat – ukazywały się reportaże z najważniejszych branżowych imprez targowych w Europie, a także międzynarodowych konferencji (kongresów chmielarskich, piwowarskich, sokowniczych). Pozyskaliśmy zagranicznych autorów, współpracujących ze stowarzyszeniami branżowymi, jak: *Martin Greeve, Jan Hermans, Kees Cools, Gerard Post, Gert Erhardt, Andrea Conti*.

Przedstawiając, w postaci licznych artykułów promocyjnych, najnowocześniejsze zagraniczne rozwiązania techniczne i technologiczne, dzięki wprowadzeniu których wiele naszych firm jest na poziomie światowym, nie zapominaliśmy o dorobku i ofercie krajowej myśli technicznej, a także krytykowaliśmy politykę państwa, ograniczającą stale środki na rozwój badań i placówek naukowo-badawczych w Polsce.

Starając się być uważnym recenzentem życia gospodarczego w obszarze gospodarki żywnościowej wiele miejsca poświęciliśmy pozytywnym przykładom – pokazując firmy dbające o jakość produktów, zdobywające certyfikaty HACCP i ISO, medale i nagrody na najbardziej prestiżowych konkursach i targach.

W celu przybliżenia czytelnikom problematyki zdobywania rynku uruchomiliśmy dział ***Marketing 2000*** (autor *Adam Bogacz*), który w kilkunastu odcinkach przybliżał teorię i podawał liczne praktyczne przykłady z tej dziedziny.

Działalność dodatkowa redakcji – poradniki i wkładki

Już w latach 60. (1965) redakcja rozpoczęła wydawanie dodatkowych pomocy podnoszących kwalifikacje pracowników – pierwszy z nich nosił tytuł Poradnik Producenta Wód Gazowanych. W latach 80. zespół redakcyjny opracował i wydał jako dodatki do czasopisma: *Poradnik Piwowara*, *Poradnik Technologa Drożdży* i *Poradnik Gorzelnika*, które wypełniły dotkliwą lukę w krajowej literaturze fachowej dla praktyków. W 1988 r. nakładem naszej redakcji ukazał się *Czterojęzyczny słownik fachowy z dziedziny piwowarsko-słodowniczej*.

Wydaliśmy także, w latach 90., *Monografię przemysłu spirytusowego w Polsce* w 2 częściach, a także podręcznik *Technologia winiarstwa owocowego i gronowego* (autorzy: *prof. W. Wzorek, prof. E. Pogorzelski*), w formie wkładki do PFiOW (38 odcinków), a niedługo potem jego wersję uzupełnioną i zaktualizowaną. Podręcznik ten był pierwszą publikacją od lat 50. w Polsce poświęconą winiarstwu.

W 2001 r. opracowaliśmy publikację *Browary w Polsce. Who is who?* mającą na celu przedstawienie zmian konsolidacyjnych, które zaszły w polskim piwowarstwie na tle tendencji na światowym rynku piwa, zaprezentowanie wizerunku poszczególnych browarów, osób zarządzających nimi, głównych marek piwa oraz oferty firm, dzięki którym polskie piwowarstwo osiągnęło wyżyny techniki i technologii.

Od 1995 r. do 2001 r. wydawaliśmy stałą kolorową wkładkę pod tytułem ***Alkohole... i nie tylko***, który później został zmieniony na ***Napoje...i nie tylko***, lżejszą w formie i treści od zasadniczej części PFiOW, przeznaczoną dla działów handlowych zakładów, super- i hipermarketów oraz dla hurtowni spożywczych. Była to odpowiedź redakcji na pojawiające się na rynku nowe tytuły prasowe, adresowane do tego samego kręgu odbiorców co „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny", a nakierowane bardziej na treści handlowe i rynkowe.

Działalność organizatorska redakcji

Oprócz wydawania miesięcznika i dodatkowych publikacji aktywność redakcji przejawiała się także w organizowaniu ***spotkań panelowych*** podczas targów POLAGRA Food, których liczba w latach 2000–2005 wyniosła 9. Były one organizowane wspólnie z branżowymi stowarzyszeniami: Krajową Unią Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych, Krajową Radą Winiarstwa i Miodosytnictwa oraz Krajową Radą Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw. Tematyka tych konferencji dotyczyła zawsze najbardziej aktualnych tematów branży, co zapewniało dużą frekwencję i gorące dyskusje uczestników. Służyły one także umacnianiu więzi naszego miesięcznika z branżami, którym pismo służy oraz pozycji rynkowej PFiOW.

Redakcja organizowała także wspólnie ze stowarzyszeniami konferencje prasowe i zjazdy, mające na celu popularyzowanie działalności stowarzyszeń i ich działań.

Miesięcznik PFiOW uczestniczy aktywnie w najważniejszych targach branżowych, często z własnym stoiskiem (POLAGRA, EuroLab, AGF i in.) i międzynarodowych (SIAL w Paryżu, Gruene Woche w Berlinie, BRAU w Norymberdze, SALIMA w Brnie, Vinitaly w Weronie, Macfruit w Cesenie, Intervitis Interfructa w Stuttgarcie). PFiOW jest obecny na targach międzynarodowych na stoiskach światowej prasy fachowej (na BRAU, DRINKTEC, ANUGA).

Współpraca ze Stowarzyszeniem SITSpoż.

„Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny" od początku swego istnienia wiele miejsca poświęcał roli i znaczeniu poszczególnych ogniw SITSpoż. dla wprowadzania postępu technicznego i technologicznego w zakładach, doskonalenia zawodowego inżynierów i techników, organizowania poszczególnych środowisk wokół branżowych rad. Redakcja nasza współpracowała i współpracuje ściśle z większością z nich. Są to: Krajowa Rada Przetwórstwa Spirytusowego, Krajowa Rada Gorzelnictwa i Produkcji Biopaliw, Krajowa Rada Winiarstwa i Miodosytnictwa, Krajowa Rada Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw, Krajowa Unia Producentów Soków

i Napojów Bezalkoholowych (obecnie Krajowa Unia Producentów Soków, działająca samodzielnie), Krajowa Rada Drożdżownictwa (istniejąca do 2005 r.).

Nasz miesięcznik, chcąc być pismem obiektywnym dla całości branż, współpracuje także z organizacjami nie należącymi do SITSpoż., pokazując cenne inicjatywy, mające na celu wzmocnienie czy skonsolidowanie branż, ciekawe konferencje czy różne podejmowane przez nich akcje.

Miesięcznik „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny" w uznaniu zaangażowania dla branż fermentacyjnych, napojowych i owocowo-warzywnej został nagrodzony kilkakrotnie Laurem SITSpoż. „Krajowy Produkt Przyszłością Polski" oraz medalami i dyplomami branżowymi, przyznanymi przez organizacje branżowe grupujące środowiska przedsiębiorców.

Historię tworzą ludzie...

Te wszystkie wymienione inicjatywy i przedsięwzięcia redakcji PFiOW nie byłyby możliwe, gdyby nie ofiarna i zaangażowana praca zespołu redakcyjnego, wspieranego przez Radę Programową.

W ciągu 50 lat dorobek czasopisma tworzyli:

– REDAKTORZY NACZELNI: *Kazimierz Kasiński* (1957–1969), *Zbigniew Ziółkowski* (1969–1987), *Magdalena Mart* (1987–1989), *Maria Joanna Przegalińska* (od 1990 r.)
– ZASTĘPCY REDAKTORA NACZELNEGO: *Magdalena Mart* (1982–86), *Jolanta Bortkun* (1996–2005), *Anna Karwowska* (od 2005)
– SEKRETARZE REDAKCJI: *Alina Skonieczna, Alina Kwiatkowska, Wanda Doczkał, Zofia Kryńska, Anna Słomczyńska, Urszula Walczak, Maria J. Przegalińska, Maryla Niewińska* (od 1990).

Najbardziej zasłużeni REDAKTORZY DZIAŁOWI: *Bogdan Łączyński, Łucja Dubiel, Anna Konczewska, Eugeniusz Rembowski, Witold Falcman*.

Przewodniczący RADY PROGRAMOWEJ: *prof. Bolesław Bachman* (1965–1978), *prof. Tadeusz Gołębiewski* (1979–1991), *prof. Adolf Horubała* (1991–2003), *prof. Roman Grzybowski* (od 2003).

Miesięcznik nasz jest wydawany przez Wydawnictwo SIGMA-NOT Sp. z o.o. i dostępny tylko w prenumeracie.

Maria Joanna Przegalińska

12.3. „GOSPODARKA MIĘSNA” 57 lat w służbie branży mięsnej

„Gospodarka Mięsna”, profesjonalne czasopismo branży mięsnej, porusza tematykę interesującą pracowników branży oraz instytucji współpracujących na rynku mięsnym. Zamieszczamy artykuły techniczno-technologiczne i ekonomiczno-surowcowe. Ponadto w bogatym serwisie informacyjnym donosimy o najnowszych wydarzeniach w branży mięsnej oraz przekazujemy doświadczenia zagraniczne. Publikujemy też liczne ogłoszenia firm krajowych i zagranicznych, oferujących swoje towary i usługi zakładom mięsnym wszystkich typów i wielkości. Czasopismo jest miesięcznikiem rozprowadzanym poprzez prenumeratę. Naszymi czytelnikami są przede wszystkim producenci, handlowcy, naukowcy, studenci i uczniowie. „Gospodarka Mięsna” jest wydawana przez Wydawnictwo SIGMA-NOT jako organ Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego oraz jego Sekcji Przemysłu Mięsnego.

W lipcu 1949 roku ukazał się pierwszy numer „Gospodarki Mięsnej”, kontynuatorki przedwojennego „Przeglądu Mięsnego”, czasopisma fachowego, które w szybkim czasie stało się formą samoedukacji i doskonalenia zawodowego pracowników branży mięsnej.

GOSPODARKA
mięsna
MIESIĘCZNIK
ROK I WARSZAWA, LIPIEC – SIERPIEŃ 1949 NR 1–2

Według zamierzeń „Gospodarka Mięsna” miała stanowić bezpośredni, ale pozaadministracyjny przekaz załogom branży mięsnej nowoczesnych myśli i rozwiązań z dziedziny techniki i technologii produkcji, nauki o mięsie i jego roli w racjonalnym żywieniu, wiadomości z zakresu naukowych metod zarządzania i organizacji procesów produkcyjnych. Czasopismo miało wyjaśniać Czytelnikom cele i zadania branży mięsnej oraz popularyzować nowoczesne i nowatorskie metody działania i środki techniczne służące osiąganiu tych celów.

Przez ponad pięćdziesiąt minionych lat „Gospodarka Mięsna” obok drogi rozwoju branży przecierała własną, równoległą i coraz bardziej wyrazistą ścieżkę. Można zaryzykować twierdzenie, że w kluczowych momentach organizowania, unowocześniania i przyspieszania rozwoju branży czasopismo w całości podporządkowywało swoje łamy jej węzłowym problemom: od bardzo popularnej w latach czterdziestych „Akcji H”, dotyczącej odbudowy pogłowia zwierząt rzeźnych zdziesiątkowanego w czasie okupacji,

GOSPODARKA Mięsna GM

Profesjonalne czasopismo branży mięsnej z ponad pięćdziesięcioletnią tradycją, poruszające tematykę interesującą właścicieli i pracowników zakładów mięsnych oraz instytucji współpracujących na rynku mięsnym.

Piszemy w nim na temat:

- planów rozwojowych branży mięsnej w Polsce,
- nowości krajowych i zagranicznych z zakresu technologii, techniki i ekonomii,
- możliwości zakupu maszyn, urządzeń i przypraw,
- wydarzeń związanych z życiem branży /targi, wystawy, sympozja, konkursy/,
- działalności stowarzyszeń i związków branżowych.

Zapraszamy do współpracy !
Redakcja „Gospodarka Mięsna”
ul. Rakowiecka 36 p. 13B
02-532 Warszawa
tel./fax: 0-22 606 36 16
tel.: 0-22 646 68 41, 606 36 27
e-mail: gospodarkamiesna@sigma-not.pl

Zapraszamy do prenumeraty i zamieszczania reklam.

Zainteresowanym prześlemy egzemplarz okazowy, warunki prenumeraty i warunki zamieszczania reklam.

poprzez przebudowę rzeźni komunalnych, mechanizację procesów produkcyjnych, organizacyjno-techniczną rekonstrukcję branży, budowę kombinatów mięsnych, rozwój tuczu przemysłowego, higienę produkcji, poprawę jej jakości, rozwój nauki o mięsie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadr, aż po ostatnie przemiany własnościowe w branży i jej zadania w nowym systemie gospodarczo-społecznym. Wszystkie te problemy znajdowały i znajdują odbicie w naszym czasopiśmie, które działa i rozwija się razem z branżą mięsną.

Zawsze staraliśmy się, aby pod względem treści i formy artykuły stanowiły łatwo przyswajalny materiał dla Czytelników. Staraliśmy się również, aby „Gospodarka Mięsna" oddawała w miarę wiernie wszystko to co dzieje się w branży mięsnej, aby na podstawie lektury czasopisma można było wyrobić sobie opinię czym ta branża żyje. Temu celowi służą oprócz działów artykułowych bardzo rozbudowane działy informacyjne i stosowanie różnorodnych form dziennikarskich od notatki, poprzez sprawozdanie z imprezy, relację z wizyty w zakładzie, reportaż, wywiad itp. Opinie Czytelników wskazują, że cel ten osiągnęliśmy.

Przypominając czas przeszły można dziś ustalić, że lata 1949–1960 czasopismo przeznaczyło na popularyzowanie i wyjaśnianie praktykom materiałów dotyczących założeń programowych branży, zinterpretowanych i rozwiniętych przez wskazywanie praktycznych rozwiązań, tak bardzo przydatnych w pracy młodych i mało wówczas doświadczonych kadr. W tym czasie „Gospodarka Mięsna" omawiała między innymi:
– wybrane zagadnienia technologii przetwórstwa,
– sprawy higieny mięsa i jego przetworów oraz podstawowe elementy tzw. łańcucha chłodniczego,
– techniczne i organizacyjne aspekty przebudowy usługowych rzeźni komunalnych na zakłady przemysłowe oraz problematykę mechanizacji i umaszynowienia procesów produkcyjnych,
– zagadnienia wzrostu hodowli, kierunki tuczu przemysłowego trzody chlewnej i opasu bydła oraz technikę skupu i obrotu żywcem,
– zasady polityki cen, planowania i organizacji, metodyki rachunku ekonomicznego, analizy gospodarczej oraz wstęp do szeroko zakrojonego pojęcia normalizacji,
– naukę o racjonalnym żywieniu i jej wpływ na zmianę technologii wytwarzania w przemyśle, warunki poprawnego przechowalnictwa, obrotu i dystrybucji produktów mięsnych.

Lata, o których mowa, stanowią okres, w którym budowane były podstawy uprzemysłowienia branży. Pod wpływem codziennej działalności załóg, inspirowanej i wspieranej przez nowatorską myśl naukową, w organizacji przemysłu narastały równolegle dwa trendy rozwojowe. Jeden z nich – ilościowy, wymierny i łatwy do zarejestrowania, oparty na corocznym wzroście produkcji globalnej przemysłu, wzbogacanej i unowocześnianej coraz bardziej zróżnicowanym asortymentem wyrobów na eksport i rynek. Drugi – jakościowy, znajdujący swój również wymierny wyraz w przebudowie na model przemysłowy starego zaplecza technicznego, modernizowanego w zachowanych z okresu przedwojennego murach rzeźni komunalnych i większych przetwórni rzemieślniczych, do których wprowadzano umaszynowienie oraz technologiczne rygory wytwórczości przemysłowej.

W połowie lat sześćdziesiątych rozpoczęto w przemyśle przygotowania mające na celu organizacyjno-techniczną rekonstrukcję branży mięsnej. Rekonstrukcja przez komplek-

sową przebudowę istniejącej organizacji, zarządzania, wyposażenia technicznego oraz stosowanych technologii prowadziła do uzyskiwania nowych optymalnych i efektywniejszych warunków i rezultatów działalności gospodarczej branży. Do wykonania takiego zadania niezbędne są dwa czynniki: odpowiednie środki inwestycyjne oraz przemyślany i zbudowany na podstawie dokładnej znajomości stanu wyjściowego program, nakreślający obszar, kierunki, zakres, tempo i konkretne zadania przebudowy technicznej (modernizacja, inwestycje), wiodący do osiągnięcia poziomu techniczno-organizacyjnego postulowanego jako optymalny.

W celu opracowania programu, niezależnie od posiadanej w Centrali Przemysłu Mięsnego komórki centralnej oraz zaplecza naukowo-badawczego (Instytut Przemysłu Mięsnego), konieczna stała się organizacja i rozbudowa służb ekonomicznych, dysponujących określonymi kwalifikacjami teoretycznymi oraz wzmocnienie czynnych służb techniczno-technologicznych o kadry mające oprócz doświadczenia produkcyjno-eksploatacyjnego i wyższego wykształcenia inżynierskiego, również horyzonty ekonomiczne. Taki zespół ludzi, zgrupowany na szczeblach przedsiębiorstw terenowych, był w stanie wykonać z pożytkiem rozległe prace monograficzne, stanowiące poznawczy materiał wyjściowy do programu, jak również opracować zasadne wnioski szczegółowe do kompleksowego programu rekonstrukcji organizacyjno-technicznej branży mięsnej jako całości.

Pojawił się zatem po raz wtóry z całą ostrością problem rozbudowy i podniesienia kwalifikacji kadr przemysłu. W jego rozwiązywaniu dużej pomocy dydaktycznej udzieliły: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego oraz czasopismo „Gospodarka Mięsna", podporządkowując swoje szpalty metodologicznym i merytorycznym problemom rekonstrukcji branży.

Czasopismo drukuje w tym czasie artykuły o naukowej organizacji zarządzania, o planowaniu i prognozowaniu perspektywicznym, o metodach analizy gospodarczej, rachunku ekonomicznym, podstawach informatyki oraz inicjuje wyspecjalizowany dział doniesień naukowo-badawczych z zakresu technologii i techniki. Pod względem zawartości treści i formy dydaktycznej artykuły te stanowiły łatwo przyswajalny materiał dla zakładowych ekonomistów, inżynierów i techników.

Opracowany w drugiej połowie lat sześćdziesiątych program ułatwił celowe wykorzystanie dużych nakładów inwestycyjnych przyznanych w latach siedemdziesiątych na rozbudowę i unowocześnienie przemysłu mięsnego. Do realizacji nakreślonej w 1970 roku nowej linii gospodarczej formułującej zadanie przyspieszenia rozwoju rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, załogi przemysłu mięsnego przystępowały uzbrojone w duży zasób własnych praktycznych doświadczeń oraz podbudowane wiedzą teoretyczną, tak szeroko przekazywaną również na łamach czasopisma.

Bardzo szeroko rozumiana problematyka tych skomplikowanych i występujących w dużej skali procesów gospodarczych znalazła na łamach „Gospodarki Mięsnej" licznych i kompetentnych autorów, wywodzących się z praktyków, zatrudnionych w aparacie przemysłu, jak również ludzi nauki, wybitnych specjalistów nowego pokolenia.

Wszystkie stojące przed przemysłem mięsnym nowe problemy techniczne, technologiczne i ekonomiczne wymusiły konieczność częstszego i pogłębionego analizowania przyczyn i skutków zmian występujących w latach osiemdziesiątych. Zaistniała zatem potrzeba znalezienia nowego podejścia ukazującego realną szansę, zapewnienia optymalnych w obecnych warunkach metod działania produkcyjnego, uwzględniającego

równolegle konieczność zachowania sprawności technicznej i przeciwdziałania dekapitalizacji majątku produkcyjnego.

Do opracowania tej problematyki włączyło się aktywnie czasopismo, organizując do autorskiego współudziału bardzo szerokie kręgi praktyków przemysłu mięsnego oraz ludzi nauki. Niezależnie od tej formy, redakcja przejawiła wiele własnych nowych inicjatyw. Zapoczątkował je artykuł redakcyjny „O lepszą gospodarkę mięsną", ogłoszony w numerze 1/80. Dziś z perspektywy czasu, który od jego zredagowania i ogłoszenia upłynął, jest on nadal trafną, aktualną i inspirującą oceną nowej sytuacji gospodarczo-produkcyjnej w naszym przemyśle. Przedstawia listę problemów długofalowych i zadań bieżących, których rozwiązywanie – niezależnie od strategicznych decyzji podejmowanych poza przemysłem – wymagać będzie od załóg rzetelnej i wykwalifikowanej pracy oraz inwencji i trafnego doboru przez kierownictwa zakładów nowych środków i metod działania. Autorzy zwracają się do czytelników pisma o przemyślenie zaprezentowanej problematyki, podkreślając potrzebę „burzy mózgów". Umotywowany apel „Gospodarki Mięsnej" wpłynął inspirująco na czytelników i autorów, przynosząc w odpowiedzi wiele znaczących głosów i propozycji, publikowanych w czasopiśmie pod wywoławczym tytułem „O lepszą gospodarkę mięsną".

Zapoczątkowane w latach osiemdziesiątych wywiady z cyklu „Rozmawiamy z…" kontynuowane są już ponad dwadzieścia lat. Przedstawiane są w nich aktualne problemy zakładów mięsnych różnych wielkości i różnych typów własności.

W ostatnich latach, po zmianie systemu polityczno-gospodarczego, redakcja poświęcała wiele miejsca prywatyzacji zakładów mięsnych i ich przystosowaniu do wymagań Unii Europejskiej. Jest to temat ogromny i tylko go sygnalizuję licząc, że tego typu artykuły pozostały w pamięci naszych czytelników i nie trzeba ich przypominać.

Od samego początku „Gospodarka Mięsna" poświęcała na swoich łamach wiele miejsca działalności Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego oraz jego Sekcji Przemysłu Mięsnego. Członkowie redakcji Zdzisław Jabłoński i Krzysztof Łękawski przez wiele kadencji byli w Zarządzie Sekcji, a nawet jej przewodniczyli. Wspomnijmy jeszcze, że po 1989 roku powstały dwie organizacje branżowe: Związek „Polskie Mięso" oraz Stowarzyszenie Rzeźników i Wędliniarzy Rzeczpospolitej Polskiej. Z organizacjami tymi „Gospodarka Mięsna" bardzo ściśle współpracuje. W tym miejscu nie można nie wspomnieć o ścisłej współpracy z ówczesną firmą PEK-POL, której prezes Jerzy Grudziński udzielał redakcji dużej pomocy, w tym również finansowej, w tak trudnym okresie przekształcania się „Gospodarki Mięsnej" na początku lat dziewięćdziesiątych w jednostkę samofinansującą się.

Oprócz działalności publicystycznej wykazujemy się również działalnością organizatorską. Jesteśmy organizatorami, przy współudziale Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego i jego Sekcji Przemysłu Mięsnego, dorocznego konkursu dla uczniów średnich szkół zawodowych o specjalności technologia mięsa. Konkurs prowadzony jest przez nas już od 42 lat i zdobył sobie bardzo dużą popularność w szkołach i w branży, gdyż przebiega on pod hasłem sprawdzenia jak szkoły przygotowują swoich absolwentów do pracy w przemyśle mięsnym. Finał konkursu składa się z testu pisemnego, zajęć praktycznych i odpowiedzi ustnych, a finaliści oprócz nagród uzyskują wstęp na wyższą uczelnię, na wybrane kierunkowe wydziały, bez egzaminów. Konkurs nie mógłby być kontynuowany, gdyby nie hojni sponsorzy, do których należą różnorodne zakłady branży mięsnej i firmy pracujące na rzecz tej branży.

Od kilku lat redakcja ma swoje stoisko na Targach „Polagra" w Poznaniu, w czasie których w ramach Forum Rzeźników i Wędliniarzy organizuje panelowe dyskusje redakcyjne na najbardziej aktualne tematy branży mięsnej. Ponadto redakcja organizuje i prowadzi liczne sympozja i konferencje prasowe.

Z kronikarskiego obowiązku odnotujmy, że od 1949 roku wydawcą „Gospodarki Mięsnej" były Polskie Wydawnictwa Gospodarcze, w latach 1955–1969 Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego, a od 1969 do chwili obecnej Wydawnictwo SIGMA-NOT (poprzednia nazwa Wydawnictwa Czasopism Technicznych NOT). Natomiast przewodniczącymi Rady Programowej byli: Zygmunt Żyliński (1949–1955), Marian Kamienny (1955–1957), Stefan Koeppe (1957–1969), Bohdan Jarema (1969–1971), Stanisław Wasilewski (1971–1973), Mieczysław Janicki (1973–1990), Roman Urban (od 1990).

Jeden z organizatorów naszego czasopisma, nieżyjący już niestety, Bohdan Jarema dzierży chyba światowy rekord w prasie fachowej, gdyż ponad pięćdziesiąt lat, od pierwszego numeru „Gospodarki Mięsnej", jego nazwisko widniało w stopce redakcyjnej jako członka Rady Programowej, której w ostatnich latach życia był Honorowym Przewodniczącym.

Redakcję prowadziło pięciu redaktorów naczelnych: Paweł Bojarski (1949–1953), Paweł Szarski (1953–1956), Jan Hattowski (1956–1966), Krzysztof Łękawski (1966–2003) i Małgorzata Witek (od 2003). Natomiast sekretarzami redakcji były: Maria Lisowska (1949–1963), Halina Lissowska (1963–1993), Małgorzata Witek (1993–1994) i Jolanta Wilczak (od 1994). Najstarszym stażem pracownikiem redakcji jest od 1960 roku Zdzisław Jabłoński – ryczałtowy kierownik działu techniczno-technologicznego, a najstarszym stażem autorem jest Profesor Wincenty Pezacki, który licząc od pierwszego numeru opublikował w „Gospodarce Mięsnej" ponad 200 artykułów i jest nadal naszym czynnym współpracownikiem mimo ukończonych dziewięćdziesięciu lat.

Redakcja przez minione dziesięciolecia otrzymała liczne wyrazy uznania w postaci różnorodnych odznaczeń. Wspomnijmy tylko ostatnie: Srebrny As, Krajowy Produkt Przyszłością Polski, Medal Stowarzyszenia Rzeźników i Wędliniarzy Rzeczpospolitej Polskiej oraz Medal „Za Zasługi dla Rzemiosła Polskiego".

Krzysztof Łękawski

12.5. „Przegląd Zbożowo – Młynarski” i prasa młynarska w 60-leciu SITSpoż.

Pierwsze branżowe czasopismo techniczne pt.: „*Gazeta Młynarska*” powstało 10 maja 1886 r. w Krakowie. Jego kontynuatorem jest dziś „*Przegląd Zbożowo-Młynarski*”, pismo Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego, wydawane przez Wydawnictwa Książek i Czasopism Technicznych Sigma NOT w Warszawie. Tak więc prasa młynarska liczy już sobie 120 lat, co między innymi świadczy o randze i tradycji młynarstwa w historii gospodarczej kraju.

Poniżej przedstawia się skróconą historię młynarskiej prasy w okresie powojennym:

– 1 maja 1947 r. wyszedł w Poznaniu miesięcznik „*Młynarstwo*” wydawany przez Związek Gospodarczy Spółdzielni Społem RP,
– w kwietniu 1949 r. Polskie Zakłady Zbożowe zaczęły wydawać „*Przegląd Zbożowo-Młynarski*” (pismo o tej nazwie wychodziło tylko jeden rok),

przegląd ZBOŻOWO MŁYNARSKI

Cereal and Milling Review

Adres Redakcji: 02-532 Warszawa, ul. Rakowiecka 36, pok. 258
tel. 0-22 606 38 64, tel./fax 0-22 849 92 51, tel. kom. 0-601 34 55 11
e-mail: pzmlyn@post.pl

Stałe czytelnictwo "Przeglądu Zbożowo-Młynarskiego" (miesięcznika wydawanego przez Wydawnictwo SIGMA-NOT) pozwala uzupełnić wiedzę w zakresie:

- ***jakości zbożowych surowców mącznych,***
- ***jakości zbóż krajowych oraz importowanych (zwłaszcza pszenicy i żyta),***
- ***wymagań jakościowych dla zbóż i ich przetworów w celu optymalizacji procesu produkcji pieczywa chlebowego i cukierniczego,***
- ***rynku zbóż i ich przetworów oraz oferowanego asortymentu mąki w kraju i na świecie,***
- ***struktury organizacyjnej przetwórstwa zbóż na świecie,***
- ***wyposażenia laboratoriów i stosowanych w nich metod oceny jakości zbóż i ich przetworów (w tym również mąki i ciasta),***
- ***aktualnych przepisów normalizacyjnych,***
- ***poradnictwo fachowe z zakresu techniki i technologii przetwórstwa zbóż i prowadzenia zakładów w dostosowaniu do przepisów unijnych (w tym HACCP, GMP).***

Zachęcamy do prenumeraty!

Zamówień na prenumeratę można dokonać na ogólnie dostępnych blankietach pocztowych (przekazy pieniężne) lub w banku (polecenie przelewu) na konto:
53 1060 0076 0000 4282 1000 0012 *Wydawnictwo SIGMA-NOT Spółka z o.o.*
ul. Ratuszowa 11, 00-950 Warszawa, skr. poczt. 1004,
lub na stronach internetowych - http:// www.sigma-not.pl,
e-mail: kolportaz@sigma-not.pl,
lub zawierając umowę prenumeraty ciągłej (10% rabatu).
Dodatkowe informacje można uzyskać pod numerami telefonu:
tel. 0-22 840 30 86, 0-22 840 35 89 lub w redakcji: tel. 0-22 606 38 64.

– w latach 1950–56 wychodziła „*Gospodarka Zbożowa*" wydawana przez Polskie Wydawnictwa Gospodarcze w Warszawie,
– w 1957 roku wznowiono wydawanie „*Przeglądu Zbożowo-Młynarskiego*" jako kontynuację pisma z 1949 r.
– od 1957 r., czyli od chwili wznowienia „*Przeglądu Zbożowo-Młynarskiego*" do chwili obecnej jego szata graficzna zmieniała się.

Redaktorzy naczelni powojennej prasy młynarskiej to:

- „*Młynarstwo*" – inż. Marian NOWICKI – w 1947 r.,
- „*Przegląd Zbożowo-Młynarski*" – L. WERNIC – w 1948 r.,
- „*Gospodarka Zbożowa*" – inż. Tadeusz JAWORSKI – od 1952 r.
- „*Przegląd Zbożowo-Młynarski*" – inż. Anatol HANFTWURCEL – od 1959 do 1971,
- „*Przegląd Zbożowo-Młynarski*" –inż. Andrzej GŁADKOWSKI – od 1971 do 1991,
- „*Przegląd Zbożowo-Młynarski*" – mgr inż. Magdalena MART – od 1991 do 1992,
- od 1992 do chwili obecnej redaktorem naczelnym „*Przeglądu Zbożowo-Młynarskiego*" jest dr inż. Roman JURGA. W zespole redakcyjnym pracują ponadto: mgr Małgorzata KAMINSKA – zastępca redaktora naczelnego i sekretarz redakcji – Irena KARBOWIAK.

Przewodniczący Rady Programowej to:

W. Klimaszewski (1972–1973), K. Nowakowski (1974–1992), B. Judziński (od 1992).

Obecnie mimo znacznie zmienionych objętości i treści merytorycznych „*Przegląd Zbożowo-Młynarski*" jest kontynuatorem 120 -letniej tradycji piśmiennictwa młynarskiego. Na jego łamach Czytelnicy mogą znaleźć następujące informacje:

– nowości i propozycje wdrożeniowe z zakresu techniki i technologii przemiału żyta i pszenicy oraz przechowalnictwa zbóż, przerobu zbóż na kaszę i płatki oraz z zakresu wytwarzania pasz na bazie surowców zbożowych,
– nowości w zakresie produkcji makaronów oraz wyrobów ekstrudowanych – przekąskowych (snack) i śniadaniowych (breakfast cereals),
– informacje ekonomiczno-marketingowe z zakresu rynku zbożowego i przetwórstwa zbóż w kraju i na świecie,
– oferty różnych firm z kraju i ze świata, dotyczące budowy młynów, kaszarni, płatkarni, wytwórni pasz, makaronów oraz oferty dotyczące konkretnych maszyn dla tych zakładów,
– przepisy prawne i normalizacyjne,
– aktualności i prognozy rynku zbożowego z kraju i ze świata,
– streszczenia prac naukowo-badawczych liczących się w kraju ośrodków naukowych.

Jako redaktor naczelny „*Przeglądu Zbożowo-Młynarskiego*" jestem przekonany, że jego treści merytoryczne kształtują stan i rozwój techniczny i technologiczny przetwórstwa zbóż w kraju. Z badań ankietowych wynika, że pismo cieszy się dużym uznaniem Czytelników i dobrze służy pomocą w: samokształceniu kierowanym kadry zatrudnionej w firmach zbożowo-młynarskich, paszowych i makaronowych oraz uczniom, studentom i wykładowcom szkół i uczelni. Na łamach tego miesięcznika drukowane są również wszystkie ważne informacje i komunikaty z życia Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego NOT. Treści dydaktyczne, wdrożeniowe i upowszechnieniowe w zakresie postępu techniczno-technologicznego i ekonomiczno-organizacyjnego, będą kontynuowane również w przyszłości.

Roman Jurga

12.6. „Przegląd Piekarski i Cukierniczy" – już ponad pół wieku

„Przegląd Piekarski i Cukierniczy" wprawdzie jest młodszy od zacnego jubilata 60-letniego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego, ale swoje 52 lata już przeżył. Dla czasopisma ponad pół wieku to niemało, zwłaszcza, że ostatnie 15 lat przyszło pracować w niestabilnych warunkach gospodarki wolnorynkowej. Te jednak, jak się okazało, pomogły „Przeglądowi" rozwinąć się.

Czasy najnowsze

Ostatnie piętnastolecie było dla „Przeglądu" okresem trudnych wyzwań, ale też niekwestionowanych osiągnięć. W krótkim czasie, od przełomu lat 90., czasopismo o dość wąskiej tematyce branżowej zostało przekształcone w kolorowy, bogato ilustrowany magazyn pełen ciekawych, potrzebnych piekarzom i cukiernikom w codziennej pracy informacji; artykułów poświęconych technologii, surowcom i maszynom; fachowych, praktycznych porad w sprawach techniki, technologii, prawa i podatków oraz marketingu, bez których żaden przedsiębiorca dziś się nie obejdzie. Dobrym, zwiększającym nakład pomysłem okazał się dział ogłoszeń drobnych.

Jeszcze w 1991 r. „Przegląd" był dwumiesięcznikiem o dominującej tematyce piekarskiej, o objętości 40 stron, wydawanym w nakładzie poniżej 1000 egzemplarzy. Redakcja z powodzeniem rozwija działy: piekarstwa (przemysłowego i rzemieślniczego), przywrócono dział przemysłu cukierniczego (z naciskiem na przepisy, surowce i rynek – w tym zagraniczny), a od 1993 r. również lodziarstwa. „Przegląd Piekarski i Cukierniczy" zaczął zamieszczać poszukiwane przez cukierników-rzemieślników receptury nowych, interesujących wyrobów autorstwa najlepszych polskich mistrzów.

Wiele uwagi redakcji zajmuje – od dawna przez nią popierana, promowana (i potrzebna – jak pokazują zagraniczne przykłady) – idea integracji środowiska piekarzy. Idea, która dla dobra całego środowiska – miejmy nadzieję – w końcu została spełniona jako Krajowa Rada Piekarstwa i Cukiernictwa (członkami tego porozumienia są: Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego, Związek Rzemiosła Polskiego, Stowarzyszenie Rzemieślników Piekarstwa RP, Stowarzyszenie Piekarzy Polskich, Stowarzyszenie Cukierników, Karmelarzy i Lodziarzy RP, Komisja Rewizyjna „Społem", Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni „Samopomoc Chłopska").

Dziś „Przegląd" jest 100-stronicowym czasopismem, wydawanym – przy bardzo dobrej współpracy z Wydawnictwem SIGMA-NOT – regularnie co miesiąc w nakładzie sięgającym 6000 egzemplarzy. W pełni zasługując na swą nazwę, „Przegląd" umocnił się w roli rzetelnego i cenionego źródła wiedzy o tym, co się dzieje w piekarstwie i cukiernictwie w Polsce, w Europie i na świecie, zyskując przy tym renomę czasopisma opiniotwórczego.

Historia zaczęła się w 1953 r.

W pierwszym numerze (wówczas „Przeglądu Piekarniczego") pisano m.in. o podniesieniu jakości chleba, zadaniach sprzedawcy pieczywa, a także nawet o uważanej wówczas za ważną, sprawie walki z bumelanctwem. Tamte odległe czasy miały też jednak swoje dobre strony. W kolejnych numerach, poza wieloma interesującymi sprawami,

Przegląd Piekarski i Cukierniczy

Ukazuje się od 1953 r.

1953

1963

1987

1992

2002

Adres redakcji: 02-532 Warszawa, ul. Rakowiecka 36 p. 251 tel./fax 022 606 37 64,
tel. 022 849 16 49, 022 606 38 29 e-mail: ppic@ppic.pl www.ppic.pl
Organ Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego.
Wydawca: Wydawnictwo SIGMA-NOT Sp. z o.o.

zajmowano się okresowymi brakami w dostawach pieczywa, poszukując winnych złego zaopatrzenia (gdyby ktoś chciał zobaczyć albo przypomnieć sobie, jak wyglądała kolejka po chleb, powinien zajrzeć do numeru z czerwca 1975 r.).

O tym, że mimo trudności w dostępie do informacji, redakcji udawało się trzymać rękę na pulsie może świadczyć fakt, że pierwszy artykuł o zamrażaniu ciasta ukazał się w kwietniu 1955 r., a o krojeniu i pakowaniu chleba rok później. Chociaż zagraniczna prasa w ówczesnej Polsce była prawdziwą rzadkością, „Przegląd" systematycznie donosił o zachodnich nowościach w artykułach m.in. Anatola Hanftwurcla.

Wysoki poziom merytoryczny zapewniała wówczas bardzo bliska współpraca redaktora naczelnego Stanisława Beskiego z Zakładem Badawczym Przemysłu Piekarskiego kierowanym przez prof. Henryka Baneckiego oraz strukturami spółdzielczości spożywców „Społem". Ukazało się wiele materiałów poświęconych technologii i technice (duża w tym zasługa mgr inż. Jerzego Kownackiego), organizacji pracy, ekonomice produkcji, szkoleniu zawodowemu i innym ważnym tematom. Kolejne numery i roczniki „Przeglądu" składały się na wartościowy przewodnik dla piekarzy praktyków, bo nadrzędną ideą, która przyświecała wszystkim redaktorom naczelnym, była troska o jakość polskiego chleba.

Najtrudniejszy dla „Przeglądu" był okres po 1981 r. Np. w 1983 r. ukazały się tylko trzy numery. Przez kilka lat wydawano tylko sześć numerów w roku. (Historia do 1995 r. została dokładniej przedstawiona w analogicznym wydawnictwie SITSpoż. z 1995 r.)

Sukces nie przyszedł sam

Trzeba podkreślić, że „Przegląd" miał szczęście do bardzo dobrych, często wybitnych redaktorów działowych, którzy wspierali go całym sercem i znakomitą znajomością branż.

Dr inż. Henryk Piesiewicz – człowiek o ogromnej wiedzy, znający branżę piekarską (krajową i światową) od strony teoretycznej i praktycznej, wielki autorytet, a przy tym humanista i bardzo dobre „pióro", prawa ręka redaktor naczelnej.

Mgr inż. Renata Gasparska (absolwentka Wydziału Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej). W latach 1969–1979 prowadziła i od 1992 r. ponownie kieruje działem przemysłu cukierniczego. Jej wielka wiedza i kultura gwarantuje najwyższy poziom tekstów własnych i innych w dziale „Cukiernictwo".

Mgr inż. Jerzy Kownacki – najdłużej, bo od 1963 r. współpracujący z redakcją. Doskonały znawca branży i technologii piekarskiej, praktyk. Walczy o niezaprzepaszczenie tradycji produkcji doskonałej jakości polskiego pieczywa.

Mgr inż. arch. Włodzimierz Gubała – współpracuje z redakcją od 1994 r. Specjalista w zakresie maszyn piekarskich, planowania przestrzennego i projektowania oraz modernizacji piekarni, a także znawca prawa budowlanego i przepisów bhp.

Obaj – J. Kownacki i W. Gubała są w branży bardzo popularni m.in. ze względu na cieszącą się dużym zainteresowaniem „Gorącą linię" (dyżury w redakcji i odpowiedzi na trudne pytania).

Dr inż. Elżbieta Polak – kierownik Pracowni Lodów w Centralnym Laboratorium Chłodnictwa, pomogła wprowadzić i utrzymuje na wysokim poziomie dział produkcji lodziarskiej, utrzymuje kontakt z branżą w kraju i na świecie.

Redakcja jest w centrum życia branży. Bierze czynny udział we wszystkich imprezach – targach (główne to Polagra-Food, Baltpiek, Interpiek, Eurosweet), seminariach

i konferencjach, często inspirując i popularyzując ważne dla branży przedsięwzięcia. Od 2001 r. organizuje panele dyskusyjne podczas targów Polagra–Food (tradycyjnie już jeden poświęcony jest „gorącym" tematom branży piekarskiej, drugi związany ze szkolnictwem zawodowym i praktyczną nauką zawodu), z udziałem najwyższych autorytetów w branży – krajowych i zagranicznych.

Ściśle współpracuje z krajowymi organizacjami piekarzy i cukierników – wchodzącymi obecnie w skład Krajowej Rady Piekarstwa i Cukiernictwa oraz Radą Gospodarki Żywnościowej przy Ministrze Rolnictwa i Rozwoju Wsi i Stowarzyszeniem Krajowych Producentów Wyrobów Czekoladowych i Cukierniczych „Polbisco". Ma kontakty ze światowymi organizacjami piekarskimi (UIB) i cukierniczymi (UIPCG, CAOBISCO) i światową prasą branżową.

Niewątpliwie jednym ze źródeł sukcesu „Przeglądu" jest stała współpraca z ośrodkami naukowymi. Do 2002 r. z Zakładem Badawczym Przemysłu Piekarskiego (a szczególnie z dr. H. Piesiewiczem, dr. Elżbietą Staszewską, prof. Zygmuntem Ambroziakiem), którego kontynuacją jest Zakład Przetwórstwa Zbóż i Piekarstwa Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego. Ma w tym także udział bardzo bliska współpraca z Akademią Rolniczą w Poznaniu (profesorowie: Henryk Gąsiorowski, Mieczysław Jankiewicz, Jan Michniewicz), Politechniką Łódzką (prof. Ewa Nebesny, dr Anna Diowksz), Centralnym Laboratorium Chłodnictwa (dr Elżbieta Polak), Akademią Rolniczą we Wrocławiu (prof. Wacław Leszczyński, dr inż. Agnieszka Kita).

Przewodniczący Rady Programowej „Przeglądu" to:
Tadeusz Jakubczyk (1971–1975), Janusz Głowacki (1976–1977), Dionizy Kukier (1977–1990), Zygmunt Ambroziak (1991–1992), Henryk Gąsiorowski (1992–1999), Tadeusz Haber (od 2000)

Redaktorzy naczelni:
1953–1962 Wojciech Szmidt
1962 Anatol Hanftwurcel
1962–1981 Stanisław Beski
1981–1991 Andrzej Gładkowski
Od 1991 Magdalena Mart

Zespół redakcyjny w 2006 r.:
Magdalena Mart – redaktor naczelna
Monika Soszyńska–Masny – zastępca redaktor naczelnej
Małgorzata Zawadka – sekretarz redakcji
Paulina Kania–Lentes – kierownik działu zagranicznego
Marta Stus – redaktor

Przebyta droga, choć długa i trudna, nigdy nie była nudna. Przez cały czas pracy zespołu redakcyjnego towarzyszą Czytelnicy, którzy nie tylko czekają na ukazanie się nowego numeru, ale czytają go – jak mówią – „od deski do deski", dzwonią do redakcji, przysyłają maile z pytaniami i uwagami, jednym słowem -dają nam odczuć, że jesteśmy potrzebni. Dziś świadomość, że mamy dla kogo pracować jest niezwykle cenna.

Magdalena Mart, Marta Stus

12.7. „Przegląd Gastronomiczny” – kronika polskiej gastronomii

Napisano ją na łamach „Przeglądu Gastronomicznego”, który w 2006 r. święci swoje 60 urodziny. W myśl norwidowskiej sentencji: „by wytyczać drogę przyszłą, trzeba wiedzieć skąd się wyszło”, w telegraficznym skrócie przypominamy najważniejsze wydarzenia z „życia” naszego pisma.

W październiku 1946 r. ówczesne Ministerstwo Aprowizacji i Handlu wydało pierwszy numer „Żywienia Zbiorowego” – poradnika dla kierowników zakładów gastronomicznych „pomyślanego jako wydawnictwo periodyczne, miesięczne, zawierające zarówno zasób niezbędnych wiadomości teoretycznych, jak i praktyczne wskazówki przystosowane do istniejących możliwości sezonowych, jak i odpowiadających sytuacji aprowizacyjnej w kraju”.

Początki

Czasopismo liczyło wówczas 8 stron, a funkcję redaktora odpowiedzialnego powierzono Zofii Czerny. W latach 1947–1948 periodyk ukazywał się co kwartał.

W 1949 r. czasopismo przejął Polski Komitet Żywnościowy, a ponieważ już wcześniej rozszerzyło ono swój profil, przeto zmieniono także jego tytuł na „Żywienie człowieka”. Pismo nabrało charakteru popularnonaukowego i zaczęło ukazywać się częściej, co dwa miesiące.

Od stycznia 1950 r. czasopismo wróciło do swego pierwotnego tytułu („Żywienie Zbiorowe”). Podyktowała to konieczność „uwzględnienia przez pismo zagadnień związanych ze stale rozrastającą się siecią zakładów żywienia zbiorowego (...)”. Pismo – nie rezygnując z tematyki popularnonaukowej, niezbędnej dla każdego żywieniowca – równocześnie miało służyć fachową radą i pomocą pracownikom zakładów żywienia zbiorowego, gospód i stołówek.

Od maja 1950 r. był to miesięcznik, w którym publikowali: Sz. Pieniążek, A. Szczygieł, M. Strasburger, S. Witkowska, P. Pyszkowski, M. Niczman, M. Godycki, H. Komitau i inni.

Z początkiem 1956 r. nastąpiła kolejna zmiana tytułu, tym razem na „Przemysł Gastronomiczny”.

Cztery lata później, jesienią 1960 r. miesięcznik obchodził 15-lecie istnienia. Dokonując skrótowej samooceny redakcja stwierdziła m.in. że „czasopismo na ogół dobrze służyło pracownikom gastronomii w ich działalności i dążeniu do racjonalnego i zgodnego z wymaganiami nauki żywienia ludzi pracy (...). Nie jest bowiem tajemnicą, że sprawa odżywiania się ludzi w Polsce daleka jest nie tylko od doskonałości, ale nawet przyzwoitego poziomu”.

Nowy tytuł, nowe oblicze

Prawdopodobnie z końcem marca 1963 r. wydawanie czasopisma przejęło Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego. Funkcję redaktora naczelnego pełnił wówczas M. Sikora, zatrudniony jednocześnie w redakcji „Życia Gospodarczego”. W Komisji Programowej miesięcznika znaleźli się: Julian Kajdy – przewodniczący, Jadwiga Grzelska, Stanisław Kita, Franciszek Koj, Grażyna Konsewicz, Władysław

PRZEGLĄD GASTRONOMICZNY
— profesjonalny miesięcznik dla gastronomów, żywieniowców, restauratorów, hotelarzy

PRZEGLĄD GASTRONOMICZNY

dostarcza informacji na temat:

- nowości krajowych i zagranicznych z zakresu technologii,
- możliwości zakupu maszyn, urządzeń, surowców i półproduktów,
- propozycji szefów kuchni,
- wydarzeń związanych z życiem branży (targi, wystawy, sympozja, konkursy),
- działalności stowarzyszeń branżowych,
- przepisów prawnych i podatkowych.

Zapraszamy do prenumeraty
- zainteresowanym prześlemy
egzemplarz okazowy i warunki prenumeraty

„Przegląd Gastronomiczny" – WYDAWNICTWO SIGMA-NOT
ul. Rakowiecka 36, pok. 32, 02-532 Warszawa,
tel. (022) 849 09 78, 849 72 90, 849 66 36, tel./fax. (022) 849 19 24
e-mail: przegast@przeglad-gastronomiczny.pl, kolportaz@sigma-not.pl, www.przeglad-gastronomiczny.pl

Łazukiewicz, Zbigniew Modliński, Marian Niczman i Marian Sikora. Pod koniec 1963 r. zapadła decyzja o kolejnej zmianie tytułu czasopisma na „Przegląd Gastronomiczny".

Od stycznia 1965 r. w „Przeglądzie Gastronomicznym" pojawiły się zmodyfikowane bloki tematyczne: Ekonomika i organizacja, Zasady żywienia– produkcja oraz Informacje i omówienia. Pierwszorzędne miejsce w miesięczniku przydzielono działowi Ekonomika, organizacja i postęp techniczny.

Od Nr 2/1971 w „Przeglądzie Gastronomicznym" zaczął ukazywać się specjalny dodatek pn. „Nauka w służbie żywienia". Patronat nad tym przedsięwzięciem objęła Sekcja Żywienia Człowieka SNT Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego. We wkładce postanowiono publikować prace badawcze oraz artykuły odznaczające się nowatorskim ujęciem tematów „w zakresie aktualnej oraz perspektywicznej problematyki racjonalnego żywienia, technologii, techniki, organizacji i ekonomii w żywieniu zbiorowym". Przez cały 1971 r. ukazało się sześć wkładek, w 1972 r. dziewięć. W pewnym momencie zrezygnowano z odrębnej numeracji stron i w ten sposób „Nauka w służbie żywienia" stała się integralną częścią poszczególnych numerów miesięcznika. Dodatek ten (a raczej dział) ukazywał się do października 1974 r. włącznie. W latach 1971–1974 na jego szpaltach wydrukowano w sumie kilkadziesiąt wartościowych artykułów problemowych.

W tym czasie piórami autorytetów w dziedzinie żywienia został stworzony wieloaspektowy, w niektórych elementach całkowicie nowatorski program odnowy i dalszego rozwoju polskiej gastronomii.

Trudne lata

Dobrą passę przystopował stan wojenny. Rada Państwa zakazała rozpowszechniania wszelkiego rodzaju wydawnictw, publikacji i informacji.

Dopiero w połowie marca 1982 r. redakcja „Przeglądu Gastronomicznego" rozpoczęła ponownie pracę. Zespołem nadal (od 1975 r.) kierowała Anna Świętorzecka.

Trudności poligraficzno-papiernicze spowodowały, że pismo musiało ukazywać się rzadziej i zostało przekształcone w dwumiesięcznik. Pierwszy numer opatrzono datą „marzec-kwiecień 1982 r." Czasopismo powróciło do sprawdzonych autorów – pisali przede wszystkim naukowcy, ciągle szukający swojej szansy w powojennej historii Polski. Przymiarki do generalnej reformy gospodarczej, w tym zaś do rzeczywistego unowocześnienia gastronomii, stały się dominantą wielu kolejnych numerów.

Pojawiły się artykuły o wyraźnym polemicznym charakterze, dając szansę tym wszystkim, którym nieobce były problemy żywienia zbiorowego i którzy mieli koncepcję ich rozwiązania.

Po 1981 r. pismo zaczęła cechować otwartość w prezentowaniu różnych poglądów na sprawy masowego żywienia oraz krytycyzm w ocenie gastronomicznej rzeczywistości. Pismo poświęcało znaczną część swych łamów poszukiwaniu odpowiedzi na podstawowe pytanie: co należałoby uczynić, aby gastronomii przywrócić dawną renomę i społeczne uznanie oraz zapewnić jej opłacalność. Pisali naukowcy i praktycy, decydenci i futurolodzy, technologowie i pracownicy kontroli (PIH, San.-Epid, itd.).

W 1990 r. mgr Maria Wojtulewicz zostaje naczelnym redaktorem „Przeglądu Gastronomicznego". Wcześniej (od 1 stycznia 1984 r. do maja 1985 r.) prowadziła pismo jako sekretarz redakcji, a od maja 1985 r. pełniła funkcję zastępcy redaktora naczelnego.

Tematami, które w tym okresie najczęściej gościły na łamach Przeglądu były: polska gastronomia w nowym ładzie gospodarczym oraz tematyka dotycząca zdrowego żywienia. Nie brakowało także nowości z zakresu podejmowania prywatnej działalności gospodarczej.

Zawsze blisko branży

Po przejściu na emeryturę red. Marii Wojtulewicz, we wrześniu 1994 r. redaktorem naczelnym pisma została mgr inż. Maria Burska.

Od stycznia 1995 r. Przegląd Gastronomiczny stał się ponownie miesięcznikiem. Tematyka czasopisma skoncentrowała się wokół realiów wolnego rynku, w których funkcjonuje dzisiejsza gastronomia. Nowi inwestorzy oczekują od branżowego pisma konkretnych porad i wskazówek, jak uczynić z naszej gastronomii nowoczesną dziedzinę gospodarki. Ostatnie lata pokazały, że wielu naszych gastronomów świetnie sobie z tym radzi – mamy w Polsce już setki restauracji, barów i kawiarni na europejskim poziomie, zarówno pod względem wyposażenia, jak i menu.

W 1996 r. „Przegląd Gastronomiczny" obchodził swoje 50-lecie, dziś jest w przededniu kolejnego zaszczytnego Jubileuszu. Przez 60 lat wytrwale wspiera polską branżę gastronomiczną – obserwuje, doradza, kreuje nowe trendy. Artykuły publikowane na łamach pisma, to skarbnica wiedzy dla szkół gastronomicznych, restauratorów, szefów kuchni oraz firm współpracujących z gastronomią. Sporo miejsca poświęcamy też hotelarstwu, o czym dobitnie świadczy wprowadzony w 2005 r. nadtytuł: Pismo Gastronomów i Hotelarzy.

W „Przeglądzie Gastronomicznym" nie brak popularnonaukowych artykułów z zakresu żywienia, technik i technologii gastronomicznych, prawa, ekonomii, zarządzania hotelem i restauracją. Są prezentacje nietuzinkowych lokali z całej Polski, wywiady z ciekawymi ludźmi naszej branży, relacje z imprez, konkursów i targów gastronomicznych. Pismo stara się być jak najbliżej branży – wspólnie świętować sukcesy, ale i wspólnie rozwiązywać problemy. Stałe działy, to m.in.: Technika, Projektowanie, Żywienie a Zdrowie, Marketing, Coffee Bar, Ludzie Gastronomii, Hotele, Agroturystyka, Coctail Bar. Bogactwo tematów najlepiej świadczy o bujnym rozkwicie gastronomii, który w pełni znajduje odzwierciedlenie na łamach naszego pisma.

Przewodniczący Rady Programowej to:

J. Kajdy (1960–1968), B. Tabernacki (1969–1975), R. Chęciński (1976–1978), F. Łoś (1979–1987), B. Popardowski (1988–1990), A.J. Rutkowski (1991–1998), D. Janik (od 1999).

W Radzie Programowej „Przeglądu Gastronomicznego" zasiadają obecnie: Danuta Janik (przewodnicząca), Zygmunt Barcikowski, Teresa Cetnarska, Anna Gronowska-Senger, Tadeusz Landa, Jan Paweł Piotrowski, Andrzej Rosolski, Lucjan Szponar, Wojciech Żabicki. W Redakcji, pod kierownictwem Marii Burskiej, pracują: Danuta Marszał (sekretarz redakcji), Dominika Gasik (redaktor działu) oraz Marta Garlińska. Wszyscy razem nie szczędzą starań dla dobra naszej gastronomii.

Maria Burska

12.8. „Продовольствe" („Żywność")

Pierwszy numer wydawanego przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego rosyjskojęzycznego czasopisma promocyjno-reklamowo-informacyjnego „Продовольствe" („Żywność") ukazał się w maju 2004 r. (do 31. grudnia 2005 r. ukazały się trzy numery).

Pismo jest adresowane do przedsiębiorców, firm, instytucji i organizacji w Rosji, na Ukrainie, Białorusi, w państwach nadbałtyckich i w innych krajach Wspólnoty Niepodległych Państw – do obecnych i potencjalnych partnerów gospodarczo-handlowych polskich firm i przedsiębiorców. Ukazuje przede wszystkim stan i możliwości polskiej gospodarki spożywczej i służy jej rzeczowej prezentacji i poszerzaniu obecności na rynku rosyjskim i na rynkach innych sąsiadów zza wschodniej granicy, bierze udział w promocji eksportu przedsiębiorstw spożywczych, których potencjalne możliwości są duże, a nierzadko nie są należycie wykorzystane.

Odpowiadając na liczne wnioski i postulaty polskich przedsiębiorców z branży spożywczej, także zrzeszonych w SITSpoż., czasopismo praktycznie uczestniczy w promowaniu i rozwijaniu mającej fundamentalne i perspektywiczne znaczenie współpracy gospodarczej i handlowej w dziedzinie przemysłu spożywczego z Federacją Rosyjską i innymi krajami zza wschodniej granicy.

Jednym z ważniejszych zadań pisma jest prezentacja stanu i perspektyw poszczególnych działów polskiego przemysłu spożywczego, poglądów i ocen na ten temat wybitnych postaci życia gospodarczego, społeczno-politycznego, uczonych, ekspertów, praktyków i dziennikarzy. Służą temu m.in. wypowiedzi na łamach „Продовольствe" ministrów, szefów urzędów centralnych związanych z sektorem spożywczym, ambasadorów, pracowników naukowych, przedstawicieli handlowych, prezesów i dyrektorów firm, przewodniczących izb branżowych, klubów i organizacji biznesowych i współpracy międzynarodowej.

Pismo zamieszcza szereg ważnych i interesujących ofert i propozycji biznesowych ukazujących bogaty, często unikalny dorobek i doświadczenia polskich przedsiębiorców z branży spożywczej – także w formie reklamy, ogłoszeń i tekstów sponsorowanych. Publikacje te dobitnie ukazują, że polska żywność charakteryzuje się cenionymi właściwościami jakościowymi, zdrowotnymi, smakowymi, estetycznymi, że jest wytwarzana z dobrych, korzystnych dla zdrowia surowców, nierzadko wytwarzana według oryginalnych tradycyjnych receptur.

Nakład czasopisma wynosi 11 tysięcy egzemplarzy, a jego kolportaż odbywa się nieodpłatnie.

Aby zapewnić szeroki dostęp odbiorców do pisma uruchomiono szereg kanałów i form jego dystrybucji, m.in.: podczas targów, wystaw i innych imprez o charakterze handlowo-gospodarczym organizowanych u sąsiadów zza wschodniej granicy, poprzez docieranie do partnerów handlowych, poprzez polskie przedstawicielstwa dyplomatyczno-konsularne, przedstawicielstwa polskich firm i instytucji itp. Istotne znaczenie ma przekazywanie czasopisma przez Przedstawicielstwo Handlowe Rosji w Polsce ponad stu izbom przemysłowo-handlowym na terenie całej Federacji Rosyjskiej oraz delegaturom Ministerstwa Rolnictwa Rosji w guberniach i innym zainteresowanym

ПРОДОВОЛЬСТВИЕ

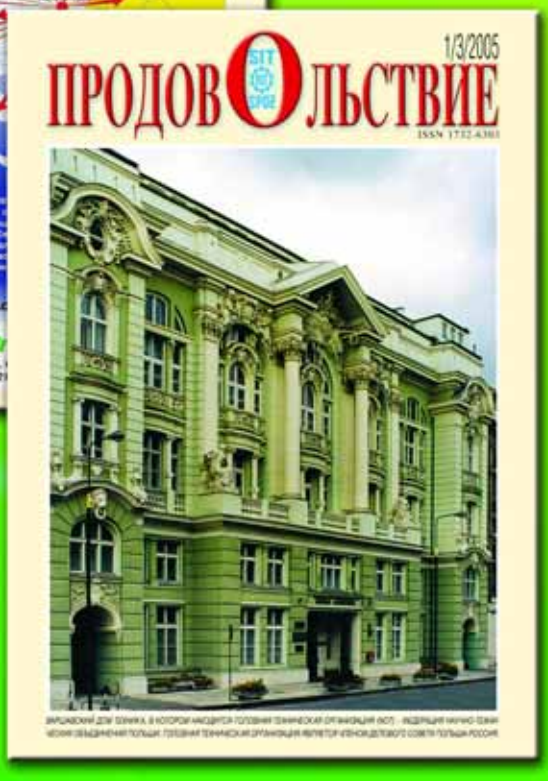

instytucjom i osobom. Także firmy ogłaszające się otrzymują czasopismo dla potrzeb promocji prowadzonej we własnym zakresie.

Wydawcą „Продовольстве" jest Zarząd Główny Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego. Przygotowanie do druku i druk wykonuje „Dom Wydawniczy i Handlowy Elipsa".

Przewodniczącym Rady Programowej czasopisma jest Kazimierz Modzelewski, wiceprzewodniczącym Bronisław Wesołowski, sekretarzem Jan Marczuk, członkami Rady są: Nikołaj I. Zachmatow, Włodzimierz Ulicki. Bronisław Wesołowski jest redaktorem naczelnym, a Jan Marczuk – zastępcą redaktora naczelnego.

Jan Marczuk

CZĘŚĆ VI

13. Sylwetki wybranych zasłużonych działaczy SITSpoż.

13.1. Uwagi wstępne

Stowarzyszenie nasze stworzyli i nadal tworzą ludzie – ofiarni działacze społeczni, doskonale rozumiejący podstawowe znaczenie przemysłu spożywczego dla gospodarki żywnościowej i dla całej gospodarki narodowej. Bez ich zaangażowanej, bezinteresownej pracy idee ruchu stowarzyszeniowego nie mogłyby się rozwinąć, a nasza społeczna organizacja straciłaby rację bytu i istnienia. W opracowaniu sześćdziesięcioletniej historii SITSpoż. nie może zatem zabraknąć informacji o naszych zasłużonych działaczach.

Ocenia się, że w ciągu lat 1946–2006 w naszym Stowarzyszeniu działało około 100 tysięcy członków. Z uwagi m.in. na ograniczoną objętość tej publikacji wybrać mogliśmy spośród nich zaledwie tylko stu dwudziestu, choć równie godnych wspomnienia w formie szczegółowych życiorysów jest z całą pewnością znacznie więcej Koleżanek i Kolegów.

Na przykładzie wybranych i publikowanych poniżej życiorysów pragniemy z najwyższym szacunkiem i pełnym uznaniem przedstawić „Zbiorowy Portret" tych wszystkich tysięcy członków, którzy trwale i godnie zapisali się w historii SITSpoż.

Są wśród nich:

1. Członkowie założyciele SITSpoż., pionierzy i prekursorzy naszego ruchu stowarzyszeniowego, którzy organizowali polski przemysł spożywczy po 1945 roku oraz Ci, którzy teraz w tym przemyśle pracują w XXI wieku.
   Ci, którzy już odeszli, pozostawiając po sobie piękną kartę społecznych dokonań i Ci którzy nadal wspierają Stowarzyszenie swoją działalnością i doświadczeniem. Reprezentanci różnych pokoleń, w tym m.in. urodzeni przed I wojną światową, tj. pod panowaniem zaborców, urodzeni potem w II Rzeczypospolitej, wreszcie i Ci najmłodsi – przedstawiciele pokolenia powojennego.
   Urodzeni w Polsce, ale i poza nią, m.in. w Niemczech, Rosji, a nawet w odległej Mandżurii, obywatele polscy, potomkowie zesłańców, repatrianci.
   Kobiety i mężczyźni (przy czym należy podkreślić, że w SITSpoż. kobiety pełniły bądź pełnią bardzo odpowiedzialne funkcje m.in. przewodniczących Kół Zakładowych, Oddziałów Wojewódzkich, Sekcji Branżowych, Wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego oraz Sekretarza Generalnego SITSpoż.; wiele kobiet otrzymało Godność Zasłużonego Seniora SITSpoż.).

2. Przedstawiciele, specjaliści wszystkich kilkunastu branż przemysłu spożywczego. Magistrowie, inżynierowie oraz technicy i technologowie różnych specjalności, a także ekonomiści, prawnicy i reprezentanci innych zawodów.
   Pełniący odpowiedzialne funkcje w przedsiębiorstwach i zakładach produkcyjnych, laboratoriach i ośrodkach doświadczalnych, w jednostkach i ogniwach terenowych i centralnych (państwowych i spółdzielczych), w wyższych uczelniach oraz instytutach naukowo-badawczych itp. Przedstawiciele prawie wszystkich województw.
3. Zasłużeni wynalazcy i racjonalizatorzy, twórcy Klubów Techniki i Racjonalizacji, autorzy patentów, rzeczoznawcy, eksperci i konsultanci.
   Autorzy publikacji, książek i podręczników oraz redaktorzy czasopism naukowo-technicznych.
   Absolwenci:
   - dziewięciu wyższych uczelni (akademii) rolniczych (w Cieszynie, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Poznaniu, Szczecinie, Wrocławiu i w Warszawie (SGGW),
   - siedmiu politechnik (w Gdańsku, Lwowie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu)
   - sześciu uniwersytetów (w Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Toruniu i Warszawie),
   - ośmiu innych wyższych uczelni (SGPiS Warszawa, WSE (AE) Poznań, Szczecin i Wrocław, AN Polit. Warszawa, WS Pedag. Warszawa, WS Handlu Morskiego Sopot, WSI Zielona Góra
   - oraz wielu średnich szkół technicznych.
4. Pracownicy nauki: twórcy nauki technologii żywności oraz nauki o żywności i żywieniu.
   Doktorzy honoris causa, prorektorzy, dziekani i prodziekani wyższych uczelni, kierownicy instytutów i katedr.
   Profesorowie, docenci, doktorzy, wykładowcy.
   Członkowie Polskiej Akademii Nauk i Komitetów Naukowych PAN, Rad Naukowych itp.
   Członkowie Akademii Zagranicznych, członkowie i kierownicy naukowych organizacji międzynarodowych, honorowi członkowie zagranicznych organizacji i towarzystw naukowych. Członkami Honorowymi SITSpoż. byli też, już nieżyjący, 2 Koledzy z zagranicy: Prof. I.Toth-Zsiga (Węgry) i Prof. L. Auerman (ZSRR).
5. Przedstawiciele różnych orientacji politycznych, co jednak dzięki apolityczności SITSpoż. nigdy nie utrudniało realizacji statutowych zadań Stowarzyszenia.
   Walczący o wolność w latach 1918–1921,w kampanii wrześniowej 1939 roku, w Powstaniu Warszawskim 1944 roku oraz w podziemnym Ruchu Oporu w ramach Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich.
   Więźniowie: czasów sanacji, obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, obozu w Starobielsku, więzień gestapowskich, łagrów NKWD: a także – po wojnie – X Pawilonu UB Warszawa Mokotów oraz – w czasie wojny – represjonowani w postaci internowania do Kazachstanu i na Ukrainę, a także wywożeni na roboty przymusowe do Niemiec.
6. Honorowi Członkowie SITSpoż., Honorowi Przewodniczący SITSpoż. i OW. Zasłużeni Seniorzy wpisani do ksiąg Zasłużonych Inżynierów.

Laureaci nagród: im. Prof. E. Pijanowskiego, nagród resortowych, konkursu NOT i Życia Warszawy i in.

Odznaczeni wysokimi odznaczeniami krajowymi (m.in. Budowniczy PRL, Sztandar Pracy, Krzyż Komandorski z Gwiazdą, Komandorski, Oficerski i Kawalerski OOP, Krzyż Walecznych, Krzyż Powstańczy, Krzyż Partyzancki, Krzyż Oświęcimski, Krzyż Armii Krajowej oraz Medale za Udział w Wojnie Obronnej 1918–1921 oraz 1939 roku, Medal Zwycięstwa i in.) oraz odznaczeniami zagranicznymi (francuskimi, bułgarskimi i węgierskimi).

Wszystkie te dane składają się na nasz wspólny „Zbiorowy Portret" – Sylwetkę wiernego zaangażowanego działacza Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego (1946–2006).

* * *

Poniżej przedstawiamy120 sylwetek wybranych zasłużonych działaczy SITSpoż.:

– w podrozdziale 13.2: sylwetki wszystkich Honorowych Członków i Honorowych Przewodniczących SITSpoż. (w kolejności nadawania tej Godności w latach 1967–2004),
– w podrozdziale 13.3: – sylwetki wybranych, zasłużonych, wieloletnich działaczy SITSpoż. (w kolejności alfabetycznej), przy czym ograniczono się tu do życiorysów tylko tych Koleżanek i Kolegów (spośród imiennie ujętych w „Wydawnictwie 50-lecia SITSpoż."), którzy – niestety – już od nas odeszli.

W zakończeniu niniejszej publikacji (patrz Spis treści) podano alfabetyczny Indeks nazwisk (życiorysów) zamieszczonych w tym rozdziale (obejmujący wszystkie omawiane tu szczegółowo 120 osób).

13.2. Członkowie Honorowi i Honorowi Przewodniczący SITSpoż.

Eugeniusz PIJANOWSKI (1906–1974)

Kol. prof. dr hab. Eugeniusz Pijanowski ukończył studia wyższe w SGGW w Warszawie (1931 r.) i rozpoczął tam pracę naukową, początkowo na stanowisku asystenta. W 1939 r. docent, w 1946 r. profesor nadzwyczajny, a w 1954 r. profesor zwyczajny. Kierował Zakładem Technologii Żywności, a następnie Katedrą Przemysłu Rolno-Spożywczego na Wydziale Technologii Rolno-Spożywczej SGGW, którego to Wydziału był współtwórcą i współzałożycielem oraz pierwszym jego dziekanem.

Członek rzeczywisty PAN, wieloletni przewodniczący Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN, wiceprzewodniczący Międzynarodowej Federacji Mleczarskiej i wielu innych organizacji naukowych w kraju i za granicą.

Uczony wielkiego umysłu, serca i wiedzy, wybitny naukowiec, twórca polskiej szkoły technologii żywności, wysoko ceniony w kraju i za granicą, a jednocześnie człowiek o wielkiej skromności i niezwykle ofiarny działacz społeczny.

Autor ok. 350 opublikowanych prac naukowych, ok. 30 podręczników i książek oraz ok. 200 artykułów naukowych w technicznych czasopismach krajowych i zagranicznych.

Założyciel i wielki przyjaciel naszego Stowarzyszenia, działacz od 1946 roku, w latach 1948–1950 przewodniczący Zarządu Głównego SITSpoż. w ciągu wielu lat członek Zarządu Głównego oraz przewodniczący Komisji Naukowo-Wydawniczej. Zawsze wnosił wybitny wkład w organizowanie przez Stowarzyszenie krajowych i międzynarodowych konferencji naukowo-technicznych. Nigdy nie szczędził swego czasu ani wysiłku, aby służyć Stowarzyszeniu radą i pomocą.

Uważał, że *…zasługą Stowarzyszenia jest m.in. to, że przyczyniło się do podwyższenia roli inżynierów i techników, pobudziło inwencję wynalazczą, a prócz tego przyczyniło się do podniesienia poziomu etycznego kadr technicznych i wyzwoliło ich ofiarność i oddanie przemysłowi żywnościowemu.*

Dla uczczenia Jego wkładu w rozwój Stowarzyszenia ustanowiono w 1990 roku jako najwyższe wyróżnienie SITSpoż. indywidualną „Nagrodę im. Prof. Eugeniusza Pijanowskiego", przyznawaną za wybitne osiągnięcia w działalności dla rozwoju nauki, techniki i gospodarki w przemyśle spożywczym, za wieloletnią, wybitnie aktywną społeczną działalność w Stowarzyszeniu oraz za postawę zawodową i cechy charakteru będące wzorem do naśladowania.

Za osiągnięcia naukowe i społeczne otrzymał m.in. Order Sztandaru Pracy I klasy, Krzyż Oficerski OOP, Złotą Odznakę Honorową NOT i Honorową Odznakę SITSpoż., a także francuski Krzyż Komandorski Orderu za Badania Naukowe, Odznakę Węgierskiego Naukowego Stowarzyszenia Przemysłu Spożywczego (METE) itp.

Doktor honoris causa WSR w Poznaniu i ART w Olsztynie. W 1967 roku, jako pierwszemu, nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą godność – Członkostwo Honorowe. □

Alfons MYŚLIŃSKI (1911–1986)

Kol. mgr Alfons Myśliński, absolwent Wydziału Chemicznego Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, pracę zawodową rozpoczął w cukrowni Zduny w 1937 r. i kontynuował ją tam po wojnie, w roku 1945. W latach 1945–1946, jako dyrektor techniczny, a następnie naczelny, kierował odbudową cukrowni Klecina i pierwszą kampanią w tej cukrowni po wojnie. Następnie zostało Mu powierzone stanowisko dyrektora naczelnego Zjednoczenia Przemysłu Cukrowniczego w Lublinie, a w 1949 r. – stanowisko dyrektora naczelnego Centralnego Zarządu Przemysłu Tłuszczowego w Warszawie, z zadaniem rozbudowy i unowocześnienia tego przemysłu.

W 1953 r. został powołany na dyrektora Departamentu Przemysłu Spożywczego w Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, a następnie objął stanowisko dyrektora Centrum Obliczeniowego w Komisji Planowania.

Ze Stowarzyszeniem związał się bardzo wcześnie, już w 1948 r. i od tego czasu przez prawie cztery dziesięciolecia odgrywał szczególnie aktywną rolę w kierowaniu SITSpoż. i jego rozwojem.

W 1955 r. zostaje Przewodniczącym Zarządu Głównego SITSpoż. po raz pierwszy, w 1959 r. po raz drugi, w 1961 r. po raz trzeci, a w 1972 r. po raz czwarty.

W pięćdziesięcioletniej historii naszego Stowarzyszenia ok. 30% czasu to okres, w którym A. Myśliński był Przewodniczącym względnie Wiceprzewodniczącym Zarządu Głównego. Jak mało kto wywarł ogromny, pozytywny wpływ na rozwój przemysłu spożywczego i inżynierskiego ruchu stowarzyszeniowego w Polsce. Wytrwale dążył do integracji kadry naukowej i technicznej ze wszystkich branż przemysłu spożywczego. Zawsze urzekała Go wspólnota i jedność procesów technologicznych.

Jego osiągnięcia zawodowe i społeczne zostały potwierdzone licznymi odznaczeniami, w tym m.in. Sztandarem Pracy oraz Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Za pracę w Stowarzyszeniu otrzymał m.in. Złotą Odznakę Honorową NOT i Odznakę Honorową SITSpoż., a także Złotą Odznakę Stowarzyszenia Bułgarskiego.

W 1969 roku SITSpoż. nadało Mu najwyższą godność – Członkostwo Honorowe. □

Jan HATTOWSKI (1908–1972)

Kol. mgr inż. Jan Hattowski studiował na Uniwersytecie Warszawskim i w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, po specjalizacji, odbytej pod kierunkiem Prof. W. Dąbrowskiego, uzyskał stopień magistra inżyniera technologii żywności.

Po wojnie, w 1945 roku rozpoczął pracę zawodową w Ministerstwie Aprowizacji i Handlu jako radca do spraw przemysłu tłuszczowego. Wkrótce potem poświęcił się wyłącznie organizowaniu i rozwojowi branżowej prasy technicznej w dziedzinie przemysłu spożywczego. Jego ogromną zasługą było utworzenie już w początku 1947 r. pierwszego czasopisma ogólnobranżo-

wego – miesięcznika „Przemysł Spożywczy", który od blisko 60 lat jest do dzisiaj głównym organem SITSpoż.

J. Hattowski był nie tylko założycielem i pierwszym redaktorem naczelnym „Przemysłu Spożywczego", lecz redagował również miesięcznik „Gospodarka Mięsna".

Członek założyciel SITSpoż. W pierwszej kadencji Zarządu Głównego SITSpoż. (1946-1948) był Wiceprzewodniczącym Zarządu Głównego Stowarzyszenia i – aż do utraty zdrowia w 1966 r. – konsekwentnie walczył o upowszechnienie idei ruchu stowarzyszeniowego w przemyśle spożywczym, w którego rozwój był całkowicie i bez reszty zaangażowany.

Na I Kongresie Techników Polskich w Katowicach w 1946 r. J. Hattowski wygłosił w Sekcji Przemysłu Spożywczego dwa referaty: „Zagadnienia surowcowe w Planie Trzyletnim" oraz „Przemysł tłuszczowy".

Za osiągnięcia w pracy społecznej wyróżniony m.in. Złotą Odznaką NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Honorowego Członka naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1969 roku. □

Władysław SURYN (1894–1972)

Kol. mgr inż. Władysław Suryn ukończył wyższe studia ekonomiczne w Szkole Nauk Politycznych w Warszawie (1921 r.), a wyższe studia rolnicze na Wydziale Rolniczo-Leśnym Politechniki Lwowskiej – Oddział w Dublanach (1925 r.).

Pracę w przemyśle spożywczym rozpoczął już w 1922 r. a od 1930 r. poświęcił się wyłącznie przemysłowi ziemniaczanemu. Wybitny specjalista w dziedzinie uprawy i przetwórstwa ziemniaków. Z Jego inicjatywy wprowadzono wiele nowych technologii. Osobiście wniósł duży wkład do rozbudowy i rozwoju przemysłu ziemniaczanego, a także do eksportu przetworów ziemniaczanych.

Po wojnie, w latach 1945–1957 zajmował wiele kierowniczych stanowisk w przemyśle ziemniaczanym (w Lublinie i Poznaniu), następnie do 1966 r. był dyrektorem Ośrodka Doświadczalnego tego przemysłu. Po przejściu na emeryturę (1966 r.) był nadal czynny w Branżowym Ośrodku Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej Przemysłu Ziemniaczanego, gdzie Jego ogromna wiedza i wieloletnie doświadczenie były w pełni wykorzystane.

Członkiem SITSpoż. został w roku 1950 i od tego czasu przez wiele lat należał do jego najbardziej aktywnych działaczy. Zawsze znakomicie łączył aktywność zawodową i społeczną. Przez kilkanaście lat bez przerwy (1955–1969) pełnił z powodzeniem funkcję przewodniczącego Zarządu OW SITSpoż. w Poznaniu. Osobiście przyczynił się do osiągnięcia przodujących wyników działalności Oddziału Poznańskiego i do konstruktywnej współpracy z władzami terenowymi na rzecz rozwoju przemysłu spożywczego w tym województwie. W latach 1957–1970 był członkiem Rady Głównej NOT.

Swoją koleżeńskością i uczynnością pozyskał uznanie i sympatię wszystkich.

Wśród wielu Jego odznaczeń wymieńmy m.in. Krzyż Kawalerski OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznakę SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1969 roku. □

Bronisław COMPAŁA (1914–1982)

Kol. mgr inż. Bronisław Compała był absolwentem Politechniki Lwowskiej w dziedzinie chemii.

W 1938 r. rozpoczął pracę w przemyśle tytoniowym i przepracował w nim 44 lata, m.in. na stanowiskach organizatora produkcji i przerobu tytoniu. Położył wielkie zasługi dla rozwoju tego przemysłu. Zorganizował Centralne Laboratorium Przemysłu Tytoniowego w Krakowie. Wprowadził nowe komory chłodząco – nawilżające, rozpowszechnione w Polsce i za granicą. Autor wielu artykułów naukowych i technicznych w prasie fachowej.

Był działaczem społecznym i aktywistą naszego Stowarzyszenia. Przez wiele lat był przewodniczącym Koła Zakładowego SITSpoż., zaś funkcję przewodniczącego Zarządu Oddziału Wojewódzkiego w Krakowie z powodzeniem pełnił nieprzerwanie przez dwadzieścia lat (1959–1978). Bardzo aktywnie działał również w Radzie Wojewódzkiej NOT w Krakowie. W szczególności, w wyróżniający się sposób umiał organizować społeczną pracę kadry inżynieryjno-technicznej przemysłu spożywczego i młodzieżowych kół Stowarzyszenia.

Za zasługi w pracy zawodowej i społecznej odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Honorową Naczelnej Organizacji Technicznej oraz Honorową Odznaką naszego Stowarzyszenia.

Godność Honorowego Członka SITSpoż. nadano Mu w 1975 roku. □

Jerzy DYAKOWSKI (1915–2000)

Kol. inż. Jerzy Dyakowski rozpoczął studia w zakresie technologii przemysłu rolno-spożywczego podczas okupacji, na tajnych kompletach w SGGW w Warszawie, a ukończył je po wojnie na studiach zaocznych tej uczelni, otrzymując dyplom z wyróżnieniem.

Od początku swej pracy zawodowej związał się z przemysłem spożywczym (owocowo-warzywnym i spirytusowym). W latach 1945–1946 pracował w Wojewódzkim Urzędzie Ziemskim w Bydgoszczy i aktywnie uczestniczył w odbudowie i uruchamianiu gorzelnictwa rolniczego. Następnie pracował w Okręgowym Zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich i w Okręgowym Zarządzie PGR, jako kierownik działu przemysłu rolnego.

Od 1952 r. poświęcił się rozwojowi przemysłu owocowo-warzywnego pracując na kierowniczych stanowiskach w Zakładach Przemysłu Owocowo-Warzywnego w Ziębicach, Włocławku i Fordonie. Opracował wówczas projekt reorganizacji przemysłu owocowo-warzywnego, który w umiejętny sposób koordynował rozwój zakładów kluczowych i drobnych i który został wprowadzony w życie.

W latach 1955–1967 był kierownikiem Zarządu Przemysłu Spożywczego w Wojewódzkim Zjednoczeniu Państwowego Przemysłu Terenowego w Bydgoszczy, a następnie kierownikiem Branżowego Ośrodka Naukowo-Badawczego Maszyn i Urządzeń Gastronomicznych w Nakle.

We wrześniu 1939 r. jako oficer, bierze udział w wojnie z Niemcami, a następnie (1939–1945)

pełni służbę wojskową w ZWZ-AK jako dowódca Rejonu Sochaczew i komendant Tajnej Szkoły Podchorążych.

Członek i działacz SITSpoż. od 1948 roku, początkowo działał w kole terenowym, a następnie przez wiele lat (1960–1988) nieprzerwanie i z wielkim powodzeniem pełnił funkcję przewodniczącego Zarządu OW SITSpoż. w Bydgoszczy, działał też w Oddziale Wojewódzkim NOT w Bydgoszczy oraz z ramienia SITSpoż. – pełnił funkcję członka Rady Głównej NOT w Warszawie (przez 15 lat).

W pracy społecznej cechowało Go zawsze wielkie zaangażowanie: był jednym z najbardziej zasłużonych działaczy Stowarzyszenia, doskonałym organizatorem społecznej pracy kadry inżynieryjno-technicznej przemysłu spożywczego, wychowawcą licznych szeregów młodych fachowców.

Zawsze ofiarny i koleżeński, cieszył się ogromną popularnością wśród członków SITSpoż.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż., a także Krzyżem Armii Krajowej (dwukrotnie) i Medalem Wojska Polskiego (czterokrotnie).

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1975 roku. Natomiast w 1980 r. otrzymał najwyższe odznaczenie NOT: Medal „Zasłużonemu dla Techniki Polskiej". □

Henryk NIEWIADOMSKI (1905–1992)

Kol. prof. dr inż. Henryk Niewiadomski ukończył studia wyższe na Wydziale Chemicznym Politechniki Lwowskiej w 1927 r. i na tej samej uczelni uzyskał doktorat nauk technicznych (1935 r.)

W 1949 r. podejmuje pracę naukową i dydaktyczną na Politechnice Gdańskiej, gdzie zostaje mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1964 r. profesorem zwyczajnym. Zorganizował Katedrę, Instytut oraz Zakład Chemii i Technologii Tłuszczów Jadalnych. Wybitny naukowiec, znany i ceniony w kraju i za granicą. Od 1954 r. przez wiele kadencji przewodniczący i zastępca przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Przemysłu Tłuszczowego oraz członek licznych organizacji i komitetów naukowych krajowych i zagranicznych, w tym m.in. Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN, Rad Naukowych Instytutów oraz aktywny uczestnik międzynarodowych kongresów i sympozjów z zakresu chemii i technologii tłuszczów.

Autor stukilkudziesięciu publikacji naukowych. Jego bardzo bogaty dorobek dydaktyczny wyraża się promotorstwem ok. 300 prac magisterskich i kilkunastu prac doktorskich. Od wielu lat związany z przemysłem spożywczym, w którym już od 1930 r. pełnił odpowiedzialne funkcje kierownicze w wielu zakładach produkcyjnych.

Od 1953 r. bardzo aktywny w pracach Stowarzyszenia, szczególnie w zakresie organizowania konferencji naukowo-technicznych, sympozjów i zjazdów.

Za działalność naukową zawodową i społeczną wyróżniony licznymi odznaczeniami, w tym m.in. Orderem Sztandaru Pracy I i II klasy, Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż., a także Krzyżem za Udział w Wojnie 1918–1921 oraz francuskim Medalem Eugene Chevreul.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1975 roku. □

Bogdan OLĘDZKI (1915–1980)

Kol. mgr Bogdan Olędzki, absolwent Wydziału Chemicznego Uniwersytetu Warszawskiego, pracę zawodową rozpoczął w przemyśle włókien sztucznych w Łodzi, po czym wkrótce przeszedł do przemysłu spożywczego, w Wydziale Produkcji „Społem", a następnie w 1948 r. do Centrali Spółdzielni Ogrodniczych. Większą część swego zawodowego życia i pracy poświęcił przemysłowi owocowo-warzywnemu, którego był w Polsce jednym z głównych organizatorów. W 1951 r. rozpoczął organizowanie Centralnego Zarządu Przemysłu Owocowo-Warzywnego, przekształconego następnie w Zjednoczenie Przemysłu Owocowo-Warzywnego. W jednostkach tych pełnił odpowiedzialne funkcje dyrektora technicznego.

Od 1958 do 1980 r. aktywnie pracował w Ministerstwie Przemysłu Spożywczego i Skupu jako wicedyrektor w Departamentach: Techniki, Współpracy z Zagranicą oraz Studiów i Rozwoju, gdzie Jego wiedza i doświadczenie były szczególnie aktywnie wykorzystywane.

Zawsze był nowatorem, propagatorem i prekursorem myśli naukowo-technicznej. Jednocześnie uważał, ze nie można realizować postępu technicznego bez podbudowy społecznej i bez więzi pomiędzy specjalistami. Było to – Jego zdaniem – szczególnie ważne w rozdrobnionym przemyśle spożywczym, w którym inżynierowie i technicy byli i są bardzo rozproszeni. Dlatego stale dążył do łączenia pracy zawodowej i społecznej.

Już w 1947 r. współpracował ze Stowarzyszeniem przy redagowaniu Kalendarza Przemysłu Spożywczego. Członek SITSpoż. od 1949 r. początkowo pracował w Komisjach: Postępu Technicznego oraz Czasopism Technicznych. Następnie zorganizował Sekcję Przemysłu Owocowo-Warzywnego i został jej pierwszym przewodniczącym. Był wiceprezesem Zarządu Głównego Stowarzyszenia w ciągu czterech kadencji (1965–1972), należał zawsze do stałych i niestrudzonych aktywistów SITSpoż.

Został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Honorową Naczelnej Organizacji Technicznej i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Honorowego Członka Stowarzyszenia otrzymał w 1975 roku. Żegnając na zawsze Kol. B. Olędzkiego Prezes Stowarzyszenia powiedział: *Odszedł człowiek skromny, dobry i mądry, był humanistą w najpełniejszym znaczeniu tego słowa*.□

Anna ŚWIĘTORZECKA (1907–1992)

Kol. mgr inż. Anna Świętorzecka wyższe studia ukończyła w 1935 roku w Szkole Głów-

nej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, specjalizując się w przetwórstwie rolno-spożywczym, pod kierunkiem prof. W. Dąbrowskiego.

Po wojnie pracę zawodową podjęła w 1945 r. w Kutnie, jako współorganizator, a następnie kierownik Powiatowej Spółdzielni Ogrodniczej. W Spółdzielni tej poza dystrybucją owoców i warzyw rozwinęła dział przetwórstwa. W 1946 r. została powołana na stanowisko dyrektora państwowej fabryki przetworów owocowych i warzywnych w Radomiu, a potem w Warszawie. Należy do grona pionierów organizujących przemysł owocowo-warzywny po wojnie.

Do pracy w Stowarzyszeniu zaprosił Ją pierwszy Prezes Wł. Kuleszyński.

Przez dwadzieścia pięć lat (1950–1975) była Sekretarzem Generalnym SITSpoż. w tym czasie Stowarzyszenie przeżyło bujny i wszechstronny rozwój. Wielki w tym był osobisty Jej wkład, wynikający z dużego zaangażowania, niespożytej energii, poświęcenia, oddania i bogatych inicjatyw.

Zawsze pragnęła, aby każde ogniwo Stowarzyszenia stawało się sercem zakładu i promotorem postępu technicznego. Jeszcze z czasów studiów w SGGW wyniosła głębokie przekonanie, że przemysłowi spożywczemu w Polsce trzeba nadać odpowiednio wysoką rangę i ideę tę stale i wytrwale realizowała w swej pracy stowarzyszeniowej. Zawsze była w pierwszym szeregu działaczy społecznych zaangażowanych w pracy o uzyskanie przez polski przemysł spożywczy wysokiego potencjału i nowoczesnego poziomu rozwoju.

Uważała, że jednym z największych osiągnięć Stowarzyszenia był i jest jego istotny wkład w podnoszenie rangi przemysłu spożywczego w kraju i rozbudzenie wśród kadry inżynieryjno-technicznej trwałego przywiązania do zawodu. Po przejściu na emeryturę nadal aktywnie uczestniczyła w życiu Stowarzyszenia, była też redaktorem naczelnym czasopisma „Przegląd Gastronomiczny".

Za osiągnięcia w pracy społecznej i zawodowej wyróżniona licznymi odznaczeniami krajowymi i zagranicznymi, w tym Krzyżem Komandorskim OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż., oraz francuskim Krzyżem Oficerskim Orderu za Zasługi dla Rolnictwa i Złotymi Odznakami Stowarzyszeń Bułgarskiego i Węgierskiego.

W 1975 roku otrzymała godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia. □

Witold FERCHMIN (1901–1999)

Kol. mgr Witold Ferchmin urodził się w Kijowie, jako wnuk powstańca styczniowego, wysiedlonego przez władze carskie w 1864 r. z Kongresówki. W 1921 r. z Orła nad Oką wraca jako repatriant do Polski i rozpoczyna pracę w przemyśle spirytusowym w firmie Akwawit S.A. w Poznaniu. Jednocześnie odbywa studia wyższe na Wydziale Chemicznym Uniwersytetu Poznańskiego.

W firmie Akwawit S.A. był początkowo kierownikiem laboratorium, od 1929 r. pełnił funkcję zastępcy dyrektora technicznego, a w latach 1933–1939 był jej dyrektorem technicznym.

W związku z przewidywaną wojną, w 1938 roku, wyjechał służbowo do Francji w celu zapoznania się z technologią i aparaturą do produkcji spirytusu bezwodnego na cele napędowe, lecz wybuch wojny przeszkodził w realizacji zamierzonej budowy oddziału odwadniania spirytusu.

Jako porucznik rezerwy brał udział w kampanii wrześniowej, a w czasie okupacji pracował w zakładach spirytusowych w Poznaniu. Brał udział w ruchu oporu. W 1945 r. po zakończeniu walk o Poznań otrzymał pełnomocnictwa do zabezpieczenia mienia firmy Akwawit, a następnie objął kierownictwo wydziału technicznego Delegatury PMS oraz stanowisko dyrektora rektyfikacji w Poznaniu. W okresie 1949–1971, tj. ponad 20 lat, był dyrektorem technicznym Poznańskich Zakładów PMS.Po przejściu na emeryturę nadal pracował w Poznańskich Za-

kładach Przemysłu Spirytusowego jako specjalista ds. technologii rektyfikacji spirytusu (1972–1988).

Wniósł istotny wkład w rozwój i unowocześnienie przemysłu spirytusowego, m.in. przez opracowywanie norm, instrukcji technologicznych oraz zasad organizacji tej branży przemysłu. Przenosił do polskiego przemysłu spirytusowego osiągnięcia techniczne innych krajów, m.in. Anglii, Czechosłowacji, Francji i ZSRR; dotyczyło to zwłaszcza produkcji wódek eksportowych, wdrażania systemu automatycznego sterowania procesem rektyfikacji spirytusu itp.

Autor 20 wniosków racjonalizatorskich i dwu wynalazków.

Członek SITSpoż. od 1946 r. pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji w Zarządzie OW w Poznaniu i w Zarządzie Głównym w Warszawie. W latach 1969–1972 był przewodniczącym Zarządu Oddziału SITSpoż. w Poznaniu, od 1975 roku przez wiele lat członkiem Rady Głównej NOT, członkiem Zarządu Oddziału NOT w Poznaniu, członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia itp.

Od 1915 r. członek harcerstwa polskiego, któremu był zawsze wierny (został mianowany harcmistrzem i był członkiem Komisji Historycznej Wielkopolskiej Chorągwi Harcerskiej).

Przez wiele lat (1923–1988) był m.in. członkiem, a potem prezesem, następnie honorowym prezesem Chóru Męskiego „ECHO" w Poznaniu.

Za wieloletnią pracę zawodową i społeczną wyróżniony licznymi odznaczeniami, m.in. Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim OOP, Medalem za Udział w Wojnie Obronnej 1939 roku, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Honorowego Członka naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1978 roku. □

Wincenty PEZACKI (ur. w 1914 r.)

Kol. prof. dr Wincenty Pezacki, absolwent Wydziału Weterynarii Uniwersytetu Warszawskiego, pracę naukowo-badawczą podjął już w 1938 r. w Katedrze Higieny Środków Żywnościowych UW. Po wojnie, w 1946 r. wznowił pracę naukowo-dydaktyczną i kontynuował ją przez 38 lat (1946–1984), początkowo w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego i Politechnice w Łodzi, a następnie w Akademii Rolniczej w Poznaniu. Profesor nadzwyczajny (1956), profesor zwyczajny (1968 r.).

Organizator i kierownik Zakładu (Katedry) Technologii Mięsa, dyrektor Instytutu Technologii Żywności Pochodzenia Zwierzęcego AR w Poznaniu, przez blisko dwadzieścia lat pełnił funkcję prodziekana, dziekana lub prorektora wyższych uczelni w Łodzi i w Poznaniu.

Przez 35 lat kierował – w AR w Poznaniu największą w Polsce w zakresie technologii mięsa jednostką organizacyjną badawczo-dydaktyczną, w której – w tym okresie- studia specjalizacyjne ukończyło blisko 1000 osób. Wypromował 20 doktorów, 10 Jego uczniów pomyślnie ukończyło przewody habilitacyjne, z tego siedmiu ma tytuły profesorskie.

Przedmiotem Jego działalności naukowo-badawczej była technologia surowców rzeźnych, w tym biochemia, mikrobiologia i technologia wędlin surowych, a w ostatnich latach jest także historia polskiej kultury materialnej w zakresie przetwarzania surowców rzeźnych.

Opublikował w Polsce i za granicą blisko 400 prac naukowych i publicystycznych, w tym

14 podręczników dla studentów i sześć innych druków zwartych. Pod Jego naukową redakcją i przy Jego współudziale autorskim została wydana pierwsza, kompleksowa, trzytomowa historia gospodarki mięsnej w Polsce. Inicjator i realizator idei polskiego muzeum przemysłu mięsnego.

Członek SITSpoż. od 1946 r. Już w latach pięćdziesiątych zainicjował oryginalną formę doskonalenia zawodowego technologicznej kadry przemysłu mięsnego w postaci grupowych wyjazdów terenowych, jak również wspólnie – co pięć lat – organizowanych narad absolwentów technologów mięsa z Akademii Rolniczej w Poznaniu. Narady te były faktycznie sejmem polskich technologów mięsa ze wszystkich uczelni w kraju.

Przebywał za granicą i wykładał w różnych krajach i ośrodkach w charakterze *visiting professor*.

Był i jest członkiem i przewodniczącym licznych komitetów (w tym w PAN) i Rad Naukowych Instytutów, Rad Programowych czasopism, w tym „Przemysłu Spożywczego".

Wśród wielu orderów, medali i odznaczeń wymieńmy m.in. Order Sztandaru Pracy, Krzyż Kawalerski OOP, Zasłużony Nauczyciel, Zasłużony Działacz Kultury, laureat siedmiu nagród naukowych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Złota Odznaka Honorowa NOT oraz Honorowa Odznaka SITSpoż. itp.

Jest doktorem honoris causa Akademii Rolniczej w Poznaniu i we Wrocławiu.

Godność Honorowego Członka naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1978 roku. □

Zbigniew SROCZYŃSKI (1907–1997)

Kol. mgr inż. Zbigniew Sroczyński ukończył studia wyższe na Wydziale Zootechniki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w 1937 roku. Następnie podjął pracę zawodową, początkowo w majątku rolnym, potem w Banku Rolnym w Katowicach i w handlu rolniczym, a od 1949 r. w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Przemysłu Mięsnego w Rzeszowie na stanowisku kierownika kontraktacji bekonu. Zorganizował Zakład Doświadczalny Przemysłu Mięsnego w Podgrodziu w woj. rzeszowskim.

Do SITSpoż. wstąpił w 1952 r. i stał się jednym z organizatorów i bardzo czynnych działaczy Oddziału Wojewódzkiego naszego Stowarzyszenia w Rzeszowie. Przez wiele kadencji, w okresie blisko dwudziestu lat (1960–1978) pełnił – z dużym powodzeniem – funkcję Sekretarza Zarządu OW SITSpoż. w Rzeszowie. Od 1970 r. był członkiem Komisji Seniorów OW w Rzeszowie.

W latach 1988–1997 mimo iż stan zdrowia uniemożliwiał mu dalsze czynne udzielanie się w działalności stowarzyszeniowej, nadal żywo interesował się zagadnieniami i problemami SITSpoż., służąc chętnie radą i pomocą organizacyjną w ich rozwiązywaniu.

Za całokształt działalności zawodowej i społecznej został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Honorowym Członkiem naszego Stowarzyszenia został w 1978 roku. □

Ryszard GAJDA (1916–1991)

Kol. inż. Ryszard Gajda ukończył studia wyższe na Wydziale Technologii Rolno-Spożywczej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Całe swoje życie i pracę związał z przemysłem spożywczym. W okresie okupacji, w 1940 r. rozpoczął pracę zawodową w Małopolskim Związku Spółdzielni Mleczarskich w Charsznicy koło Miechowa. Po wojnie, w 1945 r. podjął pracę jako starszy inspektor w Ministerstwie Aprowizacji i Handlu, a następnie w Centralnym Związku Spółdzielni Mleczarskich. Od 1951 r. przez wiele lat pracował jako samodzielny technolog w Zjednoczeniu Produkcji Drobiarskiej w Warszawie. Autor 25 wniosków racjonalizatorskich, Zasłużony Racjonalizator.

Członek SITSpoż. od 1950 r., przez dwadzieścia lat (1963–1983) pełnił z powodzeniem funkcję Przewodniczącego Zarządu Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż. w Warszawie, przyczyniając się do znacznej aktywizacji społeczno-zawodowej środowiska technicznego oraz do wzrostu liczby Kół Zakładowych i członków Stowarzyszenia, a także do powołania i zorganizowania nowych sekcji branżowych, komisji i zespołów w OW Stowarzyszenia w Warszawie.

Wyróżniony licznymi odznaczeniami państwowymi, resortowymi i spółdzielczymi oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Odznaką Honorową SITSpoż. Honorowy Przewodniczący Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż. w Warszawie.

Godność Członka Honorowego Stowarzyszenia otrzymał w 1983 roku. □

Bolesław BACHMAN (1911–2002)

Kol. prof. Bolesław Bachman, absolwent Wydziału Chemicznego Politechniki Lwowskiej, od 1936 r. był m.in. asystentem w Katedrze Technologii Rolnej tej uczelni.

Brał udział w walkach z Niemcami we wrześniu 1939 r., kończąc kampanię w łagrze NKWD w rejonie Wołogdy. Następnie, w czasie wojny pracował we Lwowie m.in. jako specjalista – technolog w przemyśle gorzelniczym oraz jako wykładowca w chemicznej szkole zawodowej z polskim językiem nauczania. Specjalizował się w technologii przemysłu fermentacyjnego.

Po odzyskaniu niepodległości, w 1945 r. podjął pracę zawodową początkowo w Wojewódzkim Urzędzie Ziemskim w Łodzi, a dwa lata później wrócił do pracy naukowo-dydaktycznej jako adiunkt, a następnie wykładowca i kierownik Zakładu Technologii Przemysłu Fermentacyjnego w WSGW w Łodzi. W 1950 r. współtworzy Wydział Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej i zostaje tam kierownikiem Katedry Technologii Fermentacji. W 1966 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego. Przez trzy kadencje był dziekanem lub prodziekanem Wydziału Chemii Spożywczej PŁ.

Znakomity dydaktyk, promotor ponad 300 prac magisterskich i 11 prac doktorskich. Dzięki swej pracy i inicjatywie oraz nieprzeciętnym uzdolnieniom organizacyjnym wydatnie przyczynił się do rozwoju kierowanych przez Niego placówek naukowych, a w szczególności Zakładu Technologii Spirytusu i Drożdży.

Jeden z najwybitniejszych w kraju specjalistów w zakresie chemii i technologii przemysłu fermentacyjnego. Autor i współautor trzech podręczników i skryptów akademickich oraz kilkudziesięciu prac naukowych opublikowanych w czasopismach krajowych i zagranicznych, referowanych także na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych.

Wiele Jego prac znalazło praktyczne wykorzystanie w przemyśle, m.in. w zakresie oczyszczania gliceryny fermentacyjnej, optymalizacji procesu suszenia drożdży piekarskich, doboru antykorozyjnych powłok zbiorników dla przemysłu fermentacyjnego itp.

Aktywnie pracował w licznych Komitetach i Radach Naukowych, m.in. w Komitecie Technologii i Chemii Żywności PAN, w Międzynarodowej Unii Chemii Czystej i Stosowanej (1960–1968), członek Rady Naukowej Instytutu Przemysłu Fermentacyjnego, w ciągu 20 lat przewodniczący i wiceprzewodniczący Rady Programowej czasopisma „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny".

W 1946 r. członek-założyciel Łódzkiego Oddziału SITSpoż. Od 1948 r. członek Komisji Rewizyjnej SITSpoż., wiceprezes Zarządu Głównego (1957–1959), a w następnych latach m.in. członek Rady Głównej NOT, wiceprzewodniczący Komitetu NOT ds. Gospodarki Żywnościowej oraz Rady Prasy Technicznej NOT, Przewodniczący Komitetu ds. Gospodarki Żywnościowej przy Łódzkiej Federacji SNT NOT, itp.

Za swą działalność odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim i Oficerskim OOP, Medalem im. B. Rumińskiego, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż., a także Medalem „Za Udział w Wojnie Obronnej 1939 roku" itp.

Wpisany do Księgi Zasłużonych Techników w Łodzi (1978). Już 15 lutego 1946 r. – jako pierwszy – otrzymał Srebrny Krzyż Zasługi za pracę społeczną.

Godność Honorowego Członka SITSpoż. otrzymał w 1983 roku. Będąc do 2002 roku przewodniczącym Konwentu Członków Honorowych SITSpoż. wniósł znaczący i istotny wkład w jego działalność. □

Mieczysław GŁÓDŹ (1906–1984)

Kol. mgr inż. Mieczysław Głódź ukończył Wydział Rolniczy SGGW w Warszawie (1931 r.), specjalizując się w technologii mleczarstwa. Był znakomitym fachowcem z tej dziedziny. Miał kilkudziesięcioletni staż pracy w przemyśle i nauce mleczarskiej.

W latach 1932–1934 pracował w Zakładzie Mikrobiologii i Przemysłu Rolnego SGGW w Warszawie, a następnie do 1939 r. w Związku Spółdzielni Mleczarsko-Jajczarskich w Wilnie.

Po wojnie podjął pracę w Ministerstwie Aprowizacji i Handlu (1945–1946), a w okresie 1947–1972 pracował na wielu odpowiedzialnych stanowiskach w mleczarstwie, m.in. był dyrektorem Zakładu Badawczego CZ Przemysłu Mleczarskiego, kierownikiem Zakładu Technologii, naczelnym inżynierem oraz zastępcą dyrektora Instytutu Przemysłu Mleczarskiego do spraw technicznych. Był też wiceprezesem Centralnego Związku Spółdzielni Mleczarskich (1958–1965).

Położył wielkie zasługi w rozwoju przemysłu mleczarskiego w Polsce i w wychowaniu nowoczesnych kadr technicznych dla tego przemysłu. Autor wielu instrukcji, norm, prac naukowych i projektowych oraz artykułów mleczarskich.

Przez 22 lata wykładał zagadnienia technologii mleczarstwa na Wydziale Technologii Żywności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Był członkiem-założycielem SITSpoż. w 1946 roku. Od tego momentu zawsze brał czynny udział w pracach Stowarzyszenia. M.in. pełnił

funkcję członka Zarządu Głównego SITSpoż., w ciągu trzech kadencji był członkiem Komisji Wydawniczej, a przez jedenaście lat przewodniczył Głównej Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia. Dla uczniów techników mleczarskich zorganizował konkurs wiedzy o mleczarstwie i przez dziesięć lat był przewodniczącym głównej komisji organizacyjnej tego konkursu.

Za pracę zawodową i społeczną otrzymał wiele odznaczeń państwowych i resortowych w tym m.in. Krzyż Oficerski OOP oraz Złotą Odznakę Honorową NOT i Honorową Odznakę SITSpoż.

Godność Honorowego Członka naszego Stowarzyszenia uzyskał w 1983 roku. □

Istvan TOTH-ZSIGA (1924–2004)

Kol. prof.dr Istvan Toth-Zsiga ukończył studia wyższe na Uniwersytecie Technicznym (Politechnice) w Budapeszcie. Za osiągnięcia naukowo-badawcze w mikrobiologii i technologii przemysłu spożywczego otrzymał tytuł kandydata Węgierskiej Akademii Nauk.

Wiele Jego publikacji naukowych ukazało się w czasopismach fachowych zarówno na Węgrzech, jak i w innych krajach. Wykładał – jako profesor – w Wyższej Szkole Przemysłu Spożywczego w Szeged oraz Uniwersytecie Technicznym w Budapeszcie.

Pracę zawodową rozpoczął w 1947 r. w cukrowni Selyp, następnie (1949–1957) pracował w Zjednoczeniu Przemysłu Cukrowniczego, a w okresie 1957–1970 w Instytucie Przemysłu Cukrowniczego w Budapeszcie.

Członek założyciel Węgierskiego Naukowego Stowarzyszenia Przemysłu Spożywczego (METE); przez blisko 20 lat (1970–1989) był jego Sekretarzem Generalnym. Nastepnie przez wiele lat był Redaktorem Naczelnym czasopisma „Elelmezesipar" („Przemysł Spożywczy").

Wielki przyjaciel Polski. Zawsze starał się jak najbardziej rozbudować kontakty SITSpoż.-METE i jako Sekretarz Generalny METE osobiście bardzo wiele uczynił w tym zakresie. Wieloletnia, szeroka i wzorowa polsko-węgierska współpraca i wymiana doświadczeń naukowo-technicznych w przemyśle spożywczym przyniosła wiele korzyści obu stowarzyszeniom i kadrze technicznej przemysłu.

Wyróżniony licznymi odznaczeniami węgierskimi i zagranicznymi, w tym m.in.: Srebrnym Medalem za Zasługi w Pracy, Medalem Republiki Węgierskiej, Brązowym Medalem Francuskiego Syndykatu Przemysłu Cukrowniczego, Medalem „Pro Merito" Austriackiego Stowarzyszenia Chemików i Technologów Żywności oraz medalami Kossuta i Töröka (przez METE).

W Polsce otrzymał m.in. Złotą Odznakę Honorową Naczelnej Organizacji Technicznej oraz Odznaki Honorowe SITSpoż. i Stowarzyszenia Techników Cukrowników.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 1983 roku. □

Lew J. AUERMAN (1905–1986)

Kol. prof. dr hab. Lew Janowicz Auerman zaliczany jest do grona najwybitniejszych

w świecie naukowców XX wieku w zakresie technologii piekarstwa. Przez ponad 40 lat był kierownikiem Katedry Technologii Piekarstwa w Moskiewskim Technologicznym Instytucie Przemysłu Spożywczego, a jednocześnie przez prawie 30 lat pełnił funkcję Przewodniczącego Zarządu Głównego Naukowo-Technicznej Organizacji pracowników radzieckiego przemysłu spożywczego. Był wychowawcą i nauczycielem wielu pokoleń inżynierów i naukowców, w tym wielu z zagranicy i kilkunastu z Polski.

Podstawowy dorobek prof. Auermana to opracowanie naukowych podstaw technologii piekarstwa oraz współczesnych metodyk przygotowania zawodowego inżynierów-technologów przemysłu piekarskiego.

Obok tych podstawowych nurtów działalności zawodowej prowadził bardzo szeroką działalność naukowo-badawczą ukierunkowaną głównie na wyjaśnienie i poznanie biochemicznych i technologicznych właściwości surowców, półproduktów, a także wyróżników jakości i wartości odżywczej pieczywa. Wymierne Jego osiągnięcia to także opracowane konkretne metody i aparaty do oceny jakości surowca, półproduktów i gotowych wyrobów.

Jednak za najważniejsze uważał sam wyniki badań swojego zespołu nad doskonaleniem procesów technologicznych w celu podwyższenia efektywności produkcji, jakości i wartości odżywczej pieczywa. Spośród prac tego kierunku wielkie znaczenie praktyczne i teoretyczne dla przemysłu piekarskiego mają badania i opracowania naukowych podstaw wymiany ciepła i masy, procesów fizykochemicznych, biochemicznych i mikrobiologicznych zachodzących podczas wypieku chleba.

Prof. Auerman był nie tylko wielkim badaczem i uczonym, ale potrafił tę wiedzę wspaniale przekazywać innym, a Jego znakomita książka „Technologia piekarstwa", wydawana wielokrotnie w b. ZSRR i za granicą jest pięknym zwieńczeniem tego wysiłku. Jako działacz organizacji inżynierskiej propagował wśród szerokich warstw piekarzy wiedzę techniczną, dobrą organizację i postęp. Za działalność tę był prof. Auerman wielokrotnie nagradzany i odznaczany. Łotysz z pochodzenia, był wielkim uczonym oraz wspaniałym człowiekiem, życzliwym dla ludzi.

Prof. Auermana łączyły z Polską bliskie więzi naukowe i zawodowe, bywał u nas wielokrotnie, a podczas jednej z takich wizyt w 1973 r. otrzymał Odznakę Honorową SITSpoż. za zasługi we współpracy z NOT i wkład w rozwój przemysłu spożywczego, a zwłaszcza technologię piekarstwa.

W 1986 roku Stowarzyszenie nasze przyznało prof. L. Auermanowi najwyższą godność: Członkostwo Honorowe SITSpoż. □

Brunon FLISSIKOWSKI (ur. w 1925 r.)

Kol. inż. Brunon Flissikowski ukończył studia wyższe na Wydziale Mechanicznym Politechniki Gdańskiej.

W 1946 r. podjął wieloletnią pracę zawodową w Zakładach Przemysłu Tłuszczowego w Gdańsku, w których pełnił różne odpowiedzialne funkcje inżynierskie, m.in. w latach 1953–1981 był Głównym Energetykiem ww. Zakładów.

Autor wielu wniosków i opracowań racjonalizatorskich. W istotnym stopniu przyczynił się do unowocześnienia Zakładów Przemysłu Tłuszczowego w Gdańsku, zwłaszcza do modernizacji utwardzalni, rafinerii i margarynowni oraz instalacji chłodniczych i cieplnych i działów elektrolizy wody.

Członek SITSpoż. od 1953 r. należy do najbardziej aktywnych działaczy społecznych województwa gdańskiego i jest inspiratorem rozwoju przemysłu spożywczego w regionie. Pełnił kolejno m.in. funkcje sekretarza Koła Zakładowego i zastępcy przewodniczącego Zarządu OW SITSpoż., a od 1963 r. nieprzerwanie do 1988 r., tj. przez 25 lat – jako przewodniczący – z dużym zaangażowaniem kierował pracą

Zarządu Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż. w Gdańsku.

W 1988 r. został wybrany Honorowym Przewodniczącym Zarządu OW SITSpoż. w Gdańsku.

Rozwinął aktywną współpracę z Politechniką Gdańską i był organizatorem licznych konferencji naukowo-technicznych, seminariów i różnych form szkolenia zawodowego dla kadry inżynieryjno-technicznej. Uczestnik kilku Kongresów Techników Polskich. Przez dwie kadencje był członkiem Rady Głównej NOT. W latach 1965-1987 był wiceprzewodniczącym Rady Wojewódzkiej NOT w Gdańsku, a w 1987 r. został jej Honorowym Przewodniczącym.

Za zasługi i osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej uzyskał wiele odznaczeń i wyróżnień, w tym Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Odznaki za Zasługi dla miasta Gdańska oraz Ziemi Gdańskiej, a także Złotą Odznakę Honorową NOT i Honorową Odznakę SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1986 roku. □

Kazimierz FURGO (1916–2000)

Kol. inż. Kazimierz Furgo w 1937 r. ukończył Wydział Chemiczny Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bydgoszczy, a w 1952 r. na Politechnice Łódzkiej uzyskał dyplom inżyniera technologa.

W obronie kraju był ranny dwukrotnie. W kampanii wrześniowej 1939 roku brał udział w randze podporucznika w Armii Pomorze, potem działał w ruchu oporu ZWZ-AK, w Powstaniu Warszawskim walczył na Mokotowie w pułku „Baszta", ranny został wywieziony do obozu w Niemczech.

Po powrocie do kraju przystąpił do pracy przy odbudowie przemysłu spożywczego. Zorganizował laboratorium w Zakładach Państwowego Monopolu Spirytusowego w Starogardzie Gdańskim i był jego kierownikiem (1945–1949).

Od 1950 r. pracował w Zakładach PMS w Lublinie na stanowiskach kierownika kontroli technicznej i laboratorium, a następnie w Zakładach Piwowarsko-Słodowniczych w Lublinie m.in. jako kierownik kontroli technicznej i jako kierownik browaru. W latach 1961–1977 kierował produkcją suchego lodu i ciekłego CO_2 w Zakładach „Polmos" w Lublinie.

W pracy wyróżniał się wielką wiedzą techniczną oraz dążnością do nowatorstwa w produkcji i obniżenia jej kosztów. Autor i współautor wielu wniosków racjonalizatorskich, kierował w Zakładach działalnością Klubu Techniki i Racjonalizacji oraz komórką wynalazczości.

W latach 1971–1978 był wieloletnim społecznym opiekunem Technikum Chemicznego w Lublinie, uczestnicząc w jego rozbudowie, komisji naboru kandydatów, rozdziale praktyk i zatrudnienia oraz w egzaminach maturalnych.

Członek naszego Stowarzyszenia od 1950 r. współorganizator Oddziału Wojewódzkiego w Lublinie, w którym kolejno pełnił funkcje: skarbnika, sekretarza, wiceprzewodniczącego i przewodniczącego OW, członka komisji rewizyjnej i sądu koleżeńskiego. Był członkiem Zarządu Głównego SITSpoż. Od 1993 r. reprezentował lubelskie środowisko seniorów w Głównej Komisji NOT ds. Seniorów w Warszawie. Pracował społecznie również w Wojewódzkim Zarządzie Związku Inwalidów Wojennych i Wojskowych w Lublinie na stanowisku członka Prezydium i wiceprzewodniczącego.

Za całokształt działalności zawodowej, społecznej i wojskowej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP, Krzyżem Walecznych (dwukrotnie), Krzyżem Powstańczym, Krzyżem Partyzanckim, Medalem za Udział w Wojnie Obronnej 1939 roku oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 1986 roku. □

Kazimierz JAROSZ (1923–1998)

Kol. prof. dr hab. inż. Kazimierz Jarosz ukończył studia w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi, a następnie – jednocześnie pracując zawodowo – uzyskał na Wydziale Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej stopień magistra inżyniera chemii oraz doktora i doktora habilitowanego nauk technicznych.

W 1948 r. podjął pracę zawodową w przemyśle spirytusowym, zajmując kolejno różne stanowiska, m.in. był zastępcą dyrektora ds. technicznych (1963–1968) i naczelnym dyrektorem Zjednoczenia Przemysłu Spirytusowego (1968–1971).

Inicjator i realizator znacznego rozwoju techniki i technologii w przemyśle spirytusowym i drożdżowym. Autor i współautor ośmiu wynalazków, kilku książek i kilkudziesięciu prac naukowych i publicystycznych w technicznych czasopismach krajowych i zagranicznych.

Powołany w 1971 r. na stanowisko Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Przemysłu Spożywczego i Skupu, przez 10 lat (do 1981 r.) aktywnie kierował m.in. rozwojem postępu technicznego w przemyśle spożywczym i współpracą międzynarodową w tym zakresie.

W 1982 r. podjął pracę naukową w Instytucie Przemysłu Fermentacyjnego (obecnie Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego). W 1987 r. został profesorem nadzwyczajnym i pracując naukowo głównie zajmował się wykorzystaniem biotechnologii w przemyśle spożywczym.

Członek SITSpoż. od 1950 roku, początkowo pracował społecznie m.in. w dziedzinie szkolenia, organizując odczyty, kursy i konferencje naukowe. Był kolejno m.in. członkiem Zarządu OW w Warszawie (1961–1963), członkiem Zarządu Głównego (1959–1961 i 1966–1975) oraz przewodniczącym Głównej Komisji Rewizyjnej (1963–1965).

Od 1975 r. do 1990 r. przez cztery kolejne kadencje był Przewodniczącym Zarządu Głównego SITSpoż., swoją wielką pracą społeczną i ogromnym osobistym zaangażowaniem walnie przyczyniając się do utrwalenia i rozwoju naszego Stowarzyszenia oraz do rozszerzenia jego działalności i umocnienia pozycji.

W latach 1987–1990 był Wiceprezesem Naczelnej Organizacji Technicznej.

Przez kilka lat (od 1991 r.) był Przewodniczącym Krajowej Rady Gorzelnictwa przy Zarządzie Głównym SITSpoż.

Za pracę zawodową i społeczną został wyróżniony licznymi odznaczeniami, w tym m.in. Orderem Sztandaru Pracy, Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1986 r., a Krajowy Zjazd Delegatów w 1990 r. nadał Mu tytuł Honorowego Przewodniczącego SITSpoż. □

Tadeusz KACZMAREK (1921–1995)

Kol. dr inż. Tadeusz Kaczmarek ukończył studia inżynierskie na Wydziale Przetwórstwa

Rolnego Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi (1949 r.), a studia magisterskie na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Poznańskiego (1951 r.). W 1975 r. po pozytywnej obronie pracy doktorskiej otrzymał stopień naukowy doktora.

Pracę zawodową (w rachunkowości rolnej) rozpoczął już w czasie II wojny światowej. Równocześnie działał wtedy w ruchu oporu i w tajnym nauczaniu na terenie obecnego woj. łódzkiego.

Po wojnie i po ukończeniu studiów inżynierskich rozpoczął w 1950 r. w Poznaniu pracę w Zakładach Piwowarskich, z którymi był związany zawodowo przez 33 lata (do 1983 r.). w Zakładach tych zajmował kolejno stanowiska: piwowara, głównego technologa, głównego mechanika, kierownika zakładu i zastępcy dyrektora przedsiębiorstwa ds. technicznych. W latach 1974–1983 objął stanowisko kierownika placówki naukowo-badawczej przemysłu słodowniczego, umiejscowionej w Zakładach Piwowarskich w Poznaniu.

Członek SITSpoż. od 1951 roku. Pełnił w naszym Stowarzyszeniu wiele odpowiedzialnych funkcji społecznych, m.in. był przewodniczącym kół zakładowych, długoletnim przewodniczącym Sekcji Piwowarskiej oraz sekretarzem i wiceprzewodniczącym Zarządu OW SITSpoż. w Poznaniu, przewodniczącym Komisji Kształcenia Kadr Technicznych oraz przewodniczącym Zespołu Rzeczoznawców przy Zarządzie OW SITSpoż. w Poznaniu. Członek Komisji Doskonalenia Kadr Inżynieryjno-Technicznych przy Zarządzie Głównym NOT. Delegat SITSpoż. i aktywny uczestnik pięciu kolejnych Kongresów Techników Polskich. Szczególnie aktywny w zakresie podwyższania wiedzy wśród pracowników przemysłu oraz organizowania szkoleń, sympozjów krajowych i międzynarodowych.

Autor kilkudziesięciu publikacji w technicznych czasopismach branżowych i książki o polskich browarach i piwach, współautor podręcznika i poradnika dla przemysłu piwowarskiego. Posiadał trzy patenty.

Działacz społeczny, wspaniały Kolega, zawsze w swoim działaniu mający na uwadze dobro drugiego człowieka.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony licznymi odznaczeniami, w tym m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1986 roku. □

Edwin NOWICKI
(1926–2002)

Kol. Edwin Nowicki całe swoje życie zawodowe przez 45 lat (1941–1986) związał z przemysłem młynarskim, w którym rozpoczął pracę już w 1941 r. bezpośrednio w produkcji, a po wyzwoleniu również w administracji. W 1952 r. ukończył Technikum Przemysłu Spożywczego w Gdańsku (specjalność młynarstwo) i uzyskał tytuł technologa młynarstwa. Zaraz po ukończeniu Technikum podjął pracę zawodową w Zakładach Przemysłu Młynarskiego w Szczecinie, w których na stanowisku inspektora-specjalisty technika, a następnie naczelnika Wydziału Produkcji i kierownika Szkolenia Przywarsztatowego Kadr nieprzerwanie pracował w latach 1952–1986.

Zasłużony Racjonalizator Produkcji, autor 15 wniosków racjonalizatorskich dotyczących nowych technologii, modernizacji i mechanizacji transportu wewnętrznego, organizacji przewozu przetworów luzem oraz poprawy warunków pracy. Inicjator szkolenia nowych kadr systemem kursowym i na stanowiskach pracy w młynarstwie.

Od 1952 r. członek SITSpoż., zaś od 1953 r. sekretarz Zarządu Oddziału w Szczecinie, którą to funkcję z wielkim powodzeniem pełnił przez prawie 50 lat, co jest faktem bez precedensu. Głównym źródłem Jego sukcesów było wspaniałe opanowanie sztuki obcowania z ludźmi. Dzięki niej i dzięki umiejętności tworzenia koleżeńskiej atmosfery oraz chęci działania społecznego zyskał ogromną popularność w Oddziale Wojewódzkim w Szczecinie i miano prawdziwego aktywisty w całym Stowarzyszeniu.

Za działalność społeczno-zawodową otrzymał m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznakę Honorową NOT oraz Honorową Odznakę naszego Stowarzyszenia.

Wpisany do Złotej Księgi Zasłużonych przez Federację NOT w Szczecinie.

Godność Honorowego Członka SITSpoż. nadano Mu w 1986 roku. □

Edward WESOŁOWSKI (1913–2005)

Kol. mgr inż. Edward Wesołowski, absolwent Wydziału Chemicznego Politechniki Lwowskiej, rozpoczął pracę zawodową w 1941 r. w Fabryce Konserw i Bekonów we Lwowie. W 1945 r. podjął pracę w Centralnym Zarządzie Przemysłu Konserwowego w Warszawie, a następnie jako dyrektor techniczny Zjednoczenia w Bytomiu brał czynny udział w przejmowaniu zakładów w Dębicy, Katowicach, Bytomiu, Bielsku i Ziębicach oraz w uruchamianiu w nich produkcji mięsnej i owocowo-warzywnej. Od 1949 r. pracował w Centralnym Zarządzie Przemysłu Mięsnego m.in. jako zastępca dyrektora do spraw produkcji (od 1958 r.).

Współtwórca postępu technicznego w przemyśle mięsnym, organizator nowych rzeźni, przetwórni wędlin i konserwiarni, zawsze eksponujący zagadnienia nowoczesności i jakości wyrobów. W latach 1970–1978 pracował w Departamencie Techniki Ministerstwa Przemysłu Spożywczego i Skupu, gdzie Jego rozległa wiedza i doświadczenie były również wszechstronnie wykorzystywane.

Członek SITSpoż. od 1946 r. w Oddziale w Zabrzu. W latach 1961–1975 był przewodniczącym Sekcji Przemysłu Mięsnego, podnosząc na wysoki poziom działalność społeczną w branży, zwłaszcza w dziedzinie szkolenia kadr technicznych, rozwoju eksportu, wprowadzania nowych technik i technologii, m.in. nowoczesnego chłodnictwa w przemyśle mięsnym.

Od 1975 do 1983 r. wiceprzewodniczący a w latach 1983–1990 przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia. Od 1976 r. działał również bardzo aktywnie w Komitecie NOT ds. Jakości oraz w Komisji Seniorów przy Zarządzie Głównym SITSpoż.

Był jednym z autorów jubileuszowego wydawnictwa SITSpoż. „50 lat Stowarzyszenia 1946–1996".

Następująca opinia Kol. E. Wesołowskiego o roli Stowarzyszenia jest szczególnie trafna i godna przytoczenia: *Patrząc retrospektywnie na swoją pracę zawodową, widzę, że wpływ Stowarzyszenia na nią był wielki. Stowarzyszenie pozwalało na łączenie pracy zawodowej i społecznej, stwarzało zawsze bardzo dobre warunki dla inicjatyw, innowacji, postępu technicznego i wynalazczości. To, co robiło się w Stowarzyszeniu, zawsze służyło jego członkom i przemysłowi.*

Za działalność zawodową i społeczną wyróżniony licznymi odznaczeniami państwowymi, resortowymi i branżowymi, w tym m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1986 roku. □

Zbigniew ZIÓŁKOWSKI (1914–2003)

Kol. mgr Zbigniew Ziółkowski ukończył studia wyższe na Wydziale Chemicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, specjalizując się w biotechnologii.

Pracę zawodową rozpoczął w 1939 r. jako kierownik techniczny fabryki drożdży „Społem" w Kielcach. W 1940 r. w tej fabryce został aresztowany przez gestapo i zesłany do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, gdzie był więziony przez cztery lata. Po odzyskaniu wolności w 1945 r. kontynuował pracę w przemyśle spożywczym „Społem" w Krakowie, a następnie w Centrali ZSS" Społem" w Warszawie. W okresie tym m.in. zajmował się przejmowaniem i uruchamianiem nieczynnych zakładów przemysłowych oraz importem maszyn i urządzeń z Anglii w ramach udzielonego Polsce kredytu.

Po przejęciu zakładów przemysłowych „Społem" przez państwo zajmował kolejno stanowisko dyrektora naczelnego Zjednoczeń: Przemysłu Drożdżowego, a potem Przemysłu Piwowarskiego. W jednostkach centralnych pełnił odpowiedzialne funkcje, m.in. był dyrektorem Departamentu Techniki w Ministerstwie Przemysłu Spożywczego i Skupu, dyrektorem Departamentu Planowania w Komitecie Nauki i Techniki i dyrektorem Departamentu Współpracy z Zagranicą w Ministerstwie Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Współpracę z SITSpoż. nawiązał już w 1946 r. na I Kongresie Techników Polskich w Katowicach, gdzie działał w Komisji Wnioskowej Sekcji Przemysłu Spożywczego i Chłodnictwa.

Nie szczędził swego czasu i wysiłku dla Stowarzyszenia i – jak mało kto – wywarł ogromny wpływ na rozwój SITSpoż.

M.in. przez cztery kadencje był przewodniczącym i również przez cztery kadencje wiceprzewodniczącym Zarządu Głównego, był też skarbnikiem, członkiem ZG, itp. Zawsze dbał o wysoką rangę SITSpoż., dążąc do realizacji dwóch podstawowych celów: stworzenia w Polsce nowoczesnego przemysłu spożywczego oraz przygotowania dla niego wykwalifikowanych kadr inżynierów i techników. Był wieloletnim redaktorem naczelnym czasopisma „Przemysł Fermentacyjny", przekształconego przezeń w „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny" dla wypełnienia w piśmiennictwie technicznym luki w zakresie przetwórstwa owoców i warzyw.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Komandorskim OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż., a także odznaczony Krzyżem Oświęcimskim.

W 1986 roku SITSpoż. nadało Mu najwyższą ze swych godności – Członkostwo Honorowe. □

Stanisław BERGER (ur. w 1923 r.)

Kol. prof. dr hab. Stanisław Berger ukończył studia w UMCS w Lublinie, gdzie specjalizował się w zakresie fizjologii żywienia.

Od 1950 r. pracował w Dziale Higieny Żywienia PZH w Warszawie, zaś w 1954 r. rozpoczął pracę naukowo-badawczą w SGGW w Warszawie, z którą związał się nieprzerwanie ok. 50 lat.

W latach 1957–1958 jako stypendysta Rockefellera, szkolił się w dziedzinie biochemii żywienia w Cornell University (Ithaca.USA).

W 1966 r. profesor nadzwyczajny, w 1976 r. profesor zwyczajny nauk rolniczych. Współorganizator Katedry Fizjologii Żywienia Zwierząt UMCS (1946) oraz Technologii i Higieny Żywienia Człowieka SGGW (1958). Współtwórca Wydziałów: Technologii Rolno-Spożywczej oraz Żywienia Człowieka i Wiejskiego Gospodarstwa Domowego SGGW (którego to Wydziału był pierwszym dziekanem przez 7 lat).

Twórca pierwszej w Polsce szkoły akademickiej w zakresie nauki o żywności i żywieniu. Jego osiągnięcia naukowe, udokumentowane liczbą ok. 400 publikacji w kraju i za granicą, dotyczą m.in. metodyki oznaczania i metabolizmu różnych związków, aktywności witaminy A, jakości białka, a także modeli szkolenia żywieniowców na poziomie wyższym.

Wykształcił ok.400 magistrów i 16 doktorów, zaś kilku Jego uczniów zostało profesorami lub doktorami habilitowanymi.

W latach 1967–1970 pracował w Centrali FAO w Rzymie i rozpoczął trwającą do dzisiaj ścisłą współpracę z ONZ, FAO, WHO, UNICEF itp. m.in. w zakresie szkolenia żywieniowców w krajach rozwijających się oraz uczestniczył w wielu Międzynarodowych Kongresach Żywienia. Europejska Federacja Żywieniowców wybrała go na Prezydenta 1987–1991, a Międzynarodowa Unia Nauk Żywieniowych powołała na wiceprezydenta na okres 1993–1997 oraz nadała Mu godność Członka Honorowego.

Był i jest zapraszany jako ekspert i *visiting professor* do wielu krajów europejskich, do USA, Kanady, Japonii, a także krajów rozwijających się.

Współzałożyciel Polskiego Towarzystwa Nauk Żywieniowych i jego przewodniczący przez kilka kadencji. Przez wiele lat przewodniczył Komitetowi Żywienia Człowieka PAN.

Członek SITSpoż. od 1952 r., od lat bardzo aktywnie działa w naszym Stowarzyszeniu i w NOT, m.in. jako wiceprzewodniczący Zarządu Głównego SITSpoż. w ciągu dwu kadencji (1975–1982), jako Redaktor Naczelny „Przemysłu Spożywczego" (przez sześć lat), a także jako przewodniczący Komitetu Gospodarki Żywnościowej NOT. Czynnie uczestniczy w organizowaniu zjazdów i konferencji naukowych oraz współpracy SITSpoż. z zagranicą.

Za działalność naukową i społeczną otrzymał wiele odznaczeń, w tym m.in. Krzyż Komandorski z Gwiazdą, Komandorski, Oficerski, Kawalerski, Orderu Odrodzenia Polski, Medal im.B.Rumińskiego oraz Złotą Odznakę Honorową NOT i Honorową Odznakę SITSpoż. W 1995 r. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego nadała Mu najwyższą godność akademicką: doktorat honoris causa.

Odznaczony też został Medalami za Zasługi dla Obronności Kraju oraz 4 odznaczeniami bojowymi Wojska Polskiego za udział w wojnie 1944/45 roku.

Honorowym Członkiem naszego Stowarzyszenia został w 1990 roku. □

Zdzisław JABŁOŃSKI (ur. w 1926 r.)

Kol. mgr inż. Zdzisław Jabłoński ukończył studia wyższe I stopnia w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi i II stopnia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, uzyskując stopień magistra inżyniera technologii żywności.

Od 1949 do 1995 r. ściśle związany z przemysłem mięsnym, w którym pracował na różnych stanowiskach, w tym m.in. w Zakładach Mięsnych w Toruniu (1949–1953) jako kierownik Działu Kontroli Technicznej i zastępca dyrektora ds. produkcji, w Centrali Przemysłu Mięsnego w Warszawie (1953–1975) jako kierownik Działu Produkcji Bekonów i Konserw i Naczelnik Wydziału Technologii, a następnie jako Zastępca Dyrektora Naczelnego ds. Produkcji oraz w Instytucie Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego (1975–1991) jako kierownik Zakładu Technologii Mięsa i Zastępca Dyrektora Instytutu ds. Technicznych.

W latach 1991–1993 był konsultantem firmy Epstein Eng. Export, Warszawa, a w latach 1993–1995 członkiem Rady Nadzorczej „Constar" S.A. w Starachowicach.

Inicjator, koordynator i realizator postępu technologicznego w przemyśle mięsnym. Autor patentów oraz publikacji w czasopismach i w formie książkowej oraz dokumentów normalizacyjnych.

Wykładowca kursów doskonalenia zawodowego, studiów podyplomowych (AR Poznań) i dziennych (SGGW Warszawa).

Wieloletni redaktor działowy i do chwili obecnej zastępca redaktora naczelnego „Gospodarki Mięsnej".

Członek SITSpoż. od 1950 r., wieloletni przewodniczący kół zakładowych w Zakładach Mięsnych w Toruniu, Centrali Przemysłu Mięsnego i Instytucie Przemysłu Mięsnego. Członek-założyciel Sekcji Przemysłu Mięsnego przy Zarządzie Głównym SITSpoż., jej przewodniczący w ciągu trzech kadencji i wiceprzewodniczący oraz członek Zarządu Sekcji kilku kadencji, członek Prezydium Zarządu Głównego SITSpoż. w ciągu dwóch kadencji.

Obecnie jest Sekretarzem Komisji Seniorów i Historii Ruchu Stowarzyszeniowego w FSNT (od 2003 r.), wiceprzewodniczącym Komisji Specjalizacji Zawodowej Inżynierów i Techników przy Zarządzie Głównym SITSpoż. (2 kadencje: 1998–2002 i 2002–2006), wiceprzewodniczącym Mazowieckiego Oddziału SITSpoż. (2 kadencje: 1998–2002 i 2002–2006), członkiem ZG SITSpoż., członkiem Komisji Pomocy Koleżeńskiej ZG SITSpoż., członkiem Komisji Seniorów ZG SITSpoż., wiceprzewodniczącym Klubu Seniorów i Środowiska przy Zarządzie Oddziału Mazowieckiego.

Za działalność zawodową i społeczną wyróżniony Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką „Zasłużony dla Handlu Zagranicznego", Złotą i Srebrną Odznaką Honorową NOT, Honorową Odznaką SITSpoż., Medalem za Zasługi dla Obronności Kraju, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem 10-lecia Polski Ludowej, Medalem 40-lecia Polski Ludowej, Odznaką „Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego i Skupu" (dwukrotnie), Odznaką „Zasłużony Pracownik Rolnictwa", Odznaką „Zasłużony Pracownik Handlu Zagranicznego".

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1990 roku. □

Anatol KONOWAŁOW
(ur. w 1918 r.)

Kol. inż. Anatol Konowałow, inżynier-technolog środków spożywczych, w ciągu swej długoletniej pracy zawodowej (1945–1982) pracował m.in. na stanowiskach kierowniczych w gorzelni w Bąkowej Górze, pow. Radomsko, w przemyśle rolnym PGR w Lublinie, w przemyśle drobiarskim i w „Społem" w Siedlcach. Jest autorem kilkudziesięciu wdrożonych projektów racjonalizatorskich o dużych efektach technicznych i ekonomicznych. Jest też właścicielem dwóch patentów wynalazczych i jednego wzoru użytkowego.

Członek SITSpoż od 1948 r. początkowo w Oddziale Wojewódzkim w Łodzi, potem w Lublinie, Warszawie a od 1975 r. do chwili obecnej w Siedlcach.

W latach 1963–1971 pełnił funkcję przewodniczącego Koła przy Zakładach Drobiarskich, przez 12 lat (1978–1990) był przewodniczącym Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż. w Siedlcach. Uczestniczył jako delegat w XX i XXI Kongresie Techników Polskich.

Za pracę zawodową, udział w rozwoju przemysłu spożywczego oraz wieloletnią pracę społeczną w Stowarzyszeniu otrzymał m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznakę Honorową NOT i Odznakę Honorową SITSpoż. Jest też członkiem honorowym Rady Wojewódzkiego Oddziału NOT w Siedlcach.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1990 roku. □

Władysław NAPIERAŁA
(ur. w 1930 r.)

Kol. dr inż. Władysław Napierała jest absolwentem Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu (1955 r.), gdzie specjalizował się w zakresie nauk rolniczych oraz technologii przemysłu ziemniaczanego i fermentacyjnego. W 1969 r. na Wydziale Technologii Rolno-Spożywczej tejże uczelni otrzymał stopień naukowy doktora nauk technicznych, na podstawie rozprawy doktorskiej pt.: „Optymalizacja procesu fermentacji mlekowej w warunkach wytwórni kwasu mlekowego w Lesznie".

W okresie 1955–1992 tj. przez 37 lat bez przerwy pracował w Zakładach Przemysłu Spirytusowego w Lesznie, zajmując kolejno stanowiska: starszego kontrolera Kontroli Technicznej w Stacji Doświadczalnej, starszego asystenta laboratorium badawczego (1958 r.), kierownika laboratorium (1963) i zastępcy dyrektora do spraw technicznych i ds. produkcji (1985–1992).

Autor kilkudziesięciu publikacji, laureat I nagrody w konkursie na najciekawszą korespondencję z zakładu do czasopisma „Przemysł Fermentacyjny i Rolny". Autor wielu wniosków racjonalizatorskich i współautor kilku patentów. W 1973 roku mistrz branży w zakresie wynalazczości. Członek Rad Naukowych: Instytutu Przemysłu Fermentacyjnego w Warszawie, Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Maszyn dla Przetwórstwa Płodów Rolnych w Pleszewie oraz Centrum Postępu Technicznego SIMP w Rydzynie.

Od 1955 r. członek SITSpoż., od 1980 r. Przewodniczący Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż. w Lesznie i wiceprzewodniczący, a następnie członek Prezydium Rady Oddziału Wojewódzkiego NOT w Lesznie. Był sekretarzem Głównej Komisji Rewizyjnej SITSpoż.

Po przejściu na rentę w 1992 roku nadal działa w Kole Zakładowym oraz w Oddziale SITSpoż. w Lesznie. Publikuje artykuły o tematyce związanej z zastosowaniem pochodnych kwasu mlekowego w takich czasopismach branżowych, jak „Przemysł Spożywczy" i „Gospodarka Mięsna" oraz uczestniczy w seminariach organizowanych przez Dział Marketingu Przedsiębiorstwa Przemysłu Fermentacyjnego AKWAWIT S.A. w Lesznie.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony licznymi odznaczeniami państwowymi, branżowymi i stowarzyszeniowymi, w tym m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia Otrzymał w 1990 roku. □

Stefan SUJAK
(1911–1992)

Kol. inż. Stefan Sujak przepracował zawodowo 50 lat w przemyśle spożywczym, w tym ponad 40 lat w przemyśle mleczarskim. W 1945 r. jako dyrektor Okręgu Społem, przystąpił do uruchamiania spółdzielni mleczarskich na Pomorzu Zachodnim, przyczyniając się do zorganizowania i włączenia do eksploatacji 50 spółdzielni mleczarskich oraz licznych zbiornic

mleka, punktów sieci handlowej i rzeźni drobiu w woj. szczecińskim i koszalińskim. W latach 1950–1977 pracował w Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Poznaniu, początkowo na stanowisku kierownika Wydziału, a następnie (1957–1967) wiceprezesa ds. technicznych. Był w tym czasie wzorowym wychowawcą młodzieży w spółdzielczości mleczarskiej.

W okresie 1967–1977 pełnił funkcję kierownika Stacji Doświadczalnej w Centralnym Laboratorium Przemysłu Koncentratów Spożywczych w Poznaniu i rzecznika patentowego.

Autor 18 i współautor pięciu patentów, które zostały wdrożone w przemyśle mleczarskim i koncentratów spożywczych. Za autorstwo pięciu wzorów użytkowych i 43 wniosków racjonalizatorskich uzyskał Złotą Odznakę Racjonalizatora Produkcji.

Autor kilkudziesięciu publikacji zawodowych z dziedziny przemysłu spożywczego, w tym m.in. opracowania pt. „Zbiór wynalazków i wzorów użytkowych z zakresu rolnictwa i gospodarki żywnościowej w kraju" (1988 r.).

Członek SITSpoż. od 1950 r., działający na terenie woj. poznańskiego. Był m.in. członkiem (1951–1953), wiceprzewodniczącym (1953–1954) Zarządu OW SITSpoż. w Poznaniu, a następnie członkiem Rady Grupy Rzeczoznawców. W okresie 1972–1992 pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Rewizyjnej OW naszego Stowarzyszenia w Poznaniu, udzielał się też w pracach Komisji Postępu Technicznego i Racjonalizacji SITSpoż., SITR oraz OW NOT w Poznaniu.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP, Medalem Za Udział w Walkach Obronnych oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Honorowego Członka naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1990 roku. □

Henryk WĄSAK (1921–1997)

Kol. mgr inż. Henryk Wąsak, absolwent Wydziału Rolnego Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, już od 1949 r. związał się na trwałe z przemysłem spożywczym, pracując do 1986 r. na kierowniczych stanowiskach w przemyśle jajczarsko -drobiarskim, chłodniczym, mleczarskim i owocowo-warzywnym Lubelszczyzny. W okresie 1973–1977 był wykładowcą przedmiotów zawodowych w Technikum Przemysłu Spożywczego w Lublinie.

W przemyśle dał się poznać jako inicjator postępu technicznego i organizacyjnego oraz jako racjonalizator produkcji.

Przez ponad 40 lat aktywny członek Stowarzyszenia. W Wojewódzkim Oddziale SITSpoż. w Lublinie od 1955 r. zajmował odpowiedzialne stanowiska w ruchu stowarzyszeniowym, m.in. sekretarza i skarbnika OW, członka i przewodniczącego Komisji Rewizyjnej OW itp., w latach 1959–1965 przewodniczącego a w latach 1965–1973 wiceprzewodniczącego Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż. w Lublinie.

Działalność społeczna to Jego wielka pasja życiowa. Przez wiele lat był też rzeczoznawcą technicznym, wykładowcą wielu kursów branżowych oraz biegłym sądowym (z zakresu mleczarstwa).

Odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Honorową NOT i Odznaką Honorową SITSpoż.

W 1990 roku Stowarzyszenie nadało Mu godność Członka Honorowego. Przez wiele lat, aż do śmierci był Przewodniczącym Konwentu Członków Honorowych SITSpoż. □

Stanisław WÓJCIK (1926–1992)

Kol. inż. Stanisław Wójcik ukończył studia wyższe na Wydziale Budownictwa Politechniki Wrocławskiej w 1950 roku. Pracę zawodową rozpoczął już w 1940 r., jako robotnik, pracując zawodowo uczył się i zdobywał wiedzę.

Po ukończeniu studiów wyższych podjął pracę zawodową w Pracowni Projektowo-Kosztorysowej przy Wrocławskich Zakładach Piwowarsko-Słodowniczych, a następnie w 1974 r. zorganizował Biuro Projektów Przemysłu Owocowo-Warzywnego we Wrocławiu i kierował nim przez wiele lat.

Od 1952 r. członek PZITB, zaś od 1956 r. członek SITSpoż., w którym przez dziesięciolecia pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji. Od 1959 r. członek Sądu Koleżeńskiego i członek Komisji Postępu Technicznego. Przez 25 lat (1967–1992) nieprzerwanie z wielkim powodzeniem sprawował funkcję przewodniczącego Zarządu Oddziału SITSpoż. we Wrocławiu. Organizator nowych Kół Zakładowych, Sekcji Branżowych oraz Zarządu Oddziału w Wałbrzychu. Inicjator powołania różnych komisji działających w ramach Zarządu OW SITSpoż. i Rady Wojewódzkiej NOT we Wrocławiu.

Aktywny uczestnik i współorganizator studiów stacjonarnych w zakresie technologii żywności i żywienia w Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Był też inicjatorem zorganizowania studiów zaocznych na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu.

Utrzymywał stałe kontakty z dyrekcjami szkół zawodowych i technikum przemysłu spożywczego w celu zainteresowania młodzieży działalnością stowarzyszeniową.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony licznymi odznaczeniami, w tym m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. oraz Odznaką „Budowniczy Wrocławia".

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 1990 roku. □

Barbara ZDZIESZYŃSKA

Kol. mgr Barbara Zdzieszyńska ukończyła w 1954 roku studia w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu, uzyskując dyplom magistra towaroznawstwa artykułów spożywczych.

Bezpośrednio po studiach wyższych podjęła pracę w przemyśle spożywczym, początkowo w Poznańskiej Wytwórni Octu i Musztardy (1954–1957), potem w Poznańskiej Wytwórni Win (1957–1960), a następnie przez wiele lat pracowała w branży ciastkarsko-piekarskiej, początkowo w ZPC „Goplana" (1960–1962), a następnie przez 28 lat (1962–1990) w Poznańskiej Ciastkarskiej Spółdzielni Spożywców „Społem", zajmując kolejno odpowiedzialne stanowiska: kierownika laboratorium, głównego technologa i (od 1983 r.) wiceprezesa ds. produkcji piekarsko-ciastkarskiej.

Inicjatorka licznych usprawnień organizacyjnych i technologicznych, m.in. przy uruchamianiu nowych piekarń w Poznaniu. Autorka licznych receptur piekarsko-ciastkarskich dla nowych wyrobów, np. dla produktu eksportowego „Pumpernikel Wielkopolski". Współautorka dokumentacji rozruchowej i koordynatorka roz-

ruchu trzech nowo wybudowanych piekarni i jednej ciastkarni w Poznaniu. Autorka metody wykorzystywania określonych asortymentów pieczywa zwrotnego.

Działaczka SITSpoż. od 1955 roku. Na poznańskim terenie naszego Stowarzyszenia była m.in. przewodniczącą Koła Zakładowego (1955–1977), przewodniczącą Wojewódzkiej Sekcji Przemysłu Owocowo-Warzywnego (1957–1959); w 1968 r. przyczyniła się do zorganizowania Wojewódzkiej Sekcji Piekarsko-Ciastkarskiej SITSpoż. Od wielu lat działa też w Zarządzie naszego Stowarzyszenia w Poznaniu, jako członek i sekretarz, a w latach 1983–1994 jako wiceprzewodnicząca Oddziału. W latach 1990–1994 była członkiem Prezydium Zarządu Głównego SITSpoż. w Warszawie.

Obecnie pełni funkcję przewodniczącej Komisji Rewizyjnej w Oddziale SITSpoż. w Poznaniu. Od 1986 r. jest członkiem Rady Głównej NOT i Rady Wojewódzkiej NOT w Poznaniu.

Za osiągnięcia w działalności społecznej wyróżniona m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż. oraz licznymi odznaczeniami resortowymi i regionalnymi.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymała w 1990 roku. □

Witold KOSTRO (ur. w 1928 r.)

Kol. inż. Witold Kostro ukończył studia wyższe na Wydziale Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej, pracując – już w czasie studiów – jako asystent u prof. dr. W. Pezackiego w Zakładzie Technologii Mięsa PŁ. Następnie podjął pracę w Zakładach Mięsnych w Poznaniu oraz w Zakładach Przemysłu Paszowego w Łodzi i Warszawie. Pracował kolejno na różnych stanowiskach od praktykanta do mistrza, kierownika produkcji, naczelnika wydziału i zastępcy dyrektora do spraw technicznych. Przeniesiony służbowo do pracy w Ministerstwie Przemysłu Spożywczego i Skupu, po jego reorganizacji przechodzi do pracy w Ministerstwie Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w którym do 1987 r. zajmował odpowiedzialne stanowisko wicedyrektora Departamentu Przetwórstwa Spożywczego.

Członek SITSpoż. od 1954 r. W ciągu pięćdziesięcioletniej pracy stowarzyszeniowej był m.in. przewodniczącym Koła Zakładowego, wiceprzewodniczącym Zarządu Oddziału Wojewódzkiego w Warszawie (przez 22 lata), a następnie jego przewodniczącym przez dwie kadencje (1983–1986 i 1987–1990).

W 1990 r. zgromadzenie delegatów Oddziału SITSpoż. w Warszawie nadało Mu tytuł Honorowego Przewodniczącego Zarządu Oddziału.

W Zarządzie Głównym SITSpoż. był członkiem wielu komisji i komitetów oraz członkiem Prezydium. Uczestniczył jako delegat w pięciu kolejnych Kongresach Techników Polskich. Za działalność zawodową i społeczną uzyskał wiele odznaczeń i wyróżnień, w tym m.in. Krzyż Kawalerski OOP, Złotą Odznakę Honorową za Zasługi dla Warszawy oraz Złotą Odznakę Honorową NOT i Honorową Odznakę SITSpoż.

Godność Honorowego Członka SITSpoż. otrzymał w 1994 roku. □

Kazimiera KRZYSIK

Kol. mgr inż. Kazimiera Krzysik ukończyła w 1958 roku studia wyższe na Wydziale Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej, uzyskując tytuł magistra inżyniera chemii spożywczej. W tym samym roku podjęła pracę w Rzeszowskich Zakładach Przemysłu Owocowo-Warzywnego „Alima", przekształconych w 1992 r. w Spółkę Akcyjną „Alima-Gerber". Z zakładami tymi związała całe swoje życie zawodowe i przepracowała w nich 36 lat, kolejno na stanowiskach: głównego technologa, kierownika laboratorium, kierownika Zakładowej Stacji Doświadczalnej, głównego specjalisty ds. jakości oraz kierownika Działu Badań i Rozwoju Produktu.

W 1985 roku uzyskała I stopień specjalizacji zawodowej inżyniera w dziedzinie przetwórstwa rolno-spożywczego.

Do najważniejszych Jej osiągnięć zawodowych należy rozwój i doskonalenie produkcji odżywek dla dzieci. Jest twórcą ponad 40 nowych produktów dla niemowląt „BOBO FRUT" oraz produktów dla dzieci w wieku szkolnym i młodzieży „JUNIOR FRUT", a także wielu wdrożonych nowych technologii. Jej osiągnięcia w tym zakresie znalazły potwierdzenie m.in. w czterech nagrodach zespołowych Ministra Przemysłu Spożywczego i Skupu. Autorka 20 publikacji w prasie technicznej, 25 norm zakładowych i licznych materiałów szkoleniowych. Inicjatorka i organizatorka licznych narad i konferencji naukowo-technicznych oraz kursów specjalistycznych, aktywny rzeczoznawca oraz dobry, zweryfikowany wykładowca.

Od 1959 r. członek SITSpoż. stale aktywny i przyczyniający się do uzyskania bardzo dobrych wyników i wysokiego poziomu organizacyjnego OW SITSpoż. w Rzeszowie i jego ogniw. Była m.in. przewodniczącą Koła Zakładowego (1960–1968), przewodniczącą i wiceprzewodniczącą Wojewódzkiej Sekcji Przemysłu Owocowo-Warzywnego w Rzeszowie (1968–1982) oraz przewodniczącą Zarządu Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż w Rzeszowie (1983–1990). Była wiceprzewodniczącą Głównej Komisji Rewizyjnej SITSpoż. w Warszawie (1994–1998).

Od 1990 roku do chwili obecnej pełni funkcję sekretarza Podkarpackiego Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż. w Rzeszowie.

Za działalność zawodową i stowarzyszeniową odznaczona m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

W 1994 roku uzyskała godność Członka Honorowego SITSpoż. □

Eugeniusz MACHAJ (1924–1996)

Kol. mgr inż. Eugeniusz Machaj był absolwentem Politechniki Łódzkiej i Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu.

Pracę rozpoczął w Łodzi, jako student, zaś jako dyplomant pracował w Ekspozyturze Przemysłu Mięsnego w Poznaniu, a potem jako kierownik przetwórni mięsa w Zakładach Mięsnych w Łodzi. Następnie pracował na odpowiedzialnych stanowiskach w wielu zakładach polskiego przemysłu mięsnego, m.in. w Szczecinie, Mławie, Warszawie, (Służewiec), Poznaniu (OPPMs) oraz – jako I Zastępca Dyrektora w Rawie Mazowiec-

kiej. Był również zatrudniony w zakładach Szekszawa w Kombinacie Mięsnym na Węgrzech.

Przez wiele lat (1974–1979) i po 1982 r. był również związany z Instytutem Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego, zajmując się problematyką wdrożeń i pracując na stanowisku adiunkta.

Członek Stowarzyszenia od 1950 r., rozpoczął działalność na terenie Zakładów Mięsnych w Łodzi i kontynuował ją w Szczecinie, Mławie, Rawie Mazowieckiej i Warszawie.

W latach 1983–1986 był przewodniczącym Sekcji Przemysłu Mięsnego przy Zarządzie Głównym SITSpoż., jednocześnie działał w Oddziale Warszawskim. M.in. współorganizował Wojewódzkie Reprezentacje w Ciechanowie, Ostrołęce, Płocku i Siedlcach.

Posiadał nieprzeciętne zdolności organizacyjne, przygotował wiele kursów i wyjazdów szkoleniowych w kraju i za granicą oraz konferencji, giełd i wystaw. Zgłosił i zrealizował wiele pomysłów racjonalizatorskich.

Za działalność zawodową i społeczną odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Partyzanckim, Krzyżem Armii Krajowej, Medalem Zwycięstwa i Wolności oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1994 roku. □

Wiktor MUNDKOWSKI (ur. w 1913 r.)

Kol. Wiktor Mundkowski, po nauce w gimnazjum wstąpił na Wydział Chemiczno-Cukrowniczy Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bydgoszczy i ukończył ją w 1936 roku. Przed II wojną światową pracował w cukrowni Karwice-Ozierany w Mizoczu na Wołyniu.

W kampanii wrześniowej 1939 r. brał udział w walkach z Niemcami nad Bzurą; 1 października 1939 r. dostał się do niewoli niemieckiej. Po ucieczce z niewoli pracował w latach 1940–1945 w cukrowni Dobre na Kujawach, na stanowisku kierownika produkcji, a potem – po wojnie – przy odbudowie cukrowni w Pruszczu Gdańskim i Kluczewie. Następnie przez kilkanaście lat (1951–1968) był zatrudniony w cukrowni Nowy Staw na Żuławach, pełniąc kolejno odpowiedzialne funkcje kierownika produkcji, głównego technologa i kierownika inwestycji.

Członkiem SITSpoż. jest nieprzerwanie od 1947 roku (a przedtem, przed wojną, w 1937 r. wstąpił do bratniego Stowarzyszenia Cukrowników Polskich).

W latach 1951–1962 przewodniczący Koła SITSpoż., a następnie (1952–1965) członek Zarządu Oddziału Wojewódzkiego naszego Stowarzyszenia w Gdańsku, przewodniczący Komisji Rewizyjnej i przewodniczący Koła Seniorów Oddziału SITSpoż. w Gdańsku.

Nadal do chwili obecnej pracuje aktywnie w OW SITSpoż. w Gdańsku.

Za pracę zawodową i społeczną odznaczony m.in. Medalem za Udział w Wojnie Obronnej 1939 roku, Medalem Zwycięstwa, Złotym Krzyżem Zasługi oraz Złotą Odznaką Honorową Naczelnej Organizacji Technicznej i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1994 roku. □

Adam OLSZEWSKI
(ur. w 1936 r.)

Kol. dr inż. Adam Olszewski odbył studia wyższe w Akademii Rolniczej w Krakowie i Lublinie uzyskując tytuł inżyniera rolnictwa (1970) oraz magistra inżyniera rolnictwa (1977), a następnie stopień naukowy doktora nauk rolniczych (1981). Posiada I stopień specjalizacji zawodowej inżyniera w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego (kierunek – technologia mięsa). Rzeczoznawca w zakresie technologii przemysłu mięsnego (od 1983), wykładowca SITSpoż. w specjalizacji technologia przetwórstwa mięsnego oraz ekonomika i organizacja przedsiębiorstwa przemysłu spożywczego (od 1984).

W przemyśle mięsnym pracował początkowo w Przedsiębiorstwie Przemysłu Mięsnego w Rzeszowie, pełniąc odpowiedzialne funkcje kierownicze, a następnie w Zakładach Mięsnych „Constar" S.A. w Starachowicach na stanowisku głównego technologa.

Następnie pracował w Zakładach Mięsnych „Sokołów" (Oddział Farm Food w Czyżewie) na stanowisku kierownika Działu Technologii i Kontroli Jakości.

Obecnie jest pracownikiem naukowym Wyższej Szkoły im. B.Jańskiego w Łomży.

Posiada duży dorobek w dziedzinie techniki i racjonalizacji, dotyczący głównie poprawy jakości wyrobów i zwiększania zdolności produkcyjnej zakładów przemysłu mięsnego. Opracował i wdrożył sześć projektów wynalazczych. W 1979 r. uzyskał nagrodę Ministra Nauki,Szk.W.iT. za opracowanie naukowe „Solanka i mieszanki bezazotanowe w produkcji konserw pasteryzowanych eksportowych".

Ma w swoim dorobku naukowym 14 publikacji o tematyce technologicznej, jest m.in. autorem podręcznika „Technologia przetwórstwa mięsnego" (2001).

Inicjator i współorganizator wystaw o gospodarce przemysłu mięsnego regionu, krajowych i regionalnych konferencji naukowo-technicznych oraz krajowych i zagranicznych wyjazdów technicznych.

Członek SITSpoż. od 1961 r., działający na terenie Rzeszowszczyzny oraz Zarządu Głównego. Między innymi:przewodniczący Koła Zakładowego przy Zakładach Mięsnych w Rzeszowie (1961–1974), zastępca przewodniczącego (1983–1990) i przewodniczący Zarządu Oddziału SITSpoż. (1990–1994), członek Wojewódzkiej Rady NOT w Rzeszowie (1990–1994). Jednocześnie, od 1976 r. pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Mięsnej Oddziału SITSpoż. w Rzeszowie.

Członek Zarządu Głównego naszego Stowarzyszenia (od 1983 r) i członek jego Prezydium (1990–1994).

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Honorową NOT, Honorową Odznaką SITSpoż., Odznaką Zasłużony dla woj. Rzeszowskiego oraz dla woj. Krośnieńskiego i Medalem 70-lecia Ruchu Społecznego Techników na Ziemi Rzeszowskiej.

Honorowy Członek naszego Stowarzyszenia od 1994 roku. □

Stanisław PALMA
(ur. w 1917 r.)

Kol. mgr inż. Stanisław Palma studia wyższe odbył na Wydziale Przetwórstwa Rolnego Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi, a następnie specjalizując się w zakresie fermentacji uzyskał tytuł magistra inżyniera chemika środków spożywczych.

Pracę zawodową w przemyśle spirytusowym rozpoczął w 1948 r. w Łódzkich Zakładach Przemysłu Spirytusowego, początkowo na stanowisku kierownika laboratorium chemicznego, a następnie zastępcy dyrektora do spraw technicznych. W latach 1966–1979 był naczelnym dyrektorem tych zakładów.

Ma duże osiągnięcia techniczne i dorobek twórczy, wyrażony istotnymi usprawnieniami technicznymi i patentem. Przyczynił się do rozwoju i modernizacji ww. zakładu, mechanizując ten zakład jako pierwszy w branży spirytusowej, uruchamiając oddział produkcji wódek gatunkowych i unowocześniając transport wewnętrzny.

Do pracy w SITSpoż. przystąpił w 1950 r., będąc jednym ze współorganizatorów Oddziału Wojewódzkiego w Łodzi, pełniąc w nim m.in. funkcje sekretarza, a następnie wiceprzewodniczącego OW (1968–1978) oraz członka Zarządu OW (do 1994 r.).

Pełnił odpowiedzialne funkcje w Komisji Seniorów, do 1998 r. był m.in. przewodniczącym Komisji Seniorów Rady Federacji NOT w Łodzi i członkiem Głównej Komisji Seniorów NOT w Warszawie. Jednocześnie przez kilka kadencji (od 1979 r.) pełnił również funkcję przewodniczącego Koła Seniorów w Oddziale SITSpoż. w Łodzi.

Za pracę zawodową i stowarzyszeniową wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Honorową NOT i Odznaką Honorową SITSpoż.

Godność Członka Honorowego Stowarzyszenia otrzymał w 1994 roku. □

Eugeniusz SKOTNICKI
(ur. w 1924 r.)

Kol. mgr inż. Eugeniusz Skotnicki w okresie okupacji aktywnie działał w Dziale Informacji i Propagandy Armii Krajowej na terenie Piotrkowa. Po wojnie ukończył studia wyższe I stopnia w Wyższej Szkole Handlu Morskiego w Sopocie, a II stopnia – na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Transportu, Politechniki w Szczecinie uzyskując tytuł magistra inżyniera.

Z przemysłem spożywczym związany nieprzerwanie od 1945 r., początkowo z przemysłem tytoniowym w Gdyni i w Poznaniu, a następnie m.in. w latach 1952–1965 z przemysłem i transportem mleczarskim w Okręgowym Oddziale Związku Spółdzielni Mleczarskich w Poznaniu, gdzie zainicjował i zorganizował system nowatorskich powiązań transportowych w przemyśle mleczarskim.

W 1968 r. został powołany na stanowisko Sekretarza Rady Oddziału Wojewódzkiego NOT w Poznaniu i pełnił tę funkcję przez 23 lata (tj. do przejścia na emeryturę w 1991 r.).

Już od 1959 r. ściśle związany z SITSpoż. jako członek Stowarzyszenia, członek i wiceprzewodniczący Zarządu OW w Poznaniu. Przez 36 lat (do 2002 roku) był z ramienia SITSpoż. członkiem Rady Wojewódzkiej NOT w Pozna-

niu, gdzie w latach 1991–2000 był przewodniczącym a następnie wiceprzewodniczącym Komisji Rewizyjnej Rady NOT w Poznaniu, a w latach 1997–2000 przewodniczącym Komisji Historii Ruchu Stowarzyszeniowego.

Współorganizator i członek Komitetu Organizacyjnego VI Kongresu Techników Polskich w Poznaniu, inicjator i realizator rozbudowy Domu Technika w Poznaniu (w latach osiemdziesiątych).

W uznaniu Jego osiągnięć w działalności i w pracy społeczno-zawodowej został wyróżniony licznymi odznaczeniami, m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Partyzanckim, Złotą Odznaką Honorową NOT, Odznaką Honorową SITSpoż. i in.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1994 roku. □

Jan WACHNIAK
(ur. w 1919 r.)

Kol. Jan Wachniak pracę zawodową rozpoczął już w 1933 r. w wytwórni wędlin w Buczaczu, woj. tarnopolskie. Brał udział w kampanii wrześniowej, jest kombatantem II wojny światowej. W 1946 r. przybywa ze Lwowa, jako repatriant, na Ziemie Odzyskane i tu – głównie w Szczecinie – podejmuje działalność zawodową i społeczną.

Ukończył Technikum Gospodarcze w Szczecinie uzyskując tytuł technika technologa żywienia zbiorowego. Ponadto – po ukończeniu rocznego studium podyplomowego – uzyskał uprawnienia technologa przetwórstwa mięsnego, ma też m.in. uprawnienia starszego inspektora – lustratora branżowego.

Wiele lat życia poświęcił pracy w gastronomii kierując zakładami i szkoląc kadrę gastronomiczną m.in. w Centralnym Ośrodku Szkolenia Kadr „Społem", w Sosnówce koło Jeleniej Góry, a następnie w zakładach państwowego i spółdzielczego przemysłu gastronomicznego i mięsnego w woj. szczecińskim. Opracował i wdrożył w zakładach liczne wnioski racjonalizatorskie i usprawnienia techniczne.

Do SITSpoż. należy od 1953 r., będąc zawsze bardzo aktywnym działaczem społecznym. Zorganizował wiele Kół SITSpoż. w zakładach gastronomicznych. Od 1958 r. działa jako członek Zarządu OW w Szczecinie, przewodnicząc różnym komisjom Stowarzyszenia, a w 1980 r. został przewodniczącym Koła Seniorów przy Zarządzie Oddziału SITSpoż. w Szczecinie.

Za aktywną działalność społeczną został wpisany do Księgi Zasłużonych NOT Oddziału w Szczecinie (1985 r.).

Odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Kampanii Wrześniowej 1939 roku i innymi medalami wojskowymi, a także Złotą Odznaką Honorową NOT oraz Odznaką Honorową SITSpoż.

Godność Członka Honorowego Stowarzyszenia otrzymał w 1994 roku. Jako Członek Honorowy – Senior Konwentu nadal aktywnie pracuje w OW SITSpoż. w Szczecinie. □

Janusz B. BERDOWSKI
(ur. w 1935 r.)

Kol. dr inż. Janusz B. Berdowski ukończył studia wyższe w SGGW w Warszawie, specjalizu-

jąc się w technologii przemysłu spożywczego. Na Wydziale Technologii Żywności tej uczelni w 1986 r. uzyskał stopień doktora nauk technicznych. Na Uniwersytecie Warszawskim ukończył studium z organizacji i zarządzania.

Pracę zawodową podjął w 1959 r. w Zakładach Przemysłu Owocowo-Warzywnego we Włocławku. Z branżą tą był związany przez wiele lat, pracując m.in. w ZPOW w Milejowie, Radomiu i Łowiczu na stanowiskach kierownika wydziału produkcji, szefa produkcji, głównego technologa, a w ZPOW w Łowiczu – zastępcy dyrektora ds. technicznych i dyrektora naczelnego.

W 1972 r. jako stypendysta FAO, odbył półroczne studia na Uniwersytetach w Berlinie Zachodnim i Monachium. Po służbowym przejściu do Zjednoczenia Przemysłu Owocowo-Warzywnego „Fructopol" w Warszawie, pełnił w nim m.in. funkcję dyrektora technicznego (1975–1982). Następnie przez siedem lat w Instytucie Przemysłu Fermentacyjnego był zastępcą dyrektora ds. techniczno-wdrożeniowych (1982–1989).

Dzięki osobistemu wkładowi Jego pracy nastąpił istotny rozwój i unowocześnienie polskiego przemysłu owocowo-warzywnego, m.in. zmodernizowano zakłady w Rzeszowie, Pudliszkach, Tarczynie, Tymbarku, Milejowie, Nowym Sączu i in., a w kierowanych przez niego zakładach w Łowiczu uruchomiono nowe działy produkcyjne, uzupełniono linie technologiczne, wybudowano chłodnię i zamrażalnię oraz utworzono Stację Doświadczalną, której zadaniem było opracowywanie nowych produktów oraz nowych rozwiązań technicznych.

W 1989 r. został powołany na stanowisko dyrektora Departamentu Przetwórstwa Rolno-Spożywczego w Ministerstwie Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, od 1994 do 1998 roku był – w randze podsekretarza stanu – dyrektorem Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji przy Prezesie Rady Ministrów. Był doradcą Prezesa Rady Ministrów do spraw przemysłu spożywczego i certyfikacji (1993–1997).

Członek Komisji Konkursowej Międzynarodowych Targów Poznańskich „Polagra", wieloletni członek Rad Naukowych instytutów branżowych i Centralnej Biblioteki Rolniczej, członek Komitetu Wykonawczego Międzynarodowej Federacji Producentów Win w Paryżu, Europejskiej Organizacji Jakości i wielu innych organizacji. Był wykładowcą z zakresu technologii owoców i warzyw na wydziale Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej oraz z zakresu organizacji przedsiębiorstw na Wydziale Technologii Żywności SGGW w Warszawie.

Obecnie prowadzi wykłady z zakresu zarządzania jakością w Wyższej Szkole Menedżerskiej SIG w Warszawie (w uczelni tej jest kierownikiem Zakładu Zarządzania Jakością) oraz z zakresu zarządzania jakością i zarządzania ekorozwojem w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego w Warszawie.

Od 1998 roku do chwili obecnej jest ekspertem UNIDO ds. certyfikacji zintegrowanego zarządzania jakością.

Na podstawie ukończonych kursów i szkoleń otrzymał 16 certyfikatów i zaświadczeń z zakresu systemów zapewnienia jakości, w tym certyfikaty Europejskiej Organizacji Jakości (European Organization Quality) oraz instytucji wiodących w zakresie systemów jakości z Francji, Niemiec, W. Brytanii i Polski. Członek I kadencji Polskiego Komitetu Normalizacji i Kapituły „Teraz Polska", od 2005 roku członek Kapituły „Polski Produkt Przyszłości" (przy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości) oraz członek Europejskiego Rycerstwa Wina.

W 2004 roku został Laureatem Polskiej Honorowej Nagrody Jakości, organizowanej przez Krajową Izbę Gospodarczą. Nagroda ta, przyznana za całokształt działalności na rzecz promocji jakości oraz organizacji systemu akredytacji i certyfikacji w Polsce, została wręczona w czasie uroczystości na Zamku Królewskim w Warszawie w dniu 11 listopada 2004 roku. Z tej okazji Laureat otrzymał listy gratulacyjne, w tym od Prezydenta RP.

Autor 8 książek i ok. 280 publikacji w czasopismach technicznych krajowych i zagranicznych, współtwórca czterech patentów. Autor 7 wniosków racjonalizatorskich.

Członek SITSpoż. od 1959 r. Pełnił wiele funkcji m.in. w Kole Zakładowym, w Sekcji Przemysłu Owocowo-Warzywnego, w Komisji Rewizyjnej, w Zespole Rzeczoznawców itp. Był przewodniczącym Rady Programowej czasopisma „Przemysł Spożywczy" oraz delegatem ZG SITSpoż. do Rady Głównej NOT i do Rady Gospodarki Żywnościowej itp.

W latach 1973–1989 przez kilka kadencji nieprzerwanie pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Przemysłu Owocowo-Warzywnego, której aktywna praca przyczyniła się w znacznym stopniu do postępu naukowo-technicznego w branży.

W 1990 roku Zjazd Delegatów powołał go na stanowisko Przewodniczącego Zarządu Głów-

nego SITSpoż., a kolejny Zjazd ponownie powierzył Mu tę funkcję na lata 1994–1998.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim OOP, Złotym Krzyżem Zasługi oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Krajowy Zjazd Delegatów w 1998 r. nadał Mu tytuł Honorowego Przewodniczącego SITSpoż. □

Irena BIAŁKOWSKA

Kol. mgr inż. Irena Białkowska w 1949 roku ukończyła studia wyższe na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

W latach 1948–68 pracowała w przemyśle spożywczym na terenie Dolnego Śląska w branży piwowarskiej i owocowo-warzywnej. Była współorganizatorem laboratorium w Browarze Piastowskim i w Zakładach Winiarskich we Wrocławiu.

Przez wiele lat (1958–1967) kierowała Wydziałem Produkcji w Zakładach Winiarskich we Wrocławiu.

Członek SITSpoż. od 1955 roku, była założycielem Koła Zakładowego przy Dolnośląskich Zakładach Przemysłu Owocowo-Warzywnego we Wrocławiu i przez 10 lat była jego przewodniczącą. Od 1970 roku jest członkiem Zarządu Oddziału SITSpoż. we Wrocławiu i do 2002 roku kierowała Komisją Socjalno-Bytową. W 1975 roku zorganizowała przy Zarządzie Oddziału Koło Członków Indywidualnych i została jego pierwszą przewodniczącą. Aktywny uczestnik wszystkich działań Zarządu OW, a w szczególności organizacji promocji krajowych wyrobów przetwórstwa spożywczego.

Za zasługi w pracy zawodowej i społecznej wyróżniona licznymi odznaczeniami.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymała w 1998 roku. □

Stanisław BUJAK (1914–2003)

Kol. prof. dr Stanisław Bujak rozpoczął w 1936 roku studia wyższe na Wydziale Rolnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie i dokończył je po wojnie w Katedrze Technologii Przemysłów Rolnych i Mikrobiologii ww. uczelni w 1947 roku uzyskując tytuł inżyniera rolnictwa i magistra nauk agrotechnicznych.

W Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie uzyskał stopień naukowy doktora nauk rolniczych (1951), a w Wyższej Szkole Rolniczej w Lublinie został docentem (1955), profesorem nadzwyczajnym (1963) i profesorem zwyczajnym (1973).

Doktor honoris causa Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie (1988), Akademii Rolniczej w Poznaniu (1989) i Akademii Rolniczej w Lublinie (1989).

Pracę zawodową, rozpoczętą w 1947 roku w Drożdżowni i Gorzelni Lublin na stanowisku kierownika laboratorium kontynuował następnie przez kilka dziesięcioleci w wyższych uczel-

niach Lublina: w UMCS (1947–1955) i w WSR (AR) (1956–1984).

W szczególności w Wyższej Szkole Rolniczej (Akademii Rolniczej) pełnił funkcje m.in. kierownika katedry, prodziekana (1958–1960) i dziekana (1960–1962) Wydziału Rolniczego, prorektora ds. nauki (1962–1965), a następnie dyrektora Instytutu Chemii i Technologii Rolnej (1975–1980).

Na uczelniach lubelskich: Akademii Rolniczej (Wydziały Rolniczy, Techniki Rolniczej, Ogrodniczy i Zootechniczny), UMCS (Wydział Biologii i Nauk o Ziemi) oraz WSI (Instytut Technologii i Eksploatacji Maszyn) prowadził wykłady z następujących przedmiotów: szczegółowa technologia przemysłów rolnych, technologia rolna, towaroznawstwo i przechowalnictwo produktów rolnych, biotechnologia kwasów spożywczych, przechowalnictwo owoców i warzyw, przydatność owoców i warzyw do przetwórstwa, technologia ogólna, towaroznawstwo produktów pochodzenia zwierzęcego, mikrobiologia ogólna i przemysłowa.

Opublikował ok. 100 prac naukowych, autor 2 patentów i 15 ekspertyz. Jego prace badawcze dotyczyły m.in. biosyntezy białka paszowego, enzymów pektolitycznych i enzymów celulolitycznych.

W szczególności do Jego osiągnięć i zainteresowań naukowych należały badania uzdolnień drożdży winiarskich w zakresie ubocznych produktów fermentacji, optymalizacja biosyntezy białka paszowego z ubocznych produktów przemysłu spożywczego, wzbogacanie kiszonek ziemniaczanych w witaminę B12, hydrolizy substratów lignino-celulozowych i in. Ponadto stworzył kolekcję drożdży i grzybów liczącą ponad 300 szczepów.

Był promotorem kilkunastu prac doktorskich, kierował ok.200 pracami magisterskimi.

Był członkiem (i członkiem honorowym) licznych organizacji i rad naukowych m.in. był wieloletnim (1969–1986) członkiem Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN i jego przewodniczącym (1984–1986) oraz członkiem honorowym (1984), członkiem Komitetu Biotechnologii PAN (1985–1993), Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów (od 1950 r.), Lubelskiego Towarzystwa Naukowego (od 1963 r.) i in.

Członek Rady Naukowej Instytutu Przemysłu Fermentacyjnego (1966–1986) i jej przewodniczący (1984–1986), członek Rady Naukowej Instytutu Antybiotyków (1967–1971) i in. Był też członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej (1973–1976) a także Rady Naukowej przy Ministrze Przemysłu Spożywczego i Skupu.

Członek Kolegium Redakcyjnego „Przemysłu Rolnego" (1959–1963) oraz członek Rad Programowych „Przemysłu Fermentacyjnego i Owocowo-Warzywnego" (od 1965) i Acta Alimentaria Polonica (1984–1990).

Członek SITSpoż. od 1947 roku, był członkiem Zarządu Oddziału Wojewódzkiego w Lublinie, a w latach 1980–1986 członkiem Zarządu Głównego naszego Stowarzyszenia.

W ciągu ponad 50-letniej społecznej pracy w SITSpoż. był członkiem wielu różnych Komisji przy Zarządzie OW w Lublinie.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej uhonorowany został m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, wieloma Medalami (Polskiej Akademii Nauk: im. M. Oczapowskiego oraz za zasługi dla rozwoju nauki polskiej, Medalem (Odznaką) za zasługi dla AR Wrocław, ART. Olsztyn, Politechniki Łódzkiej i SGGW oraz Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów), licznymi odznakami (Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego, Zasłużony Pracownik Rolnictwa, Zasłużony dla m. Lublina oraz dla Lubelszczyzny), Złotą i Srebrną Odznaką NOT, Honorową Odznaką oraz Medalami 40-lecia i 50-lecia SITSpoż. i in.

Zasłużony Nauczyciel PRL, laureat 3 nagród naukowych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Kol. Bujak od 1940 r. był kombatantem, podchorążym ZWZ-AK, działającym na terenie Podlasia, odznaczony został Krzyżem Armii Krajowej i Odznaką „Akcja Burza".

W 1998 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Zygmunt GĄBCZYŃSKI
(ur. w 1926 r.)

Kol. mgr inż. Zygmunt Gąbczyński ukończył studia wyższe na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie uzyskując tytuł magistra inżyniera.

Pracę zawodową podjął w 1951 roku w Centralnym Związku Spółdzielni Mleczarskich w Warszawie, następnie – w latach 1952–1973 – pracował m.in. w WZSMlecz. w Lublinie najpierw na stanowisku kierownika działu kontroli technicznej, potem był kierownikiem Okręgowej Stacji Ocen, a następnie dyrektorem Okręgowej Składnicy Mleczarskiej w Lublinie.

W 1973 roku został powołany w Izbie Rzemieślniczej w Lublinie na zastępcę prezesa zarządu ds. technicznych i pracował na tym stanowisku do czasu przejścia na emeryturę.

Dokonał licznych usprawnień i udoskonaleń technicznych w przemyśle mleczarskim i rzemiośle.

Jego osiągnięcia i dorobek twórczy dotyczyły w szczególności: racjonalizacji, wynalazczości oraz usprawnień i udoskonaleń technicznych, a także udoskonalania metod badawczych i laboratoryjnych w przemyśle mleczarskim oraz kierowania i nadzorowania służb technicznych, a także udoskonalania branż spożywczych w rzemiośle.

Członek SITSpoż. od 1954 roku. Kolejno pełnił funkcje: przewodniczącego Zarządu Koła przy WZSMlecz. w Lublinie, zastępcy sekretarza i wiceprzewodniczącego Zarządu OW oraz przewodniczącego Sekcji Mleczarskiej przy Zarządzie OW SITSpoż. w Lublinie.

Był też – przez kilka kadencji – radnym Miejskiej oraz Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalami 30-lecia i 40-lecia PRL, licznymi Odznakami (Tysiąclecia Polski, Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego, Zasłużony Pracownik Handlu i Usług, Zasłużony Działacz Ruchu Spółdzielczego, Zasłużony dla m. Lublina oraz dla Lubelszczyzny), Honorową Odznaką Rzemiosła, Medalem 50-lecia Rzemiosła Polskiego, Srebrnym Medalem im. Jana Kilińskiego, Złotą i Srebrną Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. i in.

Kol. Z.Gąbczyński jest kombatantem AK, odznaczony został Krzyżem Armii Krajowej i Odznaką „Akcja Burza".

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1998 roku. □

Adolf HORUBAŁA
(ur. w 1925 r.)

Kol. prof. dr hab. Adolf Horubała rozpoczął pracę zawodową w 1948 roku w Oddziale Centrali Spółdzielni Mleczarsko-Jajczarskich w Lublinie. W 1950 r. ukończył studia wyższe na Wydziale Rolnym UMCS w Lublinie, specjalizując się w zakresie technologii i mikrobiologii żywności. Następnie w SGGW w Warszawie uzyskał stopień doktora (kandydata) nauk rolniczych (1954 r.) i doktora habilitowanego (1964 r.).

Odbył roczny staż na uczelniach amerykańskich (1959 r.) oraz kilkutygodniowe podróże naukowe do RFN, W. Brytanii, Włoch, USA i ZSRR.

Od roku 1954 do 1995, tj. przez ponad 40 lat był zatrudniony jako nauczyciel akademicki w SGGW w Warszawie, pracując na stanowiskach kierownika zakładu, kierownika katedry, dziekana Wydziału Technologii Żywności i prorektora ds. studentów.

Profesor nadzwyczajny (1973 r.) i profesor zwyczajny nauk technicznych (1982 r.). Członek-korespondent PAN (od 1986 r.), Członek rzeczywisty PAN (od 1998 r.). Głównym kierunkiem Jego badań naukowych są: przetwarzanie i utrwalanie owoców i warzyw, zastosowanie promieniowania jonizującego w technologii żywności oraz biochemiczne i biofizyczne problemy w technologii żywności.

Opublikował ponad 100 prac naukowych, w tym kilka podręczników z zakresu technologii owoców i warzyw oraz m.in. książkę „Podstawy przechowalnictwa żywności". Ma znaczący dorobek dydaktyczno-wychowawczy. Jest promotorem 11 prac doktorskich i ponad 100 prac magisterskich.

Pełnił liczne funkcje w radach i komitetach naukowych, m.in. funkcję Przewodniczącego Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN oraz Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego, jest członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Członek Komitetu Redakcyjnego „Roczników Chemii i Technologii Żywności" (1966–1974), w 1975 r. został powołany na redaktora naczelnego „Acta Alimentaria Polonica". Obecnie jest redaktorem działowym „Postępów Nauk Rolniczych" (wyd. PAN).

W czasie okupacji działał w Batalionach Chłopskich – okręg Lublin.

Wieloletni członek SITSpoż. Pełnił m.in. funkcję wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego (1963–1965) i (1992–94), członka Zarządu Głównego (przez cztery kadencje), członka Sądu Koleżeńskiego oraz członka Zarządu Sekcji Przemysłu Owocowo-Warzywnego przy ZG SITSpoż. wieloletni redaktor „Przemysłu Spożywczego" i członek Rady Programowej, wieloletni przewodniczący Rady Programowej czasopisma „Przemysł Fermentacyjny".

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w 1997 r. nadała Mu najwyższą godność akademicką – doktorat honoris causa.

W 1990 r., jako pierwszy, został wyróżniony przez SITSpoż. nagrodą im. Prof. Eugeniusza Pijanowskiego. Jest członkiem Akademii Inżynierskiej w Polsce.

Za osiągnięcia w pracy naukowej i społecznej odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim OOP, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką Honorową NOT, Honorową Odznaką naszego Stowarzyszenia oraz licznymi nagrodami Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki

Godność Członka Honorowego Stowarzyszenia otrzymał w 1998 roku. □

Michał JANKIEWICZ
(ur. w 1926 r.)

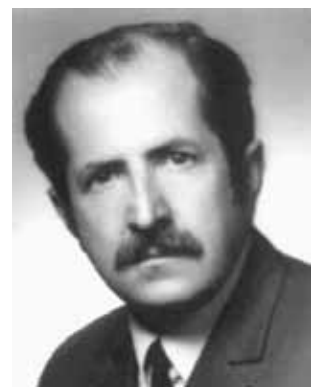

Kol. mgr Michał Jankiewicz ukończył wyższe studia na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie uzyskując tytuł magistra praw.

Całą swoją wieloletnią, rozpoczętą w 1947 roku pracę zawodową poświęcił przemysłowi zbożowo-młynarskiemu na terenie Lubelszczyzny. Początkowo był laborantem, a następnie kierownikiem laboratorium oraz kierownikiem Działu Produkcji w Młynie Nr 1 „Społem" w Lublinie a w latach 1963–1976 pełnił funkcję zastępcy dyrektora ds. technicznych w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego w Lublinie.

Współinicjator i realizator rozbudowy bazy surowcowo-magazynowej przemysłu zbożowo-młynarskiego Lubelszczyzny oraz budowy Wytwórni Makaronu w Lublinie, a następnie jej przebudowy i modernizacji.

Z Jego aktywnym udziałem zostały wybudowane elewatory zbożowe w Łukowie i Werbkowicach oraz rozbudowane w Trawnikach i Zamościu; łączna pojemność elewatorów wzrosła o 130 tys. ton, a zdolność przemiałowa młynów Lubelszczyzny zwiększyła się do 400 t/dobę.

Inicjator powstania Wydziału Technologii Młynarstwa w Technikum Przemysłu Spożywczego w Lublinie i wieloletni wykładowca. Wydział ten ukończyło kilkuset absolwentów.

Członek SITSpoż. od 1957 roku, założyciel Koła Zakładowego przy PZZ oraz wieloletni członek Zarządu Oddziału Wojewódzkiego naszego Stowarzyszenia w Lublinie.

Od 1983 roku wieloletni członek Prezydium Zarządu Oddziału SITSpoż. w Lublinie. Dzięki Jego osobistemu zaangażowaniu podejmowane są liczne akcje i imprezy. M.in. zorganizował dwie krajowe wycieczki techniczne do zaprzyjaźnionych zakładów, na Wystawę „Polagra" oraz techniczne wyjazdy zagraniczne do Paryża i do Włoch (ze zwiedzaniem Zakładu Produkcji Opakowań).

Jest przewodniczącym Koła Seniorów SITSpoż. oraz przewodniczącym Rady Seniorów przy RW NOT w Lublinie.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką „Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego", Odznaką „Za Zasługi dla Lubelszczyzny", Złotą i Srebrną Odznaką NOT, Honorową Odznaką oraz Medalami 40-lecia i 50-lecia SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1998 roku. □

Marian KAJOR
(ur. w 1932 r.)

Kol. inż. Marian Kajor ukończył studia wyższe w 1958 roku na Wydziale Rolnym Akademii Rolniczej w Krakowie. Przez wiele dziesięcioleci związany z przemysłem mięsnym, m.in. w latach 1947–1952 praktyka zawodowa w ZMs Bielsko-Biała na stanowisku czeladnika rzeźniczego.

Posiada I stopień specjalizacji zawodowej inżyniera w dziedzinie przetwórstwa rolno-spożywczego, w specjalizacji technologia mięsa.

Po ukończeniu studiów ponownie podjął pracę zawodową w Zakładach Mięsnych w Bielsku-Białej, zajmując różne odpowiedzialne funkcje w nadzorze produkcyjnym, następnie był zastępcą dyrektora ds. zaopatrzenia i zbytu (1958–1972). W 1972 r. służbowo przeniesiony do nowo uruchamianych Zakładów Mięsnych w Rybniku na stanowisko zastępcy dyrektora do spraw produkcji. Przez wiele lat (1974–1989) był dyrektorem tych zakładów. W latach 1989–1993 był Prezesem Zarządu Zakładów Mięsnych w Rybniku ROW spółka z o.o.

Wniósł znaczący osobisty wkład pracy organizacyjno-technicznej w rozbudowę, modernizację i postęp technologiczny, szczególnie w produkcji eksportowej w Zakładach Mięsnych w Bielsku-Białej i w Rybniku, przyczyniając się do rozwoju i unowocześnienia przemysłu mięsnego na tym terenie, osiągnięcia pełnej zdolności produkcyjnej, uruchomienia 20 sklepów fabrycznych i stworzenia dla załogi korzystnych warunków socjalno-bytowych.

Członek SITSpoż. od 1958 r. Był m.in. członkiem Koła Zakładowego w Zakładach Mięsnych w Bielsku-Białej, następnie członkiem Zarządu tego Koła oraz przewodniczącym Komisji Ogólnej w Radzie Wojewódzkiej NOT w Bielsku-Białej.

Przez 25 lat (1969–1994) tj. przez kilka kolejnych kadencji przewodniczący Zarządu Oddziału SITSpoż. w Katowicach i członek Zarządu Głównego naszego Stowarzyszenia. Następnie został wybrany honorowym przewodniczącym OW SITSpoż. w Katowicach. Członek Rady Wojewódzkiej i przewodniczący Komisji Rewizyjnej NOT w Katowicach. Delegat SITSpoż. na 4 kolejne Kongresy Techników Polskich, rzeczoznawca i zweryfikowany wykładowca. Przyczynił się do dynamicznego rozwoju przemysłu spożywczego i ruchu stowarzyszeniowego w województwie katowickim. Zorganizował wiele Kół Zakładowych oraz Oddziały SITSpoż. w Bielsku-Białej i Częstochowie.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej otrzymał kilkadziesiąt odznaczeń, odznak i dyplomów w tym m.in.: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty i Srebrny Krzyż Zasługi, Medal 40-lecia PRL, Przodownik Pracy, Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego, Zasłużony Pracownik Rolnictwa, Zasłużony w rozwoju woj. katowickiego, Zasłużony dla Rybnika, Działacz Związku Zawodowego, Przyjaciel Dziecka, Dyplom uznania za wybitne zasługi i wieloletnią działalność w dziedzinie popularyzacji i rozwoju techniki w woj. katowickim i in.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1998 roku. □

Włodzimierz KAMIŃSKI
(ur. w 1924 r.)

Kol. prof.dr hab. Włodzimierz Kamiński tytuł magistra praw uzyskał w 1947 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Doktor praw (1948), doktor nauk rolno-leśnych (1961), doktor habilitowany ekonomiki rolnictwa (1965).Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1973 roku, a profesora zwyczajnego w 1980.

W 1999 r. Uniwersytet Jagielloński odnowił Jego uzyskany przed 50 laty doktorat, a SGGW w 2000 r. nadała Mu godność doktora honoris causa.

Członek honorowy Węgierskiego Towarzystwa Naukowego Przemysłu Spożywczego (1977), członek zagraniczny Akademii Rolnictwa Francji (1986), członek honorowy Międzynarodowego Instytutu Chłodnictwa (1987), członek Nowojorskiej Akademii Nauk (1995).

Pracę zawodową rozpoczął w 1948 r. w Państwowej Centrali Handlowej, potem m.in. pracował w przemyśle chłodniczym (1951–1955), w Ministerstwie Przemysłu Spożywczego i Skupu był dyrektorem Dep. Planowania (1957–1968), utworzył Dep. Studiów i Rozwoju (1969–1980) i Instytut Ekonomiki i Organizacji Przemysłu Spożywczego (1980–1982). Jednocześnie w latach 1959–1992 pracował w SGGW, prowadząc wykłady z ekonomiki i organizacji przemysłu spożywczego oraz polityki żywienia. Wypromował 130 magistrów i inżynierów oraz dziewięciu doktorów.

W latach 1997–2005 pracował w Warszawskiej Wyższej Szkole Ekonomicznej, m.in. jako Prorektor ds. Nauki.

Jego prace dotyczą ekonomiki przemysłu spożywczego oraz gospodarki żywnościowej, a zwłaszcza chłodnictwa żywnościowego. Ogółem na dorobek naukowy i popularyzatorski składa się ponad 600 prac, z tego ok. 300 publikacji krajowych (w tym 24 książki) i ponad 100 naukowych prac analitycznych oraz 80 referatów i publikacji zagranicznych.

Kilkanaście razy wykładał w uczelniach i akademiach zagranicznych: w Belgii, Bułgarii, Francji, Niemczech, Szwajcarii i na Węgrzech.

Ściśle współpracował z Międzynarodowym Instytutem Chłodnictwa w Paryżu (1960–1995), pełniąc odpowiedzialne funkcje m.in. członka i wiceprzewodniczącego Komisji Chłodni Składowych, wiceprzewodniczącego Rady Naukowej, członka Komitetu Dyrekcyjnego oraz wiceprzewodniczącego Komitetu Wykonawczego MICh.

Jest członkiem honorowym Komitetu Ekonomiki Rolnictwa PAN.

Był lub jest członkiem, wiceprzewodniczącym i przewodniczącym wielu Komitetów i Rad Naukowych, m.in. Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Centralnej Biblioteki Rolniczej, Centralnego Laboratorium Chłodnictwa itp.

Był członkiem Kolegium Redakcyjnego czasopisma „International Journal of Refrigeration", jest redaktorem działowym „Postępów Nauk Rolniczych" (PAN, Warszawa).

Aktywny członek SITSpoż. od 1959 roku, współzałożyciel i wieloletni wiceprzewodniczący Sekcji Przemysłu Chłodniczego. W latach 1975–1983 członek, a następnie wiceprzewodniczący Zarządu Głównego SITSpoż. (1983–1990). Ma szczególne osiągnięcia w organizowaniu bezpośredniej współpracy z Oddziałami Wojewódzkimi oraz z zagranicą. Był głównym organizatorem międzynarodowych konferencji SITSpoż. w Warszawie: „Chłodnictwo żywnościowe" (1972) i „ O dalszy rozwój i unowocześnienie przemysłu spożywczego" (1978).

Jeden z autorów i koordynator jubileuszowego wydawnictwa SITSpoż. – „50 lat Stowarzyszenia 1946–96".

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Komandorskim, Oficerskim i Kawalerskim Krzyżem Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką Honorową NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. oraz wieloma medalami i odznakami resortowymi, branżowymi i regionalnymi. Otrzymał też medale, odznaki i wyróżnienia zagraniczne, w tym m.in. Francuski Krzyż Oficerski „Za Zasługi dla Rolnictwa" (Croix d'Officier de l'Ordre du Mérite Agricole).

Wyróżniony (łącznie) sześcioma nagrodami naukowymi Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

W 1999 roku otrzymał prestiżową nagrodę naukową w światowym konkursie Międzynarodowego Instytutu Chłodnictwa za pracę w języku angielskim i francuskim p.t.: „Chłodnictwo i gospodarka żywnościowa świata u progu XXI wieku".

Jest kombatantem-żołnierzem Armii Krajowej, za działalność w Ruchu Oporu był w czasie okupacji dwukrotnie aresztowany przez gestapo, a w październiku 1943 r. skazany na śmierć, cudem uniknął egzekucji. Był też wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec.

Posiada Krzyż Armii Krajowej i inne odznaki za walkę o niepodległość. Jest członkiem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej oraz Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę Niemiecką.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 1998 roku. □

Rozalia KOKOSZKA

Kol. mgr Rozalia Kokoszka ukończyła w 1952 roku studia wyższe na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego uzyskując tytuł magistra biologii.

Podczas swojej trzydziestokilkuletniej pracy zawodowej była zatrudniona w różnych jednostkach organizacyjnych przemysłu spożywczego we Wrocławiu, m.in. na stanowiskach: głównego technologa, kierownika fabryki chleba oraz nauczyciela w Technikum Przemysłu Spożywczego

Była autorem wielu norm zakładowych w produkcji piekarskiej oraz współautorem technologii produkcji pieczywa chrupkiego.

Członek SITSpoż. od 1960 roku, początkowo pracowała w kole zakładowym w przemyśle piekarskim (1960–63), a następnie, od 1963 roku przez kilka dziesięcioleci w Zarządzie Oddziału Wojewódzkiego naszego Stowarzyszenia we Wrocławiu.

Organizator i współorganizator licznych konferencji, kursów i seminariów naukowo-tech-

nicznych, m.in. związanych z promocjami produktów spożywczych, aktywny uczestnik we wszystkich pracach Zarządu OW. Członek Koła Seniorów oraz Koła Członków Indywidualnych przy Zarządzie OW SITSpoż. we Wrocławiu.

Za wyniki osiągnięte w pracy zawodowej i społecznej otrzymała m.in. Srebrny Krzyż Zasługi, Odznakę NOT i Honorową Odznakę SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymała w 1998 roku. □

Janina KUNICKA

Kol. inż. Janina Kunicka ukończyła w 1957 roku studia wyższe na Wydziale Rolnym SGGW w Warszawie, uzyskując tytuł inżyniera w zakresie technologii mięsa.

Całą swoją długoletnią pracę zawodową (1949–82) poświęciła przemysłowi mięsnemu, była zatrudniona w Centrali Przemysłu Mięsnego w Warszawie i zajmowała się normalizacją.

Jej poważnym osiągnięciem zawodowym były opracowania normatywne. W szczególności jest Ona współautorką dwóch zbiorów dokumentacji technologiczno-normalizacyjnych. Brała aktywny udział w opracowywaniu szeregu nowych asortymentów przetworów mięsnych.

Członek SITSpoż. od 1960 roku. Była związana z Oddziałem Warszawskim naszego Stowarzyszenia, gdzie pełniła liczne funkcje społeczne: była przewodniczącą Komisji Odczytowej, członkiem Zarządu Oddziału, sekretarzem Komisji Specjalizacji Zawodowej i członkiem Komisji Rewizyjnej.

Za wyniki w pracy zawodowej i społecznej otrzymała m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złotą i Srebrną Odznakę NOT i Honorową Odznakę SITSpoż.

W 1998 roku nasze Stowarzyszenia nadało Jej godność Członka Honorowego. □

Kazimierz ŁAWNICZAK (ur. w 1931 r.)

Kol. inż. Kazimierz Ławniczak ukończył w 1954 roku studia wyższe na Wydziale Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej uzyskując tytuł inżyniera technologa środków spożywczych.

Pracę zawodową rozpoczął w tymże roku początkowo na stanowisku technologa a następnie kierownika działu kontroli technicznej do 1958 roku w Mazowieckich Zakładach Przemysłu Drożdżowego. Następnie podjął pracę w Śląskiej Fabryce Drożdży w Wołczynie jako dyrektor ds. technicznych (1958–1962). Przez rok pełnił również funkcję dyrektora naczelnego tego zakładu. Ze względów rodzinnych przeniósł się do Zakładów Spirytusowych w Łańcucie, gdzie pracował na różnych stanowiskach kierowniczych (1962–1972), w tym przez 6 lat na stanowisku pierwszego zastępcy dyrektora ds. ekonomicznych.

W 1975 roku został dyrektorem Okręgowego Przedsiębiorstwa Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego w Rzeszowie i pracował na tym stanowisku do 1989 roku tj. do czasu przejścia na rentę.

Jako wybitny fachowiec był dwukrotnie delegowany do pracy zagranicą: do Ghany w celu uruchomienia zakładów spirytusowych (1966) oraz do Kazachstanu, gdzie uczestniczył w uruchamianiu drożdżowni (1968–1969).

Do szczególnych osiągnięć zawodowych Kol. Ławniczaka należą: uruchomienie produkcji wódek gatunkowych oraz produkcji suchego lodu w Zakładach Spirytusowych w Łańcucie, rozwój suszarnictwa zbóż oraz modernizacja i budowa młynów w regionie południowo-wschodnim.

Członek SITSpoż. od 1970 roku, bardzo dobry organizator pracy stowarzyszeniowej, racjonalizator i uznany rzeczoznawca. Na terenie Rzeszowszczyzny pełnił różne funkcje w SITSpoż., m.in. był wiceprzewodniczącym Zarządu Oddziału Wojewódzkiego naszego Stowarzyszenia w Rzeszowie (1994–2002). Wieloletni (i obecnie) członek Prezydium Zarządu OW w Rzeszowie.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej został wyróżniony m.in. Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 1998 roku. □

Władysław PISAREK (ur. w 1931 r.)

Kol. mgr inż. Władysław Pisarek ukończył studia wyższe na Akademii Rolniczej w Krakowie.

Już w 1953 roku związał się na trwałe z przemysłem drobiarskim pracując w Rzeszowskich Zakładach Drobiarskich. Doskonalił swoją wiedzę fachową zajmując kolejno stanowiska: referenta, inspektora, kierownika działu i przez wiele lat z-cy dyrektora ds. surowcowo – produkcyjno – handlowych.

Inicjator i autor wielu projektów i nowych rozwiązań organizacyjnych i technologiczno-technicznych, przynoszących Zakładom znaczne korzyści techniczno-ekonomiczne; bierze również czynny udział w ich wdrażaniu.

Ma duży osobisty wkład w modernizację Zakładów Drobiarskich w Rzeszowie. Jest współautorem i realizatorem wprowadzenia produkcji wędlin drobiowych, które cieszą się dużym popytem wśród konsumentów a na konkursach zdobywają liczne nagrody.

Członek SITSpoż. od 1962 roku. Pełnił różne funkcje społeczne, m.in. członka Zarządu Koła Zakładowego (1965–1976), członka Zarządu (1970–1978) i wiceprzewodniczącego Zarządu Oddziału SITSpoż. w Rzeszowie a następnie – w latach 1994–2006 przez trzy kadencje – przewodniczącego Zarządu OW. Członek Komisji ds. Specjalizacji Zawodowej w regionie rzeszowskim oraz przewodniczący Komisji Rewizyjnej OW NOT w Rzeszowie.

Bierze czynny udział w organizowanych przez Zarząd Oddziału SITSpoż. w Rzeszowie konferencjach naukowo-technicznych, wyjazdach krajowych i zagranicznych oraz wystawach i konkursach przemysłu spożywczego regionu rzeszowskiego.

Z ramienia Oddziału SITSpoż. i Koła Zakładowego Stowarzyszenia przy Zakładach Drobiarskich w Rzeszowie wygłosił wiele referatów związanych z rozwojem bazy surowcowej drobiarskiej, produkcją zdrowej żywności oraz jej najwyższą jakością.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, licznymi odznakami resortowymi i branżowymi oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką naszego Stowarzyszenia.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 1998 roku. □

Władysław POSZEPCZYŃSKI (1925–2000)

Kol. mgr inż. Władysław Poszepczyński ukończył w 1950 roku Wyższą Szkołę Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi, uzyskując dyplom inżyniera rolnika, a w 1969 r. po studiach na Uniwersytecie Łódzkim został magistrem ekonomii.

Pracę zawodową rozpoczął w Ministerstwie Handlu Wewnętrznego (potem Ministerstwie Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego oraz w Ministerstwie Przemysłu Spożywczego i Skupu) w Warszawie na stanowisku inspektora kontroli technicznej, a następnie naczelnika Wydziału w Departamencie Techniki (1950–1956).

W okresie 1956–1964 był dyrektorem w różnych zakładach państwowego przemysłu mięsnego na terenie m. Warszawy, potem (w okresie 1964–1986) pracował m.in. jako nauczyciel technologii mięsa w Technikum Przemysłu Spożywczego w Warszawie, główny specjalista w spółdzielczości pracy oraz dyrektor zespołu ds. produkcji w Przedsiębiorstwie Zagranicznym „Mazowsze" w Pułtusku. Był też kierownikiem Wydziału Organizacyjnego w ZG SITSpoż. w Warszawie (1967–1972).

Jest współtwórcą wynalazku p.n. „Sposób utrwalania krwi zwierząt rzeźnych" oraz autorem dziesięciu i współautorem dwóch książek i podręczników z zakresu technologii przetwórstwa mięsnego (m.in. z dziedziny produkcji rzeźnianej i wędliniarskiej, solenia i peklowania mięsa, magazynowania mięsa i jego przetworów oraz bezpieczeństwa i higieny pracy oraz podstawowych branżowych zagadnień psychologii i socjologii pracy).

Członek SITSpoż od 1951 roku. Współzałożyciel i pierwszy przewodniczący Zarządu Sekcji Przemysłu Mięsnego (1958–1961). Był wieloletnim członkiem Zarządu Głównego SITSpoż. (1952–1963 oraz 1972–1975) i członkiem jego Prezydium (1959–1961). Przewodniczył różnym komisjom przy Zarządzie Głównym, m.in. Komisji Socjalno-Bytowej (1956–1957), Komisji Organizacyjnej (1959–1961), Komisji Zagranicznej (1961–1963), Komisji Konkursowej (1979–1980). W latach 1957–1961 był – z ramienia naszego Stowarzyszenia – członkiem Rady Głównej NOT. Był też przewodniczącym Koła Seniorów przy Oddziale SITSpoż. w Warszawie.

Był jednym z autorów jubileuszowego wydawnictwa SITSpoż.: „50 lat Stowarzyszenia 1946–1996".

W 1945 r. jako ochotnik zgłosił się do wojska i w szeregach II Armii WP uczestniczył w walkach nad Odrą (w rejonie Wrocławia), został odznaczony Medalem za Odrę, Nysę i Bałtyk, Medalem Wolności i Zwycięstwa oraz Odznaką Grunwaldzką.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż., a także Złotą Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Warszawy".

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1998 roku. □

Zdzisław SOSKA (ur. w 1928 r.)

Kol. dr inż. Zdzisław Marcin Soska ukończył w 1950 roku studia wyższe pierwszego stop-

nia na Wydziale Przemysłu Rolnego w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego uzyskując tytuł inżyniera technologii rolno – spożywczej, zaś – po ukończeniu studiów wyższych drugiego stopnia – otrzymał tytuł magistra inżyniera w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie na podstawie obronionej pracy p.t.: „Studialny projekt technologiczny linii do produkcji przecierowych soków wielowarzywnych".

Następnie, na podstawie rozprawy doktorskiej p.t.: „Wpływ enzymatycznej obróbki miazgi warzywnej na wydajność i jakość wieloskładnikowych soków warzywnych" otrzymał w 1981 roku od Rady Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej w Lublinie stopień naukowy doktora nauk rolniczych.

Ukończył również kursy: organizacji i kierownictwa, organizowane przez TNOiK oraz PTE (1966–1985), kurs pedagogiczny dla nauczycieli szkół zawodowych (1974), kurs prawniczy dla biegłych sądowych, organizowany przez Zrzeszenie Prawników Polskich (1972–1974).

Posiada inżynierską specjalizację zawodową stopnia pierwszego (1980) i drugiego (1988).

Odbył też studia katechetyczne w Instytucie Wyższej Kultury Religijnej przy KUL w Lublinie (do 1992 r.).

Cały, kilkudziesięcioletni okres swej pracy zawodowej (1950–1988) poświęcił przemysłowi owocowo-warzywnemu. Pracował kolejno w zakładach tego przemysłu: w Przemyślu, Nieledwi, Fordonie, Tarczynie i – prawie 29 lat – w Milejowie. Pełnił tam liczne odpowiedzialne funkcje, m.in. kierownika laboratorium, szefa produkcji, głównego inżyniera, głównego technologa, głównego specjalisty ds. koordynacji technologii produkcji oraz zastępcy dyrektora ds. technicznych. W ZPOW w Tarczynie przeprowadził kampanię rozruchową zakładu.

Swoją ofiarną pracą w znacznym stopniu przyczynił się do odbudowy i przebudowy ww. zakładów oraz do doprowadzenia ich do pełnej zdolności produkcyjnej. Za współudział w przebudowie i rozbudowie ZPOW w Milejowie otrzymał zespołową nagrodę SITSpoż. (jako główny twórca) oraz nagrodę Mistrz Techniki w ZG NOT.

Równocześnie z pracą zawodową w ZPOW Milejów przez 26 lat był nauczycielem przedmiotów zawodowych w Technikum Przemysłu Spożywczego w Lublinie i w Zasadniczej Szkole Zawodowej w Milejowie.

Członek SITSpoż, od 1951 roku. Przez kilkadziesiąt lat przewodniczący Koła Zakładowego SITSpoż. w ZPOW w Milejowie. Był także sekretarzem oraz przewodniczącym Sekcji Owocowo-Warzywnej przy Zarządzie OW w Lublinie (1969–1980), członkiem Zarządu OW w Lublinie (1978–1998) oraz członkiem Głównego Sądu Koleżeńskiego SITSpoż. (1990–1994). W latach 1997–2003 pełnił funkcję sekretarza Konwentu Członków Honorowych Stowarzyszenia.

Bardzo bogaty jest dorobek naukowy i publicystyczny Kol. Z. Soski, obejmuje on: 33 prace naukowe i popularno-naukowe m.in. w: Zeszytach Naukowych Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie, Akademii Rolniczej w Lublinie, w Uniwersytecie Wrocławskim oraz w czasopismach „Przemysł Spożywczy", „Przemysł Fermentacyjny i Rolny" i „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny" (1964–2002); 16 ekspertyz dla Zespołu Rzeczoznawców przy ZG SITSpoż. (1971–1986); 4 opinie biegłego dla Sądów i Prokuratur (1976–1978) oraz 15 publikacji prasowych, głównie dotyczących Polaków na Syberii.

Kol. Zdzisław Soska jest kombatantem, należał do Związku Walki Zbrojnej, Armii Krajowej oraz Narodowych Sił Zbrojnych.

W latach 1992–1996 pracował ochotniczo wśród Polaków na Syberii, w obwodzie Irkuckim. Był nauczycielem języka polskiego i katechetą w miejscowościach: Angarsk, Miszelowka, Taiturka, Usole Syberyjskoje i Wierszyna. Prowadził tam zajęcia dla 12 zespołów pośród osób polskiego pochodzenia. Swe przeżycia i doświadczenia zebrane wśród Polonii Syberyjskiej utrwalił w publikacji „:Zapiski syberyjskie –Pamiętnik nauczyciela – katechety", Lublin – Milejów, 2004.

W ZPOW w Milejowie założył Klub Honorowych Dawców Krwi PCK i jest jego prezesem, a sam honorowo oddał 36 litrów krwi.

W ciągu całego swego życia czynnie pracował społecznie, co potwierdza jego przynależność do 25 różnych organizacji, związków, fundacji i stowarzyszeń.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej uhonorowany został 37 krzyżami, medalami, odznakami i nagrodami oraz 7 tytułami honorowymi.

Spośród z nich wymieńmy niektóre następujące: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Zwycięstwa i Wolności, Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego; Liczne honorowe odznaki „Honorowy Dawca Krwi", w tym „Kryształowe Serce" oraz Krzyż Kawalerski Honorowego Dawcy

Krwi (Światowa Federacja Krwiodawstwa, Paryż) i Odznaki Honorowe PCK; Statuetka „Zwyczajni i Niezwyczajni" (TV 1997); Zasłużony dla Zdrowia Narodu (uchwała Rady Państwa 1988), Członek Honorowy Polskiego Czerwonego Krzyża (1999) i Członek Honorowy Fundacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie (1995); Honorowa Odznaka NOT (Srebrna i Złota) i Honorowa Odznaka SITSpoż.

W 1988 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Janina SZEFER (1911–2003)

Kol. mgr inż. Janina Szefer ukończyła studia wyższe na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej. Po uzyskaniu dyplomu była nadal związana z Zakładem Fermentacji Produktów Spożywczych tej uczelni jako asystentka, realizująca temat badawczy zlecony przez przemysł. Równocześnie przygotowywała pracę doktorską, niestety jej ukończenie uniemożliwił wybuch II wojny światowej.

W okresie okupacji pracowała w Zakładach Chemicznych „STREM" w Tarchominie. Po powstaniu warszawskim została wywieziona do Niemiec, gdzie pracowała w okolicach Brunszwiku, jako robotnica w cukrowni.

Po powrocie do kraju, w 1945 r. podjęła pracę w Rejonie Zjednoczenia Przemysłu Konserwowego w Bytomiu, przy uruchamianiu zakładów przemysłu mięsnego i owocowo-warzywnego, m.in. produkcji mrożonych owoców i warzyw w Strzelinie i płynnego owocu w Bogatyni.

W 1947 r. zostaje zastępcą dyrektora branży owocowo-warzywnej w CZP Konserwowego w Warszawie. Po powołaniu CZP Mięsnego, jako kierownik sekcji drobiarskiej przyczynia się do wybudowania oddziałów drobiarskich w Brodnicy, Dębicy, Nakle, Płocku i Prochowicach. W latach 1951–1960 pełniła w CP Mięsnego odpowiedzialne funkcje, m.in. naczelnika Działu Norm i Technologii, a w 1960 r. została służbowo przeniesiona na stanowisko naczelnika Wydziału Postępu Technicznego w Dep. Techniki Ministerstwa Przemysłu Spożywczego i Skupu. Opracowała tam i realizowała program wyrobów do żywienia niemowląt i dzieci oraz wyrobów dietetycznych i regeneracyjnych, prowadziła też prace w zakresie przyśpieszania osiągania zdolności produkcyjnych w nowo uruchamianych zakładach oraz podniesienia stanu sanitarno-higienicznego zakładów. Opracowała pierwszy resortowy program poprawy jakości wyrobów. Była przewodniczącą Międzyresortowej Komisji nadającej uprawnienia eksportowe zakładom mięsnym.

Działaczka SITSpoż. od 1948 roku. Pełniła niezliczoną liczbę funkcji społecznych, była m.in. członkiem i przewodniczącą Zarządu Koła przy CP Mięsnego (1954–1959), członkiem Zarządu OW SITSpoż. w Warszawie(1949), członkiem Zarządu Głównego (1955), przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego Sekcji Przemysłu Mięsnego (1957) i jej wiceprzewodniczącą (1958–1965). W latach 1972–1983 była członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej SITSpoż., a w okresie 1978–1983 jej sekretarzem. Od 1978 r. aktywnie przez wiele lat pracowała w Komisji Seniorów SITSpoż.

Od 1965 r. przedstawiciel SITSpoż. w NOT, m.in. w Prezydium I Sekcji V Kongresu Techników Polskich, w Głównej Komisji NOT ds. Jakości (członek Prezydium i sekretarz), w Głównej Komisji NOT ds. Seniorów (wiceprzewodnicząca i sekretarz) oraz w Głównej Komisji NOT ds. Historii Ruchu Stowarzyszeniowego (członek Prezydium i sekretarz).

Była jednym z autorów jubileuszowego wydawnictwa SITSpoż.: „50 lat Stowarzyszenia 1946–1996".

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniona m.in. Oficerskim i Kawalerskim Krzyżem OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką naszego Stowarzyszenia. Zasłużona Seniorka SITSpoż,

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymała w 1998 roku. □

Witold SZEPIETOWSKI (ur. w 1925 r.)

Kol. mgr inż. Witold Szepietowski w czasie II wojny światowej działał w Ruchu Oporu na terenie Sokołowa Podlaskiego.

W 1941 roku wstąpił do ZWZ-AK, był łącznikiem oraz działał w grupie sabotażowo-dywersyjnej.

W 1943 roku ukończył tajną Szkołę Podchorążych ze stopniem kaprala podchorążego.

W 1944 roku został przymusowo zabrany przez Niemców do robót przy fortyfikacjach przyfrontowych; w 1945 roku powrócił do kraju, a w 1946 roku został aresztowany przez UB za działalność konspiracyjną.

W 1947 roku podjął studia na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i ukończył je w tej uczelni w 1952 roku uzyskując tytuł magistra inżyniera rolnictwa.

Posiada I stopień zawodowej specjalizacji inżynierskiej w zakresie przetwórstwa drobiu i jaj.

Swoją czterdziestoletnią pracę zawodową poświęcił przemysłowi drobiarskiemu. Był w nim zatrudniony na różnych stanowiskach kierowniczych w zakładach przemysłu drobiarskiego: w Lublinie (1950), Nowej Soli (1951), Zamościu (1952–1955), Międzyrzecu Podlaskim (1968–1976), Podzamczu k/Lublina (1977–1990) i w Lublinie (1991).

Twórca i racjonalizator – autor 40 wniosków racjonalizatorskich oraz nowych rozwiązań technicznych i technologicznych.

Był też aktywnym członkiem Rady Techniczno-Ekonomicznej przy Zjednoczeniu Drobiarskim w Warszawie, lektorem szkoleń rolniczych, nauczycielem zawodu w Technikum Przemysłu Spożywczego w Lublinie, wykładowcą na kursach branżowych i szkoleniach na robotnika wykwalifikowanego.

Do Jego ważniejszych osiągnięć w pracy zawodowej należą: rozbudowa i modernizacja Rzeźni Drobiu w Zamościu, Ubojni w Tomaszowie Lubelskim, Zakładu Drobiarskiego w Międzyrzecu Podlaskim oraz uruchomienie Zarodowej Fermy Drobiu w Podzamczu, a także uruchomienie mechanicznej obróbki drobiu grzebiącego w Zamościu i Tomaszowie.

W szczególności generalna modernizacja Zakładu Drobiarskiego w Międzyrzecu Podlaskim pozwoliła na wielokrotne zwiększenie produkcji i rozwinięcie wielu asortymentów na eksport.

W dziedzinie ochrony środowiska Kol. Szepietowski był inicjatorem budowy oczyszczalni ścieków łącznie z budową studni głębinowych, wodociągów i kanalizacji oraz centralnego ogrzewania.

W Fermie Zarodowej w Podzamczu uruchomił produkcję piskląt zarodowych ras mięsnych w skali ogólnokrajowej.

Członek SITSpoż. od 1955 roku, pełnił liczne funkcje stowarzyszeniowe m.in.: przewodniczącego Koła Zakładowego w Międzyrzecu Podlaskim (1955–1968), w Podzamczu (1969–1976), w Lublinie (1977–1990), od 1965 roku był członkiem Zarządu OW SITSpoż. w Lublinie, członkiem Sądu Koleżeńskiego, członkiem Komisji Rewizyjnej SITSpoż. i NOT, skarbnikiem, sekretarzem oraz wiceprzewodniczącym Zarządu OW w Lublinie. Był też członkiem Komitetu Gospodarki Żywnościowej NOT przy RW NOT w Lublinie (1986–1990) oraz pełnił wiele innych funkcji społecznych.

W pracy stowarzyszeniowej był organizatorem wielu przedsięwzięć podejmowanych przez SITSpoż. w regionie lubelskim, dotyczących m.in. wystaw krajowych artykułów żywnościowych o wysokiej jakości produkcji.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej został wyróżniony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką „Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego", Złotą i Srebrną Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż., Medalami 40-lecia i 50-lecia SITSpoż.

oraz 40-lecia NOT, Medalem 80-lecia Stowarzyszenia Techników m.Lublina, Honorową Odznaką za Zasługi dla Lubelszczyzny i in.

Ponadto jako żołnierz Armii Krajowej trzykrotnie został odznaczony Medalem Wojska (Londyn, 1948) i Krzyżem Armii Krajowej (Londyn, 1990).

Posiada też Odznakę „Akcja Burza". Jest Weteranem Walk o Niepodległość.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 1998 roku. □

Eugeniusz WYSZKOWSKI (ur. w 1920 r.)

Kol. Eugeniusz Wyszkowski po ukończeniu w 1938 roku gimnazjum został powołany do Szkoły Podchorążych Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, a po zdaniu egzaminu przyjęty do Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu. Walczył w kampanii wrześniowej, którą zakończył 28 września 1939 r. W pierwszych dniach października 1939 r. znalazł się w obozie w Starobielsku, z którego miesiąc później udało Mu się wydostać w ramach jedynej rosyjsko-niemieckiej wymiany jeńców. Z niewoli niemieckiej uciekł, wyskakując z wagonu w rejonie Suchedniowa.

Pracę zawodową rozpoczął już w 1939 r. w młynie gospodarczym i przez cały czas do 1980 r. (tj. do przejścia na emeryturę) był związany z przemysłem młynarskim, pełniąc w nim różne funkcje na terenie Lublina i Warszawy. Był m.in. zastępcą dyrektora ds. inwestycji w Centralnym Zarządzie Przemysłu Młynarskiego „PZZ" (1951–1958), a następnie dyrektorem Zakładów Młynarskich i Okręgowego Przedsiębiorstwa „PZZ" w Warszawie.

Współautor założeń lokalizacyjnych budowy wielu nowych młynów m.in. w Białymstoku, Szymanowie, Warszawie-Białołęce i innych. Inicjator rozbudowy przemysłu młynarskiego w rejonie Warszawy, do 1955 r. bezpośrednio nadzorował budowę młyna w Szymanowie, a w 1970 r. – uzyskując specjalne pełnomocnictwa – rozpoczął budowę Zakładów Młynarskich Warszawa-Białołęka, którą to inwestycję terminowo ukończył i oddał do eksploatacji.

Działacz SITSpoż. od 1963 roku; w Zarządzie OW w Warszawie pełnił kolejno funkcje: skarbnika, przewodniczącego komisji szkoleniowej i – przez kilka kadencji – wiceprzewodniczącego Zarządu OW SITSpoż. Organizator szkolenia dla wielu branż przemysłu spożywczego, m.in. z zakresu znaku jakości.

Jednocześnie czynnie pracował w kilku komisjach Zarządu Głównego naszego Stowarzyszenia, m.in. był w ciągu dwu kadencji wiceprzewodniczącym Głównej Komisji Rewizyjnej SITSpoż.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Oficerskim OOP oraz Złotą Odznaką NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1998 roku. □

Tadeusz ŻABA (ur. w 1916 r.)

Kol. mgr Tadeusz Żaba ukończył w 1952 roku studia wyższe na Wydziale Matematyczno-

-Przyrodniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie uzyskując tytuł magistra chemii.

Swoją wieloletnią pracę zawodową (od 1940 r. do chwili obecnej) poświęcił przemysłowi zielarskiemu, współtworzył dokumentację rozwoju i rozbudowy tego przemysłu w Polsce, a w szczególności Zakładów Zielarskich w Krakowie, Legnicy, Lublinie, Poznaniu, Pruszkowie i Wrocławiu.

Zatrudniony na stanowisku specjalisty ds., rozwoju w Zakładach Zielarskich „Herbapol" we Wrocławiu zajmował się m.in. przygotowaniem zakładów do wdrożenia wymagań Unii Europejskiej dotyczących przemysłu farmaceutycznego.

Autor i współautor licznych preparatów farmaceutycznych typu zielarskiego, współautor 32 projektów wynalazczych dotyczących procesów technologicznych oraz nowych wyrobów; 5 projektów zgłoszonych do Urzędu Patentowego uzyskało patenty.

Współautor publikacji n.t. technologii suszenia i ekstrakcji karczochów, wygłoszonej na Sejmiku Zielarskim w Lublinie.

Współorganizator prezentacji oraz sympozjum n.t. rozwoju rynku produktów uzupełniających żywność (żywność specjalna, dietetyczna, witaminy, mikroelementy), zorganizowanej przez Zarząd Dolnośląskiego Oddziału SITSpoż. wspólnie z Polskim Towarzystwem Technologów Żywności, Oddział we Wrocławiu

Członek SITPChem. (1946–1955), a od 1955 roku członek SITSpoż. Aktywnie działał społecznie zwłaszcza w Grupie Rzeczoznawców (przez wiele lat od 1963 roku). Członek Komisji Nagród i Wyróżnień Wojewódzkiej Rady FSNT we Wrocławiu.

Za wyniki w pracy zawodowej i społecznej uhonorowany m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką Honorową NOT, Honorową Odznaką SITSpoż., 40- i 50-lecia SITSpoż. oraz 30-, 40- i 50-lecia OW NOT we Wrocławiu i in.

Wyróżniony również dyplomem „Zasłużony dla Wrocławskiej Rady FSNT" wraz z umieszczeniem imiennie nazwiska na tablicy pamiątkowej w Domu Technika we Wrocławiu.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 1998 roku. □

Antoni RUTKOWSKI
(ur. w 1920 r.)

Kol. prof. dr Antoni Rutkowski ukończył w 1948 roku studia wyższe na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Poznańskiego. Specjalizował się w chemii i technologii żywności, w szczególności tłuszczów

Konsekwentnie poświęcił się działalności naukowej, utrzymując jednocześnie ścisłe związki z przemysłem. Przeszedł kolejne stanowiska od asystenta (1946 r.) do profesora zwyczajnego (1969 r.). W 1971 r. został wybrany na członka korespondenta PAN, a w 1983 r. na członka rzeczywistego PAN. Doktor honoris causa Akademii Rolniczej w Poznaniu, Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie i SGGW w Warszawie. Członek honorowy Węgierskiego Towarzystwa Naukowego Przemysłu Spożywczego (1977), członek Nowojorskiej Akademii Nauk (1983), członek zagraniczny Rosyjskiej Akademii Nauk Rolniczych (1985) oraz w:

International Academy of Food Science and Technology (fellow 1998), International Society of Fat Research (hon. Pioneer and Leader 1999), Institut of Food Technologists,USA (coresp. member 1978). Był też wiceprezydentem International Union of Food Science and Technology (1987–1991).

W latach 1946–1991 kolejno pracował jako nauczyciel akademicki na Uniwersytecie Poznańskim, w WSR w Poznaniu i Olsztynie oraz w SGGW w Warszawie i kierował Instytutem Przemysłu Tłuszczowego i Instytutem Chemii Ogólnej w Warszawie, a w Instytucie Żywności i Żywienia pełnił funkcję zastępcy dyrektora ds. naukowo-badawczych.

Główny przedmiot Jego badań stanowią m.in.: olej i substancja białkowa nasion rzepaku, charakterystyka lipidów, cechy funkcjonalne białek roślinnych jako składników żywności i in.

Autor 22 książek i skryptów oraz ponad 520 prac naukowych oraz artykułów naukowo-technicznych opublikowanych m.in. w wielu czasopismach zagranicznych.

Wychowawca licznych kadr fachowców-technologów przemysłu spożywczego, wypromował 26 doktorów, a 15 Jego uczniów zostało profesorami. Prowadził także wykłady i zajęcia seminaryjne w wyższych uczelniach wielu krajów. Ekspert i konsultant FAO w krajach Azji i Afryki. Autor 9 patentów.

Niestrudzony organizator życia naukowego. W PAN był m.in. przez osiem lat Przewodniczącym a następnie Przewodniczącym Honorowym Komitetu Technologii i Chemii Żywności, Sekretarzem Wydziału V Nauk Rolniczych i Leśnych i członkiem Prezydium PAN (1984–1990). Czynny członek wielu rad i organizacji naukowych w kraju. Przez wiele lat był Przewodniczącym Rady Naukowej przy Ministrze Przemysłu Spożywczego i Skupu i Wiceprzewodniczącym Rady Naukowej przy Ministrze Rolnictwa.

Był prezesem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności (1990–1999) i został jego członkiem honorowym.

Za granicą wiceprezes i członek Komitetu Wykonawczego Międzynarodowej Unii Nauki i Technologii Żywności, członek Unii Chemii Czystej i Stosowanej oraz Amerykańskiego Instytutu Technologii Żywności. Wiceprezes Fundacji Rozwoju Polskiego Rolnictwa (FDPA).

Członek SITSpoż. od chwili jego utworzenia, stale działający zwłaszcza w dziedzinie imprez naukowo-technicznych i upowszechniania osiągnięć nauki i techniki. Przez wiele lat członek Zarządu Głównego SITSpoż. i członek Prezydium. Był też wiceprezesem Oddziału Wojewódzkiego NOT w Poznaniu. Cechuje Go ogromna energia, inicjatywa i popularność wśród członków Stowarzyszenia, a także wielka umiejętność współżycia i przyjaźni. Był przewodniczącym Rady Programowej czasopisma „Przemysł Spożywczy" (1963–1983).

W obecnej kadencji (2002–2006) jest Przewodniczącym Konwentu Członków Honorowych naszego Stowarzyszenia.

Za osiągnięcia w pracy naukowej i społecznej wyróżniony m.in. Orderem Sztandaru Pracy, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą, Komandorskim i Oficerskim OOP, Medalem im. B. Rumińskiego oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Zasłużony Nauczyciel, otrzymał: Medal Zasłużonego dla Techniki Polskiej (NOT), Medal M.Kopernika (PAN), Złoty Medal Czechosłowackiej Akademii Nauk Rolniczych, Złotą Odznakę Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności i in.

Laureat: Nagrody Roku Nauki (1974), Przewodniczącego KNiT (1970), PAN i Akademii Nauk NRD (1983), 12 nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W 2000 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Szczepan BALCZEWSKI (ur. w 1935 r.)

Kol. mgr inż. Szczepan Balczewski ukończył w 1962 roku studia wyższe na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu uzyskując tytuł magistra inżyniera w specjalności technologia rolno-spożywcza.

W czasie swej długoletniej pracy zawodowej (1962–2000) był związany m.in. z Przedsiębiorstwem Przemysłu Mięsnego „ AGROS-KOSZALIN ", gdzie pracował na różnych odpowiedzialnych stanowiskach.

Racjonalizator i wynalazca. Opracował i wdrożył do produkcji 23 projekty wynalazcze. Posiada odznakę „Racjonalizator Produkcji".

Członek SITSpoż. od 1962 roku, przez wiele lat był przewodniczącym Koła Zakładowego

SITSpoż. w macierzystym zakładzie pracy. Obecnie jest przewodniczącym Komisji Rewizyjnej w Środkowopomorskim Oddziale SITSpoż. w Koszalinie.

Był wykładowcą przedmiotów zawodowych w Zespole Szkół Zawodowych, Studiów Policealnych i w Technikum Przemysłu Spożywczego w Koszalinie.

Uzyskał II stopień specjalizacji zawodowej w dziedzinie przetwórstwa rolno-spożywczego o kierunku technologia mięsa.

Jest autorem kilku publikacji fachowych z zakresu przemysłu mięsnego.

Nadal aktualnie włącza się w organizowanie imprez (pokazów, wyjazdów i seminariów) organizowanych przez Oddział SITSpoż. i Środkowopomorską Radę NOT w Koszalinie.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony odznaczeniami państwowymi i resortowymi m.in. Złotą i Srebrną Odznaką NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Zasłużony Senior naszego Stowarzyszenia.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 2002 roku. □

Andrzej GŁOWACKI (ur. w 1928 r.)

Kol. inż. Andrzej Głowacki w 1952 roku ukończył studia wyższe na Wydziale Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej.

Długoletnią pracę zawodową w przemyśle spożywczym rozpoczął bezpośrednio po studiach. W latach 1952–1978 pracował w różnych jednostkach przemysłu koncentratów spożywczych. Początkowo był inspektorem w Dziale Produkcji Zarządu Przemysłu Kawowego i Środków Odżywczych w Warszawie, potem głównym inżynierem w Wytwórni Środków Odżywczych w Łodzi, kierownikiem Zakładu Produkcji Makaronu w Malborku, a następnie zastępcą dyrektora do spraw technicznych w Zakładach Koncentratów Spożywczych w Opolu. W okresie 1978-1988 był zastępcą dyrektora do spraw technicznych w Przedsiębiorstwie Przemysłu Chłodniczego w Opolu, a w latach 1988–1995 prezesem Spółki „Opolmador" w Opolu (produkcja i eksport mrożonych owoców i warzyw).

Posiada znaczące osiągnięcia techniczne, jest też m.in. współtwórcą projektu racjonalizatorskiego: „Modernizacja wydziału konserw".

W przemyśle koncentratów spożywczych przeprowadził rozbudowę, modernizację i uruchamianie linii technologicznych w zakładach w Łodzi i Malborku, a w zakładach w Opolu zmodernizował wydziały produkcji konserw i prażenia kawy oraz nadzorował budowę pierwszych w kraju oddziałów produkcji odżywek dla dzieci „BEBIKO" i kawy instant „INKA".

W przemyśle chłodniczym m.in. przyczynił się do uruchomienia produkcji mrożonych wyrobów kulinarnych oraz rozwoju eksportu mrożonych owoców i warzyw.

Laureat nagrody zespołowej w Krajowym Konkursie „O jakość wyrobów przemysłu spożywczego" (1970) za pracę p.t. „Opracowanie optymalnych parametrów sterylizacji konserw dla dzieci". Otrzymał też od Zarządu OW NOT w Opolu nagrodę za opracowanie i wdrożenie do produkcji odżywek BEBIKO (1976) i wyróżnienie za zastosowanie nowej technologii prażenia zbóż do produkcji ekstraktów kawowych (1977).

Członek SITSpoż. od 1952 roku; przez wiele kadencji w Zarządzie OW naszego Stowarzyszenia w Opolu był przewodniczącym (1963–1972, 1978–1993 i 1998–2006) lub wiceprzewodniczącym (1972–1978), łącznie przez blisko 40 lat czynnie wpływając na rozwój działalności społecznej w przemyśle spożywczym na terenie woj. opolskiego. Był też członkiem Rady OW NOT w Opolu oraz członkiem Zarządu Sekcji Przemysłu Chłodniczego przy Zarządzie Głównym SITSpoż.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż., posiada też odznakę Za-

służonego Opolszczyźnie, Zasłużonego Pracownika Przemysłu Spożywczego i in.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 2002 roku. □

Jadwiga GULCZYŃSKA

Kol. mgr inż. Jadwiga Gulczyńska ukończyła w 1953 roku studia wyższe na Wydziale Technologii Rolno-Spożywczej w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu.

Całe swoje życie zawodowe związała z przemysłem koncentratów spożywczych; przez ponad 40 lat była zatrudniona w Centralnym Laboratorium Przemysłu Koncentratów Spożywczych w Poznaniu.

Jest ekspertem w dziedzinie technologii koncentratów spożywczych, autorką licznych publikacji i opracowań naukowych i branżowych.

Członek SITSpoż. od 1955 roku, od początku pełniła funkcje we władzach Koła Zakładowego oraz Oddziału Wojewódzkiego SITSpoż. w Poznaniu; była sekretarzem Zarządu tego Oddziału (1963–1965), a następnie przez 25 lat nieprzerwanie była przewodniczącą Komisji Konkursowej. W tym czasie, corocznie wykonywała ogromną pracę, polegającą na podsumowaniu i analizie wyników konkursu na najlepsze koło zakładowe, była też współautorką regulaminów konkursowych. Dzięki Jej zaangażowaniu w organizację konkursów, liczne koła zakładowe OW w Poznaniu brały udział w konkursach, zajmując czołowe miejsca w kraju. Kol. Gulczyńska była też inicjatorem kroniki oraz redaktorem trzech jubileuszowych wydawnictw OW SITSpoż. w Poznaniu. Od 1994 roku jest członkiem Komisji Rewizyjnej OW SITSpoż. w Poznaniu.

Za zasługi w działalności społecznej została uhonorowana m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

W 2002 roku nasze Stowarzyszenie nadało Jej najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Eugeniusz JANAS (1926–2004)

Kol. inż. Eugeniusz Janas rozpoczął studia wyższe w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie i ukończył je w Wyższej Szkole Rolniczej w Olsztynie w 1953 roku uzyskując tytuł inżyniera przetwórstwa mleczarskiego.

W tymże roku rozpoczął pracę zawodową w Powiatowym Zakładzie Mleczarskim w Opocznie na stanowisku kierownika produkcji, a następnie został służbowo przeniesiony do Okręgowego Oddziału Centralnego Związku Spółdzielni Mleczarskich w Zielonej Górze, gdzie kolejno pełnił funkcje: starszego inspektora w Dziale Kontroli Technicznej (1953–1955), następnie kierownika Zakładu Mleczarskiego w Witnicy i Lubsku (1955–1961), a potem od 1961 r. aż do przejścia na emeryturę pracował w Centralnym Związku Spółdzielni Mleczarskich w Okręgowym Oddziale w Zielonej Górze

na stanowisku Naczelnika Wydziału Kontroli Jakości.

W czasie długoletniej pracy zawodowej przyczynił się do technicznego i produkcyjnego rozwoju przemysłu mleczarskiego na Ziemi Lubuskiej.

Członek SITSpoż. od 1953 roku, pełnił wiele funkcji w Stowarzyszeniu, był m.in. sekretarzem i przewodniczącym Koła Międzyzakładowego przy Wojewódzkim Związku Spółdzielni Mleczarskich w Zielonej Górze. Od 1965 roku przez kilkadziesiąt lat aktywnie pracował w Zarządzie OW SITSpoż. w Zielonej Górze, gdzie był członkiem, wiceprzewodniczącym i od 1983 roku sekretarzem OW.

W 1967 r. zorganizował przy tut. Oddziale SITSpoż. Grupę Rzeczoznawców pełniąc przez szereg lat społecznie funkcję Kierownika Grupy. W ramach Grupy Rzeczoznawców opracował kilkadziesiąt ekspertyz i projektów technologiczno-technicznych, które w sposób wyraźny i znaczący przyczyniły się do rozwoju przemysłu spożywczego na terenie województwa zielonogórskiego.

Za wyniki osiągnięte w pracy zawodowej i społecznej otrzymał m.in. Złoty i Srebrny Krzyż Zasługi, Złotą i Srebrną Odznakę NOT, Honorową Odznakę, Medale 40-lecia i 50-lecia SITSpoż., Godność Zasłużonego Seniora SITSpoż., Odznakę „Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego i Skupu", Medal 100 Lat Polskiej Spółdzielczości Mleczarskiej i Odznakę za Zasługi dla rozwoju woj. zielonogórskiego.

Kol. Janas w czasie wojny wstąpił do organizującego się na terenie ZSRR Wojska Polskiego. Po przeszkoleniu wojskowym brał czynny udział w zdobywaniu Warszawy, w forsowaniu Odry i Nysy, aż do zakończenia działań wojennych z Niemcami hitlerowskimi.

Za swą postawę na froncie otrzymał szereg odznaczeń bojowych m.in. Medale: Za Warszawę, Zwycięstwo i Wolność, Za Odrę, Nysę i Bałtyk. Za udział w Walkach o Berlin, Medal Rodła oraz Odznakę Grunwaldzką.

Był Weteranem Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny.

W 2002 roku otrzymał Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia. □

Mieczysław JANKIEWICZ
(ur. w 1933 r.)

Kol. prof. dr hab. Mieczysław Jankiewicz ukończył studia wyższe na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, specjalizując się w zakresie chemii organicznej.

W 1955 r. podjął pracę naukową w Katedrze Technologii Rolnej Wyższej Szkoły Rolniczej (Akademii Rolniczej) w Poznaniu, gdzie kolejno zdobywał stopnie naukowe doktora i doktora habilitowanego. Podstawą Jego przewodu habilitacyjnego była monografia nt. „Białka w technologii zbóż", powstała w wyniku biochemicznych badań układów mąki i ciasta w technologii młynarstwa i piekarstwa. W 1992 r. uzyskał tytuł naukowy profesora.

Kierownik Katedry Technologii Zbóż w Instytucie Technologii Żywności Pochodzenia Roślinnego Akademii Rolniczej w Poznaniu. Na uczelni tej pełnił też m.in. funkcje prorektora ds. studiów oraz dziekana (przez trzy kadencje) i prodziekana.

Jego działalność naukowa, doświadczalna i wdrożeniowa jest skoncentrowana głównie na problematyce analizy zbóż i oceny ich jakości jako surowca do przetwórstwa, chemii białek zbożowych i podstaw chemicznych przetwórstwa zbóż oraz zastosowania badań biochemicznych w technologii piekarstwa. Szczególnie Jego prace badawcze z zakresu analizy zbóż przyczyniły się do udoskonalenia oceny laboratoryjnej surowca i produktów zbożowych i umożliwiły właściwą ocenę ziarna celem jego optymalnego wykorzystania w przetwórstwie.

Autor kilkudziesięciu artykułów naukowych z dziedziny analizy i technologii zbóż, dydaktyk

i wychowawca młodej kadry naukowej i technologów z przemysłu zbożowo-młynarskiego i piekarskiego.

Wiceprzewodniczący Rady Naukowej Centralnego Laboratorium Technologii Przetwórstwa i Przechowalnictwa Zbóż, członek Rad i Komitetów Naukowych, przewodniczący Rady Nadzorczej Piekarsko-Ciastkarskiej Spółdzielni Spożywców w Poznaniu. Był też przewodniczącym Komisji Technologii i Chemii Żywności przy Oddziale PAN w Poznaniu (1977–1983). Od wielu lat reprezentuje polską naukę i przemysł w Międzynarodowym Stowarzyszeniu dla Nauki i Technologii Zbóż (ICC). Występował z wieloma referatami na zjazdach i konferencjach międzynarodowych i krajowych, w tym również organizowanych przez Stowarzyszenie.

Członek SITSpoż. od 1955 roku, początkowo działał w Kołach Zakładowych, od 1989 r. jest członkiem Zarządu OW naszego Stowarzyszenia w Poznaniu. Redaktor działowy czasopisma „Przegląd Piekarski i Cukierniczy". Delegat SITSpoż. na XXIX Kongres Techników Polskich.

Przewodniczący Krajowej Rady Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego przy Zarządzie Głównym SITSpoż.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Oficerskim i Kawalerskim Krzyżem Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Honorową Odznaką NOT i Odznaką Honorową SITSpoż.

W 1994 roku otrzymał od SITSpoż. nagrodę im. Prof. Eugeniusza Pijanowskiego.

W 2002 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu Godność Członka Honorowego. □

Jadwiga KONOPNICKA

Kol. inż. Jadwiga Konopnicka ukończyła w 1959 roku wyższe studia na Wydziale Ogólno-Rolnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu uzyskując tytuł inżyniera w specjalizacji przetwórstwa rolnego.

Całą swoją wieloletnią, rozpoczętą w 1960 roku, pracę zawodową poświęciła przemysłowi drobiarskiemu, pracując nieprzerwanie w Opolskich Zakładach Drobiarskich, początkowo na stanowisku instruktora ds. drobiarskich, następnie kierownika Działu Wylęgu i Hodowli Piskląt oraz przez 12 lat zastępcy dyrektora ds. surowcowych.

Członek SITSpoż. od 1971 roku, początkowo aktywnie pracowała w Kole Zakładowym przy Opolskich Zakładach Drobiarskich, a od 1973 roku w zarządzie OW SITSpoż. w Opolu, pełniąc w nim kolejno funkcje: członka Zarządu, sekretarza i wiceprzewodniczącej, a w kadencji 1994–1998 była przewodniczącą Zarządu OW naszego Stowarzyszenia w Opolu.

Współorganizator wielu ogólnych zebrań OW SITSpoż. w Opolu, konferencji n.t. żywienia oraz wystaw produktów spożywczych Opolszczyzny. Brała udział w kursach resortowych oraz w zagranicznych wyjazdach do Niemiec, Francji i Holandii. Zdobytą wiedzę i doświadczenie przekazywała współpracownikom oraz kontrahentom, organizując zaplecze surowcowe dla nowobudowanych zakładów drobiarskich.

Wieloletni członek Rady Wojewódzkiej NOT, współorganizator i członek jury konkursu „Najlepszy Produkt Opolszczyzny".

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej odznaczona m.in. Złotym i Srebrnym Krzy-

żem Zasługi, Medalem Zasłużona dla Przemysłu Spożywczego, dla m. Opola i woj. Opolskiego, Złotą i Srebrną Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

W 2002 roku nasze Stowarzyszenie nadało Jej najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe.

Maria KRYSZYŃSKA

Kol. Maria Kryszyńska pracę zawodową rozpoczęła w 1962 roku w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu Wewnętrznego w Koszalinie, posiada trzydziestokilkuletni staż pracy w Środkowopomorskiej Radzie Naczelnej Organizacji Technicznej w Koszalinie, początkowo jako specjalista a następnie jako kierownik Działu Organizacyjnego. Przez cały ten czas brała czynny udział w pracach organizacyjno-programowych Koszalińskich (Pomorskich) Dni Techniki.

Jako członek Podkomitetu Naukowo-Technicznego ds. Gospodarki Morskiej NOT współorganizowała konferencje dotyczące gospodarki morskiej oraz bezpieczeństwa życia na morzu. Organizowała również (w ramach Komitetu Naukowo-Technicznego ds. energetyki) cykliczne seminaria w zakresie poprawy gospodarki cieplnej i energetycznej. Z jej inicjatywy między innymi dokonano społecznie przeglądu kotłów c.o. w zakładach pracy na terenie miasta Koszalina oraz – dla potrzeb Wojewody Koszalińskiego przeglądu niewykorzystanych stopni wodnych.

Autorka opracowania p.t.: „Możliwości wzrostu organizacyjnego Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych na terenie b. województwa koszalińskiego". Była inicjatorem powstania Komisji Seniorów przy Środkowopomorskiej Radzie NOT.

Członek SITSpoż. od 1972 roku. Niezależnie od zadań czysto zawodowych, czynnie udziela się również społecznie we wszystkich przedsięwzięciach naszego Stowarzyszenia, a także jest organizatorką względnie współorganizatorką wszystkich przedsięwzięć organizowanych przez Oddział SITSpoż. w Koszalinie.

Jest m.in. współtwórcą konkursu „Koszaliński Produkt Roku", „Pomorski Produkt Roku" i „Menedżer Pomorza Roku", których celem jest promocja rodzimych artykułów, zakładów i najbardziej przedsiębiorczych kierowników firm.

Za wyniki w pracy zawodowej i społecznej wyróżniona m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi, Honorową Odznaką NOT oraz Honorową Odznaką SITSpoż.

W 2002 roku nasze Stowarzyszenie nadało Jej Godność Członka Honorowego. □

Ireneusz KUIK (ur. w 1930 r.)

Kol. mgr inż. Ireneusz Kuik ukończył w 1958 roku studia wyższe na Wydziale Rolnym Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu, a następnie na Wydziale Technologii Rolno-Spożywczej tej uczelni uzyskał tytuł magistra inżyniera.

Od 1978 roku nieprzerwanie pracował w Przedsiębiorstwie Przemysłu Chłodniczego w Poznaniu, pełniąc przez 20 lat (1981–2001) od-

powiedzialną funkcję naczelnego dyrektora tego przedsiębiorstwa. Inicjator i realizator modernizacji chłodni składowych w Poznaniu i Kaliszu, wdrożył wiele istotnych przedsięwzięć technicznych i technologicznych.

Członek SITSpoż. od 1969 roku, przez cały czas swojej pracy zawodowej był członkiem Koła Zakładowego SITSpoż. w Przedsiębiorstwie Przemysłu Chłodniczego w Poznaniu, a jako dyrektor – opiekunem tego Koła, które dzięki stworzonym warunkom i poparciu ze strony dyrektora od lat wyróżnia się swoją aktywnością.

Jednocześnie kierowane przez Kol. Ireneusza Kuika Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego jest od wielu lat członkiem zbiorowym Stowarzyszenia i ma istotne zasługi we wspomaganiu działalności OW SITSpoż. w Poznaniu.

Kol. Ireneusz Kuik był wielokrotnie delegatem OW SITSpoż. w Poznaniu na Krajowe Zjazdy naszego Stowarzyszenia oraz reprezentował interesy SITSpoż. we władzach miasta Poznania i woj. wielkopolskiego.

Za wyniki osiągnięte w pracy zawodowej i społecznej Kol. Ireneusz Kuik został uhonorowany m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. i in.

W 2002 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Halina MACHOWCZYK

Kol. mgr inż. Halina Machowczyk w 1954 roku ukończyła studia wyższe w Akademii Rolniczej we Wrocławiu uzyskując tytuł magistra inżyniera zootechnika.

W tym samym roku podjęła pracę we Wrocławiu, początkowo w Zjednoczeniu Przemysłu Mięsnego, a potem w Zakładach Jajczarsko-Drobiarskich. Od 1969 roku była zatrudniona w Urzędzie Wojewódzkim we Wrocławiu na stanowiskach kierowniczych w Wydziale Planowania i Organizacji oraz Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu, następnie pracowała w Wojewódzkiej Komisji Planowania we Wrocławiu.

Jako pracownik przemysłu spożywczego uczestniczyła w opracowaniu i wdrożeniu do produkcji nowych wyrobów i technologii. Była rzeczoznawcą w branży jajczarsko-drobiarskiej. Jest autorką szeregu opracowań, programów i działań na rzecz rozwoju gospodarki żywnościowej woj. wrocławskiego.

Członek SITSpoż. od 1958 roku, aktywny działacz i od 1994 roku wiceprzewodnicząca Zarządu OW naszego Stowarzyszenia we Wrocławiu. Jest też od 1983 roku przedstawicielem SITSpoż. w FSNT NOT we Wrocławiu.

W czasie długoletniej pracy społecznej wybitnie przyczyniła się do rozwoju działalności statutowej SITSpoż. na Dolnym Śląsku. Od wielu lat jest współorganizatorem cyklicznie odbywających się prezentacji producentów i produktów żywnościowych p.t.: „Popieramy produkcję krajową". Jest również współorganizatorem seminariów i sympozjów organizowanych przez Oddział dla zapoznania kadry technicznej zakładów z wymogami Unii Europejskiej. Aktywnie pracuje w komisjach problemowych Wrocławskiej FSNT NOT.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i aktywną działalność społeczną nagrodzona licznymi odznaczeniami. Została wyróżniona: Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem 40-lecia PRL oraz Odznaką „Zasłużony dla woj. Wrocławskiego i m. Wrocławia". Posiada Złotą i Srebrną Odznakę NOT, Honorową Odznakę SITSpoż., Medal 40-lecia SITSpoż. i Medal 50-lecia SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymała w 2002 roku. □

Eugeniusz MURCZKIEWICZ (ur. w 1937 r.)

Kol. mgr inż. Eugeniusz Murczkiewicz ukończył w 1968 roku studia wyższe na Wydziale Mechaniczno-Technologicznym Politechniki Gdańskiej uzyskując tytuł magistra inżyniera mechanika.

W tym samym roku podjął pracę w Okręgowym Urzędzie Miar i Jakości w Gdańsku, zajmując kolejno stanowiska od starszego inspektora ds. jakości aż do kierownika Zespołu Kontroli i Stosowania Norm we wszystkich branżach przemysłowych.

W 1974 roku rozpoczął pracę w Domu Techniki, najpierw jako wicedyrektor, a następnie jako dyrektor Biura Federacji SNT NOT w Gdańsku. Od 1968 roku współpracował z OW NOT w Gdańsku, Koszalinie i Olsztynie, a w 1975 roku wstąpił do Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego, włączając się aktywnie w pracę szkoleniową.

W 1968 roku został wybrany wiceprzewodniczącym Zarządu OW naszego Stowarzyszenia w Gdańsku, a od 1994 roku do chwili obecnej (tj. nieprzerwanie przez 3 kolejne kadencje) pełni funkcję przewodniczącego. Jest również wiceprzewodniczącym Komisji Kwalifikacyjnej przy Pomorskiej Federacji SNT NOT w Gdańsku.

Dzięki swej pracy społecznej Kol. Eugeniusz Murczkiewicz cieszy się dużym uznaniem nie tylko w naszym stowarzyszeniu, ale również w Klubie Seniorów, któremu bardzo pomaga w organizowaniu różnych imprez.

Posiada Srebrny Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Złotą i Srebrną Odznakę NOT oraz Honorową Odznakę SITSpoż.

W 2002 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Mieczysław NOWICKI (ur. w 1926 r.)

Kol. mgr inż. Mieczysław Nowicki ukończył w 1958 roku wyższe studia na Wydziale Rybactwa Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie uzyskując tytuł inżyniera w specjalizacji rybactwa śródlądowego, a w 1971 roku ukończył Wydział Morski tej samej uczelni uzyskując tytuł magistra inżyniera w specjalizacji rybactwa morskiego.

Rozpoczętą, tuż po studiach, wieloletnią pracę zawodową poświęcił całkowicie przemysłowi rybnemu. Przeszedł w nim kolejno wszystkie szczeble, od mistrza produkcji do dyrektora. Jako naczelnik Wydziału Jakości i Normalizacji Zjednoczenia Gospodarki Rybnej w Szczecinie był inicjatorem i współtwórcą wielu nowych rozwiązań i wniósł znaczący wkład w postęp technologiczny i normalizacyjny w produkcji rybnej. Od 1977 roku aż do przejścia na emeryturę, pracował na stanowisku dyrektora Centrali Rybnej w Koszalinie.

Wniósł wiele inwencji w usprawnienie obrotu handlowego w gospodarce rybnej oraz w racjonalne zagospodarowanie nowouruchomionych obiektów technologicznych i doprowadzenie ich do pełnego wykorzystania zdolności produkcyjnej.

Członek SITSpoż. od 1967 roku, pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji stowarzyszenio-

wych, m.in. był przewodniczącym Zarządu Sekcji Przemysłu Rybnego przy Zarządzie Głównym SITSpoż. (1975–1983) oraz – przez kilka kadencji – członkiem Prezydium OW SITSpoż. w Koszalinie.

Inicjator i współorganizator konferencji naukowo-technicznych w branży rybnej. Aktywny uczestnik prac Oddziału SITSpoż. w Koszalinie, zwłaszcza dotyczących przygotowań do Dni Techniki.

Za wyniki osiągnięte w pracy zawodowej i społecznej został uhonorowany m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Honorową Odznaką SITSpoż. Posiada Godność Zasłużonego Seniora naszego Stowarzyszenia.

W 2002 roku został Członkiem Honorowym SITSpoż. □

Edmund NOWIŃSKI (ur. w 1938 r.)

Kol. inż. Edmund Nowiński ukończył w 1971 roku studia wyższe na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Szczecinie uzyskując tytuł inżyniera rolnictwa.

Swoją, ponad 40-letnią pracę zawodową całkowicie poświęcił przemysłowi zbożowo-młynarskiemu. Rozpoczął ja w Przedsiębiorstwie Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego w Koszalinie na stanowisku inspektora Wydziału Technologii i Produkcji, a w 1970 roku został mianowany zastępcą dyrektora ds. technicznych. Był inicjatorem technicznego i technologicznego rozwoju przedsiębiorstwa. Swoim zaangażowaniem i wiedzą fachową aktywnie uczestniczył w budowie zakładu w Stosiławiu, modernizacji i rozbudowie potencjału przechowalniczego i bazy przejściowej oraz modernizacji młyna w Słupsku.

Jest współorganizatorem corocznych Dni Techniki i organizatorem ruchu racjonalizatorskiego.

Jest jednym z autorów programu rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej w b. woj. koszalińskim.

Członek SITSpoż. od 1962 roku, pełnił wiele funkcji społecznych w Kole Zakładowym w macierzystym zakładzie pracy, był też – przez dwie kadencje – przewodniczącym Komisji Rewizyjnej w Oddziale SITSpoż. w Koszalinie oraz członkiem Środkowopomorskiej Rady NOT. Od 1990 roku jest zastępcą przewodniczącego Zarządu Oddziału naszego Stowarzyszenia w Koszalinie.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 2002 roku. □

Janusz RAWSKI (ur. w 1942 r.)

Kol. dr inż. Janusz Rawski ukończył w 1967 roku studia wyższe na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie uzyskując tytuł magistra inżyniera w specjalności oceny surowców zwierzęcych.

W 1975 roku Rada ww. Wydziału ART. w Olsztynie nadała Mu stopień naukowy doktora nauk rolniczych, na podstawie obronionej pracy doktorskiej p.t. „Wpływ tuczu świń do różnych ciężarów ubojowych na wartość surowca rzeźnego".

Od 1967 roku przez wiele dziesięcioleci był związany pracą zawodową z przemysłem spożywczym: mięsnym, chłodniczym i rybnym.

Swoją pracę zawodową rozpoczął w Zakładach Mięsnych w Słupsku (1967), a następnie pracował w Przedsiębiorstwie Przemysłu Chłodniczego w Koszalinie na stanowisku zastępcy dyrektora (1972–1977). Był współautorem i założycielem plantacji owoców jagodowych wokół Koszalina, będącej m.in. zorganizowaną bazą surowcową dla produkcji mrożonych owoców.

Następnie był adiunktem w Koszalińskim Ośrodku Naukowo-Badawczym (1977–1979) a potem przeszedł do pracy na stanowisko dyrektora w Przedsiębiorstwie „Centrala Rybna" w Koszalinie (1979–1989).

Zawodowo wyróżniał się znaczącymi osiągnięciami twórczymi. W wyniku Jego inspiracji i aktywnych działań dokonał wielu posunięć organizacyjno-technicznych, które dały doskonałe wyniki rzeczowo-finansowe. Np. w „Centrali Rybnej", którą kierował, opracował kilka receptur na przetwórstwo ryb o niższych parametrach jakościowych jako doskonałe pasty rybne. Jest także współautorem nowych linii i rozwiązań technologicznych w produkcji garmażeryjnej. Również z Jego inicjatywy Przedsiębiorstwo „Centrala Rybna" rozwinęło produkcję przetworów rybnych na eksport do Japonii.

W okresie 1989–1995 kol. Janusz Rawski pracował w: „Eksbud" Kielce, Oddział Koszalin (specjalista ds. handlu), „Iwad" Sp. z o.o. Rogowo k/Białogardu (dyrektor), „Chłodni Koszalin Sp. z o.o. Koszalin" (kierownik Działu Handlowego).

Od 1995 roku jest zatrudniony w Politechnice Koszalińskiej na stanowisku pracownika naukowo-dydaktycznego (starszego wykładowcy); jest wychowawcą nowych kadr inżynierskich oraz aktywnym propagatorem nauki i techniki na Wydziale Mechanicznym, kierunek Technika Rolnicza i Leśna, specjalność Inżynieria Żywności.

Członek SITSpoż. od 1967 roku. Pełnił wiele funkcji społecznych takich jak przewodniczący Koła Zakładowego, członek Prezydium ZO SITSpoż. itp. Obecnie przez 2 kadencje (1998–2002 i 2002–2006) jest przewodniczącym Zarządu Środkowopomorskiego Oddziału SITSpoż. w Koszalinie.

Jest również aktywnym działaczem Rady NOT w Koszalinie, był członkiem Komisji ds. Gospodarki Żywnościowej, przewodniczącym Podkomitetu Gospodarki Morskiej, członkiem Środkowopomorskiej Rady NOT i od ponad 10 lat przewodniczącym komisji Ekspertów oceniającej produkty spożywcze zgłaszane do konkursu „Koszaliński Produkt Roku" i „Pomorski Produkt Roku".

Za zasługi w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in.: Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

W 2002 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Jadwiga SKARŻYŃSKA

Kol. inż. Jadwiga Skarżyńska ukończyła w 1963 roku studia wyższe w zakresie mikrobiologii na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie uzyskując tytuł inżyniera.

Ukończyła 2-letnie studium podyplomowe w zakresie przetwórstwa owoców i warzyw.

Posiada I i II stopień specjalizacji zawodowej.

Swoją długoletnią pracę zawodową rozpoczęła w Lubelskich Zakładach Przemysłu Owocowo-Warzywnego w Milejowie (1963–1976). Następnie pracowała w Kombinacie Przemysłowo-Rolnym „Fructopol" w Lublinie (1976–1990).

Ostatnim miejscem Jej pracy zawodowej było przedsiębiorstwo „Agrohansa" sp. z o.o. w Lublinie, gdzie była zatrudniona na stanowisku głównego specjalisty ds. przetwórstwa (1990–2000).

Członek SITSpoż. od 1966 roku, od początku pełniła funkcje we władzach Zarządu Kół Zakładowych oraz Oddziału Wojewódzkiego naszego Stowarzyszenia w Lublinie; była zastępcą sekretarza OW SITSpoż. (1969–73), przewodniczącą Koła Zakładowego we „Fructopolu" (1976–1990) i wiceprzewodniczącą, sekretarzem oraz członkiem prezydium Zarządu OW. Pełniła też obowiązki przewodniczącej Zarządu OW SITSpoż. w Lublinie (2001).

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniona m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. i Medalem 50-lecia naszego Stowarzyszenia. Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego i Skupu.

Posiada dyplom Mistrza Techniki.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymała w 2002 roku. □

Jerzy SŁOMCZYKOWSKI (ur. w 1922 r.)

Kol. dr inż. Jerzy Słomczykowski ukończył wyższe studia inżynierskie w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi, a studia magisterskie na Politechnice Łódzkiej, uzyskując tytuł magistra inżyniera środków spożywczych. W Instytucie Technologii Przemysłu Chemicznego i Spożywczego AE we Wrocławiu uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych. Ma I stopień specjalizacji zawodowej. Jest także biegłym sądowym z dziedziny technologii produkcji spożywczej.

Na Jego wieloletnią pracę zawodową składa się staż w produkcji w Fabryce Cukrów „Optima" w Łodzi (gdzie był głównym technologiem) i staż pracy naukowo-wdrożeniowej w Centralnym Ośrodku Badawczo-Rozwojowym „Społem" w Łodzi (na stanowisku adiunkta – kierownika Zakładu Technologii Produkcji Spożywczej).

Autor książek z dziedziny technologii cukierniczej i licznych publikacji technicznych, skryptów i opracowań technicznych. Współautor i kierownik zespołów autorskich wielu prac badawczych i wdrożeniowych z zakresu przemysłu spożywczego. Jego dorobek obejmuje patenty, wnioski racjonalizatorskie i projekty technologiczne, m.in. technologię nowych wyrobów cukierniczych (owoców kandyzowanych, wyrobów wschodnich).

Członek Rady Naukowej Centralnego Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Przemysłu Gastronomicznego i Artykułów Spożywczych w Łodzi, rzeczoznawca Polskiego Towarzystwa Towaroznawczego w Krakowie, działacz Łódzkiego Oddziału Polskiej Partii Zielonych i uczestnik w pracach Oddziału Łódzkiego Federacji Konsumentów.

Członek SITSpoż. od 1952 roku, m.in. od 1968 r. był wiceprzewodniczącym OW w Łodzi i przewodniczącym Sekcji Cukierniczo-Piekarskiej tego Oddziału oraz członkiem tej Sekcji przy ZG SITSpoż. w Warszawie.

Był członkiem Prezydium ZO SITSpoż. w Łodzi (1983–1985), a od 1995 r. do chwili obecnej – wiceprzewodniczącym. Sekretarz Komitetu ds. Kształtowania i Ochrony Środowiska Łódzkiej Rady Federacji SNT NOT.

Był przewodniczącym Komisji Realizacji Uchwał Kongresowych przy ZG oraz sekretarzem Komisji ds. Specjalizacji Zawodowej Zarządu OW SITSpoż. w Łodzi. Jest rzeczoznawcą SITSpoż., a Jego opracowania przyczyniły się do unowocześnienia zakładów cukierniczych i do podniesienia jakości produkowanych wyrobów.

Za wyniki w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT, Honorową Odznaką naszego Stowarzyszenia. Ma też Odznakę Honorową m. Łodzi i Odznakę Zasłużonego Pracownika Handlu i Usług i in.

Wpisany do Księgi Zasłużonych Techników w Łodzi.

W 2002 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Wiesław SZLOSER (ur. w 1924 r.)

Kol. Wiesław Szloser cały 38-letni okres swej pracy zawodowej związał nieprzerwanie z przemysłem zbożowo-młynarskim, zajmując przez 25 lat stanowisko kierownika Działu Produkcji nadzorował pracę kilkunastu młynów, znajdujących się w 3 województwach i aktywnie włączał się w ich modernizację i powiększanie zdolności produkcyjnych, a także w poprawę jakości przetworów zbożowych.

Jest racjonalizatorem produkcji, jego wniosek racjonalizatorski dotyczył konkretnych sposobów zwiększenia zdolności produkcyjnej jednego z młynów. W swym dorobku ma też artykuł na temat kontroli strat przemiałowych, opublikowany w fachowym czasopiśmie branżowym „Przemysł Zbożowo-Młynarski".

Członek SITSpoż. od 1961 roku, od początku aktywnie włączył się do pracy w Kole Zakładowym przy Okręgowym Przedsiębiorstwie Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego „PZZ" w Łodzi, już w 1962 roku zostaje członkiem Zarządu tego Koła, a następnie przez ponad 20 lat był jego przewodniczącym (1963–1985), w znacznym stopniu osobiście przyczyniając się do tego, że ww. Koło stale zajmowało czołowe miejsca w konkursie na najlepiej pracujące koło SITSpoż. Równocześnie czynnie działał w Komisji Szkolenia przy Zarządzie OW SITSpoż. w Łodzi. Został wybrany sekretarzem Zarządu OW naszego stowarzyszenia w Łodzi i funkcję tę sprawował przez 25 lat (1965–1990), wykazując bardzo duże zaangażowanie w pracy stowarzyszeniowej.

Za osiągnięcia w pracy społecznej otrzymał Złotą i Srebrną Odznakę NOT oraz Honorową Odznakę SITSpoż. Wpisany do Księgi Zasłużonych Techników NOT w Łodzi.

W 1985 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu godność Zasłużonego Seniora, a w 2002 roku – Członkostwo Honorowe. □

Zdzisław ZAJĄC (ur. w 1926 r.)

Kol. mgr inż. Zdzisław Zając ukończył w 1954 roku wyższe studia na Wydziale Technologii Rolno-Spożywczej Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu uzyskując tytuł magistra inżyniera.

Prawie całe swoje życie zawodowe poświęcił branży piwowarskiej. W 1955 roku podjął pracę w Poznańskich Zakładach Piwowarskich, w których kolejno był zatrudniony: w browarze w Grodzisku Wlkp., słodowni pneumatycznej w Poznaniu, w browarze Kobylepole, a od 1969 roku, jako główny technolog, w browarze w Poznaniu. W 1982 roku został powołany na stanowisko zastępcy dyrektora ds. ekonomicznych, a następnie na stanowisko zastępcy dyrektora ds.

handlowo-surowcowych w Poznańskich Zakładach Piwowarskich; ww. funkcje kierownicze pełnił aż do przejścia na emeryturę w 1994 roku, a następnie był czynny zawodowo jeszcze przez 6 lat (do 2000 roku).

Jest wybitnym specjalistą w branży piwowarskiej, autorem i organizatorem wielu przedsięwzięć technologicznych i inwestycyjnych w Poznańskich Zakładach Piwowarskich, aktywnym uczestnikiem wielu sympozjów branżowych i konferencji oraz kilku Międzynarodowych Kongresów Chmielarskich, był organizatorem Kongresu Chmielarskiego w Polsce (1987).

Członek SITSpoż. od 1956 roku. Pełnił wiele funkcji w zarządach kół zakładowych przy browarach w Grodzisku Wlkp., Poznaniu i Kobylepolu. Od 1958 roku jest członkiem Zarządu OW SITSpoż w Poznaniu, gdzie przez 35 lat nieprzerwanie pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Wymiany Technicznej, organizując wiele wyjazdów technicznych dla członków Stowarzyszenia. Jednocześnie w latach 1962–1985 był sekretarzem, a potem przewodniczącym Sekcji Piwowarskiej przy OW w Poznaniu, a od 1986 roku był wiceprzewodniczącym Sekcji Piwowarskiej przy Zarządzie Głównym SITSpoż.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej został uhonorowany m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą i Srebrną Odznaką NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

W 2002 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Witold BUCHWALD
(ur. w 1915 r.)

Kol. doc. dr hab. Witold Buchwald ukończył w 1937 roku studia wyższe na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, uzyskując tytuł magistra inżyniera.

Na tej samej uczelni w 1961 roku uzyskał stopień naukowy doktora nauk rolno-leśnych, a w 1969 roku w Wyższej Szkole Rolniczej w Olsztynie – stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie oceny i ekonomiki produkcji zwierzęcej. Po ukończeniu studiów stale uzupełniał wiedzę teoretyczną i praktyczną, m.in. podczas licznych wyjazdów zagranicznych, co dało Mu możność zapoznania się z organizacją, ekonomiką techniką i technologią chowu zwierząt, ich obrotem oraz z przemysłem mięsnym.

Podczas wojny brał udział w kampanii wrześniowej, dostał się do niewoli. W 1945 roku został zmobilizowany do wojska.

Od 1946 roku związany wieloletnią pracą zawodową z przemysłem mięsnym i drobiarskim na stanowiskach kierowniczych: w Wydziale Skupu i Tuczu Drobiu w Rolniczej Centrali Mięsnej (1946–1949), w Dziale Drobiarskim Centralnego Zarządu Przemysłu Konserwowego (1949–1952), w Wydziale Rozwoju Techniki i Wynalazczości (1952–1958) i Wydziale Skupu i Kontraktacji (1959–1974) w Centrali Przemysłu Mięsnego.

Twórczy i pełen inicjatywy specjalista, pozostawił po sobie wiele nowatorskich rozwiązań technicznych i organizacyjnych. Współtwórca powojennego przemysłowego tuczu i uboju dro-

biu. Wdrażał autorskie rozwiązania techniczne dotyczące wyposażenia tuczarni i ubojni oraz opakowań tuszek drobiowych. Modernizował istniejące tuczarnie i ubojnie oraz projektował nowe. Inicjator zaimportowania pierwszej zmechanizowanej linii do uboju drobiu. Zaprojektował jej zainstalowanie i uruchomienie. Rozpowszechniał wdrażanie skatalogowanych przez siebie urządzeń do mechanizacji zakładów mięsnych. Propagował i uczestniczył w projektowaniu modernizacji zakładów mięsnych.

Aktywnie i twórczo uczestniczył w organizowaniu przekształcania typów użytkowych zwierząt rzeźnych zgodnie z interesami przemysłu mięsnego. Wykorzystywał w tych działaniach m.in. wieloletnie członkostwa w Komisji ds. Hodowli Trzody Chlewnej Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa, w Komisji Hodowli Bydła Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN, w Radzie Naukowej Instytutu Zootechniki i w Polskim Towarzystwie Zootechnicznym oraz bezpośrednie kontakty z wyższymi uczelniami rolniczymi.

Zainicjował i wdrożył zmiany w klasyfikacji zwierząt rzeźnych, co dało w powiązaniu z odpowiednią polityką cen skupu przestawienie dostarczanej trzody chlewnej przetłuszczonej na bardziej mięsną, zdecydowane zwiększenie podaży młodego bydła rzeźnego pełno-mięsnego i o wyższym ciężarze oraz wywołanie produkcji i dostaw młodych owiec rzeźnych.

Kol. Buchwald obok osiągnięć w kształtowaniu podaży jakościowej zwierząt rzeźnych ma również na swoim koncie nowatorskie rozwiązania organizacyjne, jak odbiór żywca bezpośrednio z gospodarstw indywidualnych, uporządkowanie współpracy przemysłu mięsnego z gminnymi spółdzielniami w zakresie klasyfikacji skupowanego żywca, uporządkowanie trybu i warunków przekazywania żywca do rzeźni oraz wprowadzenie skupu trzody mięsno – słoninowej i bydła według ciężaru i jakości.

W 1974 roku przeszedł do pracy naukowej jako docent i kierownik zakładu, kolejno w Instytucie Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego (1974–1980), w Instytucie Ekonomiki i Organizacji Przemysłu Spożywczego (1980–1982) i w Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (1983–1985).

W ww. instytutach zajmował się obrotem rolnym. M.in. opracował zasady punktowej klasyfikacji tusz wołowych oraz zasady prognozowania skupu trzody mięsno-słoninowej i bydła przy zastosowaniu metod statystycznych.

W 1948 roku został powołany na eksperta w pierwszej powojennej rządowej misji handlowo-finansowej do rozmów z rządem Wielkiej Brytanii oraz dwukrotnie – w latach 1966 i 1967 – do misji biorącej udział w negocjacjach prowadzonych pod egidą ONZ w Genewie w sprawie uzgadniania taryf celnych i transportowych.

Prowadził również wykłady w Wyższej Szkole Rolniczej w Szczecinie (1961–1962), w SGGW w Warszawie (1962–1967) oraz na kursach specjalistycznych organizowanych przez Centralę Przemysłu Mięsnego i NOT.

Jest autorem ośmiu i współautorem czterech książek, sześciu skryptów oraz ponad 200 publikacji naukowych.

Wyniki prac naukowo-badawczych publikował w periodykach naukowych i czasopismach branżowych. Członek Rad Programowych względnie Komitetów Redakcyjnych „Gospodarki Mięsnej", „Przeglądu Hodowlanego", „Nowego Rolnictwa" i in.

Członek SITSpoż. od 1950 roku, pracował m.in. w zarządach kół zakładowych i Zarządzie OW w Warszawie, jako przewodniczący Komisji Szkoleniowej i przewodniczący Sekcji Przemysłu Mięsnego przy ZG SITSpoż. (1974–1978).

Mimo przejścia w 1985 roku na emeryturę nadal utrzymuje kontakty z dziedzinami, które Go interesowały w pracy zawodowej, uczestniczy w zebraniach Klubu Seniorów przy Mazowieckim Oddziale Wojewódzkim SITSpoż. i w zebraniach Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego.

Za działalność zawodową i społeczną został uhonorowany Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz licznymi odznaczeniami państwowymi, resortowymi i stowarzyszeniowymi.

W 1988 roku otrzymał godność Zasłużonego Seniora SITSpoż.

Posiada dyplom Zasłużonego Działacza przyznany Mu przez Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa. Za udział w II wojnie światowej odznaczony Krzyżem Walecznych.

Godność Honorowego Członka SITSpoż. otrzymał w 2004 roku. □

Jerzy BUDNIOK
(ur. w 1933 r.)

Kol. Jerzy Budniok posiada średnie wykształcenie techniczne, ukończył Technikum Przemysłu Spożywczego i Chemicznego w Gdańsku w specjalizacji technologia przemysłu zbożowo-młynarskiego (1946 r.).

Pracę zawodową podjął początkowo w kopalni „Wujek", potem w Kombinacie Restauracji „Europa" w Katowicach (jako zastępca dyrektora ds. handlowych i gastronomicznych), a od 1954 roku rozpoczął pracę w Gdańsku (jako kierownik hotelu i restauracji „Jantar"). Następnie pracował w Wojewódzkim Zjednoczeniu PZZ (1964–1978) i w Okręgowej Radzie Związków Zawodowych Przemysłu Spożywczego w Gdańsku (1978–1981). W latach 1981–1982 (tj. do przejścia, ze względu na stan zdrowia, na wcześniejszą emeryturę) był przewodniczącym Wojewódzkiego Porozumienia Związków Zawodowych w Gdańsku.

Członek SITSpoż. od 1962 roku. Od 1964 roku działał w Komisji Szkoleniowej OW w Gdańsku, szczególnie w zakresie organizowania w Technikum Przemysłu Spożywczego i Chemicznego szkoleń, przygotowujących słuchaczy do egzaminu eksternistycznego na stopień technika technologa określonej branży przemysłu spożywczego. Zasługi Kol. Budnioka są na tym odcinku szczególnie duże, ponieważ ok. 1500 osób zdobyło w ten sposób średnie wykształcenie. Od 1979 roku jest przewodniczącym Rady Szkoleniowej i Doskonalenia Kadr, a od 1992 roku kierownikiem Grupy Rzeczoznawców SITSpoż. w Gdańsku. Od wielu lat jest wybierany jako delegat na Krajowe Zjazdy naszego Stowarzyszenia. Jest sekretarzem Komisji Kwalifikacyjnej do uzyskiwania uprawnień energetycznych.

Za pracę zawodową i społeczną odznaczony został: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. oraz licznymi odznaczeniami i wyróżnieniami regionalnymi.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 2004 roku. □

Teresa DĄBROWSKA

Kol. mgr inż. Teresa Dąbrowska ukończyła w 1966 r. studia wyższe w Wyższej Szkole Rolniczej w Olsztynie uzyskując tytuł magistra inżyniera hodowli zwierząt. Po odbyciu rocznego stażu w państwowym gospodarstwie rolnym podjęła pracę w Przedsiębiorstwie Obrotu Zwierzętami Hodowlanymi w Warszawie. W latach 1974–1977 pracowała na stanowisku specjalisty w Wydziale Skupu Centrali Przemysłu Mięsnego w Warszawie, skąd w 1978 roku przeszła do pracy w Biurze Zarządu Głównego naszego Stowarzyszenia na stanowisko kierownika Działu Prezydialnego.

Członek SITSpoż. od 1978 roku. W ZG SITSpoż. pracuje nadal aż do chwili obecnej.

Jako kierownik Działu Prezydialnego, a następnie dyrektor Zespołu Statutowo-Organizacyjnego ZG podejmowała liczne inicjatywy i uzyskiwała duże osiągnięcia w takich dziedzi-

nach jak: działania integrujące środowisko naukowo-techniczne; tworzenie i pomoc w działaniach jednostek branżowych Stowarzyszenia; organizacja Krajowych Zjazdów Delegatów SITSpoż.; organizacja międzynarodowych i ogólnokrajowych konferencji naukowo-technicznych, seminariów, sympozjów, wyjazdów technicznych; promocja krajowych produktów spożywczych.

Jest autorką wielu publikacji dotyczących działalności Stowarzyszenia we wszystkich czasopismach branżowych oraz współautorką wydawnictwa „Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego 1946–1986", a także jest jednym ze współautorów jubileuszowego wydawnictwa SITSpoż. „50 lat Stowarzyszenia 1946–1996".

Za pracę zawodową i społeczną otrzymała m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty i Brązowy Krzyż Zasługi, Honorową Odznakę SITSpoż., Medal 50-lecia Stowarzyszenia i Medal Pamiątkowy Naczelnej Organizacji Technicznej w Gdańsku.

W 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Jej najwyższą godność – Członkostwo Honorowe. □

Józef GŁADKOWSKI (ur. w 1934 r.)

Kol. dr inż. Józef Gładkowski ukończył studia wyższe I stopnia na Politechnice Poznańskiej (1958 r.), uzyskując tytuł inżyniera elektryka. Stopień naukowy doktora nauk technicznych uzyskał na Wydziale Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej na podstawie rozprawy doktorskiej dot. procesów energetycznych w przetwórstwie ziemniaków na krochmal. Początkowo (1951–1958) pracował w ZPM „H. Cegielski" w Poznaniu na stanowisku energetyka, a następnie całe swoje życie zawodowe związał z przemysłem spożywczym, zwłaszcza z przemysłem ziemniaczanym. Zajmował kolejno m.in. stanowiska zastępcy i dyrektora Zakładów Przemysłu Ziemniaczanego w Słupsku, dyrektora Zrzeszenia Przemysłu Ziemniaczanego w Poznaniu (1982–1989) i Prezesa Spółki „Polziem" (1989–2003). Członek Rady Nadzorczej „Rolimpex-Invest".

Osobiście przyczynił się do znacznego rozwoju i unowocześnienia przemysłu ziemniaczanego w Polsce. Do Jego bezpośrednich osiągnięć należy zaliczyć modernizację i przeprofilowanie produkcji uszlachetnionych suszonych wyrobów z ziemniaka. Kierując bezpośrednio procesami inwestycyjnymi i budową ważnych zakładów w przemyśle ziemniaczanym (jak np. Fabryka Dekstryn w Luboniu i Stawie, fabryki suszów ziemniaczanych w pięciu zakładach, budowa fabryki granulatu ziemniaczanego i in.) uzyskał dzięki niezwykłej ofiarności i zdolnościom organizacyjnym znaczne skrócenie cykli inwestycyjnych.

Autor licznych publikacji naukowo-technicznych, patentu, a także koncepcji budowy doświadczalnego zakładu przerobu ziemniaków.

Wyróżniający się działacz społeczny, członek SITSpoż. W latach 1961–1967 wiceprzewodniczący i przewodniczący OW w Koszalinie. Od 1972 roku pełnił przez wiele lat i z dużym powodzeniem funkcję przewodniczącego Sekcji Przemysłu Ziemniaczanego przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia. Od 1978 do 2006 r. tj. przez blisko 30 lat jest Przewodniczącym Oddziału SITSpoż. w Poznaniu. Pod Jego przewodnictwem Oddział ten zawsze należał do najbardziej aktywnych i najlepiej pracujących w skali kraju. Pełnił również bądź pełni nadal wiele innych, odpowiedzialnych funkcji społecznych m.in.,. w Radzie Głównej NOT, w Zespole Rzeczoznawców itp.

Za działalność zawodową i społeczną wyróżniony licznymi odznaczeniami, w tym m.in. Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim OOP oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż. Posiada też odznaki: Zasłużonego Pracownika Przemysłu Spożywczego i Rolnictwa, Zasłużonego Działacza Ruchu Spo-

łecznego oraz Odznaki Honorowe m. Poznania oraz woj. Poznańskiego.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 2004 roku. □

Tadeusz GOLIK
(ur. w 1925 r.)

Kol. Tadeusz Golik posiada średnie wykształcenie techniczne.

Jest wybitnie zasłużony w realizacji postępu technicznego w Śląskiej Wytwórni Wódek Gatunkowych w Bielsku-Białej. Efektem jego wieloletniej pracy na stanowiskach głównego mechanika i kierownika inwestycji w macierzystym zakładzie pracy (1949–1981) była sukcesywna rozbudowa i modernizacja zakładu, co pozwoliło wielokrotnie zwiększyć jego zdolność produkcyjną.

Opracował i zrealizował szereg projektów racjonalizatorskich oraz prac projektowych, związanych z planowaną wielokrotnie w różnych wersjach budową zakładu odtworzeniowego wytwórni.

Członek SITSpoż. od 1951 roku. Początkowo działał na szczeblu Koła Zakładowego, a następnie, w latach 1962–1975 pełnił funkcję sekretarza Zarządu Oddziału SITSpoż. woj. katowickiego z siedzibą w Bielsku-Białej. Od 1975 r. i nadal jest sekretarzem Zarządu Oddziału Terenowego SITSpoż. w Bielsku-Białej. W pracy stowarzyszeniowej wyróżnia się dużą ofiarnością i sumiennością, biorąc czynny udział we wdrażaniu wiedzy technicznej.

Za pracę zawodową i społeczną odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż., Medalem 40-lecia PRL i in.

W 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Antoni GRODZKI
(ur. w 1930 r.)

Kol. mgr inż. Antoni Grodzki ukończył w 1960 roku studia wyższe na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej w Poznaniu uzyskując tytuł magistra inżyniera. W latach 1972–1973 ukończył studia podyplomowe w Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu.

W ciągu swej wieloletniej pracy zawodowej w przemyśle spożywczym przeszedł kolejno szczeble: od wykwalifikowanego robotnika, mistrza, kierownika produkcji, dyrektora ds. produkcyjno-technicznych w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Przemysłu Mięsnego w Szczecinie do zastępcy prezesa, a następnie prezesa Spółdzielni Produkcji Spożywczej „Społem" w Szczecinie. Inicjator wdrażania postępu technicznego i organizacyjnego oraz modernizacji zakładów. M.in. opracował koncepcję oraz dokumentację modernizacji zakładów mięsnych w Świnoujściu, Pyrzycach i in., a także technologię nowych asortymentów żywnościowych i uruchomił ich produkcję w ZMs w Szczecinie. Ukoronowaniem Jego osiągnięć zawodowych był nadzór inwestorski budowy i uruchomienie nowoczesnego kombinatu piekarsko-ciastkarskiego

w Szczecinie (pierwszego tego typu w Polsce). Kombinat ten stał się ważnym ośrodkiem szkoleniowym w skali kraju i stworzył warunki do organizowania międzynarodowych konferencji naukowo-technicznych.

Członek SITSpoż. od 1960 roku, przez wiele kadencji pełnił funkcje w kołach zakładowych w kilku zakładach mięsnych na terenie kraju. Obecnie jest, od 3 kadencji, członkiem Zarządu OW naszego Stowarzyszenia w Szczecinie, znacznie przyczyniając się do rozwoju działalności SITSpoż i kół zakładowych w woj. szczecińskim.

Posiada uprawnienia rzeczoznawcy w zakresie techniki i technologii przemysłu mięsnego i specjalizację zawodową przemysłu piekarskiego.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej został wyróżniony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego i Skupu, Odznaką Gryf Pomorski, Honorową Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. i wieloma innymi odznaczeniami.

W 1993 roku otrzymał Godność Zasłużonego Seniora SITSpoż. a w 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą godność – Członkostwo Honorowe. □

Jerzy HETMAŃSKI (ur. w 1936 r.)

Kol. dr inż. Jerzy Hetmański ukończył w 1961 roku studia wyższe na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Akademii Ekonomicznej b. WSE we Wrocławiu uzyskując bezpośrednio po studiach tytuł magistra inżyniera.

W 1978 roku obronił pracę doktorską na tymże Wydziale AE we Wrocławiu i uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych.

Przez cały, wieloletni okres swej pracy zawodowej po szkole zakładowej (1952–1998) pracował w Browarach Tyskich na różnych odpowiedzialnych stanowiskach, m.in. był kierownikiem kontroli jakości, głównym inżynierem oraz kierownikiem Browaru.

Racjonalizator produkcji, autor wielu wniosków racjonalizatorskich. Brał aktywny udział w opracowywaniu nowych technologii oraz wdrażaniu systemów kontroli jakości.

Członek SITSpoż. od 1953 roku. Pracę stowarzyszeniową rozpoczął w Kole Zakładowym przy Browarach Tyskich i przez kilka kadencji był jego przewodniczącym. Pracował i nadal pracuje w Zarządzie Śląskiego Oddziału SITSpoż., był jego skarbnikiem i wiceprzewodniczącym, a obecnie – od kilku lat – pełni odpowiedzialną funkcję przewodniczącego Zarządu tego Oddziału. W kadencji 1998 – 2002 i 2002-06 jest członkiem Prezydium Zarządu Głównego SITSpoż.

Za działalność zawodową i społeczną odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą i Srebrną Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż., Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego i Skupu.

W 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Danuta JANIK

Kol. mgr inż. Danuta Janik w 1961 roku ukończyła studia wyższe w Wyższej Szkole

Rolniczej w Olsztynie, specjalizując się w ichtiologii.

Od tego czasu nieprzerwanie do chwili obecnej pracuje w przemyśle gastronomicznym i garmażeryjnym na terenie Łodzi, zajmując kierownicze stanowiska w: przetwórni garmażeryjnej Centrali Rybnej (1961–1965), Zakładzie Odbioru Jakościowego Towarów (1965–1972), Przedsiębiorstwie Przemysłu Gastronomicznego (1972–1976), COBR Przemysłu Gastronomicznego i Artykułów Spożywczych (1976–1989) i Hotelu „Grand" Orbis S.A. (od 1990 r.).

Jednocześnie w latach 1983–1987 była wykładowcą w Zakładzie Technologii Żywności Pochodzenia Morskiego w Akademii Rolniczej w Szczecinie. Dorobek zawodowy Kol. Janik jest znaczący.

Autorka 20 prac naukowo-badawczych i badawczo-rozwojowych, głównie z zakresu organizacji pracy zakładów gastronomicznych oraz techniki i technologii zorganizowanego żywienia. Jest autorką wydawnictwa „Dobra Praktyka Higieniczna i Produkcyjna w Gastronomii z elementami HACCP" (2004 r.). Rzeczoznawca ds. jakości ryb i przetworów, jest też rzeczoznawcą SITSpoż. W 1989 r. uzyskała I stopień specjalizacji zawodowej inżyniera.

Członek SITSpoż. od 1977 roku, była przez trzy kadencje przewodniczącą Koła Zakładowego przy COBR Przemysłu Gastronomicznego i Artykułów Spożywczych. Od 1983 r. do dzisiaj pracuje w Zarządzie Oddziału SITSpoż. w Łodzi, początkowo jako przewodnicząca Komisji Organizacyjnej, a następnie jako członek Prezydium, w latach 1990–1994 wiceprzewodnicząca, a w latach 1994–2006 przewodnicząca Zarządu Oddziału SITSpoż. w Łodzi. Członek Prezydium Łódzkiej Rady Federacji SNT NOT. Była też członkiem Komitetu Gospodarki Żywnościowej NOT i członkiem Zarządu Sekcji Żywienia Człowieka przy Zarządzie Głównym naszego Stowarzyszenia. Na XXVII Krajowym Zjeździe SITSpoż. przedstawiła opracowany przez siebie memoriał w sprawie żywienia zorganizowanego. Wykazuje ogromne zaangażowanie, wielką rzeczowość i szczególną sumienność w pracy społecznej.

Obecnie jest wiceprzewodniczącą Zarządu Głównego SITSpoż. w Warszawie, wybraną na 3 kadencje (1994–1998, 1998–2002, 2002–2006).

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniona m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Honorową Odznaką m. Łodzi, Odznakami „Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego" i „Zasłużony Pracownik Handlu" oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

W 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Jej najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Ryszard KANIA (ur. w 1938 r.)

Kol. mgr Ryszard Kania po ukończeniu w 1960 roku Państwowej Szkoły Technicznej w Łodzi uzyskał tytuł technika technologa, a w 1977 r. po odbyciu studiów wyższych na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego otrzymał dyplom magistra, specjalizując się w ekonomice przemysłu. Uzyskał też I stopień specjalizacji zawodowej inżyniera w dziedzinie przetwórstwa rolno-spożywczego (technologia mięsa) oraz ukończył Kurs Biznesu i Zarządzania w Międzynarodowej Szkole Menedżerów.

Od 1960 r. do 1996 r. pracował w przemyśle mięsnym (przez wiele lat w OPPMs w Łodzi). Pracę rozpoczął w Zakładach Mięsnych w Pabianicach jako stażysta, a następnie zajmował odpowiedzialne funkcje m.in. technologa, starszego mistrza produkcji eksportowej i krajowej oraz kierownika produkcji. W 1968 r. został przeniesiony do Zakładów Mięsnych w Łodzi na stanowisko kierownika zakładu, a w 1970 r. objął kierownictwo nowej inwestycji – największego, nowoczesnego przetwórczego zakładu mięsnego

o zatrudnieniu 400 osób. W 1976 r. kierownik działu organizacji i nadzoru produkcji w OPPMs w Łodzi, a w latach 1978–1988 dyrektor największego Zakładu Mięsnego w Łodzi, zatrudniającego 1600 osób. Po reorganizacji przemysłu mięsnego pracował również na kierowniczych stanowiskach tej branży na terenie woj. łódzkiego (1988–1992). W 1992 r. podjął pracę w Zakładach Mięsnych CONSTAR w Starachowicach, jako kierownik wydziału produkcji przetwórczej, a w 1993 r. Rada Nadzorcza powołała Go na stanowisko Prezesa Zarządu – Dyrektora Naczelnego Zakładów Mięsnych CONSTAR, które pod Jego kierunkiem znacznie umocniły swoją pozycję zarówno na rynku krajowym, jak w EWG i USA. Potwierdzeniem wysokiej pozycji tej firmy, przez Niego kierowanej, było otrzymanie przez CONSTAR w 1995 r. prestiżowej nagrody „Srebrny As" za całokształt działalności. Od 1996 do 1999 r. był V-Prezesem Prochowickich Zakładów Drobiarskich ANIMEX.

W całym okresie swej pracy zawodowej inicjator, pomysłodawca i rzeczoznawca w dziedzinie technologii mięsa, jej unowocześnienia oraz zwiększenia produkcji krajowej i eksportowej. Racjonalizator produkcji, autor kilkudziesięciu projektów racjonalizatorskich m.in. w zakresie nowych asortymentów mięsnych, mechanizacji pracy i usprawnień organizacji produkcji.

Działacz SITSpoż. od 1960 roku, był m.in. przez dwie kadencje (1986–1994) przewodniczącym Oddziału naszego Stowarzyszenia w Łodzi, a w latach 1990–1994 wiceprzewodniczącym Zarządu Głównego SITSpoż. Długoletni członek Rady Programowej czasopisma „Gospodarka Mięsna", obecnie wiceprzewodniczący Zarządu OW w Łodzi i członek Zarządu Sekcji Przemysłu Mięsnego ZG.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 2004 roku. □

Jan KOSTRZEWA
(1925–2006)

Kol. inż. Jan Kostrzewa ukończył studia wyższe w 1950 roku na Wydziale Przetwórstwa Rolnego w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi.

Zaraz po studiach podjął pracę zawodową w spółdzielczym Zakładzie Przetwórstwa Warzywnego w Turku na stanowisku zastępcy dyrektora do spraw technicznych. Przeniesiony w 1951 r. do pracy w Centrali Spółdzielni Ogrodniczych w Warszawie, pełnił kolejno funkcje inspektora i kierownika działu kontroli technicznej, a następnie kierownika działu technologicznego. W 1961 r. objął stanowisko dyrektora Biura Przetwórstwa CSO, a w 1970 r. został wybrany wiceprezesem Zarządu Centrali Spółdzielni Ogrodniczych i Pszczelarskich i pełnił tę odpowiedzialną funkcję przez wiele lat.

W pracy zawodowej wyróżniał się ogromnymi osiągnięciami twórczymi. W wyniku Jego inspiracji i aktywnych działań powstał poważny potencjał przetwórczy przedsiębiorstwa „Hortex", głównie w dziedzinie zamrażalnictwa owoców i warzyw. Były to zakłady bardzo nowoczesne, liczące się w skali europejskiej i światowej przeznaczające większość swoich wyrobów na eksport.

Członek SITSpoż. od 1950 roku. Pełnił kolejno m.in. następujące funkcje społeczne: przewodniczącego Koła Zakładowego w CSOiP i zastępcy przewodniczącego Sekcji Przemysłu Owocowo-Warzywnego przy Zarządzie Głównym. Był przez wiele lat członkiem Zarządu Głównego, a w latach 1983–1990 wybrano Go na

stanowisko wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego SITSpoż. Dla ruchu stowarzyszeniowego pozyskał dużą liczbę zdolnych członków, którzy aktywnie pracują w różnych ogniwach Stowarzyszenia.

Obecnie działa w Klubie Seniora i Środowiska Mazowieckiego Wojewódzkiego Oddziału SITSpoż.

Za osiągnięcia zawodowe i społeczne otrzymał wiele odznaczeń państwowych i resortowych, w tym m.in. Sztandar Pracy II klasy, Krzyż Oficerski OOP oraz Złotą Odznakę NOT i Odznakę Honorową SITSpoż.

W 2004 roku SITSpoż. nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Edmund KOŚNIK (ur. w 1935 r.)

Kol. mgr Edmund Kośnik jest absolwentem Szkoły Głównej Planowania i Statystyki oraz Państwowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Warszawie.

Pracuje zawodowo od 1957 roku, w tym przez wiele lat (1958–1992) w Centralnych Piwnicach Win Importowanych w Toruniu. Kolejno był zatrudniony na stanowiskach brygadzisty pielęgnacji win, mistrza, starszego mistrza, kierownika technicznego, zastępcy dyrektora do spraw technicznych i w latach 1974–1992 dyrektora zakładu.

Zaangażowany w rozbudowę CPWI w Toruniu (1986–1990) i przekształcenie w samodzielne przedsiębiorstwo „Torwin", następnie w spółkę Skarbu Państwa (1991) i w spółkę z o.o. Agros Holding Warszawa (1992).

W latach 1992–1998 pracował w Toruniu, jako przedstawiciel zagranicznej firmy „Badel 1862 Zagrzeb" na Polskę.

W pracy zawodowej wykazał się znakomitą znajomością problematyki winiarskiej oraz podejmowaniem nowatorskich inicjatyw w doskonaleniu technologii produkcji i organizacji pracy, a także w kształtowanie postaw i procesów społecznych. Ma również szczególne osiągnięcia w dziedzinie wynalazczości i racjonalizacji.

Zgłosił i wdrożył sam lub z udziałem innych osób osiem projektów racjonalizatorskich a także opracowań dotyczących pełnej modernizacji, rozbudowy jak również nowych technik i technologii win i wyrobów winiarskich. Za powyższą działalność otrzymał m.in. I stopień specjalizacji inżynierskiej NOT z zakresu technologii winiarstwa (1989).

Jest rzeczoznawcą i ekspertem z branży winiarskiej oraz członkiem Międzynarodowej Federacji Win i Alkoholi FIVS w Paryżu, z inicjatywy której bierze udział w unifikacji dla Polski stawek celnych i podatkowych oraz w dostosowaniu przepisów winiarskich do wymogów Unii Europejskiej. Corocznie organizuje ogólnopolskie i lokalne konkursy winiarskie.

Od 2002 roku do chwili obecnej członek Rady Gospodarki Żywnościowej przy Ministrze Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Współorganizator i założyciel Krajowej Rady Winiarstwa (obecnie Krajowej Rady Winiarstwa i Miodosytnictwa) przy SITSpoż. i jej przewodniczący od 1991 roku do chwili obecnej.

Członek SITSpoż. od 1963 roku. M.in. był przewodniczącym Koła Zakładowego w CPWI (1969-1976), przewodniczącym Komisji Koordynacyjnej Stowarzyszenia w Oddziale Rejonowym w Toruniu (1970–1975), a od 1975 roku nieprzerwanie aż do dnia dzisiejszego, przez 30 lat, pełni funkcję członka Zarządu Głównego Stowarzyszenia i przewodniczącego Oddziału SITSpoż. w Toruniu, który również dzięki ogromnemu osobistemu wkładowi Jego pracy społecznej należy stale do wyróżniających się i najbardziej aktywnych Oddziałów naszego Stowarzyszenia.

W swej pracy społecznej zwrócił szczególną uwagę m.in. na rozwój ruchu wynalazczego, szkolenie kadr technicznych oraz budowę i rozbudowę istniejących zakładów w woj. toruńskim. Wokół wspólnych zadań społecznych sku-

pił liczną kadrę działaczy i bardzo sprawnie kieruje ich pracą.

Za osiągnięcia zawodowe i społeczne wyróżniony m.in. Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką „Zasłużony dla Torunia i Województwa Toruńskiego", a także Złotą Odznaką NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

W 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Lubomira KOZŁOWSKA

Kol. dr inż. Lubomira Kozłowska ukończyła w 1956 roku studia wyższe na Politechnice Gdańskiej uzyskując tytuł inżyniera chemika w specjalizacji technologia tłuszczów, a w 1969 roku obroniła pracę doktorską przed Radą Wydziału Chemicznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku.

Pracę zawodową rozpoczęła w Zakładach Przemysłu Tłuszczowego w Gdyni na stanowisku kierownika zmiany w Dziale Ekstrakcji (1956–1961). Następnie (w 1961 r.) podjęła pracę w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku i była tam zatrudniona jako adiunkt aż do momentu przejścia na rentę rodzinną.

Członek SITSpoż. od 1951 roku, przez wiele lat aktywnie pełniła liczne odpowiedzialne funkcje stowarzyszeniowe, była m.in. członkiem Zarządu i skarbnikiem OW w Gdańsku, przewodniczącą Koła przy OW, delegatem na Walne Zgromadzenie Delegatów OW, a od 1992 roku jest wiceprzewodniczącą Zarządu OW w Gdańsku.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej odznaczona m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. i wieloma regionalnymi wyróżnieniami i odznaczeniami.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymała w 2004 roku. □

Józef MIERZEJEWSKI (ur. w 1933 r.)

Kol. inż. Józef Mierzejewski ukończył wyższe studia w 1959 roku na Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie uzyskując tytuł inżyniera technologii mleczarstwa.

Całą swoją wieloletnią pracę zawodową (1959–1998) poświęcił przemysłowi mleczarskiemu. Rozpoczął jako stażysta w OSMl w Kowalewie, potem był starszym inżynierem technologiem w WZSMl w Olsztynie, a następnie, przeniesiony w 1966 roku do Warszawy, był starszym inżynierem technologiem w ZMl Praga (1966–1968), kierownikiem Wydziału Produkcji i Postępu Technicznego w WZSMl. w Warszawie oraz zastępcą dyrektora ds. technicznych w Okręgowej Składnicy Mleczarskiej w Warszawie.

Wspólnie z zespołem opracował technologię produkcji twarożków smakowych, uczestniczył przy wdrażaniu do produkcji nowych wyrobów takich, jak: ser kortowski, ciechanowski, puławski, łowicki, żuławski, liliput, kazeinian i białczan sodu oraz masło dietetyczne.

Aktywny również po przejściu na emeryturę, m.in. uczestniczył w imporcie używanych schładziarek do mleka od rolników z Francji.

Członek SITSpoż. od 1962 roku, m.in. wiceprzewodniczący i przewodniczący koła SITSpoż. i sekretarz OW Stowarzyszenia w Olsztynie. Był również przewodniczącym Sekcji Mleczarskiej przy Oddziale Wojewódzkim w Warszawie oraz członkiem Komisji Współzawodnictwa przy ZG SITSpoż. Obecnie działa w Klubie Seniora i Środowiska przy Mazowieckim OW SITSpoż., gdzie bierze udział w organizowaniu wyjazdów technicznych do zakładów przemysłu spożywczego.

Za działalność zawodową i społeczną odznaczony m.in.: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką NOT i Odznaką Honorową SITSpoż. W 1999 roku otrzymał godność Zasłużonego Seniora SITSpoż., a Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymał w 2004 roku. □

Stanisław ORZAŁKIEWICZ (ur. w 1937 r.)

Kol. mgr Stanisław Orzałkiewicz ukończył studia wyższe na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Był założycielem i wieloletnim prezesem Zarządu Gastronomiczno-Turystycznej Spółdzielni Spożywców „Społem" w Toruniu. Równocześnie był wykładowcą w Zespole Szkół Gastronomicznych w Toruniu. Od 1990 roku prowadzi własną działalność gospodarczą. Otworzył trzy nowe lokale gastronomiczne, tworząc kilkadziesiąt miejsc pracy. Nadal szkoli uczniów w zawodach gastronomicznych.

Członek SITSpoż. od 1972 roku. Był przewodniczącym Koła Zakładowego w Gastronomiczno-Turystycznej Spółdzielni Spożywców „Społem" w Toruniu (1972–1984). Był członkiem Komisji Koordynacyjnej NOT w Toruniu (od 1975 roku), a od 1984 roku do chwili obecnej jest członkiem Prezydium Zarządu Oddziału Toruńskiego SITSpoż. i jego sekretarzem. Kol. Stanisław Orzałkiewicz w swojej działalności stowarzyszeniowej utworzył wiele kół zakładowych. Był współorganizatorem specjalizacji zawodowych inżynierów oraz organizatorem wielu wyjazdów specjalistycznych. Od wielu lat jest członkiem wspierającym Oddziału SITSpoż. w Toruniu, a w swoich lokalach gastronomicznych umożliwia bezpłatne organizowanie wielu zebrań Oddziału oraz spotkań stowarzyszeniowych.

Za działalność zawodową i społeczną odznaczony został m.in.: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. oraz odznakami resortów: Oświaty, Przemysłu Spożywczego i Skupu oraz Rolnictwa.

Godność Członka Honorowego SITSpoż. otrzymał w 2004 roku. □

Waldemar RACZKO (ur. w 1938 r.)

Kol. mgr inż. Waldemar Raczko ukończył w 1960 roku wyższe studia na Politechnice

Warszawskiej uzyskując tytuł magistra inżyniera mechanika. W 1984 roku Rada Wydziału Technologii Żywności SGGW w Warszawie nadała Mu stopień naukowy doktora nauk technicznych.

W 1960 roku rozpoczął pracę w Centralnym Biurze Konstrukcji Kablowych w Ożarowie jako konstruktor. Następnie, jako konstruktor i kierownik działu, pracował w Centralnym Biurze Konstrukcyjnym Przemysłu Spożywczego w Warszawie. W latach 1973–1974 był konstruktorem generalnym w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Maszyn Przemysłu Spożywczego „SPOMASZ" w Warszawie. W latach 1974–1999, w Instytucie Maszyn Spożywczych, pracował kolejno na stanowiskach: adiunkta, docenta kontraktowego, zastępcy dyrektora i dyrektora Instytutu. Od 2000 roku do chwili obecnej jest prezesem Zarządu Spółki z o.o. SPOMA.

Kol. Raczko był kierownikiem zespołów badawczych i konstrukcyjnych, realizujących kilkadziesiąt tematów z obszaru mechanizacji przetwórstwa spożywczego, w tym dotyczących maszyn i urządzeń do procesów membranowych w przetwórstwie spożywczym, produkcji osłonek białkowych, przetwórstwa mleka i mięsa, produkcji chipsów jabłkowych, formowania i pakowania produktów spożywczych. Jest autorem lub współautorem ok. 100 artykułów, referatów i doniesień, ok. 30 patentów i praw ochronnych oraz współautorem monografii „Opakowania żywności".

Członek Stowarzyszenia od 1965 roku. Był członkiem Zarządu Sekcji Maszyn i Urządzeń Spożywczych przy ZG SITSpoż. oraz przewodniczącym Sekcji Maszyn i Urządzeń Spożywczych przy OW SITSpoż. w Warszawie. Obecnie jest członkiem Zarządu Mazowieckiego OW SITSpoż.

Za działalność zawodową i społeczną otrzymał m.in.: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Srebrny Krzyż Zasługi, Złotą i Srebrną Odznakę NOT i Odznakę Honorową SITSpoż. Był też wyróżniony Nagrodą Zespołową NOT II stopnia w konkursie: Mistrz Techniki Warszawa (1985).

W 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą godność – Członkostwo Honorowe. □

Małgorzata RAWA

Kol. mgr Małgorzata Rawa w 1964 roku ukończyła studia wyższe na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu uzyskując tytuł magistra (kierunek chemia).

Pracę zawodową rozpoczęła w 1964 roku, pracując kolejno: w Liceum Ogólnokształcącym w Solcu Kujawskim jako nauczycielka, w Toruńskich Zakładach Nawozów Fosforowych POLCHEM w Toruniu jako pracownik laboratorium badawczego, w Centralnym Biurze Konstrukcyjnym Maszyn i Urządzeń do Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych jako technolog oraz w Zjednoczonych Zakładach Urządzeń Jądrowych na stanowisku kierownika Działu

Ogólnotechnicznego w Zakładzie Radiochemicznych Urządzeń Laboratoryjnych.

W 1976 roku, po odbyciu stosownego szkolenia uzyskała uprawnienia rzecznika patentowego i została wpisana na listę Urzędu Patentowego. Jest też biegłym sądowym z zakresu wynalazczości i ochrony własności przemysłowej. Organizuje i prowadzi działalność szkoleniową, popularyzując wiedzę techniczną i prawniczą, niezbędną do aktywnej działalności technicznej i wdrażania nowych rozwiązań technicznych, jak również wiedzę dotyczącą oznaczania nowych produktów i ochrony ich w postaci znaków towarowych.

Od 1994 roku prowadzi w Toruniu Kancelarię Patentową RAWA&RAWA, która współpracuje z Zarządem Głównym SITSpoż.

Jednocześnie z rozpoczęciem pracy zawodowej przystąpiła do aktywnej pracy społecznej początkowo w SIMP (od 1964), a następnie

w SITSpoż. (od 1980), pełniąc w nich różne funkcje statutowe i wykazując się ogromnym zaangażowaniem i inwencją. Uczestniczyła w 6 Krajowych Zjazdach Delegatów naszego Stowarzyszenia. Prowadziła Poradnię Prawno-Patentową Branżowego Klubu Techniki i Racjonalizacji przy OW NOT w Toruniu oraz szkoliła pracowników prowadzących w zakładach sprawy związane z wynalazczością pracowniczą.

Była członkiem Zarządu OW SITSpoż. w Toruniu, a obecnie jest członkiem Zarządu Rady Toruńskiej FSNT NOT. Na kadencję 2002–2006 została wybrana na odpowiedzialną funkcję Przewodniczącej Głównej Komisji Rewizyjnej SITSpoż.

Za wyniki uzyskane w pracy zawodowej i społecznej została wyróżniona m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Odznaką Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego i Skupu, Odznaczeniem Zasługi dla Wynalazczości, Honorową Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. i in.

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymała w 2004 roku. □

Elżbieta RYBICKA

Kol. inż. Elżbieta Rybicka ukończyła w 1974 roku studia wyższe na Wydziale Rolno-Spożywczym i Przechowalnictwa Akademii Rolniczej w Szczecinie uzyskując tytuł inżyniera.

Przez trzydzieści kilka lat pracowała w Zakładach Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego w Szczecinie, gdzie jako główny technolog wprowadziła wiele ulepszeń technicznych w młynarstwie woj. szczecińskiego.

Jest rzeczoznawcą w zakresie techniki i technologii oraz mikrobiologii zbożowo-młynarskiej.

Członek SITSpoż. od 1955 roku. Początkowo, przez 15 lat, pełniła funkcję skarbnika, a następnie (1990–1992) była wiceprzewodniczącą Koła Zakładowego PZZ w Szczecinie. Od 1992 roku do chwili obecnej jest sekretarzem OW SITSpoż. i sekretarzem Zarządu Koła Seniorów OW SITSpoż. w Szczecinie.

Stale wyróżnia się aktywną działalnością stowarzyszeniową, m.in. była prekursorem ruchu racjonalizatorskiego i podwyższania kwalifikacji zawodowych w przemyśle zbożowo-młynarskim.

Za wyniki w pracy zawodowej i społecznej została wyróżniona odznaczeniami państwowymi, resortowymi i stowarzyszeniowymi. W 1994 roku wpisana do Księgi Zasłużonych NOT. W 1993 roku otrzymała godność Zasłużonego Seniora SITSpoż., a w 2004 roku – Członkostwo Honorowe naszego Stowarzyszenia. □

Jerzy SALWOWSKI (ur. w 1935 r.)

Kol. inż. Jerzy Salwowski ukończył w 1958 roku studia wyższe w Akademii Rolniczej w Lublinie uzyskując tytuł inżyniera zootechnika. Następnie ukończył studium podyplomowe z zakresu technologii drobiarstwa oraz pedagogiki i wychowania. Posiada specjalizację inżynierską pierwszego stopnia.

Pracę zawodową rozpoczął w Powiatowym Związku Kółek Rolniczych w Kielcach jako kierownik działu (1958–1961), a potem przez 33 lata był związany z przemysłem drobiarskim, pracując kolejno w Zjednoczeniu Przemysłu Drobiarskiego w Warszawie jako inspektor i w Kieleckich Zakładach Drobiarskich jako kierownik Wydziału Drobiarskiego, Działu Hodowli i Wylęgu oraz zastępca dyrektora ds. surowcowych. W latach 1987–1991 był zastępcą dyrektora Oddziału w Przedsiębiorstwie Drobiarskim „Drobiarz" w Kielcach, a później pracował w Zakładach „Constar" w Starachowicach (1992–1994), gdzie wprowadził do produkcji wyroby z drobiu.

Jednocześnie przez kilkanaście lat był nauczycielem przedmiotów zawodowych w klasach drobiarskich w Zespole Szkół Przemysłu Spożywczego w Kielcach.

Jest racjonalizatorem produkcji i ma na swoim koncie 24 wynalazki z dziedziny technologii drobiarskiej.

Członek SITSpoż. od 1961 roku. Był kolejno: członkiem (1970–1974) i przewodniczącym (1974–1978) Koła Zakładowego przy Kieleckich Zakładach Drobiarskich, członkiem Zarządu (1978–1982) i zastępcą przewodniczącego Zarządu OW SITSpoż. w Kielcach (1982–1994). Od 1994 roku do chwili obecnej przez 3 kadencje jest przewodniczącym OW SITSpoż. w Kielcach, a jednocześnie przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Rady Wojewódzkiej NOT w Kielcach (1998–2006). Od 1977 roku rzeczoznawca SITSpoż. w specjalności technologia i zootechnika w przemyśle drobiarskim.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej został uhonorowany m.in. Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką NOT, Odznaką Honorową SITSpoż., Odznaką „Za Zasługi dla Kielecczyzny" i innymi odznaczeniami. Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego i Skupu oraz Zasłużony dla Rolnictwa.

W 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność: Członkostwo Honorowe. □

Gertruda SŁOWIŃSKA

Kol. inż. Gertruda Słowińska w 1959 roku ukończyła studia wyższe na Wydziale Rolnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu uzyskując tytuł inżyniera rolnictwa.

Po ukończeniu studiów podjęła pracę w przemyśle zbożowo-młynarskim we Wrocławiu i przepracowała w zawodzie 34 lata kolejno na stanowiskach: kierownika Laboratorium, kierownika Działu Kontroli Jakości i kierownika Działu Produkcji w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego PZZ we Wrocławiu.

Uczestniczyła w organizowaniu kursów szkoleniowych dla laborantów przemysłu zbożowo-młynarskiego. Była opiekunką stażystów – absolwentów Akademii Rolniczej. Prowadziła wykłady na kursach dla magazynierów zbożowych. Opracowała technologię produkcji dietetycznych otrąb pszennych. Jest racjonalizatorem produkcji oraz autorem wielu opracowań i publikacji w zakresie jakości wyrobów zbożowych.

Członek SITSpoż. od 1962 roku. Zorganizowała Koło Zakładowe SITSpoż. w swoim zakładzie pracy i była przewodniczącą tego koła (1962–1982). Była również założycielką Sekcji Zbożowo-Młynarskiej przy OW SITSpoż. we Wrocławiu (1962) i pełniła funkcję jej sekretarza (1962–1975). W latach 1981–1990 była członkiem Zarządu OW SITSpoż. we Wrocławiu, a od 1998 roku do chwili obecnej jest przewodniczącą Koła Seniorów. Przez 3 kadencje tj. od 1992 roku do chwili obecnej jest członkiem Komisji Wyróżnień i Odznaczeń przy Radzie Wojewódzkiej FSNT NOT we Wrocławiu.

Wyróżniła się jako współorganizator konferencji naukowo-technicznych oraz organizator kursów i szkolenia pracowników. Aktywnie uczestniczyła w pracach związanych z promocją krajowych wyrobów spożywczych.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej została uhonorowana m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Honorową Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. i innymi odznaczeniami. Zasłużony Pracownik Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego PZZ (1979).

Godność Członka Honorowego naszego Stowarzyszenia otrzymała w 2004 roku. □

Jan SZELUTO
(ur. w 1928 r.)

Kol. mgr inż. Jan Szeluto ukończył w 1951 roku studia wyższe w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi z tytułem inżyniera technologii przemysłu mięsnego; następnie w Wyższej Szkole Rolniczej w Olsztynie uzyskał tytuł magistra inżyniera technologii żywności.

Pracę zawodową rozpoczął w 1952 roku. Przez cały, kilkudziesięcioletni okres działalności zawodowej związany był z przemysłem chłodniczym, m.in. pracował w Centralnym Zarządzie Przemysłu Chłodniczego, Zjednoczeniu Chłodni Składowych i był głównym specjalistą ds. mrożonej żywności w Polskim Przemyśle Chłodniczym Sp. z o.o. w Warszawie.

W pracy zajmował się: problematyką organizacji kontroli jakości i laboratoriów w chłodniach, opracowywaniem norm technologicznych i jakościowych, technologią składowania mrożonych i chłodzonych produktów żywnościowych, nowymi wyrobami mrożonymi i stanem sanitarnym w chłodniach; brał udział w zagranicznych transakcjach handlowych.

Członkiem SITSpoż. jest od 1959 roku. Przez ponad 30 lat pełnił funkcję sekretarza Zarządu Sekcji Przemysłu Chłodniczego przy ZG SITSpoż. Był wykładowcą na licznych konferencjach i szkoleniach, organizowanych przez SITSpoż. Posiada uprawnienia rzeczoznawcy SITSpoż. Był redaktorem miesięcznika „Chłodnictwo". Jest autorem wielu publikacji z zakresu chłodnictwa, organizatorem współpracy ze stowarzyszeniami przemysłu spożywczego z Węgier, Czech i Słowacji, organizatorem wielu konferencji naukowo-technicznych Sekcji Przemysłu Chłodniczego. Brał udział w pracach Komisji ds. Jakości przy ZG SITSpoż. Obecnie jest przewodniczącym Sądu Koleżeńskiego przy Mazowieckim OW SITSpoż.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą i Srebrną Odznaką NOT, Odznaką Honorową SITSpoż. oraz odznaczeniami resortowymi. W 1994 roku otrzymał godność Zasłużonego Seniora SITSpoż.

W 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu Godność Członka Honorowego. □

Agnieszka ŚLIWIŃSKA

Kol. mgr inż. Agnieszka Śliwińska ukończyła w 1957 roku studia wyższe na Wydziale Rol-

nym w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie uzyskując tytuł magistra inżyniera.

W latach 1957–1977 pracowała w Przemysłowej Spółdzielni Pracy „Okęcie", początkowo jako kierownik laboratorium, a następnie jako kierownik jednego z zakładów przetwórstwa owocowo-warzywnego. W tym czasie zgłosiła wiele wniosków racjonalizatorskich oraz brała udział w opracowywaniu nowych technologii. W 1978 roku podjęła pracę na stanowisku głównego technologa w Spółdzielni Rolniczej w Czaplinie, gdzie od podstaw organizowała produkcję przetwórstwa owocowo-warzywnego. W latach 1979–1990 pełniła funkcję zastępcy naczelnika wydziału w Zjednoczeniu Przemysłu Chłodniczego w Warszawie.

Po przejściu na emeryturę podjęła pracę w Klubie Parlamentarnym Unii Demokratycznej w Sejmie RP oraz prowadziła Warszawskie Biuro Unii Demokratycznej (w latach 1992–1993). Następnie była kierownikiem biura w Fundacji Poszanowania Energii (1994–2000). Od 2000 roku do chwili obecnej pracuje w Grupie Doradztwa Strategicznego Sp. z o.o.

Członek SITSpoż. od 1972 roku. Była wiceprzewodniczącą Koła Zakładowego przy Spółdzielni „Okęcie" (1972–1977), sekretarzem Oddziału Warszawskiego SITSpoż. (1972–1992), a także członkiem Zespołu Pomocy Koleżeńskiej przy tym Oddziale (1980–1992). Obecnie jest członkiem Komisji Rewizyjnej przy Mazowieckim Oddziale Wojewódzkim SITSpoż.

Za działalność społeczną otrzymała: Srebrny Krzyż Zasługi, Złotą i Srebrną Odznakę NOT oraz Honorową Odznakę SITSpoż.

Godność Honorowego Członka SITSpoż. otrzymała w 2004 roku. □

Czesław ŚWIECHOWSKI (ur. w 1917 r.)

Kol. mgr inż. Czesław Świechowski w 1948 roku ukończył studia wyższe w SGGW w Warszawie uzyskując tytuł magistra inżyniera nauk agrotechnicznych.

Pracował kolejno: w Państwowym Zakładzie Higieny w Warszawie (1945–1947) jako kontroler żywnościowy, w Centralnym Laboratorium Przemysłu Cukierniczego (1947–1957) jako kierownik, w Zjednoczeniu Przemysłu Cukierniczego (1957–1973) m.in. jako zastępca dyrektora ds. technicznych, a następnie w Biurze Projektów Przemysłu Fermentacyjnego (1973–1976) jako starszy projektant oraz w CZSS „Społem" (1976–1991).

Był przewodniczącym Komisji Ekspertów ds. Cukiernictwa w Centralnym Biurze Jakości Wyrobów, otrzymał (jako niezależny ekspert) nominację na członka Normalizacyjnej Komisji Problemowej ds. Cukiernictwa i Ciastkarstwa.

Jednocześnie z pracą w przemyśle, w latach 1949–1967 prowadził działalność dydaktyczną, głównie z technologii cukiernictwa w SGGW w Warszawie. Autor i współautor wielu podręczników i skryptów oraz publikacji w branżowych czasopismach technicznych.

Członek SITSpoż. od 1951 roku, bardzo aktywny na terenie Mazowieckiego OW oraz ZG SITSpoż., był m.in. przewodniczącym koła przy ZP Cukierniczego (1959–1961), członkiem, a od 1963 r. przez 40 lat przewodniczącym Komisji Rewizyjnej OW SITSpoż. w Warszawie, był też członkiem ZG SITSpoż. (1965–1967) oraz członkiem Zarządu Sekcji Piekarsko-Cukierniczej

przy ZG (1967–1973) a następnie Sekcji Cukierniczej przy ZG (1973–1990).

Jest rzeczoznawcą SITSpoż. w zakresie technologii przemysłu cukierniczego i oceny jakości (od 1979 r.).

Za pracę zawodową i działalność społeczną odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Odznaką „Zasłużony Pracownik Przemysłu Spożywczego i Skupu", Honorową Odznaką NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Jest Zasłużonym Seniorem SITSpoż. (1988).

Posiada też Warszawski Krzyż Powstańczy.

W 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Stanisław TYSZKIEWICZ (ur. w 1937 r.)

Kol. prof.dr hab. Stanisław Tyszkiewicz w 1959 roku ukończył studia wyższe na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Stopień naukowy doktora uzyskał w Akademii Rolniczej w Poznaniu (1964 r.), a doktora habilitowanego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (1969 r.). Tytuł naukowy profesora nauk technicznych otrzymał w 1983 roku.

Bezpośrednio po studiach rozpoczął pracę w Poznańskim Oddziale Instytutu Przemysłu Mięsnego, następnie został służbowo przeniesiony do warszawskiej siedziby ww. Instytutu, gdzie – od 1970 r. – kierował zakładami: Analityki a potem Jakości i Higieny Produkcji. Obecnie jest kierownikiem Działu Jakości i Normalizacji w Instytucie Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego w Warszawie. W latach 1998–2002 był przewodniczącym Rady Naukowej tego Instytutu.

W roku 1994 pracował na Uniwersytecie Rutgers w USA w charakterze badacza stowarzyszonego (research associate) prowadząc badania zlecone przez Ministerstwo Obrony USA.

Ma znaczący dorobek w dziedzinie nauki i technologii żywności. Opublikował ok. 340 prac, w tym kilka książek. Jest autorem i współautorem wielu wynalazków i wdrożeń do praktyki postępu techniczno-technologicznego. Laureat konkursu NOT i Życia Warszawy „Mistrz Techniki", za opracowanie i wdrożenie ekologicznego, energooszczędnego systemu wędzenia (1990 r.).

Był członkiem Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN przez kilka kadencji oraz przewodniczącym jego Sekcji Białkowej, członkiem z wyboru Komisji Badań Podstawowych oraz Zespołu Nauk Rolniczych i Leśnych II i III kadencji Komitetu Badań Naukowych. Był członkiem – założycielem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności, wiceprezesem Zarządu Głównego tego Towarzystwa. Był też fundatorem a aktualnie jest prezesem zarządu Fundacji na Rzecz Rozwoju i Postępu w Polskim Przemyśle Mięsnym.

Jest od 1993 r. członkiem Europejskiego Towarzystwa Prawa Żywnościowego (EFLA) w Brukseli, a od 2000 r. członkiem jego władz naczelnych (council member).

W służbie państwowej spełniał obowiązki eksperta ds. harmonizacji prawa Komitetu Integracji Europejskiej, przewodniczącego Rady Naukowej Programu „Polska Dobra Żywność" Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz pełnomocnikiem Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych ds. projektu badawczego zamawianego dotyczącego zastosowania enzymów w przetwórstwie spożywczym.

Aktywny działacz SITSpoż. od 1960 roku. Współzałożyciel koła zakładowego w Poznańskim Oddziale IPMs. W Oddziale Warszawskim naszego Stowarzyszenia działa od 1976 r., zaś od 1980 r. wchodzi do Zarządu tego Oddziału, początkowo jako członek i przewodniczący Zespołu ds. jakości, od 1990 r. do chwili obecnej jest przewodniczącym Zarządu Mazowieckiego Oddziału SITSpoż. w Warszawie. Redaktor działowy czasopisma „Gospodarka Mięsna" (od 1979 r.). W kadencji (1994–1998) pełnił funkcję

wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego SITSpoż., a obecnie (od 1998) jest przewodniczącym ZG SITSpoż.

Jest delegatem SITSpoż. do Rady Gospodarki Żywnościowej przy Ministrze Rolnictwa i Rozwoju Wsi i był jej pierwszym przewodniczącym.

Za osiągnięcia w pracy społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaka Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

W 2001 r. Senat Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego nadał Mu tytuł honorowego profesora tej uczelni.

W 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Antoni WARZECHA (ur. w 1929 r.)

Kol. prof. dr hab. inż. Antoni Warzecha w 1951 roku ukończył studia wyższe w Szkole Inżynierskiej w Szczecinie, specjalizując się w inżynierii chemicznej; a w 1953 roku ukończył studia na Wydziale Ekonomiki Transportu Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Szczecinie, specjalizując się w dziedzinie towaroznawstwa rolno-spożywczego.

Swoją czterdziestokilkuletnią pracę zawodową w szkolnictwie rozpoczął w Szczecinie w 1948 roku, zajmując kolejno m.in. stanowiska: młodszego asystenta Szkoły Inżynierskiej, adiunkta Wyższej Szkoły Ekonomicznej, dyrektora Technikum Chemicznego, wicekuratora Okręgu Szkolnego Szczecin, organizatora i rektora Wyższej Szkoły Nauczycielskiej oraz – w WSR (Akademii Rolniczej) w Szczecinie m.in. kierownika Katedry Technologii Rolnej, wicedyrektora Instytutu Przechowalnictwa i Biochemii, dziekana Wydziału Rolniczego, prorektora ds. rozwoju uczelni i pierwszego zastępcy rektora.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1973 roku, a profesora zwyczajnego w 1985 roku.

Najważniejsze wyniki prac naukowych i dorobku twórczego zawarł w 150 pracach naukowych opublikowanych w kraju i zagranicą.

Członek SITSpoż. od 1976 roku, był członkiem Zarządu Koła Zakładowego (od 1980 r.), a od 1994 roku jest przez trzy kadencje (1994–2006) przewodniczącym Zarządu Oddziału Wojewódzkiego naszego Stowarzyszenia w Szczecinie. Od 1983 roku do chwili obecnej jest przewodniczącym Komisji ds.. Specjalizacji Zawodowej Inżynierów Przemysłu Spożywczego SITSpoż. i członkiem Komisji ds. Kwalifikacji Zawodowej przy Zarządzie Głównym NOT. Jest rzeczoznawcą ZG SITSpoż.

W 1998 roku został wyróżniony przez SITSpoż. nagrodą im. Prof. Eugeniusza Pijanowskiego.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej został uhonorowany m.in.: Krzyżem Komandorskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, medalami: Zasłużony Nauczyciel PRL, Komisji Edukacji Narodowej, Gryf Pomorski, Zasłużony dla woj. koszalińskiego, słupskiego, pilskiego i szczecińskiego, Złotą Odznaką Za Odbudowę Warszawy, Złotą Odznaką Związku Nauczycielstwa Polskiego, Honorową Odznaką NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. i wieloma innymi odznaczeniami.

W 2004 roku nasze Stowarzyszenie nadało Mu najwyższą Godność – Członkostwo Honorowe. □

Bronisław WESOŁOWSKI (ur. w 1948 r.)

Kol. inż. Bronisław Wesołowski ukończył studia wyższe w Akademii Rolniczej w Lublinie, specjalizując się w eksploatacji maszyn i urządzeń dla przemysłu rolno-spożywczego. W ramach pogłębiania wiedzy odbył m.in.: program Ministerstwa Rolnictwa USA na temat organizacji i zarządzania gospodarką żywnościową; program (wykłady i wizytacje firm) n.t. reprywatyzacji i prywatyzacji gospodarki niemieckiej na przykładzie landów byłej NRD; zdał egzaminy w Ministerstwie Przekształceń Własnościowych dot. jednoosobowych spółek skarbu państwa.

Pracę zawodową rozpoczął w Centrali Handlowej „Konsumy" (1970–1973), pracował w Zrzeszeniu Przedsiębiorstw Przemysłu Owocowo-Warzywnego (1973–1982). Następnie był zatrudniony na stanowisku głównego specjalisty w Związku Rzemiosła Polskiego, gdzie Jego wiedza w zakresie technologii i ekonomiki prywatnego przetwórstwa żywności była szeroko wykorzystywana.

Autor i współautor wielu opracowań i doniesień naukowych, związanych z gospodarką żywnościową. Współautor wdrożenia nowoczesnych technologii przetwórstwa żywności, np. ekstruzji na urządzeniach wytłaczająco-prażących oraz produkcji tortellini i ravioli opartej na włoskich liniach technologicznych. Organizator sympozjów, konferencji oraz imprez wystawienniczych z zakresu gospodarki żywnościowej i prywatnego przetwórstwa.

Członek SITSpoż. od 1976 roku. Współpracował ze wszystkimi organizacjami samorządowymi i stowarzyszeniowymi w ramach rzemiosł spożywczych. Szczególnie wielkie zasługi osobiste położył w Zespole SITSpoż. ds. Rzemiosła. W latach 1990–1998 był przewodniczącym Sekcji Przemysłu Owocowo-Warzywnego przy ZG SITSpoż.

Od 1997 r. pracuje w Stowarzyszeniu początkowo jako p.o. Sekretarza Generalnego SITSpoż. a następnie jako Sekretarz Generalny (od 1998).

Jest redaktorem naczelnym nowopowołanego przez SITSpoż. rosyjskojęzycznego czasopisma technicznego „Prodowolstwie" (2004 r.).

Za zasługi w pracy zawodowej i społecznej odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

W 2004 roku otrzymał godność Członka Honorowego SITSpoż. □

13.3. Wybrani, zasłużeni, wieloletni działacze SITSpoż.

Henryk BANECKI (1925–1992)

Kol. prof. dr hab. Henryk Banecki ukończył studia wyższe na Uniwersytecie Poznańskim oraz w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu i specjalizując się w zakresie chemii rolnej i przetwórstwa zbożowego uzyskał tytuł magistra inżyniera.

Pracę zawodową w branży piekarskiej rozpoczął w 1953 r. w Zakładach w Nowym Bytomiu. Następnie pracował w Centralnym Zarządzie Przemysłu Piekarskiego w Warszawie, w dziale kontroli technicznej, a potem na stanowisku szefa produkcji. Od 1956 r. przez wiele lat był kierownikiem Zakładu Badawczego Przemysłu Piekarskiego w Warszawie. Poświęcił się pracy naukowo-badawczej i po uzyskaniu kolejnych awansów naukowych otrzymał w 1983 r. tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego.

Autor licznych publikacji naukowych i technicznych, zgłosił również kilka patentów, dotyczących aparatury laboratoryjnej i urządzeń produkcyjnych.

Działacz SITSpoż. od 1958 roku. W latach 1975–1992, przez wiele kolejnych kadencji, pełnił nieprzerwanie funkcję przewodniczącego Zarządu Sekcji Piekarsko-Ciastkarskiej przy Zarządzie Głównym SITSpoż. Jednocześnie wiele lat z powodzeniem pracował w Komisji Organizacyjnej, był też przewodniczącym i członkiem Rady Programowej czasopisma „Przemysł Piekarski i Cukierniczy".

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż. □

Marian FITCEK (1923–2004)

Kol. mgr Marian Fitcek ukończył studia wyższe w Szkole Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie. Ponad 40 lat poświęcił pracy w przemyśle chłodniczym (1950–1991), specjalizując się m.in. w ekonomice chłodnictwa składowego, w optymalizacji gospodarki magazynowej i w produkcji mrożonej żywności. Był zastępcą dyrektora do spraw ekonomicznych w Zrzeszeniu Przedsiębiorstw Przemysłu Chłodniczego, a następnie w Spółce „Polski Przemysł Chłodniczy" w Warszawie.

Autor wielu prac z zakresu ekonomiki oraz organizacji produkcji i usług chłodniczych, wniósł szczególny wkład osobisty w dziedzinie optymalizacji wielkości chłodni i ich lokalizacji

oraz prognozowania rozwoju chłodnictwa składowego i produkcji mrożonej żywności.

Aktywny działacz SITSpoż. od 1961 r. Współorganizator Sekcji Przemysłu Chłodniczego przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia, członek, wiceprzewodniczący i w okresie 1967–1995 (tj. przez dwadzieścia kilka lat) przewodniczący tej Sekcji. Wieloletni członek Zarządu Głównego SITSpoż. i jego Prezydium.

W tym czasie dał się poznać jako inicjator nowych, bardzo atrakcyjnych form współpracy Stowarzyszenia z przemysłem oraz jako doskonały organizator wymiany doświadczeń, głównie między Kołami Zakładowymi w ramach kierowanej przez Niego Sekcji Przemysłu Chłodniczego. Zorganizował wiele interesujących i cennych branżowych konferencji naukowo-technicznych.

Za zasługi w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Złotą Odznaką NOT i Honorową Odznaką naszego Stowarzyszenia. □

Tadeusz FRĄCZEK (1926–1992)

Kol. prof. dr hab. inż. Tadeusz Frączek, absolwent Akademii Rolniczej w Lublinie, w czasie studiów wyższych specjalizował się w technologii żywności, w tym zwłaszcza technologii owoców i warzyw.

Po ukończeniu studiów pracował w latach 1952–1972 w przemyśle owocowo-warzywnym i rolnym na stanowisku głównego inżyniera i dyrektora zakładu. Kierował modernizacją zakładów przemysłu owocowo-warzywnego m.in. w Międzyrzecu Podlaskim, Cieleśnicy, Józefowie, Suchowoli i Siedliskach oraz rozbudową i uruchamianiem zakładów w Milejowie, Chełmie i Jaśle. Zasłużony racjonalizator produkcji, autor sześciu patentów.

Przez wiele lat był zatrudniony jako profesor w Akademii Rolniczej w Lublinie. Wychował liczne kadry inżynieryjno-techniczne dla przemysłu spożywczego (kilku doktorów, ponad 200 inżynierów i ok. 500 techników). Ma bogaty dorobek naukowy, autor licznych prac naukowych i popularnonaukowych.

Pracę społeczną w SITSpoż. rozpoczął w 1952 r. M.in. był przewodniczącym Kół Zakładowych w ZPOW w Milejowie, Chełmie, Jaśle itp. Członek Zarządów Oddziałów naszego Stowarzyszenia w Lublinie i Rzeszowie. Wieloletni przewodniczący Oddziału SITSpoż. w Lublinie (1967–1992), członek Zarządu Głównego, następnie członek Prezydium, a w latach 1990–1992 wiceprzewodniczący Zarządu Głównego SITSpoż. Szczególnie wyróżnił się w pracy społecznej jako Przewodniczący Komisji Stowarzyszeniowej do Spraw Specjalizacji Zawodowej Inżynierów. W latach 1969–1972 pełnił funkcję członka Rady Głównej NOT.

Cechowała Go ogromna energia i pasja społecznego działania oraz głęboka troska o rozwój przemysłu spożywczego i gospodarki żywnościowej kraju, a zwłaszcza regionu lubelskiego. Aktywnie pracował w licznych towarzystwach i komisjach naukowych. Przez dziesięciolecia był członkiem Rady Wojewódzkiej NOT w Lublinie, rzeczoznawcą i konsultantem w dziedzinie przemysłu spożywczego i przechowalnictwa żywności. Członek Rad Programowych czasopism naukowo-technicznych.

Za działalność zawodową i społeczną wyróżniony m.in. Krzyżem Oficerskim OOP oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.. □

Józef JANICKI (1904–1980)

Kol. prof. dr hab. Józef Janicki ukończył w 1929 roku studia wyższe na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Poznańskiego.

Jego działalność naukowa miała szczególne znaczenie dla nauki polskiej i szkolnictwa akademickiego w zakresie technologii żywności, związana była przy tym głównie z poznańskim środowiskiem naukowym. Będąc jeszcze studentem nawiązał już w 1927 r. współpracę z Katedrą Technologii Rolnej Uniwersytetu Poznańskiego, a do 1939 r. opublikował 34 rozprawy w czasopismach krajowych i zagranicznych.

Główny rozwój Jego działalności naukowo-badawczej, nauczycielskiej i organizacyjnej nastąpił jednak w okresie powojennym. Zainicjował liczne badania zespołowe wchodzące w zakres różnych dyscyplin związanych z żywnością. Szczególnie efektywne osiągnięcia tych badań dotyczyły m.in. chemii i biosyntezy witamin (w tym zwłaszcza witamin grupy B) oraz chemii białek zwierząt. Uzyskane przez zespół pod Jego kierunkiem, doświadczenia zostały wykorzystane do rozwinięcia technologii biosyntezy preparatów białkowo-witaminowych dla potrzeb żywienia zwierząt przy wykorzystaniu produktów ubocznych przemysłu spożywczego. Rozwinięte także zostały badania nad biosyntezą beta-karotenu oraz nad występowaniem, identyfikacją, chemiczną modyfikacją i funkcjami otrzymywanych w ten sposób form tokoferoli.

Jeden z najwybitniejszych przedstawicieli nauki o żywności w Polsce, członek rzeczywisty PAN, wiceprzewodniczący Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN, w Oddziale PAN w Poznaniu utworzył Komisję Nauki o Żywności. Doprowadził do utworzenia Wydziału Technologii Żywności AR w Poznaniu i był jego pierwszym dziekanem. Jego dorobek naukowy obejmuje 273 publikacje, kilkadziesiąt opracowań wykonanych dla potrzeb gospodarki narodowej oraz liczne patenty i wdrożenia. Stworzony przez Niego poznański ośrodek naukowy w zakresie technologii żywności był organizatorem wielu naukowych imprez krajowych i zagranicznych.

Pod Jego bezpośrednim lub pośrednim kierunkiem stopnie magistra i inżyniera uzyskało kilkaset osób. Wśród Jego uczniów było dwóch członków PAN, 17 profesorów i 10 docentów, zatrudnionych w szkolnictwie wyższym, w instytutach naukowych i zapleczu naukowo-badawczym przemysłu.

Był aktywnym członkiem licznych naukowych towarzystw międzynarodowych: Międzynarodowego Towarzystwa Badań w zakresie Żywności i Żywienia, Europejskiej Federacji Inżynierii Chemicznej, a w Międzynarodowym Stowarzyszeniu dla Chemii Zbóż pełnił funkcję przewodniczącego grupy roboczej ds. oznaczeń witamin.

Jeden z członków – założycieli SITSpoż. i jego aktywny działacz, m.in. był organizatorem i pierwszym przewodniczącym Zarządu Oddziału Wojewódzkiego naszego Stowarzyszenia w Poznaniu (1946–1950). W okresie 1950–1954 był przewodniczącym Sądu Koleżeńskiego przy Zarządzie OW SITSpoż. w Poznaniu.

Wyróżniony wysokimi odznaczeniami państwowymi. □

Tomasz JEŻ
(1932–1997)

Kol. mgr inż. Tomasz Jeż ukończył studia wyższe na Wydziale Chemicznym Politechniki Gdańskiej, specjalizując się w technologii produktów zwierzęcych

Pracę zawodową rozpoczął w 1956 roku w Zakładach Mięsnych w Toruniu. W okresie 1959–1962 był zastępcą dyrektora do spraw technicznych w Zakładach Drobiarskich w Toruniu, skąd w 1963 r. został powołany na stanowisko zastępcy dyrektora do spraw technicznych i produkcyjnych w Zjednoczeniu Przemysłu Drobiarskiego w Warszawie Podczas kilkunastu lat pracy w przemyśle drobiarskim osobiście przyczynił się do tego, iż krajowy przemysł drobiarski ogromnie się rozwinął i osiągnął wysoki poziom nowoczesności, a w jego zakładach zostały wdrożone nowoczesne technologie oraz zainstalowane wysokowydajne, zmechanizowane linie produkcyjne. Autor licznych rozwiązań projektowych, ekspertyz i publikacji w czasopismach technicznych, współautor podręcznika z zakresu maszyn i urządzeń przemysłu drobiarskiego.

Członek SITSpoż. od 1956 roku, w okresie 1962–1975 pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Drobiarstwa przy Zarządzie Głównym. W 1975 r. Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia wybrał Go Sekretarzem Generalnym SITSpoż., którą to odpowiedzialną funkcję – zgodnie z decyzjami wyborczymi kolejnych Zjazdów Delegatów – z powodzeniem pełnił nieprzerwanie ponad dwadzieścia lat. Zjazd Delegatów w 1994 r. po raz kolejny wybrał Go na stanowisko Sekretarza Generalnego (na kadencję 1994–1998), w czasie której niespodziewanie zmarł.

Dzięki Jego aktywnej pracy i inspiracji powstały, bądź znacznie rozwinęły się nowe kierunki działalności stowarzyszeniowej, m.in. racjonalizacja i orzecznictwo techniczne, a struktury organizacyjne i metody pracy SITSpoż. były właściwie dostosowywane do zasadniczych zmian i przeobrażeń społeczno-gospodarczych w naszym kraju.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP oraz Złotą Odznaką NOT i Honorową Odznaką SITSpoż.

Za osobiste zasługi w rozwijaniu polsko-węgierskiej współpracy naukowo-technicznej w dziedzinie przemysłu spożywczego otrzymał w 1991 roku godność Honorowego Członka Węgierskiego Naukowego Stowarzyszenia Przemysłu Spożywczego (METE). □

Włodzimierz KULESZYŃSKI
(1903–1964)

Kol. mgr inż. Włodzimierz Kuleszyński ukończył studia wyższe na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej, specjalizując się w technologii środków żywności. Zarówno studia, jak i praca zawodowa uczyniły Go wybitnym specjalistą przemysłu spożywczego, w tym zwłaszcza przemysłu mięsnego.

Przed II wojną światową swoją pierwszą pracę zawodową rozpoczął m.in. jako kierownik dzia-

łu mięsnego w Centralnym Laboratorium Polskiego Związku Bekonowego. Bezpośrednio po wojnie, z ramienia Ministerstwa Przemysłu i Handlu przejmował zakłady i organizował polski przemysł konserwowy. Był dyrektorem technicznym Centralnego Zarządu Przemysłu Konserwowego. Następnie po przejściu do Ministerstwa Żeglugi, kierował przemysłem rybnym. Zorganizował służbę kontroli standaryzacyjnej i został powołany na stanowisko dyrektora Centralnego Inspektoratu Standaryzacji. W końcowych latach swojej pracy zawodowej był pełnomocnikiem do spraw budowy, a następnie pierwszym dyrektorem Zakładów Mięsnych „Służewiec" w Warszawie.

Całym sercem, intelektem i działalnością był ściśle związany z naszym Stowarzyszeniem. Należał do grona jego współorganizatorów i współzałożycieli: uczestniczył w Zebraniu Organizacyjnym w dniu 19 czerwca 1946 r. i wniósł szczególny doniosły osobisty wkład w utworzenie Stowarzyszenia, co nastąpiło na I Walnym Zjeździe Delegatów, w dniu 12 listopada 1946 roku. Zjazd ten wybrał Go na pierwszego prezesa naszego Stowarzyszenia na lata 1946–1948. w latach 1948–1953 pełnił funkcję wiceprezesa Zarządu Głównego SITSpoż.

Był znakomitym organizatorem o bystrym umyśle i śmiałości inicjatywy, a jednocześnie człowiekiem niezwykle koleżeńskim, uczynnym, szczerym i bezpośrednim. W czasie I Kongresu Techników Polskich (Katowice, 1946) przewodniczył Sekcji Przemysłu Spożywczego i Chłodniczego; uchwalono wówczas wiele istotnych wniosków, które stopniowo weszły do praktyki przemysłu spożywczego.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony licznymi odznaczeniami. □

Mieczysław ŁUKASZEWICZ (1918–1993)

Kol. inż. Mieczysław Łukaszewicz, absolwent Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie, podjął pracę zawodową w przemyśle mleczarskim, w którym przez wiele lat pełnił odpowiedzialne funkcje kierownicze, m.in. w zakresie rozwoju produkcji i postępu technicznego, energetyki i zaopatrzenia materiałowego. Od 1983 r. do czasu przejścia na emeryturę był dyrektorem Biura Technologii i Zaopatrzenia Materiałowego Centralnego Związku Spółdzielni Mleczarskich.

Dzięki dużej wiedzy i fachowości oraz wybitnym zdolnościom organizacyjnym zdobył duży autorytet w środowisku inżynierów i techników spółdzielczości mleczarskiej. Przyczynił się m.in. do unowocześnienia przetwórstwa mleka, uszlachetnienia wyrobów mleczarskich, wprowadzenia ciągłych metod produkcji masła i napojów mlecznych oraz mechanizacji produkcji kazeiny. Szczególną uwagę poświęcił rozwojowi produkcji biokoncentratów mleczarskich i procesom fermentacji w produkcji serów, twarogów i napojów mleczarskich. Autor i współautor kilku projektów wynalazczych i patentów wdrożonych do praktyki przemysłowej.

Aktywny działacz SITSpoż. przez wiele lat (1972–1986) przewodniczący Sekcji Przemysłu Mleczarskiego, przez cztery kadencje pełnił również funkcję członka Zarządu Głównego naszego Stowarzyszenia.

Przyczynił się do wychowania wielu inżynierów i techników dla polskiego mleczarstwa, będących jednocześnie działaczami społecznymi,

zachęconymi przez Niego do udziału w pracach SITSpoż.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż. □

Marian MALINOWSKI (1927–1989)

Kol. mgr inż. Marian Malinowski ukończył studia wyższe na Wydziale Mechanicznym Politechniki Łódzkiej, specjalizując się w chłodnictwie.

Pracę zawodową rozpoczął w Warszawie, w Dyrekcji Budowy Chłodni Składowych, na stanowisku inspektora technicznego. Do 1969 r. jego praca i działalność były nieprzerwanie związane z rozwojem polskiego chłodnictwa. Był naczelnikiem Wydziału Mechanicznego, a następnie dyrektorem naczelnym Zjednoczenia Przemysłu Chłodniczego. Wniósł wielki osobisty wkład w dynamiczny rozwój, nowoczesność i wysoki poziom techniczny chłodnictwa składowego w naszym kraju, w znacznym stopniu przyczynił się do rozwoju produkcji mrożonych owoców i warzyw, które stały się naszą bardzo ważną eksportową specjalnością.

W następnych latach powierzono Mu odpowiedzialne stanowisko naczelnego dyrektora Centrali Przemysłu Mięsnego w Warszawie. Potem, aż do końca życia aktywnie pracował w Ministerstwie Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej na stanowisku dyrektora departamentu, w tym m.in. Departamentu Przetwórstwa Rolno-Spożywczego, w dużym stopniu przyczyniając się do dalszego rozwoju przemysłu spożywczego i do utrzymania integracji środowiska pracowników tego przemysłu w skali kraju.

Członek SITSpoż. od 1950 roku, współorganizator Sekcji Przemysłu Chłodniczego, która podobnie jak i Koło Zakładowe w Zjednoczeniu – od początku była bardzo aktywna i w znaczącym stopniu przyczyniła się do dynamicznego rozwoju polskiego chłodnictwa, szkolenia kadr chłodniczych oraz uruchomienia czasopisma fachowego poświęconego chłodnictwu.

W latach 1969–1972 był Przewodniczącym Zarządu Głównego SITSpoż. Stale dążył do wytworzenia atmosfery wspólnoty zawodowej, podnoszenia kultury technicznej, pobudzania ambicji zawodowych, np. w dążeniach do zdobywania dyplomu mistrza w zawodzie, itp.

Człowiek niezwykle skromny, koleżeński i dla wszystkich przyjazny. Wszystkie swoje siły oddał pracy zawodowej i społecznej dla dobra Polski i jej przemysłu spożywczego.

Odznaczony m.in. Orderem Sztandaru Pracy, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż. □

Zbigniew MANDES (1906–1995)

Kol. mgr inż. Zbigniew Mandes ukończył studia wyższe na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej

Po wojnie objął stanowisko dyrektora produkcji w Centralnym Zarządzie Przemysłu Konserwowego. Brał wówczas (w pierwszych latach powojennych) czynny udział w odbudowie i uruchamianiu zakładów produkcyjnych tego przemysłu oraz w organizowaniu produkcji eksportowej. W późniejszym okresie, bezpośrednio przed odejściem na emeryturę, był kierownikiem zespołu w Instytucie Gospodarki Wodnej.

Był pełnym entuzjazmu i ofiarności współtwórcą i współorganizatorem SITSpoż. Razem z W. Kuleszyńskim i A. Terleckim reprezentował kadry techniczne przemysłu spożywczego już w 1945 roku, w czasie pamiętnego zebrania przedstawicieli wszystkich gałęzi przemysłu, na którym utworzono Naczelną Organizację Techniczną. Był też wiceprzewodniczącym w pierwszym Zarządzie Tymczasowym (1946 r.) i w pierwszym Zarządzie Głównym SITSpoż. powołanym przez I Walny Zjazd Delegatów na lata 1946–1948. Jako uczestnik I Kongresu Techników Polskich aktywnie występował w sprawach przemysłu konserwowego.

Według Niego, w latach 1945–1946 organizatorzy naszego Stowarzyszenia dążyli do osiągnięcia następujących głównych celów: skupienie w jednej organizacji nielicznych wówczas fachowców przemysłu spożywczego (i przez to wzmocnienie siły i skuteczności ich działania), stworzenie niezbędnej literatury fachowej oraz szybkie wykształcenie dalszych kadr fachowców dla przemysłu spożywczego.

Przytoczmy jedno z Jego wspomnień: *zaczęliśmy działać bez lokalu, aparatu pomocniczego, a nawet bez środków na znaczki do rozsyłanej korespondencji. Mieliśmy za to ogrom entuzjazmu i ofiarności. Pierwsze trudności nie zniechęciły. Idea Stowarzyszenia rozpoczęła kiełkować i żyć, a dziś osiągnęła kształt imponującej organizacji.* □

Jadwiga MARCZUKAJTIS (1915–1969)

Kol. mgr Jadwiga Marczukajtis ukończyła studia wyższe na Wydziale Chemicznym Uniwersytetu Warszawskiego. Następnie specjalizowała się w zakresie przetwórstwa owocowo-warzywnego w Zakładzie Technologii Fermentacji i Produktów Spożywczych Politechniki Warszawskiej.

Zaraz po II wojnie światowej, w latach 1945–1947 była kierownikiem technicznym Zakładów Przetwórstwa Owocowego w Bielsku-Białej, a następnie, do 1966 r. pracowała w Śląskiej Wytwórni Wódek Gatunkowych na stanowisku kierownika laboratorium. W ostatnim okresie swej pracy zawodowej była zatrudniona w Urzędzie Rezerw Państwowych.

Aktywna działaczka SITSpoż. już od 1947 roku, początkowo na terenie Oddziału powstałego w Zabrzu. W latach 1952–1963 była przewodniczącą Zarządu Katowickiego Oddziału naszego Stowarzyszenia (którego siedzibę przeniesiono wówczas do Bielska-Białej). Wniosła ogromny osobisty wkład do rozwoju ruchu stowarzyszeniowego, a Oddział Katowicki SITSpoż. bardzo wiele zawdzięcza Jej niestrudzonemu działaniu, zapałowi, talentom organizatorskim i ofiarności. Równocześnie, działając w Oddziale Wojewódzkim NOT przyczyniła się do realizacji Domu Technika w Bielsku-Białej.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej odznaczona m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Naczelnej Organizacji Technicznej i Złotą Odznaką „Zasłużony dla Województwa Katowickiego". □

Bolesław RUMIŃSKI (1907–1971)

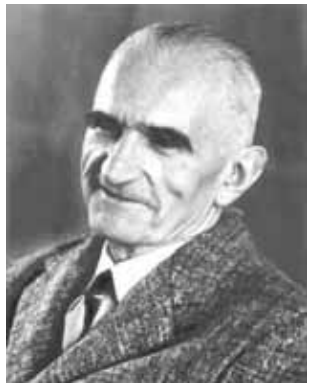

Kol. mgr inż. Bolesław Rumiński ukończył studia wyższe na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej. Obok zawodowej pracy inżynierskiej był równocześnie działaczem politycznym i społecznym, przed wojną był więziony m.in. w Warszawie, Piotrkowie i Berezie Kartuskiej. Pracę zawodową rozpoczął w 1937 r. jako asystent w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach.

W 1944 r. z ramienia Krajowej Rady Narodowej zorganizował, złożone głównie z inżynierów, Koło Gospodarcze. Następnie działał w resorcie gospodarki narodowej i finansów PKWN w Lublinie. Jako pierwszy wystąpił z inicjatywą, by odbudować Warszawę i ponownie uczynić ją stolicą. Został mianowany Pełnomocnikiem PKWN dla Warszawy, skąd organizował grupy operacyjne do objęcia przemysłu w całej Polsce. Od 1945 roku jako wiceminister przemysłu organizował podstawy rozwoju przemysłu chemicznego.

Jego działalność zawodowa była przez długie lata związana z przemysłem spożywczym, a zwłaszcza z przemysłem cukrowniczym. W 1949 r. zorganizował Ministerstwo Przemysłu Rolnego i Spożywczego i był pierwszym ministrem tego resortu. W okresie 1951–1957 był Ministrem Przemysłu Chemicznego. Później przez 13 lat był wiceministrem Przemysłu Spożywczego i Skupu. Przez wiele lat pełnił różne najwyższe funkcje państwowe, polityczne i społeczne. Członek KC PZPR i Poseł na Sejm wielu kadencji. Zastępca Przewodniczącego Rady Państwa.

Był inicjatorem i założycielem Naczelnej Organizacji Technicznej i w 1946 roku został jej pierwszym Prezesem. Należał również do grupy współorganizatorów SITSpoż., które Mu bardzo wiele zawdzięcza.

Stanowił przykład niezwykle prawego i niezłomnego działacza o postęp techniczny i społeczny, a jednocześnie był człowiekiem bardzo skromnym, koleżeńskim i ogromnie uczynnym w niesieniu pomocy innym.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej otrzymał liczne odznaczenia w tym m.in. Order Budowniczego Polski Ludowej, Sztandar Pracy I Klasy, Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski oraz Złotą Odznakę NOT i Honorową Odznakę SITSpoż. □

Wiesław RZĘDOWSKI (1926–1997)

Kol. prof. dr Wiesław Rzędowski ukończył wyższe studia na Uniwersytecie Jagiellońskim, otrzymując dyplom magistra chemii, a w 1967 roku uzyskał stopień doktora nauk technicznych w SGGW w Warszawie. W 1987 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego.

W 1950 r. rozpoczął pracę w Instytucie Przemysłu Fermentacyjnego w Warszawie, zajmując kolejno stanowiska kierownika pracowni i kierownika zakładu, a w latach 1981–1992 był dyrektorem tego Instytutu, który w tych latach został – pod Jego kierownictwem – przekształcony w Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego. Jednocześnie, w latach 1974–1981

pełnił funkcję kierownika Zespołu Przetwórstwa Produktów Roślinnych i prowadził prace dydaktyczne i badawcze z tego zakresu na Wydziale Zamiejscowym Krakowskiej Akademii Rolniczej w Rzeszowie.

Obszar jego badań naukowych to biotechnologia, głównie fermentacja oraz otrzymywanie i zastosowanie preparatów enzymatycznych. Miał w tej dziedzinie liczący się dorobek, był autorem ponad 100 prac naukowych, z których wiele wykorzystano w praktyce przemysłowej. Autor dwóch patentów, pięciu książek oraz wielu artykułów w periodykach naukowych i technicznych.

Członek SITSpoż. już od 1949 roku, pełnił m.in. funkcje członka Zarządu Głównego, przewodniczącego Komisji Naukowo-Wydawniczej oraz przedstawiciela naszego Stowarzyszenia w Radzie Głównej NOT, itp. Autor licznych opracowań i referatów wygłaszanych na konferencjach i zjazdach SITSpoż. jak również wielu opinii i wniosków dotyczących przemysłu spożywczego, kierowanych przez Stowarzyszenie do odpowiednich władz i instytucji.

Za osiągnięcia w pracy naukowej i społecznej wyróżniony licznymi odznaczeniami, w tym m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż. □

Franciszek STEMLER (1905–2003)

Kol. mgr Franciszek Stemler urodził się na Kresach Południowo-Wschodnich, w Dolinie, będącej wówczas w zaborze austriackim, a w latach 1918–1939 należącej do woj. stanisławowskiego.

W czasie najazdu bolszewickiego na Polskę w lipcu 1920 r. – wraz z innymi członkami drużyny skautowskiej – wstąpił ochotniczo do służby wojskowej.

Po zdaniu matury i ukończeniu Szkoły Podchorążych wstąpił na Wydział Prawa Uniwersytetu Warszawskiego i w 1931 r. otrzymał dyplom magistra praw. Następnie pracował w Warszawie m.in. w Departamencie Spraw Wojskowych Najwyższej Izby Kontroli.

W kampanii wrześniowej 1939 r., jako podporucznik artylerii, walczył w I baterii 98 DAC w obronie Warszawy (na Mokotowie m.in. w Łazienkach). Po kapitulacji stolicy, już 27 września 1939 r. wstąpił do tajnej organizacji wojskowej „Służba Zwycięstwa Polski". Pod koniec 1939 r. powierzono Mu prowadzenie nasłuchów zagranicznych stacji radiowych dla prasy podziemnej. Ukrywał się przed Niemcami i udało Mu się uniknąć aresztowania, mimo poszukiwania Go przez gestapo. W 1942 r. (będąc członkiem AK) objął funkcję kierownika spraw organizacyjnych w Dep. Spraw Wewnętrznych Delegatury Rządu Londyńskiego na Kraj. W czasie Powstania Warszawskiego działał m.in. pod kierunkiem Stefana Korbońskiego w Delegaturze Rządu na m.st. Warszawę. Po upadku Powstania został wywieziony przez Niemców do Kahla-Walpersberg na budowę podziemnej fabryki samolotów. Po wyzwoleniu przez Amerykanów w 1945 r. wrócił do Polski.

W listopadzie 1945 r. powołany na zastępcę dyrektora organizującego się Zjednoczenia Przemysłu Piwowarsko-Słodowniczego (wkrótce przekształconego w Zjednoczenie Przemysłu Fermentacyjnego), współuczestniczył przy odbudowie tego przemysłu i rozwoju produkcji.

W okresie stalinowskim, z przyczyn politycznych, aresztowany w 1948 r.,więziony w X pawilonie przy ul. Rakowieckiej w Warszawie i skazany za rzekomą działalność antykomunistyczną w ramach Delegatury Rządu i rzekome nadużycie władzy – łącznie na 12 lat więzienia – z czego przebył w więzieniu 6 lat (1948–1954). Zrehabilitowany przez Sąd w 1957 roku. W 1954 r. podjął pracę w Zakładach Przemysłu Piwowarskiego w Warszawie, w 1955r. przeszedł do Biura Projektów Przemysłu Piwowarsko-Słodowniczego, a w 1960 r. do Biura Projektów CSO.

Członek SITSpoż. od czasu pamiętnego Zjazdu Założycielskiego (12 listopada 1946 r.).Wiele lat działał w Sekcjach: Przemysłu Piwowarskiego i Owocowo-Warzywnego oraz w Komisji Ekonomicznej. W latach 1958–1989 działał bardzo

czynnie w Zespole Rzeczoznawców, a od 1960 r. nieprzerwanie do 1989 r. był jego znakomitym przewodniczącym. Przez 27 lat (1962–1989) pracował równie aktywnie w Głównej Komisji NOT ds. Doradztwa Gospodarczego i Rzeczoznawstwa – stale jako członek jej Prezydium, a w ciągu kilku kadencji jako jej wiceprzewodniczący.

Wykazał wybitne zdolności literackie. Jego praca pt. „Ludzie Doliny" zdobyła w 1990 r. I nagrodę na zorganizowanym przez Towarzystwo Miłośników Lwowa konkursie na wspomnienia lwowiaków i mieszkańców Kresów Południowo-Wschodnich. W 1995 r. napisał swoje „calendarium" pt. „Jeszcze jedno łatwe życie?") z jakże wymownym znakiem zapytania w tytule), a w odręcznej dedykacji dla ZG SITSpoż. zamieścił m.in. słowa: Z wdzięcznością za stworzenie mi w latach 1946–1989 możliwości współpracy ze wspaniałymi ludźmi.

Za osiągnięcia w pracy stowarzyszeniowej wyróżniony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT, Honorową Odznaką SITSpoż. oraz Medalem 40-lecia naszego Stowarzyszenia.

Za działalność niepodległościową odznaczony medalami: Za Udział w Wojnie 1918-1921 oraz Za Udział w Wojnie Obronnej 1939 roku, a także Krzyżem Armii Krajowej, nadanym Mu przez Władze Londyńskie. □

Mieczysław STĘPIŃSKI (1913–1980)

Kol. mgr inż. Mieczysław Stępiński był wychowankiem Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie w dziedzinie ekonomii. Ukończył również Akademię Nauk Politycznych. Po wojnie, po złożeniu egzaminów w SGGW, zdobył tytuł inżyniera technologa przemysłu spożywczego. Specjalizował się w technologii mięsa, mleka i jaj oraz w chłodnictwie żywności.

Po wojnie w 1945 roku, rozpoczął pracę w Ministerstwie Aprowizacji i Handlu jako inspektor do spraw przemysłu spożywczego. Następnie w jednostkach resortowych, zajmujących się przemysłem spożywczym zajmował kolejno stanowiska: naczelnika wydziału, wicedyrektora i dyrektora departamentu. Był dyrektorem Departamentu Zaopatrzenia i Zbytu w Ministerstwie Przemysłu Spożywczego i Skupu, a następnie w CRS „Samopomoc Chłopska".

Członek SITSpoż. od 1952 roku, już wcześniej – w latach 1947–1948 współpracował przy popularyzacji i rozprowadzaniu „Kalendarza Przemysłu Spożywczego". Przez sześć kolejnych kadencji (1953–1965) był wybierany wiceprzewodniczącym Zarządu Głównego SITSpoż. Równie aktywnie pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Czasopism. Od 1956 r. był przez wiele lat redaktorem działowym czasopisma „Przemysł Spożywczy", zamieszczając wiele informacji w działach „Ze świata" i „ W przemyśle" oraz publikując cenne artykuły problemowe. Był również współautorem broszur i podręczników z dziedziny artykułów żywnościowych i wykorzystania odpadów poubojowych.

Uważał, że nasze Stowarzyszenie ma m.in. dwie następujące wielkie zasługi: wychowanie licznych szeregów fachowców dla przemysłu spożywczego oraz podniesienie rangi zawodu technika i technologa przemysłu spożywczego.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony m.in. Oficerskim i Kawalerskim Krzyżem OOP, Złotą Odznaką NOT oraz Honorową Odznaką SITSpoż. □

Roman SZAREJKO (1900–1989)

Kol. mgr inż. Roman Szarejko ukończył studia wyższe na Wydziale Mechanicznym Politechniki Warszawskiej, specjalizując się w konstrukcji ogólnej.

Całe swoje życie zawodowe związał z przemysłem cukrowniczym i spożywczym. Przed II wojną światową rozpoczął pierwszą pracę zawodową w cukrowni Zduny, a następnie pracował w cukrowni Łubna. Po wojnie został mianowany dyrektorem technicznym Zjednoczenia Przemysłu Cukrowniczego w Poznaniu. Następnie, aż do czasu przejścia na emeryturę, był dyrektorem Departamentu Inwestycji w Ministerstwie Przemysłu Spożywczego i Skupu.

Wielki i powszechnie znany i ceniony inicjator postępu technicznego, wzorowy przykład inżyniera – twórcy; zasłynął przede wszystkim dzięki osiągnięciom w rozwoju techniki przemysłu cukrowniczego. Za swoje wynalazki otrzymał 13 patentów, a jego błotniarki i filtry były wielokrotnie stosowane w przemyśle cukrowniczym w kraju i za granicą.

Bardzo wcześnie związał się z inżynierskim ruchem stowarzyszeniowym. Już w 1945 r. był jednym ze współorganizatorów Naczelnej Organizacji Technicznej. Gdy w 1950 r. w wyniku uchwał Zjazdu Połączeniowego, nastąpiło zjednoczenie Stowarzyszeń Przemysłu Spożywczego oraz Cukrowniczego został wybrany prezesem Zarządu Głównego Stowarzyszenia (1950–1953), a następnie pełnił funkcję wiceprezesa (1953–1955).

Jego zdaniem zjednoczenie stowarzyszeń przyniosło członkom obydwóch z nich duże korzyści, głównie dzięki wzajemnej wymianie dorobku i doświadczeń. Stowarzyszenie Cukrowników, jako starsze organizacyjnie, odznaczało się dużą zwartością, czym mogło służyć drugiej stronie. Natomiast Stowarzyszenie Inżynierów Przemysłu Spożywczego z natury rzeczy wykształciło wiele zróżnicowanych form działalności, które mogły być bardzo pożyteczne dla pracowników przemysłu cukrowniczego. Organizowane wspólne zjazdy i konferencje były doskonałą okazją dla wzajemnej wymiany fachowej wiedzy. W ten sposób, w ważnym procesie, w którym jeden człowiek uczy się od drugiego, Stowarzyszenie odgrywało istotną rolę, przyczyniając się do podwyższenia intelektualnego, społecznego i etycznego poziomu członków.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej wyróżniony licznymi odznaczeniami, w tym m.in. Orderem Sztandaru Pracy I klasy oraz Złotą Odznaką Honorową NOT. □

Arkadiusz TERLECKI (1907–1997)

Kol. mgr inż. Arkadiusz Terlecki ukończył studia wyższe na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej, specjalizując się w technologii fermentacji i produktów spożywczych.

Od pierwszych dni po drugiej wojnie światowej całe swoje życie poświęcił rozwojowi przemysłu spożywczego w Polsce. W 1945 r. rozpoczął pracę zawodową w Ministerstwie Przemysłu

na stanowisku naczelnika wydziału. W następnych latach, w miarę zmian w organizacji zarządzania przemysłem spożywczym, aktywnie pracował kolejno w Ministerstwie Aprowizacji i Handlu, Ministerstwie Handlu Wewnętrznego, Ministerstwie Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego i ostatnio w Ministerstwie Przemysłu Spożywczego i Skupu na stanowisku dyrektora Departamentu Techniki.

W 1946 r. był jednym ze współorganizatorów naszego Stowarzyszenia, czynnie uczestniczył w pamiętnym zebraniu organizacyjnym w Warszawie w dniu 19 czerwca 1946 r., wnosząc swój szczególnie wielki wkład osobisty w utworzenie SITSpoż. Był też założycielem Warszawskiego Oddziału Stowarzyszenia i pierwszym jego przewodniczącym (1946–1950). Na I Kongresie Techników Polskich (Katowice – 1946) wygłosił referat „Podział i organizacja przemysłu spożywczego".

Autor licznych artykułów w fachowej prasie przemysłu spożywczego oraz tłumacz branżowego dorobku naukowego na język polski. Jego szczególną twórczą zasługą było zainicjowanie – w pierwszych latach powojennych – wydania encyklopedii technologicznej przemysłu spożywczego, w postaci opracowanego przez powołany zespół autorów „Kalendarza Przemysłu Spożywczego", który mimo ogromnych trudności organizacyjnych, technicznych, drukarskich i finansowych ukazał się w początku 1948 r. Ponieważ specjalistyczne organizacje handlowe wyrażały się sceptycznie, czy to dzieło będzie mieć wielu nabywców, cały nakład „Kalendarza" został rozprowadzony przez zespół autorski poprzez Stowarzyszenie. Wówczas okazało się, że sukces w sprzedaży był ogromny, a nakład zbyt mały.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Honorową NOT oraz Honorową Odznaką SITSpoż.

Był kombatantem-żołnierzem Armii Krajowej (7 pułk piechoty „Garłuch"), za działalność w Ruchu Oporu, otrzymał z Londynu: Krzyż Srebrny z Mieczami, Krzyż Armii Krajowej oraz Medal Wojska Polskiego (czterokrotnie), a ponadto Krzyż Powstańczy i Medal Zwycięstwa i Wolności. □

Stefan URBAŃSKI (1923–1989)

Kol. dr inż. Stefan Urbański przez całe swoje życie zawodowe (1940–1982) był związany z przemysłem mleczarskim. Pracując w tym przemyśle i kształcąc się permanentnie uzyskał tytuł technika przemysłu mleczarskiego (1947 r.), magistra ekonomii (1953 r.) oraz doktora nauk technicznych w Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie (1978 r.).

W przemyśle mleczarskim początkowo zajmował stanowiska w średnim dozorze technicznym, a od 1954 r. stanowiska kierownicze w zakładach woj. koszalińskiego i toruńskiego. W końcowych latach swojej pracy zawodowej kierował Wytwórnią Serów Topionych w Toruniu.

Zgromadził liczący się dorobek naukowy i publicystyczny, w tym dwie pozycje książkowe.

Członek SITSpoż. od 1957 roku. Wieloletni przewodniczący Wojewódzkiego Klubu „DO-RO" w Oddziale Wojewódzkim NOT w Koszalinie. Od 1975 r. działacz Wojewódzkiego Oddziału SITSpoż. w Toruniu, założyciel i przewodniczący Zarządu Branżowego Klubu Techniki i Racjonalizacji oraz członek Prezydium Zarządu OW naszego Stowarzyszenia w Toruniu. Pracę zawodową ściśle łączył z pracą społeczną. Był zawsze pryncypialny i bezkompromisowy, gdy chodziło o dobro gospodarki narodowej oraz przemysłu spożywczego i zatrudnionej w nim kadry inżynierskiej i technicznej.

Za osiągnięcia w działalności zawodowej i społecznej wyróżniony licznymi odznaczenia-

mi, w tym Krzyżem Kawalerskim OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż. □

Paweł WOJCIESZAK (1903–1962)

Kol. doc. mgr inż. Paweł Wojcieszak ukończył studia wyższe na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej, uzyskując w 1925 roku dyplom inżyniera. W tym czasie związał się na stałe z przemysłem spożywczym, pracując w Zakładzie Technologii Fermentacji i Produktów Spożywczych Politechniki Warszawskiej, początkowo na stanowisku asystenta, a od 1934 roku – adiunkta.

Po wojnie powrócił w 1945 r. do pracy naukowej na Politechnice Warszawskiej, pełniąc w latach 1948–1953 obowiązki kierownika Zakładu, a następnie Katedry Technologii Fermentacji. W wyniku działań reorganizacyjnych, w 1954 r. Katedra Technologii Fermentacji i Produktów Spożywczych zostaje przeniesiona z Politechniki Warszawskiej do SGGW. Kol. Wojcieszak otrzymał stopień naukowy docenta i objął kierownictwo Zakładu Technologii Przetwórstwa Zbożowego w tej uczelni, prowadził wykłady z technologii piekarstwa. W latach 1961–1962 był współtwórcą Wydziału Technologii Żywności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Równolegle, zwłaszcza w pierwszych latach po wojnie, brał udział w organizowaniu i odbudowie przemysłu spożywczego, był bowiem zatrudniony jako naczelnik Wydziału Fermentacyjnego w Ministerstwie Aprowizacji i Handlu, następnie m.in. jako zastępca dyrektora, kolejno w Centralnym Zarządzie Przemysłu Fermentacyjnego i Głównym Instytucie Przemysłu Rolnego i Spożywczego. W tym okresie szczególne znaczenie miały Jego badania w dziedzinie biochemicznej syntezy dekstranu oraz skojarzonej metody produkcji spirytusu i drożdży. Pozostawił duży dorobek naukowy z zakresu przemysłu piekarskiego i fermentacyjnego. Był autorem bądź współautorem wielu prac badawczych, autorem lub tłumaczem kilkunastu książek fachowych oraz wielu artykułów w czasopismach.

Wniósł szczególny wkład w utworzenie naszego Stowarzyszenia, był jednym z jego założycieli i współtwórców, m.in. uczestnicząc aktywnie i przewodnicząc na pierwszym zebraniu organizacyjnym w dniu 19 czerwca 1946 r. w Warszawie.

Był również współtwórcą Oddziału Warszawskiego i jego wiceprezesem (1947–1948). Jako działacz SITSpoż. czynnie uczestniczył w I Kongresie Techników Polskich. W latach 1957–1959 był prezesem Zarządu Głównego naszego Stowarzyszenia.

Odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi oraz Złotą Odznaką Honorową Naczelnej Organizacji Technicznej. □

Wiktor WORDLICZEK (1925–1983)

Kol. dr inż. Wiktor Wordliczek ukończył w 1950 roku studia wyższe na Wydziale Rolnym

Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, specjalizując się w przetwórstwie owoców i warzyw. W 1960 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk agrotechnicznych na podstawie rozprawy doktorskiej z dziedziny przetwórstwa owocowo-warzywnego.

Zaraz po ukończeniu studiów rozpoczął pracę zawodową (w 1950 r.) w Rzeszowskich Zakładach Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego „Alima" na stanowisku kierownika technicznego małego wówczas zakładu. W 1967 r. awansował na dyrektora naczelnego „Alimy". Funkcję tę pełnił do stycznia 1983 r., w którym to dniu zmarł podczas pracy w zakładzie. Dzięki Jego inicjatywie i niestrudzonej długoletniej pracy Zakłady „Alima" z małego obiektu, zatrudniającego kilkunastoosobową załogę zostały przeniesione do wybudowanego dużego, nowoczesnego zakładu, zatrudniającego w latach osiemdziesiątych kilkusetosobową załogę.

Prawdziwą Jego pasją był postęp techniczny i nowoczesność. Za jego kadencji na stanowisku dyrektora Zakłady „Alima" uzyskały: cztery znaki jakości „Q", 15 znaków jakości klasy „I", siedem złotych i dwa srebrne medale na Międzynarodowych Targach Poznańskich oraz – trzy razy – Nagrodę „Merkury" za najlepszy wyrób roku.

Utworzył przy Zakładach „Alima" Zasadniczą Szkołę Zawodową, a następnie Technikum Przemysłu Owocowo-Warzywnego. Był nauczycielem, wykładowcą i organizatorem kursów szkoleniowych. Autor i współautor ponad 20 publikacji naukowo-technicznych, recenzent książek fachowych, konsultant wielu opracowań naukowych. Laureat nagród zespołowych Ministra Przemysłu Spożywczego i Skupu oraz Wojewody Rzeszowskiego. Czynnie pracował społecznie, był m.in. członkiem Rad Naukowych przy Ministrze Przemysłu Spożywczego i Skupu i przy Instytucie Przemysłu Fermentacyjnego.

Członek SITSpoż. od 1950 roku. Od 1952 r. członek Zarządu OW naszego Stowarzyszenia, potem wiceprzewodniczący, a w latach 1956–1983 (tj. przez 27 lat) przewodniczył OW SITSpoż. w Rzeszowie.

W opublikowanym o Nim wspomnieniu czytamy: *Dawał z siebie wszystko – nie biorąc nic w zamian. To dawanie było Jego radością i życiową satysfakcją. Zawsze wrażliwy na ludzkie sprawy, był przyjacielem...*

Za osiągnięcia wyróżniony m.in. Orderem Sztandaru Pracy (pośmiertnie), Krzyżem Kawalerskim OOP, Złotą Odznaką Honorową NOT i Honorową Odznaką SITSpoż. oraz odznaczeniem „Zasłużony dla Województwa Rzeszowskiego". □

CZĘŚĆ VII
STATYSTYCZNA

14. Tabele analityczno statystyczne

14.1. Podstawowe informacje o SITSpoż.

Tabela 1. Podstawowe informacje o Stowarzyszeniu Naukowo-Technicznym Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego.

A. Lata 1946–2005

Wyszczególnienie	1946 r.	1960 r.	1980 r.	1995 r.	2000 r.	2005 r.
Czł. indywidualni	620	8778	26670	5005	2805	2385
Czł. zbiorowi	-	513	707	108	71	36
Koła SITSpoż.	-	499	943	232	138	91

Nadana Godność*	Ogółem 1946–2005	w tym			
		do 1975	1976–1985	1986–1995	1996–2005
Honorowego Członka SITSpoż.	101	9	7	24	61
Zasłużonego Seniora SITSpoż.	315	-	43	205	67

* Godność Członka Honorowego jest nadawana od 1967 roku, a godność Zasłużonego Seniora od 1980 roku.

302

B. Lata 1996–2005

L.p.	Wyszczególnienie	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1.	Członkowie indywidualni	5005	5001	3889	3938	2805	3071	2974	2693	2322	2385
2.	Członkowie zbiorowi	108	109	105	97	71	67	55	48	44	36
3.	Koła SITSpoż.	232	224	190	94	138	145	130	114	102	91
4.	Nadana godność Członka Honorowego SITSpoż.			18		1		17		25	
5.	Nadana godność Zasłużonego Seniora SITSpoż.	16	9	26	2	7	3	3	1		
6.	Nadane Honorowe Odznaki SITSpoż.	59	15	73	23	3	10	27	12	44	
7.	Kursy i seminaria (ODK)	50	35	39	42	51	45	49	40	46	52
8.	Uczestnicy kursów i seminariów (ODK)	140	185	921	660	850	780	1312	883	872	1143
9.	Zespół Rzeczoznawców –liczba zleceń	152	198	165	183	105	114	103	95	158	125
10.	Zespół Rzeczoznawców –sprzedaż usług w tys. zł brutto	263,0	336,8	264,5	317,9	229,4	304,9	362,7	285,9	500,7	345,5
11.	Zebrania Zarządu Głównego	2	1	3	2	3	2	4	3	2	3
12.	Posiedzenia Prezydium Głównego	6	5	5	5	6	3	4	5	6	4

14. 2. Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż.

Tabela 2. Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż.

I	(W)*	12.XI.1946 r.	Warszawa
II	(W)	13.II.1948 r.	Warszawa
III		15.II.1949 r.	Warszawa
IV	(W)	22–23.IV.1950 r.	Warszawa
V	(W)	22.IV.1951 r.	Warszawa
VI	(W)	8.VI.1952 r.	Warszawa
VII	(W)	17.V.1953 r.	Warszawa
VIII	(W)	21.VI.1954 r	Warszawa
IX	(W)	30.V.1955 r.	Warszawa
X		28.VI.1956 r.	Warszawa
XI	(W)	26.VI.1957 r.	Warszawa
XII		9.VI.1958 r.	Warszawa
XIII	(W)	23.VI.1959 r.	Warszawa
XIV		3.VI.1960 r.	Warszawa
XV	(W)	6.VI.1961 r.	Warszawa
XVI		17.V. 1962 r.	Gdańsk (Sopot)
XVII	(W)	5.VI.1963 r.	Warszawa
XVIII		25.VI.1964 r.	Warszawa
XIX	(W)	4.VI.1965 r.	Szczecin
XX		30.IX.1966 r.	Warszawa
XXI	(W)	2.VI.1967 r.	Kraków
XXII		30. V.1968 r.	Olsztyn
XXIII	(W)	13.VI.1969 r.	Rzeszów
XXIV		10.VI.1970 r.	Warszawa
XXV	(W)	4–5.V.1972 r.	Warszawa
XXVI	(W)	22.VI.1975 r.	Warszawa
XXVII	(W)	8.VI.1978 r.	Warszawa
XXVIII	(W)	8.VI.1983 r.	Bydgoszcz
XXIX	(W)	27–28.X.1986 r.	Toruń
XXX	(W)	28–29.IX.1990 r.	Poznań
		7–8.X.1992 r.	Warszawa (Rynia)**
XXXI	(W)	18–19.XI.1994 r.	Częstochowa
XXXII		22–23.XI.1996 r.	Jachranka k/Warszawy
XXXIII	(W)	11–12.XI.1998 r.	Ustronie Zawodzie
XXXIV		27–28.X.2000 r.	Poświętne k/Płońska
XXXV	(W)	27–28.IX.2002 r.	Zielona Góra
XXXVI		18–19.VI.2004 r.	Poświętne
XXXVII	(W)	17–18.XI.2006 r.	Warszawa

* (W) – Zjazd sprawozdawczo-wyborczy.

** Zjazd w Ryni (1992 r.) nie był oznaczony kolejnym numerem.

14.3. Oddziały Wojewódzkie

Tabela 3. Wykaz Oddziałów Wojewódzkich i ich obszary działania (wg nowej struktury organizacyjnej, wprowadzonej 21.04.2001 r.)

l.p	Oddział Wojewódzki	Obszar (województwo)	Siedziba Oddziału
1.	Dolnośląski	Dolnośląskie	Wrocław
2.	Kujawsko-Pomorski	Kujawsko-Pomorskie z wyłączeniem powiatów wchodzących w skład Oddziałów Regionalnych w Toruniu, Włocławku	Bydgoszcz
3.	Lubelski	Lubelskie z wyłączeniem powiatów wchodzących w skład Bialsko--Podlaskiego Oddziału Regionalnego	Lublin
4.	Lubuski	Lubuskie	Zielona Góra
5.	Łódzki	Łódzkie	Łódź
6.	Małopolski	Małopolskie	Kraków
7.	Mazowiecki	Mazowieckie z wyłączeniem powiatów wchodzących w skład Oddziałów Regionalnych w Radomiu, Ciechanowie, Płocku	Warszawa
8.	Opolski	Opolskie	Opole
9.	Podkarpacki	Podkarpackie	Rzeszów
10.	Podlaski	Podlaskie z wyłączeniem powiatów wchodzących w skład Oddziału Regionalnego w Suwałkach	Białystok
11.	Pomorski	Pomorskie z wyłączeniem powiatów wchodzących w skład Oddziału Regionalnego w Słupsku	Gdańsk
12.	Śląski	Śląskie z wyłączeniem powiatów wchodzących w skład Oddziałów Regionalnych Beskidzkiego i Częstochowskiego	Katowice
13.	Świętokrzyski	Świętokrzyskie	Kielce
14.	Warmińsko-Mazurski	Warmińsko-Mazurskie z wyłączeniem powiatów wchodzących w skład Oddziału Regionalnego w Suwałkach	Olsztyn
15.	Wielkopolski	Wielkopolskie z wyłączeniem powiatów wchodzących w skład Oddziałów Regionalnych w Kaliszu i Lesznie	Poznań
16.	Zachodnio-Pomorski	Zachodnio-Pomorskie z wyłączeniem powiatów wchodzących w skład Oddziału Regionalnego w Koszalinie	Szczecin

14.4. Oddziały Regionalne

Tabela 4. Wykaz Oddziałów Regionalnych – ich nazwy i obszary działania (wg nowej struktury organizacyjnej, wprowadzonej 27.04.2001 r.)

l.p.	Siedziba Oddziału	Nazwa Oddziału	Obszar – powiaty (województwo)
1.	Biała Podlaska	Bialsko-Podlaski Oddział Regionalny SITSpoż.	Powiaty: Biała Podlaska, Parczew, Łuków, Radzyń (woj. lubelskie)
2.	Bielsko-Biała	Beskidzki Oddział SITSpoż.	Powiaty: Bielsko-Biała, Cieszyn, Żywiec (woj. śląskie)
3.	Ciechanów	Oddział Regionalny SITSpoż. w Ciechanowie	Powiaty: Ciechanów, Mława, Nowy Dwór, Płońsk, Pułtusk, Żuromin (woj. mazowieckie)
4.	Częstochowa	Częstochowskie SITSpoż.	Powiaty: Częstochowa, Kłobuck, Lubliniec, Myszków, Szczekociny (woj śląskie)
5.	Kalisz	SITSpoż. w Kaliszu	Powiaty: Jarocin, Kalisz, Kępno, Krotoszyn, Ostrzeszów, Ostrów Wlkp. (woj. wielkopolskie)
6.	Koszalin	Środkowopomorskie SITSpoż.	Powiaty: Białogard, Drawsko, Kołobrzeg, Koszalin, Świdwin, m. Darłowo (woj. zachodnio-pomorskie)
7.	Leszno	Leszczyński Oddział Regionalny SITSpoż.	Powiaty: Gostyń, Góra, Kościan, Leszno, Wschowa (woj. wielkopolskie)
8.	Radom	Radomski Regionalny Oddział SITSpoż.	Powiaty: Białobrzegi, Grójec, Kozienice, Lipsk, Przysucha, Radom, Szydłowiec, Zwoleń, m. Radom na prawach powiatu (woj. mazowieckie)
9.	Słupsk	SITSpoż. Oddział Terenowy w Słupsku	Powiaty: Bytów, Człuchów, Lębork, Słupsk (woj. pomorskie)
10.	Suwałki	Suwalsko-Mazurski Oddział SITSpoż.	Powiaty: Augustów, Sejny, Suwałki, m. Suwałki (woj. podlaskie) i powiaty: Ełk, Giżycko, Olecko, Gołdap, Pisz (woj. warmińsko-mazurskie)
11.	Toruń	SITSpoż. Oddział Toruński	Powiaty: Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Grudziądz, Toruń, Wąbrzeźno, m. Grudziądz, m. Toruń (woj. kujawsko-pomorskie)
12.	Włocławek	Kujawsko-Dobrzyński Oddział SITSpoż	Powiaty: Aleksandrów Kuj., Lipno, Radziejów, Rypin, Włocławek, m.Włocławek (woj. kujawsko-pomorskie)

14.5. Członkowie indywidualni SITSpoż.

Tabela 5. Liczba członków indywidualnych SITSpoż. wg Oddziałów w latach 1996, 2000, 2004, 2005

Rok	1996	2000	Rok	2004	2005
Ogółem	**5005**	**2805**	Ogółem	**2322**	**2385**
w tym Oddziały Wojewódzkie			w tym Oddziały A. Wojewódzkie		
Biała Podlaska	49	-	Białystok		brak danych
Białystok	201	201	Bydgoszcz		brak danych
Bielsko Biała	71	84	Gdańsk	52	47
Bydgoszcz	121	77	Katowice	30	42
Ciechanów	35	-	Kielce	404	392
Częstochowa	65	70	Kraków	33	31
Gdańsk	72	-	Lublin	30	brak danych
Katowice	186	72	Łódź	102	72
Kielce	157	308	Olsztyn	52	62
Koszalin	140	123	Opole	25	27
Kraków	111	-	Poznań	159	150
Krosno	178	-	Rzeszów	187	158
Leszno	105	-	Szczecin	38	106
Lublin	225	210	Warszawa	167	133
Łódź	245	205	Wrocław	264	298
Olsztyn	189	-	Zielona Góra	110	115
Ostrołęka	51	-	B. Regionalne		
Płock	105		Biała Podlaska		30
Poznań	671	380	Bielsko Biała	88	84
Radom	104	102	Ciechanów	43	43
Rzeszów	450	-	Częstochowa		19
Suwałki	50	-	Kalisz		58
Szczecin	149	90	Koszalin	110	90
Tarnów	75	-	Leszno	57	55
Toruń	206	210	Radom	107	107
Warszawa	281	188	Słupsk		brak danych
Włocławek	190	-	Suwałki	33	31
Wrocław	375	337	Toruń	231	235
Zielona Góra	148	148	Włocławek	-	-

14.6. Członkowie zbiorowi (wspierający) SITSpoż.

Tabela 6. Liczba członków zbiorowych (wspierających) SITSpoż. wg Oddziałów w latach 1996, 2000, 2004, 2005

Rok	1996	2000	Rok	2004	2005
Ogółem	**108**	**71**	Ogółem	**44**	**36**
w tym Oddziały Wojewódzkie			w tym Oddziały A. Wojewódzkie		
Biała Podlaska	2		Białystok		brak danych
Białystok	4	5	Bydgoszcz		brak danych
Bielsko Biała	2	2	Gdańsk		
Bydgoszcz			Katowice	1	
Ciechanów			Kielce	3	3
Częstochowa	9	10	Kraków	1	
Gdańsk	2		Lublin	1	brak danych
Katowice	12		Łódź	4	1
Kielce		3	Olsztyn		
Koszalin	4	3	Opole		
Kraków	5		Poznań	1	1
Krosno	6		Rzeszów	8	8
Leszno	1		Szczecin	1	
Lublin	10	4	Warszawa	1	1
Łódź	9	8	Wrocław	3	2
Olsztyn			Zielona Góra	11	11
Ostrołęka			B. Regionalne		
Płock			Biała Podlaska		
Poznań		5	Bielsko Biała	2	2
Radom	3		Ciechanów		
Rzeszów	14		Częstochowa		
Suwałki			Kalisz		
Szczecin			Koszalin	1	1
Tarnów			Leszno	1	
Toruń	6	5	Radom		brak danych
Warszawa		5	Słupsk		brak danych
Włocławek			Suwałki		
Wrocław	8	8	Toruń	5	6
Zielona Góra	11	13	Włocławek		

14.7. Koła SITSpoż.

Tabela 7. Liczba Kół SITSpoż. wg Oddziałów w latach 1996, 2000, 2004, 2005

Rok	1996	2000	Rok	2004	2005
Ogółem	**232**	**138**	Ogółem	**102**	**91**
w tym Oddziały Wojewódzkie			w tym Oddziały A. Wojewódzkie		
Biała Podlaska	2		Białystok		brak danych
Białystok	12	5	Bydgoszcz		brak danych
Bielsko Biała	2	2	Gdańsk	1	1
Bydgoszcz	9	5	Katowice	1	1
Ciechanów	2		Kielce	14	14
Częstochowa	10	10	Kraków	1	1
Gdańsk	2		Lublin	4	brak danych
Katowice	10	4	Łódź	5	3
Kielce	11	14	Olsztyn	2	2
Koszalin	10	8	Opole	3	3
Kraków	6		Poznań	8	8
Krosno	6		Rzeszów	10	9
Leszno	3		Szczecin	1	2
Lublin	10	15	Warszawa	4	4
Łódź	14	13	Wrocław	5	3
Olsztyn	4		Zielona Góra	13	1
Ostrołęka	2		B. Regionalne		
Płock	3		Biała Podlaska		1
Poznań	28	14	Bielsko Biała	2	2
Radom	8	6	Ciechanów	3	3
Rzeszów	18		Częstochowa		4
Suwałki	1		Kalisz		4
Szczecin	10	3	Koszalin	6	5
Tarnów	3		Leszno	2	2
Toruń	12	13	Radom		brak danych
Warszawa	7	6	Słupsk		brak danych
Włocławek	4		Suwałki	1	1
Wrocław	12	9	Toruń	16	17
Zielona Góra	11	11	Włocławek	-	-

14.8. Władze Stowarzyszenia

Tabela 8. Władze Stowarzyszenia w kadencjach 1994–1998, 1998–2002, 2002–2006

Prezydia Zarządu Głównego SITSpoż.

kadencja	imię i nazwisko	funkcja
1994–1998	Janusz Berdowski	prezes
	Danuta Janik	wiceprezes
	Kazimierz Manista	wiceprezes
	Tomasz Jeż Bronisław Wesołowski p.o.	sekretarz generalny (do 1997) następnie
	Róża Lenik	członek Prezydium
	Alojzy Patelski	członek Prezydium
	Władysław Pisarek	członek Prezydium
	Ryszard Sąsiadek	członek Prezydium
	Henryk Wydmuch Eugeniusz Murczkiewicz	członek Prezydium następnie
1998–2002	Stanisław Tyszkiewicz	przewodniczący
	Danuta Janik	v-przewodnicząca
	Kazimierz Manista	v-przewodniczący
	Bronisław Wesołowski	sekretarz generalny
	Stefan Kwiecień	członek Prezydium
	Róża Lenik	członek Prezydium
	Jerzy Hetmański	członek Prezydium
	Władysław Poszepczyński Zdzisław Jabłoński	członek Prezydium następnie
	Ryszard Sąsiadek	członek Prezydium
2002–2006	Stanisław Tyszkiewicz	przewodniczący
	Danuta Janik	v-przewodnicząca
	Andrzej Borys	v-przewodniczący
	Bronisław Wesołowski	sekretarz generalny
	Jerzy Hetmański	członek Prezydium
	Mieczysław Jankiewicz	członek Prezydium
	Władysław Kopczyński	członek Prezydium
	Stefan Kwiecień Kazimierz Manista	członek Prezydium do 2004 członek Prezydium od 2004

Tabela 8. (c.d.)

Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej SITSpoż.

1994–1998	Kazimierz Manista
1998–2002	Marian Kajor
2002–2006	Małgorzata Rawa

Przewodniczący Głównego Sądu Koleżeńskiego SITSpoż.

1994–1998	Mieczysław Soczówka
1998–2002	Barbara Woynarowska
2002–2006	Barbara Woynarowska

Przedstawiciele SITSpoż. w NOT

1994–1998	Janusz Berdowski, zastępca Tomasz Jeż (do 1997)
	Władysław Mazur, zastępca Edmund Kośnik
1998–2002	Stanisław Tyszkiewicz
	Bronisław Wesołowski
2002–2006	Stanisław Tyszkiewicz
	Bronisław Wesołowski

Przewodniczący Zarządów Oddziałów SITSpoż.[1]

Oddział w Białej Podlaskiej (R)

1994–1998	Edward Bajko
1998–2002	Edward Bajko
2002–2006	Edward Bajko

Oddział w Bielsku Białej (R)

1994–1998	Rajmund Krzyżewski
1998–2002	Rajmund Krzyżewski
2002–2006	Rajmund Krzyżewski

Oddział w Bydgoszczy (W)

1994–1998	Tadeusz Frąckowiak
1998–2002	Tadeusz Frąckowiak
2002–2006	Tadeusz Frąckowiak

Oddział w Ciechanowie (R)

1994–1998	Janusz Zębalski
1998–2002	Janusz Zębalski

Oddział w Częstochowie (R)

1994–1998	Henryk Wydmuch
1998–2002	Zenon Jeznach
2002–2006	Zenon Jeznach, następnie Henryk Parafiniak

[1] (W) – Oddział Wojewódzki, (R) – Oddział Regionalny

Tabela 8. (c.d.)

Oddział w Gdańsku (W)

1994–1998	Eugeniusz Murczkiewicz
1998–2002	Eugeniusz Murczkiewicz
2002–2006	Eugeniusz Murczkiewicz

Oddział w Kaliszu (R)

1998–2002	Stanisław Sołtysiak
2002–2006	Stanisław Sołtysiak

Oddział w Katowicach (W)

1994–1998	Eugeniusz Mazur
1998–2002	Eugeniusz Mazur, następnie Jerzy Hetmański
2002–2006	Jerzy Hetmański

Oddział w Kielcach (W)

1994–1998	Jerzy Salwowski
1998–2002	Jerzy Salwowski
2002–2006	Jerzy Salwowski

Oddział w Koszalinie (W)

1994–1998	Romuald Łabędzki
1998–2002	Janusz Rawski
2002–2006	Janusz Rawski

Oddział w Krakowie (W)

1994–1998	Ignacy Zawistowski
1998–2002	Ignacy Zawistowski, następnie Ewa Cieślik
2006–2006	Marek Sikora, od 2004 Ewa Michura

Oddział w Lesznie (R)

1994–1998	Andrzej Majewski
1998–2002	Michał Wawrocki
2002–2006	Michał Wawrocki

Oddział w Lublinie (W)

1994–1998	Władysław Mazur
1998–2002	Stanisław Skiba, następnie Jadwiga Skarżyńska
2002–2006	Józef Niklewicz, następnie Andrzej Kamiński

Oddział w Łodzi (W)

1994–1998	Danuta Janik
1998–2002	Danuta Janik
2002–2006	Danuta Janik

Tabela 8. (c.d.)

Oddział w Olsztynie (W)

1994–1998	Jerzy Rymaszewski
1998–1999	Marek Cierach
2006–2006	Marek Cierach

Oddział w Opolu (W)

1994–1998	Jadwiga Konopnicka
1998–2002	Andrzej Głowacki
2002–2006	Andrzej Głowacki

Oddział w Poznaniu (W)

1994–1998	Józef Gładkowski
1998–2002	Józef Gładkowski
2002–2006	Józef Gładkowski

Oddział w Radomiu (R)

1994–1998	Cezary Zacharski
1998–2002	Andrzej Ziętek
2002–2006	Stanisław Wójcik

Oddział w Rzeszowie (W)

1994–1998	Władysław Pisarek
1998–2002	Władysław Pisarek
2002–2006	Władysław Pisarek

Oddział w Słupsku (R)

1994–1998	Zbigniew Adamczak
1998–2002	Zbigniew Adamczak
2002–2006	Zbigniew Adamczak

Oddział w Suwałkach (R)

1994–1998	Kazimierz Kłopotowski
1998–2002	Kazimierz Kłopotowski
2002–2006	Kazimierz Kłopotowski

Oddział w Szczecinie (W)

1994–1998	Antoni Warzecha
1998–2002	Antoni Warzecha
2002–2006	Antoni Warzecha

Oddział w Toruniu (R)

1994–1998	Edmund Kośnik
1998–2002	Edmund Kośnik
2002–2006	Edmund Kośnik

Tabela 8. (c.d.)

Oddział w Warszawie (W)

1994–1998 Stanisław Tyszkiewicz
1998–2002 Stanisław Tyszkiewicz
2002–2006 Stanisław Tyszkiewicz

Oddział we Wrocławiu (W)

1994–1998 Gabriela Bączkowska
1998–2002 Gabriela Bączkowska
2002–2006 Gabriela Bączkowska

Oddział w Zielonej Górze (W)

1994–1998 Ryszard Sąsiadek
1998–2002 Ryszard Sąsiadek
2002–2006 Ryszard Sąsiadek

Przewodniczący jednostek branżowych – Krajowych Rad i Sekcji Branżowych

Sekcja Przemysłu Mięsnego

1994–1998 Krzysztof Łękawski
1998–2002 Andrzej Borys
2002–2006 Andrzej Borys

Sekcja Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego

1994–1998 Tomasz Maklakiewicz
1998–2000 Tomasz Maklakiewicz

Sekcja Przemysłu Owocowo-Warzywnego

1994–1997 Bronisław Wesołowski

Krajowa Rada Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego

2000–2005 Mieczysław Jankiewicz

Krajowa Rada Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw

1998–1999 Stanisław Kwiatoń
2002–2006 Władysław Mazur

Krajowa Rada Winiarstwa , następnie Krajowa Rada Winiarstwa i Miodosytnictwa

1994–1998 Edmund Kośnik
1998–2002 Edmund Kośnik
2002–2006 Edmund Kośnik

Tabela 8. (c.d.)

Krajowa Rada Gorzelnictwa, od 2002 r. Krajowa Rada Gorzelnictwa i Produkcji Biopaliw

1994–1998	Kazimierz Jarosz
1998–2002	Janusz Chmielewski
2002–2006	Andrzej Śmietanko

Krajowa Rada Przetwórstwa Spirytusu

1994–1998	Janusz Kujawiński
1998–2005	Józef Kapela
2005–2007	Waldemar Rudnik

Krajowa Unia Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych

1994–1998	Stefan Kwiecień
1998–2002	Stefan Kwiecień
2002–2004	Stefan Kwiecień, następnie Witold Płocharski

Krajowa Rada Drożdżownictwa

1993–2005	Ryszard Błaszkow

Krajowa Rada Gospodarki Energią w Przemyśle Spożywczym, następna nazwa Krajowa Rada Energetyczna ds. Przemysłu Spożywczego

2000–2006	Władysław Wasiluk

Krajowy Zespół ds. Piekarstwa i Cukiernictwa , następna nazwa Krajowe Forum Piekarstwa i Cukiernictwa

2002–2002	Maciej Mielczarski
2002–2006	Maciej Mielczarski

14.9. Czasopisma naukowo-techniczne SITSpoż.

Tabela 9. Przewodniczący Rad Programowych[1] i Redaktorzy Naczelni czasopism naukowo--technicznych SITSpoż.

Tytuł czasopisma	Przewodniczący Rady Programowej		Redaktorzy Naczelni		Kolejne nazwy czasopisma
Przemysł Spożywczy	A. Rutkowski	(1965–1984)	J. Hattowski	(1946–1965)	Przemysł Rolny i Spożywczy (1946–1954) Przemysł Spożywczy (od 1955)
	K. Jarosz	(1985–1989)	A. Hanftwurcel	(1966–1972)	
	J. Berdowski	(1990–1998)	S. Berger	(1973–1977)	
	K. Manista	(1999–2001)	W. Zydroń	(1978–1987)	
	A. Borys	(od 2002)	A. Horubała	(1988–1989)	
			K. Krajewski	(1990–1994)	
			B. Imbs	(1995–2002)	
			D. Chyłek	(od 2002)	
Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny	B. Bachman	(1965–1978)	K. Kasiński	(1957–1969)	Biuletyn Piwowarski (1946) Przemysł Fermentacyjny (1957–1964) Przemysł Fermentacyjny i Rolny (1965–1977) Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny (od 1978)
	T. Gołębiewski	(1979–1991)	Z. Ziółkowski	(1969–1987)	
	A. Horubała	(1991–2003)	M. Mart	(1987–1989)	
	R. Grzybowski	(od–2003)	M. Przegalińska	(od 1990)	
Gospodarka Mięsna	Z. Żyliński	(1949–1955)	B. Bojarski	(1949–1953)	Gospodarka Mięsna (od 1949)
	M. Kamienny	(1955–1957)	P. Szarski	(1954–1956)	
	S. Koeppe	(1957–1969)	J. Hattowski	(1957–1965)	
	B. Jarema	(1969–1971)	K. Łękawski	(1966–2003)	
	S. Wasilewski	(1971–1973)	M. Witek	(od 2003)	
	M. Janicki	(1973–1990)			
	R. Urban	(od 1990)			

Tabela 9. (c.d.)

Przegląd Zbożowo-Młynarski	W. Klimaszewski K. Nowakowski B. Judziński	(1972–1973) (1974–1992) (od 1992)	M. Nowicki L. Wernic T. Jaworski A. Hanftwurcel A. Gładkowski M. Mart R. Jurga	(1947–1948) (1948–1951) (1952–1958) (1959–1971) (1971–1991) (1991–1992) (od 1992)	Młynarstwo (1947–1949) Przegląd Zbożowo-Młynarski (1949–1952) Gospodarka Zbożowa (1952–1956) Przegląd Zbożowo-Młynarski (od 1957)
Przegląd Piekarski i Cukierniczy	T. Jakubczyk J. Głowacki D. Kukier Z. Ambroziak H. Gąsiorowski T. Haber	(1971–1975) (1976–1977) (1977–1990) (1991–1992) (1992–1999) (od 2000)	W. Szmidt A. Hanftwurcel S. Beski A. Gładkowski M. Mart	(1953–1962) (1962) (1962–1981) (1981–1991) (od 1991)	Przegląd Piekarski i Cukierniczy (1953–1954) Przegląd Piekarski (1955–1969) Przegląd Piekarski i Cukierniczy (od 1970)
Przegląd Gastronomiczny	J. Kajdy B. Tabernacki R. Chęciński F. Łoś B. Popardowski A. Rutkowski D. Janik	(1960–1968) (1969–1975) (1976–1978) (1979–1987) (1988–1990) (1991–1998) (od 1999)	Z. Czerny M. Sikora A. Świętorzecka M. Wojtulewicz M. Burska	(1946–1957) (1958–1975) (1975–1990) (1990–1994) (od 1994)	Żywienie Zbiorowe (1946–1948) Żywienie Człowieka (1949) Żywienie Zbiorowe (1950–1955) Przemysł Gastronomiczny (1956–1963) Przegląd Gastronomiczny (od 1964)
Prodowolstwie (Żywność)	K. Modzelewski	(od 2004)	B. Wesołowski	(od 2004)	Prodowolstwie (Żywność) (od 2004)

[1] Rady programowe nie zawsze były powoływane w pierwszym roku istnienia danego czasopisma.

14.10. Posiedzenia Zarządu Głównego SITSpoż.

Tabela 10. Posiedzenia Zarządu Głównego SITSpoż. 1996–2005 i ich tematyka

Data	Tematyka
15.04.1996 r.	– nadanie godności „Zasłużonego Seniora SITSpoż." – przyjęcie sprawozdania z działalności Stowarzyszenia w 1995 r. – przyjęcie planu finansowego Stowarzyszenia na 1996 rok – informacje nt. spraw związanych z 50-leciem Stowarzyszenia – informacja o pracach Prezydium
5.11.1996 r.	– nadanie godności „Zasłużonego Seniora SITSpoż." – przyjęcie materiałów przygotowanych na XXXII Sprawozdawczy Zjazd Delegatów – przyjęcie informacji o pracach dot. Zjazdu – informacja o przebiegu konferencji „Polska gospodarka żywnościowa '96. Zasoby. Technika. Ludzie" – informacja o pracach Prezydium Zarządu Głównego
6.051997 r.	– nadanie godności „Zasłużonego Seniora SITSpoż." – przyjęcie programu pracy Stowarzyszenia w 1997 r. – przyjęcie sprawozdania merytorycznego i finansowego za 1996 r. – ocena Głównej Komisji Rewizyjnej działalności Stowarzyszenia w 1996 r. – przyjęcie planu finansowego Stowarzyszenia na 1997 r. – przyjęcie uchwał i wniosków zgłoszonych na XXXII Sprawozdawczym Krajowym Zjeździe Delegatów SITSpoż. – informacja o pracach Prezydium
7.01.1998 r.	– nadanie godności „Zasłużonego Seniora SITSpoż." – przyjęcie programu pracy Stowarzyszenia na 1998 r. – zajęcie stanowiska Stowarzyszenia w sprawie majątku FSNT NOT – przyjęcie wstępnych założeń XXXIII Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. – informacja o zmianach w Biurze Zarządu Głównego Stowarzyszenia – informacja o pracach Prezydium Zarządu Głównego
24.04.1998 r.	– nadanie godności „Zasłużonego Seniora SITSpoż." – opinia Głównej Komisji Rewizyjnej o działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia w 1997 r. oraz planowanych wpływach i kosztach SITSpoż. w 1998 r. – przyjęcie sprawozdania merytorycznego i finansowego Stowarzyszenia w 1997 r. – przyjęcie planu finansowego Stowarzyszenia na 1998 rok – wyrażenie opinii Stowarzyszenia w związku z protestem Oddziałów SNT przeciwko działaniom Zarządu FSNT – zgłoszenie uwag do projektu statutu FSNT – przyjęcie składów komisji zjazdowych – informacja o pracach Prezydium Zarządu Głównego

Tabela 10. (c.d.)

7.10.1998 r.	– nadanie godności „Zasłużonego Seniora SITSpoż." – przyjęcie porządku obrad XXXIII Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. – przyjęcie projektu regulaminu obrad XXXIII Krajowego Zjazdu Delegatów – przyjęcie projektu „Programu działania Stowarzyszenia na lata 1998–2002" – przyjęcie sprawozdania Zarządu Głównego z działalności Stowarzyszenia w kadencji 1994–1998 – przyjęcie sprawozdania Głównej Komisji Rewizyjnej – przyjęcie sprawozdania Głównego Sądu Koleżeńskiego – wstępne zatwierdzenie zmian w statucie Stowarzyszenia – zatwierdzenie wniosków o nadanie godności „Członka Honorowego SITSpoż." – przyjęcie wniosku o przyznanie nagrody im. E. Pijanowskiego – przyjęcie propozycji składów Komisji Zjazdowych – informacja o pracach Prezydium
29.01.1999 r.	– przyjęcie planu pracy Zarządu Głównego Stowarzyszenia na 1999 rok – powołanie na kadencję 1998–2002 Zespołów i Komisji Doradczych SITSpoż.
28.04.1999 r.	– nadanie godności „Zasłużonego Seniora SITSpoż." – przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 1998 rok – zatwierdzenie planu finansowego Stowarzyszenia na 1999 rok – informacja o pracach Prezydium
5.01.2000 r.	– przyjęcie sprawozdań z działalności merytorycznej Oddziałów SITSpoż. za 1999 rok – zatwierdzenie programu pracy Stowarzyszenia na 2000 rok – przyjęcie koncepcji terenowej struktury organizacyjnej Stowarzyszenia – rozpatrzenie wniosku zgłoszonego przez Zarząd Oddziału SITSpoż. w Katowicach dot. powoływania Komisji Kwalifikacyjnych przy Oddziałach Stowarzyszenia – podjęcie uchwały w sprawie zmiany w składzie Prezydium Zarządu Głównego Stowarzyszenia – informacja o pracach Prezydium
10.05.2000 r.	– nadanie godności „Zasłużonego Seniora SITSpoż." – przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 1999 rok – zatwierdzenie planu finansowego Stowarzyszenia na 2000 rok – przyjęcie założeń organizacyjnych XXXIV Krajowego Zjazdu Delegatów – propozycje terytorialnej struktury organizacyjnej Stowarzyszenia
27.10.2000 r.	– zatwierdzenie wniosku o nadanie kol. Antoniemu Rutkowskiemu godności Członka Honorowego SITSpoż. – informacja dot. Konwentu członków honorowych SITSpoż.

Tabela 10. (c.d.)

9.01.2001 r.	– przyjęcie programu pracy Stowarzyszenia na 2001 rok – przyjęcie ustaleń dotyczących struktury terytorialnej Stowarzyszenia
27.04.2001 r.	– nadanie godności „Zasłużonego Seniora SITSpoż." – zatwierdzenie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 2000 rok – przyjęcie oceny działalności Stowarzyszenia w 2000 roku dokonanej przez Główną Komisję Rewizyjną – zatwierdzenie planu finansowego Stowarzyszenia na 2001 rok – podjęcie uchwał w sprawie nazw, siedzib i obszaru działania terenowych jednostek organizacyjnych Stowarzyszenia – informacja o podjętych działaniach Zespołu FSNT NOT ds. Uprawnień Zawodowych Inżynierów
9.01.2002 r.	– zatwierdzenie programu działania Stowarzyszenia na 2002 rok – zatwierdzenie harmonogramu prac związanych z XXXV Krajowym Zjazdem Delegatów – informacja o przebiegu I sesji XXIII Kongresu Techników Polskich – przyjęcie założeń ogólnopolskiej konferencji organizowanej przez Stowarzyszenie w ramach XXIII Kongresu Techników Polskich
12.06.2002 r.	– informacja przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego XXXV Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. o przebiegu prac związanych ze Zjazdem – przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 2001 rok – zatwierdzenie planu finansowego SITSpoż. na 2002 rok, – przyjęcie projektu programu obrad XXXV Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. – przyjęcie projektu regulaminu obrad XXXV Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. – przyjęcie sprawozdania z działalności Stowarzyszenia w kadencji 1998–2002 – zatwierdzenie projektu uchwały w sprawie formalnego usankcjonowania istnienia i nadania regulaminu działania Konwentu Członków Honorowych SITSpoż. ustanowionej przez Prezydium ZG na posiedzeniu w dniu 4.04.2002 r. – sprawa członkostwa wspierającego jednostek branżowych
27.09.2002 r.	– zatwierdzenie wniosków o nadanie godności Członka Honorowego SITSpoż. – omówienie proponowanych zmian w statucie SITSpoż.

Tabela 10. (c.d.)

21.11.2002 r.	– nadanie godności „Zasłużonego Seniora SITSpoż." – ustanowienie i powołanie zespołów odpowiedzialnych za realizację powierzonych im zadań statutowych – wybór członków Prezydium Zarządu Głównego – informacja z prac Zarządu Głównego i Biura ZG SITSpoż. – informacja o działalności Rady Gospodarki Żywnościowej – zgłaszanie uwag do regulaminów zawartych w statucie SITSpoż.
10.01.2003 r.	– zatwierdzenie programu działania stowarzyszenia na 2003 rok – informacja o pracach Prezydium i Biura Zarządu Głównego SITSpoż. – informacja o stanie przygotowań do wystawy promocyjnej „Krajowy produkt – przyszłością Polski"
4.06.2003 r.	– przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 2002 rok. Ocena Głównej Komisji Rewizyjnej SITSpoż. o działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia w 2002 roku – zatwierdzenie planu finansowego SITSpoż. na 2003 rok – informacja o pracach Prezydium
25.11.2003 r.	– nadanie godności „Zasłużonego Seniora SITSpoż." – sprawozdanie Prezydium Zarządu Głównego w sprawie zatwierdzenia regulaminu Krajowej Unii Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych – omówienie spraw związanych z przygotowaniem organizacyjnym Sprawozdawczego Zjazdu Delegatów SITSpoż. – omówienie wstępnych propozycji uczczenia w 2006 roku 60-lecia działalności Stowarzyszenia – informacje przewodniczących zespołów problemowych o działalności tych zespołów
8.01.2004 r.	– przyjęcie programu pracy Stowarzyszenia na 2004 rok – sprawozdania przewodniczących zespołów problemowych – omówienie spraw związanych z organizacją Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. – przyjęcie stanowiska Stowarzyszenia w sprawie uchwały nr 47 Rady Krajowej FSNT NOT
11.05.2004 r.	– przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 2003 rok – przyjęcie materiałów na XXXVI Krajowy Zjazd Delegatów SITSpoż. – program obrad Zjazdu, regulamin obrad, sprawozdania z działalności Zarządu Głównego, Głównego Sądu Koleżeńskiego za okres 2002–2003, wnioski o nadanie godności Członka Honorowego SITSpoż.

Tabela 10. (c.d.)

12.01.2005 r.	– informacja o podjętych przez Prezydium uchwałach związanych z rejestracją Stowarzyszenia jako organizacji pożytku publicznego – przyjęcie do wiadomości uchwały Prezydium Zarządu Głównego podjętej w dniu 18 czerwca 2004 r. w sprawie Krajowej Unii Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych, – podjęcie uchwały w sprawie zmiany regulaminu Zarządu Głównego Stowarzyszenia – przyjęcie programu działania Stowarzyszenia na 2005 rok
22.04.2005 r.	– przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 2004 rok – zatwierdzenie planu finansowego SITSpoż. na 2005 rok – informacja o pracach biura Zarządu Głównego SITSpoż.
15.11.2005 r.	– prezentacja projektu EUROKADRY – zatwierdzenie regulaminu Zespołu Rzeczoznawców ZG SITSpoż. – informacja o pracach biura Zarządu Głównego

14.11. Posiedzenia Prezydium Zarządu Głównego SITSpoż.

Tabela 11. Posiedzenia Prezydium Zarządu Głównego SITSpoż. 1996–2005 i ich tematyka

Data	Tematyka
1996 r.	
29.02.1996 r.	– przyjęcie ustaleń związanych z obchodami 50-lecia SITSpoż.: założeń organizacyjnych Krajowego Zjazdu Delegatów – sprawozdawczego, założeń do opracowania projektów medali i dyplomów, założeń konferencji „Polska gospodarka żywnościowa '96. Zasoby. Technika. Ludzie" – powołanie Honorowego Komitetu Organizacyjnego Obchodów 50-lecia Stowarzyszenia – informacje o aktualnym stanie prac nad historią 50-lecia SITSpoż. – powołanie Komisji Stowarzyszenia ds. Nauki i Doskonalenia Kadr
29.03.1996 r.	– przyjęcie sprawozdania z działalności Stowarzyszenia w 1995 r. – przyjęcie planu finansowego Stowarzyszenia na 1996 rok – informacja nt. prac związanych z projektem medalu, dyplomu i innymi sprawami 50-lecia SITSpoż. – przyjęcie porządku obrad Zarządu Głównego Stowarzyszenia w dniu 15.04.1996 r.
28.06.1996 r.	– informacja o przebiegu prac związanych z 50-leciem SITSpoż. i przyjęcie stosownych ustaleń – uzupełnienie składu Rady Programowej „Gospodarka Mięsna"
17.09.1996 r.	– informacja nt. konferencji „Polska gospodarka żywnościowa '96. Zasoby. Technika. Ludzie" – informacje o postępach organizacyjnych związanych ze Zjazdem Sprawozdawczym SITSpoż. – informacje nt. wydawnictwa „50 lat Stowarzyszenia" – powiadomienie o stanie przygotowań wydawnictwa specjalnego „Przemysłu Spożywczego" – informacja o ilości i rodzajach wniosków na odznaczenia
29.10.1996 r.	– wstępne przyjęcie materiałów związanych ze sprawozdawczym Krajowym Zjazdem Delegatów SITSpoż. 22–23.11.1996 r. w Jachrance – informacje o organizacyjnych przygotowaniach do Zjazdu – informacje o pracach Kapituły – informacje o stanie przygotowań specjalnego numeru czasopisma „Przemysł Spożywczy" – przyjęcie projektu porządku obrad Zarządu Głównego w dniu 5.11.1996 r. – informacja o konferencji zorganizowanej w dniach 17–18.10.96 r. „Polska gospodarka żywnościowa '96. Zasoby. Technika. Ludzie"
20.12.1996 r.	– przyjęcie uchwał i wniosków XXXII Sprawozdawczego Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. – ocena realizacji programu jubileuszu 50-lecia SITSpoż. – przyjęcie projektu planu pracy Stowarzyszenia na 1997 rok

Tabela 11. (c.d.)

1997 r.	
26.02.1997 r.	– przyjęcie sprawozdania z wykonania planu finansowego za 1996 rok – przyjęcie projektu planu finansowego na 1997 rok – przyjęcie terminu zebrania Prezydium i Zarządu Głównego Stowarzyszenia
26.03.1997 r.	– przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej Stowarzyszenia za 1996 rok – przyjęcie założeń konferencji i wystawy „Czasopisma i książka naukowa i techniczna" – przyjęcie porządku obrad Zarządu Głównego Stowarzyszenia
27.06.1997 r.	– informacja o wynikach obrad Krajowej Rady FSNT z dn. 24–25.06.1997 – przyjęcie ustaleń związanych z konferencją „Przemiany strukturalne a konkurencyjność polskiego przemysłu spożywczego" – powołanie Komisji ds. Specjalizacji Zawodowej Inżynierów i Techników – informacja o przebiegu konferencji zorganizowanej w dniu 13 czerwca b.r. wspólnie z PTTŻ i KTiChŻ „Czasopisma i książki naukowe i techniczne w zakresie technologii żywności" – informacja dotycząca stawek czynszu w Warszawskim Domu Technika oraz aktualnych ustaleń FSNT związanych z wykupem powierzchni biurowej w Domu Technika w Warszawie
2.10.1997 r.	– informacja o stanie przygotowań do organizowanej w dniu 24 października 1997 r. konferencji „Przemiany strukturalne a konkurencyjność polskiego przemysłu spożywczego"
3.12.1997 r.	– omówienie i przyjęcie założeń programu pracy Stowarzyszenia na 1998 rok – informacje o posiedzeniu Rady Krajowej FSNT w dniu 4.11.97 r. ze szczególnym uwzględnieniem uchwał Rady Krajowej FSNT nr 43, 44 i 45 z dnia 25 czerwca 1997 r. – podjęcie decyzji dotyczącej wyboru firmy badającej bilans Stowarzyszenia za 1997 rok
1998 r.	
7.01.1998 r.	– spotkanie noworoczne aktywu Stowarzyszenia
27.03.1998 r.	– przyjęcie sprawozdania merytorycznego i finansowego Stowarzyszenia za 1997 r. – przyjęcie planu finansowego Stowarzyszenia na 1998 rok – ustalenie terminu i programu obrad Zarządu Głównego SITSpoż. – wstępne przyjęcie składów komisji zjazdowych – zajęcie stanowiska przez Prezydium Zarządu Głównego w związku z protestem Oddziałów Wojewódzkich przeciwko działaniom Zarządu FSNT w Warszawie – uwagi do projektu statutu FSNT
24.04.1998 r.	– udzielenie zgody na umorzenie jednostek uczestnictwa Pionier – PFAI – przyjęcie propozycji składu osobowego zespołu do opracowania programu działania Stowarzyszenia na lata 1998–2002 – przyjęcie preliminarza kosztów związanych z XXXIII Krajowym Zjazdem Delegatów SITSpoż.

Tabela 11. (c.d.)

22.09.1998 r.	– przyjęcie projektu regulaminu obrad XXXIII Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. – przyjęcie projektu „Programu działania Stowarzyszenia na lata 1998–2002" – przyjęcie sprawozdania z działalności Stowarzyszenia w okresie 1994–1998 – informacja o organizowanym seminarium „Metody skutecznej ochrony technicznej obiektów i procesów technologicznych przetwórstwa spożywczego przed zagrożeniami przestępczymi i innymi" – przyjęcie porządku obrad Zarządu Głównego Stowarzyszenia w dniu 7.10.1998 r.
14.12.1998 r.	– podział zadań miedzy członków Prezydium Zarządu Głównego – przyjęcie planu pracy Zarządu Głównego Stowarzyszenia na 1999 rok – proponowane zespoły i komisje doradcze na kadencję 1998–2002
1999 r.	
4 .03.1999 r.	– przyjęcie propozycji składów Rad Programowych czasopism branżowych – analiza wniosków szczegółowych zgłoszonych na XXXIII Krajowym Zjeździe Delegatów SITSpoż.
7.04.1999 r.	– przyjęcie sprawozdania merytorycznego i finansowego Stowarzyszenia za 1998 rok – przyjęcie planu finansowego Stowarzyszenia na 1999 rok – zatwierdzenie regulaminu organizacji i działalności Komisji Kwalifikacyjnej przy Zarządzie Głównym SITSpoż. do stwierdzania kwalifikacji na stanowiskach pracy związanych z dozorem oraz eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych
29.06.1999 r.	– informacja o działalności Komisji Kwalifikacyjnej – informacja dotycząca Słownika Biograficznego
20.09.1999 r.	– omówienie spraw bieżących Stowarzyszenia
1.12.1999 r.	– podpisanie porozumienia o współpracy pomiędzy Stowarzyszeniem a Polskim Komitetem Normalizacyjnym – przyjęcie programu pracy Stowarzyszenia na 2000 rok
2000 r.	
24.02. 2000 r.	– spotkanie Prezydium Zarządu Głównego z Zarządem Oddziału SITSpoż. w Poznaniu – informacja o działalności Giełdy Poznańskiej w 2000 roku i zapoznanie się z pracą maklera giełdowego – sprawozdanie z działalności Zarządu Oddziału SITSpoż. w Poznaniu – sprawy bieżące Zarządu Głównego i Zarządu Oddziału
31.03.2000 r.	– przyjęcie sprawozdania merytorycznego i finansowego Stowarzyszenia za 1999 r. – przyjęcie planu finansowego Stowarzyszenia na 2000 rok – przyjęcie terminu i porządku obrad Zarządu Głównego Stowarzyszenia – podjęcie decyzji w sprawie powołania niezależnego od Oddziału w Katowicach „Regionalnego Klubu Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego"

Tabela 11. (c.d.)

10.05.2000 r.	– propozycja porządku obrad Zarządu Głównego SITSpoż. – przyjęcie propozycji dotyczących organizacji XXXIV Krajowego Zjazdu Delegatów
4.07.2000 r.	– omówienie ważnych spraw stowarzyszeniowych oraz podjęcie stosownych ustaleń
19.09.2000 r.	– przyjęcie materiałów dotyczących XXXIV Sprawozdawczego Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż.
18.12.2000 r.	– spotkanie Prezydium Zarządu Głównego z redaktorami naczelnymi czasopism branżowych w celu omówienia spraw związanych z realizacją postanowień XXXIV Sprawozdawczego Zjazdu Delegatów SITSpoż., zwłaszcza reorganizacji terenowej Stowarzyszenia oraz wymiana poglądów na temat zwiększenia ilości członków SITSpoż.
2001 r.	
28.03.2001 r.	– przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 2000 rok – przyjęcie planu finansowego Stowarzyszenia na 2001 rok – przyjęcie propozycji porządku obrad Zarządu Głównego Stowarzyszenia w dniu 27.04.2001 r.
2.10.2001 r.	– przyjęcie protokołu posiedzenia Prezydium w dniu 28.03.2001 r. – informacja o branżowych spotkaniach panelowych podczas POLAGRY-FOOD 2001 – podjęcie uchwały dotyczącej inwestycji Zarządu Głównego Stowarzyszenia – informacja na temat aktualnych działań FSNT NOT
14.12.2001 r.	– przyjęcie terminarza prac związanych z XXXV Krajowym Zjazdem Delegatów SITSpoż. – przyjęcie programu działania Stowarzyszenia na 2002 rok – propozycja porządku obrad Zarządu Głównego w dniu 9.01.2002 r.
2002 r.	
4.04.2002 r.	– przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 2001 rok – omówienie spraw związanych z XXV Krajowym Zjazdem Delegatów SITSpoż. – przyjęcie projektu uchwały ZG SITSpoż. w sprawie formalnego usankcjonowania i nadania regulaminu działania Konwentu Członków Honorowych SITSpoż. – powołanie zespołu do opracowania projektu zmian w statucie SITSpoż. – informacja o organizowanej w dniu 18.04.2002 r. w Poznaniu konferencji pt. „Przyszłość branży spożywczej w Polsce”

Tabela 11. (c.d.)

21.05.2002 r.	– przyjęcie projektu programu obrad XXXV Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. – przyjęcie projektu regulaminu obrad XXXV KZD – przyjęcie sprawozdania z działalności Stowarzyszenia w kadencji 1998–2002 – ustalenie porządku obrad Zarządu Głównego SITSpoż. w dniu 12.06.2002 r.
21.11.2002 r.	– ustalenie terminu i programu następnego posiedzenia Prezydium
19.12.2002 r.	– przyjęcie planu pracy Stowarzyszenia na 2003 rok – zatwierdzenie składów osobowych Rad Programowych czasopism branżowych – przyjęcie propozycji porządku obrad Zarządu Głównego Stowarzyszenia w dniu 10.01.2003 r.
2003 r.	
10.01.2003 r.	– zatwierdzenie składów Rad Programowych czasopism branżowych – przygotowanie informacji dla Zarządu Głównego Stowarzyszenia w sprawie wyboru przewodniczących i członków Prezydium
20.03.2003 r.	– przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 2002 r. – przyjęcie planu finansowego Stowarzyszenia na 2003 rok – przyjęcie projektu sprawozdania finansowego Stowarzyszenia za 2002 rok
4.06.2003 r.	– przyjęcie regulaminu Krajowej Unii Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych
19.08.2003 r.	– przyjęcie regulaminu Krajowej Unii Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych – branżowej jednostki organizacyjnej Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Spożywczego
25.11.2003 r.	– omówienie spraw związanych z przygotowaniem organizacyjnym Sprawozdawczego Zjazdu Delegatów SITSpoż. – omówienie propozycji uczczenia w 2006 r. 60-lecia działalności Stowarzyszenia – przyjęcie wniosków wynikających z pracy powołanych przez ZG SITSpoż. w dniu 21 listopada 2002 r. zespołów problemowych
2004 r.	
8.01.2004 r.	– przyjęcie programu pracy Stowarzyszenia na 2004 rok – omówienie spraw związanych z organizacją Zjazdu Sprawozdawczego SITSpoż. – przyjęcie stanowiska stowarzyszenia w sprawie uchwały nr 47 Krajowej FSNT NOT

Tabela 11. (c.d.)

23.03.2004 r.	– powołanie komisji ds. kontaktów SITSpoż. z Radą Gospodarki Żywnościowej – omówienie spraw dotyczących Krajowego Zjazdu Delegatów – zatwierdzenie regulaminów działania jednostek branżowych – przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 2003 rok
11.05.2004 r.	– przyjęcie materiałów na XXXVI Krajowy Zjazd Delegatów – powołanie rosyjsko-językowego czasopisma Zarządu Głównego Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Spożywczego „Prodowolstwie”
18.06.2004 r.	– przyjęcie scenariusza XXXVI Krajowego Zjazdu Delegatów – podjęcie uchwały w sprawie Krajowej Unii Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych
31.08.2004 r.	– przyjęcie do wiadomości treści uchwały XXXVI Krajowego Zjazdu Delegatów SITSpoż. – powołanie zespołu konsultacyjnego wydawnictwa „60 lat Stowarzyszenia” – informacja o zamiarze powołania Krajowej Rady ds. Maszyn i Urządzeń dla Przemysłu Spożywczego
29.11.2004 r.	– podjęcie uchwał związanych z rejestracją Stowarzyszenia jako organizacji pożytku publicznego – informacja pisemna kol. Stefana Kwietnia o rezygnacji z członkostwa w Prezydium Zarządu Głównego SITSpoż. – omówienie zmian do regulaminu Zarządu Głównego Stowarzyszenia
2005 r.	
12.01.2005 r.	– informacja o podjętych przez Prezydium uchwałach związanych z rejestracją Stowarzyszenia jako organizacji pożytku publicznego – podjęcie uchwały o zawieszeniu działalności Krajowej Unii Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych – podjęcie uchwały w sprawie zmiany regulaminu Zarządu Głównego Stowarzyszenia – przyjęcie programu działania Stowarzyszenia na 2005 rok
22.04.2005 r.	– przyjęcie sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia za 2004 rok – zatwierdzenie planu finansowego SITSpoż. na 2005 rok
28.09.2005 r.	– prezentacja projektu EUROKADRY – przyjęcie regulaminu Krajowego Zespołu ds. Współpracy Gospodarczej i Handlowej z Federacją Rosyjską – przyjęcie zmian osobowych w Prezydium Krajowej Rady Przetwórstwa Spirytusu – przyjęcie regulaminu Zespołu Rzeczoznawców SITSpoż
15.11.2005 r.	– zatwierdzenie spraw przedkładanych Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia w dniu 15.11.2005 r.

14.12. Zasłużeni Seniorzy SITSpoż.

Tabela 12. Członkowie, którym nadano Godność Zasłużonego Seniora SITSpoż.

Nazwisko i imię	Oddział	Nazwisko i imię	Oddział
1980			
Compała Bronisław	Kraków	Miąc Marian	Warszawa
Gajda Ryszard	Warszawa	Mściszewski Ignacy	Katowice
Gaweł Stanisław	Rzeszów	Myśliński Alfons	Warszawa
Gąsowski Mieczysław	Lublin	Pol Ryszard	Warszawa
Głódź Mieczysław	Warszawa	Smoleński Mieczysław	Gdańsk
Gorczyński Zygmunt	Rzeszów	Sroczyński Zbigniew	Rzeszów
Jakubowicz Jan	Wrocław	Stemler Franciszek	Warszawa
Kowalski Eugeniusz	Rzeszów	Szefer Janina	Warszawa
Krąkowski Andrzej	Warszawa	Świętorzecka Anna	Warszawa
Krzyżaniak Dionizy	Warszawa	Wesołowski Edward	Warszawa
Łukowicz Jan	Katowice	Zadara Władysław	Warszawa
1982			
Kołdej Stefan Marek	Wrocław	Żaba Tadeusz	Wrocław
Poniewierski Franciszek	Kraków	Żyźniewski Mieczysław	Warszawa
1983			
Białkowska Irena	Wrocław	Poradowska Wanda Maria	Wrocław
Cieplak Jan	Toruń	Satora Franciszek	Radom
Czachor Aleksander	Radom	Wierzbicki Stefan	Warszawa
Krowacki Stanisław	Warszawa	Wisłowski Eugeniusz	Wrocław
Kukliński Zbigniew	Radom		
1984			
Górny Franciszek	Lublin	Mundkowski Wiktor	Gdańsk
Grudziński Józef	Lublin	Ordyczyński Wincenty	Lublin
Michalski Mieczysław	Lublin		
1985			
Klemp Edward	Gdańsk	Stafiej Stanisław	Rzeszów
Koch Henryk	Rzeszów	Ziemiński Adam	Rzeszów

Tabela 12. (c.d.)

1986			
Cofała Jan	Katowice	Miller Józef	Radom
Golik Tadeusz	Bielsko-Biała	Śląski Ryszard	Kielce
Hebrowska Sabina	Katowice	Wajdowicz Mieczysław	Rzeszów
Hummer Stefan	Katowice	Wódkowska Janina	Katowice
Kopciara Bolesław	Katowice	Wyszkowski Eugeniusz	Warszawa
Majętny Władysław	Bielsko-Biała		
1987			
Albert Tadeusz	Katowice	Palma Stanisław	Łódź
Kosowska Wanda	Bielsko-Biała	Sztwiertnia Gabriel	Bielsko-Biała
Manek Stanisław	Radom	Wachniak Jan	Szczecin
Nowicki Erwin	Szczecin	Wiśniewski Jerzy	Szczecin
1988			
Babst Zbigniew	Poznań	Jaworski Roman	Rzeszów
Bachman Bolesław	Łódź	Karge Marian	Poznań
Bociański Edward	Poznań	Klocek Józef	Katowice
Borowczyk Bronisław	Poznań	Kunicka Janina	Warszawa
Buchwald Witold	Warszawa	Makowski Tadeusz	Poznań
Charzyński Józef	Poznań	Michnikowska Wanda	Poznań
Czapliński Franciszek	Poznań	Modzelewski Dominik	Gdańsk
Czech Karol	Katowice	Sas Florian	Łódź
Dajniak Jadwiga	Łódź	Smoleński Leszek	Katowice
Dyakowski Jerzy	Bydgoszcz	Sobolewski Zdzisław	Poznań
Ferchmin Witold	Poznań	Sterzyński Edward Teodor	Poznań
Gogoliński Władysław	Łódź	Sujak Stefan	Poznań
Golcz Leszek	Poznań	Szalbierz Maria	Poznań
Gołąbek Teodor	Katowice	Szloser Wiesław	Łódź
Gulczyńska Jadwiga	Poznań	Świechowski Czesław	Warszawa
Heidrych Jan	Poznań	Turek Władysław	Poznań
Hemmerling Alfons	Gdańsk	Urbański Stefan	Toruń
Holona Łucja	Katowice	Zakrzewski Edward	Łódź
Jachimowicz Jan	Poznań	Zborowski Bolesław	Poznań
Jaworska Mieczysława	Poznań		

Tabela 12. (c.d.)

1990			
Bardyga Antoni	Bydgoszcz	Wojtyna Kazimierz	Bydgoszcz
Borski Wiktor	Bydgoszcz	Bukrant Zofia	Łodź
Mann Maria	Poznań	Butrym Barbara	Łodź
Szałwiński Feliks	Gdańsk	Dastych Kazimierz	Gdańsk
1992			
Ciona Paweł	Szczecin	Kucnerowicz Witold	Szczecin
1993			
Bielawski Bolesław	Warszawa	Marszalec Teresa	Szczecin
Bociański Bronisław	Szczecin	Matz Zofia	Wrocław
Bosek Stanisław	Rzeszów	Michałowicz Danuta	Łódź
Bublijewski Tadeusz	Szczecin	Młynarczyk Józef	Warszawa
Buławski Stanisław	Toruń	Moląg Bolesław	Kraków
Burasiewicz Józef	Szczecin	Newelicz Zdzisław	Krosno
Chwostyk Czesława	Wrocław	Opatrny Jan	Wrocław
Cyran Tadeusz	Szczecin	Osiński Henryk	Łódź
Czagan Eugeniusz	Wrocław	Ostrowski Stefan	Toruń
Ćwiąkała Maria	Krosno	Pilecki Stanisław	Szczecin
Doruchowski Wojciech	Poznań	Piotrkowska Danuta	Szczecin
Dziekański Antoni	Łódź	Płaska Zygmunt	Szczecin
Fiedotow Glikeria	Gdańsk	Poszepczyński Władysław	Warszawa
Filcek Franciszka	Szczecin	Raczkowska -Kopeć Danuta	Szczecin
Filcek Marian	Szczecin	Roguszczak Leonard	Szczecin
Fitcek Marian	Warszawa	Rozwadowski Leszek	Szczecin
Florek Tadeusz	Rzeszów	Rybicka Elżbieta	Szczecin
Grablis – Sakowicz Ewa	Szczecin	Rychel Stanisław	Szczecin
Grodzki Antoni	Szczecin	Saługa Mieczysław	Szczecin
Jabłoński Bolesław	Toruń	Schmidt Marian	Szczecin
Jabłoński Zdzisław	Warszawa	Skorupski Sławomir	Szczecin
Janas Eugeniusz	Zielona Góra	Skotnicki Eugeniusz	Poznań
Jankowski Zbigniew	Łódź	Skrzypczak Bolesław	Poznań
Jarosz Kazimierz	Warszawa	Słomczykowski Jerzy	Łódź

Tabela 12. (c.d.)

Kaczorowski Tadeusz	Poznań	Słowińska Gertruda	Wrocław
Kamiński Włodzimierz	Warszawa	Soczówka Mieczysław	Warszawa
Kobak Zygmunt	Wrocław	Strzelecki Zygmunt	Toruń
Kokoszka Rozalia	Wrocław	Szpunar Adam	Rzeszów
Kostro Witold	Warszawa	Tederko Czesław	Warszawa
Krasowski Witold	Szczecin	Tomaszek Stanisław	Rzeszów
Kropidłowski Leon	Gdańsk	Toporkiewicz Janina	Łódź
Krzyżanowski Jarosław	Szczecin	Wachniak Marianna	Szczecin
Kubacki Janusz	Szczecin	Wargacki Tadeusz	Szczecin
Kuźniar Stefan	Szczecin	Waszczykowski Henryk	Łódź
Lancares Maria	Warszawa	Wieczorek Henryk	Szczecin
Leśniewski Zbigniew	Szczecin	Witas Bronisław	Toruń
Lipińska Elżbieta	Toruń	Wudarski Leopold	Toruń
Lubowiecki Zbigniew	Szczecin	Zając Jan	Łódź
Ławniczak Kazimierz	Rzeszów	Zawadzki Andrzej	Gdańsk
Maro Maria	Łódź	Zieliński Kazimierz	Radom
1994			
Algusiewicz Maria	Poznań	Pardała Wojciech	Katowice
Banasiak Anna	Łódź	Pilarska Krystyna	Łódź
Beyer Tadeusz	Lublin	Popik Mieczysława	Lublin
Burysz Krystyna	Leszno	Potyrała Alojzy	Kraków
Czajka Maria	Leszno	Roens Jerzy	Szczecin
Flissikowski Brunon	Gdańsk	Rogosz Jerzy	Katowice
Gąbczyński Zygmunt	Lublin	Rzemieniuk Tadeusz	Katowice
Głowicki Roman	Warszawa	Skrobot Stanisław	Katowice
Golasowski Eugeniusz	Katowice	Sobolewska Irena	Lublin
Gruchała Helena	Bydgoszcz	Soska Zdzisław	Lublin
Gryczka Zbigniew	Leszno	Strzetelski Jan	Kraków
Jankiewicz Michał	Lublin	Szczęśniak Andrzej	Szczecin
Kaczmarek Ludwika	Leszno	Szeluto Jan	Warszawa
Kaczmarek Tadeusz	Poznań	Szepietowski Witold	Lublin

Tabela 12. (c.d.)

Kołecki Kazimierz	Koszalin	Szmelich Wiktor	Poznań
Lęcznar Bolesław	Przemyśl	Walkowiak Seweryn	Leszno
Michalec Kazimierz	Kraków	Woźniak Marian	Łódź
Michałowska Eugenia	Lublin	Woźniak Włodzimierz	Łódź
Mińczuk Anna	Szczecin	Wójcik Eleonora	Szczecin
Nowicki Mieczysław	Koszalin	Zieliński Andrzej	Łódź
Pajączkowski Marian	Kraków		
1995			
Bielecki Janusz	Częstochowa	Kierat Jadwiga	Częstochowa
Domżalski Stefan	Szczecin	Manuszewski Hilary	Szczecin
Dybowski Alojzy	Szczecin	Morkowski Tadeusz	Zielona Góra
Fedkiw Michał	Częstochowa	Olechnowicz Romuald	Zielona Góra
Gajewski Kazimierz	Częstochowa	Piątkowski Tadeusz	Zielona Góra
Gajewski Romuald	Szczecin	Tereszkiewicz Dioniza	Katowice
Henclewski Kazimierz	Zielona Góra	Twardowski Marian	Zielona Góra
Kajor Marian	Katowice	Zawistowski Stanisław	Warszawa
1996			
Bachman Stefania	Łódź	Kuncerowicz Witold	Szczecin
Dałek Czesław	Toruń	Lipiński Leonard	Toruń
Jałosińska Felicja	Krosno	Pankiewicz Zygmunt	Warszawa
Jaroń Stanisław	Olsztyn	Parafiniak Henryk Stanisław	Częstochowa
Knoll Antoni	Warszawa	Petrykowski Stefan	Warszawa
Koczywąs Eugeniusz	Toruń	Piotrowicz Bronisław	Olsztyn
Kolenda Wincenty	Kielce	Trusiak Leonia Wanda	Warszawa
Kolis Jan	Łódź	Warzecha Antoni	Szczecin
1997			
Buczkowska Alina	Kielce	Porębski Jan	Kielce
Czapla Witek Czesława	Kielce	Sutor Bronisław	Kielce
Gajda Wanda	Kielce	Świerk Marian	Kielce
Karpiniec Mieczysław	Kielce	Witecki Ireneusz	Kielce
Kwapisz Kazimierz	Kielce		

Tabela 12. (c.d.)

1998			
Bachowski Leon	Warszawa	Koproń Tadeusz	Lublin
Balczewski Szczepan	Koszalin	Kostrzewa Jan	Warszawa
Baran Stanisław	Rzeszów	Matysiak Zofia	Lublin
Bujak Stanisław	Lublin	Mackiewicz Witold	Gdańsk
Cuske Kazimierz	Szczecin	Molas Janina	Lublin
Ginkowska Elżbieta	Bielsko-Biała	Plackowski Paweł	Katowice
Gójdź Bronisław	Koszalin	Rakowski Alfons	Szczecin
Gratkowski Wacław	Szczecin	Solarska Halina	Warszawa
Hetmański Jerzy	Katowice	Suchowirska Teresa	Lublin
Jeż Tomasz	Warszawa	Szczepuła Wanda	Gdańsk
Kabacińska Jadwiga	Koszalin	Trzcińska Teresa	Szczecin
Kądziela Józef	Koszalin	Wydmuch Henryk	Częstochowa
Kiersnowski Jerzy	Wrocław	Żelazowska-Major Zofia	Warszawa
1999			
Mierzejewski Józef	Warszawa	Sałacki Mieczysław	Szczecin
2000			
Cerfass Zofia	Radom	Sączkowska Helena	Lublin
Cichoń Maria	Radom	Szabelak Eugeniusz	Radom
Jaworska Maria	Radom	Zacharski Cezary	Radom
Podsiedlak Leon	Radom		
2001			
Ziaja Helena	Rzeszów	Krzyżewski Rajmund	Bielsko-Biała
Cyran Stanisława	Rzeszów		
2002			
Kalinowski Zdzisław	Toruń	Zięba Stanisław	Toruń
Orcholska Sylwia	Toruń		
2003			
Nowiński Aleksander	Szczecin		

14.13. Pracownicy Biura Zarządu Głównego SITSpoż.

Tabela 13. Pracownicy Biura Zarządu Głównego SITSpoż.

Nazwisko i imię	Praca w latach	Liczba lat pracy
Bieńkowska-Obarska Barbara	1979–1995	16
Budzyńska Barbara	1999–2004	5
Ciećwierz Maria	1973–1995	22
Ćmiel Waldemar	1990–2000	10
Dąbrowska Teresa	od 1978	28
Domańska Irena	1962–1971	9
Druździel Maria	1954–1972	18
Gadziński Michał	1991–2004	13
Getard Janina	1950–1957	7
Gmaj Justyna	od 2001	5
Górecka Elżbieta	od 1999	7
Grabska Flora	1963–1969	6
Grochulski Wojciech	1968–1974	6
Grudzińska Cecylia	od 1991	15
Gwarek Jadwiga	1957–1990	34
Haberman Zofia	1963–1976	13
Higersberger Wanda	1963–1970	7
Jankowski Antoni	1979–1999	20
Jeż Tomasz	1974–1997	23
Kalinowska Krystyna	1960–1976	16
Karwacka Jadwiga	1976–1990	14
Kowalska Barbara	1958–1987	29
Krupa Zbigniew	1977–1990	13
Kruszewska Maria	1971–1977	6
Lachowicz Lucyna	1977–1983	6
Lemieszek Danuta	1974–1995	21
Lenartowicz Stanisław	1999–2006	7
Malkiewicz Michał	1976–1984	8
Marynowicz Barbara	1984–1995	11
Matuszewska Urszula	1986–1995	9
Możdżonek Eleonora	1951–1971	20
Niechęcka Alina	1950–1989	39
Opiela Maria	1958–1963	5
Pachnowski Tadeusz	1962–1977	15

Tabela 13. (c.d.)

Pawłowska Elżbieta	1995–2006	11
Poszepczyński Władysław	1967–1972	5
Przetacznik Danuta	1972–1984	12
Przygocka Jolanta	od 1987	19
Racisz Małgorzata	1973–2001	28
Rawa Grażyna	od 1986	20
Rozbicka Grażyna	od 1996	10
Rutkowska-Nieporęcka Halina	1974–1981	7
Siatkowska Janina	1972–1990	18
Siemiński Janusz	1983–1996	13
Skrzypczak Tadeusz	1971–1979	8
Szamborska Elżbieta	1974–1983	9
Szyszman Michał	1969–1976	7
Świętorzecka Anna	1950–1975	25
Telakowska Aniela	1975–1989	14
Walaszek Katarzyna	1998–2006	8
Wesołowski Bronisław	od 1997	9
Wojnarowska Małgorzata	od 1995	11
Wolska Jadwiga	1951–1977	26
Woźniak Eugenia	1979–1996	17
Wójcicka Janina	1964–1971	7
Zajdler Kazimierz	1963–1973	10
Zajfert Maria	1958–1966	8
Zernicka Marta	1957–1969	12
Zieliński Ryszard	1986–1999	13
Ziółkowska Irena	1973–1988	15

14.14. Wystawy „Krajowy Produkt – Przyszłością Polski”

Tabela 14. Firmy wyróżnione przez SITSpoż. podczas promocyjnych wystaw „Krajowy Produkt – Przyszłością Polski” (1992–2005)

Nazwa firmy	siedziba
I WYSTAWA 1992 r.	
POLMOS	Wrocław
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Wrocław
WARWIN	Warka
Bogdan Broda	Poznań
Agrohansa Śląsk	Kraśnik
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Stargard Szczeciński
Zakłady Piwowarskie BROK	Koszalin
ELBREWERY	Elbląg
Handlowo-Produkcyjna Spółdzielnia Pracy w Myszkowie, Wytwórnia Napojów Gazowanych w Postępie	Postęp
BARITPOL	Nowy Sącz
SERWAR	Warszawa
ARONIA	Łęczyca
Zakłady Przemysłu Cukierniczego „BAŁTYK” S.A.	Gdańsk
DANUTA Sp. z o.o.	Malbork
Kaliskie Zakłady Koncentratów Spożywczych WINIARY	Kalisz
SERTOP	Tychy
Zbigniew Kośla	Ostrowiec Świętokrzyski
Zakłady Piwowarskie w Żywcu	Żywiec
Spółdzielnia Mleczarska	Ostrów Mazowiecka
Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego w Łowiczu	Łowicz
Okocimskie Zakłady Piwowarskie w Okocimiu	Brzesko
Browar w Sierpcu	Sierpc
Warszawskie Piwnice Win	Warszawa
Browary Wielkopolskie LECH	Poznań
Spółdzielnia Mleczarska	Nowy Tomyśl

Tabela 14. (c.d.)

Spółdzielnia Mleczarska „Lacpol”	Toruń
Spółdzielnia Mleczarska	Nowe Skalmierzyce
TORWIN	Toruń
Przedsiębiorstwo Zagraniczne „Complex”	Ozorków
Dębickie Zakłady Przetwórstwa Spożywczego „Igloopol”	Dębica
POLMOS	Toruń
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Sejny
Białostockie Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego	Białystok
Spółdzielnia Mleczarska SPOMLEK	Radzyń Podlaski
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska MAĆKOWY	Gdańsk
Przedsiębiorstwo Przemysłu Mięsnego w Opolu	Opole
Poznańskie Palarnie Kawy	Poznań
Spółdzielnia Mleczarska w Gostyniu	Gostyń
Spółdzielnia Ogrodniczo-Pszczelarska	Poznań
Zakład Badawczy Przemysłu Piekarniczego	Bydgoszcz
LEGPOL w Brzesku	Brzesko
Rolniczy Kombinat Spółdzielczy	Czempiń
Zakłady Piwowarskie w Leżajsku	Leżajsk
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Turku	Turek
II WYSTAWA 1993 r.	
Olsztyńskie Zakłady Drobiarskie„INDYKPOL”	Olsztyn
Ostrowskie Zakłady Drobiarskie	Ostrów Wielkopolski
Zakłady Drobiarskie	Sławno
Zakłady Mięsne	Ostróda Morliny
Zakłady Przemysłu Mięsnego S.A.	Sokołów Podlaski
Zakłady Mięsne „AGRYF”	Szczecin
Przedsiębiorstwo Przemysłu Mięsnego „ŻERAŃ”	Warszawa
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Gostyń
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Końskie
Odrzańska Spółdzielnia Mleczarska	Kościan
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Limanowa
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Mrągowo

Tabela 14. (c.d.)

Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Piątnica
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska „ROTR”	Rypin
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Stargard Szczeciński
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Turek
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Wadowice
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska „PRAGA”	Warszawa
DANONE POLOGNE	Warszawa
Browary Bydgoskie Spółka z o.o.	Bydgoszcz
ELBREWERY Company Ltd.	Elbląg
Koszalińskie Zakłady Piwowarskie „BROK”	Koszalin
Zakłady Piwowarskie S.A.	Leżajsk
Browary Wielkopolski S.A.	Poznań
Zakłady Piwowarskie	Sierpc
Zakłady Piwowarskie Spółka z o.o.	Warka
Browary Tyskie „GÓRNY ŚLĄSK”	Tychy
Uzdrowisko „CIECHOCINEK”	Ciechocinek
Rolniczy Kombinat Spółdzielczy	Czempiń
Przedsiębiorstwo Przemysłu Owocowo-Warzywnego „AGROS”	Pińczów
Podhalańskie Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego	Tymbark
Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego „HORTEX”	Płońsk
Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego „HORTEX”	Przysucha
Przedsiębiorstwo Produkcyjne „HELLENA”	Kalisz
Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego AGROS HOLDING S.A.	Łowicz
Przedsiębiorstwo Produkcji Wód Mineralnych „RALCO”	Grodzisk Wielkopolski
Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego „HORTEX”	Góra Kalwaria
Starogardzkie Zakłady Przemysłu Spirytusowego „POLMOS”	Stargard Gdański
Szczecińska Wytwórnia Wódek „POLMOS”	Szczecin
Przedsiębiorstwo Zagraniczne „COMPLEX”	Ozorków
Okręgowa Spółdzielnia Pszczelarska „APIS”	Lublin
„TORRICIOLA” Spółka z o.o.	Piaseczno
Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego	Milejów

Tabela 14. (c.d.)

Ostrowskie Zakłady Przemysłu Spożywczego „OSTROWIN”	Ostrów Wielkopolski
Okręgowa Spółdzielnia Pszczelarska	Poznań
Warwin S.A.	Warka
„CANELLI”	Hedwiżyn
Nadodrzańskie Zakłady Przemysłu Tłuszczowego S.A.	Brzeg
Fabryka Cukiernicza S.A. „KOPERNIK”	Toruń
Zakład Produkcji Spożywczej „KAMIS”	Warszawa
Lubelskie Zakłady Zielarskie „HERBAPOL” Spółka z o.o.	Lublin
Piekarnia Mechaniczna „CYGAN”	Łódź
Poznańska Palarnia Kawy POSTI	Poznań
Kaliskie Zakłady Koncentratów Spożywczych „WINIARY”	Kalisz
III WYSTAWA 1995 r.	
Kutnowskie Zakłady Drobiarskie	Kutno
Opolskie Zakłady Drobiarskie	Opole
Iławskie Zakłady Drobiarskie	Iława
Ciechanowskie Zakłady Drobiarskie	Ciechanów
Olsztyńskie Zakłady Drobiarskie „INDYKPOL” S.A.	Olsztyn
Okręgowe Przedsiębiorstwo Przemysłu Mięsnego w Białymstoku	Białystok
Przedsiębiorstwo Przetwórstwa Mięsnego	Czerniewice
Zakłady Mięsne w Jarosławiu	Jarosław
Zakłady Mięsne „AGRYF”	Szczecin
„CONSTAR” S.A.	Starachowice
Zakłady Mięsne „POZMEAT”	Poznań
Wytwórnia Wędlin i Konserw „IGLOOMEAT” Spółka z o.o.	Dębica
„FARM – FOOD” Oddział w Czyżewie	Czyżew
Zakłady Mięsne „MORLINY” w Ostródzie	Ostróda
Sokołowskie Zakłady Mięsne S.A.	Sokołów
„SERWAR”	Warszawa
„BAKOMA”	Elżbietów
Spółdzielnia Mleczarska „ROTR”	Rypin
Spółdzielnia Mleczarska „MLEKOVITA”	Wysokie Mazowieckie
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Góra

Tabela 14. (c.d.)

Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska „PRAGA”	Warszawa
Spółdzielnia Mleczarska „SPOMLEK”	Radzyń Podlaski
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Gdańsk „MAĆKOWY”	Gdańsk
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Mrągowo
Spółdzielnia Mleczarska	Gostyń
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Turek
Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego Spółdzielni Mleczarskich „LACPOL” sp. z o.o.	Toruń
Zakłady Piwowarskie w Sierpcu	Sierpc
Browary Warszawskie S.A.	Warszawa
„LECH” Browary Wielkopolskie S.A.	Poznań
Browary Tyskie Górny Śląsk	Tychy
„HORTEX” Spółka z o.o.	Warszawa
Royal Texas Co. s.c.	Michałowice
Przedsiębiorstwo Przemysłu Owocowo-Warzywnego „AGROS-PINCZÓW”	Pinczów
Robinson Spółka z o.o.	Niepołomice
Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład Produkcji Zdrojowej „UZDROWISKO-CIECHOCINEK”	Ciechocinek
Podhalańskie Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego „TYMBARK”	Tymbark
Białostockie Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego	Białystok
Rolniczy Kombinat Spółdzielczy Przetwórnia Owoców i Warzyw	Jarogniewice
Łódzkie Zakłady Przemysłu Spirytusowego „POLMOS”	Łódź
P.P. Warszawska Wytwórnia Wódek „KONESER”	Warszawa
Nadodrzańskie Zakłady Przemysłu Tłuszczowego	Brzeg
Bielskie Zakłady Przemysłu Tłuszczowego „BIELMAR”	Bielsko-Biała
Okręgowa Spółdzielnia Pszczelarska	Poznań
„CIN AND CIN HOLDING” S.A.	Chociszew
Zakłady Przemysłu Spożywczego „OSTROWIN”	Ostrów Wielkopolski
Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego „MILEJÓW”	Milejów
Zakłady Przemysłu Cukierniczego „WAWEL” S.A.	Kraków
„RUSAŁKA” Łódzka Spółdzielnia Cukiernicza	Łódź

Tabela 14. (c.d.)

„ZELMER”	Rzeszów
KAMIS – PRZYPRAWY Sp. z o.o.	Warszawa
ALIMA-GERBER S.A.	Rzeszów
Przedsiębiorstwo Przemysłu Mięsnego	Mława
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Augustów
Zakłady Produkcji Mrożonek i Usług Chłodniczych „IGLOOFRUIT” sp. z o.o.	Dębica
IV WYSTAWA 1996 r.	
Ciechanowskie Zakłady Drobiarskie „CEDROB”	Ciechanów
Zakłady Mięsne „OSTRÓDA MORLINY” S.A.	Ostróda
Zakłady Mięsne Przedsiębiorstwo Państwowe „AGRYF”	Szczecin
Zakłady Mięsne w Łukowie	Łuków
Zakłady Mięsne „MAZURY”	Ełk
Zakłady Mięsne „POZMEAT”	Poznań
Zakłady Mięsne „OSTROŁĘKA” S.A.	Ostrołęka
Sokołowskie Zakłady Mięsne S.A.	Sokołów Podlaski
PEKPOL S.A.	Warszawa
Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego „LACPOL” Sp. z o.o.	Toruń
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Góra
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Turek
Spółdzielnia Mleczarska „MAĆKOWY”	Gdańsk
Spółdzielcza Mleczarnia „SPOMLEK”	Radzyń Podlaski
SERTOP Sp. z o.o.	Tychy
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Łowicz
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Mrągowo
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Sokółka
Browary Tyskie GÓRNY ŚLĄSK S.A.	Tychy
Zakłady Piwowarskie	Sierpc
Białostockie Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego „AGROS” Sp. z o.o.	Białystok
„HORTEX” Sp. z o.o.	Warszawa
Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego „MILEJÓW”	Milejów

Tabela 14. (c.d.)

Mazowieckie Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego „TARCZYN" Sp. z o.o.	Tarczyn
Starogardzkie Zakłady Przemysłu Spirytusowego „POLMOS"	Starogard Gdański
Krakowskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Spirytusowego i Drożdżowego „POLMOS"	Kraków
Wrocławskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Spirytusowego „POLMOS"	Wrocław
Zakłady Przemysłu Spożywczego „OSTROWIN" Sp. z o.o.	Ostrów Wielkopolski
Toruńskie Piwnice Win „VINPOL"	Toruń
Okręgowa Spółdzielnia Pszczelarska	Poznań
WARWIN S.A.	Warka
Fabryka Cukiernicza „KOPERNIK" S.A.	Toruń
Łódzka Spółdzielnia Cukiernicza „RUSAŁKA"	Łódź
Zakłady Przemysłu Cukierniczego „WAWEL" S.A.	Kraków
Przedsiębiorstwo Przemysłu Cukierniczego „GRYF"	Szczecin
Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego „FRIGOOPOL" S.A.	Opole
Poznańska Palarnia Kawy „ASTRA"	Poznań
Podhalańskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Spożywczego „TYMBARK" S.A.	Tymbark
Polskie Zakłady Zbożowe „LUBLIN" S.A.	Lublin
RALCO	Grodzisk Wielkopolski
Zakład Badawczy Przemysłu Piekarskiego	Bydgoszcz
V WYSTAWA 1997 r.	
Sokołowskie Zakłady Mięsne S.A.	Sokołów Podlaski
Zakłady Mięsne „OSTRÓDA MORLINY" S.A.	Ostróda
„AGRYF" Zakłady Mięsne	Szczecin
Zakłady Mięsne w Kole	Koło
FARMFOOD S.A. Oddział w Czyżewie	Czyżew
CONSTAR	Starachowice
PEKPOL S.A.	Warszawa
Zakłady Przemysłu Cukierniczego AGROS-OPTIMA S.A.	Łódź
Spółdzielcza Wytwórnia Pieczywa Cukierniczego KASZTELANKA	Biecz

Tabela 14. (c.d.)

Przedsiębiorstwo Cukiernicze JUTRZENKA S.A.	Bydgoszcz
Przedsiębiorstwo Wyrobów Cukierniczych ODRA Sp. z o.o.	Brzeg
TYMBARK S.A. Podhalańskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Spożywczego	Tymbark
Mazowieckie Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego AGROS-TARCZYN Sp. z o.o.	Tarczyn
HORTEX Sp. z o.o.	Warszawa
Białostockie Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego „AGROS" Sp. z o.o.	Białystok
AGROS-MILEJÓW Sp. z o.o.	Milejów
Płockie Zakłady Drobiarskie SADROB S.A.	Płock
Przedsiębiorstwo Przemysłu Spirytusowego-Destylatornia „POLMOS"	Kraków
Browary Tyskie GÓRNY ŚLĄSK S.A.	Tychy
Zakłady Piwowarskie w Sierpcu S.A.	Sierpc
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Skierniewice
SERTOP Sp. z o.o.	Tychy
Spółdzielcza Mleczarnia SPOMLEK	Radzyń Podlaski
Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA	Wysokie Mazowieckie
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Turek
Spółdzielnia Piekarsko-Ciastkarska	Warszawa
PRORYB Przetwórstwo Ryb	Rumia
Pszczelarski Zakład Handlowy WZP	Zielona Góra
Śląska Fabryka Drożdży sp. z o.o.	Wołczyn
Wytwórcza Spółdzielnia Pracy SPOŁEM	Kielce
Zakłady Przetwórstwa Cykorii S.A.	Wierzchosławice
DELECTA S.A.	Włocławek
Podlaska Wytwórnia Wódek „POLMOS"	Siedlce
Zakłady Przetwórstwa Zbożowego SZYMANÓW Sp. z o.o.	Teresin
VI WYSTAWA 1998 r.	
AGRYF Sp. z o.o. Zakłady Mięsne	Szczecin
Zakłady Mięsne OSTRÓDA MORLINY S.A.	Ostróda
Zakłady Mięsne MYSŁOWICE Sp. z o.o.	Mysłowice

Tabela 14. (c.d.)

CONSTAR S.A.	Starachowice
FARM FOOD S.A.	Czyżew
Spółdzielcza Mleczarnia SPOMLEK	Radzyń Podlaski
Spółdzielnia Mleczarska MAĆKOWY	Gdańsk
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Nowy Tomyśl
Zakłady Przemysłu Cukierniczego WAWEL S.A.	Kraków
Zakłady Przemysłu Cukierniczego GROS-OPTIMA S.A.	Łódź
Cukiernia SANTOS Marek Bargieł	Krosno
Spółdzielnia Piekarsko-Ciastkarska	Warszawa
Centrum Obsługi Piekarstwa AKO S.A.	Bydgoszcz
FANEX-ŻERAŃ Sp. z o.o.	Warszawa
Wytwórcza Spółdzielnia Pracy SPOŁEM	Kielce
PRORYB Przetwórstwo Ryb	Rumia
Przedsiębiorstwo UNIPACO Sp. z o.o.	Poznań
SADROB	Płock
SERTOP Sp. z o.o.	Tychy
VII WYSTAWA 1999 r.	
Przetwórstwo Ryb „PRORYB”	Rumia
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Końskie
SERTOP Sp. z o.o.	Tychy
Centrum Obsługi Piekarnictwa „AKO” S.A.	Bydgoszcz
Piekarnia „KRYS-AND” A.K. SZAMAŃSCY S.C.	Bydgoszcz
FOGIEL & FOGIEL PIEKARNIA	Radom
CONSTAR S.A.	Starachowice
Zakłady Mięsne MYSŁOWICE Sp. z o.o.	Mysłowice
Zakład Rzeźniczo-Wędliniarski Ernestyn Janeta	Lubomia
Zakład Wędliniarski Andrzej Stania	Świerklany
Zakład Przetwórstwa Mięsnego „JANO”	Zabrze
„TCHIBO” Sp. z o.o.	Warszawa
„MASPEX” Sp. z o.o.	Wadowice
Firma BOGDAN BRODA-LODY	Poznań
Wytwórnia Lodów „ITALIANA” S.C.	Katowice

Tabela 14. (c.d.)

Wytwórnia Ciast i Lodów SANTOS	Krosno
Płockie Zakłady Drobiarskie „SADROB" S.A.	Płock
DROBIMEX-HEINTZ Sp. z o.o.	Szczecin
Fabryka Wódek „POLMOS ŁAŃCUT"	Łańcut
Toruńskie Piwnice Win „VINPOL" Sp. z o.o.	Toruń
Piwnice Win Importowanych „TORWIN" Sp. z o.o.	Toruń
Śląska Fabryka Drożdży Sp. z o.o.	Wołczyn
„NIELEDEW" Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw Sp. z o.o.	Nieledew
GOPLANA S.A.	Poznań
Zakłady Przetwórstwa Zbożowego Sp. z o.o.	Teresin
Zakład Produkcji Mrożonek i Usług Chłodniczych „IGLOOFRUIT"	Dębica
POLGRUNT Sp.z o.o.	Kluki
Spółdzielnia Mleczarska „LAZUR"	Nowe Skalmierzyce
VIII WYSTAWA 2000 r.	
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sanoku	Sanok
Toruńskie Piwnice Win „VINPOL" Sp. z o.o.	Toruń
Zakłady Przetwórstwa Zbożowego „SZYMANÓW" Sp. z o.o.	Teresin
Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego „AGROS-ŁOWICZ" Sp. z o.o.	Łowicz
Spółdzielnia Mleczarska „SPOMLEK"	Radzyń Podlaski
SERTOP Sp. z o.o.	Tychy
Rolnicza Spółdzielnia Mleczarska ROLMLECZ	Radom
Spółdzielnia Mleczarska „MICHOWIANKA"	Michów
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Końskie
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Opatowie	Opatów
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Kosów Lacki
„URBANEK" FIRMA BRACIA URBANEK s.c.	Łowicz
PRZETWÓRSTWO RYB „PRORYB" Bożena i Zygmunt Dyzmańscy	Rumia
KAMIS-PRZYPRAWY S.A.	Warszawa
DANUTA S.A.	Malbork
POL CAKE sp. z o.o.	Warszawa

Tabela 14. (c.d.)

CUKIERNIA ANTOLAK	Warszawa
Zakład Piekarsko-Ciastkarski Czesław Dojutrek	Grójec
SUMAREX Sp. z o.o. PIEKARNIA „AGATA”	Jastrzębie Zdrój
PIEKARNIA ŚMIETANA	Jastrzębie Zdrój
ZAKŁADY MIĘSNE „MAZURY” S.A.	Ełk
AGRO-HANDEL Sp. z o.o.	Lubiń
ZAKŁADY MIĘSNE „VIOLA” VIOLETTA, MARIAN MEYER	Lniano
GMINNA SPÓŁDZIELNIA „SCH” DOBROSŁAWA Zakład Mięsny w Sławie	Sława
ZAKŁAD WĘDLINIARSKI ANDRZEJ STANIA	Świerklany
Zakład Rzeźniczo-Wędliniarski ERNESTYN JANETA	Lubomia
ZAKŁAD PRODUKCYJNY „VICTUS” s.c. Przetwórnia Owoców i Warzyw	Działoszyn
Zakłady Produkcyjno-Handlowe „JANTOŃ”	Dobroń
AGROVIN ZAKŁADY PRACY CHRONIONEJ Sp. z o.o.	Szczytno
Poznańskie Zakłady Przemysłu Spirytusowego POLMOS Poznań S.A.	Poznań
PRZEDSIĘBIORSTWO PSZCZELARSKIE „AGIPOL” Sp. z o.o.	Dobczyce k. Krakowa
„DROSED” SIEDLECKIE ZAKŁADY DROBIARSKIE S.A.	Siedlce
DROBIMEX-HEINTZ Sp. z o.o.	Szczecin
POWSZECHNA SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA „SPOŁEM”	Białystok
IX WYSTAWA 2001 r.	
PRZETWÓRSTWO RYB „PRORYB” Bożena i Zygmunt Dyzmańscy	Rumia
Toruńskie Piwnice Win „VINPOL” Sp. z o.o.	Toruń
AGROS-FORTUNA Spółka z o.o.	Tarczyn
CUKIERNIA ANTOLAK	Warszawa
CUKIERNIA EDWARD GRUSZECKI	Poznań
CD Spółka Akcyjna	Warszawa
ZAKŁADY PRZETWÓRSTWA ZBOŻOWEGO „SZYMANÓW” sp. z o.o.	Teresin
Śląska Fabryka Drożdży Spółka z o.o.	Wołczyn
Piekarnia Osiedlowa POŁUDNIE	Włocławek

Tabela 14. (c.d.)

ZAKŁAD PIEKARSKO-CIASTKARSKI CZESŁAW DOJUTREK	Grójec
GAYA-HENSANA Sp. z o.o.	Poznań
Przetwórnia Warzyw, Owoców i Grzybów Miron Jaźwiński	Ukta
„URBANEK" FIRMA BRACIA URBANEK s.c.	Łowicz
DROBIMEX-HEINTZ Spółka z o.o.	Szczecin
ZAKŁAD WĘDLINIARSKI ANDRZEJ STANIA	Świerklany
Zakład Rzeźniczo-Wędliniarski ERNESTYN JANETA	Lubomia
ZAKŁADY MIĘSNE „VIOLA"	Lniano
ZAKŁADY MIĘSNE „MAZURY" S.A.	Ełk
Częstochowska Spółdzielnia Mleczarska „MLECZ-GAŁ"	Częstochowa
ROLNICZA SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA „ROLMLECZ"	Radom
SERTOP Sp. z o.o.	Tychy
X WYSTAWA 2002 r.	
Zakład Mięsny DOBROWOLSCY Spółka z o.o.	Wadowice Górne
Zakład Rzeźniczo-Wędliniarski ERNESTYN JANETA	Lubomia
Zakład Przetwórstwa Mięsnego KARSCY Spółka Jawna	Dąbrówno
ZAKŁAD WĘDLINIARSKI ANDRZEJ STANIA	Świerklany
Rolnicza Spółdzielnia Mleczarska ROLMLECZ	Radom
Częstochowska Spółdzielnia Mleczarska „MLECZGAŁ"	Częstochowa
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska TOP-TOMYŚL	Nowy Tomyśl
SERTOP Spółka z o.o.	Tychy
Zakłady Przemysłu Tłuszczowego w Warszawie S.A.	Warszawa
Zakład Piekarsko-Ciastkarski CZESŁAW DOJUTREK	Grójec
BIONAT Spółka z o.o.	Kraków
Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy „DEMBIŃSKI i S-ka" spółka jawna	Lubniewice
PIEKARSTWO Maciej Musiorski	Częstochowa
CUKIERNIA ANTOLAK	Warszawa
Cukiernia ELSNER Anna Elsner	Warszawa
Zakład Cukierniczy U LECHA Leszek Truskolawski	Łapy
DELECTA S.A.	Włocławek

Tabela 14. (c.d.)

AGROS-FORTUNA Spółka z o.o.	Tarczyn
Przedsiębiorstwo Przemysłu Spożywczego PEPEES S.A.	Łomża
Przedsiębiorstwo Produkcyjne HELLENA S.A.	Kalisz
Zakład Produkcyjno-Handlowy JANTOŃ	Dobroń
POLAN Polsko-Francuska Spółka z o.o. Joint Venture	Żabno
Zakład Produkcyjny VICTUS spółka jawna	Działoszyn
FRUCTOS-KIJANKA Klimczok i Kijanka spółka jawna	Dzialoszyn
Firma Bracia Urbanek Jacek Urbanek, Andrzej Urbanek, Wojciech Urbanek	Łowicz
Iławskie Zakłady Drobiarskie EKODROB S.A.	Iława
Zakłady Przetwórstwa Zbożowego SZYMANÓW Spółka z o.o.	Teresin
Śląska Fabryka Drożdży Spółka z o.o.	Wołczyn
Firma ROKER Czesław Kierat	Zabrze
XI WYSTAWA 2003 r.	
DROBIMEX–HEINTZ Spółka z o.o.	Szczecin
Zakład Wędliniarski ANDRZEJ STANIA	Świerklany
Zakład Rzeźniczo-Wędliniarski ERNESTYN JANETA	Lubomia
Zakład Przetwórstwa Mięsnego KARSCY spółka jawna	Dąbrówno
CONSTAR S.A.	Starachowice
Zakład Mięsny DOBROWOLSCY spółka z o.o.	Wadowice Górne
Częstochowska Spółdzielnia Mleczarska MLECZGAL	Częstochowa
SERTOP Spółka z o.o.	Tychy
Rolnicza Spółdzielnia Mleczarska ROLMLECZ	Radom
BAKOMA S.A.	Warszawa
Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA	Wysokie Mazowieckie
Piekarnia JĘDRYKA	Częstochowa
Zakład Piekarsko-Ciastkarski CZESŁAW DOJUTREK	Grójec
Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego PEKTOWIN Spółka z o.o.	Jasło
Firma BRACIA URBANEK J.A.W. Urbanek Spółka Jawna	Łowicz
Zakład Cukierniczy WOJCIECH KANDULSKI	Poznań
GRADOS Spółka z o.o.	Aleksandrów Kujawski

Tabela 14. (c.d.)

Cukiernia ANTOLAK	Warszawa
Zakłady Produkcyjno-Handlowe JANTOŃ	Dobroń
HELLENA S.A.	Kalisz
Stowarzyszenie Małych i Średnich Browarów Polskich Browary Regionalne	Olsztyn
CZANIECKIE MAKARONY Spółka z o.o.	Czaniec
Zakłady Przetwórstwa Zbożowego SZYMANÓW Spółka z o.o.	Teresin
XII WYSTAWA 2004 r.	
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Sokołów Podlaski
CONSTAR S.A.	Starachowice
Zakład Przetwórstwa Mięsnego SIWEK	Rychwałd
Zakład Wędliniarski ANDRZEJ STANIA	Świerklany
Zakład Przetwórstwa Mięsnego JANO	Zabrze
Przedsiębiorstwo Drobiarskie DROBEX Sp. z o.o.	Solec Kujawski
Zakłady Produkcyjno-Handlowe JANTOŃ	Dobroń
Przedsiębiorstwo Wyrobów Cukierniczych ODRA S.A.	Brzeg
Cukiernia ANTOLAK	Warszawa
CELIKO S.A.	Poznań
GRADOS Spółka z o.o.	Aleksandrów Kujawski
ICE-MASTRY Spółka jawna	Czaniec
Przetwórnia Owoców, Warzyw i Grzybów LASOVIA	Ukta
Zakład Produkcji Spożywczej Sp. J. JAMAR SZCZEPANIAK	Lipie
FRUCTOS-KIJANKA Klimczak i Kijanka Spółka jawna	Działoszyn
Piekarnia K. i A. Cichowscy, E. Federowicz Spółka jawna	Warszawa
Piekarnia SZWEDKA	Warszawa
P.P.U.H. PATRYCJA & PAWEŁ Rydzyk Zofia	Kwaśniów Górny
Piekarnia ROGALIK Wiesława i Janusz Dudek	Trzcinka
Piekarnia-Cukiernia BRZĘCZEK Spółka jawna	Pszczyna
Piekarnia POLPAIN-PUTKA Spółka z o.o.	Warszawa
Zakład Badawczy Przemysłu Piekarskiego Sp. z o.o.	Bydgoszcz

Tabela 14. (c.d.)

XIII WYSTAWA 2005 r.	
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Sokołów Podlaski
Rzeszowska Spółdzielnia Mleczarska „RESMLECZ” w Trzebownisku	Trzebownisko
Średzka Spółdzielnia Mleczarska „JANA”	Środa Wielkopolska
POLPAIN-PUTKA Sp. z o.o.	Warszawa-Wesoła
P.P.U.H. Patrycja & Paweł Rydzyk Zofia	Kwaśniów Górny
DAN-CAKE Polonia Sp. z o.o.	Chrzanów
„SUPERDROB” S.A. Zakłady Drobiarsko-Mięsne	Karczew
Zakład Piekarniczo-Cukierniczy Janina Bronowska sp.j.	Czernichów
Zakłady Mięsne „MARKO-WALICHNOWY” Sp. z o.o.	Prusak
„CONSTAR” S.A.	Starachowice
Zakłady Mięsne „JANDAR” Sp. z o.o.	Wożniki
Cerealia Unibake Sp. z o.o.	Stanisławów
Piekarnia „Rogalik” Wiesława i Janusz Dudek	Trzcianka
„DROBIMEX” Spółka z o.o.	Szczecin
Zakład Wędliniarski Andrzej Stania	Świerklany
JAN-DAR Spółka z o.o.	Bydgoszcz
Piekarnia „7” s.c. Wiesława Siódmiak, Roma Siódmiak, Wiktoria Siódmiak	Bydgoszcz

Indeks nazwisk (życiorysów) zasłużonych działaczy SITSpoż. zamieszczonych w Rozdziale 13.2 i 13.3[1]

Auerman Lew (H) 223
Bachman Bolesław (H) 221
Balczewski Szczepan (H) 257
Banecki Henryk 288
Berdowski Janusz (HP) 240
Berger Stanisław (H) 229
Białkowska Irena (H) 242
Buchwald Witold (H) 269
Budniok Jerzy (H) 271
Bujak Stanisław (H) 242
Compała Bronisław (H) 215
Dąbrowska Teresa (H) 271
Dyakowski Jerzy (H) 215
Ferchmin Witold (H) 218
Fitcek Marian 288
Flissikowski Brunon (H) 224
Frączek Tadeusz 289
Furgo Kazimierz (H) 225
Gajda Ryszard (H) 221
Gąbczyński Zygmunt (H) 244
Gładkowski Józef (H) 272
Głowacki Andrzej (H) 258
Głódź Mieczysław (H) 222
Golik Tadeusz (H) 273
Grodzki Antoni (H) 273
Gulczyńska Jadwiga (H) 259
Hattowski Jan (H) 213
Hetmański Jerzy (H) 274
Horubała Adolf (H) 244
Jabłoński Zdzisław (H) 230
Janas Eugeniusz (H) 259
Janicki Józef 290
Janik Danuta (H) 274
Jankiewicz Michał (H) 245
Jankiewicz Mieczysław (H) 260
Jarosz Kazimierz (H, HP) 226
Jeż Tomasz 291
Kaczmarek Tadeusz (H) 226
Kajor Marian (H) 246
Kamiński Włodzimierz (H) 247
Kania Ryszard (H) 275
Kokoszka Rozalia (H) 248
Konopnicka Jadwiga (H) 261
Konowałow Anatol (H) 231
Kostro Witold (H) 235
Kostrzewa Jan (H) 267
Kośnik Edmund (H) 277
Kozłowska Lubomira (H) 278
Kryszyńska Maria (H) 262
Krzysik Kazimiera (H) 236
Kuik Ireneusz (H) 262
Kuleszyński Włodzimierz 291
Kunicka Janina (H) 249
Ławniczak Kazimierz (H) 249
Łukaszewicz Mieczysław 292
Machaj Eugeniusz (H) 236
Machowczyk Halina (H) 263
Malinowski Marian 293
Mandes Zbigniew 293
Marczukajtis Jadwiga 294
Mierzejewski Józef (H) 278
Mundkowski Wiktor (H) 237
Murczkiewicz Eugeniusz (H) 264
Myśliński Alfons (H) 213
Napierała Władysław (H) 232
Niewiadomski Henryk (H) 216
Nowicki Edwin (H) 227
Nowicki Mieczysław (H) 264
Nowiński Edmund (H) 265
Olędzki Bogdan (H) 217
Olszewski Adam (H) 238
Orzałkiewicz Stanisław (H) 279
Palma Stanisław (H) 239
Pezacki Wincenty (H) 219
Pijanowski Eugeniusz (H) 212
Pisarek Władysław (H) 250
Poszepczyński Władysław (H) 251
Raczko Waldemar (H) 279
Rawa Małgorzata (H) 280
Rawski Janusz (H) 265
Rumiński Bolesław 295
Rutkowski Antoni (H) 256

[1] Symbol (H) – Honorowy Członek SITSpoż., symbol (HP) – Honorowy Przewodniczący SITSpoż.

Rybicka Elżbieta (H) 281
Rzędowski Wiesław 295
Salwowski Jerzy (H) 281
Skarżyńska Jadwiga (H) 266
Skotnicki Eugeniusz (H) 239
Słomczykowski Jerzy (H) 267
Słowińska Gertruda (H) 282
Soska Zdzisław (H) 251
Sroczyński Zbigniew (H) 220
Stemler Franciszek 296
Stępiński Mieczysław 297
Sujak Stefan (H) 232
Suryn Władysław (H) 214
Szarejko Roman 298
Szefer Janina (H) 253
Szeluto Jan (H) 283
Szepietowski Witold (H) 254
Szloser Wiesław (H) 268
Śliwińska Agnieszka (H) 283
Świechowski Czesław (H) 284
Świętorzecka Anna (H) 217
Terlecki Arkadiusz 298
Toth-Zsiga István (H) 223
Tyszkiewicz Stanisław (H) 285
Urbański Stefan 299
Wachniak Jan (H) 240
Warzecha Antoni (H) 286
Wąsak Henryk (H) 233
Wesołowski Bronisław (H) 287
Wesołowski Edward (H) 228
Wojcieszak Paweł 300
Wordliczek Wiktor 300
Wójcik Stanisław (H) 234
Wyszkowski Eugeniusz (H) 255
Zając Zdzisław (H) 268
Zdzieszyńska Barbara (H) 234
Ziółkowski Zbigniew (H) 229
Żaba Tadeusz (H) 255

SPIS TREŚCI

60 lat Stowarzyszenia (1946–2006) – synteza. 3

List gratulacyjny – Wojciech Ratyński, Prezes Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT 7

Słowo wstępne – Stanisław Tyszkiewicz, Przewodniczący Zarządu Głównego Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego 9

Od autorów 13

Część I. Rozwój polskiego przemysłu spożywczego oraz nauki i technologii żywności bazą działania SITSpoż. 17
1. Główne etapy rozwoju przemysłu spożywczego na ziemiach polskich 17
   1.1. Okres do Pierwszej Wojny Światowej 17
   1.2. Przemysł spożywczy Polski międzywojennej (1918–1939) 18
   1.3. Rozwój przemysłu spożywczego w Polsce Ludowej (1944–1988/9) 21
   1.4. Rozwój przemysłu spożywczego w Polsce w okresie transformacji systemowej (1989–2004) 25
   1.5. Rola i znaczenie przemysłu spożywczego w gospodarce narodowej Polski 35
2. Nauka i technologia żywności w Polsce 39
   2.1. Wstęp 39
   2.2. Początki przemysłu spożywczego –wiek XIX 40
   2.3. Początki polskiego przemysłu spożywczego i polskiej nauki o żywności – lata 1900–1945 42
   2.4. Zbliżamy się do współczesności 44
   2.5. Przemysł 44
   2.6. Nauka 47
   2.7. Szkoły wyższe 48
   2.8. Stowarzyszenie 51
   2.9. Podsumowanie 52

Część II. Ruch Stowarzyszeniowy, przesłanki ideowe, powstanie i organizacja SITSpoż. 55
3. Ruch Stowarzyszeniowy w Polsce. Geneza i organizacja SITSpoż. 55
   3.1. Początki ruchu stowarzyszeniowego na Ziemiach Polskich 55
   3.2. Początki ruchu stowarzyszeniowego w przemyśle spożywczym 57
   3.3. Przesłanki ideowe i powstanie SITSpoż. 58
4. Organizacja Stowarzyszenia 60
   4.1. Nazwa Stowarzyszenia i jej zmiany 60
   4.2. Statutowe cele SITSpoż. i sposoby ich realizacji 60
   4.3. Członkowie SITSpoż., ich prawa i obowiązki 62

4.4. Organizacja, kompetencje i zakres działania władz i organów SITSpoż. (wg statutu z 2003 roku) ... 63

Część III. Działalność SITSpoż. w 50-leciu (1946–1996) (ujęcie syntetyczne) ... 68
5. Udział SITSpoż. w rozwoju krajowego przemysłu spożywczego i jego kadr (1946–1996) ... 68
5.1. Początki SITSpoż. oraz odbudowa przemysłu spożywczego po wojnie i jego rozwój w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych (1946–1970) .. 68
5.2. Udział SITSpoż. w intensywnym rozwoju przemysłu spożywczego (1971–1980) ... 70
5.3. Starania SITSpoż. o przywrócenie należytej rangi przemysłowi spożywczemu ... 72
5.4. Zmiana systemu ogólnoekonomicznego i udział SITSpoż. w tworzeniu gospodarki rynkowej (1990–1996) ... 74
6. Działalność SITSpoż. na rzecz postępu technicznego (1946–1996) ... 77
6.1. Racjonalizacja i wynalazczość pracownicza ... 77
6.2. Konferencje naukowo-techniczne, narady, sympozja ... 78
6.3. Opracowania analityczno-prognostyczne ... 80
6.4. Zespół Rzeczoznawców ... 81
6.5. Współpraca SITSpoż. z innymi organizacjami ... 82
7. Współpraca SITSpoż. z zagranicą (1946–1996) ... 83
7.1. Współpraca z Międzynarodową Komisją Przemysłów Rolnych w Paryżu ... 84
7.2. Udział SITSpoż. w organizacji II Międzynarodowego Kongresu Nauki i Technologii Żywności (Warszawa, 1966) ... 84
7.3. Współpraca z Międzynarodowym Instytutem Chłodnictwa w Paryżu ... 85
7.4. Bezpośrednia współpraca SITSpoż. z partnerami zagranicznymi ... 86
7.5. Wzajemne wyróżnienia i odznaczenia za stowarzyszeniową współpracę z zagranicą ... 87
8. Działalność SITSpoż. na rzecz środowiska inżynieryjno-technicznego przemysłu spożywczego (1946–1996) ... 89
8.1. Praca twórcza i podnoszenie kwalifikacji ... 89
8.2. Działalność wydawnicza ... 92
8.3. Obrona interesów zawodowych i organizowanie pomocy członkom SITSpoż. ... 93
8.4. Opieka nad młodą kadrą techniczną ... 94
8.5. Bezpieczeństwo i higiena pracy ... 94
9. Działalność władz i jednostek organizacyjnych SISTpoż. (1946–1996) ... 96
9.1. Uwagi wstępne ... 96
9.2. Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż. ... 97
9.3. Zarząd Główny SITSpoż. i jego Prezydium ... 97
9.4. Główna Komisja Rewizyjna SITSpoż. ... 97
9.5. Główny Sąd Koleżeński SITSpoż. ... 98
9.6. Oddziały (Terenowe Jednostki Organizacyjne ... 98

9.7. Sekcje Branżowe SITSpoż. 102
9.8. Krajowe Rady 104
10. Jubileusz 50-lecia SITSpoż. (1946–1996) 108

Część IV. Działalność SITSpoż. na przełomie XX i XXI wieku (lata 1996–2006) 111
11. Działalność SITSpoż. na przełomie XX i XXI wieku (lata 1996–2006) 111
11.1. Ogólne kierunki działania SITSpoż. w latach 1996–2006 111
11.2. Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż. 113
11.3. Zarząd Główny i Prezydium ZG SITSpoż. 115
11.4. Główna Komisja Rewizyjna SITSpoż. 118
11.5. Główny Sąd Koleżeński SITSpoż. 119
11.6. Ośrodek Doskonalenia Kadr przy ZG SITSpoż. 119
11.7. Zespół Rzeczoznawców SITSpoż. 123
11.8. Oddziały (Terenowe Jednostki Organizacyjne) SITSpoż. 125
11.8.1. Wielkopolski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Poznań) 125
11.8.2. Mazowiecki Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Warszawa) 127
11.8.3. Małopolski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Kraków) 131
11.8.4. Łódzki Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Łódź) 132
11.8.5. Dolnośląski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Wrocław) 136
11.8.6. Zachodnio-Pomorski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Szczecin) 140
11.8.7. Pomorski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Gdańsk) 143
11.8.8. Śląski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Katowice) 145
11.8.9. Lubelski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Lublin) 147
11.8.10. Opolski Odział Wojewódzki SITSpoż. (Opole) 147
11.8.11. Warmińsko-Mazurski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Olsztyn) 150
11.8.12. Świętokrzyski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Kielce) 150
11.8.13. Lubuski Oddział Wojewódzki SITSpoż. (Zielona Góra) 153
11.8.14. Podkarpacki Wojewódzki Oddział SITSpoż. (Rzeszów) 154
11.8.15. Środkowopomorskie SITSpoz. (Koszalin) 157
11.8.16. Częstochowskie SITSpoż. (Częstochowa) 161
11.8.17. Toruński Oddział SITSpoż. (Toruń) 163
11.8.18. Beskidzki Oddział SITSpoż. (Bielsko-Biała) 164
11.8.19. Suwalsko-Mazurski Oddział SITSpoż. (Suwałki) 165
11.9. Jednostki Branżowe SITSpoż. 166
11.9.1. Krajowa Rada Winiarstwa i Miodosytnictwa 167
11.9.2. Krajowa Rada Gorzelnictwa i Produkcji Biopaliw 168
11.9.3. Krajowa Rada Przetwórstwa Spirytusu 168
11.9.4. Krajowa Rada Drożdżownictwa 169
11.9.5. Krajowa Rada Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw 170
11.9.6. Krajowa Rada Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego 170
11.9.7. Krajowa Rada Gospodarowania Energią w Przemyśle Spożywczym 171

11.9.8. Krajowa Unia Producentów Soków i Napojów Bezalkoholowych ... 172
11.9.9. Krajowe Forum Piekarstwa i Cukiernictwa ... 172
11.9.10. Sekcja Przemysłu Mięsnego ... 173

Cześć V. Czasopisma branżowe SITSpoż. ... 176
12. Czasopisma branżowe SITSpoż. ... 176
12.1. Uwagi ogólne ... 176
12.2. „Przemysł Spożywczy" – u progu 60-lecia działalności na rynku prasy naukowo-technicznej ... 177
12.3. „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny" – od 50 lat cenna pomoc dla kadr technicznych ... 182
12.4. „Gospodarka Mięsna" – 57 lat w służbie branży mięsnej ... 189
12.5. „Przegląd Zbożowo-Młynarski" i prasa młynarska w 60-leciu SITSpoż. ... 195
12.6. „Przegląd Piekarski i Cukierniczy" – już ponad pół wieku ... 198
12.7. „Przegląd Gastronomiczny" – kronika polskiej gastronomii ... 202
12.8. „Prodowolstwje" (Żywność) ... 206

Część VI. Sylwetki wybranych zasłużonych działaczy SITSpoż. ... 209
13. Sylwetki wybranych zasłużonych działaczy SITSpoż. ... 209
13.1. Uwagi wstępne ... 209
13.2. Członkowie Honorowi i Honorowi Przewodniczący SITSpoż. ... 212
13.3. Wybrani, zasłużeni, wieloletni działacze SITSpoż. ... 288

Część VII. Statystyczna. ... 302
14. Tabele analityczno-statystyczne ... 302
14.1. Podstawowe informacje o SITSpoż. ... 302
14.2. Walne Krajowe Zjazdy Delegatów SITSpoż. ... 304
14.3. Oddziały Wojewódzkie SITSpoż. ... 305
14.4. Oddziały Regionalne SITSpoż. ... 306
14.5. Członkowie indywidualni SITSpoż. ... 307
14.6. Członkowie zbiorowi (wspierający) SITSpoż. ... 308
14.7. Koła SITSpoż. ... 309
14.8. Władze Stowarzyszenia ... 310
14.9. Czasopisma Naukowo-Techniczne SITSpoż. ... 316
14.10. Posiedzenia Zarządu Głównego SITSpoż. ... 318
14.11. Posiedzenia Prezydium Zarządu Głównego SITSpoż. ... 323
14.12. Zasłużeni Seniorzy SITSpoż. ... 329
14.13. Pracownicy Biura Zarządu Głównego SITSpoż. ... 335
14.14. Wystawy „Krajowy Produkt – Przyszłością Polski" ... 337

Indeks nazwisk (życiorysów) zasłużonych działaczy SITSpoż. zamieszczonych w Rozdziale 13.2. i 13.3. ... 352

ISBN 83-7151-746-7